

ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ»

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης
Regionalization and Globalization: relationship of interdependence, confrontation and
mutual reinforcement

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Νικόλαος Αλατάς

Αθήνα, 2025

Τριμελής Επιτροπή

Κωνσταντίνος Λάβδας, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπων)

Ανδρέας Παπαστάμου, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Κωνσταντίνος Υφαντής, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright © Νικόλαος Γ. Αλατάς, 2025

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται, η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήμα αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν την χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, δηλώνω ενυπογράφως ότι είμαι αποκλειστικός συγγραφέας της παρούσης Διπλωματικής Εργασίας, για την ολοκλήρωση της οποίας κάθε βοήθεια είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται λεπτομερώς στην εργασία αυτή. Έχω αναφέρει πλήρως και με σαφείς αναφορές, όλες τις πηγές χρήσης δεδομένων, απόψεων, θέσεων και προτάσεων, ιδεών και λεκτικών αναφορών, είτε κατά κυριολεξία είτε βάση επιστημονικής παράφρασης. Αναλαμβάνω την προσωπική και ατομική ευθύνη ότι σε περίπτωση αποτυχίας στην υλοποίηση των ανωτέρω δηλωθέντων στοιχείων, είμαι υπόλογος έναντι λογοκλοπής, γεγονός που σημαίνει αποτυχία στην Διπλωματική μου Εργασία και κατά συνέπεια αποτυχία απόκτησης του Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών, πέραν των λοιπών συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων. Δηλώνω, συνεπώς, ότι, αυτή η Διπλωματική Εργασία προετοιμάστηκε και ολοκληρώθηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά, και ότι, δεν έχει συγγραφεί εν όλω ή εν μέρει από εφαρμογή Τεχνητής Νοημοσύνης, αναλαμβάνω πλήρως όλες τις συνέπειες του νόμου στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δε μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής άλλης πνευματικής ιδιοκτησίας.

Νικόλαος Αλατάς

17^η – 12^{ου} – 2025

Στους γονείς μου Γιώργο & Μαρία και στα αδέρφια μου Μάριο & Φαίη για την αμύθητης αξίας πολυεπίπεδη στήριξη τους στον ακαδημαϊκό μου πλου, στα μοναδικά σκυλιά μου Ραμόν & Ήρα για την υπόσταση τους ως αδάμαστης & ανεξάντλητης πηγής δύναμης & ενέργειας του μυαλού & της ψυχής μου, στον Καθηγητή μου Κωνσταντίνο Λάβδα για την πολύτιμη ευκαιρία ενασχόλησης & συγγραφής περί μιας καινούργιας ενατένισης της κυματοειδούς σχέσης περιφερειοποίησης & παγκοσμιοποίησης.

Συντομογραφίες

ΑΕΙ: Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

ΑΠΠ: Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος/Μεγάλος Πόλεμος

ΒΠΠ: Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος

ΓΓ: Γενικός/Γενική Γραμματέας

ΔΔΔΔ: Διαρκές Δικαστήριο Διεθνούς Δικαιοσύνης

ΔΟ: Διεθνείς Οργανισμοί

ΔΟΑΕ: Διεθνής Οργάνωση Ατομικής Ενέργειας

ΔΟΕ: Διεθνής Οργάνωση Εργασίας

ΔΝΤ: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΖΕΣ: Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών

ΕΚΑΕ: Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας

ΕΚΑΧ: Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακος και Χάλυβος

ΕΚΤ: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

ΕΟΚ: Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

ΕΣΣΔ: Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών

ΗΒ: Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας

ΗΠΑ: Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

ΚτΕ: Κοινωνία των Εθνών

ΜΚΔ: Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

ΟΑΣΕ: Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη

ΟΗΕ/ΗΕ: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών/Ηνωμένα Έθνη

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

ΟΝΕ: Οικονομική και Νομισματική Ένωση

ΟΠκΠΔΟ: Οργανισμός Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών

ΠΟΕ: Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

ΠΟΥ: Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

ΠΤ: Παγκόσμια Τράπεζα

TN: Τεχνητή Νοημοσύνη

ACS: Association of Caribbean States

ADB: Asian Development Bank

AEC: Arctic Economic Council

AEC: ASEAN Economic Community

AEC: African Economic Community

AI: Artificial Intelligence

ALADI: Latin American Integration Association

ALBA: Alianza Bolivariana para los Pueblos de Nuestra América

AMU: Arab Maghreb Union

AR: Augmented Reality

ARF: ASEAN Regional Forum

ASEAN: Association of Southeast Asian Nations

ATCM: Antarctic Treaty Consultative Meetings

ATS: Antarctic Treaty System

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

AU: African Union

AUKUS: Australia – United Kingdom – United States

BEAC: Barents Euro-Arctic Council

BIMSTEC: Bay of Bengal Initiative for Multi Sectoral Technical and Economic
Cooperation

BRI: Belt and Road Initiative

BRICS: Brazil, Russia, India, China, South Africa

BSEC: Black Sea Economic Cooperation

CAN: Comunidad Andina

CARICOM: Caribbean Community

CCAMLR: Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources

CCAS: Conservation of Antarctic Seals

CDOs: Collateralized Debt Obligations

CEI: Central European Initiative

CELAC: Community of Latin American and Caribbean States

CEP: Committee for Environmental Protection

CIS: Commonwealth of Independent States

COVID-19: Coronavirus Disease 2019

CPEC: China–Pakistan Economic Corridor

CSTO: Collective Security Treaty Organization

DCs: Developed Countries

EAEU: Eurasian Economic Union

ECOSOC: Economic and Social Council

ECOWAS: Economic Community of West African States

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

EFTA: European Free Trade Association

EFSF: European Financial Stability Facility

ESM: European Stability Mechanism

FTAA: Free Trade Area of the Americas

GATT: General Agreement on Tariffs and Trade

GUAM: GUAM Organization for Democracy and Economic Development, Georgia –
Ukraine – Azerbaijan – Moldova

IAEA: International Atomic Energy Agency

ICJ: International Court of Justice

IDB: Inter-American Development Bank

IMO: International Maritime Organization

INES: International Nuclear and Radiological Event Scale

IR: International Relations

IoT: Internet of Things

LAFTA: Latin American Free Trade Area

LDCs: Less Developed Countries

MBS: Mortgage-Backed Securities

MERCOSUR: Southern Common Market

MNCs: Multinational Corporations

NAFTA: North American Free Trade Agreement

NATO: North Atlantic Treaty Organization

OAS: Organization of American States

OAU: Organisation of African Unity

OECD: Organisation for Economic Co-operation and Development
**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

OPEC: Organization of the Petroleum Exporting Countries

ORGIO: Organization of Regional and Global International Organizations

PIF: Pacific Islands Forum

PTAs: Preferential Trade Agreements

RCEP: Regional Comprehensive Economic Partnership

RECs: Regional Economic Communities

RTAs: Regional Trade Agreements

SAARC: South Asian Association for Regional Cooperation

SADC: Southern African Development Community

SCAR: Scientific Committee on Antarctic Research

SCO: Shanghai Cooperation Organisation

SECI: Southeast European Cooperative Initiative

SICA: Sistema de la Integración Centroamericana

SPC: South Pacific Commission

SPREP: Pacific Regional Environment Programme

UK: United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

USA: United States of America

VR: Virtual Reality

UNASUR: Union of South American Nations

TPP: Trans-Pacific Partnership

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Περιεχόμενα

Περίληψη	17
Abstract.....	18
Εισαγωγή	19
Κεφάλαιο 1°. Τα βιβλιογραφικά θεμέλια του εγχειρήματος διερεύνησης της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης	29
Κεφάλαιο 2°. Η μεθοδολογική οργάνωση του εγχειρήματος διερεύνησης της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης	33
2.1. Η Μεθοδολογική Δομή και τα Επίπεδα Ανάλυσης	33
2.2. Η Ποιοτική και Συνθετική Προσέγγιση	34
2.3. Η Απαγωγική Μέθοδος ως Κεντρικός Άξονας της Έρευνας.....	34
2.4. Η Εγκάρσια Επιστημολογική Προσέγγιση.....	35
2.5. Περί των Πηγών και της Τεκμηρίωσης.....	35
2.6. Δήλωση χρήσης Τεχνητής Νοημοσύνης	36
2.7. Σύνοψη	36
Τμήμα Α. Το εννοιολογικό και το θεωρητικό πυλωνικό πλαίσιο.....	37
Κεφάλαιο 3°. Η έννοια περιφερειοποίηση.....	38
Κεφάλαιο 4°. Η έννοια παγκοσμιοποίηση	46
Κεφάλαιο 5°. Οι 3 θεωρητικοί πυλώνες περί την περιφερειοποίηση.....	52
5.1. Ο νεομερκαντιλιστικός πυλώνας	52
5.2. Ο φιλελεύθερος πυλώνας	53
5.3. Ο μαρξιστικός πυλώνας.....	54
Κεφάλαιο 6°. Οι 7 θεωρητικοί πυλώνες περί την παγκοσμιοποίηση	56
6.1. Ο πυλώνας του Ρεαλισμού	56
6.2. Ο πυλώνας του Φιλελευθερισμού.....	57
6.3. Ο πυλώνας του Νεορεαλισμού και του Νεοφιλελευθερισμού	58

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

6.4. Ο πυλώνας του Μαρξισμού	60
6.5. Ο πυλώνας του Κοινωνικού Κονστρουκτιβισμού	61
6.6. Ο πυλώνας του Μεταδομισμού	62
6.7. Ο πυλώνας των Από-Αποικιακών και Μετα-Αποικιακών Οπτικών	62
Τμήμα Β. Τα περιοδικά ορόσημα	64
Κεφάλαιο 7°. Τα δύο κύματα περιφερειοποίησης	65
7.1. Περίοδος 1957-1979	65
7.2. Περίοδος 1980-Σήμερα	67
Κεφάλαιο 8°. Τα τρία κύματα παγκοσμιοποίησης	70
8.1. Περίοδος 1450-1850	70
8.2. Περίοδος 1850-1945	72
8.3. Περίοδος 1960-Σήμερα	73
8.4. Το υπό δημιουργία τέταρτο κύμα	74
Τμήμα Γ. Η θεσμική-οργανωσιακή αποκρυστάλλωση	84
Κεφάλαιο 9°. Οι θεσμικές αποτυπώσεις της περιφερειοποίησης	85
9.1. Αμερικανική Ήπειρος	85
9.2. Ανταρκτική	89
9.3. Αρκτική	91
9.4. Ασιατική Ήπειρος	93
9.5. Αφρικανική Ήπειρος	97
9.6. Ευρωπαϊκή Ήπειρος	99
9.7. Ωκεανία	101
Κεφάλαιο 10°. Η θεσμική κατάστρωση της παγκοσμιοποίησης	104
Τμήμα Δ. Η πολυδιάστατη σχεσιακή κατάσταση	110
Κεφάλαιο 11°. Τα γεγονότα «ορόσημα» στο χρονικό της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης	111

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

11.1. Η εμφάνιση-δημιουργία της καραβέλας, η τελειοποίηση της πυξίδας	112
11.2. Η ανακάλυψη μεγάλων ωκεάνιων δρόμων	113
11.3. Η ανακάλυψη της Αμερικής	115
11.4. Η ανακάλυψη του Μαγγελάνου	116
11.5. Η ανάδυση του καπιταλισμού.....	116
11.6. Οι Συνθήκες Βεστφαλίας και Πυρηναίων	117
11.7. Τα ζητήματα Τυνησίας και Αιγύπτου (1875-1882).....	118
11.8. Το ευρωπαϊκό αποικιοκρατικό κύμα στην Αφρική	121
11.9. Το ευρωπαϊκό αποικιοκρατικό κύμα στην Ασία	123
11.10. Τα τρία συστήματα συμμαχιών του Otto von Bismarck	124
11.11. Οι πέντε βιομηχανικές επαναστάσεις.....	126
11.12. Η τεχνητή νοημοσύνη	129
11.13. Η πρωτοβουλία «Μία Ζώνη, ένας Δρόμος» της Κίνας.....	130
11.14. Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος και η Κοινωνία των Εθνών.....	133
11.15. Η Μεγάλη Ύφεση του 1929.....	134
11.16. Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και το Ευρωπαϊκό Εγχείρημα	136
11.17. Οι πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας 1970	137
11.18. Οι κρίσεις δημοσίου χρέους της δεκαετίας 1980.....	139
11.19. Η χρηματοπιστωτική κρίση της δεκαετίας του 1990.....	143
11.20. Η χρηματοπιστωτική κρίση της περιόδου 2007-2009	144
11.21. Το Τσερνόμπιλ, η Φουκουσίμα 1, το περιβάλλον	146
11.22. Η ενδεκάτη Σεπτεμβρίου του 2001	148
11.23. Η οικονομική κρίση στην Ευρωπαϊκή Ένωση την περίοδο 2010-2015.....	149
11.24. Ο SARS-CoV-2	151

11.25. Η έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο SARS-CoV-2 και το πρώτο Ευρωμόλογο	152
Κεφάλαιο 12°. Η κυματοειδής πορεία της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.....	157
12.1. Η κυριαρχία της παγκοσμιοποίησης	157
12.2. Η άνοδος της περιφερειοποίησης	160
12.3. Η ανάδυση μίας σχέσης υπό το φως των δυνάμεων της αλληλεξάρτησης, της αλληλοσύγκρουσης και της αλληλοτροφοδότησης.....	162
Τμήμα Ε. Ο Οργανισμός Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών ...	172
Κεφάλαιο 13°. Το συλλογιστικό εγχείρημα γύρω από την ανάγκη δημιουργίας ενός Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών	173
Κεφάλαιο 14°. Η στοχοθεσία.....	175
Κεφάλαιο 15°. Η δομική οργάνωση.....	176
Κεφάλαιο 16°. Η λειτουργική οργάνωση	178
Κεφάλαιο 17°. Η θεματική οργάνωση.....	185
Συμπεράσματα	186
Παραρτήματα.....	189
Παράρτημα Τμήματος Γ. Η περιφερειακή και παγκόσμια θεσμική οργάνωση ιστορικά και έως σήμερα	190
Παράρτημα Τμήματος Ε, Κεφαλαίου 13 ^{ου} , Πρώτο Μέρος. Η δομή της προτεινόμενης διεθνούς διαπραγματευτικής διαδικασίας για την σύναψη της Διεθνούς Συνθήκης του Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.....	205
Α. Το ευρύτερο πλαίσιο	208
Α.1. Το ακολουθούμενο καθοδηγητικό-κανονιστικό μοντέλο διεθνούς διαπραγμάτευσης: Ολιστική Διαπραγμάτευση.....	208
Α.2. Τα δύο δομικής φύσεως χαρακτηριστικά	209
Α.2.1. Το μέγεθος των ανταποδόσεων.....	209

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

A.2.2. Ο αριθμός των θεμάτων.	210
A.3. Τα χαρακτηριστικά καταστάσεων	211
A.3.1. Η πίεση χρόνου.	211
A.3.2. Η πληροφορία.	211
A.3.3. Η διεύρυνση ή το άνοιγμα του χρονικού ορίζοντα.	213
A.4. Τα στοιχεία στρατηγικής οικοδόμησης εμπιστοσύνης.....	215
A.4.1. Η ανταποκριτικότητα.....	216
A.4.2. Η θετικότητα.....	216
A.4.3. Η χρονικότητα.....	216
A.5. Τα λειτουργικά διασυνδεδεμένα συστατικά του θεμελιώδους πεδίου αναφοράς	216
A.5.1. Η φύση της διεθνούς κοινότητας.	217
A.5.2. Η φύση της διεθνούς τάξης δικαίου.....	217
A.6. Η κειμενική διαπραγμάτευση	217
A.7. Η δομική οργάνωση των διαπραγματευτικών οργάνων.....	218
A.8. Η διαδικαστική οργανωσιακή διάρθρωση των Διαπραγματευτικών Ομάδων	219
A.9. Η λογοδοτική διάσταση.....	238
A.10. Η προτεινόμενη σύνθεση της εκπροσώπησης των Διαπραγματευτικών Ομάδων και το σχετικό μήνυμα	239
B. Πρώτη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης, εγχείρημα μετασχηματιστικής διακυβέρνησης	241
B.1. Το πεδίο διαπραγματευτικής εστίασης	241
B.2. Ο Εκκινητής-Ηγέτης.....	242
B.3. Ο προσδιορισμός των θεμάτων προς διαπραγμάτευση	243
B.4. Το στάδιο Πολυμερούς Διακυβέρνησης	246
B.4.1. Η δομολειτουργική διάσταση.	246

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

B.4.2. Η εργαλειοθήκη των σχετικών τεχνικών διαχείρισης	247
B.4.3. Μοντελοποίηση περιεχομένου Διακήρυξης.....	248
B.5. Το προτεινόμενο σχέδιο του Τελικού Ανακοινωθέντος.....	248
Γ. Δεύτερη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης	250
Γ.1. Τα ζητήματα εκκίνησης	250
Γ.2. Τα εργαλεία για την δόμηση διεθνούς κοινού συμφέροντος.....	252
Γ.3. Οι Κανόνες Διαδικασίας.....	254
Γ.4. Η δομική οργάνωση της διαπραγματευτικής διαδικασίας του κειμενικού υποδείγματος	257
Γ.4.1. Η αναφορική υποδειγματοποίηση.....	258
Γ.4.2. Η μορφολογική υποδειγματοποίηση.....	258
Γ.4.3. Η κανονιστική υποδειγματοποίηση.	258
Γ.5. Ειδικές Τεχνικές και «Καλές Πρακτικές»	266
Γ.6. Η προτεινόμενη Τελική Πράξη	270
Δ. Τρίτη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Επαναδιαπραγμάτευσης.....	271
Δ.1. Δύο εισαγωγικά στοιχεία	271
Δ.1.1. Η εκκίνηση.....	271
Δ.1.2. Η θεσμική διάρθρωση.	272
Δ.2. Η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία του κειμενικού υποδείγματος	273
Δ.3. Η προτεινόμενη Τελική Πράξη	273
Παράρτημα Τμήματος Ε, Κεφαλαίου 13 ^{ου} , Δεύτερο Μέρος. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συνθήκης Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών	275

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Διεθνής Συνθήκη Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών	276
Προοίμιο.....	276
ΤΙΤΛΟΣ Ι.....	278
ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	278
Τίτλος ΙΙ	279
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΟΠΩΝ	279
Τίτλος ΙΙΙ.....	281
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ	281
Τίτλος ΙV	282
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΜΕΛΩΝ	282
Τίτλος V	284
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ	284
Τίτλος VI.....	285
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ	285
Τίτλος VII.....	297
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	297
Τίτλος VIII	314
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	314
Πηγες-Βιβλιογραφία.....	317
Πηγές.....	317
Βιβλιογραφία	346

Πίνακες

Πίνακας 1. Κυματοειδής Πορεία–Σχέση Περιφερειοποίησης και Παγκοσμιοποίησης	170

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία διεξάγεται προσπάθεια σκιαγράφησης δυναμικής εξελικτικότητας στο χρόνο της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης υπό τις δυνάμεις της αλληλεξάρτησης – της αλληλοσύγκρουσης – της αλληλοτροφοδότησης.

Δια του εγχειρήματος ανάλυσης της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης αποτυπώνεται κατάδειξη της αξίας και σημασίας των εννοιολογικών περιεχομένων και του θεωρητικού πλαισίου, της εξελικτικής ανάπτυξης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης (διάκριση και σχετική ανάλυση των περιοδικών χρονικών πλαισίων ως κυματοειδών περιόδων), της συστηματοποίησης και ανάλυσης της θεσμικής διάρθρωσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

Στην συνέχεια, μέσω πολυεπίπεδης κριτικής ανάλυσης και ερμηνείας, ιστορικών γεγονότων «οροσήμων» – του χρονικού σταθμού της κυριαρχίας της παγκοσμιοποίησης και της ανάδυσης της περιφερειοποίησης – της ανάδυσης μιας σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης υπό την επιρροή της αλληλεξάρτησης-της αλληλοσύγκρουσης-της αλληλοτροφοδότησης, της αξίας και σημασίας της ζωτικότητας της συνδεσιμότητας των δύο φαινομένων στην μεταξύ τους σχεσιακή κατάσταση. Το προαναφερθέν προσφέρει την σχετική απάντηση στο ερευνητικό ερώτημα «Πως διαμορφώνεται μέσα στο χρόνο η διαλεκτικού χαρακτήρα σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;».

Τέλος, εκ της παράθεσης καινοτόμας θεσμικής πρότασης, του Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών (ΟΠκΠΔΟ), παρέχεται στοιχειοθετημένη ολοκλήρωση της ανάλυσης της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, επί υποβάθρου δόμησης ολιστικού και ολοκληρωμένου θεσμικού συνεργατικού πεδίου.

Λέξεις-Κλειδιά: Περιφερειοποίηση – Παγκοσμιοποίηση – Αλληλεξάρτηση – Αλληλοσύγκρουση – Αλληλοτροφοδότηση.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Regionalization and Globalization: relationship of interdependence, confrontation, and mutual reinforcement

Nikolaos Alatas

Abstract

The present dissertation undertakes an effort to outline the dynamic evolutionary course over time of the relationship between regionalization and globalization, under the forces of interdependence, confrontation, and mutual reinforcement.

Through the analytical endeavor of examining the relationship between regionalization and globalization, the study highlights the value and significance of their conceptual content and theoretical framework, the evolutionary development of both processes (with distinction and analysis of their periodic temporal frameworks as wave-like phases), and the systematization and analysis of their institutional structures.

Subsequently, by means of multi-level critical analysis and interpretation of historical “landmark” events—the period marking the dominance of globalization and the emergence of regionalization, and the formation of a relationship between the two phenomena under the influence of interdependence, confrontation, and mutual reinforcement—the study underscores the vital importance of their connectivity and relational interaction. The foregoing provides a substantiated answer to the central research question: “How has the dialectical relationship between regionalization and globalization been shaped over time?”.

Finally, through the presentation of an innovative institutional proposal, the Organization of Regional and Global International Organizations (ORGIO), the dissertation offers a structured completion of the analysis of the relationship between regionalization and globalization, upon the foundation of a holistic and comprehensive institutional framework of cooperation.

Keywords: Regionalization – Globalization – Interdependence – Confrontation – Mutual Reinforcement.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Εισαγωγή

Σ' ένα πρώτο επίπεδο, η επιστημονική σφαίρα της πολιτικής (**Hague & Harrop & McCormick, 2020· Heywood, 2014**, σ.σ. 01^η – 03^η) . Η πολιτική ενσαρκώνει μία συναρπαστικού προσήμου διαδικασία, ακριβώς, επειδή οι άνθρωποι εμφανίζουν διαφωνία/διαφορετικές οπτικές επί πολλαπλών ζητημάτων, όπως η διανομή εξουσίας και πόρων – η βάση της κοινωνίας στην σύγκρουση ή στην εξουσία – ο τρόπος λήψης αποφάσεων. Υπό πολλαπλούς τρόπους ο ορισμός της πολιτικής, ως άσκηση εξουσίας – ως επιστήμη της διακυβέρνησης – ως λήψη συλλογικών αποφάσεων – ως κατανομή περιορισμένων πόρων – ως πρακτική της παραπλάνησης και της χειραγώγησης.

Σ' ένα δεύτερο επίπεδο, η επιστημονική σφαίρα των Διεθνών Σχέσεων (**Jones & Woods & Willetts & Wheeler & Watson & Vogler &... Acharya, 2013· Sørensen & Møller & Jackson, 2023**, σελ. 38^η· **Χατζηβασιλείου, 2018· Χρυσοχόου, 2010· Χρυσοχόου & Φραγκονικολόπουλος & Υφαντής & Τσινισιζέλης & Τσαρδανίδης & Τσάκωνας &... Γαλαριώτης, 2010**). Οι Διεθνείς Σχέσεις αποτελούν το ακαδημαϊκό προσήμου αντικείμενο των διεθνών σχέσεων, ορισμός των προαναφερθεισών ως ενασχόληση με τις αλληλεπιδράσεις και τις σχέσεις χωρών, συμπεριλαμβανουσών κυβερνητικού προσήμου δράσεις και πολιτικές, τους Διεθνείς Οργανισμούς, τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, τις πολυεθνικές εταιρείες. Είτε θεωρητικό και συνάμα πρακτικό είτε αντικείμενο ανάλυσης πολιτικής, με δυνατότητα ακαδημαϊκών προσεγγίσεων εμπειρικού ή/και κανονιστικού προσήμου. Με δυνατότητα για διεπιστημονική έρευνα, και διάφορες πτυχές των διεθνών σχέσεων, διπλωματία και πόλεμος (**Kissinger, 1995· Kissinger, 2014· Τούντα – Φεργάδη, 2005**), ως αντικείμενα διερεύνησης και σχολιασμού, ήδη εκ της αρχαιότητας.

Σ' ένα τρίτο επίπεδο, η επιστημονική σφαίρα της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας (**Baylis & Smith & Owens, 2024**, σελ. 294^η· **Cohn, 2009**, σελ. 19^η· **Cohn & Hira, 2021· Gilpin, 2004· Ρουμελιώτης, 2006**). Αρχικά, η Πολιτική Οικονομία (**Heilbroner, 2000· Τσουλφίδης, 2018**) ως ειδικότερος κλάδος της πολιτικής επιστήμης, με αντικείμενο εξέτασης την σχεσιακή κατάσταση οικονομικής και πολιτικής ζωής, με προσπάθεια επίδοσης απαντήσεων σε δύο πλέγματα ερωτήσεων, το πρώτο, δημιουργία και εξέλιξη πολιτικών και οικονομικών θεσμών σε εθνικό επίπεδο, το δεύτερο, επιρροή των προαναφερθέντων στην δομή και λειτουργία των ανά χρόνια πολιτικών και

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

οικονομικών συστημάτων. Η Διεθνής Πολιτική Οικονομία προκύπτει από την μελέτη διασταύρωσης οικονομίας και πολιτικής στο πλαίσιο ενός διεθνοποιημένου περιβάλλοντος οικονομικής αλληλεπίδρασης.

Σ' ένα τέταρτο επίπεδο, η επιστημονική σφαίρα της «Διεθνούς Οργανώσεως» (Baylis & Smith & Owens, 2024, σ.σ. 364¹ – 382¹. Χριστοδουλίδης, 2015). Η «Διεθνής Οργάνωση» ως μία μόνιμου προσήμου ένωση κρατών ή άλλων διεθνών νομικών προσώπων, που έχει βάση ίδρυσης διεθνή συνθήκη ή έτερη διεθνή συμφωνία, σκοπός η επιδίωξη κοινών στόχων σε διεθνές επίπεδο, κατέχουσα νομική προσωπικότητα και όργανα ως διάυλο άσκησης των λειτουργιών της. Βασικά στοιχεία, η σύσταση δια διεθνούς συνθήκης¹, τα μέλη², ο μόνιμος χαρακτήρας³, τα όργανα⁴, η διεθνής νομική προσωπικότητα⁵.

Σ' ένα πέμπτο επίπεδο, η επιστημονική σφαίρα του Διεθνούς Δικαίου (Ραυτόπουλος, 2014α· Τσιλώνης & Τζιβάρας & Τζεβελέκος & Συρίγος & Σκουτέρης & Σαρηγιαννίδης &... Αντωνόπουλος, 2022, σ.σ. XIII, 05¹). Καθημερινό βίωμα το Διεθνές Δίκαιο, πολλάκις, χωρίς σχετική συνειδητοποίηση. Αρκετά ζητήματα, όπως το πολιτειακό καθεστώς μιας χώρας – η προστασία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων – η προσπέλαση των εξωτερικών συνόρων των κρατών από κεφάλαια και υπηρεσίες, σχετιζόμενα με την εφαρμογή κανόνων και την λειτουργία του Διεθνούς Δικαίου. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο ως «χωριστός κλάδος δικαίου, που περιλαμβάνει σύστημα κανόνων, οι οποίοι διέπουν τις σχέσεις ανάμεσα στα υποκείμενα της διεθνούς κοινωνίας, δηλαδή πρωτίστως τα κράτη, αλλά και άλλες οντότητες προικισμένες με διεθνή προσωπικότητα, όπως είναι κυρίως οι διεθνείς διακρατικοί οργανισμοί» (Οικονομίδης, 1990, σ.σ. 15 – 16). Πολυδιάστατης χρησιμότητας ο προαναφερόμενος ορισμός. Διότι, κατά πρώτον, έχει εστίαση στο ανεξάρτητο και κυρίαρχο κράτος, ενσαρκωμένο ως πρωταρχική έκφραση της ατομικότητας στο πλαίσιο των διεθνών σχέσεων, κατά δεύτερον, αναγνώριση επί άλλων οντοτήτων, όπως οι Διεθνείς Διακρατικοί

¹ Η ίδρυση βασίζεται στο διεθνές δίκαιο, όχι στο εσωτερικό δίκαιο ενός κράτους.

² Κατά κανόνα είναι κυρίαρχα κράτη, αν και σε ορισμένες περιπτώσεις συμμετέχουν και άλλοι διεθνείς φορείς.

³ Δεν είναι απλή ad hoc συνεργασία, αλλά θεσμοθετημένος οργανισμός.

⁴ Συνήθως περιλαμβάνουν συνέλευση κρατών-μελών, εκτελεστικό όργανο και γραμματεία.

⁵ Έχει τη δυνατότητα να συνάπτει συμφωνίες, να αποκτά δικαιώματα και υποχρεώσεις, και να εκπροσωπείται διεθνώς.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Οργανισμοί, όπως και επί των φυσικών προσώπων, της ιδιότητας υπόστασης ως δυναμικών δρώντων δράσης στην διεθνή σκηνή, κατά τρίτον, αποφυγή υιοθέτησης θέσης επί του ακανθώδους ερωτήματος περί της σκόπευσης, που υπηρετεί, το Διεθνές Δίκαιο.

Σ' ένα έκτο επίπεδο, η επιστημονική σφαίρα των Διεθνών Διαπραγματεύσεων (Ραυτόπουλος, 2014β· Raftopoulos, 2020). Οι Διεθνείς Διαπραγματεύσεις ως στοιχείο στο επίκεντρο του διεθνούς συστήματος, των διεθνών σχέσεων, πάντα στο πλαίσιο της ειρήνης σε γενικού προσήμου επίπεδο. Διεθνείς Διαπραγματεύσεις ως, «*Διεθνής Δημιουργική Διαπραγμάτευση είναι δομημένη διαδικασία μιας δυνάμει συμφέρουσας αλληλεπίδρασης μεταξύ δύο ή περισσότερων αλληλεξαρτώμενων κρατών ή και αρμόδιων διεθνών θεσμικών οντοτήτων – στην οποία συνεισφέρουν και οι σχετικοί μη-κρατικοί φορείς – όπου, αν και, κατά την ιστορική τους αντίληψη, βρίσκονται σε κατάσταση σύγκρουσης ή απόκλισης συμφερόντων, επιχειρούν να διαμορφώνουν, να αναπτύσσουν και να επανακαθορίζουν συναινετικά καθεστωτική σχέση διεθνούς κοινού συμφέροντος διαρκώς εναρμονιζόμενη προς το πεδίο αναφοράς της (context)*» (Ραυτόπουλος, 2014β, σελ. 43).

Τα προαναφερθέντα, συναπαρτίζουν ένα σύστημα σφαιρών, το οποίο ενσαρκώνει την γενική πολυδιάστατη θεματική, εντός της οποίας αναπτύσσονται, τόσο ξεχωριστά, η περιφερειοποίηση και η παγκοσμιοποίηση, όσο και συνδυαστικά, η σχεσιακή κατάσταση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Το παραπάνω, διότι, περιφερειοποίηση και παγκοσμιοποίηση, συνδέονται, με την Πολιτική ως προς π.χ. στην διανομή εξουσίας και πόρων, με τις Διεθνείς Σχέσεις ως προς π.χ. τις σχέσεις κρατών – κρατών και διεθνών θεσμικών οντοτήτων – διεθνών θεσμικών οντοτήτων, με την Διεθνή Πολιτική Οικονομία ως προς π.χ. το γεγονός ότι οικονομικού προσήμου ζητήματα αποτελούν θεμελιώδεις προσδιοριστικούς παράγοντες των δύο και της μεταξύ τους σχέσης, με την «Διεθνή Οργάνωση» ως προς π.χ. το γεγονός ότι κεντρικό στοιχείο της θεσμικής αποκρυστάλλωσης τους είναι διεθνείς θεσμικές οντότητες όπως οι Διεθνείς Οργανισμοί, με το Διεθνές Δίκαιο ως προς π.χ. το γεγονός πλαισίωσης των δύο διαδικασιών δια κανόνων δικαίου περιφερειακού και παγκοσμίου προσήμου σε πολλαπλές διαστάσεις τους, με τις Διεθνείς Διαπραγματεύσεις ως προς π.χ. την

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

πραγματικότητα ότι πολλά που συμφωνούνται στο πλαίσιο περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης είναι απότοκο Διεθνών Διαπραγματεύσεων.

Η συνάρθρωση των προαναφερθεισών επιστημονικών σφαιρών, ως αλληλοσυμπληρούμενων μεθοδολογικών οπτικών, καθιστά δυνατή τη βαθύτερη κατανόηση των πολύπλευρων διεργασιών που συγκροτούν την περιφερειοποίηση και την παγκοσμιοποίηση. Οι δύο αυτές δυναμικές δεν εξελίσσονται στον χρόνο απομονωμένα, αλλά εγγράφονται επί ενός διεθνούς συστήματος αυξανόμενης πολυπλοκότητας και αλληλεξάρτησης, όπου η πολιτική, η οικονομία, το δίκαιο και οι θεσμοί διαρκώς διασταυρώνονται. Η αλληλεπίδρασή τους αποκαλύπτει, ότι οι θεωρητικές προσεγγίσεις δεν έχουν μόνον αναλυτική αξία, αλλά και εμπειρική αντανάκλαση σε ένα ρευστό και συχνά ασταθές παγκόσμιο περιβάλλον. Εντός του συγκεκριμένου πλαισίου, η μελέτη της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης οφείλει να ενταχθεί στη συζήτηση για τη νέα παγκόσμια συνθήκη — το πολυκρισιακό περιβάλλον της ύστερης νεωτερικότητας.

Ολοένα και περισσότερο εμφανές, ότι ο κόσμος της ύστερης νεωτερικότητας βιώνει μία μεταβατική περίοδο, κατά την οποία οι κρίσεις παύουν να είναι μεμονωμένα φαινόμενα και τείνουν να συντίθενται σε ένα πολύπλοκο και αλληλεπιδραστικό πλέγμα — το επονομαζόμενο *πολυκρισιακό* περιβάλλον (Morin, 2020· Tooze, 2023). Η οικονομική αστάθεια, η ενεργειακή αβεβαιότητα, οι υγειονομικές απειλές, οι τεχνολογικές μεταβολές και η γεωπολιτική ρευστότητα δεν υφίστανται πλέον ως ανεξάρτητες μεταβλητές, αλλά ως αλληλένδετοι κρίκοι μίας ενιαίας παγκόσμιας αλυσίδας διακινδύνευσης (Rosa, 2019). Οι Μεγάλες Προκλήσεις της εποχής μας.

Η έννοια της «πολυκρίσεως» δεν παραπέμπει απλώς σε σωρευτική συνύπαρξη επιμέρους κρίσεων· υποδηλώνει, πιθανώς, τη διασυνδεσιμότητα και την αλληλεξάρτηση μεταξύ τους, η οποία δημιουργεί πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, ενισχύοντας την αβεβαιότητα και περιορίζοντας την προβλεψιμότητα των διεθνών εξελίξεων (Goldin & Mariathasan, 2014). Το αποτέλεσμα είναι η ανάδυση ενός παγκόσμιου περιβάλλοντος στο οποίο το οικονομικό, το κοινωνικό, το περιβαλλοντικό και το πολιτικό επίπεδο αδιάρρηκτα συμπλέκονται, μετατρέποντας κάθε τοπική διαταραχή σε δυνητικό παγκόσμιο σοκ (Beck, 1992).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Εντός αυτού του πολυκρισιακού πλαισίου, η συγκέντρωση των διεθνών ανησυχιών τείνει να εστιάζεται σε δύο, κυρίως, Υπαρξιακού Χαρακτήρα Προκλήσεις, οι οποίες υπερβαίνουν τα όρια των επιμέρους κρατικών και περιφερειακών δυνατοτήτων. Η πρώτη αφορά την Κλιματική Αλλαγή, η οποία απειλεί τη βιωσιμότητα των φυσικών οικοσυστημάτων και των ίδιων των κοινωνικοοικονομικών δομών του πλανήτη, εγείροντας ζητήματα περιβαλλοντικής δικαιοσύνης, ενεργειακής μετάβασης και διαγενεακής ευθύνης (IPCC, 2023). Η δεύτερη, η Τεχνητή Νοημοσύνη, συνιστά διττή δύναμη: αφενός όργανο καινοτομίας και επιτάχυνσης της γνώσης, αφετέρου παράγοντα βαθιάς αβεβαιότητας ως προς την εργασία, την ασφάλεια, την ιδιωτικότητα και, εντέλει, την ίδια την έννοια του ανθρώπινου ελέγχου επί της τεχνολογίας (Bostrom, 2014· Tegmark, 2017). Αμφότερες οι συγκεκριμένες προκλήσεις άρρηκτα συνδέονται με την παγκοσμιοποίηση, καθόσον η φύση τους είναι *υπερεθνική*, απαιτώντας νέα πρότυπα περιφερειακής και παγκόσμιας διακυβέρνησης.

Υπό το εν προκειμένω πρίσμα, η παγκοσμιοποίηση καθίσταται διττή δύναμη: αφενός επιταχύνει τη διάχυση των κρίσεων, αφετέρου δημιουργεί και τα μέσα της συλλογικής αντιμετώπισεώς τους μέσω διακρατικών θεσμών και δικτύων συνεργασίας. Η δε περιφερειοποίηση, εν προκειμένω, αναδεικνύεται σε κρίσιμο πεδίο εφαρμογής μηχανισμών ανθεκτικότητας και προσαρμογής, καθώς τα περιφερειακά συστήματα λειτουργούν ως ενδιάμεσοι ρυθμιστές μεταξύ του τοπικού και του παγκοσμίου επιπέδου. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το πολυκρισιακό περιβάλλον δεν αποτελεί απλώς πρόκληση, αλλά και ευκαιρία επαναπροσδιορισμού των σχέσεων περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης εντός ενός κόσμου διαρκούς ρευστότητας και αβεβαιότητας.

Άρα, έχει καταστεί σαφές, ότι η πολυκρισιακή φύση του σύγχρονου κόσμου — χαρακτηριζόμενη υπό της αλληλοδιαπλοκής οικονομικών, τεχνολογικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών διαταράξεων— προετοίμασε το έδαφος για την ανάδυση ενός νέου ιστορικού σταδίου τεχνοοικονομικού μετασχηματισμού· τούτο δεν είναι άλλο από την εποχή της 4^{ης} και 5^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασεως. Πράγματι, οι αθροιστικές πιέσεις της πολυκρίσεως —ενεργειακής, υγειονομικής, κλιματικής και γεωπολιτικής— λειτούργησαν ως επιταχυντής της τεχνολογικής καινοτομίας, επιφέροντας ριζική μετάλλαξη των παραγωγικών και επικοινωνιακών υποδομών του πλανήτη (Schwab, 2016· Tooze, 2023). Εντός τούτου τοῦ πλαισίου, η τεχνολογική

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

επιτάχυνση δεν αποτελεί μόνον απόκριση εις τα πολλαπλά ρήγματα της παγκόσμιας σταθερότητας, αλλά και πρωτογενή γενεσιουργό δύναμη νέων μορφών παγκόσμιας αλληλεξαρτήσεως, διαμορφώνοντας έναν κόσμο όπου το ψηφιακό και το φυσικό αλληλοεισδύουν, δημιουργώντας νέες προκλήσεις και δυνατότητες διακυβέρνησης.

Πρόδηλον δε, ότι ο σύγχρονος κόσμος έχει εισέλθει σε μία νέα φάση τεχνοοικονομικού μετασχηματισμού, την οποία η διεθνής βιβλιογραφία χαρακτηρίζει ως 4^η Βιομηχανική Επανάσταση (Schwab, 2016). Πρόκειται περί μιας εποχής κατά την οποίαν τα όρια μεταξύ του φυσικού, του ψηφιακού και του βιολογικού πεδίου καθίστανται ολοένα και περισσότερο δυσδιάκριτα, ενώ η καινοτομία εκδηλώνεται όχι ως απλή εξέλιξη της παραγωγικότητας, αλλά ως *ποιοτική μετάλλαξη* των ίδιων των υποδομών της ανθρώπινης δραστηριότητας. Τεχνολογίες όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη, η ρομποτική, το Διαδίκτυο των Πραγμάτων, η βιοτεχνολογία και η ανάλυση μεγάλων δεδομένων συνθέτουν ένα ενιαίο οικοσύστημα επιτάχυνσης, όπου η πληροφορία αναδύεται ως το νέο θεμέλιο της παγκόσμιας ισχύος (Brynjolfsson & McAfee, 2017).

Ωστόσο, σύν τη ραγδαία προόδω, διαφαίνεται ήδη η μετάβαση προς μία 5^η Βιομηχανική Επανάσταση, κατά την οποίαν η τεχνολογική εξέλιξη επαναπροσδιορίζεται εντός ανθρωποκεντρικού και ηθικο-πολιτικού πλαισίου (Morrar & Arman & Mousa, 2017· Schwab & Zahidi, 2023). Η καινούργια αυτή εποχή επιχειρεί να επαναφέρει την *τεχνολογία στην υπηρεσία του ανθρώπου*, προτάσσοντας τη βιωσιμότητα, την υπευθυνότητα και τη συμπληρωματικότητα ανθρώπου και μηχανής. Εντός αυτού του μεταβατικού σταδίου, η σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης αποκτά καινούργια διάσταση: η ψηφιακή συνδεσιμότητα υπερβαίνει τα φυσικά σύνορα, αλλά ταυτόχρονα καθιστά τις περιφέρειες *κόμβους καινοτομίας*, δημιουργώντας νέες μορφές περιφερειακής αυτονομίας και ανταγωνιστικότητας.

Η σύζευξη των 4^{ης} και 5^{ης} Βιομηχανικών Επαναστάσεων δεν σχετίζεται μόνο με την τεχνολογική πρόοδο· αφορά και την αναδιαμόρφωση των δομών εξουσίας, των αγορών εργασίας και των κοινωνικών προτύπων. Οι περιφέρειες που κατορθώνουν την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών σε παραγωγικά οικοσυστήματα καθίστανται κέντρα δυναμικής ανάπτυξης, ενώ όσες παραμένουν στο περιθώριο διατρέχουν τον κίνδυνο μιας νέας «ψηφιακής ανισότητας» (OECD, 2024). Κατ' αυτόν τον τρόπο, η

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

εποχή των βιομηχανικών επαναστάσεων δεν λειτουργεί απλώς ως υπόβαθρο της παγκοσμιοποίησης, αλλά ως ενεργός συντελεστής της διαφοροποίησής της, προσδίδοντας στην περιφερειοποίηση έναν νέο, τεχνολογικό και ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό.

Εν ολίγοις, έχει αναδυθεί η υποστήριξη της θέσεως, ότι η εξέλιξη των 4^{ης} και 5^{ης} Βιομηχανικών Επαναστάσεων δεν μετασχηματίζει μόνον τις τεχνολογικές δομές της παραγωγής, αλλά και την ίδια τη γεωοικονομική αρχιτεκτονική του κόσμου, αναδιαμορφώνοντας εκ θεμελίων τη σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Κατά τρόπον σταδιακόν και δυναμικώς εξελισσόμενον, η ψηφιακή συνδεσιμότητα, η τεχνητή νοημοσύνη και η αυτοματοποίηση της γνώσεως (Brynjolfsson & McAfee, 2017· Schwab & Zahidi, 2023) προσδίδουν εις τα περιφερειακά συστήματα νέες μορφές ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, καθιστώντας τα κόμβους καινοτομίας εντός ενός πολυκεντρικού πλανητικού δικτύου. Έν τῷ πλαισίῳ τούτῳ, ο ακαδημαϊκός διάλογος περί της σχέσεως περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης προσλαμβάνει νέα διάσταση: οι τεχνολογικές επαναστάσεις καθίστανται ο ενδιάμεσος κρίκος μέσω του οποίου οι δύο διαδικασίες δεν αλληλοαναιρούνται, αλλά αλληλοτροφοδοτούνται, συγκροτώντας τη δυναμική ενός *τεχνολογικώς* διαμεσολαβημένου κοσμοσυστήματος.

Σύν τῷ χρόνῳ, εντός του ακαδημαϊκού διαλόγου περί της παγκοσμιοποιητικής διαδικασίας, έχει αναδυθεί η αντίληψη ότι η περιφερειοποίηση δεν συνιστά απλώς αντίρροπο φαινόμενο προς την παγκοσμιοποίηση, αλλά μάλλον συμπληρωματική και αμφίδρομη εκδήλωσή της. Η παγκοσμιοποίηση, ως καθολική διαδικασία διασύνδεσης οικονομιών, κοινωνιών και πολιτισμών (Held & McGrew & Goldblatt & Perraton, 1999), τείνει να γεννά, παραδόξως, την ανάγκη περιφερειακής συγκρότησης· ήτοι, την εμφάνιση θεσμικά και λειτουργικά οργανωμένων σχηματισμών συνεργασίας εντός οριοθετημένων γεωγραφικών πλαισίων (Hettne, 2003). Καθ' ον τρόπον η παγκοσμιοποίηση εντείνει την αλληλεξάρτηση, η περιφερειοποίηση επιδιώκει την εξισορρόπησή της, είτε υπό τη μορφή αμυντικού μηχανισμού είτε ως μέσου προσαρμογής στα νέα παγκόσμια δεδομένα (Breslin & Higgott, 2000).

Η εν λόγω διττότητα έχει προσανατολίσει σημαντικό μέρος της επιστημονικής κοινότητας να αντιλαμβάνεται την περιφερειοποίηση ως ταυτόχρονα παράγωγο και καταλύτη της παγκοσμιοποίησης. Πράγματι, η πρώτη αντλεί την ώθησή της εκ της

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

δεύτερης, ενώ ταυτοχρόνως συμβάλλει στην εμβάθυνση και διαφοροποίηση των παγκοσμιοποιητικών ροών, ενσαρκώνοντας τοπικά ή περιφερειακά προτάγματα εντός ενός οιονεί οικουμενικού πλαισίου (Hurrell, 1995· Söderbaum, 2016). Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο διάλογος δεν περιορίζεται στο ερώτημα αν η περιφερειοποίηση αποτελεί απειλή ή όχημα της παγκοσμιοποίησης· επεκτείνεται μάλλον στη διερεύνηση της αμφίδρομης σχέσεώς τους, σχέσεως αλληλεξάρτησης, αλληλοτροφοδότησης και, ενίοτε, αλληλοσύγκρουσης (Fawcett, 2004).

Η θεωρητική προσέγγιση αυτής της δυναμικής συμβάλλει καθοριστικά στην κατανόηση της νέας αρχιτεκτονικής της διεθνούς τάξεως, όπου το παγκόσμιο και το περιφερειακό διαπλέκονται, όχι ως αντιθετικά πεδία ισχύος, αλλά ως συνυφασμένα επίπεδα ενός πολυκεντρικού και πολυεπίπεδου συστήματος διακυβέρνησης.

Η εν προκειμένω εργασία πραγματεύεται, στο πλαίσιο απαγωγικής μεθόδου – εγκάρσιας επιστημολογικής προσέγγισης – ποιοτικής και συνθετικής προσέγγισης, την ενασχόληση με το ζήτημα της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, υπό τις δυνάμεις της αλληλεξάρτησης – της αλληλοσύγκρουσης – της αλληλοτροφοδότησης.

Το ερευνητικό ερώτημα, επί του οποίου υπήρξε προσπάθεια επίδοσης σχετικής απάντησης είχε ως εξής, «Πως διαμορφώνεται μέσα στο χρόνο η διαλεκτικού χαρακτήρα σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;». Προκειμένου, ν' απαντηθεί το προαναφερθέν, τέθηκαν πέντε ειδικότερα ερωτήματα, τα εξής, α-«ποια η εννοιολογική και η θεωρητική πυλωνική οργάνωση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;», β-«ποια τα κύματα περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;», γ-«ποιοι οι θεσμικές αντανakλάσεις περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;», δ-«ποια τα γεγονότα ορόσημα στη σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;», ε-«ποια θα μπορούσε να είναι μια μορφή θεσμικής υφής συνεργασίας περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;». Το ερευνητικό επιχείρημα έχει ως εξής, «Μεταξύ περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης διαμορφώνεται μια σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης».

Η εργασία είναι δομικά αρθρωμένη σε πέντε τμήματα, που λειτουργούν ως σπειροειδής ανάπτυξη της ίδιας επιστημονικής προβληματικής. Η αρχιτεκτονική της έχει ως κάτωθι.

Σημείο εκκίνησης, τα Κεφάλαια 1^ο και 2^ο. Στο Κεφάλαιο 1^ο διεξάγεται παρουσίαση των βιβλιογραφικών θεμελίων του εγχειρήματος διερεύνησης της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Στο Κεφάλαιο 2^ο αποτυπώνεται στις πολλαπλές διαστάσεις της η μεθοδολογική οργάνωση του εγχειρήματος διερεύνησης της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

Το Τμήμα Α (Κεφάλαια 03^ο – 06^ο), εισάγει με σαφήνεια τα εννοιολογικά εργαλεία και προετοιμάζει το θεωρητικό πλαίσιο. Στο Κεφάλαιο 3^ο παρουσιάζεται το εννοιολογικό υπόβαθρο της έννοιας της περιφερειοποίησης, στο Κεφάλαιο 4^ο παρουσιάζεται το εννοιολογικό υπόβαθρο της έννοιας της παγκοσμιοποίησης, στο Κεφάλαιο 5^ο παρουσιάζονται οι θεωρητικοί πυλώνες της περιφερειοποίησης, στο Κεφάλαιο 6^ο παρουσιάζονται οι θεωρητικοί πυλώνες της παγκοσμιοποίησης.

Το Τμήμα Β (Κεφάλαια 07^ο – 08^ο), παρουσιάζει με χρονολογική συνέπεια και εννοιολογική καθαρότητα τη “μεταβλητή ταχύτητα” της σχέσης των δύο φαινομένων. Στο Κεφάλαιο 7^ο διεξάγεται εγχείρημα αποτύπωσης των δύο κυμάτων της περιφερειοποίησης, στο Κεφάλαιο 8^ο διεξάγεται εγχείρημα αποτύπωσης των τριών, και του υπό δημιουργία 4^{ου}, κυμάτων της παγκοσμιοποίησης.

Το Τμήμα Γ (Κεφάλαια 09^ο – 10^ο), επιτυγχάνει την απαραίτητη ισορροπία ανάμεσα σε περιγραφική συστηματοποίηση και ανάλυση. Στο Κεφάλαιο 9^ο σκιαγραφούνται οι θεσμικές αποτυπώσεις της περιφερειοποίησης, στο Κεφάλαιο 10^ο σκιαγραφείται η θεσμική κατάστροφη της παγκοσμιοποίησης.

Το Τμήμα Δ (Κεφάλαια 11^ο – 12^ο), ιστορικά γεγονότα–ορόσημα και κυματοειδής ανάλυση, αποτελεί τον θεωρητικό και ιστορικό άξονα, όπου συντελείται η ώσμωση των δύο φαινομένων. Στο Κεφάλαιο 11^ο ενυπάρχει πολυδιάστατη ανάλυση ιστορικών γεγονότων-οροσήμων στο πλαίσιο του χρονικού της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, στο Κεφάλαιο 12^ο ενυπάρχει πολυδιάστατη αποτύπωση της κυματοειδούς πορείας της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Το Τμήμα Ε (Κεφάλαια 13^ο – 17^ο), προτασιακό Θεσμικό Μοντέλο, ολοκληρώνει το συγγραφικό έργο με συνθετική καινοτομία — μοντέλο διεθνούς οργανισμού βασισμένο στην ισότιμη αλληλοτροφοδότηση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Το Κεφάλαιο 13^ο σχετίζεται με την συλλογιστικό εγχείρημα γύρω από την ανάγκη δημιουργίας ενός ΟΠκΠΔΟ, το Κεφάλαιο 14^ο σχετίζεται με την στοχοθεσία του ΟΠκΠΔΟ, το Κεφάλαιο 15^ο σχετίζεται με την δομική οργάνωση του ΟΠκΠΔΟ, το Κεφάλαιο 16 σχετίζεται με την λειτουργική οργάνωση του ΟΠκΠΔΟ, το Κεφάλαιο 17^ο σχετίζεται με την θεματική οργάνωση του ΟΠκΠΔΟ.

Στα Συμπεράσματα, ενυπάρχουν τα στοιχεία της ανακεφαλαίωσης, των περιορισμών και των προσωρινών συμπερασμάτων βάσει των πηγών-βιβλιογραφίας και της σχετικής «συζήτησης».

Η εργασία κλείνει με τρία Παραρτήματα. Το Παράρτημα του Τμήματος Γ, όπου σκιαγραφείται η περιφερειακή και παγκόσμια θεσμική οργάνωση ιστορικά και έως σήμερα σε καταλογική διάσταση. Το Παράρτημα του Τμήματος Ε, Κεφαλαίου 13^ο, Πρώτο Μέρος, στο εν προκειμένω σημείο παρουσιάζεται η δομή της προτεινόμενης διεθνούς διαπραγματευτικής διαδικασίας για την σύναψη της Διεθνούς Συνθήκης του ΟΠκΠΔΟ. Το Παράρτημα του Τμήματος Ε, Κεφαλαίου 13^ο, Δεύτερο Μέρος, όπου συγκροτείται και κατατίθεται θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συνθήκης περί του ΟΠκΠΔΟ.

Η εισαγωγική επισκόπηση ανέδειξε την πολυεπίπεδη φύση και την ερευνητική πρόκληση που ενυπάρχει στη μελέτη της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Πριν όμως διεξαχθεί το εγχείρημα περί την εις βάθος ανάλυση αυτής της διαλεκτικής σχέσεως, καθίσταται αναγκαία η θεμελίωσή της επί του ήδη διαμορφωμένου επιστημονικού πεδίου. Εφεξής, το Κεφάλαιο 1^ο στρέφεται στην παρουσίαση των βιβλιογραφικών θεμελίων του εγχειρήματος, επιδιώκοντας να αναδείξει τις κύριες θεωρητικές κατευθύνσεις και τα ερμηνευτικά σχήματα που συγκροτούν το πλαίσιο του σχετικού ακαδημαϊκού διαλόγου.

Κεφάλαιο 1^ο. Τα βιβλιογραφικά θεμέλια του εγχειρήματος διερεύνησης της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης

Το παρόν εγχείρημα διερεύνησης της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης δεν δύναται να λάβει χώρα σε κενό· εδράζεται σε μια ήδη συγκροτημένη επιστημονική παράδοση, η οποία καθιστά θεμιτό —άρα και ερευνητικά νοηματοδοτημένο— το ότι τα δύο φαινόμενα μελετώνται παράλληλα και συγκριτικά. Ειδικότερα, η σύγχρονη βιβλιογραφία έχει παγιώσει, ότι η περιφερειοποίηση και η παγκοσμιοποίηση δομούν διακεκριμένα αλλά συμβιωτικώς συνυφαινόμενα πεδία ανάλυσης, με δική τους εννοιολογική συγκρότηση, θεωρητική κωδικοποίηση, ιστορική διαστρωμάτωση και θεσμική υλική αποκρυστάλλωση (**Baylis & Smith & Owens, 2024· Fawcett & Hurrell, 1995· Gilpin, 2001· Harvey, 2005· Rosenau, 1997· Zürn, 2018**). Η διαπίστωση αυτή δεν ενσαρκώνει απλή αναφορά σε ερευνητική πληθωριστική παραγωγή· είναι κανονιστικό υπόβαθρο: χωρίς αυτήν, η εργασία δεν θα διέθετε αιτιολόγηση ύπαρξης για την επιλογή της να διαχωρίσει και να συνεξετάσει τα δύο φαινόμενα.

Ειδικότερα, η παραπάνω βιβλιογραφία καθιστά νοητό το Τμήμα Α (Κεφάλαια 3^ο –6^ο) της παρούσης εργασίας. Η συστηματική θεωρητική συγκρότηση των δύο αντικειμένων στο corpus των Διεθνών Σχέσεων και της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας νομιμοποιεί την πραγμάτευση πρώτα της έννοιας της περιφερειοποίησης και κατόπιν της παγκοσμιοποίησης, καθώς και την παρουσίαση των επιμέρους θεωρητικών τους πυλώνων, ως αναγκαίας προ-θεμελίωσης, προτού η εργασία προχωρήσει στις επόμενες επιστημονικές της στάσεις. Η διάκριση αυτή δεν αποτελεί αυθαίρετη μεθοδολογική αφετηρία του συγγραφέα, αλλά προεκτείνει μία ήδη θεσπισμένη διάκριση στον επιστημονικό λόγο: το ότι δύο φαινόμενα συσχετίζονται δεν συνεπάγεται ότι στερούμεθα ανάγκης να τα διακρίνουμε εννοιολογικά και να τα θεμελιώσουμε θεωρητικά χωριστά.

Ταυτοχρόνως, η διεθνής βιβλιογραφία περί «κυμάτων» περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης (**Baldwin, 2016· Ethier, 1998· Findlay & O'Rourke, 2007· Harvey, 2005· Hirst & Thompson, 2002· James, 2001· Mansfield & Milner, 1999· O'Rourke & Williamson, 1999**) έχει αποδείξει ότι τα δύο φαινόμενα δεν είναι άχροα, αλλά διαχρονικά αρθρωμένες διαδικασίες με κορυφώσεις και υφέσεις. Η επιστημονική

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

παραδοχή της περιοδικότητας δεν συνιστά περιγραφική πολυτέλεια, αλλά προϋπόθεση όσον αφορά τη δυνατότητα του Τμήματος Β (Κεφάλαια 7° – 8°) να οργανώσει εμπειρικά την ανάλυση της διπλής δυναμικής σε χρονικά διακριτές φάσεις. Άνευ της βιβλιογραφικής καθιέρωσης της κυματικής λογικής, η έννοια του «χρονικού ορίζοντα» της σχέσης περιφερειοποίησης–παγκοσμιοποίησης θα στερούνταν αναλυτικής βάσης και το ερώτημα του Τμήματος Β θα κατέληγε σε άχροη αφηρημένη θεώρηση.

Στο συγκεκριμένο σημείο, καθίσταται δυνατή η μετάβαση από την εννοιοθεωρητική και περιοδική θεμελίωση στη θεσμική αποκρυστάλλωση. Η βιβλιογραφία περί περιφερειακών και παγκόσμιων θεσμικών οντοτήτων (Acharya, 2016· Barnett & Finnemore, 2004· Carlsnaes & Risse & Simmons, 2013· Fawcett & Hurrell, 1995· Keohane, 1984· Mansfield & Milner, 1999· Nye & Donahue, 2000· Söderbaum, 2016· WTO, 2021· Zürn, 2018·) νομιμοποιεί τη δομή του Τμήματος Γ (Κεφάλαια 9° – 10°): η περιφερειοποίηση και η παγκοσμιοποίηση δεν συνιστούν μόνον θεωρίες ούτε μόνον ιστορικές κυματικές διαδρομές, αλλά παράγουν θεσμικά σώματα, ικανά να δεσμεύουν, να τυποποιούν και να υλοποιούν τις δυνάμεις που αντιπροσωπεύουν. Η καταγραφή τους ως αντικείμενο ανάλυσης δεν είναι εμπειρική υποχώρηση αλλά η τρίτη τάξη βιβλιογραφικής θεμελίωσης: χωρίς θεσμική υλικότητα, το επόμενο βήμα — η ανάλυση της σχέσης των δύο — θα έπασχε από ελλιπή πραγματικότητα.

Αναλόγως, η βιβλιογραφική εμπέδωση του ιστορικού βάρους «γεγονότων καμπής» (Acemoglu & Robinson, 2012· Allison, 2017· Arrighi, 2001· Callahan, 2016· Tyler, 1988· Kindleberger, 1973· Jones, 1998· Lee, 2018· Mokyr, 2009· Pomeranz, 2000· Reinhart & Rogoff, 2009· Wallerstein, 2004) θεμελιώνει το Τμήμα Δ (ιδίως Κεφάλαια 11° – 12°). Διότι η εργασία δεν ατενίζει τα γεγονότα του 11^{ου} Κεφαλαίου ως ιστορική αφήγηση, αλλά ως μηχανισμό παραγωγής σχεσιακού αποτελέσματος: κάθε τεχνολογική τομή, κάθε συστημική κρίση, κάθε γεωοικονομική μετάβαση αναδιατάσσει το σχετικό βάρος περιφερειακών και παγκόσμιων δυνάμεων. Το Κεφάλαιο 12° —η κυματοειδής πορεία της σχέσης— δεν στέκει εάν δεν έχει προηγηθεί η βιβλιογραφική απόδειξη ότι τέτοιες αναδιατάξεις έχουν συντελεσθεί πολλαπλώς, διαχρονικώς και αθροιστικώς.

Τέλος, η βιβλιογραφία περί meta-governance, regime complexes και οντολογιών δευτερογενούς θεσμικής αρχιτεκτονικής (Abbott et al., 2015· Haas, 2014· Zürn,

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

2018) καθιστά ερευνητικά θεμιτή τη μετάβαση στο Τμήμα Ε (Κεφάλαια 13^ο – 17^ο): η σύλληψη ενός Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών δεν προκύπτει ως κανονιστική αυθαιρεσία, αλλά ως συστημική επέκταση ήδη εμπεδωμένων στη βιβλιογραφία αρχών θεσμικής δευτερο-οργάνωσης. Η εργασία δεν σφυρηλατεί εκ του μηδενός μία υπερ-δομή, αλλά ερείδεται στην αποδεδειγμένη δυνατότητα του διεθνούς συστήματος να παράγει θεσμούς που ρυθμίζουν έτερους θεσμούς.

Εν ολίγοις, οι πέντε βιβλιογραφικοί πυλώνες δεν λειτουργούν ως πρόλογος αλλά ενσαρκώνονται ως καταστατική συνθήκη της εργασίας: θεμελιώνουν ότι:

- ✓ (α) τα δύο φαινόμενα είναι διακριτά νοηματικά και θεωρητικά,
- ✓ (β) αναπτύσσονται κυματικά στον χρόνο,
- ✓ (γ) αποκρυσταλλώνονται θεσμικά,
- ✓ (δ) μεταβάλλονται από γεγονότα που αναδιατάσσουν τη σχέση τους και,
- ✓ (ε) μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο μετα-θεσμικής σχεδίασης.

Άρα, το επιχείρημα της εργασίας —ότι μεταξύ περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης διαμορφώνεται διαλεκτική σχέσης αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης— δεν είναι υπόθεση προς απόδειξη εκ του μηδενός, αλλά απότοκο ήδη θεμελιωμένης επιστημονικής παράδοσης.

Η βιβλιογραφική θεμελίωση που προηγήθηκε δεν εξυπηρετεί ρόλο προλόγου, αλλά ενέχει λειτουργία ως συλλογική αναγκαστική βάση της έρευνας. Πρώτον, παρασχέθηκε απόδειξη, ότι τα δύο υπό μελέτη φαινόμενα —περιφερειοποίηση και παγκοσμιοποίηση— είναι ήδη αντικειμενοποιημένα στη διεθνή βιβλιογραφία ως διακριτές θεωρητικές σφαίρες, γεγονός που καθιστά νομιμοποιημένη τη χωριστή τους εννοιολογική και θεωρητική επεξεργασία στο Τμήμα Α. Δεύτερον, η περιοδική φύση των δύο φαινομένων, όπως τεκμηριώνεται στη σχετική διεθνή βιβλιογραφία περί «κυμάτων», δημιουργεί αναλυτική υποχρέωση χρονολογικής διάκρισης· δίχως αυτό, το Τμήμα Β δεν θα είχε θεωρητικό έρεισμα να ταξινομήσει τις φάσεις τους. Τρίτον, η θεσμική αποκρυστάλλωση των δύο φαινομένων, όπως τεκμηριώνεται από τη βιβλιογραφία των διεθνών και περιφερειακών θεσμών, εδραιώνει το Τμήμα Γ ως το σημείο όπου η θεωρία και η ιστορικότητα μετασχηματίζονται σε δεσμευτική υλικότητα. Τέταρτον, η διεθνής ιστοριογραφία των γεγονότων καμπής αποδεικνύει ότι

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

η σχέση περιφερειοποίησης–παγκοσμιοποίησης δεν είναι στατική αλλά μεταβάλλεται υπό την πίεση τεχνολογικών, γεωοικονομικών και γεωπολιτικών ανακατατάξεων· χωρίς την παραδοχή αυτού, το Τμήμα Δ θα συρρικνωνόταν σε ιστορική απεικόνιση αντί για αναλυτική συζήτηση σχέσης. Πέμπτον, η βιβλιογραφία περί θεσμικών αρχιτεκτονικών δευτέρας τάξεως καθιστά επιστημονικά θεμιτό να εξετασθεί, στο Τμήμα Ε, το ενδεχόμενο ύπαρξης θεσμού που δεν θα αναπαράγει απλώς την περιφερειακή ή την παγκόσμια στάθμη, αλλά θα λειτουργεί ως μετα-επίπεδο συντονισμού αυτών.

Συνολικά, οι πέντε βιβλιογραφικές θεμελιώσεις συναρθρώνονται ως εξής:

- ✓ (α) δικαιολογούν τη διάκριση των δύο φαινομένων,
- ✓ (β) αποδεικνύουν τη χρονική τους δυναμική,
- ✓ (γ) τεκμηριώνουν τη θεσμική τους υλικότητα,
- ✓ (δ) στοιχειοθετούν την ιστορική τους μεταβλητότητα, και,
- ✓ (ε) ανοίγουν κατ' αρχήν χώρο θεσμικής σκέψης για τον ανασχεδιασμό της μεταξύ τους σχέσης.

Επομένως, το ερευνητικό επιχείρημα της εργασίας —ότι μεταξύ περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης παράγεται διαλεκτική αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης— δεν εισάγεται έξ ύποθέσεως, αλλά ερείδεται σε ήδη υφιστάμενη γνωσιολογική και εμπειρική παράδοση.

Κατά τούτο, το Κεφάλαιο 1^ο δεν εκπληρώνει εισαγωγικό ρόλο αλλά καταστατικό: ορίζει τις προϋποθέσεις δυνατότητας της έρευνας. Και ακριβώς, επειδή αυτές οι προϋποθέσεις εδραιώθηκαν, καθίσταται τώρα νοητή η μετάβαση στο επόμενο τμήμα: στη μεθοδολογική αυτοτεκμηρίωση του εγχειρήματος. Στο Κεφάλαιο 2^ο, η εργασία δεν θα θεσπίσει εκ του μηδενός μία μέθοδο· θα εναρμονίσει την επιλεγμένη μεθοδολογική της διάταξη προς το είδος του αντικειμένου που τα βιβλιογραφικά θεμέλια απέδειξαν ότι πραγματεύεται.

Κεφάλαιο 2°. Η μεθοδολογική οργάνωση του εγχειρήματος διερεύνησης της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης

Η μεθοδολογική συγκρότηση της παρούσας εργασίας ερείδεται επί της ανάγκης επιστημονικής αυστηρότητας και συστηματικής τεκμηρίωσης του συλλογιστικού εγχειρήματος.

Καθότι, η σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης δεν ενσαρκώνει στατικό φαινόμενο αλλά δυναμική διαλεκτική διεργασία, απαιτείται προσέγγιση ικανή να ανασυνθέτει τις πολλαπλές εκφάνσεις της μέσα στον χρόνο, στις θεωρίες και στους θεσμούς.

Επ' αυτού, η εργασία οικοδομείται επί απαγωγικής μεθόδου με εγκάρσιο επιστημολογικό προσανατολισμό, συνδυάζοντας τη θεωρητική ανάλυση με την ιστορική και θεσμική ερμηνευτική.

2.1. Η Μεθοδολογική Δομή και τα Επίπεδα Ανάλυσης

Η μεθοδολογική διάρθρωση της έρευνας δομείται γύρω από τρία αλληλοδιαπλεκόμενα επίπεδα ανάλυσης:

- i. Το εννοιολογικό-θεωρητικό επίπεδο, όπου ορίζονται οι βασικές έννοιες και αναπτύσσονται οι θεωρητικοί πυλώνες των δύο φαινομένων.
- ii. Το χρονικό-ιστορικό επίπεδο, όπου ιχνηλατούνται τα κύματα περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, αναδεικνύοντας τη διαλεκτική τους εναλλαγή.
- iii. Το θεσμικό-οργανωσιακό επίπεδο, όπου εξετάζεται η αποκρυστάλλωση των διαδικασιών αυτών σε περιφερειακές και παγκόσμιες δομές διακυβέρνησης.

Η συνάρθρωση των τριών επιπέδων αποβλέπει στην ολιστική και ολοκληρωμένη κατανόηση της σχέσης των δύο φαινομένων, προσεγγίζοντάς την ως ενιαίο ιστορικό και θεσμικό ρεύμα που διαμορφώνει τη μεταβεστφαλική διεθνή τάξη (Baylis & Smith & Owens, 2024· Rosenau, 1997).

2.2. Η Ποιοτική και Συνθετική Προσέγγιση

Η φύση του υπό μελέτη ζητήματος υπαγορεύει ποιοτικό και συνθετικό χαρακτήρα έρευνας. Δεν ενυπάρχει επιδίωξη/σκόπευση περί στατιστικής επαλήθευσης ή ποσοτικής μέτρησης, αλλά η ερμηνευτική ανίχνευση νοημάτων, τάσεων και δομικών μετασχηματισμών. Το κείμενο δομείται ως αναλυτική και συγκριτική μελέτη περιπτώσεων, όπου οι θεωρίες, τα χρονικά κύματα και οι θεσμοί αντιμετωπίζονται ως αλληλοτροφοδοτούμενα πεδία.

Η σύνθεση λειτουργεί ως το τελικό μεθοδολογικό στάδιο — ένα επίπεδο θεωρητικής ολοκλήρωσης, όπου οι επιμέρους παρατηρήσεις εντάσσονται σε ένα ενιαίο, δομημένο και επιχειρηματολογικά συνεπές ερμηνευτικό σχήμα.

2.3. Η Απαγωγική Μέθοδος ως Κεντρικός Άξονας της Έρευνας

Η απαγωγική μέθοδος (deductive reasoning) δομεί τη βασική λογική αρχιτεκτονική της παρούσας ερευνητικής διαδρομής (Van Evera, 2010, σ.σ. 51-52). Εκκινώντας από τη γενική υπόθεση, ότι η περιφερειοποίηση και η παγκοσμιοποίηση συγκροτούν δύο αλληλένδετες και αλληλοτροφοδοτούμενες διαδικασίες του διεθνούς συστήματος, η ανάλυση προχωρεί στα επιμέρους επίπεδα έκφρασής τους: εννοιολογικό, θεωρητικό, χρονικό και θεσμικό.

Η λογική πορεία της εργασίας ακολουθεί συνεπώς την κίνηση από το γενικό προς το ειδικό, όπου κάθε τμήμα λειτουργεί ως σταδιακή επαλήθευση ή ανασύνθεση της αρχικής θεωρητικής θέσης. Το Τμήμα Α εδραιώνει το εννοιολογικό και θεωρητικό υπόβαθρο· το Τμήμα Β ιχνηλατεί τις ιστορικές κυματομορφές· το Τμήμα Γ εξετάζει τη θεσμική αποκρυστάλλωση· το Τμήμα Δ ενσαρκώνει τον θεωρητικό και ιστορικό άξονα με λειτουργία διαδικασίας ώσμωσης των δύο φαινομένων· και, τέλος, το Τμήμα Ε κομίζει την πρόταση περί τη συστηματική θεσμική σύνθεση περιφερειακού και παγκόσμιου επιπέδου.

Η απαγωγική αυτή πορεία επιτρέπει την οικοδόμηση μιας δομημένης επιχειρηματολογίας, όπου οι επιμέρους αναλύσεις δεν αποτελούν απλές περιγραφές, αλλά κρίκους μιας ενιαίας λογικής αλυσίδας που αποσκοπεί στην τεκμηρίωση της βασικής ερευνητικής υπόθεσης (Blaikie, 2010· Popper, 2002).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

2.4. Η Εγκάρσια Επιστημολογική Προσέγγιση

Η πολυπλοκότητα του υπό μελέτη φαινομένου καθιστά αναγκαία τη διαπερατότητα μεταξύ επιμέρους επιστημονικών περιοχών. Η εργασία, αν και ριζωμένη στο πεδίο των Διεθνών Σχέσεων, αντλεί παράλληλα ερμηνευτικά εργαλεία από τη διεθνή πολιτική οικονομία, τη θεσμική ανάλυση, την ιστορική επιστήμη και τη θεωρία της παγκοσμιοποίησης. Η συγκεκριμένη εγκάρσια επιστημολογική στάση (transversal epistemology) επιτρέπει την προσέγγιση του φαινομένου όχι ως μονοδιάστατης διαδικασίας, αλλά ως πολυεπίπεδου και συστημικού φαινομένου που εκδηλώνεται στο επίπεδο της οικονομίας, της πολιτικής, της ασφάλειας και του πολιτισμού (Guba & Lincoln, 1994).

Η ακολουθία της εγκάρσιας επιστημολογικής προσέγγισης, εν προκειμένω, έχει ως κάτωθι:

- i. Κεφάλαια 01° – 06°: θέτουν το θεωρητικό και φιλοσοφικό υπόβαθρο (πυλώνες).
- ii. Κεφάλαια 07° – 08°: εισάγουν το χρονικό βάθος και την διαχρονικότητα.
- iii. Κεφάλαια 09° – 10°: παρουσιάζουν την θεσμική-οργανωσιακή έκφραση.
- iv. Κεφάλαια 11° – 12°: αποτυπώνουν την ιστορική δυναμική της σχέσης.
- v. Κεφάλαια 13° – 17°: αναπτύσσουν κανονιστική-προτασιακή θεωρία [με στοιχεία applied International Relations (IR)].

Η εγκάρσια θεώρηση λειτουργεί συμπληρωματικά προς την απαγωγική μέθοδο: εμπλουτίζει την ανάλυση με πολλαπλά θεωρητικά πρίσματα, προσδίδει ερμηνευτική ευελιξία και ενισχύει τη συνοχή της σύνθεσης, διατηρώντας παράλληλα ενιαίο το επιστημονικό πλαίσιο αναφοράς.

2.5. Περί των Πηγών και της Τεκμηρίωσης

Η έρευνα βασίζεται σε πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, ήτοι σε έργα της διεθνούς και ελληνικής βιβλιογραφίας, επιστημονικά άρθρα, επίσημα θεσμικά κείμενα διεθνών οργανισμών και ιστορικές πηγές ερμηνευτικού χαρακτήρα.

Η χρήση των πηγών διέπεται από την αρχή της κριτικής διακειμενικότητας, ήτοι της διασταύρωσης και αντιπαραβολής θεωρητικών προσεγγίσεων, με στόχο την επιστημονική εγκυρότητα και την εννοιολογική σαφήνεια.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

2.6. Δήλωση χρήσης Τεχνητής Νοημοσύνης

Κατά τη διαδικασία συγγραφής της παρούσης εργασίας, διεξήχθη στοχευμένη χρήση του γλωσσικού μοντέλου ChatGPT (GPT-5) της OpenAI (2025) με σκοπό την υποστήριξη στη διατύπωση, τη βελτίωση της συνοχής των επιχειρημάτων και την αναζήτηση εναλλακτικών εκφράσεων. Το εργαλείο δεν χρησιμοποιήθηκε για την παραγωγή πρωτότυπου περιεχομένου ή την ανάλυση δεδομένων, αλλά αποκλειστικά ως γνωστικό και γλωσσικό υποβοήθημα. Όλες οι ιδέες, θεωρητικές θέσεις και τελικές διατυπώσεις αποτελούν προϊόν προσωπικής κριτικής επεξεργασίας του συγγραφέα. Η χρήση του εργαλείου δηλώνεται ρητά, σύμφωνα με τις αρχές δεοντολογικής διαφάνειας στην ακαδημαϊκή έρευνα (OpenAI, 2025).

2.7. Σύνοψη

Η μεθοδολογική αρχιτεκτονική της εργασίας εδράζεται, συνεπώς, σε απαγωγική λογική συνοχής, εγκάρσια επιστημολογική διαπερατότητα και ποιοτική συνθετική ανάλυση. Μέσω της συνάρθρωσης αυτών των στοιχείων καθίσταται δυνατή η ανασύνθεση της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης ως ιστορικού, θεωρητικού και θεσμικού φαινομένου, επιβεβαιώνοντας την κεντρική υπόθεση περί της αλληλεξάρτησης, της αλληλοσύγκρουσης και της αλληλοτροφοδότησής τους.

Τμήμα Α. Το εννοιολογικό και το θεωρητικό πυλωνικό πλαίσιο

Η ερμηνεία της σχέσης μεταξύ περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης προϋποθέτει την αποσαφήνιση των εννοιολογικών και θεωρητικών τους βάσεων. Το παρόν Τμήμα θεμελιώνει το αναλυτικό υπόβαθρο της έρευνας, παρουσιάζοντας τους κύριους θεωρητικούς πυλώνες που συγκροτούν τα δύο φαινόμενα. Η περιφερειοποίηση και η παγκοσμιοποίηση εξετάζονται ως διασυνδεδεμένες διαδικασίες πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης, οι οποίες παράγουν δομές εξουσίας, συνεργασίας και ανταγωνισμού στο διεθνές σύστημα (Held & McGrew, 2002· Hettne, 2005).

Η ανάλυση των θεωρητικών παραδόσεων — από τον ρεαλισμό και τον φιλελευθερισμό έως τον κονστρουκτιβισμό και τις μετααποικιακές οπτικές — παρέχει το πλαίσιο ερμηνείας των ιστορικών και θεσμικών εξελίξεων που θα ακολουθήσουν. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Τμήμα Α ενέχει λειτουργία ως θεμελιώδες θεωρητικό σημείο αναφοράς, προετοιμάζοντας τη μετάβαση από τη θεωρητική συζήτηση στην ιστορική εξέλιξη των φαινομένων.

Η θεμελίωση των θεωρητικών πυλώνων της περιφερειοποίησης και της παγκοσμιοποίησης παρέχει το αναγκαίο εννοιολογικό εργαλείο για την κατανόηση των ιστορικών τους εξελίξεων. Η επόμενη φυσική στάση της ανάλυσης είναι η διερεύνηση της χρονικής τους δυναμικής, η οποία θα φανερώσει πώς οι θεωρητικές έννοιες εκφράζονται σε κυματοειδείς ιστορικές διαδικασίες.

Κεφάλαιο 3^ο. Η έννοια περιφερειοποίηση

Η λέξη περιφερειοποίηση σχηματίζεται με παραγωγή και σύνθεση λέξεων.

Ως προς την ετυμολογία της λέξεως:

- i. Από το «περιφέρεια» (εκ του αρχαίου «περιφέρειᾱ» < «περί» + «φέρω» = φέρω γύρω).
- ii. το παραγωγικό επίθημα -οποίηση, που δηλώνει την ενέργεια ή τη διαδικασία μετατροπής σε κάτι (όπως «βιομηχανοποίηση», «εκσυγχρονισμός» κ.ά.).

Άρα, περιφερειοποίηση, ίσον η διαδικασία ή το αποτέλεσμα μετατροπής ή οργάνωσης με βάση τις περιφέρειες (συνήθως διοικητικές ή γεωγραφικές).

Η λέξη χρησιμοποιείται κυρίως:

- i. Στην πολιτική και διοίκηση, για να δηλώσει την αποκέντρωση εξουσίας από το κεντρικό κράτος προς τις περιφέρειες.
- ii. Στην οικονομία, για την ανάπτυξη περιφερειακών δομών (π.χ. ισόρροπη ανάπτυξη εκτός κέντρου).
- iii. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), στον πλαίσιο της Πολιτικής Συνοχής.

Ο **Fredrik Söderbaum** (2013, σελ. 09^η) έχει καταγράψει κάποιες ενδιαφέρουσες εκφράσεις σχετικά με το ζήτημα των περιφερειών και του περιφερισμού, αξίζει να τις παραθέσουμε:

- i. Peter Katzenstein, «*world of Regions*».
- ii. Amitav Acharya, «*emerging regional architecture of world politics*».
- iii. Barry Buzan and Ole Weaver, «*global order of strong regions*».
- iv. Rick Fawn, «*Regions are now everywhere across the globe and are increasingly fundamental to the functioning of all aspects of world affairs from trade to conflict management, and can even be said to now constitute world order*».

«Εν αρχή ήν η regionness», η οποία σημαίνει, ότι μια περιοχή μπορεί να είναι «περισσότερο ή λιγότερο» μια περιοχή και το επίπεδο της μπορεί να έχει αυξητική ή μειούμενη τάση (Söderbaum, 2013, σελ. 12^η).

Σε μία επόμενη διάσταση, δύναται να υποστηριχθεί το επιχείρημα, πως υφίστανται αρκετοί όροι, οι οποίοι κινούνται γύρω από την περιφερειοποίηση, σαν ένα άστρο με τους πλανήτες του σε ένα γαλαξιακό σύστημα, στενά συνδέονται με την προαναφερθείσα (Fawcett & Hurrell, 1995, σ.σ. 38^η – 45^η). Και είναι οι εξής:

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- i. regionalism.
- ii. regional awareness, regional identity, regional consciousness⁶.
- iii. regional interstate co-operation⁷.
- iv. state-promoted regional integration⁸.
- v. regional cohesion⁹.

Πολυδιάστατο σύμπαν το περιεχόμενο της έννοιας περιφερειοποίηση. Αρχικά, αναφορά στην περιφερειοποίηση ως η «*ανάπτυξη της κοινωνικής ολοκλήρωσης εντός μιας περιοχής και... τις συχνά μη κατευθυνόμενες διαδικασίες κοινωνικής και οικονομικής αλληλεπίδρασης*» (Fawcett & Hurrell, 1995, σελ. 39). Διαδικασία που επιφέρει παραγωγή αλληλεξάρτησης, ισχυροποίηση και εμπλουτισμό των πεποιθήσεων περί κοινών συμφερόντων και ταυτότητας/-ων, συμπερίληψης και του στοιχείου της γνώσης της περιοχής. Την ίδια στιγμή, εκ της φύσεως και της ιδιότητας των μελών των περιφερειών, δύναται να προωθείται αμφισβήτηση και να αναδεικνύεται η ύπαρξη πολλαπλών ειδών αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε πολλαπλές διαστάσεις και δυναμικές του περιφερισμού (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 419^η).

Σε μία πρώτη ανάγνωση, ο περιφερισμός ιχνηλατεί την πηγή του στις διεθνείς σχέσεις, με αναφορά σε οποιαδήποτε μορφή θεσμοθετημένης περιφερειακής συνεργασίας, περιλαμβάνουσα περισσότερες εκ δύο χωρών (Kang, 2016, σ.σ. 236^η – 237^η). Περιφερισμός, ως κάτι διαφορετικό από τον πλουραλισμό, τόσο ως προς το πεδίο εφαρμογής όσο και ως προς τα συμμετέχοντα κράτη. Δύναμη, ορισμού όλων των μορφών της περιφερειακής οικονομικής ενοποίησης/ολοκλήρωσης, και καθορισμού των Περιφερειακών Εμπορικών Συμφωνιών [Regional Trade Agreements, (RTAs)]. Η

⁶ Regional awareness, regional identity, regional consciousness, η κοινώς αποδεκτή αντίληψη του ανήκειν σε συγκεκριμένη κοινότητα, με υπόβαθρο σε συγκεκριμένους εσωτερικού προσήμου παράγοντες, συνήθως προσδιορισμένους επί των στοιχείων ιστορίας, κοινών πολιτισμικών χαρακτηριστικών, θρησκευτικών πεποιθήσεων.

⁷ Δια διεθνών διαπραγματεύσεων και εγχειρήματος δόμησης, διακρατικών/διακυβερνητικών συμφωνιών/καθεστώτων. Συνεργασία, είτε σε επίσημη είτε σε ανεπίσημη διάσταση, μη εγγύηση δε αποτελεσματικότητας/πολιτικής σημασίας από μεγάλου βαθμού θεσμοποίηση.

⁸ Κρίσιμης σημασίας υπο-επίπεδο της regional co-operation, συνδεδεμένη με την περιφερειακή οικονομική ενοποίηση.

⁹ Σχετιζόμενη, με την πιθανότητα, ότι στο πλαίσιο εγχειρήματος συνδυασμού των regionalization, regional awareness - regional identity - regional consciousness, regional interstate co-operation, state-promoted regional integration, δύναται να υπάρξει ανάδυση συνεκτικού και ενοποιούμενου προσήμου περιφερειακή μονάδα.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

δε περιφερειοποίηση, ιδωμένη ως αναφορά στην επίταση εμπορίου και επενδύσεων σε ένα ενδοπεριφερειακό επίπεδο. Η διαφοροποίηση των δύο προαναφερθέντων όρων βρίσκει υπόβαθρο στην Διεθνή Πολιτική Οικονομία. Δυνατή μία *de facto* ενοποίηση/ολοκλήρωση χωρίς περιφερισμό, ωστόσο, η γνήσια περιφερειακή οικονομική ενοποίηση/ολοκλήρωση¹⁰ συνεπάγεται συνδυασμό περιφερισμού και περιφερειοποίησης, και μόνον όταν συνδυαστικά υφίστανται τα στοιχεία της επικέντρωσης των κρατών-μελών σε εμπορικές ροές και ενιαία εμπορική πολιτική θα μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι υπάρχει πραγματική οικονομικά ενοποιημένη/ολοκληρωμένη περιοχή.

Ενώ ο περιφερισμός γενικώς νοούμενος ως εγχείρημα υπό την ηγεσία κράτους ή κρατών, οργανωμένο για την αναδιοργάνωση περί συγκεκριμένου περιφερειακού χώρου, με βάση καθορισμένες οικονομικού – θεσμικού – πολιτικού προσήμου γραμμές, η περιφερειοποίηση, στην αντίπερα όχθη, καθορίζει περισσότερο αυθόρμητες, από κάτω προς τα πάνω, ενδογενείς διαδικασίες, εμπλεκόμενοι εδώ μη κρατικοί φορείς σε μια ποικιλία δικτύων (SEVER, 2019, σελ. 02^α). Οι δύο έννοιες, αλληλένδετες και με

¹⁰ Σύμφωνα με την τυπολογία Balassa, ενυπάρχουν οι εξής εξελικτικές διαστάσεις της περιφερειακής οικονομικής ενοποίησης/ολοκλήρωσης (Kang, 2016, σ.σ. 237^η, 241^η):

- i. Ελεύθερη Ζώνη Εμπορίου (Free Trade Agreement).
- ii. Τελωνειακή Ένωση (Customs Union).
- iii. Κοινή Αγορά (Common Market).
- iv. Οικονομική Ένωση (Economic Union).
- v. Νομισματική Ένωση (Monetary Union).

Υφίστανται δε οι εξής επιπρόσθετες της προαναφερόμενης πρώτης γενιάς τυπολογίες ως προς την οικονομική ενοποίηση (Kang, 2016, σ.σ. 244^η – 252^η):

Dichotomous Typologies:

- i. De jure ενοποίηση/ολοκλήρωση (De jure integration) - De facto ενοποίηση/ολοκλήρωση (De facto integration).
- ii. Κλειστός περιφερισμός (Closed regionalism) – Ανοικτός περιφερισμός (Open regionalism).
- iii. Ρηχή ενοποίηση/ολοκλήρωση (Shallow integration) – Βαθιά ενοποίηση/ολοκλήρωση (Deep integration).

Trichotomous Typologies:

- i. Περιφερισμός κανονισμών και κυρώσεων (regulation and sanction regionalism), με υπόβαθρο την αυτονομία αγοράς και την θεσμοποιημένη συνεργασία κρατών-μελών (risk management regionalism), χαρακτηριζόμενος από κανόνες και υπερεθνικούς θεσμούς.
- ii. Περιφερισμός διαχείρισης κινδύνου, περιλαμβάνων κώδικα δεοντολογίας και μηχανισμό επίλυσης διαφορών.
- iii. Περιφερισμός ρυθμιζόμενων αγορών και οργανωμένου εμπορίου (regulated markets and organized trade regionalism), χαρακτηριζόμενος από συμφιλίωση του σεβασμού της κρατικής κυριαρχίας, της θεσμοποιημένης συνεργασίας και της ελευθερίας της αγοράς.

Βάσει συμμετεχόντων σε μία RTA:

- i. Πολυμερής RTA (Plurilateral RTA).
- ii. Βαρυτική RTA (Gravitational RTA).
- iii. Διμερής RTA (Bilateral RTA).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

σχετική δυσκολία περί διαφοροποίησης. Ωστόσο, περιφερειοποίηση και ο περιφερισμός, αντιληπτοί ως όροι, διαφορετικά όσον αφορά τους φορείς που εμπλέκονται, την συμμετοχή τους σε πρωτοβουλίες από πάνω προς τα κάτω ή από κάτω προς τα πάνω, και την επικέντρωση τους στο αποτέλεσμα ή την διαδικασία.

Κατά τον **Fredrik Söderbaum (2013, σελ. 13^η)** υφίσταται ο «regime-boosting regionalism», με επικέντρωση προσοχής επί των στρατηγικών λόγου των πολιτικών ελίτ επί αδυνάμων κρατών με επιδίωξη την ενίσχυση περί το επίσημο καθεστώς, την επίσημη κυριαρχία, την εικόνα και τη νομιμότητα ενός καθεστώτος - για παράδειγμα, «rhetorical/symbolic regionalism», όπου η εφαρμογή συμφωνημένων πολιτικών δεν αποτελεί την πρώτη τάξεως σκόπευση. Η ενίσχυση του καθεστώτος, πιθανώς ως αυτοσκοπός, αλλά, δύναται, επίσης να εμφανίζει στενό συσχετισμό με τον «shadow regionalism», ο οποίος συσχετίζεται με αναφορά σε άτυπο τρόπο περιφερειακής αλληλεπίδρασης, στο πλαίσιο του οποίου, οι κάτοχοι δημόσιων αξιωμάτων κάνουν χρήση της θέσης τους για την συμμετοχή σε μη τυπικού και παράνομου προσήμου δραστηριότητες της αγοράς. Η προαναφερθείσα στρατηγική βρίσκει βάση σε μια παράνομη μορφή «άτυπης οικονομίας». Ο «regime-boosting regionalism» και ο «shadow regionalism» δύνανται να εμφανίζουν σύνδεση, διότι, ο πρώτος προβαίνει σε παροχή πρόσοψης πίσω από την οποία επιτρέπεται στον δεύτερο να χαρακτηρίζεται από ευημερία.

Από την μία πλευρά ο όρος «συνεργασία» από την έτερη πλευρά ο όρος «ολοκλήρωση», κατά την διάρκεια εγχειρήματος εξέτασης χ ειδών ρύθμισης με δυνατότητα συμφωνίας ανάμεσα σε χώρες (**Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 419^η**). Με αρκετές μορφές η περιφερειακή συνεργασία, άλλος ένας όρος δίπλα στην περιφερειοποίηση, τις εξής:

- i. λειτουργική συνεργασία¹¹.
- ii. οικονομική συνεργασία¹².

¹¹ Περιορισμένες ρυθμίσεις, συμφωνημένες μεταξύ κρατών, στόχος η συνεργασία επί συγκεκριμένων θεματικών πεδίων.

¹² Συμφωνίες, εμπεριέχουσες πρόβλεψη συγκεκριμένου βαθμού εμπορικής προτίμησης, την ίδια στιγμή, ανυπαρξία εναρμόνισης κανόνων κρατών και υποχρεώσεων περί κοινών δράσεων στο επίπεδο των διεθνών υποθέσεων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

iii. πολιτική συνεργασία¹³.

Η κατά τον τύπο περιφερειακή ολοκλήρωση, αναφερόμενη σε διαδικαστικό εγχείρημα των κρατών με βηματισμό μακράν της προσπέλασης προβληματικών καταστάσεων στην μεταξύ τους σχεσιακή εξάρτηση, στόχος η δόμηση περιφερειακού χώρου, υπό συγκεκριμένων ξεκάθαρων κοινών κανόνων.

Τα παραπάνω, δύνανται να δώσουν σάρκα και οστά σε καινούργιο επίπεδο διακυβέρνησης, άνωθεν των εθνών-κρατών, χωρίς κατ' ανάγκη την δόμηση νέου «υπερ-κράτους».

Οι επισήμου προσήμου ρυθμιστικές πλαισιώσεις περιφερειακού συστήματος, δεν ενσαρκώνουν κατ' αναγκαστικό τρόπο εργαλείο μέτρησης του επί της πραγματικότητας βάθους/δυναμικής διαδικασίας περιφερειακής ολοκλήρωσης. Με δαιδαλώδεις περιφερειακές σκοπεύσεις, τα κράτη ενέχουν πιθανότητα χαρακτηρισμού δυνατότητας δημιουργίας «θεσμών δέσμευσης» χάριν επίτευξης αύξησης μελλοντικών οριζόντων αποτελεσματικού προσήμου συμμόρφωσης στο βάθος του χρόνου. Βάσει των προαναφερθέντων, τα κράτη προχωρούν στην αποδοχή παραχώρησης κυριαρχίας/συγκέντρωσης κυριαρχίας σε υπερεθνικά όργανα. Το παραπάνω με την σειρά του ενέχει την πιθανότητα δημιουργίας πολυδιάστατου συστήματος διακυβέρνησης, με χαρακτηριστικό την αντικατάσταση εκ της περιφερειακής ένωσης συγκεκριμένων λειτουργικών πλαισίων των εθνών-κρατών.

Η περιφερειοποίηση, ο περιφερισμός, η περιφερειακή ολοκλήρωση, η περιφερειακή συνεργασία, δύνανται να εμφανίζουν μεταξύ αρκετών τα κάτωθι θετικά – αρνητικά στοιχεία (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 422^η):

Θετικά στοιχεία:

- i. Ίδρυση εκ των κρατών περιφερειακών οργανισμών για την επιδίωξη των σχετικών εθνικών συμφερόντων¹⁴.

¹³ Είδος συνεργασίας, στο επίκεντρο της το στοιχείο της αμοιβαίου προσήμου υποστήριξης και δεσμευτική στην διάσταση της εκτέλεσης συγκεκριμένων αξιών και πρακτικών επί του εσωτερικού των κρατών.

¹⁴ Υπόβαθρο της εξήγησης περί την δημιουργία περιφερειακών θεσμικών οντοτήτων κλασικές θεωρίες όπως ο λειτουργισμός, ο νεολειτουργισμός. Οι περιφερειακές θεσμικές οργανωσιακές δομές δύνανται να θεωρηθούν ως επιφανειακά φαινόμενα, παραγόμενα εκ της υποκείμενης λογικής της περιφερειοποίησης και της οικοδόμησης περιοχών (Söderbaum, 2013, σελ. 11η).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ii. Αλληλοβοήθεια ρυθμίσεων περιφερειακής συνεργασίας και μικρών κρατών.
- iii. Αποτελεσματικότερη ρύθμιση των κρατικών οικονομιών και κοινωνιών.

Αρνητικά στοιχεία:

- i. Δυσκολία ελέγχου από πλευράς κρατών των αναπτυσσόμενων αυτόνομων εξουσιών των περιφερειακών θεσμικών οργάνων.
- ii. Περιορισμός των κρατών από την εμβάθυνση του ιστού των διεθνών κανόνων.
- iii. Περιορισμός του ειδικού καθεστώτος των κρατών ως διπλωματικών δρώντων.

Οφείλουμε ν' αναρωτηθούμε, γιατί λαμβάνει χώρα απόφαση περί ύπαρξης περιφερειοποίησης, περιφερισμού, περιφερειακής ολοκλήρωσης και συνεργασίας, ποιο το δυναμικό υπόβαθρο που προωθεί τις παραπάνω διαδικασίες (Baylis & Smith & Owens, 2024, σ.σ. 423^η – 425^η).

Στο επίπεδο του ορίζοντος του χρόνου της ιστορίας, η «διαχείριση της ανεξαρτησίας». Η επιδίωξη εκ των καινούργιων ανεξάρτητων κρατών περί ρύθμισης των σχέσεων τους (ανάμεσα τους, με πρώην αποικιοκρατική δύναμη, με αντίπαλη δύναμη), η διαδικασία της εδραίωσης διεθνούς ταυτότητας και «αυτόνομης δράσης». Για το πως θα λάβει χώρα η διαχείριση των διεθνών υποθέσεων, ένα αποτέλεσμα η ομοσπονδιακή ένωση, ένα έτερο αποτέλεσμα το περιφερειακό οργανωσιακό εγχείρημα¹⁵.

Δεύτερο πλαίσιο ζητημάτων, τα της «διαχείρισης της αλληλεξάρτησης». Το προαναφερθέν, από την μία πλευρά σχετίζεται με την κοινωνική και την οικονομική αλληλεπίδραση, από την έτερη πλευρά με τις θεματικές περιοχές ειρήνη και ασφάλεια.

Τρίτο κατά σειρά θέμα, η «διαχείριση της διεθνοποίησης», άλλως η αλληλοδιάδραση περιφερειακών ρυθμιστικών πλαισίων και του έτερου κόσμου. Σ' ένα πρώτο επίπεδο, το πλαίσιο επιχειρημάτων των υπέρ της περιφερειοποίησης, του περιφερισμού, των περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης:

- i. προώθηση εσωτερικών και διεθνών δυναμικών με ενίσχυση προοπτικών πολυμερούς συνεργασίας.

¹⁵ «Without regional institutions to cement and sustain the progress and stability created, regionalization remains vulnerable» γράφει ο Harrison (2016), την ίδια δε στιγμή, σκιαγραφεί τρία ενδιαφέροντα μοντέλα περιφερειακής αρχιτεκτονικής, και αξίζει η αναφορά σε αυτά, τα εξής:

- i. Arab Centric Model.
- ii. Arab-Turkish Model.
- iii. All-Inclusive Model.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ii. πιθανά σημαίνοντα αποτελέσματα επί της εξοικείωσης των δρώντων με συνέπειες της φιλελευθεροποίησης.
- iii. αυξημένος αριθμός περιφερειακών ρυθμιστικών πλαισίων, πιθανή μείωση αντίθεσης στην πολυμερή φιλελευθεροποίηση.
- iv. οι περιφερειακές συμφωνίες πιθανώς πιο σχετικές με στρατηγικές ή πολιτικές συμφωνίες.
- v. περισσότερες οι θετικές επί των αρνητικών συνεπειών.

Σ' ένα δεύτερο επίπεδο, το πλαίσιο επιχειρημάτων των κατά της περιφερειοποίησης, του περιφερισμού, των περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης:

- i. εκτροπή εμπορίου ως πιθανό καθαρό αποτέλεσμα των Προτιμησιακών Περιφερειακών Συμφωνιών.
- ii. «εκτροπή της προσοχής» όσον αφορά το ενδιαφέρον για το πολυμερές σύστημα/συγκέντρωση διαθέσιμων πόρων διαπραγμάτευσης.
- iii. κλείδωμα μη συμβατών ρυθμιστικών δομών και προτύπων εκ ανταγωνιστικών ρυθμίσεων.
- iv. πιθανότητα αποδυνάμωσης πειθαρχίας και αποτελεσματικότητας από αρκετά νομικά πλαίσια και μηχανισμούς επίλυσης διαφορών.
- v. πιθανή συμβολή των διαδικασιών σε διεθνείς τριβές ανάμεσα σε ανταγωνιστικά περιφερειακά συστήματα.

Τέταρτο ζήτημα, μια περισσότερο γεωπολιτική διάσταση της περιφερειοποίησης, του περιφερισμού, των περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης. Εν ολίγοις, επιδίωξη σφυρηλάτησης περιφερειακών πλαισίων από μεγάλες δυνάμεις χάριν δόμησης πεδίων συμφέροντος και επιρροής. Νέο πρότυπο πολυμερούς διακυβέρνησης η καινούργια μορφή των ανταγωνιστικών καταστάσεων των παγκόσμιων δυνάμεων.

Εν κατακλείδι, δύναται να υποστηριχθεί, πως η περιφερειοποίηση, η περιφερειακή συνεργασία και ολοκλήρωση, ο περιφερισμός, χαρακτηρίζονται από τρεις σημαίνουσες επισημάνσεις (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 435¹⁾):

- i. ενσάρκωση ουσιώδους παγκόσμιου φαινομένου. Πολλαπλά τμήματα του πλανήτη προβαίνουν στην αναζήτηση χ τρόπων προσαρμογής στην υπό την παγκοσμιοποίηση παγκόσμια τάξη, τα περιφερειακά ρυθμιστικά πλαίσια ένας σημαίνων σχετικός δρόμος. Ο περιφερισμός δε, τέκνο της περιφερειοποίησης, της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης, ως τμήμα της παγκοσμιοποίησης.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ii. πληθώρα διαφορών στην τυπική οργανωσιακή διάρθρωση των οργανισμών. Από χαλαρού και μη δεσμευτικού προσήμου συμφωνιών, ως την πολυεπίπεδη θεσμικού προσήμου δομή της ΕΕ.
- iii. μη ύπαρξη ενός και μόνο μονοπατιού για την περιφερειοποίηση, την περιφερειακή συνεργασία και ολοκλήρωση, τον περιφερισμό. Πολύμορφοι οι τρόποι ανάπτυξης περιφερειακών μηχανισμών, πολύμορφες οι ζωογόνες δυνάμεις περιφερειοποίησης, περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης, πολύμορφα τα εμπόδια επί των σχετικών διαδικασιών.

Καταληκτικά, η εννοιολογική αποτύπωση της περιφερειοποίησης ανέδειξε ότι το φαινόμενο δεν συνιστά απλώς διαδικασία χωρικής οργάνωσης, αλλά πολυεπίπεδο μηχανισμό διαμόρφωσης περιφερειακών δομών ισχύος, οικονομικής αλληλεξάρτησης και θεσμικής συγκρότησης. Η ιστορική και θεωρητική του διαστρωμάτωση καθιστά σαφές, ότι η περιφερειοποίηση λειτουργεί τόσο ως απάντηση όσο και ως προσαρμογή σε ευρύτερες διεθνοποιητικές δυνάμεις, υπογραμμίζοντας την ανάγκη εξέτασης των εννοιολογικών της αντιστοιχών στο παγκόσμιο επίπεδο.

Υπό το πρίσμα αυτό, καθίσταται αναγκαία η μετάβαση στην αποσαφήνιση της έννοιας της παγκοσμιοποίησης, η οποία συγκροτεί το μακρο-πλαίσιο εντός του οποίου η περιφερειοποίηση αποκτά νόημα και κατεύθυνση. Το επόμενο Κεφάλαιο εξετάζει τη θεωρητική και εννοιολογική θεμελίωση της παγκοσμιοποίησης, επιτρέποντας τη συστηματική αντιπαραβολή και την κατανόηση των σημείων σύγκλισης και απόκλισης των δύο φαινομένων.

Κεφάλαιο 4^ο. Η έννοια παγκοσμιοποίηση

«*We cannot stop it any more then we can stop the waves from crashing on the shore*», είχε αναφωνήσει για την παγκοσμιοποίηση ο Stuart Eizenstat το 1999 (Skonieczny, 2010, σελ. 01^η)¹⁶.

Η λέξη παγκοσμιοποίηση είναι σύνθετη, σχηματίστηκε στην ελληνική γλώσσα ως απόδοση της αγγλικής λέξης globalization.

Ως προς την ετυμολογία της λέξεως:

- i. Παγκοσμιοποίηση = παγκόσμιος + -οποίηση.
- ii. παγκόσμιος.
 - ✓ από το πᾶς (όλος) + κόσμος.
 - ✓ σημαίνει «που αφορά όλο τον κόσμο», «οικουμενικός», «παγκόσμιας εμβέλειας».
- iii. -οποίηση.
 - ✓ παραγωγικό επίθημα που σημαίνει «μετατροπή σε...» ή «διαδικασία να γίνει κάτι...».
 - ✓ προέρχεται από το ρήμα ποιῶ (κάνω, δημιουργώ).

Άρα, παγκοσμιοποίηση, ίσον η διαδικασία κατά την οποία κάτι γίνεται παγκόσμιο, δηλαδή αποκτά παγκόσμια διάσταση ή εφαρμογή, αφορά ή επηρεάζει ολόκληρο τον κόσμο (Jones & Woods & Willetts & Wheeler & Watson & Vogler &... Acharya, 2013).

Συγκεντρώνοντας συγκεκριμένους ορισμούς ο Charles Wolf (2002, σ.σ. 04^η – 05^η), τους κάτωθι:

- i. «*[Globalization is] the intensification of worldwide social relations...in such a way that local happenings are shaped by events occurring many miles away*» (Anthony Giddens, 1990).

¹⁶ Συνδεδεμένη με την φράση του Stuart Eizenstat για την παγκοσμιοποίηση η έννοια του αναπόφευκτου, η Amy Skonieczny (2010, σ.σ. 03^η – 04^η) τοποθετεί στην μέγγενη της πρόκλησης την διχοτόμο των εννοιών απροσδόκητο και αναπόφευκτο, ενσαρκωμένες σαν δύο διαφορετικές λογικές στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Και, ακριβώς, στο συγκεκριμένο σημείο, προτείνει ένα εγχείρημα ενοποιημένης λογικής (συνδυασμός των δύο εννοιών), μάλιστα καταθέτει την αναφορά περί της λογικής του contingent inevitability. Επιχειρηματολογεί ως εξής, ότι η δύναμη και η κυριαρχία των επιχειρημάτων περί το αναπόφευκτο βρίσκουν την πηγή τους σε μία τονισμένη λογική περί ενοποίησης σε ταυτόχρονο των στοιχείων του απροσδόκητου και του αναπόφευκτου.

- ii. «*Globalization reflects a more comprehensive level of interaction than in the past, something different from the word 'international.' It implies a diminishing importance of national borders and the strengthening of identities...beyond those rooted in a particular region or country*» (**Ford Foundation Report, 1997**).
- iii. «*Globalization is the growing economic interdependence of countries worldwide through the increasing volume of cross-border transactions in goods and services and of international capital flows, and also through the more rapid and widespread diffusion of technology*» (**International Monetary Fund, 1997**).
- iv. «*Globalization is not a policy option, but a fact...The emerging reality is that all nations' militaries are sharing essentially the same global commercial-defense industrial base*» (**Donald Hicks, Defense Science Board, 1999**).

Προβαίνει στην παράθεση ενός συγκριτικού ορισμού της παγκοσμιοποίησης, του εξής: «*Globalization is the increased speed, frequency, and magnitude of access to national markets by non-national competitors*».

Παγκοσμιοποίηση, ένας όρος με αναφορά στην διεύρυνση, στην εμβάθυνση, στην επιτάχυνση της παγκόσμιου προσήμου σύνδεσης και διασυνδεσιμότητας (**Baylis & Smith & Owens, 2024**, σελ. 22^η). Την ίδια στιγμή, με ικανότητα ενοποίησης και διαίρεσης, η παγκοσμιοποίηση παρουσιάζεται εμπρός μας ως ουσιωδώς σύνθετο και επίμαχο φαινόμενο. Χαρακτηριζόμενη από αντιφάσεις δια της ανάλυσης των χαρακτηριστικών και της δυναμικής της. Κρίσιμης σημασίας η κατανόηση της παγκοσμιοποίησης, χάριν εγχειρήματος κατανόησης και μετέπειτα εξήγησης της παγκόσμιας πολιτικής στον 21^ο αιώνα.

Σύμφωνα με τον **Allan Megill (2005)**, σελ. 181^η), δεν είναι τόσο ένας τοπικός πολιτισμός, καλλιεργημένος στο μονοπάτι αρκετών διαδοχικών χρόνων, και βρίσκει εαυτόν σε κίνδυνο από έναν παγκόσμιο πολιτισμό, όσο αντιστάσεις στις δυνάμεις της παγκοσμιοποίησης, προερχόμενες από την νεωτερική παγκοσμιότητα, κάποιες φορές εμφανιζόμενη η νεωτερική παγκοσμιότητα ως υλιστική – τεχνική παγκοσμιότητα, άλλες φορές παρουσιαζόμενη ως διανοητική, που εναντιώνεται στην παγκοσμιοποίηση. Χαρακτηρίζεται δε η παγκοσμιοποίηση από την συμπερίληψη αυτού του γεγονότος συμβίωσης. Αναγνωρίζεται η συνύπαρξη της σύγκρουσης και της ενότητας αυτών των προαναφερόμενων διαφορετικών στοιχείων παγκοσμιότητας. Παγκοσμιοποίηση, ως επί του παρόντος έννοια, αυτή που αντικαθιστά την

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

νεωτερικότητα¹⁷ και την μετανεωτερικότητα¹⁸. Όπως αναφέρει ο **Allan Megill**, «*Our time is a time of globalization if it is any determinate time at all*».

Δύναται να υποστηριχθεί, η πολυδιάστατη εμφάνιση της παγκοσμιοποίησης στο πλαίσιο της ζωής μας, στον χώρο των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ), στα αγαθά – στις υπηρεσίες του εμπορίου, στην Πολιτική Οικονομία, στο επίπεδο της μόδας, στις πολυεθνικές εταιρείες, στα κοινωνικά κινήματα (#MeToo), στην διάσταση των σούπερμάρκετ (**Baylis & Smith & Owens, 2024**, σελ. 23^η). Μία από τις αντιπροσωπευτικότερες υποστάσεις εμφάνισης της παγκοσμιοποίησης, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ), παγκοσμίου φύσης θεσμικές – κοινωνικές δομές.

Μία όχι σε κενό και χωρίς αλληλοτροφοδοτήσεις διαδικαστική κατάσταση, η παγκοσμιοποίηση λαμβάνει σάρκα και οστά ως δημιούργημα τόσο πράξεων ατόμων όσο και μεγάλων οργανωσιακών δομών (π.χ. πολυεθνικές εταιρείες).

Σχετικά με την θεματική των μέσων της παγκοσμιοποίησης, ενυπάρχει επικέντρωση των ερμηνειών της παγκοσμιοποίησης, σε τρία αλληλοσυνδεόμενα στοιχεία (**Baylis & Smith & Owens, 2024**, σελ. 24^η):

- i. τεχνική (τεχνολογικές αλλαγές, κοινωνική οργάνωση)¹⁹.
- ii. οικονομία (αγορές, καπιταλισμός)²⁰.
- iii. πολιτική (ισχύς, θεσμοί, συμφέροντα)²¹.

Από τα τρία αλληλένδετα στοιχεία περί την επικέντρωση των ερμηνειών της, στην κατά τον **David McLellan (2005)** αποτύπωση και καταγραφή ενός τρισυπόστατου πλευρών της παγκοσμιοποίησης, το κάτωθι:

¹⁷ Ως επί του παρόντος όρος, με επικέντρωση στην παγκοσμιοποιημένη διαδικασία της τεχνολογίας.

¹⁸ Ως μικρότερης επάρκειας επί του παρόντος όρος, λόγω επικέντρου προσοχής επί εσωτερικών διαμαχών στο ευρύτερο πλαίσιο του μοντερνισμού.

¹⁹ Θεμελιώδους σημασίας για ένα περιγραφικό εγχείρημα της παγκοσμιοποίησης, διότι, εκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, παγκόσμια οικονομία/παγκόσμια σύστημα με σύγχρονο υπόβαθρο επικοινωνιών.

²⁰ Ζωτικής σημασίας τόσο η τεχνολογική διάσταση όσο και η διάσταση του οικονομικού υποβάθρου/λογικής της παγκοσμιοποίησης. Από την αέναη ανάγκη του καπιταλιστικού συστήματος παραγωγής περί εύρεσης καινούργιων αγορών, ο προσανατολισμός στην ανάβαση της οικονομικού προσήμου δραστηριότητας στο επίπεδο της παγκοσμιοποίησης.

Βάσει του **Charles Wolf (2002, σ.σ. 08η – 09η)**, υφίσταται δε καταγραφή 3 μέσων μέτρησης της economic “openness”, συνυφασμένης με την οικονομική παγκοσμιοποίηση (**Ρουμελιώτης, 2006**).

²¹ Σχέση με ιδέες – ισχύ – συμφέροντα, τρίτο είδος λογικής της παγκοσμιοποίησης. Από την μία πλευρά προσφορά εκ της τεχνολογίας ενός υλικού υποβάθρου, από την έτερη πλευρά προσφορά εκ της πολιτικής ενός κανονιστικού υποβάθρου.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- i. η διάσταση του όγκου δραστηριότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών.
- ii. η δυναμικά εξελικτική ενοποιητική φύση του παγκόσμιου εμπορίου.
- iii. ως μετασχηματιστική και συμπιεστική (χρόνου και χώρου) δύναμη.

Ως μία διαδικασία, που περιδιαβαίνει το μονοπάτι του ιστορικού χρόνου, η παγκοσμιοποίηση εμφανίζει τέσσερα θεμελιώδους σημασίας χαρακτηριστικά (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 26^η):

- i. επέκταση κοινωνικών – πολιτικών – οικονομικών δραστηριοτήτων πέραν των εθνικών συνόρων²².
- ii. επίταση ή αυξανόμενο μέγεθος της διασυνδεσιμότητας²³.
- iii. επιταχυνόμενος ρυθμός παγκόσμιων ροών – διαδικασιών²⁴.
- iv. αυξανόμενη υπερεμπλοκή του τοπικού με το παγκόσμιο, σε βαθμό μη διαχωρισμού εγχώριου και διεθνούς²⁵.

Σημαίνουν ζήτημα η προσέγγιση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης, δύναται να υποστηριχθεί η ύπαρξη ενός τρισυπόστατου (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 27^η):

- i. ιδεολογική²⁶.
- ii. κονστρουκτιβιστική²⁷.
- iii. υλιστική²⁸.

Με πολλαπλούς και ισχυρής δυναμικότητας κρίκους σύνδεσης η παγκοσμιοποίηση, οι επαναστατικές εξελίξεις στις σύγχρονες τεχνολογίες – στο πεδίο των επικοινωνιών και των μεταφορών, η δύναμη της ψηφιοποίησης με τα επαναστατικά αποτελέσματα στην διάσταση των επικοινωνιών σε παγκόσμιο επίπεδο (Baylis & Smith & Owens,

²² Σκόπευση, αποφάσεις – δραστηριότητες – συμβάντα σε μία γωνιά του πλανήτη να εμπεριέχουν την δυνατότητα – ικανότητα άσκησης άμεσης ή/και έμμεσης επιρροής σε μία έτερη μακρινή γωνιά του πλανήτη (άλλες κοινότητες – άλλα κράτη).

²³ Με ενσάρκωση σε πολλαπλές εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής/δραστηριότητας, οικολογικό επίπεδο, οικονομική διάσταση, παγκόσμια δράση δρώντων όπως Microsoft – Baidu.

²⁴ Παραδείγματα, τα αγαθά – οι ειδήσεις – οι ιδέες – το κεφάλαιο – οι πληροφορίες.

²⁵ Ουσιωδώς αντιληπτή μέσα από εγχειρήματα όπως η μείωση των εκπομπών άνθρακα.

²⁶ Λαμβάνουσα σάρκα και οστά η παγκοσμιοποίηση ως οικονομικό και πολιτικό εγχείρημα, με προώθηση ιδεολογίας εκ των ισχυρών δρώντων, στόχος του προαναφερθέντος η δημιουργία παγκόσμιας τάξης κατά τα συμφέροντα των προαναφερθέντων.

²⁷ Αποκρυσταλλωμένη η παγκοσμιοποίηση ως ιδέα, θεωρούμενη κατά βάση ως παρεκβατικό φαινόμενο, με μη αντικειμενική ή μόνιμη σημασία, ως κάτι υποκειμενικά αντιληπτό.

²⁸ Εμφανιζόμενη η παγκοσμιοποίηση ως κρίσιμης σημασίας διαδικαστικό εγχείρημα, με δυναμικά εξελισσόμενη παγκοσμίου προσήμου συνδεσιμότητα, με δυνατότητα για εμπειρική και ιστορική διερεύνηση.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

2024, σελ. 24^η). Η παγκοσμίου προσήμου δομή σε επικοινωνίες και κινητικότητα, επρόκειτο να δημιουργήσουν την ικανότητα της εγκαίρου προσήμου διαχείρισης των δικτύων παραγωγής (στις πέντε ηπείρους), και της οργάνωσης – κινητοποίησης των ατόμων σε όλο τον πλανήτη.

Βάσει σχετικής παρατήρησης των **Goldin & Mariathasan (2014)**, με εξακριβωμένη ικανότητα δημιουργίας κόσμου ουσιωδώς σύνθετων συστημικών αλληλεξαρτήσεων, στο περιβάλλον – στα παγκόσμια συστήματα – στον χρηματοοικονομικό τομέα, δημιουργήματα εκ της σκάλας κλίμακας και έντασης της παγκόσμιας συνδεσιμότητας (**Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 25^η**). Το προαναφερθέν με αποτέλεσμα δημιουργίας σοβαρών συστημικού προσήμου κινδύνων. Την ίδια στιγμή, στο διάβα των τελευταίων σαράντα χρόνων, μείζονος βαθμού η αυξητική παρουσίαση τόσο διεθνικών όσο και παγκόσμιων μορφών διακυβέρνησης, σφυρηλάτησης πολλαπλών κανόνων και ρυθμίσεων.

Ο όρος της παγκοσμιοποίησης, με επικέντρωση στα δίκτυα – στις ροές – στην σύνδεση – στα συστήματα, με υπερπήδηση κρατών – ηπείρων – εικονικού και υλικού παγκοσμίου προσήμου ιστού (**Baylis & Smith & Owens, 2024, σ.σ. 27^η – 29^η**). Με δήλωση σημαίνουσας – πολυεπίπεδης μετατόπισης επί της κλίμακας της ανθρώπινης κοινωνικής οργάνωσης, επί οποιουδήποτε πεδίου (οικονομία έως ασφάλεια), με αποτέλεσμα – ικανότητα σύνδεσης και διαπέρασης όλων των ηπειρωτικών χώρων. Υπό την προαναφερθείσα οπτική, εξυφαίνεται σύνδεση της παγκοσμιοποίησης με διαδικασία απεδαφοποίησης.

Δίπλα στην σχέση με την διαδικασία απεδαφοποίησης, πέρα από τον σημαντικό ρόλο γεωγραφίας και απόστασης, εμφανίζεται σύνδεση παγκοσμιοποίησης και διαδικασίας χωρο-χρονικής συμπίεσης (**Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 28^η**). Εν ολίγοις, πως τεχνολογίες κινητικότητας και επικοινωνίες, σε ουσιαστικό επίπεδο, επιφέρουν «συρρίκνωση» του χώρου και του χρόνου στο πλαίσιο της διάστασης της γεωγραφίας.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός, πως επικεντρώνεται στους τρόπους οργάνωσης και άσκησης της εξουσίας, μια εξουσία με ολόένα και μεγαλύτερη δυνατότητα άσκησης σε πλαίσιο απόστασης αρκετά μακριά από τους γεωγραφικούς περιορισμούς και την εδαφική δικαιοδοσία, η παγκοσμιοποίηση παρουσιάζει και μία σύνδεση με διαδικασία

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

απεθνικοποίησης της εξουσίας στο επίπεδο της παγκόσμιας πολιτικής (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 29^η).

Οφειλόμενη δε παρατήρηση, η παγκοσμιοποίηση ως έννοια με δυνατότητα διαφοροποίησης από τις έννοιες διεθνοποίηση/διεθνή αλληλεξάρτηση, εθνική αλληλεξάρτηση (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 29^η).

Εν κατακλείδι, η εννοιολογική προσέγγιση της παγκοσμιοποίησης απεκάλυψε ένα φαινόμενο σύνθετο, πολυεπίπεδο και ιστορικά μεταβαλλόμενο, το οποίο εκτείνεται από τις οικονομικές ροές έως τις πολιτισμικές και τεχνολογικές διασυνδέσεις. Η παγκοσμιοποίηση αποδίδεται πλέον όχι ως στατικό σύνολο διαδικασιών, αλλά ως δυναμικό πλέγμα αλληλεπιδράσεων που ανακαθορίζει τα όρια και τις λειτουργίες του διεθνούς συστήματος. Η παγκοσμιοποίηση ως ένα ζωτικής σημασίας θέμα προς έρευνα, επί του πεδίου των διεθνών σχέσεων, θέμα ικανό περί την δημιουργία αμφιλεγόμενων – διχαστικών στοιχείων επί του πεδίου της πολιτικής ζωής, στο πλαίσιο της παγκόσμιας πολιτικής ενασχόληση με τον τρόπο κυβέρνησης της, κατάρρευση της παγκοσμιοποίησης ή είσοδος σε νέα φάση σε μια ιστορικού προσήμου μετάβαση με προσανατολισμό μία μετα-δυτική παγκόσμια τάξη (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 38^η).

Στο πλαίσιο αυτό, καθίσταται κρίσιμης σημασίας η μετάβαση στη συστηματική εξέταση των θεωρητικών πυλώνων που ερμηνεύουν την περιφερειοποίηση. Το επόμενο Κεφάλαιο αναλύει τις τρεις βασικές θεωρητικές οπτικές, οι οποίες προσφέρουν πολλαπλά ερμηνευτικά φίλτρα για την κατανόηση των κινήτρων, των μορφών και των συνεπειών της περιφερειακής συγκρότησης.

Κεφάλαιο 5°. Οι 3 θεωρητικοί πυλώνες περί την περιφερειοποίηση

Η εξελικτική πορεία της περιφερειοποίησης – του περιφερισμού – της περιφερειακής ολοκλήρωσης – της περιφερειακής συνεργασίας δύναται να εξετασθεί κάτω από ποικίλους θεωρητικούς «φακούς».

Νεομερκαντισμός, Φιλελευθερισμός, Μαρξισμός, κάνουν χρήση αρκετών και διαφορετικών εργαλείων, με παροχή έκφρασης σε διαφορετικούς παράγοντες. Στην ασφάλεια και στις σχέσεις ισχύος επικεντρώνεται ο Νεομερκαντισμός, στην αλληλεξάρτηση το Φιλελευθερισμός, στο διεθνικό κεφάλαιο ο Μαρξισμός.

Παρακάτω, διεξάγεται σκιαγράφηση των θεωρητικών πυλώνων περί την περιφερειοποίηση, οι εξής 3:

- i. νεομερκαντιστικός πυλώνας.
- ii. φιλελεύθερος πυλώνας.
- iii. μαρξιστικός πυλώνας.

5.1. Ο νεομερκαντιστικός πυλώνας

Σ' ένα πρώτο επίπεδο, υφίσταται ο Νεομερκαντιστικός Πυλώνας/Πυλώνας του Νεομερκαντισμού (Cohn & Hira, 2021, σ.σ. 268ⁿ – 270ⁿ). Είναι δε πραγματικότητα, πως τμήμα του Νεομερκαντισμού, ατενίζει την περιφερειοποίηση, και παραπέρα τον περιφερισμό και την περιφερειακή ενοποίηση, ως απαντητική πράξη προς σχέσεις ασφάλειας και ισχύος.

Ειδικότερα, το διπολικό σύστημα [Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, (ΗΠΑ) – Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών, (ΕΣΣΔ)], μετά το 1939-1945, κατά την διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, υπήρξε βοηθητικός παράγοντας για την δυναμική εξέλιξη του εγχειρήματος της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. Στη δε εποχή της πτώσης της αμερικανικής ηγεμονίας, καθώς ήταν περισσότερο απρόθυμες ως προς υποστήριξη ενός πολυμερούς εμπορικού καθεστώτος βασισμένου στην Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου [General Agreement on Tariffs and Trade, (GATT)], οι ΗΠΑ θα επιδώξουν προτίμηση Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών (Preferential Trade Agreements, PTAs), όπως η Βόρειο Αμερικανική Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου [North American Free Trade Agreement, (NAFTA)], το προαναφερθέν θα εμφανιστεί

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

ως θεμελιώδης παράγοντας προώθησης της περιφερειοποίησης – του περιφερισμού – της περιφερειακής ολοκλήρωσης στη διάρκεια του δεύτερου κύματος.

Ο Νεομερκαντισμός σκιαγραφεί την περιφερειοποίηση ως στρατηγικό εργαλείο κρατικής πολιτικής για την προώθηση εθνικών οικονομικών και γεωπολιτικών συμφερόντων. Το κράτος διατηρεί κεντρικό ρόλο, προβαίνοντας στην επιδίωξη περί την προστασία της εγχώριας οικονομίας από τον ανταγωνισμό της παγκοσμιοποίησης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μέσω περιφερειακών μπλοκ (Hettne, 2005). Η περιφέρεια αποτελεί με αυτόν τον τρόπο ένα «φράγμα» έναντι των ανεξέλεγκτων παγκόσμιων αγορών και ένα μέσο ανακατανομής ισχύος σε παγκόσμιο επίπεδο (Mattli, 1999). Παραδείγματα νεομερκαντιστικής προσέγγισης περιλαμβάνουν την ΕΕ και τη NAFTA ως μορφές συλλογικής στρατηγικής ισχύος.

5.2. Ο φιλελεύθερος πυλώνας

Σ' ένα δεύτερο επίπεδο, ενυπάρχει ο Φιλελεύθερος Πυλώνας/Πυλώνας του Φιλελευθερισμού (Γκόφας & Τζιφάκης, 2017, σ.σ. 69^η – 108^η· Cohn & Hira, 2021, σ.σ. 270^η – 271^η· Jackson, & Sørensen, 2006, σ.σ. 163^η – 209^η· Sørensen & Møller & Jackson, 2023, σ.σ. 185^η – 234^η). Εν προκειμένω, το σκεπτικό των Φιλελεύθερων αποτελούσε και αποτελεί τις κύριες συνεισφορές στο θεωρητικό υπόβαθρο της περιφερειοποίησης – του περιφερισμού – της περιφερειακής ενοποίησης.

Εμβάθυνση περιφερειοποίησης, περιφερισμού, περιφερειακής ενοποίησης, από μία Ζώνη Ελευθέρου Εμπορίου σε Κοινή Αγορά και Οικονομική Ένωση. Λόγοι που κατά τους Φιλελεύθερους προσανατολίζουν προς τα προαναφερθέντα είναι οι εξής:

- i. Δημιουργία περιφερειακών και παγκόσμιων οργανισμών για ενίσχυση Φιλελεύθερης Οικονομικής Τάξης.
- ii. Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες για προώθηση περιφερειακής ειρήνης.
- iii. Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες για παροχή μεγαλύτερων αγορών για τα προϊόντα των χωρών-μελών.
- iv. Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες για αύξηση ξένων επενδύσεων.
- v. Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες ως πιο προσβάσιμος διαπραγματευτικός διάδρομος.
- vi. Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες ως αποτέλεσμα πίεσης εσωτερικών ομάδων.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

vii. Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες ως «two-level game».

Κέντρο ενδιαφέροντος του Φιλελεύθερου Πυλώνα η οικονομική αλληλεξάρτηση και τα αμοιβαία οφέλη εκ της συνεργασίας. Η περιφερειοποίηση με ερμηνεία ως μηχανισμός ενίσχυσης της οικονομικής αποτελεσματικότητας, προώθησης της εμπορικής φιλελευθεροποίησης και ειρήνης μέσω της συνεργασίας (Keohane & Nye, 1977). Οι θεσμοί διαδραματίζουν καίριο ρόλο, ενώ η αγορά θεωρείται ικανή περί τον προσανατολισμό σε ευημερία και σταθερότητα. Η θεώρηση αυτή τείνει να υποβαθμίζει το ρόλο του κράτους ως στρατηγικού δρώντα, υπερτονίζοντας τον καταλυτικό ρόλο των διεθνών θεσμών και της οικονομικής ολοκλήρωσης (Baldwin, 1997).

5.3. Ο μαρξιστικός πυλώνας

Σ' ένα τρίτο επίπεδο, ευρίσκεται ο Μαρξιστικός Πυλώνας (Cohn & Hira, 2021, σελ. 271^η). Όπως και στον Φιλελεύθερο Πυλώνα, θεωρούν τις πολυεθνικές εταιρείες [Multinational Corporations, (MNCs)] κατέχουσες θεμελιώδους προσήμου ρόλο στην δημιουργία των Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών.

Σε αντίθεση με τον προαναφερθέντα Πυλώνα του Φιλελευθερισμού, στον Μαρξιστικό Πυλώνα υπάρχει η οπτική, ότι οι Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες παρέχουν την δυνατότητα στις πολυεθνικές εταιρείες για τοποθέτηση των εγκαταστάσεων παραγωγής σε κράτη με χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές – μισθούς – περιβαλλοντικά πρότυπα. Η τάξη των καπιταλιστών ευδοκιμεί από τις Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες, η αγορά εργασίας στο εσωτερικό βρίσκεται σε δύσκολη κατάσταση, ακριβώς λόγω της ελεύθερης κίνησης κεφαλαίου.

Για τον Μαρξιστικό Πυλώνα, η δημιουργία των Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών πηγάζει από την σκόπευση χωρών με μεγάλη ισχύ για περιφερειακή ηγεμονία.

Εν ολίγοις, ο Μαρξιστικός Πυλώνας εξερεύνα την περιφερειοποίηση μέσα από το πρίσμα των ανισοτήτων του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος. Η περιφέρεια δεν αντιμετωπίζεται ως χώρος ισότιμης συνεργασίας, αλλά ως μέσο διαιώνισης της εκμετάλλευσης και της εξάρτησης των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών από τις αναπτυγμένες (Wallerstein, 2004). Οι περιφερειακές ενώσεις, σύμφωνα με αυτή τη

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

θεώρηση, συχνά ενισχύουν την ηγεμονία του παγκόσμιου κεφαλαίου, ενώ αναπαράγουν ταξικές και γεωοικονομικές ιεραρχίες (Amin, 1976). Η περιφερειοποίηση δεν είναι επομένως ένα ουδέτερο ή θετικό φαινόμενο, αλλά μέρος της δομικής ανισότητας του συστήματος.

Συνοψίζοντας, οι θεωρητικοί πυλώνες της περιφερειοποίησης κατέδειξαν ότι το φαινόμενο δύναται να ερμηνευθεί με όρους οικονομικής προστασίας, φιλελεύθερης προώθησης αλληλεξάρτησης ή δομικής πολιτικοοικονομικής σύγκρουσης. Η πολλαπλότητα των ερμηνευτικών σχημάτων αναδεικνύει την ανάγκη αξιοποίησης πολυθεματικής οπτικής για την κατανόηση των περιφερειακών μορφωμάτων στο διεθνές σύστημα.

Η αναλυτική αυτή βάση καθιστά πλέον επιβεβλημένη τη μεθοδολογικά αντίστοιχη εξέταση των θεωρητικών προσεγγίσεων της παγκοσμιοποίησης. Το 6^ο Κεφάλαιο προβαίνει στην διερεύνηση επτά πυλώνων, ικανών να φωτίσουν τις πολυεπίπεδες διαστάσεις του φαινομένου και να προσφέρουν συμμετρική κατανόηση σε σχέση με την περιφερειοποίηση.

Κεφάλαιο 6°. Οι 7 θεωρητικοί πυλώνες περί την παγκοσμιοποίηση

Όπως και στην περιφερειοποίηση, για την παγκοσμιοποίηση, παρατηρείται ενασχόληση από διάφορα θεωρητικά πλαίσια, όπου κάθε θεωρία με διαφορετικό και ξεχωριστό τρόπο ατενίζει την προαναφερόμενη.

Δυνάμεθα να καταγράψουμε τουλάχιστον 7 θεωρητικούς πυλώνες περί την παγκοσμιοποίηση, τους εξής:

- i. πυλώνας του Ρεαλισμού.
- ii. πυλώνας του Φιλελευθερισμού.
- iii. πυλώνας του Νεορεαλισμού και του Νεοφιλελευθερισμού.
- iv. πυλώνας του Μαρξισμού.
- v. πυλώνας του Κοινωνικού Κονστροκτιβισμού.
- vi. πυλώνας του Μεταδομισμού.
- vii. πυλώνας των Από-Αποικιακών και Μετα-Αποικιακών Οπτικών.

6.1. Ο πυλώνας του Ρεαλισμού

Η αντίληψη περί την παγκοσμιοποίηση για τον Ρεαλισμό είναι διαφορετική από εκείνη του Φιλελευθερισμού (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 16^η).

Η προαναφερθείσα ποτέ δεν επιφέρει αλλαγή του ουσιαδέστερου στοιχείου της παγκόσμιας πολιτικής, εν ολίγοις, της διαίρεσης εδαφικού χαρακτήρος του κόσμου σε έθνη-κράτη.

Παρά το γεγονός της ισχυρότερης εμβάθυνσης της αλληλεξάρτησης κοινωνιών και οικονομιών από την μεγέθυνση της διασυνδεσιμότητας, δεν υπάρχει η ίδια κατάσταση για το σύστημα διαίρεσης σε κράτη. Ενυπάρχει διατήρηση της κυριαρχίας των ισχυρών κρατικών δρώντων, ποτέ δεν καταργείται ο αγώνας για πολιτική ισχύ.

Δεν παρατηρείται υποβάθμιση ούτε της απειλής χρήσης βίας ούτε της ισορροπίας ισχύος. Εν προκειμένω, ποτέ δεν ενυπάρχει υπέρβαση του διεθνούς πολιτικού συστήματος των κρατών.

Συνοψίζοντας, η παγκοσμιοποίηση για τον Ρεαλισμό ως δευτερευούσης σημασίας σε σχέση με τη διαχρονική επιδίωξη ισχύος από τα κράτη. Αν και αναγνωρίζεται η

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

αυξημένη διασύνδεση των οικονομιών και των κοινωνιών, το κράτος παραμένει ο πρωτεύων δρών και το διεθνές σύστημα χαρακτηρίζεται από αναρχία και ανταγωνισμό (Waltz, 1979). Η παγκοσμιοποίηση ερμηνεύεται είτε ως εργαλείο προβολής ισχύος είτε ως φαινόμενο που ενδέχεται να απειλήσει την εθνική κυριαρχία, ιδίως όταν διευκολύνει την ηγεμονία ορισμένων κρατών (Gilpin, 2001).

6.2. Ο πυλώνας του Φιλελευθερισμού

Ο Φιλελευθερισμός ατενίζει την παγκοσμιοποίηση ως το αποτέλεσμα της μακρού χρονικού διαστήματος, προοδευτικού προσήμου μεταμορφωτικής διαδικασίας της παγκόσμιας πολιτικής (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 16^η).

Ο φιλελεύθερος φακός επικεντρώνεται στην επαναστατική διαδικασία επί των πεδίων των επικοινωνιών – της οικονομίας – της τεχνολογίας, στοιχεία αντιπροσώπευσης της παγκόσμιας πολιτικής. Καθώς, οι κοινωνίες διασυνδέονται με ολοένα και μεγαλύτερο ρυθμό σε όλο πιο μεγεθυμένο βαθμό, υπό την επιρροή της τεχνολογίας και της οικονομίας, αναδύεται ένα ουσιωδώς διαφοροποιημένο μοντέλο παγκόσμιων πολιτικών σχέσεων.

Τα κράτη δεν ενσαρκώνουν τους βασικούς παίκτες, υφίστανται πολυάριθμοι από τους προαναφερθέντες, ο κόσμος αποκτά μια μορφή τύπου ιστού σχέσεων.

Συγκεφαλαιώνοντας, η παγκοσμιοποίηση για τον πυλώνα του Φιλελευθερισμού ως φυσική επέκταση της οικονομικής αλληλεξάρτησης, της προόδου και της διακυβερνητικής συνεργασίας. Με τονισμό περί τον ρόλο των διεθνών θεσμών, της αγοράς και του δικαίου ως παραγόντων ειρήνης και ευημερίας (Keohane & Nye, 2000). Η παγκοσμιοποίηση παρουσιάζεται ως μηχανισμός που δύναται να περιορίσει τη σύγκρουση και να ενισχύσει τις δημοκρατικές αξίες, μέσα από την ενδυνάμωση της διαφάνειας και της αλληλεπίδρασης (Held & McGrew & Goldblatt & Perraton, 1999).

6.3. Ο πυλώνας του Νεορεαλισμού και του Νεοφιλελευθερισμού

Ο Νεορεαλισμός (ή Δομικός Ρεαλισμός) δομεί μία από τις πιο επιδραστικές θεωρίες στις Διεθνείς Σχέσεις, με εστίαση στη δομή του διεθνούς συστήματος και στις δυναμικές ισχύος που καθορίζουν τη συμπεριφορά των κρατών. Η παγκοσμιοποίηση, ως πολυδιάστατο φαινόμενο και σχετιζόμενο με την αυξανόμενη διασύνδεση των οικονομιών, των κοινωνιών και των πολιτισμών, προσεγγίζεται από τον νεορεαλισμό με σκεπτικισμό, καθώς δεν θεωρείται ικανή να μεταβάλει τη βασική φύση του διεθνούς συστήματος: την αναρχία και τον ανταγωνισμό ισχύος (Gilpin, 2001· Mearsheimer, 1994/95· Waltz, 1979).

Κατά τον Kenneth Waltz, ιδρυτή του Νεορεαλισμού, το διεθνές σύστημα παραμένει σφυρηλατημένο με όρους αναρχίας, όπου τα κράτη ενεργούν ως εγγενώς ανασφαλείς δρώντες, με επιδίωξη περί την επιβίωσή τους μέσω της αυτοβοήθειας και της συσσωρεύσεως ισχύος. Υπό το συγκεκριμένο πρίσμα, η παγκοσμιοποίηση δεν μετασχηματίζει τις βασικές παραμέτρους της διεθνούς πολιτικής αλλά ερμηνεύεται ως μια διαδικασία που εντάσσεται στις στρατηγικές των ισχυρών κρατών για τη διατήρηση ή επέκταση της ισχύος τους.

Οι νεορεαλιστές θεωρούν ότι η παγκοσμιοποίηση δεν οδηγεί σε αυξημένη συνεργασία ή σε αποδυνάμωση του εθνοκεντρικού χαρακτήρα της διεθνούς πολιτικής. Αντιθέτως, οι διεθνείς θεσμοί και οι οικονομικές αλληλεξαρτήσεις που προκύπτουν μέσω της παγκοσμιοποίησης αντιμετωπίζονται ως αντανakλάσεις της κατανομής ισχύος στο διεθνές σύστημα. Κατά συνέπεια, οι θεσμοί αυτοί δεν έχουν ανεξάρτητη επίδραση στη συμπεριφορά των κρατών αλλά ενέχουν λειτουργία μέσα στα όρια που καθορίζει η δομή ισχύος.

Επιπλέον, η τεχνολογική πρόοδος και η οικονομική διασύνδεση που συχνά προβάλλονται ως χαρακτηριστικά της παγκοσμιοποίησης, δεν μεταβάλλουν ουσιαστικά την αναρχική φύση του διεθνούς συστήματος ούτε εξαλείφουν τη σύγκρουση συμφερόντων. Οι νεορεαλιστές προβαίνουν στον τονισμό, ότι η οικονομική αλληλεξάρτηση δύναται να ενισχύσει τις συγκρούσεις και να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο εξαναγκασμού από ισχυρά κράτη.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Καταλήγοντας, η οπτική του νεορεαλισμού για την παγκοσμιοποίηση είναι βαθιά σκεπτικιστική. Αντί να την θεωρεί ως μετασχηματιστική δύναμη, την αντιμετωπίζει ως επιφανειακή ή ως μέσο ενίσχυσης της ισχύος των ηγεμονικών κρατών. Ο νεορεαλισμός παραμένει προσηλωμένος στη θεώρηση, ότι το διεθνές σύστημα καθορίζεται από δομικούς περιορισμούς και ανταγωνισμούς ισχύος, οι οποίοι διατηρούνται ακέραιοι παρά τις φαινομενικές αλλαγές που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση.

Στην αντίπερα όχθη, ο Νεοφιλελευθερισμός. Ο Νεοφιλελευθερισμός ως θεωρητική προσέγγιση στις Διεθνείς Σχέσεις αναπτύχθηκε κυρίως ως απάντηση στον Νεορεαλισμό, προσφέροντας μια περισσότερο αισιόδοξη θεώρηση περί τη δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ κρατών, ακόμη και σε ένα αναρχικό διεθνές σύστημα. Η παγκοσμιοποίηση, ως η αυξανόμενη διασύνδεση κρατών, αγορών και κοινωνιών σε παγκόσμιο επίπεδο, ερμηνεύεται από τη νεοφιλελεύθερη οπτική ως μια ευκαιρία ενίσχυσης της συνεργασίας, της ευημερίας και της θεσμικής σταθερότητας (Keohane, 1984· Moravcsik, 1997· Nye, 2004).

Κεντρικό επιχείρημα των νεοφιλελεύθερων θεωρητικών είναι ότι, παρά την απουσία κεντρικής εξουσίας στο διεθνές σύστημα, τα κράτη δύνανται να συνεργάζονται διαρκώς χάρη στη δημιουργία και λειτουργία διεθνών θεσμών, οι οποίοι μειώνουν την αβεβαιότητα, ενισχύουν τη διαφάνεια και προωθούν την αμοιβαία εμπιστοσύνη. Οι θεσμοί αυτοί θεωρούνται κρίσιμοι μηχανισμοί διαχείρισης της παγκοσμιοποίησης, επιτρέποντας στα κράτη να αποκομίζουν συλλογικού προσήμου οφέλη από την οικονομική αλληλεξάρτηση και την ελευθερία των αγορών.

Επιπλέον, οι νεοφιλελεύθεροι υποστηρίζουν, ότι η παγκοσμιοποίηση ενισχύει την αλληλεξάρτηση, η οποία με τη σειρά της καθιστά τις συγκρούσεις λιγότερο πιθανές, καθώς το κόστος μιας διακρατικής αντιπαράθεσης αυξάνει. Η παγκόσμια οικονομική ολοκλήρωση δίνει σάρκα και οστά σε αντικίνητρα για τη χρήση βίας και ωθεί τα κράτη σε συνεργατικές πρακτικές, προκειμένου να διασφαλίσουν τη σταθερότητα των αγορών και την ευημερία των κοινωνιών τους.

Η διάχυση φιλελεύθερων αξιών, όπως η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και η οικονομία της αγοράς, θεωρείται από τους νεοφιλελεύθερους αναλυτές ως αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας της παγκοσμιοποίησης. Καθώς περισσότερα

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

κράτη υιοθετούν φιλελεύθερους θεσμούς και συμμετέχουν ενεργά στη διεθνή αγορά, αυξάνονται οι πιθανότητες ειρηνικής συνύπαρξης και συνεργασίας.

Παρά τις συγκεκριμένες θετικές προσδοκίες, οι νεοφιλελεύθεροι αναγνωρίζουν, ότι η παγκοσμιοποίηση δημιουργεί και προκλήσεις – όπως ανισότητες, περιβαλλοντικά ζητήματα και μεταναστευτικές πιέσεις – τις οποίες δύνανται να διαχειριστούν αποτελεσματικά οι διεθνείς θεσμοί και η πολυμερής διακυβέρνηση.

Συμπερασματικά, η νεοφιλελεύθερη οπτική αντιλαμβάνεται την παγκοσμιοποίηση ως μια διαδικασία που προβαίνει στην ενίσχυση περί τη δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ κρατών, μέσω της θεσμοθέτησης κανόνων, της οικονομικής αλληλεξάρτησης και της διάχυσης φιλελεύθερων αξιών. Αντί να υποσκάπτει την κρατική κυριαρχία, η παγκοσμιοποίηση – υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις θεσμικής ενσωμάτωσης – θεωρείται δύναμη σταθεροποίησης του διεθνούς συστήματος.

6.4. Ο πυλώνας του Μαρξισμού

Ο Μαρξισμός καταθέτει το επιχείρημα, πως η παγκοσμιοποίηση είναι μία μη αληθινή κατάσταση (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 16^η).

Δεν ενσαρκώνει ένα καινούργιο στοιχείο σε ιστορικό επίπεδο, στο δε στάδιο της ουσίας, δεν αποτελεί τίποτε παραπάνω από το τελευταίο εξελικτικό στάδιο του διεθνούς καπιταλισμού (Νεοφιλελευθερισμός).

Δεν είναι κάποιου είδους ποιοτικού προσήμου αλλαγή στην παγκόσμια πολιτική, δεν ενσαρκώνει ακύρωση υπαρχουσών αντιλήψεων και θεωριών. Δυτικό καπιταλιστικό φαινόμενο, χαρακτηριζόμενο από την προώθηση της ανάπτυξης του παγκόσμιου καπιταλισμού σε νεοφιλελεύθερο ύφος. Ο Νεοφιλελευθερισμός, λιγότερο ως παραλλαγή του φιλελεύθερου διεθνισμού, περισσότερο ως δύναμη ισχυροποίησης του ρήγματος μεταξύ ημιπεριφέρειας – περιφέρειας – κέντρου.

Συνοψίζοντας, η παγκοσμιοποίηση για τον Μαρξισμό ως συνέχιση και εμβάθυνση της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Προχωράει στην ερμηνεία περί τη διαδικασία ως εξάπλωση των σχέσεων παραγωγής του καπιταλισμού, που ενισχύει την εξάρτηση και την ανισότητα μεταξύ του παγκόσμιου Βορρά και Νότου (Harvey,

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

2005). Η οικονομική «παγκοσμιοποίηση» κομίζει ενίσχυση περί την κυριαρχία του κεφαλαίου έναντι της εργασίας, με τη μετακίνηση παραγωγής, την απορρύθμιση και την ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα (Robinson, 2004).

6.5. Ο πυλώνας του Κοινωνικού Κονστροκτιβισμού

Ο Κονστροκτιβισμός προωθεί παρουσίαση της παγκοσμιοποίησης ως εξωτερικού χαρακτήρος δύναμη, που ασκεί επιρροή στα κράτη, και πολλάκις, οι ηγεσίες των κρατών καταθέτουν υποστήριξη άποψης, πως η παγκοσμιοποίηση είναι ένας «κόσμος-βράνη», που δεν έχουν ικανότητα αντιμετώπισης αυτού (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 16^η).

Το προαναφερθέν, για τον Κονστροκτιβισμό αποτελεί πραγματική πολιτική πράξη, διότι, πρώτον, προωθείται υποτίμηση της ικανότητας των ηγεσιών περί αλλαγής των κοινωνικού προσήμου κανόνων και της ταυτότητας των παικτών χάριν αμφισβήτησης και διαμόρφωσης της παγκοσμιοποίησης, δεύτερον, παρέχεται άδεια αποφυγής των ευθυνών τους.

Την ίδια στιγμή, ο Κονστροκτιβισμός χαρακτηρίζεται από πίστη περί διαμόρφωσης της παγκοσμιοποίησης δια ποικίλων μεθόδων, ακριβώς, γιατί υπάρχει παροχή από την παγκοσμιοποίηση αληθινών ευκαιριών όπως η δημιουργία κοινωνικών κινημάτων.

Συγκεφαλαιώνοντας, με έμφαση στις ιδέες, τις ταυτότητες και τις κοινωνικές δομές που διαμορφώνουν την παγκοσμιοποίηση ο Κονστροκτιβισμός. Δεν την αντιμετωπίζει ως αντικειμενική ή αναπόφευκτη δύναμη, αλλά ως κοινωνικά κατασκευασμένο φαινόμενο, αποτέλεσμα αλληλεπιδράσεων, λόγου και θεσμικής νομιμοποίησης (Ruggie, 1998). Η παγκοσμιοποίηση εξαρτημένη από τις αντιλήψεις των δρώντων, οι οποίες με τη σειρά τους επηρεάζουν τις πρακτικές και τα αποτελέσματα του φαινομένου.

6.6. Ο πυλώνας του Μεταδομισμού

Για τον Μεταδομισμό η παγκοσμιοποίηση είναι ιδωμένη ως λόγος (discourse), (Baylis & Smith & Owens, 2024, σ.σ. 16^η – 17^η).

Δεν υφίσταται στον έξω κόσμο. Υποστηρίζεται εκ του Μεταδομισμού, μία σκεπτικιστική στάση έναντι των σχετικών ισχυρισμών Ρεαλιστών – Φιλελεύθερων – Μαρξιστών όσον αφορά την φύση της παγκοσμιοποίησης, και ένα επιχείρημα, πως οτιδήποτε σχετιζόμενο με την παγκοσμιοποίηση, σχετικά με χ ισχυρισμούς επί της ουσίας της προαναφερθείσης, εμφανίζει νόημα μόνον στο επίπεδο συγκεκριμένου λόγου, ο προαναφερόμενος ως προϊόν ισχύος.

Τα διάφορα καθεστάτα αλήθειας περί την παγκοσμιοποίηση, ως αντανάκλαση των τρόπων συνεξέλιξης αλήθειας και ισχύος, στην ιστορική διάσταση, σε μία σχεσιακή κατάσταση αμοιβαίας υποστήριξης.

Καταληκτικά, με αποδόμηση των κυρίαρχων αφηγήσεων περί παγκοσμιοποίησης, αναδεικνύοντας τη ρητορική, τη γλώσσα και τη γνώση ως πεδία εξουσίας, οι προσεγγίσεις του Μεταδομισμού. Εστιάζουν στο πώς η παγκοσμιοποίηση παρουσιάζεται ως "φυσικό" και «ουδέτερο» φαινόμενο, ενώ στην ουσία ενσωματώνει σχέσεις κυριαρχίας και αποκλεισμού (Chouliaraki & Fairclough, 1999). Η παγκοσμιοποίηση είναι λόγος – όχι μόνο διαδικασία – και ο τρόπος με τον οποίο μιλάμε για αυτήν, διαμορφώνει τη νομιμοποίηση ή την αντίστασή της

6.7. Ο πυλώνας των Από-Αποικιακών και Μετα-Αποικιακών Οπτικών

Με παρόμοιες απόψεις εκ κάποιων εκ του Μαρξισμού ως προς την επισήμανση του βαθμού συνέχειας – διατήρησης των αποικιοκρατικών μορφών ισχύος στον υπό την παγκοσμιοποίηση κόσμο (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 17^η).

Σημαίνουν κεφάλαιο για τις Μετα-Αποικιοκρατικές Οπτικές, είναι η θεματική της διογκούμενης ανισότητας σε παγκόσμια κλίμακα, οι εκφάνσεις παγκοσμιοποιητικής ισχύος με δημιουργία δυνατότητας συστηματικού προσήμου ανισότητας, η χαρακτηριζόμενη από χρονική συνέχεια υποταγή των «υποδεέστερων» (subaltern) λαών.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Με επίκεντρο στις ιστορικές και συνεχιζόμενες μορφές κυριαρχίας που διαιώνίζει η παγκοσμιοποίηση, οι Από-Αποικιακές και Μετα-Αποικιακές Οπτικές. Ερμηνεύουν το φαινόμενο ως σύγχρονη μορφή αποικιοκρατίας, που προβαίνει στην επαναπαραγωγή ιεραρχιών μεταξύ Δύσης και "Άλλου", καθιστώντας τις φωνές του Παγκόσμιου Νότου περιθωριακές (Mignolo, 2000· Said, 1978). Η παγκοσμιοποίηση νοούμενη ως επέκταση της πολιτιστικής και οικονομικής ηγεμονίας της Δύσης, με την «γνώση», την «ανάπτυξη» και την «προόδο» να ενσαρκώνουν μέσα επιβολής.

Καταληκτικά, η ανάλυση των θεωρητικών πυλώνων της παγκοσμιοποίησης ανέδειξε, ότι πρόκειται περί ενός φαινομένου με υψηλό βαθμό θεωρητικής πολυσημίας και εννοιολογικής αμφισημίας. Οι επτά προσεγγίσεις αποτυπώνουν πώς η παγκοσμιοποίηση δύναται να ερμηνευθεί ταυτόχρονα ως μηχανισμός εξάπλωσης ισχύος, ως διαδικασία ανοιχτών αγορών, ως αποτέλεσμα τεχνολογικής επιτάχυνσης ή ως δομικό προϊόν παγκόσμιων σχέσεων εξουσίας.

Το εννοιολογικό και θεωρητικό οικοδόμημα που προηγήθηκε προσέφερε το απαιτούμενο πλαίσιο κατανόησης των φαινομένων. Ωστόσο, οι θεωρητικές προσεγγίσεις αποκτούν ουσιαστικό νόημα μόνον εφόσον συνδεθούν με την ιστορική τους εκδήλωση. Η πορεία, συνεπώς, της μελέτης μεταβαίνει στο εμπειρικό πεδίο, εξετάζοντας τη χρονική εξέλιξη των κυμάτων περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης ως ιστορικά επαναλαμβανόμενες φάσεις αλληλεξάρτησης, μεταβολής και μετασχηματισμού. Το 7^ο Κεφάλαιο επιχειρεί συστηματική προσέγγιση της χρονικότητας του φαινομένου της περιφερειοποίησης, αποτυπώνοντας τη διττή κυματική διαδρομή του από το 1957 έως σήμερα και δημιουργώντας γέφυρα προς την αντίστοιχη κυματική εξέταση της παγκοσμιοποίησης.

Τμήμα Β. Τα περιοδικά ορόσημα

Η θεωρία αποκτά ουσία μέσα από τη χρονική της ενσάρκωση. Το Τμήμα Β προβαίνει στην χαρτογράφηση περί την ιστορική δυναμική της περιφερειοποίησης και της παγκοσμιοποίησης, εξετάζοντας τη διαμόρφωση και τις μεταβολές τους μέσα από διακριτά κύματα εξέλιξης. Η περιοδικότητα αυτών των κυμάτων αντανακλά τις ευρύτερες μετατοπίσεις στο διεθνές σύστημα — πολιτικές, οικονομικές, τεχνολογικές και πολιτισμικές — που διαμόρφωσαν διαφορετικές εκδοχές διασύνδεσης και θεσμικής οργάνωσης (Chase-Dunn, 1998· O'Rourke & Williamson, 2002).

Στο πλαίσιο αυτό, η ανάλυση των ιστορικών κυμάτων λειτουργεί ως μεταβατικός κρίκος μεταξύ της θεωρητικής θεμελίωσης του Τμήματος Α και της θεσμικής αποκρυστάλλωσης του Τμήματος Γ. Η χρονική αλληλουχία των φαινομένων αναδεικνύει, ότι κάθε στάδιο ιστορικής έντασης ή αλληλεξάρτησης γεννά την ανάγκη θεσμικής σταθεροποίησης, οδηγώντας στη συγκρότηση περιφερειακών και παγκόσμιων μορφών διακυβέρνησης.

Η καταγραφή των ιστορικών κυμάτων της περιφερειοποίησης και της παγκοσμιοποίησης κομίζει αποκάλυψη περί τις σταθερές και μεταβλητές τάσεις στη διεθνή αλληλεπίδραση. Από τη θεωρητική θεμελίωση περνάμε πλέον στην θεσμική αποκρυστάλλωση, καθώς η συνεχής αλληλεξάρτηση και η ανάγκη σταθερότητας οδηγούν στη δημιουργία μόνιμων μορφών οργάνωσης και συνεργασίας.

Κεφάλαιο 7°. Τα δύο κύματα περιφερειοποίησης

Στον χρονικό χάρτη της περιφερειοποίησης, δύνανται να εντοπιστούν, να καταγραφούν, και να σχολιαστούν, 2 κύματα/περίοδοι:

- i. Περίοδος 1957-1979.
- ii. Περίοδος 1980-Σήμερα.

Η περιοδολόγηση αυτή ερείδεται στην παρατήρηση, ότι η περιφερειοποίηση δεν ενσαρκώθηκε ως ενιαία, γραμμική διαδικασία, αλλά ως διαδοχή διαφορετικών ιστορικών και θεσμικών φάσεων, κάθε μία εκ των οποίων φέρει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, κίνητρα και βαθμό θεσμικής ωρίμανσης. Το πρώτο κύμα, κομίζει σύνδεση με το πλαίσιο της μεταπολεμικής ανασυγκρότησης, την ανάγκη διασφάλισης σταθερότητας και την έναρξη θεσμικής οικοδόμησης σε Ευρώπη, Αμερική, Αφρική και Ασία. Το δεύτερο κύμα, αναδύεται στη σκιά της παγκοσμιοποίησης και των τεχνοοικονομικών μεταβολών της δεκαετίας του 1980, εκφράζοντας μια πιο πολυδιάστατη, οικονομικά ενοποιημένη και πολιτικά πολυπολική μορφή περιφερειακής ολοκλήρωσης.

Εν ολίγοις, η περιφερειοποίηση προσεγγίζεται όχι ως στατικό σύστημα, αλλά, ως εξελικτική και κυματοειδής διαδικασία, η οποία μετασχηματίζεται βάσει των διεθνών συνθηκών, των θεσμικών αναγκών και των γεωπολιτικών αναπροσαρμογών κάθε περιόδου.

7.1. Περίοδος 1957-1979

Το πρώτο κύμα περιφερειοποίησης, τοποθετείται στην περίοδο 1957 – 1979. Παρόλο, που το 1949 ενυπάρχει η δημιουργία του Συμβουλίου Αμοιβαίας Οικονομικής Βοήθειας, με υπογραφείσα Συνθήκη μεταξύ Βουλγαρίας – Τσεχοσλοβακίας – Ουγγαρίας – Πολωνίας – Ρουμανίας και ΕΣΣΔ, η επικρατούσα θέση είναι, ότι το πρώτο κύμα περιφερειοποίησης εκκινεί το 1957 με την δημιουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών [ΕΖΕΣ, European Free Trade Association (EFTA)] το 1960 (Cohn & Hira, 2021, σελ. 267^η).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Κατά την διάρκεια της δεκαετίας του 1960, οι Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες εμφανίζουν επέκταση σε Αφρική και Λατινική Αμερική²⁹. Πέραν του ευρωπαϊκού χώρου, η περιφερειοποίηση, ειδικότερα, οι Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες δεν ήταν επιτυχής/επιτυχείς, το υπόβαθρο της μη επιτυχίας ήταν η εκ του Νότου προσπάθεια προώθησης πολιτικής υποκατάστασης εισαγωγών στο περιφερειακό επίπεδο, μία προσπάθεια με δημιουργία σειράς προβλημάτων³⁰.

Οι Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες, έκφραση του πρώτου κύματος περιφερειοποίησης, των δεκαετιών 1950 και 1960, κατέχουν τα κάτωθι θεμελιώδη χαρακτηριστικά για την περιφερειοποίηση της «πρώτης εποχής»:

- i. Όλα τα μέλη των Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών από την ίδια γεωγραφική περιοχή.
- ii. Πολυμερείς παρά διμερείς.
- iii. Μεταξύ Αναπτυγμένων (Βορράς – Βορράς) ή μεταξύ Λιγότερο Αναπτυγμένων Χωρών (Νότος – Νότος).
- iv. Οι ΗΠΑ, γενικά υπέρ του πολυμερούς εμπορίου, κατά των Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών, μοναδική εξαίρεση η υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Εγχειρήματος ως συμμάχου (Δυτική Ευρώπη) στο πλαίσιο του Ψυχρού Πολέμου.

Εν κατακλείδι, το πρώτο κύμα περιφερειοποίησης κυρίως χαρακτηρίζεται από κρατικοκεντρικές προσεγγίσεις και επικεντρώνεται στην οικονομική ολοκλήρωση με στόχο την προστασία της εθνικής οικονομίας και την ενίσχυση της αυτάρκειας. Η ίδρυση της ΕΟΚ το 1957 μέσω της Συνθήκης της Ρώμης δομεί χαρακτηριστικό παράδειγμα (Urwin, 1995). Παράλληλα, σε άλλες περιοχές του κόσμου, κυρίως στον αναπτυσσόμενο Νότο, συγκροτήθηκαν περιφερειακοί οργανισμοί με περιορισμένα αποτελέσματα, παράδειγμα η Λατινοαμερικανική Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών [Latin American Free Trade Area, (LAFTA)]. Κατά την περίοδο αυτή, η περιφερειοποίηση συχνά εξυπηρετούσε γεωπολιτικές στοχεύσεις εντός του Ψυχρού Πολέμου, ενώ τα περισσότερα σχήματα είχαν χαρακτήρα διακυβερνητικό και όχι

²⁹ Δημιουργήματα κυρίως για παροχή μεγαλύτερων αγορών και οικονομιών κλίμακας, οι Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες για την παραγωγή βιομηχανικών αγαθών διαμέσου πολιτικών υποκατάστασης εισαγωγών (Λιγότερο Αναπτυγμένων Χωρών).

³⁰ Πολλαπλά προβλήματα, όπως η ανάδυση διαφορών μεταξύ κρατών-μελών, με την δε προσπάθεια διανομής/κατανομής βιομηχανιών μεταξύ μελών δια γραφειοκρατικού προσήμου εργαλείων στο πλαίσιο Νότιων Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών δημιουργία περισσότερων συγκρούσεων και οικονομικού προσήμου ανεπαρκειών.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

υπερεθνικό (Mattli, 1999). Η οικονομική συνεργασία ήταν περιορισμένης εμβέλειας και συχνά επηρεαζόταν από εσωτερικές πολιτικές αστάθειες και την εξάρτηση από τις ανεπτυγμένες χώρες.

7.2. Περίοδος 1980-Σήμερα

Το δεύτερο κύμα περιφερειοποίησης, βρίσκει την απαρχή του στην δεκαετία του 1980, με περισσότερη διάδοση και αντοχή από το πρώτο κύμα (Cohn & Hira, 2021, σ.σ. 267^η – 268^η). Εντείνεται μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, διαφοροποιείται τόσο ως προς τη μορφή όσο και ως προς τα κίνητρα. Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και της φιλελευθεροποίησης των αγορών, η περιφερειοποίηση επαναπροσδιορίζεται ως εργαλείο ένταξης στην παγκόσμια οικονομία και αύξησης της ανταγωνιστικότητας (Hettne & Söderbaum, 2000).

Το πλέον αξιοπρόσεκτο τμήμα του δευτέρου κύματος περιφερειοποίησης, ο πολλαπλασιασμός των Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών, ήδη από το 1994-1995, στιγμή δημιουργίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), (Μπρεδήμας & Γουργουρίνης, 2018). Τα μέλη, κάποτε της GATT, σήμερα του ΠΟΕ, ενέχουν υποχρέωση κοινοποίησης όλων των Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών τους. Οι κοινοποιήσεις αφορούν τόσο την δημιουργία νέων Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών όσο και την εισδοχή νέων μελών σε υπάρχουσες.

Δεύτερο κατά σειρά αξιοσημείωτο στοιχείο του δευτέρου κύματος περιφερειοποίησης, η διαπεριφερειακή διάσταση πολλών Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών.

Για το δεύτερο κύμα περιφερειοποίησης, αξίζει να γίνει αναφορά σε 5 θεμελιώδη στοιχεία επί αυτού:

- i. Διεύρυνση και εμβάθυνση της ολοκλήρωσης του Ευρωπαϊκού Εγχειρήματος.
- ii. Εκ των ΗΠΑ, πολλαπλασιασμός Ζωνών Ελευθέρων Συναλλαγών με όλο και περισσότερες χώρες.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- iii. Το ορόσημο της NAFTA, ως πρώτης αμοιβαίας Προτιμησιακής Εμπορικής Συμφωνίας Developed Countries (DCs), (ΗΠΑ – Καναδάς) – Less Developed Countries, (LDCs), (Μεξικό)³¹.
- iv. Υπερίσχυση διμερών (δεύτερο κύμα) έναντι πολυμερών (πρώτο κύμα) Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών.
- v. Δυναμική αύξηση συμμετοχής Λιγότερων Αναπτυγμένων Χωρών σε Προτιμησιακές Εμπορικές Συμφωνίες, προσανατολισμένες όχι πια σε πολιτικές υποκατάστασης εισαγωγών, αλλά στο μεγαλύτερο άνοιγμα ως προς τις παγκόσμιες αγορές χρήματος και κεφαλαίου.

Δεν θα πρέπει να λησμονείται, και ένα εγχείρημα δόμησης μεγαλύτερων διαστάσεων διαπεριφερειακών Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών [βλέπε, Ολοκληρωμένη και Προοδευτική Συμφωνία Δια-Ειρηνικού Εμπορίου, Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership, (CPTPP)].

Η ΕΕ, με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992, μετεξελίχθηκε σε μια μορφή βαθιάς και θεσμικά εδραιωμένης περιφερειακής ολοκλήρωσης. Παράλληλα, στην Ασία, την Αφρική και την Αμερική οικοδομήθηκαν νέα σχήματα όπως η ASEAN, η MERCOSUR και η NAFTA, με σαφώς πιο προχωρημένα οικονομικά χαρακτηριστικά. Το δεύτερο κύμα συνδέεται επίσης με την έννοια της «νέας περιφερειοποίησης», όπου εμπλέκονται μη κρατικοί δρώντες, δίκτυα επιχειρήσεων και διεθνικοί θεσμοί (Breslin & Higgott, 2000).

Η κατηγοριοποίηση του συγκεκριμένου κύματος συνήθως βρίσκει υπόβαθρο σε τρία επίπεδα:

- i. Οικονομικό: δημιουργία ζωνών ελεύθερου εμπορίου και τελωνειακών ενώσεων,
- ii. Πολιτικό/θεσμικό: ενίσχυση της διακυβερνητικής συνεργασίας και υπερεθνικών θεσμών,
- iii. Κοινωνικό/πολιτισμικό: προώθηση της ταυτότητας και συνοχής μεταξύ των κρατών-μελών (Fawcett, 2005).

³¹ Αυτό το ορόσημο ως σταθμός αλλαγής από τα του πρώτου κύματος περιφερειοποίησης (σχέσεις Βορράς – Βορράς, Νότος – Νότος).

Εν αντιθέσει με το πρώτο κύμα, η περιφερειοποίηση μετά το 1980 δεν αντιτίθεται στην παγκοσμιοποίηση, αλλά εξελίσσεται ως συμπληρωματικό φαινόμενο αυτής (Söderbaum, 2016).

Συνολικά, η παρουσίαση των δύο κυμάτων περιφερειοποίησης ανέδειξε, ότι το φαινόμενο δεν εξελίσσεται γραμμικά αλλά διαμορφώνεται υπό την επίδραση ιστορικών συγκυριών, γεωοικονομικών πιέσεων και διεθνοπολιτικών αναδιατάξεων. Η κυματική αυτή πορεία καταγράφει τις διαδοχικές μετατοπίσεις στο βάρος της περιφερειακής συνεργασίας και αποκαλύπτει την εσωτερική δυναμική του φαινομένου.

Η κυματική λογική που προέκυψε από την περιφερειοποίηση αποτελεί αναλυτικό προοίμιο για την εξέταση των κυμάτων της παγκοσμιοποίησης. Το 8^ο Κεφάλαιο προχωρά στην ιστορικο-αναλυτική διαστρωμάτωση των τριών (και του υπό διαμόρφωση τετάρτου) κυμάτων, επιτρέποντας την κατανόηση του πώς οι παγκόσμιες τάσεις συναντώνται, ενισχύουν ή περιορίζουν τις περιφερειακές δυναμικές.

Κεφάλαιο 8°. Τα τρία κύματα παγκοσμιοποίησης

Η πορεία της παγκοσμιοποίησης, στον διάδρομο του ιστορικού χρόνου, παρουσιάζει κυματοειδή δυναμική, με διακριτές περιόδους επιτάχυνσης, επιβράδυνσης και ανασχηματισμού των διεθνών ροών, των θεσμών και των διακρατικών σχέσεων.

Υφίσταται, επομένως, η δυνατότητα εντοπισμού, καταγραφής και σχολιασμού τεσσάρων κυμάτων παγκοσμιοποίησης, τα οποία απεικονίζουν τη μεταβαλλόμενη σχέση οικονομίας, τεχνολογίας και εξουσίας στο διεθνές σύστημα:

- i. Το πρώτο κύμα (1450–1850), αντιπροσωπεύει την εμπορική και αποικιακή παγκοσμιοποίηση, που ευρίσκει εδραίωση υπό την επίδραση των μεγάλων γεωγραφικών ανακαλύψεων και της πρώιμης διασύνδεσης αγορών και αυτοκρατοριών.
- ii. Το δεύτερο κύμα (1850–1945), αποτελεί τη βιομηχανική και χρηματοπιστωτική φάση, με κυρίαρχα γνωρίσματα την εκβιομηχάνιση, την αποικιακή ολοκλήρωση και τις πρώτες διεθνείς ροές κεφαλαίων και εργασίας.
- iii. Το τρίτο κύμα (1960–σήμερα), συμπίπτει με τη μεταπολεμική ανασυγκρότηση, τη θεσμική εδραίωση του φιλελεύθερου διεθνούς συστήματος και τη σταδιακή ψηφιοποίηση των διεθνών αλληλεξαρτήσεων.
- iv. Το τέταρτο κύμα, που βρίσκεται υπό διαμόρφωση, συνδέεται με την 4^η και 5^η Βιομηχανική Επανάσταση, την Τεχνητή Νοημοσύνη, τις αναδυόμενες οικονομίες και τη μετατόπιση των κέντρων ισχύος προς έναν πολυπολικό, τεχνο-οικονομικά αλληλένδετο κόσμο.

8.1. Περίοδος 1450-1850

Το πρώτο κύμα της παγκοσμιοποίησης, χρονολογείται στην περίοδο 1450 – 1850, στην επονομαζόμενη «εποχή των ανακαλύψεων», θα δύνατο να έχει έναν τίτλο «Εμπορική και Αυτοκρατορική Επέκταση». Ειδικότερα, η παγκοσμιοποίηση σφυρηλατήθηκε υπό την καθοριστική επίδραση της ευρωπαϊκής επέκτασης και κατάκτησης (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 29^η).

Προς το τέλος του 15^{ου} αιώνα, η Γηραιά Ήπειρος βρίσκεται εμπρός μιας ανόρθωσης, η οποία έχει την βάση της, στην αποκατάσταση της μοναρχικής τάξης επί νεωτερικών θεμελίων στο δυτικό μέρος της ηπείρου, καθώς και στην εξασθένιση ενδημικών

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

ασθενειών και λιμών. Δημογραφική αύξηση, ανάκαμψη γεωργικής και βιομηχανικής παραγωγής και ανταλλαγών, μερικά εκ των χαρακτηριστικών της περιόδου. Λόγω της ανάπτυξης και συνάμα της πλήρους εξέλιξης καινούργιων τεχνικών μέσων, οι επί της θαλάσσης Ευρωπαίοι επιδίδονται στην ανακάλυψη των μεγάλων ωκεάνιων δρόμων, εξερεύνηση των ακτών της Αφρικής, ανακάλυψη της Αμερικανικής Ηπείρου, πραγματοποίηση του 1^{ου} γύρου του κόσμου (**Berstein & Milza, 1997a**, σ.σ. 280ⁿ – 281ⁿ).

Τα νέα εδάφη που ανακαλύπτονται, τοποθετούνται στον έλεγχο των χωρών του εγχειρήματος, ενυπάρχει δε και πολιτική ‘‘κατάληψη’’, αποτέλεσμα η δόμηση αποικιακών αυτοκρατορικών δυνάμεων³². Οι επιδράσεις στο πνευματικό επίπεδο των Μεγάλων Ανακαλύψεων δεν ενσαρκώνουν μικρότερης σημασίας κεφάλαιο. Οι Ευρωπαίοι, επρόκειτο να βρεθούν ενώπιον κόσμου ουσιωδώς διαφοροποιημένου, από εκείνον που κατοικούσε στον συλλογισμό τους, υπόσταση πολιτισμών που άξιζαν την προσοχή τους, ύπαρξη διαφορετικών μορφών πίστης και αξιακών συστημάτων απ’ ό,τι υφίστατο στην Ευρώπη.

Κεντρική συνέπεια, ο κλονισμός σχετικών κοσμοθεωρήσεων και αξιών που αποτελούσαν κληρονομιά από την Μεσαιωνική Εποχή, εν τέλει εκκίνηση αρχής αμφισβήτησης με επιδράσεις σε βάθος αρκετών αιώνων.

Συνοψίζοντας, το πρώτο κύμα (1450 – 1850) της παγκοσμιοποίησης έχει εκκίνηση με τις Μεγάλες Γεωγραφικές Ανακαλύψεις, την αποικιοκρατία και την ανάδυση του εμπορικού καπιταλισμού. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ευρωπαϊκές δυνάμεις όπως η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Ολλανδία, η Μεγάλη Βρετανία και η Γαλλία εξαπλώθηκαν παγκοσμίως μέσω των θαλάσσιων οδών, δημιουργώντας παγκόσμια εμπορικά δίκτυα και αποικιακές δομές (**Frank, 1998**). Η δημιουργία του τριγωνικού εμπορίου μεταξύ Ευρώπης, Αφρικής και Αμερικής, η μεταφορά σκλάβων και η ροή πολύτιμων μετάλλων από τη Λατινική Αμερική προς την Ευρώπη παρέχουν σηματοδότηση περί την έναρξη ενός πρώιμου σταδίου οικονομικής και πολιτισμικής παγκοσμιοποίησης (**Flynn & Giráldez, 2004**). Αν και περιορισμένη γεωγραφικά και

³² Ωφελούμενες χώρες, Ισπανία – Πορτογαλία. Η Ισπανία στο επίπεδο της Αμερικής, η Πορτογαλία στο επίπεδο της Βραζιλίας και των Ινδιών.

κοινωνικά, αυτή η φάση τοποθέτησε τα θεμέλια για τη μετέπειτα καπιταλιστική ολοκλήρωση του κόσμου.

8.2. Περίοδος 1850-1945

Το δεύτερο κύμα της παγκοσμιοποίησης, τοποθετείται στην περίοδο 1850 – 1945, στην γνωστή ως «Belle Époque» ή «Pax Britannica», θα δύνατο δε να ονοματοδοτηθεί «Βιομηχανικός Καπιταλισμός και Αυτοκρατορική Ολοκλήρωση». Εν προκειμένω, η παγκοσμιοποίηση σε αυτό το χρονικό διάστημα ενείχε τα χαρακτηριστικά της μεγάλης επέκτασης και εδραίωσης των αυτοκρατοριών της Ευρώπης. Το προαναφερθέν διάστημα θα ακολουθούσε η κατάρρευση της παγκοσμιοποίησης το 1914 (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 29^η).

Το Συνέδριο της Βιέννης και τα σχετικά κείμενα θ' άνοιγαν το 1815 μια μακρά περίοδο ειρήνης, τουλάχιστον έως το 1870. Υπήρξε αποφυγή επιβολής ειρήνης ταπείνωσης και εξουθένωσης στην Γαλλία, επικράτηση της διεθνούς των μοναρχών, αποκατάσταση του status quo ante bellum, απλοποίηση του πολιτικού χάρτη της Ευρώπης. Την ίδια στιγμή, όλο το προαναφερθέν πλαίσιο, επρόκειτο να βρεθεί εμπρός των δυνάμεων της αλλαγής, του εθνικισμού και του φιλελευθερισμού (Χριστοδουλίδης, 2004).

Ύπαρξη συνεδρίων για επίλυση αναδυόμενων ζητημάτων, το γεγονός της ελληνικής ανεξαρτησίας, οι επαναστάσεις του 1830, αναταράξεις στον χώρο της Μεσογείου, υπερπόντια ιμπεριαλιστικά εγχειρήματα, οι επαναστάσεις του 1848, ο Κριμαϊκός Πόλεμος, η ενοποίηση της Ιταλίας το 1860, η δυναμική εξελικτικότητα στην περιφέρεια της Γηραιάς Ηπείρου και στην Άπω Ανατολή, η ισχυροποίηση της Πρωσίας στο γερμανικό πλαίσιο, τα γεγονότα που συνθέτουν το μονοπάτι προς το 1870 όπου και διεξάγεται ο καθοριστικός για την επισφράγιση της γερμανικής ενοποίησης Γαλλοπρωσικός Πόλεμος.

Από το 1871 έως και το 1890, τόσο η Γερμανία όσο και η Ευρώπη διαβιών υπό την σκιά του Otto von Bismarck. Ακριβώς, μετά το Συνέδριο του Βερολίνου (06/1878), ο επεκτατισμός της Γηραιάς Ηπείρου εισέρχεται σε καινούργια φάση.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Η άνοδος του Wilhelm II στην Γερμανία, η παραίτηση του Otto von Bismarck από την γερμανική καγκελαρία, αλληπάλληλες κρίσεις, οι Βαλκανικοί Πόλεμοι του 1912 – 1913, ο ΑΠΠ της περιόδου 1914 – 1918, είναι ο δρόμος που στο τέλος του ευρίσκεται το 1914 η αποσάθρωση της παγκοσμιοποίησης.

Καταληκτικά, το δεύτερο κύμα (1850 – 1945) της παγκοσμιοποίησης κατέχει σημείο αναφοράς την Βιομηχανική Επανάσταση, την επέκταση της παγκόσμιας αγοράς, και την έντονη αυτοκρατορική ανταγωνιστικότητα. Κατά την συγκεκριμένη περίοδο, παρατηρείται ραγδαία αύξηση του διεθνούς εμπορίου, των ξένων επενδύσεων, και της μετανάστευσης (O'Rourke & Williamson, 1999). Νέες τεχνολογίες, όπως ο σιδηρόδρομος, ο τηλεγράφος και τα ατμόπλοια, επέτρεψαν τη βαθύτερη και ταχύτερη διασύνδεση μεταξύ των οικονομιών. Ο 19^{ος} αιώνας θεωρείται από πολλούς ως η πρώτη περίοδος πλήρους οικονομικής παγκοσμιοποίησης, ενώ η υιοθέτηση του κανόνα του χρυσού κόμισε ενίσχυση περί τη σταθερότητα των συναλλαγών (Frieden, 2006). Ωστόσο, η παγκοσμιοποίηση αυτή είχε ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα, με τις ευρωπαϊκές αυτοκρατορίες να ελέγχουν σημαντικό μέρος του παγκόσμιου Νότου. Η περίοδος διακόπτεται βίαια από τους δύο παγκόσμιους πολέμους και την οικονομική κρίση του 1929–30.

8.3. Περίοδος 1960-Σήμερα

Το τρίτο κύμα της παγκοσμιοποίησης, βρίσκει υπόσταση στο διάστημα μετά την δεκαετία του 1960, με πιθανή ονομασία «Νεοφιλελεύθερη Οικονομική Ολοκλήρωση και Ψηφιακή Διασύνδεση». Στο συγκεκριμένο πλαίσιο χρόνου, η παγκοσμιοποίηση εμφανίζει το χαρακτηριστικό μίας καινούργιας περιόδου παγκόσμιας συνδεσιμότητας, ίσως μεγαλύτερης και της «Belle Époque» (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 29^η).

Το τρίτο κύμα (1960 – Σήμερα) της παγκοσμιοποίησης έχει εκκίνηση στην μεταπολεμική περίοδο, αλλά, ουσιαστικά ενισχύεται από τη δεκαετία του 1960 και μετά, με τη σταδιακή απελευθέρωση των αγορών, την ανάπτυξη των διεθνών θεσμών [GATT, ΠΟΕ, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), Παγκόσμια Τράπεζα (ΠΤ)], και την ανάδυση πολυεθνικών επιχειρήσεων. Εντατικοποιείται τις δεκαετίες του 1980 και 1990 με την επικράτηση του νεοφιλελευθερισμού, την απορρύθμιση των αγορών και την

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

παγκοσμιοποίηση του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου (Ζαχαριάδη – Σούρα, 2004· Gilpin, 2004· Harvey, 2005· Στεφάνου & Γκόρτσος, 2006).

Το νέο στοιχείο αυτής της φάσης είναι η ψηφιακή επανάσταση: οι τεχνολογίες πληροφορικής, το διαδίκτυο και οι πλατφόρμες επικοινωνίας επιτρέπουν μια παγκόσμια, άυλη, άμεση μορφή διασύνδεσης (Castells, 1996). Παράλληλα, η ανάδυση νέων οικονομικών δυνάμεων, όπως η Κίνα (Καλτσώνης, 2019· Παπασωτηρίου, 2013) και η Ινδία, επανακαθορίζει το γεωοικονομικό τοπίο.

Ωστόσο, η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται επίσης από διευρυνόμενες ανισότητες, κρίσεις [π.χ. του 2008, πανδημία Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)] και νέες μορφές αντιπαγκοσμιοποιητικής αντίδρασης, όπως ο εθνικισμός, ο προστατευτισμός και η αποσύνδεση της εφοδιαστικής αλυσίδας (Rodrik, 2012).

8.4. Το υπό δημιουργία τέταρτο κύμα

Σύν τῷ χρόνῳ, έχει αναδυθεί η υποστήριξη της εξής θέσεως, ότι στον παρόντα χρόνο λαμβάνει, κατά σταδιακό και δυναμικά εξελισσόμενο τρόπο, σάρκα και οστά, με αφορμή την εξελικτικότητα των ψηφιακών τεχνολογιών και των αναδυόμενων οικονομιών Βραζιλίας – Ινδίας – Κίνας, ένα τέταρτο κύμα παγκοσμιοποίησης (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 29^η).

Η ισχυροποίηση των αναδυόμενων οικονομιών — με σημεία αιχμής την Κίνα, την Ινδία και τη Βραζιλία — δεν συγκροτεί απλώς ένα ακόμη επεισόδιο ανόδου «του Νότου», αλλά δομικά μεταβάλλει την αρχιτεκτονική της παγκοσμιοποίησης. Η Κίνα έχει πλέον αποσπασθεί από τη θέση του παγκόσμιου βιομηχανικού υπεργολάβου και λειτουργεί ως κόμβος τεχνολογικής παραγωγής, επενδύσεων και προτυποποίησης (Baldwin, 2019· UNCTAD, 2025). Η Ινδία μετατρέπει τη μακροδομή του ανθρώπινου κεφαλαίου της σε ψηφιακό–υπηρεσιακό πλεονέκτημα (NASSCOM, 2023), ενώ η Βραζιλία λειτουργεί ως περιφερειακός επιταχυντής γεωοικονομικών αναδιατάξεων στη Λατινική Αμερική (Arrighi, 2007). Το γεγονός ότι οι οικονομίες αυτές αναπτύσσονται όχι «παρά» αλλά μέσω της τεχνολογικής τους ένταξης στο πεδίο της Τεχνητής Νοημοσύνης και των συναφών γενικών σκοπών τεχνολογιών, αποτελεί καίριο διαφοροποιητικό γνώρισμα έναντι των προηγούμενων κυμάτων παγκοσμιοποίησης.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Υπό το συγκεκριμένο πρίσμα, η ποιοτική βαρύτητα της ανόδου των αναδυόμενων οικονομικών πόλων δεν συνίσταται μόνο στην αύξηση της συμμετοχής τους στο ΑΕΠ ή στο εμπόριο, αλλά στην είσοδό τους στον πυρήνα των τεχνολογικών τεκτονικών δυνάμεων που τροφοδοτούν την Βιομηχανική Επανάσταση 4.0 και μεταβαίνουν ήδη στην ανθρωποκεντρική Βιομηχανική Επανάσταση 5.0 (**European Commission, 2021· Schwab, 2016· Schwab & Zahidi, 2023**). Η ταυτόχρονη παραγωγή και κατανάλωση ψηφιακά ενισχυμένων προϊόντων, υπηρεσιών και προτύπων διακυβέρνησης από τις αναδυόμενες οικονομίες, εγκαθιδρύει νέο πλέγμα διασυστημικών αλληλεξαρτήσεων, ικανό να θεμελιώνει την υπό δημιουργία φάση ενός 4^{ου} κύματος παγκοσμιοποίησης στηριγμένου στην τεχνολογική σύγκλιση και όχι μόνο στην εμπορική διασύνδεση (**OECD, 2024· UNCTAD, 2025**).

Στο πλαίσιο του ισχυρισμού περί ενός τέταρτου κύματος παγκοσμιοποίησης, αυτό λαμβάνει χώρα υπό το φως της 4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης και πια της 5^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης – της Επανάστασης της Πληροφορίας – της Τεχνητής Νοημοσύνης (**Brynjolfsson & McAfee, 2014· European Commission, 2021· Kagermann & Wahlster & Helbig, 2013· Lee & Bagheri & Kao, 2015· Nahavandi, 2019· Schwab, 2016· Xu & Lu & Vogel-Heuser & Wang, 2021**). Όλες τους τεχνολογικές εξελίξεις, οι οποίες με μοναδικό και άνευ προηγουμένου τρόπο.

Η 4^η Βιομηχανική Επανάσταση (ή Βιομηχανία 4.0) ένας όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει τον μετασχηματισμό της βιομηχανίας και της κοινωνίας μέσω της σύντηξης φυσικού, ψηφιακού και βιολογικού κόσμου, με τη βοήθεια προηγμένων τεχνολογιών. Ο όρος έγινε ευρέως γνωστός από τον Klaus Schwab, ιδρυτή του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, γύρω στο 2016.

Κύρια χαρακτηριστικά:

- ✓ Τεχνητή Νοημοσύνη (Artificial Intelligence, AI).
- ✓ Ρομποτική και Αυτοματοποίηση.
- ✓ Internet of Things (IoT) – Διασυνδεδεμένες συσκευές.
- ✓ Big Data & Ανάλυση Δεδομένων.
- ✓ Εκτυπώσεις 3D.
- ✓ Blockchain.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ Επαυξημένη (Augmented Reality, AR) & Εικονική Πραγματικότητα (Virtual Reality, VR).
- ✓ Βιοτεχνολογία & Νανοτεχνολογία.
- ✓ Υπολογιστικό νέφος (Cloud Computing).
- ✓ 5G και ταχύτατες συνδέσεις.

Επιπτώσεις:

Θετικές:

- ✓ αυξημένη παραγωγικότητα.
- ✓ εξατομίκευση προϊόντων.
- ✓ νέες θέσεις εργασίας υψηλής ειδίκευσης.
- ✓ βελτιώσεις στην υγεία, ενέργεια και μεταφορές.

Αρνητικές/Προκλήσεις:

- ✓ απώλεια θέσεων εργασίας λόγω αυτοματισμού.
- ✓ ζητήματα ιδιωτικότητας και ασφάλειας δεδομένων.
- ✓ ανάγκη για διαρκή εκπαίδευση και αναβάθμιση δεξιοτήτων.
- ✓ τεχνολογικός αποκλεισμός (ψηφιακό χάσμα).

Και από την Βιομηχανική Επανάσταση 4.0 στην 5^η Βιομηχανική Επανάσταση (ή Βιομηχανία 5.0). Η Βιομηχανική Επανάσταση 5.0 (Industry 5.0) ως η επόμενη φάση μετά τη Βιομηχανική Επανάσταση 4.0 και επικεντρώνεται κυρίως στην ανθρωποκεντρική προσέγγιση, στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα των βιομηχανικών συστημάτων. Δεν αφορά μόνο την τεχνολογία, αλλά και το πώς αυτή υπηρετεί τον άνθρωπο και το περιβάλλον (Ghobakhloo & Iranmanesh & Mubarak & Mubarik & Rejeb & Nilashi, 2022· Ghobakhloo, 2023· Noble & Mende & Grewal & Parasuraman, 2022· Sharma, 2023· Van Erp & et al., 2024· World Economic Forum, 2025· Ziatdinov & Atteraya & Nabiyeu, 2024).

Κύρια χαρακτηριστικά:

1. Ανθρωποκεντρική προσέγγιση:

- ✓ η τεχνολογία εξυπηρετεί τις ανάγκες του ανθρώπου.
- ✓ ο ρόλος του ανθρώπου στον εργασιακό χώρο ενισχύεται, μη αντικατάσταση.
- ✓ συνεργασία ανθρώπων και ρομπότ (cobots – collaborative robots).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

2. Μαζική εξατομίκευση (Mass Personalization):

- ✓ παραγωγή προϊόντων προσαρμοσμένων στις ανάγκες του κάθε πελάτη.
- ✓ αντί για μαζική παραγωγή ίδιων προϊόντων (όπως στη Βιομηχανία 4.0), η Βιομηχανία 5.0 στοχεύει στην ευελιξία.

3. Συνεργασία ανθρώπου – μηχανής (Human–Machine Collaboration):

- ✓ ρομποτικά και τεχνητή νοημοσύνη υποστηρίζουν τον άνθρωπο, δεν τον αντικαθιστούν.
- ✓ χρήση τεχνολογιών όπως AR, AI, IoT, για υποβοήθηση στην εργασία.

4. Βιωσιμότητα και περιβαλλοντική ευθύνη:

- ✓ χρήση πράσινων τεχνολογιών και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- ✓ μείωση αποβλήτων, κυκλική οικονομία.
- ✓ Περιβαλλοντική συνείδηση σε όλα τα στάδια παραγωγής.

5. Ανθεκτικότητα (Resilience):

- ✓ συστήματα που προσαρμόζονται και ανταποκρίνονται σε κρίσεις (π.χ. πανδημίες, κλιματική αλλαγή).
- ✓ ανθεκτικές εφοδιαστικές αλυσίδες.

6. Τεχνητή Νοημοσύνη (AI) και προηγμένες τεχνολογίες:

- ✓ η χρήση της AI γίνεται πιο στοχευμένη για να προσφέρει υποστήριξη και βελτιστοποίηση.
- ✓ συνδυασμός ψηφιακών και φυσικών συστημάτων (cyber-physical systems).

7. Ηθική και κοινωνική ευθύνη:

- ✓ θέματα ηθικής χρήσης της τεχνολογίας.
- ✓ προστασία προσωπικών δεδομένων.
- ✓ δίκαιη κατανομή των ωφελειών της τεχνολογικής προόδου.

Επιπτώσεις:

Θετικές:

1. Ενίσχυση της ανθρώπινης δημιουργικότητας και εργασίας:

- ✓ η τεχνολογία υποστηρίζει τον εργαζόμενο, δεν τον αντικαθιστά.
- ✓ νέες, πιο δημιουργικές και ενδιαφέρουσες μορφές εργασίας.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

2. Μαζική εξατομίκευση προϊόντων:

- ✓ οι καταναλωτές απολαμβάνουν προϊόντα και υπηρεσίες προσαρμοσμένα στις προσωπικές τους ανάγκες.

3. Βιώσιμη ανάπτυξη:

- ✓ χρήση «πράσινων» τεχνολογιών.
- ✓ μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος μέσω κυκλικής οικονομίας και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

4. Καλύτερη ποιότητα ζωής:

- ✓ έξυπνες λύσεις για υγεία, εκπαίδευση, εργασία και μεταφορές.
- ✓ αυξημένη πρόσβαση σε τεχνολογία και υποδομές.

5. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε κρίσεις:

- ✓ ευέλικτα και προσαρμόσιμα συστήματα παραγωγής.
- ✓ γρηγορότερη ανάκαμψη από φυσικές καταστροφές ή πανδημίες.

6. Ηθική και κοινωνική ευθύνη:

- ✓ προώθηση της διαφάνειας, της ισότητας και της συμμετοχής.
- ✓ ενσωμάτωση κοινωνικών αξιών στη λήψη αποφάσεων.

Αρνητικές/Προκλήσεις:

1. Ανάγκη για επανακατάρτιση εργαζομένων:

- ✓ απαρχαιωμένες δεξιότητες → ανεργία ή υποαπασχόληση.
- ✓ ανισότητες μεταξύ αυτών που έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση και αυτών που δεν έχουν.

2. Αύξηση του ψηφιακού χάσματος:

- ✓ οι χώρες ή οι ομάδες πληθυσμού με χαμηλότερη τεχνολογική υποδομή μένουν πίσω.

3. Εξάρτηση από την τεχνολογία:

- ✓ ανθρώπινη αποξένωση.
- ✓ τεχνολογική εξάρτηση σε κρίσιμους τομείς (υγεία, ενέργεια κ.ά.).

4. Κίνδυνοι για την ιδιωτικότητα και τα προσωπικά δεδομένα:

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ η ευρεία χρήση AI, IoT, και big data δημιουργεί πιθανά προβλήματα στην προστασία προσωπικών δεδομένων.

5. Υψηλό κόστος υιοθέτησης:

- ✓ οι μικρές επιχειρήσεις ενδέχεται να δυσκολευτούν να ενσωματώσουν τις νέες τεχνολογίες.

6. Ηθικά διλήμματα στη χρήση της τεχνολογίας:

- ✓ ποιος ελέγχει την Τεχνητή Νοημοσύνη;
- ✓ ποιες αποφάσεις μπορεί ή δεν μπορεί να πάρει ένα ρομπότ;

Το Chatgpt, η Siri και η Alexa, εν ολίγοις η Τεχνητή Νοημοσύνη, εμφανίζεται όχι ως «τεχνολογία γενικού σκοπού», αλλά ως τεχνολογία «gatekeeper». Μία τεχνολογία, που ως φύλακας πυλών, κατέχουσα τα κλειδιά της εκθετικής ανάπτυξης της ευημερίας της ανθρωπότητας. Στο χαμηλότερο επίπεδο, Περιορισμένη Τεχνητή Νοημοσύνη, με προοπτική των επιπέδων Γενική Τεχνητή Νοημοσύνη και την Τεχνητή Υπερνοημοσύνη. Τεχνολογία με ολιστική αντίληψη του περιβάλλοντος και ικανότητα προσαρμογής των ενεργειών για μεγιστοποίηση των πιθανοτήτων επιτυχίας, με δυνατότητα υποκατάστασης ανθρώπινων δραστηριοτήτων (Τάσσης & Μήτρου & Κωστή & Καρκατζούνης & Βόρρας, 2023, σ.σ. 09^η – 34^η).

Βάσει των προαναφερθέντων, ο κόσμος συνδέεται ολοένα και περισσότερο, δημιουργείται η ανάγκη παγκόσμιων διαστάσεων απαντήσεων σε ζητήματα όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη.

Η ταχεία επιτάχυνση των αναδυόμενων οικονομιών – με σημεία αιχμής την Κίνα, την Ινδία και τη Βραζιλία – δεν οφείλεται πλέον σε κλασικούς συντελεστές σύγκλισης (εργασία, υποδομές, επενδύσεις), αλλά στη συστηματική ενσωμάτωση τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης, υπολογιστικής ισχύος και αυτοματοποίησης, που ανατροφοδοτούν το μεταβιομηχανικό παραγωγικό σύστημα της Βιομηχανικής Επανάστασης 4.0 (Baldwin, 2019· Schwab, 2016). Η Κίνα λ.χ. κατέστη ο κορυφαίος κόμβος βιομηχανικής ΤΝ στην παγκόσμια αλυσίδα αξίας (UNCTAD, 2025), ενώ η Ινδία λειτουργεί πλέον ως επιταχυντής AI-enabled υπηρεσιών σε κλίμακα (Nasscom, 2023), μεταφέροντας το κέντρο βάρους ισχύος στις αγορές του Νότου (Arrighi, 2007). Το φαινόμενο αυτό δεν περιορίζεται σε αποδοτικότητα παραγωγής· αλλάζει τον

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

γεωοικονομικό συσχετισμό, διότι ενσωματώνει τις αναδυόμενες οικονομίες στον πυρήνα των τεχνολογικών τεκτονικών μεταβολών και όχι στην περιφέρειά τους.

Παράλληλα, η μετάβαση προς την Βιομηχανική Επανάσταση 5.0 – με έμφαση στον ανθρωποκεντρικό, βιώσιμο και συνεργατικό χαρακτήρα της τεχνολογικής καινοτομίας – δομεί νέους διαύλους παγκόσμιας σύζευξης μεταξύ ιδιωτικού τομέα, κράτους και περιφερειακών σχηματισμών, άρα υποστηρίζει δομικά την ανάδυση ενός 4^{ου} κύματος παγκοσμιοποίησης (**European Commission, 2021· Schwab & Zahidi, 2023**). Η διπλή ένταξη των αναδυόμενων οικονομιών στο τεχνητής νοημοσύνης οικοσύστημα (ως χρήστες, αλλά και ως παραγωγοί τεχνολογικών αρθρώσεων) και στην ώριμη φάση της Βιομηχανικής Επανάστασης 5.0, παράγει νέα μορφή διασυστημικής αλληλεξάρτησης, με νέους ρυθμιστικούς, παραγωγικούς και χρηματοπιστωτικούς βρόχους παγκόσμιας εμβέλειας (**OECD, 2024· UNCTAD, 2025**). Με άλλα λόγια, δεν πρόκειται για συνέχιση του 3^{ου} κύματος, αλλά για ποιοτική μεταστροφή: για παγκοσμιοποίηση παραγόμενη από τεχνολογική σύγκλιση και όχι απλώς από εμπορική άνοιξη.

Η σύγχρονη δε διεθνής πραγματικότητα σφυρηλατείται από μια έντονα πολυπολική και μεταβαλλόμενη γεωπολιτική δυναμική, όπου η συνύπαρξη συνεργασίας και αντιπαλότητας συγκροτεί τον κεντρικό άξονα εξέλιξης του διεθνούς συστήματος. Η αναθεωρητική συμπεριφορά ισχυρών κρατών, η επιτάχυνση της σύγκλισης γεωπολιτικών ρευμάτων σε πολλαπλά κέντρα ισχύος και η μετατόπιση οικονομικο-στρατηγικών συμφερόντων προς τον Ινδο-Ειρηνικό δομούν ένα περιβάλλον υψηλής αβεβαιότητας και αστάθειας (**Αλατάς, 2025, 42^η – 43^η· World Bank, 2025**). Παράλληλα, οι περιφερειακές συγκρούσεις και οι ανταγωνισμοί ισχύος, σε συνδυασμό με το πολυκεντρικό αποτύπωμα νέων αναδυόμενων δρώντων, συμβάλλουν στη σταδιακή χαλάρωση του μεταπολεμικού συστήματος κανόνων.

Στο επίπεδο του οικονομικού πεδίου, το διεθνές σύστημα βιώνει μια διττή διαδικασία: από την μία πλευρά, τάσεις επιβράδυνσης της παγκόσμιας ανάπτυξης και ενίσχυση προστατευτικών πρακτικών· από την έτερη, την εμφάνιση νέων κατανομών ισχύος υπέρ αναδυόμενων οικονομιών, οι οποίες ενσαρκώνουν βασικούς καταλύτες της μεταβολής της παγκόσμιας οικονομικής ιεραρχίας (**World Bank, 2025**). Η Κίνα, η Ινδία και άλλες αναδυόμενες οικονομίες ενισχύουν την παραγωγική και τεχνολογική τους βάση, λειτουργώντας ως δομικοί επιταχυντές τόσο της περιφερειακής-

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

διαπεριφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης όσο και της διαμόρφωσης ενός νέου παγκόσμιου παραγωγικού υποδείγματος.

Στο επίπεδο του τεχνολογικού πεδίου, η ΤΝ, οι τεχνολογίες υπερυπολογισμού, η διασύνδεση υποδομών υψηλής ταχύτητας και οι εφαρμογές αυτοματισμού παγιώνονται ως ο πυρήνας του μεταβιομηχανικού μετασχηματισμού, σφυρηλατώντας το έδαφος για την μετάβαση από την 4^η στη 5^η Βιομηχανική Επανάσταση (ITU, 2025). Η παγκόσμια τεχνολογική ανταγωνιστικότητα εντείνεται, καθώς οι τεχνολογικές επενδύσεις λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές ισχύος, ενώ οι διαφοροποιημένες στρατηγικές των κρατών επιτείνουν τον διεθνή κατακερματισμό, ιδίως σε κρίσιμες αλυσίδες αξίας, στην ψηφιακή διακυβέρνηση και στην ασφάλεια δεδομένων.

Ένα από τα πλέον θεμελιώδη και κυριαρχούντα χαρακτηριστικά του διεθνούς συστήματος κατά το 2025 είναι η εντατικοποίηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα, η επιτάχυνση της ανόδου της θερμοκρασίας και η επιβάρυνση της διεθνούς επισιτιστικής και υγειονομικής ασφάλειας εγγράφουν την κλιματική κρίση ως δομικό παράγοντα μετασχηματισμού του διεθνούς συστήματος (UNEP, 2024). Η αδυναμία των υφιστάμενων θεσμικών μηχανισμών αποτελεσματικά να αντιμετωπίσουν τις πολλαπλασιαστικές συνέπειες της περιβαλλοντικής κρίσης εντείνει την ανάγκη αναθεώρησης της αρχιτεκτονικής της παγκόσμιας διακυβέρνησης, προβάλλοντας την περιφερειακή-παγκόσμια συνεργασία ως προϋπόθεση βιώσιμης σταθερότητας.

Παράλληλα, η θεσμική γεωμετρία του διεθνούς συστήματος παρουσιάζει αυξημένη ασυμμετρία: από την μία πλευρά, ενισχυμένη περιφερειοποίηση μέσω διακρατικών σχηματισμών· από την έτερη, αποδυνάμωση της αποτελεσματικότητας ορισμένων παγκόσμιων θεσμών, οι οποίοι αδυνατούν να προσαρμοστούν στον ρυθμό και την ένταση των σύγχρονων παγκόσμιων προκλήσεων (WEF, 2025). Η συνύπαρξη θεσμικού προσήμου κόπωσης και νέων ρυθμών ολοκλήρωσης αναδεικνύει την ανάγκη θεσμικού ανασχεδιασμού που να γεφυρώνει το περιφερειακό και το παγκόσμιο επίπεδο.

Η συνολική εικόνα του διεθνούς συστήματος έως το 2025 αποτυπώνει μια εποχή εντεινόμενης πολυπλοκότητας, όπου οι δυνάμεις της τεχνολογικής επιτάχυνσης, της

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

περιβαλλοντικής πίεσης, της γεωπολιτικής ανακατανομής και της ανισομερής θεσμικής προσαρμοστικότητας συνυφαίνονται σε ένα δυναμικό πεδίο αλληλεξάρτησης και αλληλοτροφοδότησης. Αυτό το εκτεταμένο πλέγμα παραγόντων συγκροτεί το υπόβαθρο, πάνω στο οποίο διαφαίνεται η σταδιακή διαμόρφωση ενός υπό δημιουργία 4^{ου} Κύματος Παγκοσμιοποίησης, του οποίου η πορεία θα εξαρτηθεί από την ικανότητα των θεσμών — περιφερειακών και παγκόσμιων — να αναπροσαρμοστούν, να συνεργαστούν και να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις και απαιτήσεις του διεθνούς περιβάλλοντος.

Καταληκτικά, η κυματοειδής ιστορική πορεία της παγκοσμιοποίησης ανέδειξε τη διαδοχή φάσεων ενίσχυσης, υποχώρησης και επανεπιτάχυνσης της παγκόσμιας διασύνδεσης, αναδεικνύοντας το φαινόμενο ως ιστορικά μεταβλητό και δομικά πολυδιάστατο. Η περιοδολόγηση των κυμάτων προσέφερε σαφή αναλυτικό άξονα για την κατανόηση της παγκόσμιας δυναμικής και των σχέσεών της με την περιφερειακή ανάπτυξη.

Η ανάλυση των περιοδικών κυμάτων περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης ανέδειξε ότι τα δύο φαινόμενα ιστορικά εξελίσσονται με κυματοειδή τρόπο, αντανακλώντας τις εκάστοτε κοινωνικοοικονομικές, πολιτικές και τεχνολογικές μεταβολές. Κάθε κύμα, ωστόσο, δεν αποτελεί μόνο μια φάση αυξημένης διασύνδεσης ή απομόνωσης, αλλά και μια διαδικασία *θεσμικής ωρίμανσης*. Η ιστορική εμπειρία δείχνει πως οι περίοδοι έντονης διακρατικής αλληλεπίδρασης —είτε περιφερειακής είτε παγκόσμιας εμβέλειας— δημιουργούν ανάγκη σταθερότητας, προβλεψιμότητας και κανονιστικής ρύθμισης των σχέσεων ισχύος.

Από αυτή την ανάγκη προκύπτει η θεσμική αποκρυστάλλωση: η μετάβαση από άτυπες μορφές συνεργασίας σε οργανωμένες, μόνιμες και θεσμοθετημένες δομές. Οι θεσμοί, ως φορείς κανόνων, αξιών και διαδικασιών, λειτουργούν ως μηχανισμοί διαχείρισης της αβεβαιότητας και περιορισμού των συγκρούσεων, καθιστώντας βιώσιμη τη δυναμική που δημιουργούν τα κύματα αλληλεξάρτησης.

Έτσι, η χρονική διαδοχή των κυμάτων δεν ενσαρκώνει απλώς ιστορική εναλλαγή, αλλά έναν μηχανισμό συσώρευσης θεσμικού κεφαλαίου, ο οποίος νομοτελειακά οδηγεί στην ανάγκη συγκρότησης περιφερειακών και παγκόσμιων οργανισμών. Το

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

επόμενο Τμήμα, επομένως, εστιάζει στην οργανωσιακή και θεσμική διάσταση αυτής της εξέλιξης, αναλύοντας τις θεσμικές αποτυπώσεις της περιφερειοποίησης και την αντίστοιχη κατάστρωση της παγκοσμιοποίησης ως δύο συμπληρωματικές εκφάνσεις της ίδιας ιστορικής διαδικασίας. Το 9^ο Κεφάλαιο εγκαινιάζει την ανάλυση της περιφερειακής θεσμικής αποτύπωσης, διερευνώντας τους επί μέρους περιφερειακούς οργανισμούς και τις αντίστοιχες μορφές θεσμικής συγκρότησης που παράγονται εντός των κυματικών τους διαδρομών.

Τμήμα Γ. Η θεσμική-οργανωσιακή αποκρυστάλλωση

Η ιστορική περιοδικότητα της περιφερειοποίησης και της παγκοσμιοποίησης κορυφώνεται στη θεσμική τους αποτύπωση. Το παρόν Τμήμα εξετάζει πώς οι διαδικασίες αυτές θεσμικά αποκρυσταλλώνονται, δηλαδή πώς μετατρέπονται σε μόνιμες μορφές συνεργασίας, συντονισμού και διακυβέρνησης³³. Η ανάλυση των περιφερειακών οργανισμών κάθε ηπείρου και, αντιστοίχως, των παγκόσμιων θεσμών, από την Κοινωνία των Εθνών έως τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, φωταγωγεί τον τρόπο με τον οποίο το διεθνές σύστημα επιχειρεί να ρυθμίσει τις εντάσεις και να θεμελιώσει πρότυπα θεσμικής νομιμοποίησης (Baylis & Smith & Owens, 2024· Carlsnaes & Risse & Simmons, 2013, σ.σ. 401^η – 425^η· Keohane, 1988· Nye & Donahue, 2000, σ.σ. 01^η – 42^η).

Το Τμήμα αυτό λειτουργεί ως δομικό σημείο καμπής της εργασίας: από την ιστορική εξέλιξη περνά στη θεσμική συγκρότηση, δείχνοντας πως η αναζήτηση σταθερότητας και προβλεψιμότητας οδηγεί αναγκαστικά στη δημιουργία οργανωμένων μορφών περιφερειακής και παγκόσμιας τάξης.

Η ανάλυση των θεσμικών μορφών καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο η ιστορική και θεωρητική δυναμική των φαινομένων μετατρέπεται σε σταθερές δομές συνεργασίας και διακυβέρνησης. Η επόμενη φυσική εξέλιξη είναι η διερεύνηση της πολυδιάστατης σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, ώστε να κατανοηθεί πώς τα φαινόμενα αυτά αλληλεπιδρούν ενεργά μέσα στον χρόνο.

³³ Περί μίας καταλογικής χαρτογράφησης της περιφερειακής και παγκόσμιας θεσμικής αρχιτεκτονικής, βλέπε αναλυτικά, Παράρτημα Τμήματος Γ. Η περιφερειακή και παγκόσμια θεσμική οργάνωση ιστορικά και έως σήμερα.

Κεφάλαιο 9^ο. Οι θεσμικές αποτυπώσεις της περιφερειοποίησης

Κάθε θεσμική ακτίνα, κάθε ηπειρωτικό και μη πεδίο, μια ιδιαίτερη θεσμική διαδρομή της περιφερειοποίησης.

Κάθε περιφέρεια αναπτύσσει τη δική της τροχιά θεσμικής συγκρότησης, επηρεασμένη από το ιστορικό της υπόβαθρο, τις πολιτικές της παραδόσεις και το επίπεδο οικονομικής και κοινωνικής αλληλεξάρτησης που τη χαρακτηρίζει.

Έτσι, η περιφερειοποίηση αναδεικνύεται όχι ως ενιαίο ή ομοιογενές φαινόμενο, αλλά ως πολυκεντρικό και διαφοροποιημένο σύστημα θεσμικών μορφών, όπου κάθε περιφερειακό υποσύστημα εκφράζει μια μοναδικού προσήμου σύνθεση ιστορικής εμπειρίας, θεσμικής ωρίμανσης και γεωπολιτικής προσαρμογής.

9.1. Αμερικανική Ήπειρος

Η Αμερικανική Ήπειρος (Βόρεια, Κεντρική, Νότια Αμερική & Καραϊβική) διαθέτει ένα ευρύ φάσμα διεθνών και περιφερειακών οργανισμών και συμφωνιών που στοχεύουν στην πολιτική, οικονομική, κοινωνική και θεσμική ολοκλήρωση. Οργανισμοί αυτής της φύσης λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα — ηπειρωτικά, υπο-περιφερειακά και διακρατικά — και καλύπτουν ζητήματα όπως το εμπόριο, η ασφάλεια, η ανάπτυξη, η δημοκρατία και η διαχείριση φυσικών πόρων (**Armed Conflict Location & Event Data Project, 2025c· Capling & Nossal, 2009· LEHOCZKI, 2015· Mace, 1988· Merke & Stuenkel & Feldmann, 2021· Vivares, 2021**).

Με αρκετά, και πολλάκις, ανταγωνιστικά επίπεδα, ο λατινοαμερικανικός περιφερισμός γνώρισε ανάπτυξη υπό το φως του συγκρουσιακού χαρακτήρος εδραίωσης των σημερινών κρατών, όπου η εθνική κυριαρχία αναδύθηκε ως το θεμελιώδες χαρακτηριστικό της αυτόνομης δράσης, μαζί με μια σχέση θετικών-αρνητικών στοιχείων με τις ΗΠΑ (**Baylis & Smith & Owens, 2024**, σ.σ. 424^η – 426^η).

Αυτός ο ημισφαιρικός περιφερισμός εκκινεί δια της 1^{ης} Παναμερικανικής Διάσκεψης, στην Ουάσινγκτον την περίοδο 1889 – 1890. Το 1948 Η Παναμερικανική Διάσκεψη μετεξελίχθηκε στον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών, με ανάπτυξη διαμερικανικού

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

συστήματος, Διαμερικανική Τράπεζα Ανάπτυξης – Διαμερικανικό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Αλλαγή της στάσης των ΗΠΑ στα μέσα της δεκαετίας 1980 όσον αφορά τις περιφερειακές συμφωνίες. Το 1994 ιδρύεται η NAFTA. Ακόμη, το 1994 διεξήχθη 1^η «Σύνοδος Κορυφής της Αμερικής», στόχος μια Ζώνη Ελευθέρου Εμπορίου της Αμερικής [Free Trade Area of the Americas, (FTAA)].

Κατά τον χρόνο των μεταπολεμικών δεκαετιών, ο λατινοαμερικανικός περιφερισμός γνώρισε διαμόρφωση υπό το φως του μοντέλου της καθοδηγούμενης από το κράτος υποκατάστασης των εισαγωγών εκβιομηχάνισης.

Στην δεκαετία του 1990, έχουμε «κίνηση δεύτερου κύματος περιφερισμού», «νέου περιφερισμού», το 1991 η δημιουργία του Συστήματος Ολοκλήρωσης της Κεντρικής Αμερικής [Sistema de la Integración Centroamericana, (SICA)], το 1991 η δημιουργία της MERCOSUR. Επίσης, το έτος 1991 εκ των Προέδρων των κρατών των Άνδεων διεξάγεται επαναφορά της διαδικασίας ολοκλήρωσης τους, η ομάδα το 1997 μετονομάστηκε σε Κοινότητα των Άνδεων ή Ανδική Κοινότητα Εθνών [Comunidad Andina, (CAN)]. Ο «νέος περιφερισμός» στην αμερικανική ήπειρο, ως θεμελιωδώς διαφορετικός, τμήμα μεγάλου υποβάθρου διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με στόχο την επικέντρωση της πολιτικής σε σύνολο πολιτικών μονομερούς – πολυμερούς φιλελευθεροποίησης. Διαφαινόταν στον ορίζοντα ένα δυνάμωμα ημισφαιρικών και λατινοαμερικανικών πρωτοβουλιών, αυτό τέθηκε υπό αμφισβήτηση την δεκαετία του 2000. Παρά ταύτα, το 2008 ενυπάρχει η δημιουργία της UNASUR, το 2010 της Κοινότητας Κρατών Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής [Community of Latin American and Caribbean States, (CELAC)].

Καθώς, κατά την προαναφερθείσα δεκαετία, αναδύονταν αριστερά κόμματα στις κυβερνήσεις των χωρών, δημιουργήθηκε το 2004 η Μπολιβαριανή Συμμαχία για τους Λαούς της Αμερικής [Alianza Bolivariana para los Pueblos de Nuestra América, (ALBA)].

Με την άνοδο του Donald Trump το 2016 στην Προεδρία των ΗΠΑ, διαπιστώθηκε ανανέωση εγχειρημάτων μεγαλύτερης και βαθύτερης ολοκλήρωσης στην Λατινική Αμερική.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Σε αυτό το σημείο, μία αναλυτικότερη τοποθέτηση για τον περιφερισμό, την περιφερειακή οργάνωση της Αμερικανικής Ηπείρου.

Η Οργάνωση των Αμερικανικών Κρατών (**Organization of American States, OAS**) ιδρύθηκε με τη Χάρτα του Μπογκοτά (1948) και ενσαρκώνει τον κεντρικό ηπειρωτικό οργανισμό για τις χώρες της Αμερικής. Συμμετέχουν 35 ανεξάρτητα κράτη με κοινούς στόχους: προαγωγή της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σταθερότητας, συνεργασίας στην αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων (π.χ. ναρκωτικά, διαφθορά, φτώχεια) και επίλυση διαφορών ειρηνικά.

Η Southern Common Market (**MERCOSUR**) δομήθηκε με τη Συνθήκη του Ασουνσιόν (1991), με βασικά ιδρυτικά μέλη την Αργεντινή, τη Βραζιλία, την Παραγουάη και την Ουρουγουάη. Στόχος της είναι η ανάπτυξη ελεύθερου εμπορίου εντός των μελών, η καθιέρωση κοινού εξωτερικού δασμολογικού καθεστώτος, η συντονισμένη οικονομική πολιτική, καθώς και η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των κρατών-μελών μέσω διαφόρων ταμείων σύγκλισης.

Η Union of South American Nations (**Britannica, 2025· UNASUR**) ιδρύθηκε επίσης μέσω της Συνθήκης της Μπραζιλίας το 2008, με στόχους την βαθύτερη ολοκλήρωση της Νότιας Αμερικής στα επίπεδα πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής συνεργασίας, καθώς και στην κατεύθυνση υποδομών, ενέργειας και άμυνας. Αν και έχει αντιμετωπίσει πολιτικές εντάσεις και αλλαγές στη συμμετοχή χωρών, παραμένει σημαντική ως θεσμός που προωθεί την συνολική νοοτροπία περιφερειακής ολοκλήρωσης.

Υφίστανται αρκετοί υπο-περιφερειακοί οργανισμοί και συμφωνίες στην Αμερική, με διαφορετικές εμβέλειες και αντικείμενα:

- i. **Κοινότητα των Κρατών της Καραϊβικής (Caribbean Community, CARICOM)**, που στοχεύει στην οικονομική και πολιτιστική συνεργασία μεταξύ κρατών της Καραϊβικής.
- ii. **Σύστημα Ολοκλήρωσης της Κεντρικής Αμερικής (SICA)**, με έμφαση στο εμπόριο, τις υποδομές και την κοινωνική ανάπτυξη.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- iii. **Κοινότητα των Ανδεων (Andean Community, CAN)**, που προωθεί πολιτικές οικονομικής ολοκλήρωσης και τελωνειακής συνεργασίας μεταξύ των ανδεανών κρατών.
- iv. **Λατινική Αμερικανική Ένωση για το Εμπόριο (Latin American Integration Association, ALADI)** και άλλα φόρουμ οικονομικής συνεργασίας που διευκολύνουν εμπόριο και συμφωνίες μεταξύ κρατών της Λατινικής Αμερικής.
- v. **Κοινότητα των Κρατών της Καραϊβικής (Association of Caribbean States, ACS)**, με σκοπό τη συνεργασία σε τομείς όπως μεταφορές, τουρισμός, θαλάσσια διαχείριση και οικονομική ανάπτυξη των νησιωτικών κρατών.

Οι συγκεκριμένοι οργανισμοί λειτουργούν ως πλαίσια διαλόγου, συντονισμού πολιτικών, εμπορικών συμφωνιών, θεσμικής συνεργασίας και, σε ορισμένες περιπτώσεις, συλλογικών μέτρων σε θέματα ασφάλειας, ανθρώπινων δικαιωμάτων, κοινωνικής δικαιοσύνης και περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Ωστόσο, αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις:

- i. Πολιτικές διαφωνίες μεταξύ κρατών-μελών που καθυστερούν ή αποδυναμώνουν τη εφαρμογή συμφωνιών.
- ii. Ανισότητες στην ανάπτυξη, στις υποδομές και στις οικονομικές δυνατότητες, που περιορίζουν την ισόρροπη ενσωμάτωση.
- iii. Εμπόδια τελωνειακά, διαφορές σε ρυθμιστικά και νομικά πλαίσια, και αναποτελεσματικές δομές εφαρμογής.
- iv. Μεταβολές της πολιτικής ηγεσίας, ιδεολογικές διαφορές, αβεβαιότητα για τις εξωτερικές σχέσεις και τις παγκόσμιες πιέσεις (π.χ. εμπορικές συσχετίσεις με ΗΠΑ, Κίνα, ΕΕ).

Παράλληλα, υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες:

- i. Οι εμπορικοί οργανισμοί όπως η MERCOSUR, καθώς και συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου μεταξύ υποπεριοχών, δύνανται να ενισχύσουν τη διακρατική ανταλλαγή, να μειώσουν κόστη και να διευκολύνουν επενδύσεις.
- ii. Η ενοποίηση υποδομών (μεταφορικών, ενεργειακών, ψηφιακών), η συνεργασία σε περιβαλλοντικά ζητήματα και η από κοινού δράση σε κρίσεις (υγείας, φυσικών καταστροφών) προτείνονται ως σημαντικά πεδία επέκτασης.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- iii. Η δυνατότητα για νέο τύπο περιφερειακής ταυτότητας και πολιτικής συνεργασίας με ενισχυμένη ρόλο της κοινωνίας των πολιτών, θεσμών και διεθνών οργανισμών.

Η περιφερειακή οργάνωση στην Αμερικανική Ήπειρο είναι πολυεπίπεδη και ποικιλόμορφη, με επίκεντρο θεσμούς όπως η OAS, την MERCOSUR και οργανισμούς υποπεριοχής που δομούν το πλαίσιο της ενσωμάτωσης, του εμπορίου και της συνεργασίας. Παρά τις δομικές και πολιτικές δυσκολίες, η παρουσία και οι δυνατότητες αυτών των οργανισμών παραμένουν καθοριστικές για την προώθηση της ειρήνης, της ευημερίας και της αειφορικής ανάπτυξης στην ήπειρο.

9.2. Ανταρκτική

Η Ανταρκτική ενσαρκώνει μια εξαιρετική περίπτωση ηπείρου, καθώς δεν υπόκειται σε κρατική κυριαρχία ούτε διαθέτει εγχώριους θεσμούς ή πληθυσμιακή βάση. Η διαχείρισή της ρυθμίζεται από διεθνείς συμφωνίες, με βασικό άξονα το Σύστημα της Συνθήκης της Ανταρκτικής (**Antarctic Treaty System, ATS**), το οποίο αποτελεί το υπόβαθρο για τη διεθνή συνεργασία, την ειρηνική χρήση και την περιβαλλοντική προστασία της ηπείρου. Το ATS καθορίζει το νομικό, πολιτικό και επιστημονικό πλαίσιο εντός του οποίου λειτουργούν τα κράτη που διατηρούν παρουσία στην ήπειρο.

Η Συνθήκη της Ανταρκτικής (**Antarctic Treaty**) υπογράφηκε το 1959 και τέθηκε σε ισχύ το 1961. Σήμερα, αριθμεί 56 με 58 κράτη-μέλη, εκ των οποίων 29 ενέχουν συμβουλευτικό (consultative decision-making) ρόλο (**ATS, 2025**). Οι βασικές της αρχές περιλαμβάνουν:

- i. Τη διατήρηση της Ανταρκτικής αποκλειστικά για ειρηνικούς σκοπούς.
- ii. Την απαγόρευση στρατιωτικών δραστηριοτήτων και πυρηνικών δοκιμών.
- iii. Την προώθηση της διεθνούς επιστημονικής συνεργασίας.
- iv. Την αναστολή κάθε κυριαρχικού εδαφικού ισχυρισμού.
- v. Την ελεύθερη ανταλλαγή πληροφοριών και επιστημονικών δεδομένων.

Η Συνθήκη καλύπτει την περιοχή νότια του 60^{ου} παραλλήλου και αποτελεί τη βάση για μια σειρά πρόσθετων συμβάσεων και μηχανισμών.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Το Σύστημα της Συνθήκης της Ανταρκτικής περιλαμβάνει, πέραν της αρχικής συνθήκης, και άλλες διεθνείς συμφωνίες που ρυθμίζουν ειδικότερα ζητήματα:

- i. **Πρωτόκολλο για την Περιβαλλοντική Προστασία της Ανταρκτικής (Madrid Protocol, 1991)**: Ουσιαστικά αποτελεί τον περιβαλλοντικό «καταστατικό χάρτη» της ηπείρου, απαγορεύοντας κάθε δραστηριότητα εξόρυξης και ορίζοντας την Ανταρκτική ως «φυσικό καταφύγιο για την ειρήνη και την επιστήμη» (ATS, 2025).
- ii. **Σύμβαση για τη Διατήρηση των Ανταρκτικών Θαλάσσιων Ζωντανών Πόρων (Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources, CCAMLR, 1980)**: Σκοπός της η διαχείριση και διατήρηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και ειδών, ιδιαίτερα της φάλαινας και του κριλ. Οργανισμός-φορέας εφαρμογής είναι η Επιτροπή CCAMLR, με έδρα την Τασμανία. (ccamlr.org)
- iii. **Σύμβαση για τη Διατήρηση της Φώκιας της Ανταρκτικής (Convention for the Conservation of Antarctic Seals, CCAS, 1972)**: Συμπληρωματική σύμβαση για τη διατήρηση της φώκιας και άλλων θηλαστικών της περιοχής.

Όλες οι παραπάνω συνιστούν στοιχεία του ευρύτερου «Συστήματος της Ανταρκτικής», το οποίο δεν αποτελεί έναν παραδοσιακό οργανισμό αλλά ένα δίκτυο πολυμερών συμφωνιών και οργάνων διακυβέρνησης.

Υφίστανται οι κάτωθι Φορείς και Μηχανισμοί Λήψης Αποφάσεων:

- i. **Antarctic Treaty Consultative Meetings (ATCM)**: Οι συναντήσεις των συμβουλευτικών μερών (ATCM) με πραγματοποίηση σε ετήσια βάση. Κατά τις συνεδριάσεις αυτές, τα κράτη με συμβουλευτικό καθεστώς αποφασίζουν επί θεμάτων που αφορούν την εφαρμογή της Συνθήκης, τη διαχείριση βάσεων, την περιβαλλοντική πολιτική και την επιστημονική συνεργασία.
- ii. **Committee for Environmental Protection (CEP)**: Υποεπιτροπή της ATCM που αξιολογεί περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων στην Ανταρκτική, προτείνει μέτρα προστασίας και συντάσσει κατευθυντήριες γραμμές.
- iii. **Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR)**: Ανεξάρτητος επιστημονικός οργανισμός που προωθεί τη διεθνή συνεργασία στην έρευνα για την Ανταρκτική και διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην παραγωγή επιστημονικής γνώσης (scar.org).

Η Ανταρκτική δεν διαθέτει κρατικές δομές ή περιφερειακές οργανώσεις με την παραδοσιακή έννοια. Αντί αυτού, διέπεται από ένα μοναδικού προσήμου διεθνές καθεστώς που προάγει την ειρηνική χρήση, την επιστημονική συνεργασία και την

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

προστασία του περιβάλλοντος. Το Σύστημα της Συνθήκης της Ανταρκτικής αποτελεί ένα πρότυπο πολυμερούς διακυβέρνησης, βασισμένο στη συναίνεση, τη διαφάνεια και την επιστήμη.

Καθώς οι πιέσεις για φυσικούς πόρους, τουρισμό και στρατηγική παρουσία αυξάνονται, η ενίσχυση και η αποτελεσματική εφαρμογή του ATS καθίσταται κρίσιμη για τη διατήρηση της Ανταρκτικής ως ουδέτερης ζώνης παγκόσμιας συνεργασίας.

9.3. Αρκτική

Με ιδιότυπη μορφή περιφερειακής οργάνωσης, η οποία δεν εδράζεται σε κλασικά σχήματα θεσμικής ολοκλήρωσης, αλλά, επί ενός πλέγματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, λειτουργικής συνεργασίας και κανονιστικής συνύπαρξης κρατικών και μη κρατικών δρώντων. Η γεωγραφική ιδιαιτερότητα της περιοχής, η έντονη περιβαλλοντική ευθραυστότητα και η αυξανόμενη γεωοικονομική και γεωστρατηγική της σημασία οικοδομούν ένα περιφερειακό υπόδειγμα συνεργασίας που κινείται μεταξύ περιφερειοποίησης και παγκόσμιας διακυβέρνησης (Young, 2009).

Η περιφερειακή οργάνωση της Αρκτικής ενσαρκώνεται ως ένα σύνθετο, πολυεπίπεδο και θεσμικά κατακερματισμένο πλέγμα διακυβέρνησης, το οποίο υπερβαίνει κατά πολύ τόσο το Αρκτικό Συμβούλιο όσο και το νομικό πλαίσιο που παρέχει η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας [United Nations Convention on the Law of the Sea, (UNCLOS)].

Επί ενός πρώτου επιπέδου, κεντρικός πυλώνας της περιφερειακής αρχιτεκτονικής της Αρκτικής το Αρκτικό Συμβούλιο (Arctic Council), το οποίο λειτουργεί ως φόρουμ διακυβερνητικού συντονισμού μεταξύ των οκτώ αρκτικών κρατών, με τη συμμετοχή οργανώσεων αυτοχθόνων πληθυσμών και παρατηρητών από κράτη και διεθνείς οργανισμούς. Η θεσμικού προσήμου του φυσιογνωμία παραμένει μη δεσμευτική, ωστόσο, η επί του πρακτέου του συνεισφορά στην παραγωγή γνώσης, στην περιβαλλοντική προστασία και στη διαμόρφωση κοινών προτύπων συνεργασίας προσφέρει ουσιαστικό περιφερειακό βάθος στη λειτουργία του (Exner-Pirot & Murray, 2017· Arctic Council, 2021).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Κατά δεύτερον, η UNCLOS, ενέχει λειτουργικό status ως το θεμελιώδες παγκόσμιο νομικό πλαίσιο που φέρει ρύθμιση κρίσιμων ζητημάτων κυριαρχικών δικαιωμάτων, Υφαλοκρηπίδας και εκμετάλλευσης φυσικών πόρων στην Αρκτική. Η σύζευξη ενός παγκόσμιου κανονιστικού καθεστώτος με περιφερειακές διαδικασίες διαβούλευσης και συνεργασίας κομίζει αποτύπωση με σαφήνεια την υβριδική φύση της αρκτικής περιφερειακής οργάνωσης (Byers, 2013· Koivurova, 2014).

Πέραν του ρόλου του Αρκτικού Συμβουλίου ως κεντρικού φόρουμ πολιτικής συνεργασίας και διαλόγου, ενυπάρχει ένα πλέγμα συμπληρωματικών περιφερειακών θεσμών και μηχανισμών που συμβάλλουν στη λειτουργική σταθερότητα, την οικονομική συνεργασία και την περιβαλλοντική διακυβέρνηση της περιοχής. Μεταξύ των προαναφερθέντων, εξέχουσα θέση κατέχουν το Barents Euro-Arctic Council (BEAC), το οποίο προάγει τη διασυνοριακή συνεργασία στη Βόρεια Ευρώπη και λειτουργεί ως υπο-περιφερειακός πυλώνας σταθερότητας, καθώς και το Arctic Economic Council (AEC), το οποίο ενισχύει τη θεσμική διάσταση της οικονομικής συνεργασίας και της βιώσιμης ανάπτυξης στην Αρκτική (Arctic Council, 2025· BEAC, 2025· Arctic Economic Council, 2025).

Παράλληλα, καθοριστικού προσήμου ρόλο διαδραματίζουν ΔΟ με θεματική αρμοδιότητα, όπως η Διεθνής Ναυτιλιακή Οργάνωση [International Maritime Organization, (IMO)], ιδίως μέσω του Polar Code, ο οποίος εισάγει δεσμευτικούς κανόνες για την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και την περιβαλλοντική προστασία στα πολικά ύδατα. Το συγκεκριμένο πλέγμα συμπληρώνεται από εξειδικευμένες συμφωνίες, συναφθείσες στο πλαίσιο του Αρκτικού Συμβουλίου, όπως οι συμφωνίες για την έρευνα και διάσωση, την αντιμετώπιση θαλάσσιας ρύπανσης και τη διευκόλυνση επιστημονικής συνεργασίας, οι οποίες προσδίδουν επιχειρησιακή υπόσταση στην περιφερειακή διακυβέρνηση της περιοχής. Η UNCLOS κατέχουσα λειτουργία ως το θεμελιώδες νομικό υπόβαθρο για ζητήματα κυριαρχικών δικαιωμάτων, Υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ, χωρίς, ωστόσο, να επαρκεί από μόνη της για την αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας των σύγχρονων αρκτικών προκλήσεων (UNCLOS, 1982· IMO, 2025).

Η εν προκειμένω θεσμική αρχιτεκτονική αποκτά ιδιαίτερη σημασία υπό το πρίσμα της σύγκλισης γεωπολιτικής και κλιματικής ασφάλειας στην Αρκτική. Η

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

επιταχυνόμενη κλιματική αλλαγή κομίζει λειτουργία ως πολλαπλασιαστής απειλών, αναδιαμορφώνοντας τα δεδομένα πρόσβασης σε θαλάσσιες οδούς, ενεργειακούς πόρους και στρατηγικά πεδία ελέγχου, ενώ, ταυτόχρονα, εντείνει τις γεωπολιτικές ανταγωνιστικές δυναμικές μεταξύ αρκτικών και μη αρκτικών δρώντων. Η τήξη των πάγων, το άνοιγμα νέων θαλάσσιων διαδρόμων και η πρόσβαση σε ενεργειακούς και ορυκτούς πόρους επιφέρουν ενίσχυση περί την εμπλοκή εξωπεριφερειακών δρώντων, εξελίσσοντας την Αρκτική σε κόμβο σύγκλισης περιφερειακής και παγκόσμιας πολιτικής οικονομίας (Dodds, 2018· OECD, 2019). Η αυξανόμενη στρατιωτικοποίηση της περιοχής, η εμπλοκή μεγάλων δυνάμεων και η άνοδος της Αρκτικής ως πεδίου στρατηγικού ανταγωνισμού καθιστούν αναγκαία την ύπαρξη ενός πλέγματος θεσμών, που δύναται, να λειτουργήσει ως μηχανισμός πρόληψης, διαχείρισης και αποσυμπίεσης εντάσεων.

Υπό την συγκεκριμένη έννοια, και συνολικά, η περιφερειακή οργάνωση της Αρκτικής δεν δομεί, απλώς, πεδίο συνεργασίας, αλλά, εμφανίζει εξελικτική πορεία σε κρίσιμο εργαστήριο διακυβέρνησης, όπου, η περιβαλλοντική βιωσιμότητα, η γεωπολιτική σταθερότητα και η συλλογική ασφάλεια δομικά αλληλοσυνδέονται (Arctic Council, 2025· IMO, 2025). Δεν ενσαρκώνει ένα ολοκληρωμένο μοντέλο περιφερειακής ολοκλήρωσης, αλλά, ένα λειτουργικού και εξελικτικού προσήμου σύστημα συνεργατικής περιφερειοποίησης, όπου, η θεσμική ευελιξία, η επιστημονική τεκμηρίωση και η πολυμερής διαβούλευση υποκαθιστούν τους κλασικούς μηχανισμούς δεσμευτικής ολοκλήρωσης. Υπό το συγκεκριμένο πρίσμα, η Αρκτική αναδύεται ως ένα εργαστήριο σύγχρονων μορφών διακυβέρνησης, με άμεση συνάφεια προς τις ευρύτερες μετατοπίσεις του διεθνούς συστήματος και του υπό διαμόρφωση νέου κύματος παγκοσμιοποίησης.

9.4. Ασιατική Ήπειρος

Η Ασία χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλία πολιτικών, οικονομικών και γεωπολιτικών συμφερόντων· αυτό έχει οδηγήσει στη δημιουργία πλήθους διεθνών οργανισμών και συμφωνιών περιφερειακής συνεργασίας. Κύριοι άξονες αυτής της οργάνωσης είναι το εμπόριο, η οικονομική ολοκλήρωση, η διασφάλιση ειρήνης και ασφάλειας, καθώς και η διακρατική συνεργασία σε θεσμικά, περιβαλλοντικά και

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

τεχνολογικά πεδία (Anbumozhi & Kalirajan, 2020· Armed Conflict Location & Event Data Project, 2025b· Armed Conflict Location & Event Data Project, 2025d· Hardy, 2016· Harrison, 2016α· Harrison, 2016b· HAYTAYAN, 2025a· HAYTAYAN, 2025b· HAYTAYAN, 2025c· SEVER, 2019· Taghizadeh-Hesary & Yoshino & Kim & Morgan, 2020· Thees & Erschbamer, 2022).

Υπό το φως διεθνών ανησυχιών στην ασφάλεια και δυνάμεων της αγοράς, ο περιφερισμός στην Ασία βλέπει την ανάπτυξη του κάτω από την υιοθέτηση ουσιαστικής διαφορετικών προτύπων (Baylis & Smith & Owens, 2024, σ.σ. 428^η – 431^η).

Στο επίπεδο του Νότου, η αντιπαλότητα Ινδίας – Πακιστάν εμφανίζεται ως «σιδερένιο κλουβί» των προοπτικών της SAARC. Από το δε 2014, η Ινδία επιδιέχεται στην αναγέννηση της BIMSTEC, χωρίς το Πακιστάν.

Στα δε 1967, δημιουργείται η ASEAN, με αφορμή, κυρίως, της συνειδητοποίησης της αποτυχίας αποτροπής συγκρούσεων στην περιοχή και κατ' επέκταση ανάδυσης ευκαιριών για εξωτερικές παρεμβάσεις με πιθανές απώτερες συνέπειες περί επιδείνωσης ενδοπεριφερειακών εντάσεων. Στο πλαίσιο της ασφάλειας, υφίσταται η δημιουργία του Περιφερειακού Φόρουμ ASEAN [ASEAN Regional Forum, (ARF)].

Η εξέλιξη του ασιατικού περιφερισμού λαμβάνει χώρα σε δύο στάδια. Το πρώτο, αυτό περί την συνέχιση της κίνησης της ASEAN στον ορίζοντα χ θεσμικής εμβάθυνσης ως εργαλείου διατήρησης της θέσης της. Το δεύτερο, αυτό των περιφερειακών συμφωνιών ως αντανάκλαση των ανταγωνισμών των μεγάλων δυνάμεων και διαπέρασης της ASEAN.

Όσον αφορά τον προαναφερθέντα ανταγωνισμό, εκείνος της Κίνας – Ιαπωνίας υπήρξε καθοριστικός ως προς την συζήτηση περί την φύση και την συμμετοχή επί περιφερειακών συμφωνιών. Ο δε ερχομός των ΗΠΑ, κόμισε καινούργια δια-Ειρηνική πρωτοβουλία με την συμμετοχή της Κίνας. Τον Οκτώβριο του 2015 επιτυγχάνεται η υπογραφή της Διασυνεταιρικής Συνεργασίας του Ειρηνικού ή Συνεργασία Διαμακεδονικού Ειρηνικού [Trans-Pacific Partnership, (TPP)] με θέση σε ισχύ το 2018.

Στον μετασοβιετικό κόσμο, και στο επίπεδο της Ευρασίας, αναδύεται ένα μετεξελιγμένο πρότυπο περιφερειακών συμφωνιών, στο βάθρο της προσπάθειας σταθεροποίησης επί «εδάφους» συνεργασίας και του ανταγωνισμού περί επιρροής

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

μεταξύ Ρωσίας – Κίνας – ΕΕ. 1991, η Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών [(ΚΑΚ), Commonwealth of Independent States, (CIS)], 2015 η Ευρασιατική Οικονομική Ένωση [Eurasian Economic Union, (EAEU)], το 1992 μια συνθήκη συλλογικής ασφαλείας, το 2012 ο Οργανισμός Συνθήκης Συλλογικής Ασφάλειας [Collective Security Treaty Organization, (CSTO)]. Η εξελικτική πορεία των προαναφερθέντων αντανακλά κατά κύριο λόγο τις σχέσεις των νέων ανεξάρτητων κρατών με την Ρωσία.

Στην διάσταση των ανατολικών, εκεί πρέπει να αναπτυχθεί κατανόηση υπό το φως του ανταγωνισμού Κίνας – Ρωσίας, όπως και των ανησυχιών των προαναφερθέντων για την δράση των ΗΠΑ. 1996 η «Shanghai Five» (το 2002 με ονομασία SCO). Τέλη 2013, η Κίνα προβαίνει στην παρουσίαση της BRI. Μετά από σχετικούς διαλόγους, τον Μάη του 2018 ενυπάρχει υπογραφή συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου Κίνας – ΕΑΕΥ.

Εκ νέου στα των ανατολικών, οι υποπεριφερειακές συμφωνίες δομήθηκαν στην βάση του οικονομικού και πολιτικού ανταγωνισμού Ρωσίας – ΕΕ. 1997 η ίδρυση της Οργάνωσης για τη Δημοκρατία και την Οικονομική Ανάπτυξη των χωρών GUAM [GUAM Organization for Democracy and Economic Development, (G – Georgia, U – Ukraine, A – Azerbaijan, M – Moldova)] , 2009 τα εγκαίνια της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης από την ΕΕ.

Παρακάτω, εκ των σημαντικότερων οργανισμών και συμφωνιών που διαμορφώνουν την περιφερειακή οργάνωση στην Ασία.

Η South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC) ιδρύθηκε με την Υπόμνημα της Χάρτας της Ντάκα στις 8 Δεκεμβρίου 1985, και αρχικά με επτά μέλη – αργότερα προστέθηκε το Αφγανιστάν– συγκεντρώνει οκτώ κράτη της Νοτίου Ασίας: Αφγανιστάν, Μπανγκλαντές, Μπουτάν, Ινδία, Μαλδίβες, Νεπάλ, Πακιστάν και Σρι Λάνκα. Οι στόχοι της είναι οι εξής: προώθηση της ευημερίας των λαών της Νοτίου Ασίας, επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης, πολιτιστικής και κοινωνικής προόδου, ενίσχυση της αυτοτροφοδοτούμενης συνεργασίας, και συνεργασία σε πολιτιστικά, τεχνικά, επιστημονικά πεδία.

Η Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) ιδρύθηκε το 1967 με σκοπό τη διακρατική συνεργασία των χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας (αρχικά πέντε μέλη, σήμερα ένδεκα μέλη). Προωθεί την οικονομική ολοκλήρωση, τη συνεργασία στην

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

πολιτική-ασφάλεια, κοινωνικές και πολιτιστικές διαστάσεις, μέσω δομών όπως η ASEAN Economic Community (AEC).

Το Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) είναι συμφωνία ελεύθερου εμπορίου που υπογράφηκε στις 15 Νοεμβρίου 2020 και τέθηκε σε ισχύ από 1^η Ιανουαρίου 2022 για ένα σύνολο χωρών της περιοχής Ασίας-Ειρηνικού: τα δέκα κράτη της ASEAN συν πέντε άλλες χώρες (Κίνα, Ιαπωνία, Νότια Κορέα, Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία). Η συμφωνία στοχεύει στη μείωση των δασμών, διευκόλυνση του εμπορίου, επενδύσεων και κατανομής κανονισμών μεταξύ των μελών, με ευελιξία για κράτη με διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης.

Πέραν των προαναφερθέντων, ενυπάρχουν και έτερες σημαντικές πρωτοβουλίες και οργανισμοί που συνεισφέρουν στη διακρατική και περιφερειακή ολοκλήρωση:

- i. **BIMSTEC (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation):** πρωτοβουλία που συνδέει χώρες της Νότιας και Νοτιοανατολικής Ασίας για τεχνική, οικονομική και εμπορική συνεργασία.
- ii. **SCO (Shanghai Cooperation Organisation):** οργανισμός ασφαλείας και πολιτικής-οικονομικής συνεργασίας, με έμφαση στη σταθερότητα στην Κεντρική Ασία και την καταπολέμηση διασυνοριακών απειλών.

Η περιφερειακή οργάνωση στην Ασία αντιμετωπίζει πολλαπλές προκλήσεις, όπως:

- i. Ανισομέρεια στην οικονομική ανάπτυξη μεταξύ κρατών-μελών, με πρόκληση δυσκολιών περί την ενοποίηση και ισότητα πολιτικών.
- ii. Διαφορές στα πολιτικά συστήματα και στις εξωτερικές πολιτικές, που δημιουργούν εμπόδια στην κοινή στάση.
- iii. Ζητήματα εφαρμογής των συμφωνιών, όπως εθνική νομοθεσία, τελωνειακοί κανονισμοί, δηλαδή μη-δασμολογικά εμπόδια.

Ωστόσο, υφίστανται σημαντικές δυνατότητες:

- i. Η RCEP ως ο μεγαλύτερος εμπορικός συνασπισμός στην περιοχή προσφέρει οικονομίες κλίμακας, διευκόλυνση αλυσίδων εφοδιασμού και ενίσχυση διακρατικών επενδύσεων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ii. Οι οργανισμοί όπως η ASEAN παρέχουν φόρουμ για διπλωματικό διάλογο, διαχείριση κρίσεων και πολιτικής συνεργασίας πέραν του εμπορίου.

Η Ασία διαθέτει ένα πολυσύνθετο και ενεργό πεδίο περιφερειακής οργάνωσης, όπου συμφωνίες ελευθέρου εμπορίου, πολιτικού και ασφαλείας προσήμου συνεργασίες και θεσμοί-πλαίσια συνυπάρχουν. Ο βαθμός επιτυχίας εξαρτάται από τη δυνατότητα των κρατών να γεφυρώσουν διαφορές, να ενισχύσουν θεσμική ολοκλήρωση και να εφαρμόσουν πρακτικά τις συμφωνίες. Η προοπτική για τα επόμενα χρόνια είναι ότι οι περιφερειακές δομές θα παίξουν ακόμα μεγαλύτερο ρόλο, ιδιαίτερα στο εμπόριο, την ενεργειακή συνεργασία και την τεχνολογική και βιώσιμη ανάπτυξη.

9.5. Αφρικανική Ήπειρος

Με υπόβαθρο προϋπάρχουσες αποικιοκρατικές ρυθμίσεις, στο φως της πολιτικής της αντι-αποικιοκρατίας, υπό αυτό το πλαίσιο αναδύεται στην Αφρική ο σύγχρονος περιφερισμός (Baylis & Smith & Owens, 2024, σ.σ. 426ⁿ – 428ⁿ).

Η Αφρική χαρακτηρίζεται από πληθώρα διεθνών και περιφερειακών οργανισμών που αποσκοπούν στην οικονομική ολοκλήρωση, ασφάλεια, ανάπτυξη, διακυβέρνηση και περιφερειακή συνεργασία. Ο πιο κεντρικός θεσμός είναι η Αφρικανική Ένωση [African Union, (AU)], αλλά κρίσιμος ρόλος ανήκει και στις Περιφερειακές Οικονομικές Κοινότητες [Regional Economic Communities, (RECs)] που λειτουργούν ως υποδομές της ηπείρου προς την ενότητα και την ολοκλήρωση (Armed Conflict Location & Event Data Project, 2025a· DANIEL & NAGAR, 2014a· Daniel & Nagar, 2014b· DANIEL & NAGAR, 2014c· DANIEL & NAGAR, 2014d· DANIEL & NAGAR, 2014e· PATERSON, 2013).

Η AU, επικυρωμένη ως διάδοχος της Οργάνωση Αφρικανικής Ενότητας [Organisation of African Unity, (OAU)], συγκεντρώνει 55 κράτη-μέλη με βασικούς στόχους την ενοποίηση, την οικονομική συνεργασία, την προάσπιση της ειρήνης και της ασφάλειας, και την ενίσχυση της διακυβέρνησης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (African Union, 2002· African Union, 2025). Η AU έχει και ειρηνευτικές αποστολές (π.χ. στην Σομαλία) και μηχανισμούς που συνδέονται με τις RECs για την επίτευξη της ηπείρου ως ενιαίας αγοράς και κοινής στρατηγικής.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Οι Περιφερειακές Οικονομικές Κοινότητες [Regional Economic Communities, (RECs)] ενσαρκώνουν τα κύρια δομικά στοιχεία της περιφερειακής οργάνωσης στην Αφρική. Ορίζονται από τη Συνθήκη του Abuja (1991) ως βασικό εργαλείο για την οικονομική ολοκλήρωση και ως “building blocks” της Αφρικανικής Οικονομικής Κοινότητας [African Economic Community, (AEC)].

Κάποιες από τις πλέον σημαντικές RECs είναι οι:

- i. **ECOWAS (Economic Community of West African States):** Ιδρύθηκε το 1975 με Συνθήκη του Λάγος, με 15 μέλη στη Δυτική Αφρική, με αποστολή την οικονομική ολοκλήρωση, ελεύθερο εμπόριο, συνεργασία στις μεταφορές, ενέργεια, πολιτισμό καθώς και ασφάλειας και δημοκρατίας.
- ii. **SADC (Southern African Development Community):** Περιλαμβάνει 16 κράτη της νότιας Αφρικής και επιδιώκει βιώσιμη και δίκαιη οικονομική ανάπτυξη, μείωση της φτώχειας, προώθηση της ειρήνης και ασφάλειας και εμβάθυνση της περιφερειακής ολοκλήρωσης.
- iii. **AMU (Arab Maghreb Union):** Ιδρύθηκε το 1989 από πέντε χώρες του Μαγκρέμπ (Αλγερία, Λιβύη, Μαυριτανία, Μαρόκο, Τυνησία). Οι στόχοι της περιλαμβάνουν συντονισμό πολιτικών και στρατηγικών για βιώσιμη ανάπτυξη, ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των λαών, κοινές πολιτικές στα πεδία της οικονομίας και της εξωτερικής πολιτικής.

Οι RECs δεν περιορίζονται μόνο στην οικονομία· πολλές εμπλέκονται σε ζητήματα ασφάλειας, ειρήνης, διαχείρισης φυσικών πόρων, υποδομών, μεταφορών και διασυνοριακής συνεργασίας. Για παράδειγμα:

- i. Η SADC έχει υιοθετήσει πολιτικές και υποδομές για διευκόλυνση της διακίνησης αγαθών, εναρμόνιση τεχνικών κανονισμών και πρωτοβουλίες για ενεργειακή συνεργασία.
- ii. Επιπλέον, στον τομέα των φυσικών πόρων, η Zambezi Watercourse Commission στο πλαίσιο της SADC διαχειρίζεται το υδάτινο λεκάνιο της Ζάμπεζι ως διυπουργική διακρατική δομή.

Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις: η ποικιλία επιπέδων ανάπτυξης και διακυβέρνησης μεταξύ κρατών, διαφωνίες στις εθνικές προτεραιότητες, περιορισμένη

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

χρηματοδότηση, διπλές/επικαλυπτόμενες εξουσίες μεταξύ AU και RECs, καθώς και ασυνεπής εφαρμογή συμφωνιών.

Η περιφερειακή οργάνωση στην Αφρική αποτελεί ένα πολύπλοκο και πολυεπίπεδο πλέγμα θεσμών, με αιχμή την Αφρικανική Ένωση και τις RECs. Η ενσωμάτωση αυτών των οργανισμών στις στρατηγικές ενοποίησης και ολοκλήρωσης της ηπείρου είναι θεμελιώδης για την επίτευξη ειρήνης, σταθερότητας και οικονομικής προόδου. Παρά τις δυσκολίες, οι RECs λειτουργούν ως κρίσιμα εργαλεία για την εφαρμογή κοινών πολιτικών, την ενίσχυση των διασυνοριακών σχέσεων και την αντιμετώπιση τοπικών και ηπειρωτικών προκλήσεων.

9.6. Ευρωπαϊκή Ήπειρος

Το φλογώδους σημασίας αίτημα περί την δημιουργία στενής συνεργασίας για την εδραίωση της ειρήνης στον χώρο της Γηραιάς Ηπείρου, εν ολίγοις το όραμα ποιητών – πολιτικών – φιλοσόφων, το υπόβαθρο του περιφερισμού στον ευρωπαϊκό χώρο. Με την δύση του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου (ΒΠΠ), την ιδεολογική διάσταση του χώρου της Ευρώπης, αποτέλεσμα του Ψυχρού Πολέμου, με διαίρεση για αρκετές δεκαετίες, η Ενωμένη Ευρώπη ως ένα διαρκούς αναζήτησης όραμα (**Σαρηγιαννίδης & Περράκη & Αντωνόπουλος, 2019**, σ.σ. 318ⁿ – 320ⁿ).

Η Ευρωπαϊκή Ήπειρος αποτελεί έναν από τους πιο θεσμικά πυκνούς γεωπολιτικούς χώρους παγκοσμίως. Η ανάγκη για ειρήνη, συνεργασία και συντονισμό πολιτικών μετά τον ΒΠΠ, οδήγησε στη δημιουργία πολυάριθμων περιφερειακών οργανισμών με ποικίλους σκοπούς, από την ασφάλεια και την οικονομία μέχρι την ενέργεια, το εμπόριο και την πολιτιστική συνεργασία. Η ευρωπαϊκή περιφερειακή οργάνωση χαρακτηρίζεται από πολυεπίπεδη και διαθεσμική φύση, με επικαλυπτόμενους θεσμούς και πρωτοβουλίες που αντανakλούν τις γεωπολιτικές και ιστορικές ιδιαιτερότητες της ηπείρου.

Ο κεντρικός πυλώνας της περιφερειακής οργάνωσης είναι η ΕΕ, μια πρωτοφανής πολιτική και οικονομική ένωση 27 κρατών-μελών, που λειτουργεί στη βάση κοινών θεσμών και νομικού πλαισίου. Η ΕΕ έχει αναπτύξει εκτενές σύστημα πολιτικής συνοχής, περιφερειακής ανάπτυξης και ενιαίας αγοράς, ενώ αποτελεί και δρώντα

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

διεθνούς πολιτικής (**Dangerfield, 2008· European Union, 2020· Shoba, 2023· Tardy, 2007**).

Παράλληλα, το Συμβούλιο της Ευρώπης, με 46 μέλη, έχει εστιάσει στην κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας, μέσω θεσμών όπως το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (**Council of Europe, 2023**). Αν και δεν δομεί θεσμικό μέρος της ΕΕ, λειτουργεί συμπληρωματικά ως πυλώνας δημοκρατικών αξιών (**Leach, 2017**).

Στον τομέα της ασφάλειας, καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ). Με 57 συμμετέχουσες χώρες από την Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και την Κεντρική Ασία, ο ΟΑΣΕ προωθεί την ειρήνη, τη δημοκρατία, τη διαφάνεια και τη διαχείριση συγκρούσεων, κυρίως μέσω παρατηρητικών αποστολών και προγραμμάτων οικοδόμησης θεσμών (**OSCE, 2025**).

Ειδική μνεία αξίζει το NATO, το οποίο, αν και όχι αποκλειστικά ευρωπαϊκός οργανισμός, έχει καθορίσει το πλαίσιο της συλλογικής άμυνας στην ήπειρο (**NATO, 2025**). Παράλληλα, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης [(ΟΟΣΑ), Organisation for Economic Co-operation and Development, (OECD)] λειτουργεί ως χώρος τεχνοκρατικής συνεργασίας σε θέματα οικονομικής διακυβέρνησης και πολιτικής μεταρρύθμισης (**OECD, 2024**).

Πέρα των μεγάλων οργανισμών, η Ευρώπη φιλοξενεί ποικίλες περιφερειακές πρωτοβουλίες, που εστιάζουν σε γεωγραφικά ή πολιτικά συγκλίνουσες περιοχές. Η Ομάδα του Βίσεγκραντ (V4), αποτελούμενη από την Πολωνία, την Ουγγαρία, την Τσεχία και τη Σλοβακία, ενισχύει την πολιτική συνεργασία και τον κοινό ευρωπαϊκό προσανατολισμό των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης (**Dangerfield, 2008**).

Η Πρωτοβουλία των Τριών Θαλασσών, που περιλαμβάνει 13 κράτη μεταξύ Αδριατικής, Βαλτικής και Μαύρης Θάλασσας, στοχεύει στην ενίσχυση των υποδομών, της ενεργειακής διασύνδεσης και της γεωστρατηγικής συνεργασίας στην Ανατολική Ευρώπη (**Three Seas Initiative, 2025**).

Η Κεντροευρωπαϊκή Πρωτοβουλία [Central European Initiative, (CEI)] και η Πρωτοβουλία Συνεργασίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης [Southeast European Cooperative Initiative, (SECI)] προωθούν τον διαπεριφερειακό συντονισμό σε τομείς

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

όπως η διασυνοριακή συνεργασία, η οικονομική ανάπτυξη και η ενίσχυση θεσμών (CEI, 2025).

Η Οργάνωση Οικονομικής Συνεργασίας της Μαύρης Θάλασσας [Black Sea Economic Cooperation, (BSEC)] αποτελεί σημαντικό περιφερειακό μηχανισμό μεταξύ χωρών όπως η Ελλάδα, η Τουρκία, η Ρουμανία και η Ουκρανία, με επίκεντρο την οικονομία, τις μεταφορές και το περιβάλλον (BSEC, 2025).

Στον βορρά, το Βόρειο Συμβούλιο (Nordic Council), με μέλη τις Σκανδιναβικές και βορειοατλαντικές χώρες, προάγει πολιτικές συνεργασίας σε περιβάλλον, κοινωνική πολιτική και πολιτισμό (Nordic Council, 2025). Αντίστοιχα, η EFTA επιτρέπει σε κράτη όπως η Ελβετία και η Νορβηγία στενή συνεργασία με την ΕΕ στον τομέα του εμπορίου χωρίς πλήρη ένταξη (EFTA, 2025).

Η περιφερειακή οργάνωση στην Ευρώπη συνιστά ένα πολύπλοκο, διαθεσμικό σύστημα που συνδυάζει θεσμική ενσωμάτωση, γεωγραφική ποικιλία και πολιτική ευελιξία. Ο πλουραλισμός των οργανισμών αντανάκλα τις διαφορετικές ανάγκες και προτεραιότητες των ευρωπαϊκών χωρών, επιτρέποντας τόσο βαθιά ενοποίηση όσο και χαλαρές μορφές συνεργασίας. Η σύνθετη αυτή δομή συμβάλλει αφενός στη σταθερότητα και ανάπτυξη της ηπείρου και αφετέρου παρέχει πλαίσιο διαχείρισης των διακρατικών σχέσεων με ευελιξία και νομιμοποίηση.

9.7. Ωκεανία

Η περιφερειακή οργάνωση της Ωκεανίας παρουσιάζει μια ιδιότυπη και πολυδιάστατη πορεία, δομημένη από τη γεωγραφική διασπορά των νησιωτικών κρατών, την αποικιακή κληρονομιά και τις σύγχρονες προκλήσεις βιώσιμης ανάπτυξης, ασφάλειας και κλιματικής αλλαγής [Australian Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), 2021· Fry, 2005, σ.σ. 110–119· Fry, 2019· Hegarty & Tryon, 2013· Herr & Bergin, 2011· Lowy Institute, 2024· MacDonald, 2013· Pacific Islands Forum Secretariat (PIFS), 2022· Pacific Community (SPC), 2025· Simmons, 2024a· Simmons, 2024b· SPREP (Secretariat of the Pacific Regional Environment Programme), 2025· Tarte, 2014, σ.σ. 141–153]. Από την εποχή της αποαποικιοποίησης μέχρι τη σύγχρονη εποχή, οι χώρες και εδάφη της περιοχής

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

επιδίωξαν να ενισχύσουν την περιφερειακή συνεργασία μέσω θεσμικών σχημάτων που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Η οργανωμένη περιφερειακή συνεργασία στην Ωκεανία με εκκίνηση διαμόρφωσης στα μέσα του 20^{ου} αιώνα, ως απόρροια της αποαποικιοποίησης και της επιθυμίας των νέων κρατών για συλλογική έκφραση στη διεθνή σκηνή. Το 1947 ιδρύθηκε η Νοτιοδυτική Ειρηνική Επιτροπή [South Pacific Commission, (SPC)], με σκοπό την παροχή τεχνικής βοήθειας στις αποικίες της περιοχής. Η SPC αποτέλεσε το πρώτο θεσμικό πλαίσιο συνεργασίας, αν και αρχικά υπό τον έλεγχο των αποικιοκρατικών δυνάμεων [ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας (HB), Γαλλία, Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία].

Η ανεξαρτησία αρκετών νησιωτικών κρατών, κυρίως από τη δεκαετία του 1960 και εξής, επέφερε αλλαγές στη δομή της συνεργασίας. Οι νέες χώρες επιζήτησαν θεσμική ενίσχυση της πολιτικής φωνής τους και αναπροσανατολισμό της περιφερειακής πολιτικής.

Το πλέον σημαντικό βήμα προς την εδραίωση της πολιτικής περιφερειακής οργάνωσης ήταν η ίδρυση του Φόρουμ Νησιών του Ειρηνικού [Pacific Islands Forum, (PIF)] το 1971 (αρχικά ως South Pacific Forum). Το PIF λειτουργεί ως κύριος διακυβερνητικός οργανισμός της περιοχής, με στόχο την ενίσχυση της πολιτικής συνοχής, την προώθηση κοινών συμφερόντων και την εκπροσώπηση των νησιωτικών κρατών διεθνώς.

Αν και αρχικά το Forum επικεντρωνόταν σε οικονομικά και αναπτυξιακά ζητήματα, σταδιακά εξελίχθηκε σε πολιτικό φόρουμ, με παρεμβάσεις σε θέματα δημοκρατίας, ασφάλειας και διεθνούς πολιτικής. Η δημιουργία της Pacific Islands Forum Secretariat στη Σούβα (Φίτζι) το 1972, αποτέλεσε κομβικό θεσμικό σημείο για την υλοποίηση και συντονισμό περιφερειακών πολιτικών.

Με το πέρασμα των δεκαετιών, η περιφερειακή οργάνωση της Ωκεανίας γνώρισε επέκταση, τόσο γεωγραφική όσο και λειτουργική. Σημαντική ήταν η ενίσχυση της θεσμικής συνεργασίας σε τομείς όπως η κλιματική αλλαγή, η βιώσιμη διαχείριση των θαλάσσιων πόρων, η υγεία και η εκπαίδευση. Οργανισμοί όπως η SPC και το Περιφερειακό Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα του Ειρηνικού [Pacific Regional

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Environment Programme, (SPREP)] λειτουργούν συμπληρωματικά στο δίκτυο περιφερειακής διακυβέρνησης.

Ωστόσο, η ετερογένεια των πολιτικών καθεστώτων, η εξάρτηση από εξωτερική βοήθεια, οι εντάσεις μεταξύ μεγάλων περιφερειακών δυνάμεων (Κίνα, ΗΠΑ, Αυστραλία) και η πρόσφατη αποχώρηση κρατών του Μικρονησιακού Ομίλου (Micronesian Presidents' Summit) από το PIF (2021, εν μέρει αναστραμμένη έκτοτε), καταδεικνύουν τις προκλήσεις για τη διατήρηση της ενότητας.

Τα τελευταία χρόνια, η Ωκεανία έχει αναδειχθεί ως γεωπολιτικό πεδίο αυξανόμενου ανταγωνισμού. Η ένταξη νέων εταίρων και η σύναψη στρατηγικών συμφωνιών [π.χ. AUKUS, [Australia – United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (UK) – United States of America (USA), BRI] επηρεάζουν τη δυναμική της περιφερειακής οργάνωσης. Το «2050 Strategy for the Blue Pacific Continent», που εγκρίθηκε το 2022 από το PIF, προσφέρει ένα νέο πλαίσιο για τη μακροπρόθεσμη περιφερειακή στρατηγική, βασισμένη σε κοινές αξίες, αλληλεγγύη και σεβασμό προς την πολιτισμική και περιβαλλοντική μοναδικότητα της περιοχής.

Η μελλοντική πορεία της περιφερειακής οργάνωσης στην Ωκεανία θα εξαρτηθεί από την ικανότητα των κρατών να ισορροπήσουν τις εσωτερικές τους ανάγκες με τις εξωτερικές γεωπολιτικές πιέσεις και να ενισχύσουν τη θεσμική τους αυτάρκεια.

Η ανάλυση των θεσμικών εκφάνσεων της περιφερειοποίησης κατέδειξε την ποικιλία μορφών οργάνωσης που αναπτύχθηκαν ανά ήπειρο, αντανακλώντας διαφορετικές πολιτικές παραδόσεις, οικονομικές πραγματικότητες και πολιτισμικές σταθερές. Εντούτοις, η εντεινόμενη αλληλεξάρτηση των περιφερειών καθιστά αναγκαία τη μετάβαση από το επιμέρους στο καθολικό, από το περιφερειακό στο παγκόσμιο. Το επόμενο Κεφάλαιο εστιάζει, λοιπόν, στη θεσμική κατάστρωση της παγκοσμιοποίησης, εξετάζοντας τη διαμόρφωση των οικουμενικών θεσμών συνεργασίας με κορωνίδα τον ΟΗΕ.

Κεφάλαιο 10^ο. Η θεσμική κατάστροψη της παγκοσμιοποίησης

Αν και το πρώτο κύμα της παγκοσμιοποίησης χρονολογείται στην περίοδο 1450 – 1850, την εποχή «των ανακαλύψεων», εντούτοις, προδρομική αποκρυστάλλωση της παγκοσμιοποίησης δύναται να εντοπιστεί και να τοποθετηθεί στην Αρχαία Ελλάδα, ειδικότερα το πρότυπο των Αμφικτυονιών. Κατά τον Γιώργο Τενεκίδη, «*το αιώνιο πρότυπο για κάθε διεθνή οργάνωση άξια του ονόματος της*» (Σαρηγιαννίδης & Περράκη & Αντωνόπουλος, 2019, σ.σ. 09^η, 19^η – 20^η, 22^η – 33^η).

Από τον προαναφερθέντα χρονικό σταθμό, δυνάμεθα και οφείλουμε, να οδεύσουμε, στην Οικουμενική Χάγη. Τόσο η Συνδιάσκεψη του 1899 όσο και εκείνη του 1907 ενσαρκώνουν την «πρώτη αληθινή διεθνή σύναξη στην κατεύθυνση της διεθνούς οργάνωσης», μια θεμελιώδους αξίας περίοδος περί την διεθνή οργάνωση, σχετιζόμενη η αξία με δύο σημαίνοντα υπόβαθρα:

- i. χρήση των Συνδιασκέψεων ως θεσμικών τειχών για την πρόληψη του πολέμου.
- ii. αξιοποίηση της κληρονομιάς των Συνδιασκέψεων, μετά τον Μεγάλο Πόλεμο, στην σφυρηλάτηση του πρώτου διεθνούς οργανισμού με γενική αρμοδιότητα, η ΚτΕ.

Η Κοινωνία των Εθνών (ΚτΕ), επρόκειτο να δομηθεί την επαύριο των καταστροφικών συνεπειών του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου (ΑΠΠ/Μεγάλου Πολέμου), με διαφορετική αντιμετώπιση εκ των δύο κυρίαρχων σχολών σκέψης στο πεδίο των Διεθνών Σχέσεων, του Ιδεαλισμού και της Πολιτικής της Ισχύος. Για τους εκφραστές του Ιδεαλισμού, η ΚτΕ ως ένα μετεξελιγμένο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας, με σκόπευση περί την εύνοια σφυρηλάτησης συνεργατικού προσήμου πολιτικών μεταξύ κρατών, παραπέρα περί την διαφύλαξη της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Στην αντίπερα όχθη, οι εκφραστές της Πολιτικής της Ισχύος ατένιζαν την ΚτΕ ως μέσον θεσμικής συνάμα κανονιστικής ενσωμάτωσης, και προαγωγής, των εθνικών πολιτικών και συμφερόντων των ισχυρών κρατικών δρώντων. ΚτΕ, ο πρώτος διεθνής οργανισμός με οικουμενικό χαρακτήρα και γενικές αρμοδιότητες, αναδυθείσα ως ένα μόνιμο διαβουλευτικό forum στο επίκεντρο του παγκόσμιου ενδιαφέροντος, με συνέπεια την ενίσχυση του κρατοκεντρισμού της διεθνούς οργάνωσης.

Με δύο σκοπούς, προώθηση διεθνούς συνεργασίας και δόμηση διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας δια της ειρηνικού προσήμου επίλυσης των διεθνών διαφορών σε συνδυασμό με εγγύηση της εδαφικής ακεραιότητας και της πολιτικής ανεξαρτησίας των κρατών.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Οργανωτικός Χάρτης της ΚτΕ, το Σύμφωνο (Covenant) της, εν ολίγοις η ιδρυτική συνθήκη της, με έδρα την Γενεύη, κατέχουσα βασικού προσήμου οργανωσιακή διάρθρωση, Συνέλευση (Assembly) – Συμβούλιο (Council) – Γραμματεία (Secretariat), (Σαρηγιαννίδης & Περράκη & Αντωνόπουλος, 2019, σ.σ. 108^η – 111^η).

Μη αρνητική η συνολικού χαρακτήρος αποτίμηση της ΚτΕ, παρά την μη αποτροπή νέου και μεγαλύτερου παγκόσμιου πολέμου. Με ανεπαρκείς αρχές και κανόνες, δύο προσδιοριστικά στοιχεία του ατελούς πλαισίου λειτουργίας της ΚτΕ.

Στα επιτεύγματα της η πρόοδος από το Διαρκές Δικαστήριο Διεθνούς Δικαιοσύνης (ΔΔΔΔ) και την Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ). Το έργο στο επίπεδο της ΚτΕ, του ΔΔΔΔ και της ΔΟΕ υπήρξαν το υλικό αξιοποίησης στο επίπεδο πια του συστήματος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών/Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ/ΗΕ), η θεμελίωση της διεθνούς οργάνωσης σε βάθρα, που προσανατόλισαν τους κρατικούς δρώντες και την ανθρωπότητα στην μεταβεστφαλική εποχή, εκεί μια καινούργια θεσμική κατάσταση υπήρξε στοιχείο εμπλουτισμού της διεθνούς οργάνωσης.

Η σύγχρονη θεσμική αποτύπωση της παγκοσμιοποίησης είναι ο ΟΗΕ, με έτος ίδρυσης το 1945, αιτία ο ΒΠΠ, με τέσσερα στάδια ως προς την διαδικασία ιδρύσεως του:

- i. πρωτοβουλία επιστημονικών ενώσεων και μεμονωμένων ακαδημαϊκών περί προώθησης πρότασης μακρόπνοων και ουσιαδώς ουτοπικών σχεδίων για την διάρθρωση του μεταπολεμικού κόσμου δια της δημιουργίας καινούργιου διεθνούς οργανισμού.
- ii. Συνδιάσκεψη του Dumbarton Oaks.
- iii. Συνδιάσκεψη της Γιάλτας.
- iv. Συνδιάσκεψη του Αγίου Φραγκίσκου.

Στις 26 Ιουνίου του 1945 υπογράφεται ο Χάρτης του ΟΗΕ, πολυμερής διεθνής συνθήκη, όχι συνήθης πολυμερής συνθήκη, με αρχές και ρυθμίσεις που ομοιάζουν σε κείμενο ιεραρχικά υπέρτερης τυπικής ισχύος ως προς τους άλλους κανόνες διεθνούς δικαίου και με εισαγωγή στοιχείων κεντρικά διαρθρωμένης έννομης τάξης στην διεθνή κοινωνία.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Ενυπάρχουν, στο Άρθρο 1 του Χάρτη οι τέσσερις σκοποί του ΟΗΕ, στο Άρθρο 2 του Χάρτη οι επτά αρχές του ΟΗΕ (Σαρηγιαννίδης & Περράκη & Αντωνόπουλος, 2019, σ.σ. 116^η – 117^η, 120^η – 140^η).

Με ύπαρξη καθεστώτος Μέλους, 193 τα μέλη του ΟΗΕ, και με πρόνοια για καθεστώς Παρατηρητή.

Η θεσμική διαρθρωτική υπόσταση του ΟΗΕ, με υπόβαθρο το Άρθρο 7 παράγραφος 1^η, 6 δε τα κύρια όργανα του, τη Γενική Συνέλευση (General Assembly), το Συμβούλιο Ασφαλείας (Security Council), το Κοινωνικό και Οικονομικό Συμβούλιο [Economic and Social Council (ECOSOC)], το Συμβούλιο Κηδεμονίας (Trusteeship Council), το Διεθνές Δικαστήριο [International Court of Justice (ICJ)] και τη Γραμματεία (UN Secretariat), (Σαρηγιαννίδης & Περράκη & Αντωνόπουλος, 2019, σελ. 151^η).

Μετέπειτα, η δομή του συστήματος του ΟΗΕ έχει ως κάτωθι (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 386^η):

Κύρια & παρεπόμενη Οργανωσιακή Διάρθρωση.

i. Γενική Συνέλευση:

- Επικουρικά Όργανα.
- Προγράμματα και Ταμεία (μαζί με το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο).
- Ερευνητικά και Εκπαιδευτικά Ινστιτούτα (μαζί με το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο).
- Άλλες Οντότητες (μαζί με το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο).
- Σχετικοί Οργανισμοί.
- Συμβουλευτικό Επικουρικό Όργανο (μαζί με το Συμβούλιο Ασφαλείας).

ii. Συμβούλιο Ασφαλείας:

- Επικουρικά Όργανα.
- Συμβουλευτικό Επικουρικό Όργανο (μαζί με την Γενική Συνέλευση).

iii. Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο:

- Λειτουργικές Επιτροπές.
- Περιφερειακές Επιτροπές (μαζί με την Γραμματεία).
- Άλλοι Φορείς.
- Ειδικευμένες Υπηρεσίες.

iv. Γραμματεία:

- Περιφερειακές Επιτροπές (μαζί με το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

➤ Τμήματα και Γραφεία.

Από την στιγμή της γένεσης του μέχρι σήμερα, ο ΟΗΕ, ως η θεμελιώδης θεσμική έκφραση της παγκοσμιοποίησης, εμφανίζει ένα «Ianus Geminus»³⁴ (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 398^η). Ειδικότερα, από την μία πλευρά, δεν έχουμε την ύπαρξη Τρίτου Παγκοσμίου Πολέμου, δεν έχουμε την ύπαρξη έτερου οργανισμού περί την νομιμοποίηση παγκόσμιων μελών, υπό την περίοδο του ΟΗΕ ενυπάρχει τόσο τερματισμός αρκετών συρράξεων όσο και μετριασμός εντάσεων συνάμα βελτίωση ανάπτυξης σε πολλές γωνιές του πλανήτη. Από την έτερη πλευρά, το σύστημα του ΟΗΕ δεν προσφέρει την πραγματικότητα της κατάστασης της παγκόσμιας ισορροπίας ισχύος, δεν υφίσταται δυνατότητα αποτελεσματικής δράσης σε τομείς ενδιαφέροντος των μονίμων μελών του ΣΑ, δεν υπάρχει επαρκούς προσήμου θεσμικός και πρακτικός εξοπλισμός για την ολιστική και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των καινούργιων διεθνών απειλών ασφαλείας.

Η θεσμική κατάστροψη της παγκοσμιοποίησης, όπως αποτυπώνεται στο σύστημα του ΟΗΕ και στα εξαρτώμενα θεσμικά του όργανα, δεν ενσαρκώνει απλώς το αποτέλεσμα της μεταπολεμικής ανάγκης για συλλογική ασφάλεια, αλλά και τον μηχανισμό μέσω του οποίου η παγκόσμια διακυβέρνηση αποκτά θεσμική υλικότητα. Ωστόσο, η εμπέδωση της παγκοσμιοποίησης δεν προχώρησε ομοιόμορφα· η ενίσχυση των περιφερειακών μορφών ολοκλήρωσης αποτέλεσε παράλληλη και συχνά ανταγωνιστική εξέλιξη. Η ΕΕ, η Αφρικανική Ένωση, η ASEAN και η MERCOSUR αποτελούν παραδείγματα περιφερειακών σχηματισμών που λειτουργούν τόσο ως συμπληρωματικά όσο και ως ανταγωνιστικά κέντρα θεσμικής ισχύος έναντι του ΟΗΕ.

Η αλληλεξάρτηση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης έχει διττό χαρακτήρα: από τη μια πλευρά, η θεσμική παγκοσμιοποίηση δημιουργεί ένα κανονιστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσονται οι περιφερειακοί οργανισμοί· από την έτερη, η περιφερειακή ολοκλήρωση προσφέρει πεδία πειραματισμού και αποτελεσματικότερης

³⁴ Οι ναοί του Ιανού στη Ρώμη ήταν πολυάριθμοι και ο σημαντικότερος ανάμεσά τους ήταν ο Ianus Geminus, ένα διαμπερές οικοδόμημα με δύο αντικριστές πύλες, εκ των οποίων η μία έβλεπε προς την Ανατολή και η άλλη στη Δύση. Βρισκόταν στο Forum Romanum μέσω του οποίου βάδιζε ο ρωμαϊκός στρατός για τη μάχη. Αυτός ο ιδιαίτερος ναός είχε μια συμβολική λειτουργία. Όταν οι πύλες του έκλειναν, αυτό σήμαινε ότι υπήρχε ειρήνη στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Όταν οι πύλες του άνοιγαν, όλοι γνώριζαν πως οι Ρωμαίοι ήταν σε πόλεμο. Ανάμεσα στις βασιλείες του Νουμά και του Αυγούστου, οι πύλες έκλεισαν μόνο μια φορά.

διακυβέρνησης σε θέματα που η παγκόσμια θεσμική δομή αδυνατεί να αντιμετωπίσει (Held & McGrew, 2007). Έτσι, η σχέση τους είναι ταυτόχρονα αλληλοτροφοδοτούμενη και ανταγωνιστική, με κοινό σημείο αναφοράς τη μετατόπιση της ισχύος από το κρατοκεντρικό προς το πολυεπίπεδο σύστημα διακυβέρνησης (Scholte, 2020).

Κατά συνέπεια, η παγκοσμιοποίηση δεν εκφράζεται αποκλειστικά μέσω του ΟΗΕ ή των υπερεθνικών θεσμών, αλλά μέσα από ένα πολυκεντρικό πλέγμα οργάνωσης που συνδυάζει το παγκόσμιο, το περιφερειακό και το εθνικό επίπεδο. Η θεσμική της κατάστρωση, επομένως, είναι περισσότερο ένα δυναμικό οικοδόμημα παρά ένα στατικό σύστημα, διαρκώς αναπροσαρμοζόμενο στις μεταβαλλόμενες ισορροπίες ισχύος, οικονομίας και αξιών.

Καταληκτικά, η θεσμική χαρτογράφηση της παγκοσμιοποίησης ανέδειξε την πολυπλοκότητα, την ασυμμετρία και την ανομοιογένεια του παγκόσμιου θεσμικού πλέγματος: ένα πλέγμα που συγκροτείται από ετερογενείς μορφές διεθνούς συνεργασίας, υβριδικά καθεστώτα κανόνων και πολυκεντρικές αρχιτεκτονικές διακυβέρνησης. Η ανάλυση κατέδειξε, ότι το παγκόσμιο θεσμικό σύστημα δεν ενσαρκώνει ούτε συμπαγές ούτε πλήρως ιεραρχημένο οικοδόμημα, αλλά περισσότερο ένα σύνολο διασυνδεδεμένων πεδίων όπου οι τάσεις σύγκλισης και απόκλισης συνυπάρχουν και αλληλεπιδρούν, δημιουργώντας καταστάσεις σταθερότητας, τριβής ή ανασχηματισμού.

Η θεσμική θεμελίωση που προηγήθηκε ανέδειξε τη δομική υποδομή του διεθνούς συστήματος, όπως αυτή αποκρυσταλλώθηκε μέσα από περιφερειακές και παγκόσμιες οργανωτικές μορφές. Η κατανόηση αυτής της θεσμικής πολυπλοκότητας καθιστά αναγκαία την εστίαση σε ένα κρίσιμο αναλυτικό βήμα: την ιστορικο-ερμηνευτική αποτύπωση των γεγονότων-οροσήμων που διαμορφώνουν τόσο την πορεία της περιφερειοποίησης όσο και της παγκοσμιοποίησης. Η ιστορία των διεθνών σχέσεων δεν καθορίζεται αποκλειστικά από θεσμούς, αλλά και από γεγονότα που ανατρέπουν, επιταχύνουν ή αναπροσανατολίζουν την πορεία τους. Το επόμενο Τμήμα εστιάζει, στα γεγονότα-ορόσημα τα οποία διαμόρφωσαν, επηρέασαν ή και ανασχημάτισαν τη διαλεκτική σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, στην ίδια την αποτύπωση της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης υπό τις δυνάμεις της

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

αλληλεξάρτησης – της αλληλοσύγκρουσης – της αλληλοτροφοδότησης. Το 11^ο Κεφάλαιο λειτουργεί ως γέφυρα ανάμεσα στη θεσμική αρχιτεκτονική και τη δυναμική εξέλιξη των δύο φαινομένων, χαρτογραφώντας τα γεγονότα που συγκροτούν τις δομικές τομές, τις καμπές και τις μετατοπίσεις τους. Η μετάβαση αυτή επιτρέπει την ολοκληρωμένη κατανόηση του πώς οι θεσμικές μορφές αλληλεπιδρούν με ιστορικούς μετασχηματισμούς, οδηγώντας στο συνολικό συνθετικό σχήμα της εργασίας.

Τμήμα Δ. Η πολυδιάστατη σχεσιακή κατάσταση

Έχοντας αποτυπώσει τις θεωρητικές, ιστορικές και θεσμικές συνιστώσες, το Τμήμα Δ επικεντρώνεται στην ενεργή σχέση μεταξύ περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Η ανάλυση μετατοπίζεται από τις δομές στις διαδικασίες αλληλεπίδρασης, αναδεικνύοντας τη δυναμική τους ως συστήματος αμοιβαίας εξάρτησης και μετασχηματισμού (Nye, 2004· Scholte, 2011).

Μέσα από την εξέταση γεγονότων-ορόσημων — από τις βιομηχανικές επαναστάσεις και τους παγκόσμιους πολέμους έως τις κρίσεις, τις τεχνολογικές επαναστάσεις και τις γεωοικονομικές πρωτοβουλίες — καταδεικνύεται ότι η σχέση των δύο φαινομένων είναι κυματοειδής και διαλεκτική. Το Τμήμα αυτό συνοψίζει την πολυδιάστατη αλληλεξάρτηση περιφερειακού και παγκόσμιου επιπέδου, προετοιμάζοντας τη μετάβαση προς τη θεσμική πρόταση του τελικού Τμήματος.

Η ανάλυση των γεγονότων-ορόσημων και των κυματοειδών αλληλεπιδράσεων αποκαλύπτει μια διαλεκτική σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης. Στο επόμενο Τμήμα, η θεωρητική, ιστορική και θεσμική ανάλυση μετασχηματίζεται σε προτασιακό θεσμικό σχέδιο, που επιχειρεί να συγκροτήσει έναν ολοκληρωμένο οργανισμό περιφερειακών και παγκόσμιων διεθνών οργανισμών.

Κεφάλαιο 11^ο. Τα γεγονότα «ορόσημα» στο χρονικό της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης

Για την σφυρηλάτηση αποτύπωσης του εγχειρήματος κατανόησης και ερμηνείας επί του χάρτη της πολυδαίδαλης – πολυδιάστατης – πολυεπίπεδης, κυματοειδούς άλλως πολυκύμαντης, σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, απαιτείται χαρτογράφηση και εντός σχετικού πλαισίου ανάλυση-ερμηνεία των γεγονότων, εκείνων, «οροσήμων», που:

- i. δομούν τις ψηφίδες του χάρτη/το έδαφος ανάπτυξης και εξέλιξης των δύο διαδικασιών (infrastructural events).
 - ✓ Η εμφάνιση-δημιουργία της καραβέλας, η τελειοποίηση της πυξίδας.
 - ✓ Η ανακάλυψη μεγάλων ωκεάνιων δρόμων.
 - ✓ Η ανακάλυψη της Αμερικής.
 - ✓ Η ανακάλυψη του Μαγγελάνου.
 - ✓ Η ανάδυση του καπιταλισμού.
 - ✓ Οι Συνθήκες Βεστφαλίας και Πυρηναίων.
 - ✓ Τα ζητήματα Τυνησίας και Αιγύπτου (1875-1882).
 - ✓ Το ευρωπαϊκό αποικιοκρατικό κύμα στην Αφρική.
 - ✓ Το ευρωπαϊκό αποικιοκρατικό κύμα στην Ασία.
 - ✓ Τα τρία συστήματα συμμαχιών του Otto von Bismarck.
- ii. ενσαρκώνουν δύναμη ισχυροποίησης και μεταμόρφωσης των δύο διαδικασιών (transformative forces).
 - ✓ Οι πέντε βιομηχανικές επαναστάσεις.
 - ✓ Η τεχνητή νοημοσύνη.
 - ✓ Η πρωτοβουλία «Μία Ζώνη, ένας Δρόμος» της Κίνας.
- iii. σχηματοποιούν αρνητικούς σταθμούς μεν προκλήσεων δε, συνάμα, ευκαιριών, αναστοχασμού και μετεξέλιξης των δύο διαδικασιών (critical junctures).
 - ✓ Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος και η Κοινωνία των Εθνών.
 - ✓ Η Μεγάλη Ύφεση του 1929.
 - ✓ Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και το Ευρωπαϊκό Εγχείρημα.
 - ✓ Οι πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας 1970.
 - ✓ Οι κρίσεις δημοσίου χρέους της δεκαετίας 1980.
 - ✓ Η χρηματοπιστωτική κρίση της δεκαετίας του 1990.
 - ✓ Η χρηματοπιστωτική κρίση της περιόδου 2007-2009.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- ✓ Το Τσερνόμπιλ, η Φουκουσίμα 1, το περιβάλλον.
- ✓ Η ενδεκάτη Σεπτεμβρίου του 2001.
- ✓ Η οικονομική κρίση στην Ευρωπαϊκή Ένωση την περίοδο 2010-2015.
- ✓ Ο SARS-CoV-2.
- ✓ Η έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο SARS-CoV-2 και το πρώτο Ευρωμόλογο.

Η τριμερής αυτή κατηγοριοποίηση, δομεί το αναλυτικό πλαίσιο, εντός του οποίου καθίσταται δυνατή η εμβάθυνση στην κυματοειδή πορεία της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, προετοιμάζοντας το υπόβαθρο για την κατανόηση της διαλεκτικής τους αλληλεπίδρασης στο επόμενο κεφάλαιο.

11.1. Η εμφάνιση-δημιουργία της καραβέλας, η τελειοποίηση της πυξίδας

Στην αυγή του 15^{ου} αιώνας, η Γηραιά Ήπειρος κατέχουσα θεώρηση για τον εαυτό της ως το κέντρο του κόσμου, μπροστά της ένας άγνωστος και γεμάτος μυστήριο, μόνος εν τοις πράγμασι γείτονας το Ισλάμ, εμφανιζόμενο στην ανατολή και στο νότο ως πέπλο μεταξύ υπόλοιπου κόσμου και Ευρώπης (**Berstein & Milza, 1997α**, σ.σ. 284^η – 285^η). Τόσο αντίπαλη δύναμη όσο και γνώριμη δύναμη συνεργασίας το Ισλάμ, διεξαγωγή εμπορικών συναλλαγών και μετάβαση σε αυτό πρεσβευτών και ταξιδιωτών. Και πέρα από την γη του Ισλάμ, αποκάλυψη ακόμα πιο μυστηρίων εδαφών, σχετιζόμενη η περιγραφή περισσότερο με την φαντασία λιγότερο με την γνώση. Άντληση, για τα προαναφερθέντα, εκ των Ευρωπαίων μίας οπτικής εδαφών με αφθονία χρυσού και πολυδιάστατων θησαυρών, με την αναπτυγμένη σε σχετικό επίπεδο η ναυσιπλοΐα, τοποθέτηση εκ της φαντασίας, νησιών, τόπων με τα στοιχεία που παραπάνω σκιαγραφήθηκαν.

Δεύτερο μισό του 15^{ου} αιώνας αναδύεται κύμα ανανέωσης αποστολών και ρυθμού ανακαλύψεων στην δυτική Ευρώπη.

Αρκετές οι πηγές που τροφοδοτούν τα προαναφερθέντα σχετικά εγχειρήματα, όπως η φιλοδοξία νέων κρατών (βλέπε της Ιβηρικής Χερσονήσου). Οι αποστολές και ανακαλύψεις ως κοινωνική διέξοδος για τους ξεπεσμένους ευγενείς, ως πεδίο θρησκευτικού προσηλυτισμού για την Εκκλησία.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Σειρά τεχνικού προσήμου μέσων παρέχουν δυνατότητα και ικανότητα στους Ευρωπαίους εκ της Δύσης να επιδοθούν στο εγχείρημα ανακάλυψης του κόσμου. Η караβέλα κάνει την εμφάνιση της στο 1440, με την μακρόστενη πλώρη και τα ιστία της (ικανότητα επίτευξης μεγάλων ταχυτήτων), το πλοίο των Μεγάλων Ανακαλύψεων. Γνωστή ήδη εκ του 13^{ου} αιώνας, η πυξίδα αποκτά περισσότερο ακριβείς ενδείξεις τον 15^ο αιώνα συνάμα με πίνακες απόκλισης που έχουν τελειοποιηθεί.

Με σχετική λεπτομέρεια χάρτες, παροχή ακριβών στοιχείων από τον αστρολάβο.

Η εξέλιξη της караβέλας και η τελειοποίηση της πυξίδας ενσάρκωσαν τεχνολογικές καινοτομίες που επέτρεψαν την ασφαλή και αποδοτική ναυσιπλοΐα πέρα από τις παραδοσιακές παράκτιες ζώνες. Η συγκεκριμένη τεχνολογική πρόοδος επιτάχυνε την παγκοσμιοποίηση, ανοίγοντας νέους ωκεάνιους δρόμους που συνέδεσαν μακρινές περιοχές και διεύρυναν το δίκτυο ανταλλαγών. Παράλληλα, όμως, προκάλεσε και φαινόμενα περιφερειοποίησης, καθώς ορισμένες περιοχές μετατράπηκαν σε κέντρα ελέγχου και επιρροής, ενώ άλλες περιθωριοποιήθηκαν γεωπολιτικά και οικονομικά.

11.2. Η ανακάλυψη μεγάλων ωκεάνιων δρόμων

Έχοντας στα χέρια τους από τα τέλη του 15^{ου} αιώνας καινούργια και παλαιά τελειοποιημένα μέσα, οι Ευρωπαίοι στο ίδιο χρονικό διάστημα, τα τέλη του 15^{ου} αιώνας, προβαίνουν στην ανακάλυψη των μεγάλων ωκεάνιων δρόμων (**Berstein & Milza, 1997a**, σ.σ. 285^η – 287^η). Με το πέρας της διάβασης των Ηράκλειων Στηλών (Στενό του Γιβραλτάρ) στο ξεκίνημα του 14^{ου} αιώνας, την κατάληψη της Θέουτα στα 1415, οι Πορτογάλοι προβαίνουν στην εξερεύνηση των αφρικανικών ακτών.

Υπό την σκέπη πολλαπλών σκοπεύσεων σε πολυεπίπεδο χρονικό ορίζοντα, διαδοχική ανακάλυψη του Ρίο ντε Όρο – των νησιών του Πράσινου Ακρωτηρίου – της Σιέρα Λεόνε – του Κόλπου της Γουινέας και της Ανγκόλα (πέραν του Ισημερινού) μετά τα 1480.

Στα 1487 – 1488, η αποστολή του Μπαρτολομέου Ντίας από το ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας στις ακτές του Νατάλ (ανατολική πλευρά Αφρικής) και στα 1497 – 1498 ο Βάσκο ντα Γκάμα από την Λισαβόνα στις Ινδίες.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Ωστόσο, η ανακάλυψη ορόσημο, με τιτάνιου προσήμου συνέπειες σε μακρύ χρονικό διάστημα για την υπό το Μεσαίωνα Γηραιά Ήπειρο, υπήρξε η ανακάλυψη της Αμερικανικής Ηπείρου εκ του Χριστόφορου Κολόμβου, ευρισκόμενου στην υπηρεσία της Ισαβέλλας Α΄ της Καστίλης.

Σε εξάπλωση η οπτική περί ενός καινούργιου κόσμου, κατά κύριο λόγο από τον Αμέρικο Βεσπούτσι. Στα 1507 η ονοματοδότηση της νέας ηπείρου ως «Αμερική» εκ του Γερμανού χαρτογράφου Βάλντεζε-εμύλερ, στα 1513 κατάκτηση αντίληψης εκ του Ισπανού Μπαλμπόα περί της Κεντρικής Αμερικής ως ισθμού και πέραν αυτού εξάπλωση καινούργιου ωκεανού.

Με εκμετάλλευση της προαναφερθείσης ανακάλυψης, ο Πορτογάλος Μαγγελάνος προβαίνει στην αναζήτηση περάσματος μεταξύ Ατλαντικού και του εν προκειμένω νέου ωκεανού, στα 1519 ανακάλυψη του υπό το όνομα του Στενού, και από εκεί, στον νέο κόσμο, ο οποίος ονοματοδοτείται Ειρηνικός.

Με αρκετούς σταθμούς, με και χωρίς τον Μαγγελάνο, οι άνθρωποι στα 1522 επέτυχαν τον γύρο του κόσμου, η τυπική απόδειξη του «η γη είναι στρογγυλή».

Πραγματική επανάσταση, οι ανακαλύψεις των αρχών του 16^{ου} αιώνας. Στον χρονικό ορίζοντα ολίγων δεκαετιών, οι Δυτικοευρωπαίοι επρόκειτο, ν' αποκτήσουν αντίληψη του μεγέθους της γης, ν' ανακαλύψουν καινούργια ήπειρο, να εξερευνήσουν μη γνωστούς δρόμους, να βρεθούν σε επαφή με εδάφη ουσιώδους διαφορετικού κλίματος – χλωρίδας και πανίδας από τα της Γηραιάς Ηπείρου.

Συνάντηση με αγνώστους πολιτισμούς, προσπέλαση μυθικών διηγημάτων, μελέτη ηθών – συμπεριφορών – θρησκείων – αξιών. Δυναμικά εξελισσόμενες οι συνέπειες στα στοιχεία της οικονομίας – της κοινωνίας – της κουλτούρας της Ευρώπης.

Η ανακάλυψη και αξιοποίηση μεγάλων ωκεάνιων δρόμων, όπως ο δρόμος προς τις Ινδίες και η διέλευση του Ατλαντικού, οδήγησε στην παγκόσμια σύνδεση ηπείρων και στην ανάπτυξη διεθνών εμπορικών δικτύων. Αυτοί οι δρόμοι απετέλεσαν τη βάση για τη σύγχρονη παγκοσμιοποίηση, καθώς επέτρεψαν την ταχεία μετακίνηση αγαθών, κεφαλαίων και ανθρώπων. Ωστόσο, αυτή η διαδικασία συνοδεύτηκε από περιφερειοποιημένες δομές, όπου συγκεκριμένες αποικιακές περιοχές υποτάχθηκαν

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

και εκμεταλλεύτηκαν, δημιουργώντας ανισότητες στην παγκόσμια γεωπολιτική και οικονομική διάρθρωση.

11.3. Η ανακάλυψη της Αμερικής

Αρκετούς αιώνες πριν τον Κολόμβο, οι Βίκινγκς στην Αμερική, παρά την άγνοια της Μεσαιωνικής Ευρώπης για την ύπαρξη της (**Berstein & Milza, 1997a**, σ.σ. 285^η – 286^η).

Με εσφαλμένη αντίληψη περί των γήινων διαστάσεων, πεποίθηση του Κολόμβου ότι ένα προς δυσμάς ταξίδι θα έχει τελικό προορισμό την ήπειρο της Ασίας και τον άγνωστο θησαυρό της, πάντα εκ συντομότερου υδάτινου μονοπατιού.

Εγχείρημα προορισμού για Ιαπωνία δια Ατλαντικού Ωκεανού, ο Κολόμβος διαπραγματεύεται τις προδιαγραφές του ταξιδιού του, τον Απρίλη του 1492 λαμβάνει σχετική εξουσιοδότηση.

Αρκετά τα ταξίδια του Κολόμβου, στα 1506 ο θάνατος του, πάντα έχοντας την πεποίθηση, ότι τα παραδοτέα στο στέμμα εδάφη, με ανταπόκριση στις προ χρόνων περιγραφές του Μάρκο Πόλο, με ανακάλυψη δυτικού δρόμου προς Ασία.

Σε εξάπλωση η οπτική περί ενός καινούργιου κόσμου, κατά κύριο λόγο από τον Αμέρικο Βεσπούτσι. Στα 1507 η ονοματοδότηση της νέας ηπείρου ως “Αμερική” εκ του Γερμανού χαρτογράφου Βάλντεζε-εμύλερ, στα 1513 κατάκτηση αντίληψης εκ του Ισπανού Μπαλμπόα περί της Κεντρικής Αμερικής ως ισθμού και πέραν αυτού εξάπλωση καινούργιου ωκεανού.

Η ανακάλυψη της Αμερικής από τον Κολόμβο το 1492 σημάδεψε την αρχή της ευρωπαϊκής επέκτασης και του αποικιακού συστήματος. Σφυρηλάτησε νέες ζώνες επικοινωνίας και εμπορίου, επιφέροντας έναν νέο γύρο παγκοσμιοποίησης που ενοποίησε ηπείρους. Παράλληλα, η αποικιοκρατία ενίσχυσε την περιφερειοποίηση, με τις Αμερικανικές Αποικίες να αναπτύσσονται ως εξαρτημένες περιφέρειες της ευρωπαϊκής κεντρικής εξουσίας, επιφέροντας ανισότητες και εξάρτηση σε πολλαπλά επίπεδα.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

11.4. Η ανακάλυψη του Μαγγελάνου

Με εκμετάλλευση της ανακάλυψης της Αμερικής, ο Πορτογάλος Μαγγελάνος προβαίνει στην αναζήτηση περάσματος μεταξύ Ατλαντικού και του εν προκειμένω νέου ωκεανού, στα 1519 ανακάλυψη του υπό το όνομα του Στενού, και από εκεί, στον νέο κόσμο, ο οποίος ονοματοδοτείται Ειρηνικός (**Berstein & Milza, 1997a**, σ.σ. 286^η – 287^η).

Με το πέρας 4 μηνών απαιτητικού ταξιδιού, ο Μαγγελάνος θα βρεθεί στις Μαριάνες Νήσους, εκεί πρόκειται και να πεθάνει, στο πλαίσιο εχθροπραξιών μεταξύ κατά τόπους πολεμαρχών/αρχηγών.

Με αρκετούς σταθμούς, με και χωρίς τον Μαγγελάνο, οι άνθρωποι στα 1522 επέτυχαν τον γύρο του κόσμου, η τυπική απόδειξη του «η γη είναι στρογγυλή».

Το ταξίδι του Μαγγελάνου που ολοκλήρωσε τον πρώτο γύρο της γης επέδειξε τη δυναμική της παγκόσμιας διασύνδεσης και την πιθανότητα ολοκληρωμένης ναυτικής επικοινωνίας. Το συγκεκριμένο ορόσημο επιτάχυνε την παγκοσμιοποίηση με τη δημιουργία ενός ενιαίου θαλάσσιου δικτύου, που διεύρυνε τις εμπορικές και γεωστρατηγικές ανταλλαγές. Ταυτόχρονα, ενίσχυσε την περιφερειοποίηση μέσω της ανάπτυξης περιφερειακών ναυτικών βάσεων και ελέγχου ζωτικών θαλασσίων σημείων, διαμορφώνοντας ισορροπίες ισχύος.

11.5. Η ανάδυση του καπιταλισμού

Περίοδος ευημερίας τόσο το τέλος του 15^{ου} αιώνας όσο και οι 6 πρώτες δεκαετίες του 16^{ου} αιώνας, μη οφειλόμενη σε μεταβολή των οικονομικών δομών, με παράλληλη διαπίστωση ανόδου των τιμών – αύξησης της παραγωγής – δημογραφικής ανόδου, και μεταβολής προτιμήσεων – συμπεριφορών της κοινωνίας (**Berstein & Milza, 1997a**, σ.σ. 294^η – 295^η, 307^η, 309^η).

Κατανόηση της μεταβολής της συγκυρίας εκ του ερχομού στην Ευρώπη πολύτιμων μετάλλων από τον Καινούργιο Κόσμο και παροχή στα κράτη νέων μέσων πληρωμής. Με υπόβαθρο τα προαναφερθέντα, ποσοτική αύξηση γεωργίας – ευημερία βιομηχανίας στις πόλεις – ανάπτυξης βιομηχανιών εξόρυξης και μεταλλεύματος. Απόρροια όσων

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

προαναφέρθηκαν, η σφυρηλάτηση ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου πέριξ των ποτάμιων και θαλασσίων μεγάλων δρόμων των ανταλλαγών.

Στην διάρκεια του 16^{ου} αιώνας, η γένεση ενός καινούργιου κοινωνικού τόπου, επιχειρηματίας – μεγαλέμπορος – χρηματιστής, ο οποίος κάνει χρήση των εκ του Μεσαίωνα οικονομικού προσήμου εργαλείων για εισαγωγή πιστωτικών διαδικασιών. Αυτοί οι άνθρωποι, ως τραπεζίτες πριγκήπων, με αντάλλαγμα το μονοπώλιο ορυχείων η συγκεκριμένων εσόδων.

Στο τέλος του προαναφερθέντος εξελικτικού διαδρόμου η γένεση του Καπιταλισμού στην Ευρώπη (**Berend, 2009· Eichengreen, 2013**). Ένας Καπιταλισμός, ενσάρκωμένος ως θεμελιώδες στοιχείο του ευρωπαϊκού πολιτισμού, κρίσιμης αξίας για το μέλλον.

Η ανάδυση του καπιταλισμού ως οικονομικού συστήματος οδήγησε στη δημιουργία παγκόσμιων αγορών και χρηματοπιστωτικών δικτύων, προωθώντας την παγκοσμιοποίηση μέσω της επέκτασης κεφαλαίου και εμπορίου. Ωστόσο, παράλληλα ενίσχυσε την περιφερειοποίηση, καθώς ορισμένες περιοχές εξειδικεύτηκαν σε παραγωγικές περιφέρειες ή αγορές πρώτων υλών, ενώ οι κεντρικές οικονομίες διατήρησαν τον έλεγχο της παγκόσμιας αξιακής αλυσίδας, δημιουργώντας δομές εξάρτησης και ανισότητας.

11.6. Οι Συνθήκες Βεστφαλίας και Πυρηναίων

Συνθήκες Βεστφαλίας (1648) και Πυρηναίων (1659), δημιουργήματα την επαύριο αρκετών χρόνων πολέμων των κρατών της Γηραιάς Ήπειρου έναντια στον ιμπεριαλισμό των Αψβούργων, ενσάρκωση νομικής επικύρωσης της αποτυχίας της ηγεμονικού προσήμου προσπάθειας του Καρόλου Κουίντου και των διαδόχων του (**Berstein & Milza, 1997α**, σ.σ. 386^η – 389^η, 394^η).

Ενισχυμένη εκ της αποτυχίας των Αψβούργων η Γηραιά Ήπειρος των εθνών-κρατών, πολλαπλώς πολυπλοκότερη.

Οι εν προκειμένω Συνθήκες, ως το τέλος των ηγεμονικών εγχειρημάτων των Αψβούργων στην Γηραιά Ήπειρο, ως το «εργαλείο» που άφηνε ανοικτό το μονοπάτι γύρω από τις μοναρχίες της Δυτικής Ευρώπης των εθνών-κρατών.

Οι Συνθήκες της Βεστφαλίας, ως εκείνες που σχηματοποιούν τον ακρογωνιαίο λίθο των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, τα κράτη (**Baylis & Smith & Owens, 2024**, σελ. 46^η). Διότι, είναι εκείνη που προβαίνει στην θέσπιση της αρχής *cuius regio, eius religio* (όποιου είναι το βασίλειο, είναι και η θρησκεία). Η προαναφερθείσα αρχή ως ανασταλτικός παράγων στο πλαίσιο λόγων χάριν των οποίων εισέρχονταν σε ένοπλες συρράξεις τα κράτη. Στο μετέπειτα χρονικό διάστημα εκ της προαναφερόμενης αρχής, τα της Γηραιάς Ηπείρου κράτη δεν επρόκειτο να επιλέγουν την οδό της παρέμβασης σε έτερα χάριν της θρησκείας. Άλλως, αποκτούν την κυριαρχία επί των εδαφών τους, αρχικά στην σφαίρα της θρησκείας, μετέπειτα σε ακόμα περισσότερες. Αναδύεται η καθιέρωση της αρχής της «κυριαρχικής εδαφικότητας». Οι Συνθήκες της Βεστφαλίας (1648) και των Πυρηναίων (1659) απετέλεσαν θεμέλια στην ανάπτυξη του σύγχρονου διεθνούς συστήματος κρατών, ενισχύοντας το κράτος-έθνος ως μονάδα διεθνούς πολιτικής. Αυτό, έθεσε δε τα όρια της περιφερειοποίησης μέσω του εδαφικού κυριαρχικού μοντέλου, περιορίζοντας την παγκοσμιοποίηση στην πολιτική σφαίρα και καθιερώνοντας τα κράτη ως βασικούς διαχειριστές περιφερειακών συμφερόντων σε ένα σύστημα ισορροπίας δυνάμεων.

11.7. Τα ζητήματα Τυνησίας και Αιγύπτου (1875-1882)

Την επαύριο του Συνεδρίου του Βερολίνου αναδύεται μεγαλύτερη ένταση επί των ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών των ευρωπαϊκών Μεγάλων Δυνάμεων, με γεωγραφική διαφοροποίηση και αναβάθμιση της σημασίας τους ως προσδιοριστικών παραγόντων της εξωτερικής πολιτικής των αποικιακών κρατών. Οι ευρωπαϊκοί ιμπεριαλισμοί στη Μεσόγειο, στην Αφρική και στην Ασία, εν αντιθέσει με εκείνους στο ηπειρωτικό πεδίο, έχουν υπόβαθρο οικονομικά συμφέροντα, κατά καιρούς και στρατηγικά, τα οποία τους προσδίδονται εκ των συγκεκριμένων εδαφικών εκφράσεων τους (**Χριστοδουλίδης, 2004**, σελ. 301).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Η Μεσόγειος ασκεί θεμελιώδους σημασίας επιρροή στην εξέλιξη της βαλκανικής κρίσης. Το Ηνωμένο Βασίλειο, χαρακτηριζόταν από ετοιμότητα διακινδύνευσης σύγκρουσης με τη Ρωσία, στο πλαίσιο των γεγονότων του 1875, ακριβώς, για να επιτύχει τον αποκλεισμό της πρόσβασης της Ρωσίας στη Μεσόγειο. Στη μεσογειακή πολιτική του ΗΒ, πέραν των προαναφερθέντων, ρόλο διαδραμάτιζε και το ενδιαφέρον για τη διώρυγα του Σουέζ και για το στενό της Σικελίας, εκεί είχαν στραμμένο το βλέμμα τους και η Ιταλία με τη Γαλλία. Η με βάση τα προαναφερθέντα σκιαγραφούμενη σύγκρουση συμφερόντων και επιδιώξεων των σχετικών τριών Δυνάμεων, προκαλούν τη δημιουργία των ζητημάτων της Τυνησίας και της Αιγύπτου, τα οποία θα βρεθούν στον πυρήνα πολιτικών και διπλωματικών διεργασιών την περίοδο 1875 – 1882 (Χριστοδουλίδης, 2004, σελ. 301).

Το ενδιαφέρον της Ιταλίας για την Τυνησία εκπορευόταν από το στοιχείο της γεωγραφικής γειτνίασης. Αρκετά κοντά στην Ιταλία, η Τυνησία δύνατο ν' αποτελέσει ένα σημείο εκκίνησης του ιταλικού αποικιακού οδοιπορικού, πέραν δε των στρατηγικών ενυπέρχαν και οικονομικά συμφέροντα στην αφρικανική χώρα για την Ιταλία. Η Γαλλία ενδιαφέρει για την Αλγερία, άρα επιζητεί τον μη έλεγχο της γειτονικής Τυνησίας από έτερη Δύναμη. Το ΗΒ δια του Συνεδρίου του Βερολίνου έχει την Κύπρο από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, η προσοχή της έχει στραφεί στην Αίγυπτο, είχε δε ευνοϊκή στάση απέναντι στην επιδίωξη γαλλικής κυριαρχίας στην Τυνησία. Ο Γερμανός Καγκελάριος επρόκειτο να προσχωρήσει στη δήλωση του Βρετανού Υπουργού Εξωτερικών, είχε δε την σκέψη, ότι ένα εγχείρημα φιλόδοξου προσήμου αποικιακής πολιτικής από τη Γαλλία θα της προκαλούσε απόσπαση από νέο πόλεμο για την ανάκτηση των χαμένων εδαφών της. Ίσως δε, ο Otto von Bismarck να απέβλεπε και στην επιδείνωση των σχέσεων Γαλλίας και Ιταλίας, επ' αφορμή του ζητήματος της Τυνησίας, κάτι που θα προκαλούσε μόνιμο ανταγωνισμό μεταξύ των δύο προαναφερθεισών Δυνάμεων. Ωστόσο, παρά την ενθάρρυνση ΗΒ και Γερμανίας, η Γαλλία δεν προχωρά στην κατάληψη της Τυνησίας, σκεπτόμενη την ιταλική αντίδραση, η Ιταλία εκ της πλευράς της επιθυμεί ν' αναπτύξει έντονη δραστηριότητα. Ο Γάλλος Πρωθυπουργός το 1880 επρόκειτο να τοποθετήσει ως στόχο, την μετατροπή της Τυνησίας σε γαλλικό προτεκτοράτο, με τη Συνθήκη του Μπαρντό την 12^η Μαΐου 1881 και με τη Συνθήκη της Μπάρσα την 08^η Ιουλίου του 1883 η Τυνησία καθίσταται προτεκτοράτο της Γαλλίας, αυτό επετεύχθη με τη συναίνεση της Γερμανίας και την

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

ανοχή του Ηνωμένου Βασιλείου, η πρώτη γαλλική επιτυχία μετά το 1871 (Χριστοδουλίδης, 2004, σ.σ. 302 – 303).

Ωστόσο, για τη Γαλλία, σημαντικότερη από την Τυνησία ήτο η Αίγυπτος, το σταυροδρόμι των οδών από Ασία προς Αφρική και από την Ευρώπη προς τον Ινδικό ωκεανό, ιδιαίτερης στρατηγικής και οικονομικής διάστασης λόγω και της διώρυγας του Σουέζ. Από τη μία πλευρά η βρετανική επιδίωξη περί συμμετοχής στην διαχείριση του Σουέζ και η ένταξη στη βρετανική σφαίρα επιρροής, από την έτερη πλευρά οι γαλλικές επιτυχίες, τα δύο στοιχεία οικοδομούσαν το πλαίσιο του βρετανογαλλικού ανταγωνισμού στην Αίγυπτο, επί του οποίου σφυρηλατείται η ιστορία της εν προκειμένω χώρας για τη μέγιστη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα. Στη διάρκεια της κρίσης αιγυπτιακής κρίσης, κρίση εκ των σπαταλών του σχετικού χεδίβη, ο βρετανογαλλικός ανταγωνισμός δυναμώνει. Στο πλαίσιο της όξυνσης της προαναφερθείσας κρίσης, το ΗΒ αποφασίζει και προβαίνει σε ένοπλη επέμβαση στη ζώνη του Σουέζ, και στην Αίγυπτο, προτείνει δε και στη Γαλλία να εισέλθει στη σχετική επιχείρηση. Το Παρίσι, τασσόταν υπέρ κατοχής μόνης της ζώνης του Σουέζ, όμως, όταν ζητά τη σχετική έγκριση η κυβέρνηση της χώρας, αυτή ανατρέπεται. Ο Otto von Bismarck, παρότι είχε μια αινιγματικού χαρακτήρα στάση, εν τέλει, γνωστοποιεί την συναίνεση του στην βρετανογαλλική επέμβαση. Δεδομένων, ωστόσο, των σχετικών συνθηκών, οι Βρετανοί θα δράσουν μόνοι. Άμεση και απόλυτη η υποταγή της Αιγύπτου, το δε Ηνωμένο Βασίλειο άφηνε να διαδοθεί, ότι η κατοχή της χώρας θα ήταν προσωρινού χαρακτήρα και θα αποσυρόταν με την εκπλήρωση σχετικών αναγκαίου χαρακτήρα εγγυήσεων. Οι κινήσεις της γαλλικής κυβέρνησης απλά επιβεβαιώνουν τον πολιτικού χαρακτήρα αποκλεισμό της Γαλλίας από την Αίγυπτο. Ο βρετανογαλλικός ανταγωνισμός, ο οποίος εμφανίζει συνέχεια, δεν επρόκειτο να περιοριστεί στις δύο Δυνάμεις. Αυτός, που επρόκειτο να έχει ωφέλεια από την επιδείνωση των σχέσεων Γαλλίας και ΗΒ, ήτο ο «Σιδηρούς Καγκελάριος», του οποίου η παρελκυστική πρακτική ενείχε συμβολή στην αποτροπή κοινής βρετανογαλλικής επέμβασης στην Αίγυπτο. Με το πέρας της βρετανικής κατάληψης της Αιγύπτου, ο Otto von Bismarck επιδόθηκε σε προσπάθεια εκμετάλλευσης της σχετικής κατάστασης, άλλοτε με υποδαύλιση της αντιδράσεως της Γαλλίας, άλλοτε με παροχή υποστήριξης στο ΗΒ. Στο πλαίσιο της πολιτικής του Γερμανού Καγκελαρίου, ο βρετανογαλλικός ανταγωνισμός ενσαρκωνόταν ως ένας

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

επιπρόσθετος παράγων συντέλεσης στην απομόνωση της Γαλλίας (Χριστοδουλίδης, 2004, σ.σ. 304 – 307).

Τα ζητήματα Τυνησίας και Αιγύπτου κατά το τέλος του 19ου αιώνα απεικόνισαν την προσπάθεια ευρωπαϊκών δυνάμεων να ελέγξουν κρίσιμες περιφέρειες της Μεσογείου, επιδεικνύοντας μια μορφή περιφερειοποίησης που ενέχει σύνδεση με αποικιακές και γεωπολιτικές φιλοδοξίες. Η διαχείριση αυτών των ζωνών, μέσω οικονομικών και στρατιωτικών παρεμβάσεων, ενίσχυσε την παγκοσμιοποίηση των οικονομικών δικτύων, αλλά ταυτόχρονα καθόρισε νέες περιφερειακές ανισότητες και ανταγωνισμούς.

11.8. Το ευρωπαϊκό αποικιοκρατικό κύμα στην Αφρική

Η πρώτη τάξεως δυναμική της αποικιακής πολιτικής των ευρωπαϊκών Δυνάμεων, των δύο δεκαετιών πριν την εκπονή του 19^{ου} αιώνα, επρόκειτο να βρει αποτύπωση στον πολιτικό χάρτη της Αφρικής και της Ασίας.

Ως προς το ΗΒ ενυπάρχουν τα εξής στοιχεία, επιχείρηση προσάρτησης της Δημοκρατίας του Τράνσβααλ το 1877 (αποτυχία, διατήρηση μόνο δικαιώματος ελέγχου της εξωτερικής πολιτικής), βάσεις για την αποικιοποίηση της βρετανικής Σομαλίας (1884) της Νιγηρίας (1886) και της Ανατολικής Αφρικής (1889). Ως προς τη Γαλλία, εγκαθίδρυση προτεκτοράτου στη Μαδαγασκάρη (1885), εγκατάσταση στο Ομπόκ (1882), διείσδυση στην περιοχή του Νίγηρα (μεταξύ 1880 και 1883). Ως προς την Ιταλία, κατάληψη του κόλπου του Ασσάμπ στην Ερυθρά Θάλασσα (1880) του λιμένα της Μασάουας (1884, πυρήνας ιταλικής αποικίας της Ερυθραίας). Ως προς τη Γερμανία, τελευταία εισέρχεται στο πεδίο των αποικιακών ανταγωνισμών, 1884, όταν επί του Otto von Bismarck θα έχει αποτέλεσμα η πίεση των οικονομικών συμφερόντων, και επιπροσθέτως, όταν ο Otto von Bismarck αποκτήσει αντίληψη των προσφερόμενων ευκαιριών εκ της αποικιακής πολιτικής στην ευρωπαϊκή διπλωματία του, ίδρυση τεσσάρων γερμανικών αποικιών (Ανατολική Αφρική, Νοτιοδυτική Αφρική, Καμερούν, Κογκό). Ως προς την Ολλανδία και την Πορτογαλία, διατήρηση ορισμένων εδαφών εκ των παλαιών αυτοκρατοριών, μη ύπαρξη δυνατότητας συμμετοχής στην καινούργια αποικιακή επέκταση. Ως προς το Βέλγιο, ουσιωδώς ενδιαφέρουσα περίπτωση, δια του

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

γεωγραφικού συνεδρίου των Βρυξελλών του 1876, μαζί με τις σχετικές εξερευνήσεις στην Αφρική επιφέρουν ως αποτέλεσμα την δημιουργία της Διεθνούς Ένωσης του Κογκό, η προαναφερθείσα εξελίσσεται σε μεγάλη ιδιωτική επιχείρηση, ανάπτυξη δραστηριότητας σε ολόκληρη την περιοχή του ποταμού Κόγκο, δημιουργία και εγκαθίδρυση καθεστώτος πραγματικής κατοχής (1879 – 1883). Η κυβέρνηση της Γερμανίας με αφορμή την ύπαρξη συμφερόντων αρκετών κρατών στη σχετική περιοχή, προβαίνει στην πρόταση συνολικού χαρακτήρα λύσης. Ο Otto von Bismarck επιθυμεί εγκαθίδρυση *«αποκλειστικού καθεστώτος μιας μόνο Δύναμης στις εκβολές του ποταμού Κόγκο»*, διασφάλιση *«ελευθερίας εμπορίου»* σε όλα τα εδάφη της Κεντρικής Αφρικής προς την πλευρά του Ατλαντικού, δημιουργία προηγούμενου και θέση σε συγκεκριμένες βάσεις καινούργιου αποικιακού καθεστώτος (Χριστοδουλίδης, 2004, σ.σ. 307 – 308).

Με επιδίωξη της γερμανικής διπλωματίας περί σύναψης συμφωνίας με τη Γαλλία, η προαναφερθείσα αποδεχόμενη έναρξη διαπραγματεύσεων με τον όρο συμμετοχής του HB, συνέρχεται τον Νοέμβριο του 1884 στο Βερολίνο διεθνής αποικιακή διάσκεψη, οι εργασίες κρατούν μέχρι τον Φεβρουάριο του 1885. Γενική Πράξη ενσαρκώνει τη σφραγίδα της Διάσκεψης του Βερολίνου, στοιχεία αυτής είχαν ως εξής, αναγνώριση ύπαρξης ανεξάρτητου κράτους του Κογκό, κτήση εδαφών στην Κεντρική Αφρική από μια ευρωπαϊκή Δύναμη με προϋπόθεση σχετικής γνωστοποίησης στις έτερες Δυνάμεις συνάμα πραγματική κατοχή της περιοχής, ελευθερία εμπορίου σε τεράστια ζώνη (*«συμβατική λεκάνη του Κογκό»*). Πρώτη φορά τα ευρωπαϊκά κράτη, επρόκειτο, να προβούν σε συμφωνία περί καθιέρωσης της αρχής μιας *«οικονομικής εκμετάλλευσης ανοικτής σε όλους»* στο πεδίο της αποικιοκρατίας, εν ολίγοις στη δημιουργία καθεστώτος κατάλληλου περί άμβλυνσης των διεθνών ανταγωνισμών (Χριστοδουλίδης, 2004, σ.σ. 308 – 309).

Το ευρωπαϊκό αποικιοκρατικό κύμα στην Αφρική (τέλη 19^{ου} αιώνα) απετέλεσε την πλέον ακραία μορφή περιφερειοποίησης, καθώς οι ευρωπαϊκές δυνάμεις διχοτόμησαν την αφρικανική ήπειρο σε ζώνες επιρροής και εκμετάλλευσης. Αυτή η διαδικασία εδραίωσε τις ανισότητες και την περιφερειακή διαίρεση, ενώ παράλληλα συνέβαλε στην παγκοσμιοποίηση μέσω της ένταξης της Αφρικής στις παγκόσμιες αγορές πρώτων υλών και εμπορευμάτων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

11.9. Το ευρωπαϊκό αποικιοκρατικό κύμα στην Ασία

Το εγχείρημα της ευρωπαϊκής επέκτασης στην Ασία εμφάνιζε συσχέτιση, βασικώς, με δύο παράγοντες, την κατάκτηση των χερσαίων οδών με πρόσβαση στην αγορά της Κίνας, και τη σταθεροποίηση των συνόρων των Ινδιών. Εν προκειμένω, τα συμφέροντα του ΗΒ, από τη μια πλευρά οικονομικά στην Κίνα, από την έτερη πλευρά στρατηγικά στην περιοχή του Πεντζέχ, βρίσκονταν υπό την απειλή εκ ενεργειών έτερων ευρωπαϊκών Δυνάμεων, επί παραδείγματι της Γαλλίας και περισσότερο της Ρωσίας (Χριστοδουλίδης, 2004, σελ. 309).

Το ζήτημα του Αφγανιστάν, το 1885, έφθασε κοντά στην ανάδυση πολεμικής σύρραξης μεταξύ ΗΒ και Ρωσίας. Η συνοριακή διένεξη με την Κίνα εμφάνισε διευθέτηση το 1881 δια της εκχώρησης ορισμένων εδαφών της Κίνας στη Ρωσία. Ωστόσο, η ρωσική προώθηση προς το Αφγανιστάν επιφέρει τη δημιουργία μεγαλύτερης σοβαρότητας προβλημάτων, καθώς ενσάρκωνε απειλή για την ασφάλεια των Ινδιών, στις οποίες υπήρχε κάλυψη από βορειοανατολικά εκ του αφγανικού προμαχώνα. Η κρίση εμφανίζει επιδείνωση τον Μάρτη του 1884. Διεξάγονται, διαπραγματεύσεις με τη Ρωσία από την βρετανική κυβέρνηση, ωστόσο, υπήρξαν άκαρπες. Την 30^η Μαρτίου του 1885, η Ρωσία καταλαμβάνει το Πεντζέχ. Αυτή την ενέργεια, δεν επρόκειτο ν' ανεχθεί και να δεχτεί το ΗΒ, εξαιτίας της άμεσης σύνδεσης με τις Ινδίες. Ο πόλεμος διαγραφόταν ως αναπόφευκτος. Ωστόσο, ο Τσάρος συναινεί σε διαπραγματεύσεις, εκκίνηση ο Απρίλης του 1885, αποτέλεσμα το βρετανορωσικό Πρωτόκολλο της 10^{ης} Δεκεμβρίου του 1885, το Πεντζέχ έμενε στη Ρωσία, η διάβαση Ζουλφικάρ στο Αφγανιστάν. Έτσι υπήρξε απομάκρυνση της απειλής πολέμου από τη Κεντρική Ασία (Χριστοδουλίδης, 2004, σ.σ. 309 – 310).

Μετά από πολυετείς αναβολές, η Γαλλία καταλαμβάνει το Τονκίνο και καθιστά γαλλικό προτεκτοράτο την εναπομείνασα Αυτοκρατορία του Αννάμ, συνέπεια των προαναφερθέντων ο πόλεμος με την Κίνα (1884 – 1885), διότι η τελευταία κατείχε το άνω Τονκίνο. Δια της επιτευχθείσας Συνθήκης του Τιέν – Τσιν, την 09^η Ιουνίου του 1885, η Κίνα έχει την ανάληψη υποχρέωσης περί απόσυρσης των στρατευμάτων με εκχώρηση του Αννάμ στη Γαλλία, όμως, και ανοίγματος στο εμπόριο της Γαλλίας των νοτίων συνόρων της σε δύο σημεία (Χριστοδουλίδης, 2004, σ.σ. 310 – 311).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Η κυριαρχία του ΗΒ από το δέλτα του Ιραουάντι έχει φθάσει στο Βασίλειο της Βιρμανίας (1885 – 1887), με σκοπό την αποτροπή κατάληψης εκ της Γαλλίας, η οποία δύνατο να εμφανισθεί ως απειλή της ασφάλειας των Ινδιών. Οι αποικιακές πια κτήσεις Γαλλίας και ΗΒ συνόρευαν πια με τη νότια Κίνα. Για το ΗΒ, σημασία ακτινοβολούσε και η διένεξη Γαλλίας – Σιάμ, διότι το Σιάμ ήταν ένα κράτος του οποίου η διατήρηση ήταν αναγκαίος παράγοντας για την ασφάλεια των Ινδιών. Με τη Σύμβαση της 02^{ας} Ιανουαρίου του 1896, για το ΗΒ και τη Γαλλία ενυπήρχε το μοίρασμα των μικρών ηγεμονιών του άνω Μεκόνγκ, ενυπήρχε δε ρητή αμοιβαία υποχρέωση μη επεμβάσεως στο Σιάμ (Χριστοδουλίδης, 2004, σ.σ. 311 – 312).

Παρόμοια με την Αφρική, το αποικιοκρατικό κύμα στην Ασία επέφερε την περιφερειοποίηση με τη διαίρεση των εδαφών σε ζώνες ευρωπαϊκού ελέγχου, ιδιαίτερα στην Ινδία και τη Νοτιοανατολική Ασία. Παράλληλα, δημιουργήθηκε μια έντονη διασύνδεση των ασιατικών αγορών και πόρων με τις ευρωπαϊκές οικονομίες, συμβάλλοντας στην παγκοσμιοποίηση, αλλά, πάντα, μέσα από μια δομή εξάρτησης και ιεραρχίας.

11.10. Τα τρία συστήματα συμμαχιών του Otto von Bismarck

Μετά την ενοποίηση της Γερμανίας το 1871, ο Otto von Bismarck, Καγκελάριος του Γερμανικού Ράιχ, υιοθέτησε μία πολυσύνθετη συνάμα ρεαλιστική διπλωματική στρατηγική, με βασική σκόπευση τη διατήρηση της ειρήνης στην Γηραιά Ήπειρο και την εδραίωση της διεθνούς θέσης της Γερμανίας. Η πολιτική του υπαγορεύτηκε από τον φόβο ενός πολέμου σε δύο μέτωπα –κυρίως απέναντι στη Γαλλία και τη Ρωσία– και από την ανάγκη απομόνωσης της Γαλλίας, η οποία ενείχε επιδίωξη περί τον ρεβανσισμό για την ήττα της στον Γαλλοπρωσικό Πόλεμο (Berstein & Milza, 1997α, σ.σ. 147^η – 162^η· Craig, 1978· Χριστοδουλίδης, 2004, σ.σ. 265^η – 325^η).

Η στρατηγική αυτή εκφράστηκε μέσα από τρία διαδοχικά συστήματα συμμαχιών, που συγκροτήθηκαν την περίοδο 1873–1887 και διατηρήθηκαν έως την αποπομπή του Otto von Bismarck το 1890.

Το Πρώτο Σύστημα: Η Ένωση των Τριών Αυτοκρατόρων (Dreikaiserabkommen, 1873). Το πρώτο σύστημα συμμαχιών εδραιώθηκε το 1873 με

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

την Ένωση των Τριών Αυτοκρατόρων (Γερμανία, Αυστροουγγαρία και Ρωσία). Οι τρεις μοναρχίες δεσμεύτηκαν για συνεργασία περί τη διατήρηση της τάξης στην Ευρώπη, την αποτροπή φιλελεύθερων και επαναστατικών κινήματων, καθώς και την επίλυση διμερών διαφορών ειρηνικά (Rich, 1992). Η συμμαχία αυτή στόχευε στην απομόνωση της Γαλλίας, ωστόσο οι ανταγωνισμοί Ρωσίας–Αυστροουγγαρίας στα Βαλκάνια υπονόμευσαν τη βιωσιμότητά της και οδήγησαν στην αποδυνάμωσή της μετά το 1878 (Bridge & Bullen, 1980).

Το Δεύτερο Σύστημα: Η Τριπλή Συμμαχία και η Γερμανο-Ρωσική Εξισορρόπηση (1879–1881). Το δεύτερο σύστημα εκκίνησε με τη Διπλή Συμμαχία μεταξύ Γερμανίας και Αυστροουγγαρίας το 1879, η οποία προέβλεπε αμοιβαία υποστήριξη σε περίπτωση ρωσικής επίθεσης. Το 1882, προσχώρησε και η Ιταλία, δημιουργώντας την Τριπλή Συμμαχία, με σκοπό την αναχαίτιση της γαλλικής απειλής (Taylor, 1954). Παράλληλα, ο Otto von Bismarck επιδίωξε την εξισορρόπηση των σχέσεων με τη Ρωσία, ανανεώνοντας προσωρινά την Ένωση των Τριών Αυτοκρατόρων το 1881, παρά τις αυξανόμενες εντάσεις στα Βαλκάνια. Με τον τρόπο αυτό, διατηρούσε την διπλωματική ευελιξία της Γερμανίας και αποδυνάμωνε την πιθανότητα δημιουργίας αντιγερμανικών συμμαχιών (Engelberg, 1990).

Το Τρίτο Σύστημα: Η «Συνθήκη Αντασφαλίσεως» (Rückversicherungsvertrag, 1887). Μετά την οριστική κατάρρευση της Ένωσης των Τριών Αυτοκρατόρων το 1887, ο Otto von Bismarck υπέγραψε την μυστική «Συνθήκη Αντασφαλίσεως» με τη Ρωσία. Το σύμφωνο ενείχε πρόβλεψη περί την ουδετερότητα κάθε χώρας σε περίπτωση πολέμου, εκτός αν η Γερμανία επιτεθεί στη Γαλλία ή η Ρωσία στην Αυστροουγγαρία. Σκόπευση του ήταν η διατήρηση της ρωσικής ουδετερότητας σε ενδεχόμενο γαλλογερμανικού πολέμου (Craig, 1978). Το σύμφωνο δεν ανανεώθηκε το 1890, μετά την απομάκρυνση του Otto von Bismarck από τον Αυτοκράτορα Wilhelm II, γεγονός που άνοιξε τον δρόμο για τη συμμαχία Ρωσίας–Γαλλίας και τη σταδιακή διαμόρφωση του Συνασπισμού της Αντάντ (MacMillan, 2013).

Η διπλωματική πολιτική του Otto von Bismarck ενείχε βάση στην αρχή της ισορροπίας ισχύος και της αποτροπής συγκρούσεων μέσω αλληλοεξαρτώμενων συμμαχιών. Παρά την πολυπλοκότητά τους, τα συστήματα αυτά πέτυχαν να διατηρήσουν την ειρήνη στην Ευρώπη για σχεδόν δύο δεκαετίες. Ωστόσο, στηρίχθηκαν

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

σε προσωπικές σχέσεις και σε προσεκτικούς χειρισμούς, γεγονός που τα κατέστησε ευάλωτα μετά την αποχώρηση του αρχιτέκτονα τους. Η κατάρρευση της διπλωματίας του Otto von Bismarck και οι επιλογές των διαδόχων του συνέβαλαν στη δημιουργία αντίπαλων στρατοπέδων και στην πορεία προς τον ΑΠΠ (Steinberg, 2011).

Τα συστήματα συμμαχιών που εδραίωσε ο Bismarck παρουσίαζαν σκόπευση στην περιφερειακή σταθερότητα της Ευρώπης μέσω της διαχείρισης ισορροπιών ισχύος. Παράλληλα, αυτές οι συμμαχίες λειτουργούσαν ως μηχανισμοί περιορισμού της ανεξέλεγκτης παγκοσμιοποίησης, διαμορφώνοντας ένα πολυκεντρικό περιφερειακό σύστημα όπου η παγκόσμια αλληλεπίδραση υποβαλλόταν σε εθνικά και γεωπολιτικά όρια.

11.11. Οι πέντε βιομηχανικές επαναστάσεις

Οι βιομηχανικές επαναστάσεις απετέλεσαν καθοριστικά σημεία καμπής στην παγκόσμια οικονομική και κοινωνική ιστορία, με καίριας σημασίας επιρροή επί της ανάπτυξης της παραγωγής, των τεχνολογιών και των κοινωνικών δομών. Από την πρώτη έως και την πέμπτη βιομηχανική επανάσταση, ύπαρξη παρατήρησης περί συνεχώς εξελισσόμενης σχέσης μεταξύ τεχνολογικής καινοτομίας, περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

Η πρώτη Βιομηχανική Επανάσταση (τέλη 18^{ου} – αρχές 19^{ου} αιώνα). Η πρώτη βιομηχανική επανάσταση εκκίνησε στην Μεγάλη Βρετανία και χαρακτηρίστηκε από την εισαγωγή των μηχανών ατμού, την υφαντουργία και την ανάπτυξη των ορυχείων άνθρακα (Mokyr, 1990). Η εκβιομηχάνιση οδήγησε σε ριζικές αλλαγές στην παραγωγή, με τη μετάβαση από την αγροτική χειροτεχνία στη μαζική παραγωγή εργοστασίων.

Κριτικά, αν και επέφερε οικονομική ανάπτυξη, η πρώτη επανάσταση δημιούργησε ανισότητες και περιφερειοποίηση, καθώς η βιομηχανική παραγωγή συγκεντρώθηκε σε συγκεκριμένες περιοχές (π.χ. Μάντσεστερ), αφήνοντας άλλες αγροτικές περιοχές πίσω (More, 2000). Επιπλέον, η παγκοσμιοποίηση σε αυτή τη φάση ήταν περιορισμένη, με τις μεταφορές να παραμένουν αργές και δαπανηρές.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Η δεύτερη βιομηχανική επανάσταση (τέλη 19^{ου} – αρχές 20^{ου} αιώνα). Η δεύτερη βιομηχανική επανάσταση, ή αλλιώς τεχνολογική επανάσταση, παρουσίαζε υπόβαθρο στην ηλεκτρική ενέργεια, τη χημική βιομηχανία και τη μαζική παραγωγή μέσω της γραμμής συναρμολόγησης (Misa, 2004). Η διεύρυνση των μεταφορών και των επικοινωνιών (σιδηρόδρομοι, τηλέγραφος) ενίσχυσε την οικονομική ενοποίηση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Σε σχέση με την περιφερειοποίηση, η δεύτερη επανάσταση ενείχε διττό ρόλο: αφενός επέκτεινε την αστική βιομηχανική ανάπτυξη, αφετέρου δημιούργησε νέες ανισότητες και εξαρτήσεις μεταξύ κέντρων και περιφερειών (Scott, 1988). Παράλληλα, η δεύτερη επανάσταση επιτάχυνε την παγκοσμιοποίηση, με τις οικονομικές ροές, το εμπόριο και την επικοινωνία να εντείνονται και να εκτείνονται σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η τρίτη βιομηχανική επανάσταση (δεκαετία 1970 – σήμερα). Η τρίτη βιομηχανική επανάσταση, ή ψηφιακή επανάσταση, χαρακτηρίζεται από την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών υπολογιστών, των τηλεπικοινωνιών και της αυτοματοποίησης (Castells, 1996). Η παγκοσμιοποίηση επιταχύνθηκε ραγδαία, καθώς η τεχνολογία επέτρεψε την άμεση σύνδεση και συνεργασία σε παγκόσμιο επίπεδο.

Αν και η τρίτη επανάσταση προώθησε τη συγκέντρωση παραγωγής σε παγκόσμιες «μητροπόλεις» τεχνολογίας, ταυτόχρονα, ενίσχυσε και τη δυναμική της περιφερειοποίησης, αφού επιτρέπει την αποκέντρωση και εξειδίκευση περιοχών σε συγκεκριμένες αγορές και παραγωγικές αλυσίδες (Gereffi, 1999). Ωστόσο, ο κίνδυνος της ψηφιακής ανισότητας και του αποκλεισμού των περιφερειακών περιοχών παραμένει σημαντικός.

Η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση (δεκαετία 2010 – σήμερα). Η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση (Industry 4.0) εισάγει την ευρεία υιοθέτηση των ψηφιακών τεχνολογιών, όπως το IoT, την AI, τη ρομποτική, και την ανάλυση μεγάλων δεδομένων (big data). Αυτές οι τεχνολογίες ενσωματώνουν τον φυσικό, ψηφιακό και βιολογικό κόσμο, μεταβάλλοντας ριζικά τον τρόπο παραγωγής και οργάνωσης των επιχειρήσεων (Schwab, 2016).

Η τέταρτη επανάσταση προωθεί νέες μορφές περιφερειοποίησης, μέσω της δημιουργίας έξυπνων πόλεων και περιφερειών που αξιοποιούν ψηφιακές υποδομές για

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας (Kagermann & Wahlster & Helbig, 2013). Παράλληλα, εντείνει την παγκοσμιοποίηση, καθώς οι ψηφιακές πλατφόρμες διευκολύνουν την παγκόσμια συνεργασία και τη διαχείριση πολύπλοκων διεθνών αλυσίδων αξίας. Ωστόσο, η τεχνολογική πολυπλοκότητα και οι κοινωνικές ανισότητες που προκύπτουν αναδεικνύουν νέες προκλήσεις ως προς την ισορροπη ανάπτυξη.

Η πέμπτη βιομηχανική επανάσταση (αναδυόμενη τάση). Η πέμπτη βιομηχανική επανάσταση, που βρίσκεται σε στάδιο ανάπτυξης και θεωρείται επανάσταση του ανθρώπου και της μηχανής (Human-Centric Revolution), ενέχει εστίαση στη συνύπαρξη της τεχνολογίας με ανθρώπινες αξίες, όπως η βιωσιμότητα, η ηθική τεχνητή νοημοσύνη και η κοινωνική ευημερία (Lasi & Fettke & Kemper & Feld & Hoffmann, 2014). Προωθείται η ένταξη της τεχνολογίας, με τρόπο που να υποστηρίζει το περιβάλλον και τις κοινωνικές ανάγκες, αντί μόνο την οικονομική μεγέθυνση.

Η πέμπτη επανάσταση δύναται, να οδηγήσει σε μια νέα μορφή περιφερειοποίησης που εστιάζει στη βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών, ενώ ταυτόχρονα αναδιαμορφώνει την παγκοσμιοποίηση σε ένα πλαίσιο πιο ισορροπημένων και ηθικών οικονομικών σχέσεων (Schwab & Davis, 2018). Η επιτυχία της εξαρτάται από το κατά πόσο οι νέες τεχνολογίες θα ενσωματωθούν με ανθρωποκεντρικές προσεγγίσεις και πολιτικές κοινωνικής δικαιοσύνης.

Οι πέντε βιομηχανικές επαναστάσεις ενσαρκώνουν κομβικά σημεία στην ιστορία της ανθρώπινης τεχνολογικής και οικονομικής εξέλιξης. Η σχέση τους με την περιφερειοποίηση και την παγκοσμιοποίηση αναδεικνύει τη δυναμική αντίφαση μεταξύ ενοποίησης και αποκέντρωσης, ομογενοποίησης και διαφοροποίησης. Οι σύγχρονες επαναστάσεις θέτουν νέες προκλήσεις για την κοινωνική δικαιοσύνη και τη βιώσιμη ανάπτυξη, επιβάλλοντας την ανάγκη για ολοκληρωμένες πολιτικές και στρατηγικές.

11.12. Η τεχνητή νοημοσύνη

Στο προσκήνιο η Sophia the Robot, η Siri και η Alexa, το αλγοριθμικό VAR, ίσως έχει γίνει αντιληπτό ποιος ή μάλλον ποια, η AI, (Τάσσης & Μήτρου & Κωστή & Καρκατζούνης & Βόρρας, 2023, σ.σ. 09^η – 34^η).

Πηγή άσκησης γοητείας, διεξαγωγής ζωηρού ενδιαφέροντος συζητήσεων, εκτόξευσης δυνατοτήτων ανθρώπινης νοημοσύνης – προσδοκιών, διεύρυνσης ορίων τουλάχιστον κατανόησης του κόσμου, συνάμα και πρόκλησης δέους, παραπέρα ίσως και φόβου/τρόμου.

Όχι μια απλή «τεχνολογία γενικού σκοπού», βλέπε ηλεκτρισμός, μια δια του μονοπατιού χρήσης σε άνευ αριθμησης δραστηριοτήτων, μια τεχνολογία gatekeeper, ένας/μία κλειδοκράτωρ περί την εκθετικού προσήμου αναπτυξιακή πορεία της ευημερίας του ανθρώπου. Πολλαπλοί παράγοντες, μεταμορφώνουν την ΤΝ στην σπουδαιότερη τεχνολογία του 21^{ου} αιώνας.

Είμαστε, ακόμα, στο επίπεδο της Περιορισμένης Τεχνητής Νοημοσύνης, άνευ γνώσης η ώρα της μεταβατικής διαδικασίας στην επονομαζόμενη Γενική Τεχνητή Νοημοσύνη, και σαφέστατα στην Τεχνητή Υπερνοημοσύνη.

Μία τεχνολογία με ολιστική αντίληψη του περιβάλλοντος, με δυνατότητα – ικανότητα προσαρμογής ενεργειών κατά ιδιαίτερο τρόπο, όσον αφορά την μεγιστοποίηση των πιθανοτήτων επιτυχίας. Αφηρημένη, ολιστική, παγκόσμια έννοια, με συμπερίληψη πολυεπίπεδων λειτουργικών οδών, κατέχουσα πολλές διαστάσεις.

Συνδεδεμένη με ανθρώπινου ή έλλογου προσήμου ιδιότητες, φέρουσα την ικανότητα «αλλαγής του παιχνιδιού», εμφανιζόμενη ως «disruptive technology», με απάντηση για ρύθμιση της σχέσης Ανθρώπου και ΤΝ σε πολλαπλές καταστάσεις, η ΤΝ δύναται να ιδωθεί ως κατάσταση που σχετίζεται με ρυθμιστικές κινήσεις σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο, ως δυναμικά εξελισσόμενη δύναμη – κρίκος της παγκοσμιοποίησης, είναι δε μαζί με την Κλιματική Αλλαγή υπαρξιακής φύσεως πρόκληση της ανθρωπότητας.

Η τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί έναν εκ των βασικών παραγόντων νέας παγκοσμιοποίησης, επιταχύνοντας την αυτοματοποίηση, τη διασύνδεση και τη ροή δεδομένων παγκοσμίως. Ταυτόχρονα, αναδεικνύει μορφές περιφερειοποίησης μέσω

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

διαφορών στην πρόσβαση και αξιοποίηση τεχνολογίας μεταξύ χωρών και περιφερειών, εντείνοντας έτσι την ψηφιακή ανισότητα και τον τεχνολογικό κατακερματισμό.

11.13. Η πρωτοβουλία «Μία Ζώνη, ένας Δρόμος» της Κίνας

Η Belt and Road Initiative (BRI) εκ Κίνας, αναφερόμενη και ως ο «Νέος Δρόμος του Μεταξιού», ενσαρκώνει ένα από τα πλέον φιλόδοξου χαρακτήρος έργα υποδομής που έχουν σχεδιαστεί ποτέ (Αλατάς, 2023α, σ.σ. 35^η – 38^η· Franceschini & Loubere, 2024, σ.σ. 73^η – 93^η· Ghiasy, 2021). Το ογκώδους εύρους πλέγμα αναπτυξιακών και επενδυτικών πρωτοβουλιών, που σημείο εκκίνησης έχει το 2013 από τον Πρόεδρο της Κίνας Xi Jinping, αρχικά έτυχε σχεδιασμού με σκοπό την διασύνδεση της Ανατολικής Ασίας και την Ευρώπη διαμέσου φυσικής υποδομής. Στα επόμενα δέκα χρόνια από το 2013, το εγχείρημα υπέστη επέκταση στην Αφρική, την Ωκεανία και τη Λατινική Αμερική, επιφέροντας σημαίνουσα διεύρυνση της οικονομικής και πολιτικής επιρροής της Κίνας.

Ορισμένοι αναλυτές διαβάζουν το εν προκειμένω εγχείρημα ως μια ανησυχητικού προσήμου επέκταση της ανερχόμενης ισχύος της Κίνας και καθώς το κόστος πολλών έργων του εγχειρήματος χαρακτηρίζεται από κόστη με συνεχή αυξητική πορεία, η αντίθεση έχει αυξηθεί σε ορισμένες χώρες. Επιπλέον, οι ΗΠΑ βρίσκουν βάσιμη την ανησυχία ορισμένων στην Ασία ότι η BRI θα μπορούσε να είναι ένας δούρειος ίππος ενός στόχου περί περιφερειακής ανάπτυξης και στρατιωτικής επέκτασης της ηγεσίας της Κίνας. Ο πρώην Πρόεδρος των ΗΠΑ Joe Biden είχε προβεί στη διατήρηση σκεπτικιστικής στάσης των προκατόχων του απέναντι στις ενέργειες του Πεκίνου.

Η BRI δεν αποτελεί ένα γεγονός σε κενό της κινεζικής ιστορίας, ο αρχικός δρόμος του μεταξιού επρόκειτο να κάνει την εμφάνιση του κατά τη δυτική επέκταση της δυναστείας Χαν της Κίνας (206 π.Χ.–220 μ.Χ.), η οποία επέφερε τη δημιουργία εμπορικών δικτύων σε όλες τις σημερινές χώρες της Κεντρικής Ασίας του Αφγανιστάν, του Καζακστάν, της Κιργιζίας, του Τατζικιστάν, του Τουρκμενιστάν και του Ουζμπεκιστάν, καθώς και η σύγχρονη Ινδία και το Πακιστάν στα νότια. Αυτές οι διαδρομές χαρακτηρίζονταν από έκταση περισσότερων των τεσσάρων χιλιάδων μιλίων στην Ευρώπη.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Η Κεντρική Ασία υπήρξε το επίκεντρο ενός εκ των πρώτων κυμάτων της παγκοσμιοποίησης, που επέφερε τη διασύνδεση ανατολικών και δυτικών αγορών, παράγοντας τεράστιο πλούτο και αναμειγνύοντας πολιτιστικές και θρησκευτικές παραδόσεις. Πολύτιμο κινέζικο μετάξι, μπαχαρικά, νεφρίτης και άλλα αγαθά μετακινήθηκαν δυτικά, ενώ η Κίνα έλαβε χρυσό και άλλα πολύτιμα μέταλλα, ελεφαντόδοντο και προϊόντα από γυαλί. Η χρήση της διαδρομής κορυφώθηκε κατά την πρώτη χιλιετία, υπό την ηγεσία αρχικά της Ρωμαϊκής και μετέπειτα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, και της Δυναστείας των Τανγκ (618–907 μ.Χ.) στην Κίνα.

Αλλά οι Σταυροφορίες, καθώς και οι πρόοδοι των Μογγόλων στην Κεντρική Ασία, επέφεραν περιορισμό στο εμπόριο και σήμερα οι χώρες της Κεντρικής Ασίας χαρακτηρίζονται από οικονομικού χαρακτήρα απομόνωση, με το ενδοπεριφερειακό εμπόριο να ενσαρκώνει ένα μικρό ποσοστό του συνόλου του διασυνοριακού εμπορίου. Εξαρτώνται επίσης σε μεγάλο βαθμό από τη Ρωσία, ιδιαίτερα για τα εμβάσματα, τα οποία αποτελούσαν σχεδόν το ένα τρίτο του ΑΕΠ του Κιργιζιστάν και του Τατζικιστάν πριν από τον ρωσικό πόλεμο στην Ουκρανία διασκορπισμένους μετανάστες εργάτες που στέλνουν εμβάσματα.

Ο Κινέζος Πρόεδρος Xi Jinping προέβη στην ανακοίνωση της πρωτοβουλίας κατά τη διάρκεια επίσημων επισκέψεων στο Καζακστάν και την Ινδονησία το 2013. Το εγχείρημα είχε δύο άξονες: τη χερσαία Οικονομική Ζώνη του Δρόμου του Μεταξιού (Silk Road Economic Belt) και τον Θαλάσσιο Δρόμο του Μεταξιού (Maritime Silk Road). Οι δύο αναφέρονταν συλλογικά αρχικά ως πρωτοβουλία One Belt, One Road, αλλά τελικά έγιναν η πρωτοβουλία Belt and Road.

Το όραμα του Κινέζου Προέδρου Xi Jinping χαρακτηριζόταν από τη δημιουργία ενός τεράστιου δικτύου σιδηροδρόμων, ενεργειακών αγωγών, αυτοκινητοδρόμων και εξορθολογισμένων συνοριακών διελεύσεων, τόσο προς τα δυτικά—μέσω των ορεινών πρώην σοβιετικών δημοκρατιών— όσο και προς τα νότια, προς το Πακιστάν, την Ινδία και την υπόλοιπη Νοτιοανατολική Ασία. Ένα τέτοιο δίκτυο επρόκειτο να προωθήσει επέκταση της διεθνούς χρήσης του κινεζικού νομίσματος, του renminbi, και θα «έσπαζε το στενό στην ασιατική συνδεσιμότητα», σύμφωνα με τον Xi Jinping. [Το 2018, η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης, Asian Development Bank, (ADB)] υπολόγισε ότι η

ήπειρος αντιμετωπίζει ετήσιο έλλειμμα χρηματοδότησης υποδομών άνω των 900 δισεκατομμυρίων δολαρίων.].

Ο Κινέζος Πρόεδρος Xi Jinping στη συνέχεια προέβη στην ανακοίνωση περί των σχεδίων για τον Θαλάσσιο Δρόμο του Μεταξιού του 21ου αιώνα στη σύνοδο κορυφής του 2013 της ASEAN στην Ινδονησία. Για να διευκολυνθεί η επέκταση της θαλάσσιας εμπορικής κίνησης, η Κίνα θα επενδύσει στην ανάπτυξη λιμένων κατά μήκος του Ινδικού Ωκεανού, από τη Νοτιοανατολική Ασία μέχρι την Ανατολική Αφρική και μέρη της Ευρώπης. Αναλυτές έχουν προβεί στην εκτίμηση, ότι το μεγαλύτερο μέχρι στιγμής πλέγμα έργων στο πλαίσιο της BRI είναι ο εκτιμώμενος οικονομικός διάδρομος Κίνας-Πακιστάν [China–Pakistan Economic Corridor, (CPEC)] ύψους 62 δισεκατομμυρίων δολαρίων, μια συλλογή έργων που συνδέει την Κίνα με το λιμάνι Gwadar του Πακιστάν στην Αραβική Θάλασσα.

Η Κίνα έχει έναν συνδυασμό γεωπολιτικών και οικονομικών κινήτρων πίσω από την BRI. Ο Κινέζος Πρόεδρος Xi Jinping έχει προωθήσει ένα όραμα για μια πιο δυναμική Κίνα, ακόμη και όταν τα ανεξόφλητα δάνεια της χώρας έχουν αυξηθεί σε ποσοστό που αντιστοιχεί σε πάνω από το ένα τέταρτο του ΑΕΠ της.

Ειδικοί κρίνουν ότι η BRI ως μία από τις κύριες εκφάνσεις ενός πιο τολμηρού κινεζικού κράτους υπό τον Πρόεδρο Xi Jinping, παράλληλα με τη στρατηγική οικονομικής ανάπτυξης «Made in China 2025». Για τον Κινέζο Πρόεδρο Xi Jinping, η BRI χρησιμεύει ως ώθηση ενάντια στον πολυδιαφημισμένο “pivot to Asia” των ΗΠΑ, καθώς και ένας τρόπος για την Κίνα να προβεί στην ανάπτυξη νέων εμπορικών δεσμών, στην καλλιέργεια εξαγωγικών αγορών, στην ενίσχυση των κινεζικών εισοδημάτων και στην εξαγωγή της υπερβολικής παραγωγικής ικανότητας της Κίνας.

Την ίδια στιγμή, η Κίνα κινητροδοτείται ως προς την ενίσχυση των παγκόσμιων οικονομικών δεσμών με τις δυτικές περιοχές της, οι οποίες ιστορικά έχουν παραμεληθεί. Η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης στη δυτική επαρχία Xinjiang, όπου η αυτονομιστική βία βρίσκεται σε έξαρση, αποτελεί κορυφαίας σημασίας προτεραιότητα, όπως και η εξασφάλιση μακροπρόθεσμων ενεργειακών προμηθειών από την Κεντρική Ασία και τη Μέση Ανατολή, ειδικά μέσω διαδρομών που ο στρατός των ΗΠΑ δεν μπορεί να διακόψει. Γενικότερα, οι Κινέζοι ηγέτες είναι αποφασισμένοι

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

να προωθήσουν την αναδιάρθρωση της οικονομία με στόχο την αποφυγή της επονομαζόμενης παγίδας του μεσαίου εισοδήματος. Είναι δε το Πεκίνο που προβαίνει και στην αναζήτηση γεωπολιτικής μόχλευσης επί των χωρών BRI.

Η πρωτοβουλία «Μία Ζώνη, ένας Δρόμος» προωθεί μια στρατηγική παγκοσμιοποίησης, με τη δημιουργία νέων εμπορικών και υποδομικών δικτύων που συνδέουν Ασία, Ευρώπη και Αφρική. Ωστόσο, προωθεί επίσης περιφερειακές εξαρτήσεις και δίκτυα επιρροής υπό κινεζικό έλεγχο, δημιουργώντας μια μορφή γεωπολιτικής περιφερειοποίησης με επίκεντρο τη νέα μεγάλη δύναμη και την αναδιανομή της παγκόσμιας ισχύος.

11.14. Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος και η Κοινωνία των Εθνών

ΑΠΠ, γνωστός και ως ο Μεγάλος Πόλεμος, με εκκίνηση ανάμεσα στα κράτη της Γηραιάς Ηπείρου, στα πεδία μάχης της προαναφερθείσης, με συνέχεια των παγκόσμιων διαστάσεων επέκτασή του (Baylis & Smith & Owens, 2024, σ.σ. 61^η– 62^η). Ο πρώτος σύγχρονος βιομηχανοποιημένος ολοκληρωτικού προσήμου πόλεμος, κομιστής της κατάρρευσης των τεσσάρων ευρωπαϊκών αυτοκρατοριών.

Διαφιλονικούμενο ζήτημα το ξεκίνημα του ΑΠΠ, στις Βερσαλλίες οι νικήτριες δυνάμεις προβαίνουν στην επιβολή συνθήκης που εμπεριείχε την σπορά για την ανάδυση του ΒΠΠ. Τα κίνητρα των εμπολέμων, εγχείρημα για ενασχόληση με περισσότερη ευκολία.

Καθοριστική στιγμή για τον Μεγάλο Πόλεμο η το 1917 συμμετοχή των ΗΠΑ, σημαντικά τα 14 Σημεία του Προέδρου Ουίλσον. Κρίσιμης αξίας γεγονός και η ταυτόχρονη πτώση του Τσάρου – ανάληψη εξουσίας από τους Μπολσεβίκους στην Ρωσία.

Στιγμή νέας εποχής για την διεθνή οργάνωση και την παγκοσμιοποίηση η δημιουργία της ΚτΕ (Τούντα – Φεργάδη, 2013, σ.σ. 45^η – 61^η). Πηγή της ίδρυσης της όχι μόνον το όραμα του Αμερικανού Προέδρου Ουίλσον, αλλά και η γενική ιδέα δόμησης της διεθνούς κοινωνίας υπό έναν σκοπό διατήρησης της ειρήνης συνάμα σφυρηλάτησης – εμπέδωσης «μιας παγκοσμίου πολιτικής και κοινωνικής τάξεως».

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Ήδη στο προοίμιο της ΚτΕ οριζόταν σχετικός σκοπός με τα προαναφερθέντα. Ιδρύθηκε ένας νέος Διεθνής Οργανισμός, πρώτη φορά παγκόσμιος, αποτέλεσμα συνεργατικού εγχειρήματος Βρετανών και Αμερικανών με σκόπευση την αποτροπή νέου παγκόσμιου πολέμου.

Νεωτερικότητα στο πεδίο των Διεθνών Σχέσεων, με πρόνοια περί συστήματος κηδεμονίας συγκεκριμένων εδαφών, ενσωματωμένο το Σύμφωνο σε όλες τις Συνθήκες Ειρήνης, με τρία κύρια Όργανα (Συνέλευση – Συμβούλιο – Γενικός Γραμματέας), με πρόβλεψη στο Άρθρο 14 του Συμφώνου για ΔΔΔΔ, το οποίο είχε πλήρη αυτονομία.

Εκκίνηση παραγωγής έργου τον Ιανουάριο του 1920, τερματισμός εργασιών τον Απρίλιο του 1946, με αξιόλογο έργο στα πρώτα χρόνια δραστηριοποίησης της, σταδιακή η φθορά στο έργο που επιτελούσε, ΚτΕ αναδυόμενη κατά κύριο λόγο ως παγκόσμιος οργανισμός.

Ο ΑΠΠ ανέδειξε τα όρια της περιφερειακής πολιτικής και των συμμαχιών σε έναν όλο και πιο αλληλοεξαρτώμενο κόσμο, προώθησε μεν από μία πλευρά για ένα διάστημα την αποσάθρωση της παγκοσμιοποίησης (1914 – 1918), επιταχύνοντας (από το 1919 και έπειτα) δε από μία έτερη την διαδικασία της παγκοσμιοποίησης μέσω της ανάγκης διεθνούς συνεργασίας. Η ίδρυση της ΚτΕ αποτέλεσε μια πρώτη προσπάθεια παγκόσμιας διακυβέρνησης, αν και η αδυναμία της να διαχειριστεί τις περιφερειακές συγκρούσεις ανέδειξε τις αντιφάσεις μεταξύ παγκοσμιοποίησης και περιφερειοποίησης.

11.15. Η Μεγάλη Ύφεση του 1929

Η οικονομική κρίση του 1929, γνωστή και ως «Μεγάλη Ύφεση» (Great Depression), ενσαρκώνει μία από τις πιο καταστροφικές περιόδους στην ιστορία της παγκόσμιας οικονομίας. Η κρίση ξεκίνησε στις Ηνωμένες Πολιτείες με την κατάρρευση του χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης στις 24 Οκτωβρίου 1929, ημέρα που έμεινε γνωστή ως «Μαύρη Πέμπτη», και επεκτάθηκε γρήγορα παγκοσμίως, προκαλώντας σοβαρές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις (Kindleberger, 1973).

Τα αίτια της κρίσης ήταν πολυπαραγοντικά. Η δεκαετία του 1920 χαρακτηρίστηκε από υπερβολική πίστη στον αυτορρυθμιζόμενο χαρακτήρα των αγορών και έντονη

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

χρηματιστηριακή κερδοσκοπία. Η αλόγιστη παροχή δανείων από τις τράπεζες και η υπερπαραγωγή σε αγροτικό και βιομηχανικό επίπεδο δημιούργησαν συνθήκες οικονομικής φούσκας (**Galbraith, 1955**). Η έλλειψη ρυθμιστικών παρεμβάσεων και η νομισματική πολιτική της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ επιδείνωσαν περαιτέρω την κατάσταση (**Bernanke, 1983**).

Η κρίση επέφερε κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος, ραγδαία αύξηση της ανεργίας και μείωση του διεθνούς εμπορίου. Μέχρι το 1933, η ανεργία στις ΗΠΑ είχε φτάσει περίπου στο 25% του εργατικού δυναμικού (**Romer, 1990**). Οι επιπτώσεις ήταν παγκόσμιες, πλήττοντας ιδιαίτερα τις βιομηχανικές χώρες και συμβάλλοντας στην πολιτική αστάθεια που οδήγησε στην άνοδο αυταρχικών καθεστώτων στην Ευρώπη (**Temin, 1989**).

Η οικονομική κρίση του 1929 αποτέλεσε ισχυρό πλήγμα στην τότε διαδικασία της παγκοσμιοποίησης, η οποία είχε ήδη αρχίσει να διαμορφώνεται από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα μέσω της ελεύθερης διακίνησης κεφαλαίων, ανθρώπων και αγαθών. Μετά την κρίση, παρατηρήθηκε απότομη υποχώρηση της διεθνούς οικονομικής διασύνδεσης, καθώς πολλά κράτη υιοθέτησαν προστατευτικά μέτρα όπως δασμούς και περιορισμούς στο εμπόριο (**Eichengreen, 1996**). Η κατάρρευση του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και η εγκατάλειψη του κανόνα του χρυσού ενίσχυσαν τον οικονομικό εθνικισμό, οδηγώντας σε αποδιάρθρωση των διεθνών αγορών (**James, 2001**). Η παγκοσμιοποίηση ουσιαστικά «πάγωσε» για τουλάχιστον δύο δεκαετίες, μέχρι τη μεταπολεμική περίοδο, όταν τέθηκαν τα θεμέλια για τη σταδιακή της επανεκκίνηση μέσω θεσμών όπως το GATT και το Bretton Woods (**O'Rourke & Williamson, 1999**).

Η απάντηση στην κρίση περιλάμβανε τον μετασχηματισμό του ρόλου του κράτους στην οικονομία. Η πιο χαρακτηριστική περίπτωση ήταν το «New Deal» του Προέδρου Φράνκλιν Ρούσβελτ, ένα σύνολο μεταρρυθμίσεων που στόχευαν στην τόνωση της ζήτησης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας (**Schlesinger, 1958**). Παράλληλα, η κρίση αποτέλεσε καταλύτη για τη μεταβολή της οικονομικής σκέψης, οδηγώντας στην καθιέρωση της κεϋνσιανής θεωρίας, η οποία υποστήριζε την ενεργή παρέμβαση του κράτους για την επίτευξη οικονομικής σταθερότητας (**Keynes, 1936**).

Η κρίση του 1929 ανέδειξε τις αδυναμίες του ανεξέλεγκτου καπιταλισμού και κατέδειξε την ανάγκη για αποτελεσματική κρατική παρέμβαση και ρύθμιση των αγορών. Επιπλέον, επέφερε μια μακρά περίοδο αποπαγκοσμιοποίησης, διακόπτοντας τη διαδικασία διεθνούς οικονομικής ολοκλήρωσης. Τα μαθήματα από εκείνη την περίοδο εξακολουθούν να επηρεάζουν τις σύγχρονες οικονομικές πολιτικές και την αντίληψη περί του ρόλου του κράτους και των διεθνών θεσμών στην παγκόσμια οικονομία.

11.16. Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και το Ευρωπαϊκό Εγχείρημα

Στην Διάσκεψη των Παρισίων και στις συνθήκες που υπεγράφησαν, δεν θα ακολουθηθεί το πνεύμα της Βιέννης του 1815 όσον αφορά την ηττημένη Γερμανία, και ακριβώς εκεί βρισκόταν ο σπόρος του γερμανικού ρεβανσισμού, ο οποίος θα οδηγούσε στην χειρότερη και αιματηρότερη σύγκρουση που γνώρισε ο πλανήτης τον ΒΠΠ (Αλατάς, 2018, σ.σ. 61^η – 67^η· Baylis & Smith & Owens, 2024, σ.σ. 383^η – 399^η· Bernstein & Milza, 1997γ). Ο ΒΠΠ θα διαρκέσει από το 1939 έως το 1945, όσον αφορά τους νεκρούς τα νούμερα απηχούν μια απεχθή πραγματικότητα, τερματίστηκε με νίκη των συμμαχικών δυνάμεων έναντι των δυνάμεων του άξονα.

Ο ΒΠΠ υπήρξε εκείνη η κοσμοπλαστική δύναμη, η οποία θα κόμιζε μία καινούργια ενίσχυση της παγκοσμιοποίησης, δια της δημιουργίας των ΗΕ. Ο ΟΗΕ, ιδρύεται την 24^η Οκτωβρίου 1945, εκ 51 χωρών, απόσταγμα πρωτοβουλιών κυβερνήσεων κρατών, χαρακτηριζόμενα από ηγετικού προσήμου προσπάθεια κατά Γερμανίας και Ιαπωνίας.

Ιδρυτικού προσήμου σκόπευση η διατήρηση της ειρήνης μεταξύ των κρατών μετά τον ΒΠΠ. Δια πολλαπλών μεθόδων, οι θεσμικές υποστάσεις των ΗΕ ήταν και είναι αντανάκλασεις των διδαγμάτων της εμπειρίας της ΚτΕ. Θεσμική οργανωσιακή διάρθρωση και μηχανισμοί των ΗΕ ως αντανάκλασεις των σκοπεύσεων των μεγάλων δυνάμεων συνάμα της οικουμενικότητας, παραπέρα της επίδοσης αγώνα επί των αναγκών και των συμφερόντων των ανθρώπων όπως και των κρατών. Εντάσεις εκ των προαναφερόμενων πολυδιάστατων σκοπεύσεων κεντρικό χαρακτηριστικό της αναπτυξιακής πορείας του ΟΗΕ.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Την ίδια στιγμή, ο ΒΠΠ ενσαρκώνει την προωθητική δύναμη γένεσης – ανάδυσης – λειτουργίας του 1^{ου} κύματος περιφερειοποίησης, κεντρικό εγχείρημα η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση (Μούσης, 2018· Nugent, 2009· Φαραντούρης & Τσιώνα & Σκουλίκης & Ροδόπουλος & Ρηγάκου & Περάκης &... Αγραπίδη, 2012).

Ο ΒΠΠ δημιούργησε τις προϋποθέσεις για μια νέα εποχή παγκοσμιοποίησης μέσω της ίδρυσης του ΟΗΕ και της δημιουργίας ευρωπαϊκών θεσμών. Ο ΟΗΕ προώθησε την παγκόσμια συνεργασία, ενώ το Ευρωπαϊκό Εγχείρημα απέτέλεσε πρότυπο περιφερειακής ολοκλήρωσης, συνδυάζοντας την υπέρβαση εθνικών ορίων με την ενίσχυση της περιφερειακής ταυτότητας και διακυβέρνησης.

11.17. Οι πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας 1970

Η δεκαετία του 1970 σηματοδοτήθηκε από δύο διαδοχικές πετρελαϊκές κρίσεις (1973 και 1979), οι οποίες αναδιαμόρφωσαν ριζικά την παγκόσμια οικονομία και τις γεωπολιτικές ισορροπίες [Baumeister & Peersman, 2013, σ.σ. 01^η – 28^η· Bromley, 1991· Cohn, 2009, σ.σ. 260^η, 261^η – 262^η, 267^η· Cohn & Hira, 2021, σ.σ. 81^η, 88^η, 118^η, 149^η, 153^η, 177^η· Hamilton, 1983, σ.σ. 228^η – 248^η· IEA (International Energy Agency), 2004· Painter, 2014, σ.σ. 24^η – 39^η· Yergin, 2008]. Οι κρίσεις αυτές ανέδειξαν την ευθραυστότητα των οικονομιών του ανεπτυγμένου κόσμου απέναντι στην εξάρτηση από τους υδρογονάνθρακες και ανέπτυξαν νέες στρατηγικές ενεργειακής πολιτικής.

Η πρώτη κρίση με εκδήλωση τον Οκτώβριο του 1973, όταν η Οργάνωση Πετρελαιοεξαγωγικών Χωρών [Organization of the Petroleum Exporting Countries, (OPEC)] επέβαλε εμπάργκο στις εξαγωγές πετρελαίου προς τις ΗΠΑ και άλλες δυτικές χώρες, ως αντίποινα για την υποστήριξή τους στο Ισραήλ κατά τη διάρκεια του Πολέμου του Γιομ Κιπούρ. Η απόφαση συνοδεύτηκε από μείωση της παραγωγής και κατακόρυφη αύξηση της τιμής του πετρελαίου, η οποία σχεδόν τετραπλασιάστηκε μέσα σε λίγους μήνες (από 3 σε 12 δολάρια το βαρέλι).

Οι επιπτώσεις υπήρξαν άμεσες: υψηλός πληθωρισμός, ύφεση, ανεργία και σημαντικές διαταραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα. Οι βιομηχανικές χώρες αναγκάστηκαν να

επανεξετάσουν τις ενεργειακές τους στρατηγικές, ενισχύοντας τις πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας και αναζητώντας εναλλακτικές πηγές.

Η δεύτερη κρίση συνδέεται με την Ιρανική Επανάσταση του 1979, η οποία οδήγησε σε προσωρινή διακοπή της παραγωγής πετρελαίου στο Ιράν, έναν από τους μεγαλύτερους παραγωγούς παγκοσμίως. Αν και το πραγματικό έλλειμμα στην παραγωγή παρουσιαζόταν μικρότερο από εκείνο του 1973, η ανησυχία για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και η ψυχολογία των αγορών προκάλεσαν νέα αύξηση των τιμών – αυτή τη φορά από 13 σε 34 δολάρια το βαρέλι.

Η κρίση του 1979 επιδείνωσε τις ήδη υφιστάμενες οικονομικές πιέσεις στις δυτικές οικονομίες και συνέβαλε στη επανομαζόμενη «στασιμοπληθωριστική» κατάσταση – ταυτόχρονη ύφεση και πληθωρισμός. Επιπλέον, τόνωσε το ενδιαφέρον για επενδύσεις σε πυρηνική ενέργεια, ανανεώσιμες πηγές και τεχνολογίες εξοικονόμησης καυσίμων.

Οι πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας του 1970 κατέδειξαν τη σημασία της ενεργειακής ασφάλειας και αναβάθμισαν τον ρόλο των πετρελαιοπαραγωγών χωρών, ιδιαίτερα αυτών του OPEC. Παράλληλα, επιτάχυναν την αποβιομηχάνιση ορισμένων δυτικών οικονομιών και ενίσχυσαν τον νεοφιλελευθερισμό ως απάντηση στις οικονομικές κρίσεις που ακολούθησαν.

Οι πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας του 1970 δεν απετέλεσαν απλώς ενεργειακά γεγονότα, αλλά πολυδιάστατες κρίσεις με μακροπρόθεσμες συνέπειες στην παγκόσμια πολιτική, οικονομία και στρατηγική σκέψη. Η ανάδειξή τους ανέδειξε την ανάγκη πολυδιάστατης ενεργειακής πολιτικής και διαφοροποίησης των πηγών ενέργειας, στοιχεία που παραμένουν εξαιρετικά επίκαιρα μέχρι σήμερα.

Οι πετρελαϊκές κρίσεις του 1970 ανέδειξαν τη σημασία κρίσιμων πρώτων υλών σε παγκόσμιο επίπεδο, αναδεικνύοντας την αλληλεξάρτηση των ενεργειακών αγορών και την ευαλωτότητα της παγκοσμιοποίησης. Παράλληλα, αναζωπύρωσαν περιφερειακές συγκρούσεις και ανταγωνισμούς, καθώς η προμήθεια ενέργειας έγινε εργαλείο γεωπολιτικής πίεσης και περιφερειακής διαχείρισης.

11.18. Οι κρίσεις δημοσίου χρέους της δεκαετίας 1980

Πριν την αυγή της εποχής κατά την οποία θα ξεσπάσουν οι κρίσεις εξωτερικού χρέους της δεκαετίας του 1980, χρήσιμο καθίσταται να διερευνηθεί το υπόβαθρο πάνω στο οποίο αναδύθηκαν αυτές οι κρίσεις (Αλατάς, 2019, σ.σ. 44^η – 46^η, 48^η – 51^η. Cohn, 2009, σ.σ. 256^η – 300^η. Cohn & Hira, 2021, σ.σ. 176^η – 194^η).

Η δεκαετία του 1970 θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο για την «ανάφλεξη» των κρίσεων εξωτερικού χρέους.

Στην αρχή, το 1973 τα κράτη – μέλη του OPEC θα λάβουν την απόφαση να αυξήσουν κατακόρυφα την τιμή του πετρελαίου. Το υπερβάλλον κέρδος θα επιλέξουν να το επενδύσουν στις εμπορικές τράπεζες. Αυτές με την σειρά τους θα προσανατολιστούν να επενδύσουν αυτά τα χρήματα σε παροχή δανείων προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Και εδώ το ζήτημα που αναδεικνύεται είναι το γεγονός ότι για αυτά τα δάνεια δεν υπήρξαν ποτέ παράλληλα οι απαιτούμενοι έλεγχοι με τα δέοντα εργαλεία περί της δυνατότητας αποπληρωμής αυτών των δανείων.

Τα χρήματα που δανείστηκαν οι εν λόγω χώρες δεν τα προσανατόλισαν σε βιώσιμα έργα. Άλλο ένα δε χαρακτηριστικό ήταν ότι αυτή η αύξηση της τιμής του πετρελαίου δημιούργησε αύξηση πληθωρισμού στις ΗΠΑ και άλλα βιομηχανικά κράτη.

Το 1979 ο OPEC για μια ακόμα φορά θα αυξήσει την τιμή του πετρελαίου. Την ίδια στιγμή στην Αμερικανική Ήπειρο οι ΗΠΑ ακολουθούν μια περιοριστική νομισματική πολιτική, προκειμένου να αντιμετωπίσουν το μείζον ζήτημα του πληθωρισμού. Ωστόσο την ίδια στιγμή αυτή η απόφαση των ΗΠΑ θα προκαλέσει στην χώρα δημιουργία ύφεσης.

Ο εκρηκτικός συνδυασμός της αύξησης της τιμής του πετρελαίου και παράλληλα της αύξησης των επιτοκίων, θα δημιουργηθεί μια παγκόσμια ύφεση.

Αυτή η παγκόσμια ύφεση θα δημιουργήσει πολύ σοβαρά προβλήματα στις αναπτυσσόμενες χώρες. Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα θα είναι η μείωση των εξαγωγών των αναπτυσσόμενων χωρών. Με την πάροδο του χρόνου τα συγκεκριμένα κράτη θα αρχίσουν να αντιμετωπίζουν πρόβλημα στην ομαλή αποπληρωμή του εξωτερικού χρέους τους. Αυτό θα προκαλέσει ευρεία ανησυχία σε τέτοιο επίπεδο, όπου

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

να δημιουργηθεί ανησυχία ακόμα και για την ίδια την ευστάθεια του διεθνούς νομισματικού συστήματος.

Εκείνη ακριβώς όμως την στιγμή ο τρόμος διογκωνόταν ακόμα περισσότερο, διότι το σύστημα ήταν απροετοίμαστο για αυτό που θα επακολουθούσε, για το ξέσπασμα των κρίσεων εξωτερικού χρέους.

Στον ορίζοντα σύννεφα είχαν ήδη αρχίσει να μαζεύονται με απειλητικό τόνο. Χώρες όπως η Αργεντινή, η Σιέρα Λεόνε, το Περού, το Σουδάν, το Τόγκο, το Ζαΐρ λίγο πριν την απαρχή των κρίσεων με το Μεξικό εκκίνησαν διαπραγματευτικές διαδικασίες για εξυγίανση του εξωτερικού τους χρέους, την ίδια ώρα που ο Νότος ασφυκτιούσε με το πρόβλημα του χρέους διαφόρων χωρών.

Το γεγονός όμως που θα δώσει την “ανάφλεξη” για τις πολλαπλές κρίσεις εξωτερικού χρέους ήταν αναμφίβολα η ομολογία από το Μεξικό στο πιο επίσημο επίπεδο της μη ικανότητας αποπληρωμής του δημοσίου χρέους του. Το οποίο εκείνη την στιγμή ανερχόταν στα 80 δισεκατομμύρια δολάρια.

Με αφορμή αυτή την εξέλιξη, οι τράπεζες σταματούν τον δανεισμό και στρέφονται στην προσπάθεια περισυλλογής των προηγούμενων δανείων τους, αυτό με την σειρά του θα προκαλέσει υψηλή ύφεση στις χώρες με το πρόβλημα στο χρέος τους και όλο αυτό θα συνταράξει ολόκληρο το σύστημα.

Με βάση όλα τα παραπάνω θα μπορούσε να γραφεί επιγραμματικά, ότι οι πηγές της δημιουργίας των κρίσεων εξωτερικού χρέους ήταν η εμφάνιση απροσδόκητων εξελίξεων στην παγκόσμια οικονομία, η μη εύρυθμη συμπεριφορά δανειστών και δανειζόμενων και τέλος η εξάρτηση του Νότου από τον Βορρά.

Στην πολύ κρίσιμη δεκαετία του 1980 θα κάνουν σταδιακά την εμφάνιση τους τέσσερα είδη διεθνών διευθετήσεων του ζητήματος του χρέους με τρεις ξεκάθαρους στόχους:

- i. Αποφυγή διάλυσης του διεθνούς τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- ii. Αποκατάσταση δυνατότητας πρόσβασης στις Διεθνείς Αγορές Κεφαλαίου.
- iii. Μέγιστη δυνατή απομείωση οικονομικής αποδιοργάνωσης με παράλληλη αποκατάσταση οικονομικής μεγέθυνσης.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Ακριβώς γύρω από αυτούς τους στόχους θα προγραμματιστεί η υλοποίηση τεσσάρων διεθνών διευθετήσεων:

- i. Δανειοδότηση έκτακτης ανάγκης και ιδιωτικά «ακούσια» δάνεια.
- ii. Σχέδιο Baker.
- iii. Σχέδιο Brady.
- iv. Πρωτοβουλία για τις Υπερχρεωμένες Φτωχές Χώρες.

Το αρχικό στάδιο εξυγίανσης του ζητήματος του χρέους όσον αφορά τις χρεώστριες χώρες ήταν η Δανειοδότηση έκτακτης ανάγκης και τα ιδιωτικά «ακούσια» δάνεια την περίοδο 1982-1985. Αυτή η διευθέτηση κατείχε έναν βραχυπρόθεσμο και έκτακτης ανάγκης χαρακτήρα, συμμετέχοντες θα είναι το Ταμείο – οι ΗΠΑ και άλλοι πιστωτές. Την ίδια στιγμή μέχρι το χρονικό σημείο έγκρισης των δανείων από το ΔΝΤ η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών θα προχωρούσε στην παροχή μεταβατικού χαρακτήρα χρηματοδότησης. Λίγο αργότερα θα ακολουθούσαν μέτρα μεσοπρόθεσμου χαρακτήρα, ακριβώς εδώ οι τράπεζες εμπορικού χαρακτήρα θα παρείχαν δάνεια «ακούσιου» χαρακτήρα. Το Ταμείο θα προωθούσε την ιδέα του συνδυασμού παροχής δανείων με παράλληλη εφαρμογή προγραμμάτων προσαρμογής από τις χρεώστριες χώρες. Τα αποτελέσματα αυτής της διευθέτησης ήταν πενιχρά και καθίστατο εμφανές το γεγονός της ανάγκης για πιο στιβαρή αντιμετώπιση της κατάστασης.

Το επόμενο είδος διευθέτησης διεθνούς χαρακτήρα ήταν το επονομαζόμενο Σχέδιο Baker την περίοδο 1986-1988. Όσον αφορά το συγκεκριμένο σχέδιο, αποτελούσε μια πιο συγκροτημένο μέθοδο αντιμετώπισης του ζητήματος των χρεών από την πρώτη διευθέτηση, στόχευε στην αποπληρωμή χρεών σε μακρόπνοο διάστημα. Το Σχέδιο Baker θα αποτελέσει ορόσημο στην ιστορία των προσπαθειών διευθέτησης των χρεών στην δεκαετία του 1980, θα μεταστρέψει το ενδιαφέρον από την βραχυπρόθεσμη αντιμετώπιση προβλημάτων στο ισοζύγιο πληρωμών σε μακροπρόθεσμες διαρθρωτικές παρεμβάσεις. Με αφορμή αυτό το γεγονός η Διαμερικανική Τράπεζα Ανάπτυξης [Inter-American Development Bank, (IDB)] και η ΠΤ θα χρησιμοποιήσουν την περίπτωση για πιο ενεργό ρόλο με τα μακροπρόθεσμης φύσεως δάνεια τους. Η εφαρμογή του Σχεδίου Baker αποδεικνύεται δυσχερής υπόθεση με αιτία τις απροσδόκητες αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία. Θα δημιουργηθεί μια επικίνδυνη περιδίνηση όσον αφορά την αντιμετώπιση των προβλημάτων με τα χρέη και εν τέλει

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

όλη αυτή η κατάσταση θα φέρει δυσκολίες στον στόχο για στιβαρή οικονομική μεγέθυνση.

Με βάση την αποτυχία και του Σχεδίου Baker η αποπληρωμή χρεών γινόταν ολοένα και πιο δύσκολη υπόθεση. Το δε βασικό ζήτημα ήταν το γεγονός της μη αναγνώρισης του πραγματικού προβλήματος δηλαδή όχι της έλλειψης ρευστότητας αλλά της αφερεγγυότητας.

Η επόμενη διεθνής διευθέτηση ήταν το Σχέδιο Brady την περίοδο 1989-1994. Ενώ το Σχέδιο Brady και το Σχέδιο Baker μοιράζονταν το γεγονός ότι αντιμετώπιζαν την διαχείριση χρέους ανά συγκεκριμένη περίπτωση με βοήθεια και συγκεκριμένα προγράμματα προσαρμογής από το Ταμείο και την Τράπεζα, η μεγάλη ειδοποιός διαφορά του Σχεδίου Brady αποτελούσε η ύπαρξη πρόνοιας για συγκεκριμένη μείωση χρέους. Η αχίλλειος πτέρνα όμως αυτού του Σχεδίου ήταν το γεγονός, ότι στόχευε στην επίλυση μόνο των προβλημάτων χρέους προς τράπεζες εμπορικού χαρακτήρα.

Τελευταία αλλά όχι λιγότερο σημαντική διεθνής διευθέτηση των χρεών ήταν η Πρωτοβουλία για τις Υπερχρεωμένες Φτωχές Χώρες, μια Πρωτοβουλία που ξεκίνησε από το 1996 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Αυτή η διευθέτηση αποτέλεσε απόρροια των διεργασιών της Συνόδου της G-7 στην περιοχή Λυών της Γαλλίας. Παρά την αρχική αντίσταση του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας, οι δύο Διεθνείς Θεσμοί έδωσαν την συγκατάβαση τους για την συγκεκριμένη κίνηση δίνοντας το παρόν στην Σύνοδο δια του Διευθύνοντος Συμβούλου του Ταμείου και του Προέδρου της Τράπεζας. Αυτή η Πρωτοβουλία στοχεύει στην μείωση του χρέους των Υπερχρεωμένων Φτωχών Χωρών, προκειμένου να καταστούν ικανές να εξυπηρετούν την αποπληρωμή των χρεών τους χωρίς προβλήματα και παράλληλα στην μεγέθυνση της οικονομικής τους ανάπτυξης. Μια αργή διαδικασία της οποίας τα αποτελέσματα ακόμα βρίσκονται υπό διερεύνηση.

Τελικά αυτές οι τέσσερις διεθνείς διευθετήσεις πέτυχαν στους τρεις στόχους για τους οποίους είχαν δημιουργηθεί;

Τα Σχέδια Braker και Brady επέτυχαν ως προς τον πρώτο και δεύτερο στόχο, όσον αφορά την αποφυγή διάλυσης του διεθνούς τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος και την αποκατάσταση δυνατότητας πρόσβασης στις Διεθνείς Αγορές

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Κεφαλαίου. Ειδικότερα, την στιγμή του τέλους της δεκαετίας του 1980 τα πιστωτικά ιδρύματα βρίσκονταν σε πολύ καλύτερη και πιο εύρωστη θέση σε σχέση με τις αρχές της δεκαετίας. Σε σχέση με την αποκατάσταση της πρόσβασης στις Διεθνείς Αγορές Κεφαλαίου, οι χρεώστριες χώρες με το τέλος των κρίσεων, θα επιτύχουν τον συγκεκριμένο ζωτικό στόχο. Την ίδια στιγμή όμως τα δύο Σχέδια κρίνονταν ιδιαίτερα αποτυχημένα όσον αφορά την προώθηση της οικονομικής μεγέθυνσης.

Όπως γράφηκε και παραπάνω η Πρωτοβουλία για τις Υπερχρεωμένες Φτωχές Χώρες χαρακτηρίζεται ως μια αργοκίνητη διαδικασία, όπου το αποτέλεσμα αυτής παραμένει ακόμα ασαφές.

Οι κρίσεις δημοσίου χρέους τη συγκεκριμένη περίοδο ανέδειξαν την αλληλεπίδραση των εθνικών οικονομιών με τα διεθνή χρηματοπιστωτικά συστήματα, επιβεβαιώνοντας την έντονη παγκοσμιοποίηση των κεφαλαίων. Ωστόσο, η ανάγκη για περιφερειακές πολιτικές προσαρμογής και ελέγχου χρέους ανέδειξε τα όρια της παγκοσμιοποίησης και την επαναφορά της περιφερειοποίησης ως μέσο διαχείρισης κρίσεων.

11.19. Η χρηματοπιστωτική κρίση της δεκαετίας του 1990

Χρηματοπιστωτική κρίση της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ασίας στην περίοδο της δεκαετίας του 1990, άλλως ασιατική χρηματοπιστωτική κρίση, με σημαντικές προκλήσεις για το ΔΝΤ και την διεθνή χρηματοοικονομική σταθερότητα, με προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό της «διεθνούς χρηματοπιστωτικής αρχιτεκτονικής» (Cohn, 2009, σ.σ. 300^η – 302^η· Cohn & Hira, 2021, σ.σ. 194^η – 198^η· Krugman & Obstfeld & Melitz, 2016, σ.σ. 753^η – 760^η).

Δεκαετία του 1990, ανανέωση ροών ιδιωτικών κεφαλαίων προς τις LDCs μεσαίου εισοδήματος, οι επενδύσεις χαρτοφυλακίου με δυναμικά εξελισσόμενη σημασία-αξία, αυξημένες οι ξένες άμεσες επενδύσεις, αυξανόμενες ανησυχίες για τις προαναφερθείσες ροές ιδιωτικών κεφαλαίων.

Η εξέλιξη της ασιατικής χρηματοπιστωτικής κρίσης λαμβάνει χώρα σε σειρά σταδίων/επιπέδων, με σημείο εκκίνησης την Ταϊλάνδη και συνέπεια εξάπλωσης σε έτερες χώρες. Δραματική αύξηση εισροών κεφαλαίων στην Ταϊλάνδη (αρχές δεκαετίας 1990), με αρκετά οικονομικά προβλήματα η Ταϊλάνδη, τον Ιούλιο του 1997 εκκινεί

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

γενικευμένη κρίση, την στιγμή που η Ταϊλάνδη επιλέγει την ελεύθερη διακύμανση για το νόμισμα της, το μπαχτ δέχεται υποτιμήσεις, επιπλέον χώρες επιλέγουν την ελεύθερη διακύμανση, απώλεια εμπιστοσύνης ξένων επενδυτών, μαζικού προσήμου αντιστροφή των ορών κεφαλαίων, πολλαπλές ασιατικές χώρες προβαίνουν στην αναζήτηση δανείων από ΔΝΤ και ΠΤ για ενίσχυση οικονομιών και νομισμάτων.

Το μείζονος σημασίας προβληματικό ζήτημα στην ασιατική χρηματοπιστωτική κρίση ο ξένος δανεισμός των εγχώριων τραπεζών και των ιδιωτικών εταιρειών, «κρίση λογαριασμών κεφαλαίων», ζητούμενο για τις κυβερνήσεις η ανασύνταξη χρεοκοπημένων πιστωτικών συστημάτων και η αναπροσαρμογή εταιρικών χρεών.

Αν και, η χρηματοπιστωτική κρίση αναδύθηκε ως προσωρινής φύσεως προβληματική κατάσταση, εντούτοις, κυβερνήσεις μεγάλων αναπτυγμένων προώθησαν εγχείρημα ενδυνάμωσης – μεταρρύθμισης της «διεθνούς χρηματοπιστωτικής αρχιτεκτονικής», εν ολίγοις της παγκόσμιας διακυβέρνησης στα χρηματοοικονομικά (νέες δανειοδοτικές υπηρεσίες του ΔΝΤ, καλύτερες στρατηγικές αποφυγής – επίλυσης χρηματοπιστωτικών κρίσεων, αποτροπή κρίσεων, μεταρρύθμιση πολιτικών ΔΝΤ, συμμετοχή ιδιωτών στα εγχειρήματα επίλυσης χρηματοπιστωτικών προβλημάτων λιγότερο αναπτυγμένων οικονομιών και μεταβατικών οικονομιών).

Η χρηματοπιστωτική κρίση της δεκαετίας του 1990, κυρίως στην Ασία, απεκάλυψε τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης των κεφαλαίων και των αγορών, ενώ κόμισε στο προσκήνιο την ανάγκη για περιφερειακή συνεργασία και ρυθμίσεις. Η κρίση ανέδειξε την ένταση μεταξύ παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών δικτύων και τοπικών οικονομιών, ενισχύοντας τάσεις περιφερειακής ολοκλήρωσης ως απάντηση σε παγκόσμιες προκλήσεις.

11.20. Η χρηματοπιστωτική κρίση της περιόδου 2007-2009

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2007–2009 ενσαρκώνει τη σοβαρότερη οικονομική αναταραχή μετά τη Μεγάλη Ύφεση του 1929 (Baldwin & Wyplosz, 2017, σ.σ. 694^η – 702^η. Cohn & Hira, 2021, σ.σ. 199^η – 203^η). Ξεκινώντας από τις ΗΠΑ, η κρίση ταχύτατα επεκτάθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο, αποκαλύπτοντας βαθιές

διαρθρωτικές αδυναμίες του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και προκαλώντας ύφεση σε πολλές ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες οικονομίες.

Η βασική αιτία της κρίσης εντοπίζεται στη φούσκα της αγοράς ακινήτων των ΗΠΑ, η οποία τροφοδοτήθηκε από:

- i. Χαλαρή νομισματική πολιτική της Ομοσπονδιακής Τράπεζας μετά το 2001,
- ii. Επέκταση των ενυπόθηκων δανείων υψηλού κινδύνου (subprime loans),
- iii. Ανεπαρκής εποπτεία και ρυθμιστικό πλαίσιο,
- iv. Χρήση πολύπλοκων χρηματοοικονομικών προϊόντων όπως τα τιτλοποιημένα ενυπόθηκα δάνεια (Mortgage-Backed Securities, MBS) και τα παράγωγα (Collateralized Debt Obligations, CDOs), τα οποία συγκαλύπτουν τον πραγματικό κίνδυνο,
- v. Υπερβολική μόχλευση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Η κρίση με κορύφωση στο 2008, όταν μεγάλες τράπεζες και επενδυτικοί οίκοι βρέθηκαν στα πρόθυρα χρεοκοπίας. Η κατάρρευση της Lehman Brothers τον Σεπτέμβριο του 2008 αποτέλεσε σημείο καμπής, προκαλώντας αλυσιδωτές αντιδράσεις στις αγορές. Η εμπιστοσύνη στο τραπεζικό σύστημα κατέρρευσε, με αποτέλεσμα το πάγωμα της διατραπεζικής χρηματοδότησης και την εκτεταμένη κρίση ρευστότητας.

Οι κυβερνήσεις και οι κεντρικές τράπεζες παρενέβησαν με εκτεταμένα μέτρα, μεταξύ των οποίων:

- i. Διάσωση τραπεζών μέσω κρατικών ενισχύσεων και εθνικοποιήσεων,
- ii. Μείωση επιτοκίων και προγράμματα ποσοτικής χαλάρωσης (quantitative easing),
- iii. Δημοσιονομικά πακέτα στήριξης για την τόνωση της ζήτησης,
- iv. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στο ρυθμιστικό πλαίσιο, όπως η υιοθέτηση της Βασιλείας III.

Η κρίση οδήγησε σε:

- i. Βαθιά οικονομική ύφεση στις περισσότερες ανεπτυγμένες οικονομίες,
- ii. Αύξηση της ανεργίας και μείωση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ),
- iii. Απώλεια εμπιστοσύνης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα,
- iv. Άνοδο του δημόσιου χρέους, λόγω των παρεμβάσεων στήριξης,
- v. Αναθεώρηση οικονομικών θεωριών, με ενίσχυση των κεϋνσιανών προσεγγίσεων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Η κρίση του 2007–2009 ανέδειξε την ανάγκη για αυστηρότερη χρηματοπιστωτική ρύθμιση, διαφάνεια και ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας. Παρά τα μέτρα που ελήφθησαν, οι βαθύτερες ανισορροπίες του παγκόσμιου χρηματοοικονομικού συστήματος παραμένουν αντικείμενο έντονης συζήτησης, ιδίως σε ένα περιβάλλον όπου νέες προκλήσεις, όπως η ψηφιοποίηση της οικονομίας και η κλιματική κρίση, αναδύονται διαρκώς.

Η κρίση αυτή απετέλεσε ένα παγκόσμιο γεγονός με σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες, αποκαλύπτοντας τις αδυναμίες και κινδύνους της διεθνούς χρηματοπιστωτικής παγκοσμιοποίησης. Παράλληλα, ανέδειξε την ανάγκη για ενίσχυση των περιφερειακών και εθνικών πολιτικών σταθεροποίησης και ρύθμισης, επαναφέροντας στο προσκήνιο την έννοια της περιφερειοποίησης ως μέσο διαχείρισης της παγκόσμιας αλληλεξάρτησης.

11.21. Το Τσερνόμπιλ, η Φουκουσίμα 1, το περιβάλλον

Το πυρηνικό ατύχημα του Τσερνόμπιλ, που σημειώθηκε στις 26 Απριλίου 1986 στον αντιδραστήρα 4 του πυρηνικού σταθμού παραγωγής ενέργειας κοντά στην πόλη Πρίπιατ της τότε Σοβιετικής Ένωσης (σημερινής Ουκρανίας), θεωρείται το πιο σοβαρό πυρηνικό ατύχημα στην ιστορία. Το ατύχημα προκλήθηκε κατά τη διάρκεια μιας δοκιμής ασφαλείας, όταν η ταχεία αύξηση της ισχύος του αντιδραστήρα RBMK-1000 οδήγησε σε μια ισχυρή έκρηξη και πυρκαγιά, με αποτέλεσμα την εκπομπή ραδιενεργών υλικών στην ατμόσφαιρα (IAEA, 2006· UNSCEAR, 2008· WHO, 2006· World Nuclear Association, 2025).

Οι επιπτώσεις του ατυχήματος υπήρξαν εκτεταμένες και πολυδιάστατες. Πάνω από 350.000 άτομα αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους, ενώ εκτεταμένες περιοχές στην Ουκρανία, Λευκορωσία και Ρωσία μολύνθηκαν με ραδιενέργεια. Αν και ο ακριβής αριθμός θυμάτων παραμένει αμφιλεγόμενος, ο ΠΟΥ εκτιμά ότι έως και 4.000 θάνατοι μπορεί να σχετίζονται μακροπρόθεσμα με το ατύχημα, κυρίως από καρκίνο του θυρεοειδούς.

Το Τσερνόμπιλ απετέλεσε σημείο καμπής για την παγκόσμια αντίληψη σχετικά με την πυρηνική ενέργεια. Οδήγησε σε αυστηρότερα διεθνή πρότυπα ασφαλείας, αλλαγές

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

στον σχεδιασμό των αντιδραστήρων, καθώς και σε αύξηση της διαφάνειας και της διακρατικής συνεργασίας στον τομέα της πυρηνικής τεχνολογίας. Παράλληλα, συνέβαλε στην ενίσχυση του αντιπυρηνικού κινήματος και επηρέασε την ενεργειακή πολιτική πολλών κρατών, ιδίως στην Ευρώπη.

Σήμερα, η περιοχή του Τσερνόμπιλ έχει μετατραπεί σε «ζώνη αποκλεισμού», λειτουργώντας τόσο ως χώρος επιστημονικής έρευνας για τη ραδιενέργεια και τα οικοσυστήματα όσο και ως σύμβολο των κινδύνων που συνοδεύουν την τεχνολογική πρόοδο χωρίς επαρκή πρόβλεψη και ασφάλεια.

Ήταν 11^η Μαρτίου του 2011, όταν σεισμός της τάξεως των 9 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ έπληξε την Ιαπωνία, πάνω από 15.000 οι νεκροί, τσουνάμι δε προκαλούμενο από τον σεισμό επέφερε πλήγματα στο πυρηνικό εργοστάσιο Φουκοσίμα 1 (ακτή του Χονσού), (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 539^η). Απελευθερώθηκε ραδιενεργό υλικό σε αέρα και νερό, υπήρξε απομάκρυνση 160.000 ανθρώπων. Εκ της κυβέρνησης της Ιαπωνίας είχε προωθηθεί αρχική εκτίμηση της καταστροφής στο επίπεδο 4 [Διεθνής Κλίμακα Πυρηνικών Γεγονότων, International Nuclear and Radiological Event Scale, (INES)] εν τέλει προέβη σε αναθεώρηση στο επίπεδο 7, δεχόμενη δριμεία κριτική για την διαχείριση της κατάστασης. Το 2018 και έπειτα, η Διεθνής Οργάνωση Ατομικής Ενέργειας [ΔΟΑΕ, International Atomic Energy Agency, (IAEA)] προέβη σε κρίση περί σταθερής κατάστασης, αλλά με επισήμανση για αμέσου προσήμου δράση όσον αφορά το ραδιενεργό νερό. Πέραν της έκτασης του προορισμού της ραδιενέργειας, σύντομα, και μία ακόμα φορά, τέθηκαν θεμελιώδη ερωτήματα για την βιομηχανία πυρηνικής ενέργειας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Και είναι γνωστό, πως τα ζητήματα του περιβάλλοντος δεν λογαριάζουν εθνικά σύνορα (Baylis & Smith & Owens, 2024, σ.σ. 441^η – 459^η· Δημαδάμα, 2021· Δούση, 2014· Μαυρογένης & Μπούρτζης & Ροδοθεάτος & Τσάλτας, 2011· Μαυρογένης & Μπούρτζης & Ροδοθεάτος, 2017· Τσάλτας, 2010). Η ανθρωπότητα και η υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας της γης, το πολυεπίπεδο των οικολογικών αποτυπωμάτων των κρατών, η περίπλοκη σχέση παγκοσμιοποίησης και περιβάλλοντος, ειδικότερα περιβαλλοντικής υποβάθμισης και υπερκατανάλωσης πόρων, την ίδια όμως στιγμή ελάχιστες αποδείξεις για μια «προς τα κάτω» και «προς τα πίσω» διαδικασία ως προς τα πρότυπα περιβάλλοντος από την παγκοσμιοποίηση, διότι, καθώς τα περιβαλλοντικά

**Περιφεραιοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

προβλήματα απαιτούν λύσεις που υπερβαίνουν τα σύνορα, σφυρηλατείται ανάγκη για παγκόσμια συνεργασία – για παγκόσμιες λύσεις – μια θεμελιώδους προσήμου απαίτηση για παγκόσμια περιβαλλοντική διακυβέρνηση.

Από τα πυρηνικά ατυχήματα, μέχρι την Κλιματική Αλλαγή, που έχει αναδυθεί ως μία εκ των 2 υπαρξιακής φύσεως προκλήσεων της ανθρωπότητας, εν ολίγοις το ίδιο το περιβάλλον, ξεπροβάλλει η ξεχωριστή σημασία της παγκοσμιοποίησης, αλλά και της περιφερειοποίησης, ως δύο διαφορετικών διαστάσεων συνάμα ίσης αξίας θεμελιωδών πυλώνων προώθησης της ανάγκης δημιουργίας συνεργατικών σχημάτων για αυτά τα ζητήματα που άπαντες/άпасες απασχολούν.

Τα πυρηνικά ατυχήματα στο Τσερνόμπιλ και τη Φουκουσίμα ανέδειξαν τις παγκόσμιες επιπτώσεις περιβαλλοντικών κρίσεων, υπενθυμίζοντας την ανάγκη παγκόσμιας συνεργασίας και ρύθμισης για την προστασία του πλανήτη. Ωστόσο, η διαχείριση αυτών των καταστάσεων συχνά παρέμεινε σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, αναδεικνύοντας τις αντιφάσεις μεταξύ παγκοσμιοποίησης και περιφερειοποίησης στον περιβαλλοντικό τομέα.

11.22. Η ενδεκάτη Σεπτεμβρίου του 2001

Όπως αναλύει και επισημαίνει ο Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, η ενδεκάτη Σεπτεμβρίου του 2001, δεν υπήρξε ένα απρόσμενο γεγονός (**Baylis & Smith & Owens, 2024**, σ.σ.. 514^η – 533^η· **Παπασωτηρίου, 2018**, σ.σ. 542^η – 552^η). Η προβληματική της διεθνούς ισλαμικού προσήμου τρομοκρατίας των τελών του 20^{ου} αιώνας και των αρχών του 21^{ου} αιώνας χαρακτηρίζεται από την απόκτηση διαστάσεων κρίσιμης εξωσυστημικής απειλής, απέναντι στο σύστημα κυρίαρχων κρατών της Βεσφαλίας.

Δεν επρόκειτο να εμφανίσει αποκλειστική σχέση με τις ΗΠΑ, η Γαλλία στα μέσα της δεκαετίας του 1990, η Ρωσία στα τέλη της δεκαετίας του 1990, υπήρξαν θύματα της συγκεκριμένης τρομοκρατίας. Η Κίνα από την πλευρά της, δια της σφυρηλάτησης του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης (1996), έδωσε την δική της μάχη κατά της βίας και φανατικού προσήμου διεθνούς ισλαμικής τρομοκρατίας. Καθώς δε, το κεντρικό θύμα ήταν οι ΗΠΑ, επιδόθηκαν σε διεθνή αγώνα, με το στοιχείο του κατ' επείγοντος, έναντι της διεθνούς ισλαμικής τρομοκρατίας, για την διάλυση της.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Η κατάρρευση των Διδύμων Πύργων του Παγκόσμιου Κέντρου Εμπορίου της Νέας Υόρκης, η καταστροφή κρίσιμου τμήματος του Πενταγώνου, όλα ενσάρκωσαν σημαντικό πλήγμα στο κέντρο του οικονομικού συνάμα στρατιωτικού συστήματος των ΗΠΑ. Εν ολίγοις, η ενδεκάτη Σεπτεμβρίου του 2001 απετέλεσε πρώτης τάξεως σοκ στην βεσφαλιανού προσήμου κοινωνία των κυρίαρχων κρατών. Ναι μεν η αντίδραση της νεωτερικού προσήμου κοινωνίας των κυρίαρχων κρατών ήταν αποφασιστική και με υψηλό επίπεδο συνεργασίας, την ίδια ώρα, η παγκοσμιοποίηση είχε δεχθεί ένα ισχυρό και ουσιαστικό χτύπημα.

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου ανέδειξαν την παγκόσμια φύση των απειλών και την ανάγκη διεθνούς συνεργασίας, επιταχύνοντας την παγκοσμιοποίηση σε ζητήματα ασφάλειας. Ταυτόχρονα, οδήγησαν σε ενίσχυση εθνικών και περιφερειακών μέτρων ελέγχου και ασφάλειας, δημιουργώντας παράλληλες μορφές περιφερειοποίησης μέσω πολιτικών διαχείρισης της παγκόσμιας απειλής.

11.23. Η οικονομική κρίση στην Ευρωπαϊκή Ένωση την περίοδο 2010-2015

Η περίοδος 2010–2015 απετέλεσε μία από τις πιο κρίσιμες φάσεις της σύγχρονης ιστορίας της ΕΕ, καθώς σηματοδότησε την έξαρση της οικονομικής κρίσης που έπληξε σοβαρά τόσο τις οικονομίες των κρατών-μελών όσο και την ίδια τη συνοχή του ευρωπαϊκού οικοδομήματος (Baldwin & Wyplosz, 2017, σ.σ. 702^η – 714^η· Cohn & Hira, 2021, σ.σ. 203^η – 204^η· European Commission, 2015· Παπάζογλου, 2014, σ.σ. 505^η – 510^η· Pisani-Ferry, 2014· Stiglitz, 2016). Η κρίση αυτή, με επίκεντρο την Ευρωζώνη, είχε σύνθετα αίτια, πολλαπλές επιπτώσεις και οδήγησε στη λήψη σημαντικών πολιτικών και θεσμικών αποφάσεων.

Η οικονομική κρίση στην ΕΕ δεν προέκυψε αιφνίδια, αλλά, υπήρξε απότοκο μιας σειράς διαρθρωτικών αδυναμιών και πολιτικών επιλογών:

- i. Δημοσιονομική ανισορροπία: Αρκετά κράτη-μέλη, ιδιαίτερα της Νότιας Ευρώπης, παρουσίαζαν υψηλά ελλείμματα και δημόσιο χρέος ήδη πριν από το 2008.
- ii. Η χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, που ξεκίνησε από τις ΗΠΑ, επηρέασε σοβαρά τις ευρωπαϊκές τράπεζες, οδηγώντας σε κρίση εμπιστοσύνης και ασφυκτική πίεση στις αγορές ομολόγων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- iii. Δομικά ελλείμματα της Ευρωζώνης, όπως η απουσία κοινής δημοσιονομικής πολιτικής και μηχανισμών αναδιανομής μεταξύ κρατών-μελών, ενέτειναν την κρίση.
- iv. Τραπεζική κρίση και περιορισμένη εποπτεία, που ενίσχυσαν την αστάθεια των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, κυρίως σε Ιρλανδία και Ισπανία.

Η κρίση εξελίχθηκε κυρίως ως κρίση δημόσιου χρέους:

- i. Το 2010, η Ελλάδα κατέστη η πρώτη χώρα της Ευρωζώνης που ζήτησε χρηματοδοτική στήριξη, οδηγούμενη σε τρία διαδοχικά προγράμματα προσαρμογής με τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και του ΔΝΤ – το λεγόμενο «τρίο» ή «Τρόικα».
- ii. Ακολούθησαν η Ιρλανδία (2010) και η Πορτογαλία (2011), ενώ η Ισπανία (2012) έλαβε ειδική βοήθεια για τη στήριξη του πιστωτικού της συστήματος.
- iii. Σφυρηλατήθηκαν οι πρώτοι μηχανισμοί στήριξης, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Facility, EFSF) και αργότερα ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (European Stability Mechanism, ESM), για την παροχή δανείων με αντάλλαγμα μέτρα λιτότητας και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Η κρίση είχε σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες:

- i. Οικονομική ύφεση: Πολλά κράτη της Ευρωζώνης, ιδίως του Νότου, βίωσαν πολυετή ύφεση και πτώση του ΑΕΠ.
- ii. Ανεργία: Η ανεργία με ραγδαία αύξηση, με ιδιαίτερη ένταση στους νέους (π.χ. πάνω από 50% στην Ελλάδα και την Ισπανία).
- iii. Δημοσιονομική προσαρμογή: Η επιβολή μέτρων λιτότητας οδήγησε σε περικοπές μισθών, συντάξεων και κοινωνικών δαπανών, επιδεινώνοντας τις κοινωνικές ανισότητες.
- iv. Πολιτική αστάθεια: Η κρίση ενίσχυσε την άνοδο ευρωσκεπτικιστικών και λαϊκιστικών κομμάτων, ενώ έπληξε την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς της ΕΕ.

Η κρίση οδήγησε σε σημαντικές παρεμβάσεις και θεσμικές εξελίξεις:

- i. Ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης (Γκόρτσος, 2014· De Grauwe, 2018), με την εισαγωγή του Δημοσιονομικού Συμφώνου (Fiscal Compact), το οποίο επέβαλε αυστηρότερους κανόνες δημοσιονομικής πειθαρχίας.
- ii. Δημιουργία της Τραπεζικής Ένωσης, με στόχο την κοινή εποπτεία των τραπεζών της Ευρωζώνης μέσω της ΕΚΤ.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- iii. Ποσοτική χαλάρωση (Quantitative Easing): Το 2015 η ΕΚΤ προχώρησε σε αγορά κρατικών ομολόγων με στόχο την ενίσχυση της ρευστότητας και την καταπολέμηση του αποπληθωρισμού.

Η κρίση της περιόδου 2010–2015 ανέδειξε τις βαθιές διαρθρωτικές αδυναμίες της Ευρωζώνης και την ανάγκη για περαιτέρω ενοποίηση της ευρωπαϊκής οικονομικής πολιτικής. Παρά τις σοβαρές συνέπειες για τις κοινωνίες των κρατών-μελών, η κρίση λειτούργησε ως καταλύτης για σημαντικές μεταρρυθμίσεις και νέες μορφές θεσμικής συνεργασίας. Ωστόσο, άφησε πίσω της ένα βαρύ κοινωνικό και πολιτικό κόστος, καθώς και μια συζήτηση σε εξέλιξη για το μέλλον της οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρώπης.

Η κρίση χρέους στην ΕΕ ανέδειξε τα όρια της οικονομικής παγκοσμιοποίησης και την ανάγκη για περιφερειακή συνεργασία και διαχείριση κρίσεων. Οι διαφορετικές εθνικές πολιτικές και οικονομικές ανισότητες ενίσχυσαν τάσεις περιφερειοποίησης εντός της Ένωσης, ενώ παράλληλα ανέδειξαν την ανάγκη μιας πιο ολοκληρωμένης και ενοποιημένης προσέγγισης σε επίπεδο παγκοσμιοποίησης.

11.24. Ο SARS-CoV-2

Ο ιός SARS-CoV-2, ο αιτιολογικός παράγοντας της νόσου COVID-19, εμφανίστηκε στα τέλη του 2019 προκαλώντας μια παγκόσμια πανδημία με εκτεταμένες συνέπειες στην υγεία, την κοινωνία και την οικονομία [Canyon & Watson, 2020· CDC, 2021· European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)· Soguk, 2023· Zhu, N., et al., 2020]. Ο ιός ανήκει στην οικογένεια των κορωνοϊών και διακρίνεται για την υψηλή μεταδοτικότητα και τη μεγάλη κλινική ετερογένεια. Η κατανόηση της δομής, της παθογένειας και της εξέλιξης της πανδημίας είναι απαραίτητη για την ορθή διαχείριση υγειονομικών κρίσεων και την ανάπτυξη μελλοντικών στρατηγικών πρόληψης.

Η πανδημία ξεκίνησε από την πόλη Γουχάν της Κίνας τον Δεκέμβριο του 2019. Μέσα σε λίγους μήνες, ο ιός εξαπλώθηκε παγκοσμίως. Τον Μάρτιο του 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) κήρυξε την COVID-19 ως παγκόσμια πανδημία. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας εμφανίστηκαν πολλές μεταλλάξεις του ιού. Η παγκόσμια

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

επιστημονική κοινότητα αντέδρασε ταχύτατα (ανάπτυξη εμβολίων, εφαρμογή μη φαρμακευτικών μέτρων, προώθηση θεραπειών).

Ο SARS-CoV-2 ενσαρκώνει χαρακτηριστικό παράδειγμα του πώς ένας ιός δύναται να μεταβληθεί σε παγκόσμιο υγειονομικό και κοινωνικό φαινόμενο. Η ταχεία αντίδραση της επιστημονικής κοινότητας μέσω της ανάπτυξης εμβολίων και θεραπευτικών παρεμβάσεων υπήρξε καθοριστική στην πορεία της πανδημίας. Ωστόσο, η εμπειρία της COVID-19 ανέδειξε την ανάγκη για ενίσχυση των δημόσιων συστημάτων υγείας, βελτίωση της διεθνούς συνεργασίας και επένδυση στην πρόληψη μελλοντικών πανδημιών.

Η πανδημία του SARS-CoV-2 επέδειξε την παγκόσμια διασυνδεσιμότητα και ευαλωτότητα των κοινωνιών, επιταχύνοντας διαδικασίες παγκοσμιοποίησης, όπως η ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασίες για την υγεία. Παράλληλα, ανέδειξε τάσεις περιφερειοποίησης μέσω εθνικών και περιφερειακών αποκλεισμών, πολιτικών ελέγχου και διαφοροποιήσεων στην πρόσβαση σε υγειονομικούς πόρους, αναδεικνύοντας τα όρια της παγκόσμιας αλληλεγγύης.

11.25. Η έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο SARS-CoV-2 και το πρώτο Ευρωομόλογο

Από την μία πλευρά η έξοδος του ΗΒ από την ΕΕ (το BREXIT), από την έτερη πλευρά η πανδημία και το πρώτο Ευρωομόλογο, ενσαρκώνουν δύο ορόσημα «όψεις» νομίσματος για την περιφερειοποίηση και παγκοσμιοποίηση [Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 434^η· Canyon & Watson, 2020· CDC, 2021· De Grauwe, 2018, σ.σ. 443^η – 446^η· European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)· Soguk, 2023· Zhu, N., et al., 2020]. Το BREXIT ως δύναμη οπισθοδρόμησης της περιφερειοποίησης, ο SARS-CoV-2 και το πρώτο Ευρωομόλογο ως δυνάμεις ισχυροποίησης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

Ήταν 23^η Ιουνίου του 2016, όταν το εκλογικό σώμα του ΗΒ επρόκειτο να υπερψηφίσει, σε επίπεδο δημοψηφίσματος, με ποσοστό 51,9%, υπέρ της αποχώρησης από την ΕΕ.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Το δημοψήφισμα, υπόσχεση του Πρωθυπουργού (περίοδος 11 Μαΐου 2010 – 13 Ιουλίου 2016) David Cameron, απάντηση στις βαθιές διαιρέσεις του Συντηρητικού Κόμματος. Οι υποστηρικτές της αποχώρησης, επικεντρώθηκαν, στο κόστος συμμετοχής στην ΕΕ (για τους Βρετανούς φορολογούμενους) – στην μετανάστευση από έτερες χώρες της ΕΕ προς το ΗΒ – την πιο διάχυτη αντίληψη στο ΗΒ περί απώλειας κυριαρχίας. Οι υποστηρικτές της παραμονής στους οικονομικού προσήμου κινδύνους από πιθανή αποχώρηση από την ΕΕ. Οικονομικά προβλήματα, σκεπτικισμός εκ της πλευράς των Βρετανών ηγετών στα της ενεργοποίησης του Άρθρου 50 της ΣΕΕ, έντονες διαφορές θέσεων στις πολυδαίδαλες διαπραγματεύσεις, μια πολυδιάστατη και δύσκολη Συμφωνία, όλα στοιχεία που συνθέτουν το περιβάλλον μετά το δημοψήφισμα και την επικράτηση της αποχώρησης.

Ένα γεγονός, που για πρώτη φορά, έδειχνε, πως με ξεκάθαρο και στιβαρό τρόπο η διαδικασία της περιφερειοποίησης δύνατο να βρει ισχυρά εμπόδια, εν προκειμένω σε επίπεδο ΕΕ.

Ο ιός SARS-CoV-2, ο αιτιολογικός παράγοντας της νόσου COVID-19, εμφανίστηκε στα τέλη του 2019 προκαλώντας μια παγκόσμια πανδημία με εκτεταμένες συνέπειες στην υγεία, την κοινωνία και την οικονομία. Ο ιός ανήκει στην οικογένεια των κορωνοϊών και διακρίνεται για την υψηλή μεταδοτικότητα και τη μεγάλη κλινική ετερογένεια. Η κατανόηση της δομής, της παθογένειας και της εξέλιξης της πανδημίας είναι απαραίτητη για την ορθή διαχείριση υγειονομικών κρίσεων και την ανάπτυξη μελλοντικών στρατηγικών πρόληψης.

Η πανδημία εκκίνησε από την πόλη Γουχάν της Κίνας τον Δεκέμβριο του 2019. Μέσα σε λίγους μήνες, ο ιός εξαπλώθηκε παγκοσμίως. Τον Μάρτιο του 2020, ο ΠΟΥ κήρυξε την COVID-19 ως παγκόσμια πανδημία. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας εμφανίστηκαν πολλές μεταλλάξεις του ιού. Η παγκόσμια επιστημονική κοινότητα αντέδρασε ταχύτατα (ανάπτυξη εμβολίων, εφαρμογή μη φαρμακευτικών μέτρων, προώθηση θεραπειών).

Ο SARS-CoV-2 ενσαρκώνει χαρακτηριστικό παράδειγμα του πώς ένας ιός μπορεί να μεταβληθεί σε παγκόσμιο υγειονομικό και κοινωνικό φαινόμενο. Η ταχεία αντίδραση της επιστημονικής κοινότητας μέσω της ανάπτυξης εμβολίων και θεραπευτικών

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

παρεμβάσεων υπήρξε καθοριστική στην πορεία της πανδημίας. Ωστόσο, η εμπειρία της COVID-19 ανέδειξε την ανάγκη για ενίσχυση των δημόσιων συστημάτων υγείας, βελτίωση της διεθνούς συνεργασίας και επένδυση στην πρόληψη μελλοντικών πανδημιών.

Τα Ευρωομόλογα δομούν το διάσημο εργαλείο των κοινών κυβερνητικών ομολόγων, εν ολίγοις με αυτό το εργαλείο οι κυβερνήσεις των διαμοιρασμού ευθυνών & υποχρεώσεων που θα πηγάζουν από το συγκεκριμένο κοινό δημόσιο χρέος. Προβαίνοντας σε αυτό το βήμα Πολιτικής & Οικονομικής Ενοποίησης, θ' αποσταλεί το μήνυμα στους συμμετόχους της Διεθνούς Οικονομίας (βλέπε επενδυτές) από τα κράτη-μέλη της Οικονομικής και Νομισματικής Ενώσεως (ONE) ότι “βλέπουν” με σοβαρότητα και μεθοδικότητα το μέλλον του ενιαίου νομίσματος. Επιπλέον πλεονεκτήματα από την έκδοση Ευρωομολόγων αποτελούν τα παρακάτω:

- i. Συλλογική έκδοση Ευρωομολόγων (κεντρικό επίπεδο: ONE).
- ii. Μη περαιτέρω έκδοση χρέους σε μη ελεγχόμενο νόμισμα.
- iii. Προστασία οικονομιών ONE από αποσταθεροποιητικού χαρακτήρα κρίσεις ρευστότητας.

Την ίδια στιγμή πέραν των οφελών τα κράτη-μέλη της ONE θα έρθουν αντιμέτωπα και με σοβαρά προβλήματα όσον αφορά την έκδοση Ευρωομολόγων. Σ' ένα πρώτο επίπεδο, συναντάμε το ζήτημα του ηθικού κινδύνου, το οποίο έχει ως εξής. Υφίσταται το σοβαρό ενδεχόμενο κράτη-μέλη της ONE να αποκτήσουν τάση για σημαίνουσα διόγκωση του δημοσίου χρέους, αυτό με αφορμή το γεγονός ότι η έκδοση των Ευρωομολόγων θα διενεργείτο σε κεντρικό επίπεδο απ' όλα τα κράτη-μέλη της ONE. Σ' ένα δεύτερο επίπεδο, θα διαπιστώσει κάποιος/κάποια ένα δεύτερο ζήτημα, αυτό του γεγονότος ότι χώρες με εξαιρετικού επιπέδου αξιολογήσεις των οικονομιών τους και έχοντας ευνοϊκούς όρους δανειοδότησης δεν θα θελήσουν να προσχωρήσουν στην πρωτοβουλία για θέσπιση Ευρωομολόγων, μιας και θα είναι αυτές που κατά πάσα πιθανότητα θα επιβαρυνθούν περισσότερο.

Μέσα στο παραπάνω πλαίσιο, η θέσπιση και έκδοση Ευρωομολόγων απαιτεί έναν εξαιρετικά μεθοδικό μηχανισμό έκδοσης αυτών, κεντρικό ρόλο εδώ θα διαδραματίζουν τα στοιχεία του προσδιορισμού ποσοτήτων & η τιμολόγηση των Ευρωομολόγων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Για την μάχη κατά της πανδημικής κρίσης, τα κράτη-μέλη της ΕΕ για πρώτη φορά στην ιστορία του εγχειρήματος επρόκειτο να συμφωνήσουν μεταξύ άλλων στην δημιουργία ενός είδους ευρωομολόγου. Ακριβώς αυτό το βήμα στον ίδιο του τον πυρήνα ενείχε την «σπορά» αλλαγής σε θεμελιώδη επίπεδα για το Ευρωπαϊκό Οικοδόμημα, παραπέρα ενδυνάμωνε την περιφερειοποίηση – τον περιφερισμό – την περιφερειακή συνεργασία και ολοκλήρωση σε ουσιώδη βαθμό.

Η έξοδος του ΗΒ από την ΕΕ (Brexit) συνιστά μια κρίσιμη καμπή που αναδεικνύει τάσεις περιφερειοποίησης μέσα στην καρδιά της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, εκφράζοντας εθνικές απαιτήσεις κυριαρχίας και πολιτισμικής αυτονομίας απέναντι στην παγκοσμιοποίηση. Η ταυτόχρονη εμφάνιση της πανδημίας του SARS-CoV-2 ανέδειξε τη βαθιά αλληλεξάρτηση των κρατών και την ανάγκη ενισχυμένης διεθνούς συνεργασίας, ενώ ταυτόχρονα προκάλεσε προσωρινές μορφές εθνικού και περιφερειακού απομονωτισμού για λόγους δημόσιας υγείας. Σε αυτό το πλαίσιο, η έκδοση του πρώτου Ευρωομολόγου από την Ευρωπαϊκή Ένωση σηματοδότησε μια νέα μορφή οικονομικής αλληλεγγύης και κοινοτικής αντιμετώπισης κρίσεων, ενισχύοντας την περιφερειακή οικονομική ολοκλήρωση και ενδυναμώνοντας την ευρωπαϊκή διάσταση της παγκοσμιοποίησης μέσω συλλογικής χρηματοδότησης και διαχείρισης κινδύνων.

Καταληκτικά, η ιστορικο-ερμηνευτική χαρτογράφηση των γεγονότων–οροσήμων ανέδειξε ότι η περιφερειοποίηση και η παγκοσμιοποίηση δεν αναπτύσσονται εν κενώ, αλλά δομούνται και μετασχηματίζονται μέσα σε πεδία ιστορικής τομής, τεχνολογικής επιτάχυνσης, θεσμικής διάβρωσης ή συγκρότησης, και συστημικών κρίσεων. Η καταγραφή των θετικών σταθμών, των κρίσιμων επιταχυντών και των αρνητικών ασυμμετριών κατέδειξε ότι τα δύο φαινόμενα ακολουθούν μία κυματοειδή πορεία η οποία μορφοποιείται από την αλληλοσυσχέτιση ισχύος, τεχνολογίας, οικονομίας και θεσμών. Με τον τρόπο αυτό, το 11^ο Κεφάλαιο συμπυκνώνει το ιστορικό υπόστρωμα που καθιστά νοητή και αναλυτικά τεκμηριωμένη τη διαλεκτική τους σχέση.

Η διαδοχή των ιστορικών οροσήμων αποκαλύπτει ότι η σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης δεν εξελίσσεται γραμμικά, αλλά κυματοειδώς, ανταποκρινόμενη στις μεταβαλλόμενες ισορροπίες ισχύος και στις δοκιμασίες της διεθνούς κοινότητας. Η παραπάνω ιστορική αποτύπωση καθιστά επιτακτική την ανάγκη μετάβασης σε ένα

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

συνθετικό στάδιο: τη συστηματική αναλυτική συγκέντρωση των κυματικών διαδρομών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Το επόμενο Τμήμα επιχειρεί να ανασυνθέσει αυτήν τη δυναμική κυματοειδή πορεία, αναδεικνύοντας τις φάσεις υπεροχής της παγκοσμιοποίησης, την άνοδο της περιφερειοποίησης και τη σταδιακή διαμόρφωση μιας σχέσεως αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης. Το 12^ο Κεφάλαιο λειτουργεί ως η οργανική συνέχεια της ιστορικής χαρτογράφησης, μεταφέροντας τη συζήτηση από τη μεμονωμένη περιγραφή γεγονότων στη συνολική εννοιολογική και συγκριτική αποτίμηση της κυματοειδούς πορείας των δύο διαδικασιών. Εκεί επιτυγχάνεται η ανάδειξη του σύνθετου τριπτύχου αλληλεξάρτησης – αλληλοσύγκρουσης – αλληλοτροφοδότησης, αλλά και η θεμελίωση του μεταγενέστερου θεσμικού υποδείγματος συνεργασίας που αναπτύσσεται στα επόμενα κεφάλαια.

Κεφάλαιο 12°. Η κυματοειδής πορεία της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης

Η διαλεκτική σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης δεν συνιστά στατικό δυισμό, αλλά, μια κυματοειδή ιστορική και θεσμική δυναμική, η οποία διαμορφώνει τη δομή και τον ρυθμό εξέλιξης του διεθνούς συστήματος. Κάθε φάση επικράτησης του ενός εκ των δύο φαινομένων πυροδοτεί την ανασυγκρότηση του άλλου, σε ένα διαρκές πεδίο αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης (Hettne, 1999· Katzenstein, 2005). Στο πλαίσιο αυτό, η παγκοσμιοποίηση, ως έκφραση υπερεθνικής διασύνδεσης των αγορών, των τεχνολογιών και των αξιών, και η περιφερειοποίηση, ως μορφή επιλεκτικής θεσμικής συγκέντρωσης και διαφοροποίησης, συνυφαίνονται δημιουργώντας διαρκώς νέες ισορροπίες ισχύος (Gilpin, 2001· Keohane & Nye, 2011).

Η ανάλυση του παρόντος κεφαλαίου επιχειρεί να αποτυπώσει τη συγκεκριμένη κυματοειδή πορεία της σχέσης, παρακολουθώντας την ιστορική μετάβαση από την κυριαρχία της παγκοσμιοποίησης προς την ανάδυση και ενδυνάμωση της περιφερειοποίησης και, τελικά, προς μία εποχή σχεσιακής κατάστασης αλληλεξάρτησης αλληλοσύγκρουσης αλληλοτροφοδότησης. Μέσα από την εξέταση των δομικών χαρακτηριστικών κάθε φάσης και την αποτίμηση των θεσμικών, οικονομικών και πολιτικών αντανakλάσεων τους, το κεφάλαιο αναδεικνύει τη σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης ως μηχανισμό συστημικής ισορροπίας του παγκόσμιου οικοδομήματος, στοιχείο θεμελιώδες για την κατανόηση των σημερινών μετασχηματισμών του διεθνούς συστήματος (Cohn & Hira, 2021· Held & McGrew, 2007).

12.1. Η κυριαρχία της παγκοσμιοποίησης

Το πρώτο επίπεδο της πολυκύμαντης σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης δεν είναι άλλο, από εκείνο της εποχής της κυριαρχίας της παγκοσμιοποίησης.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Για να φθάσουμε, ωστόσο, στην χρονική περίοδο, όπου η παγκοσμιοποίηση ευρίσκεται στο βάθρο της δεσπόζουσας δύναμης, οφείλουμε να «καταδυθούμε» στο υπόβαθρο δόμησης αυτής της κυριαρχίας.

Η πρώτη ψηφίδα στο ψηφιδωτό της σφυρηλάτησης της κυριαρχίας της παγκοσμιοποίησης, είναι η ιχνηλάτηση του γεωγραφικού μονοπατιού ανάπτυξης της παγκοσμιοποίησης. Η τελειοποίηση της πυξίδας, ως ο οδηγός του μέσου ανακάλυψης των μεγάλων ωκεάνιων δρόμων κατ' επέκταση των μεγάλων γεωγραφικών ανακαλύψεων, η εμφάνιση δημιουργίας της καραβέλας, ως το μέσο ανακάλυψης – διάνοιξης των προαναφερθέντων. Η ανακάλυψη της Αμερικής, ως ανακάλυψη ηπειρωτικών διαστάσεων εδάφους και μεγέθυνση του γεωγραφικού δρόμου της παγκοσμιοποίησης, η δε ανακάλυψη του Μαγγελάνου, ως η ολοκλήρωση του συστήματος δρόμων της παγκοσμιοποίησης στην διάσταση της γεωγραφίας.

Η δεύτερη ψηφίδα, η ανάδυση και οικοδόμηση του εγχειρήματος του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Εν προκειμένω, σφυρηλατείται ένα πλαίσιο νέων παγκόσμιων σχέσεων, το πλέγμα των οικονομικών σχέσεων της παγκοσμιοποίησης.

Η τρίτη κατά σειρά ψηφίδα, η σύναψη και η υπογραφή των Συνθηκών Βεσφαλίας και Πυρηναίων. Ειδικότερα, είναι η στιγμή της εμπέδωσης της θεμελιώδους αρχής της «κυριαρχικής εδαφικότητας», το στοιχείο που δίνει πλήρη υπόσταση στο κύριο κύτταρο της παγκοσμιοποίησης, όπως και της περιφερειοποίησης, το κράτος.

Η τέταρτη ψηφίδα, από τα ζητήματα της Τυνησίας και της Αιγύπτου στο ευρωπαϊκό αποικιοκρατικό κύμα σε Αφρική και Ασία. Η εποχή της Βιομηχανικής Επανάστασης και της σφοδρής αποικιοκρατικής ανταγωνιστικότητας, άρα επέκταση της παγκόσμιας αγοράς – του διεθνούς εμπορίου σε συνδυασμό με την δημιουργία καινούργιων τεχνολογιών. Μαζί με τα προαναφερθέντα, με τον σταθεροποιητικής ιδιότητας κανόνα του χρυσού, συνθέτουν την έλευση της περιόδου (19^{ος} αιώνας) της ολιστικής οικονομικής παγκοσμιοποίησης.

Η πέμπτη ψηφίδα, τα τρία συστήματα συμμαχιών του «Σιδηρού Καγκελαρίου» Otto von Bismarck. Οι έτερες, μετά τα «τέκνα» του Συνεδρίου της Βιέννης, θεσμικές αντηρίδες, τέτοιες που έδωσαν υπόσταση σ' ένα κλασικό της ισορροπίας δυνάμεων

σύστημα, πεδίο που εξασφάλιζε την απαραίτητη πολυδιάστατη σταθερότητα, προκειμένου ν' ανθίσει και να κυριαρχήσει η παγκοσμιοποίηση.

Τουλάχιστον, μέχρι την έλευση του ΑΠΠ, ο οποίος Μεγάλος Πόλεμος, θα ενσαρκώσει το πρώτο μεγάλο και σημαντικό παράγοντα της παγκοσμιοποίησης.

Η μετάβαση από την χρονική στιγμή της κυριαρχίας στο χρονικό σημείο της ανόδου της περιφερειοποίησης, ιδωμένη ως μία «γέφυρα» αυτή η μετάβαση, καταγράφει τρία διαδοχικά και χρονικής αλληλουχίας «ψηφίδες», αυτό του ΑΠΠ/Μεγάλου Πολέμου, του Μεσοπολέμου και εν τέλει τον ΒΠΠ.

Με την έλευση του ο Μεγάλος Πόλεμος, κομίζει την πρώτη σοβαρή ρηγμάτωση στην παγκοσμιοποίηση, ενσαρκώνει την πρώτη μείζονος σημασίας πρόκληση, το πρώτο «κομμάτι» (Baylis & Smith & Owens, 2024, σ.σ. 61^η– 62^η· Bernstein & Milza, 1997β, σ.σ. 246^η– 283^η· Kissinger, 1995, σ.σ. 189^η– 245^η· Kissinger, 2014, σ.σ. 77^η– 140^η). Πρώτη ρηγμάτωση, διότι, αποδομούνται πυλώνες του οικοδομήματος της παγκοσμιοποίησης, όπως η κατάρρευση της πολυδιάστατης σταθερότητας, η εγκατάλειψη του κανόνα του χρυσού, η σημαντική μείωση του εργατικού δυναμικού και παραγωγικότητας, ο κατακερματισμός της διεθνούς οικονομίας και κατ' επέκταση κρίση του παγκόσμιου εμπορίου. Θα ήταν δυνατόν, να υποστηριχθεί, πως η παγκοσμιοποίηση με τον ΑΠΠ ερχόταν αντιμέτωπη με την πρόκληση της κατάρρευσης.

Και από το 1918, εισέρχεται ο τότε κόσμος στην πολυδαίδαλη περίοδο του Μεσοπολέμου, η οποία για την παγκοσμιοποίηση, ίσως, αποτελούσε ένα νόμισμα με δύο όψεις, το δεύτερο «κομμάτι» (Τούντα – Φεργάδη, 2003· Τούντα – Φεργάδη, 2005· Τούντα – Φεργάδη, 2013). Η δυστοπική όψη, μπορεί ο ΑΠΠ να είχε τερματιστεί, ωστόσο, αυτό που είχε αντικαταστήσει την πολυδιάστατη σταθερότητα της περιόδου 1815 – 1914 ήταν μία «δηλητηριώδης σταθερότητα», «δηλητηριώδης» διότι ενώ είχε την εμφάνιση σταθερότητας στην πραγματικότητα δια της Συνθήκης των Βερσαλλιών ενσταλλαζόταν ο σπόρος της άνθισης του υποβάθρου για τον ΒΠΠ, στο δε πεδίο της διεθνούς οικονομίας υιοθετείτο ένας μερικός χρυσός συναλλαγματικός κανόνας, παραπέρα το 1929 επρόκειτο να εκκινήσει η περίοδος της Μεγάλης Ύφεσης, η οποία διήρκεσε 10 συναπτά έτη, μία οικονομικού προσήμου κρίση με καταστροφικές

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

συνέπειες και παγκοσμίων διαστάσεων. Ωστόσο, η θετική όψη της περιόδου του Μεσοπολέμου για την παγκοσμιοποίηση, θα ήταν δυνατό να υποστηρίξουμε, πως ήταν η δημιουργία της ΚτΕ, του πρώτου, πραγματικά, παγκόσμιου ΔΟ.

Μπορεί η ΚτΕ, να υπονομεύθηκε από την γένεση της, να μην κατείχε όλους τους απαραίτητους θεσμικούς εξοπλισμούς, ωστόσο, τα διδάγματα από την λειτουργία της, οι νομολογιακοί καρποί του ΔΔΔΔ, αυτά τα δύο προαναφερθέντα στοιχεία, είναι εκείνα που πρόκειται ν' αποτελέσουν φάρους θεσμικής «μνήμης και ωρίμανσης» για μία καλύτερη πορεία, όσον αφορά τον ΟΗΕ της μεταπολεμικής περιόδου.

Από το 1918 – 1939 στο ορόσημο του ΒΠΠ, το οποίο δύναται να υποστηριχθεί, πως αποτυπώνεται ως το τρίτο κατά σειρά «κομμάτι» στην «γέφυρα», μετάβαση, από την περίοδο που κυριαρχεί η παγκοσμιοποίηση στην περίοδο – χρονική διάσταση της ανάβασης της περιφερειοποίησης στο προσκήνιο (**Berstein & Milza, 1997γ**, σ.σ. 15^η – 126^η· **Τούντα – Φεργάδη, 2007**). Η καταστροφή συνεχών ενόπλων συρράξεων στον ευρωπαϊκό χώρο θα καταστεί ο προωθητικός παράγοντας, να έρθουν εγγύτερα δια πολλαπλών τρόπων οι χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας, συνολικά, γεωπολιτικές σκοπεύσεις πρόκειται να τροφοδοτήσουν τον ανοδικό βηματισμό της περιφερειοποίησης (**Χατζηβασιλείου, 2018**, σ.σ. 431^η – 479^η).

12.2. Η άνοδος της περιφερειοποίησης

Η αυγή της μεταπολεμικής εποχής βρίσκει τις διάφορες γωνιές του πλανήτη, σε διαφορετικό βαθμό, υπό την δαμόκλειο σπάθη άνευ προηγουμένου θυμάτων, μάλιστα, σε επίπεδο πλανητικών διαστάσεων/παγκόσμιας ένοπλης σύρραξης, ανυπολόγιστης υλικής καταστροφής, ενός αποσαθρωμένου πλαισίου παγκοσμιοποίησης, το οποίο αναδιατάσσεται ως προς την οικονομική του διάσταση με την Συνδιάσκεψη του Bretton Woods, όπου, προωθείται εγκαθίδρυση νέου διεθνούς οικονομικού συστήματος (ΔΝΤ, ΠΤ, λίγο αργότερα GATT), υιοθετείται σύστημα σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών και αποτροπής ανταγωνιστικών υποτιμήσεων – ενίσχυσης της οικονομικής ανάπτυξης, και ως προς την πολιτική του διάσταση, στην βάση της κληρονομιάς της ΚτΕ δομείται ο ΟΗΕ/ΗΕ, μετεξελιγμένος και ισχυρότερος

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

παγκόσμιος ΔΟ (Cohn, 2009, σ.σ. 54^η – 102^η· Cohn & Hira, 2021, 17^η – 47^η· Ζαχαριάδη – Σούρα, 2004· Gilpin, 2004).

Η παγκοσμιοποίηση, από την δοκιμασία της αποσάθρωσης εκ της περιόδου του ΑΠΠ – του Μεσοπολέμου – του ΒΠΠ, αναδιαρθρωνόταν και εισερχόταν μεν σε μία καινούργια περίοδο/φάση, βρισκόταν εμπρός του βιώματος ενός τρίτου κύματος (1960 – Σήμερα), η κυριαρχία της ως διαδικασίας δε τερματιζόταν. Η καταστροφή του ΒΠΠ, επρόκειτο, να τροφοδοτήσει και μία έτερη μετασχηματιστικού προσήμου διαδικασία, την περιφερειοποίηση. Τα πλήγματα της κληρονομιάς του ΒΠΠ προκάλεσαν την ανάγκη στενότερης συνεννόησης και συνεργασίας χωρών σε επίπεδο περιφερειών.

Η Γηραιά Ήπειρος δίνει το σήμα και το στίγμα, οι άλλοτε διαχρονικοί εχθροί Γαλλία και Γερμανία, μαζί με τις Βέλγιο – Ιταλία – Λουξεμβούργο – Κάτω Χώρες αποφασίζουν την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού εγχειρήματος, δια της κοινής διαχείρισης του άνθρακος και του χάλυβος, με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακος και Χάλυβος (ΕΚΑΧ) το 1951, επόμενος μεγάλος σταθμός η ΕΟΚ και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ) το 1957. Στο ίδιο διάστημα, στον υπό ανάπτυξη Νότο συγκροτούνται θεσμικές αποκρυσταλλώσεις όπως η LAFTA, εν γένει ακτινοβολείται εξυπηρέτηση γεωπολιτικών στοχεύσεων, μικρού βαθμού η οικονομικού προσήμου συνεργασία.

Σφυρηλάτηση Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών στο επίπεδο συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής, πολυμερείς, Αναπτυγμένα με Αναπτυγμένα Κράτη, μεταξύ τους οι Λιγότερο Αναπτυγμένες Χώρες.

Στην περίοδο 1957 – 1979, όπου χρονολογικά χαρτογραφείται η πρώτη περίοδος ανάδυσης της περιφερειοποίησης, συστατικά στοιχεία το κράτος ως κύριο όχημα – επικέντρωση στην οικονομική συνεργασία και ολοκλήρωση με σκόπευση για προστατευτικό και αυτάρκειας πλαίσιο της εθνικής οικονομίας (Cohn & Hira, 2021, σελ. 267^η).

Από το 1980 και έπειτα, η άνοδος της περιφερειοποίησης επιταχύνεται με ταχύτητα φωτός, μάλιστα σε πολλαπλές διαστάσεις και πολλαπλά επίπεδα (Cohn & Hira, 2021, σ.σ. 267^η – 268^η· Hettne & Söderbaum, 2000· Söderbaum, 2016). Διαχέεται και αντέχει περισσότερο από το πρώτο, το δεύτερο κύμα περιφερειοποίησης καθιστά την

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

περιφερειοποίηση μηχανισμό ενταξιακής πορείας προς την παγκόσμια οικονομία και την αυξητική δύναμη της ανταγωνιστικότητας. Με ανάδυση πολλαπλών Προτιμησιακών Εμπορικών Συμφωνιών, διευρύνεται και εμβαθύνεται το εγχείρημα της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, με καινούργιες θεσμικές υποστάσεις και στις υπόλοιπες ηπείρους (π.χ. ASEAN, MERCOSUR, NAFTA), με συμμετοχή και μη δικτύων επιχειρήσεων – διεθνικών θεσμών – μη κρατικών δρώντων.

Στο οικονομικό επίπεδο, προωθούνται εγχειρήματα ζωνών ελεύθερου εμπορίου και τελωνιακών ενώσεων. Στο θεσμικό/πολιτικό επίπεδο, τροφοδοτούνται τόσο η διακυβερνητική συνεργασία όσο και οι υπερεθνικοί θεσμοί. Στο κοινωνικό/πολιτισμικό επίπεδο, η περιφερειοποίηση παρέχει επένδυση στην ταυτότητα και στην συνοχή ανάμεσα στα κράτη-μέλη των θεσμικών δομών που την δομούν.

Οικονομικές κρίσεις, μεγάλες προκλήσεις, υπαρξιακής φύσεως προκλήσεις, δύνανται και ενσαρκώνουν τόσο προωθητική ισχύ, στο τέλος της ημέρας, για την περιφερειοποίηση, όσο και το υπόβαθρο για να ιδωθεί η προαναφερθείσα υπό το δεύτερο κύμα, ως μία συμπληρωματική όψη με την παγκοσμιοποίηση.

Από την εποχή της κυριαρχίας της παγκοσμιοποίησης σ' εκείνη της ανόδου της περιφερειοποίησης, φαινομενικά δύο εκ διαμέτρου αντίθετες κοσμοπλαστικές διαδικασίες, εν τέλει, ποια η σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;

12.3. Η ανάδυση μίας σχέσης υπό το φως των δυνάμεων της αλληλεξάρτησης, της αλληλοσύγκρουσης και της αλληλοτροφοδότησης

Η ετυμολογία των λέξεων, αλληλεξάρτηση – αλληλοσύγκρουση – αλληλοτροφοδότηση, κατέχει και παρουσιάζει την δική της ξεχωριστή και προσθετική αναλυτική – ερμηνευτική αξία όσον αφορά την παρουσίαση της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης υπό την επίδραση των προαναφερθέντων δυνάμεων.

Ως προς την αλληλεξάρτηση:

- Ετυμολογία:

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ < ἀλλήλων (γεν. πληθ. του ἀλλήλοι, δηλ. «ο ένας τον άλλον») + εξάρτηση (από το ρήμα εξαρτώ < ἐξ + ἄρτω «συνδέω, κρεμώ»).
- Ανάλυση:
 - ✓ ἀλλήλων → «ο ένας τον άλλον».
 - ✓ εξάρτηση → «το να εξαρτάται κάποιος/κάτι από κάτι άλλο».
- Σημασία:
 - ✓ Κυριολεκτική: Κατάσταση στην οποία δύο ή περισσότερα μέρη εξαρτώνται αμοιβαία το ένα από το άλλο (δηλ. «ο ένας εξαρτάται από τον άλλον»).
 - ✓ Μεταφορική: αμοιβαία σχέση εξάρτησης.

Ως προς την αλληλοσύγκρουση:

- Ετυμολογία:
 - ✓ < ἀλλήλων + σύγκρουση (από το ρ. συγκρούω < συν + κρούω «χτυπώ»).
- Ανάλυση:
 - ✓ ἀλλήλων → «ο ένας τον άλλον».
 - ✓ σύγκρουση → «χτύπημα, σύρραξη, αντιπαράθεση».
- Σημασία:
 - ✓ Κυριολεκτική: Το φαινόμενο κατά το οποίο δύο (ή περισσότερες) δυνάμεις, ομάδες ή πρόσωπα συγκρούονται μεταξύ τους.
 - ✓ Μεταφορική: αμοιβαία αντίθεση, αντιπαράθεση.

Ως προς την αλληλοτροφοδότηση:

- Ετυμολογία:
 - ✓ < ἀλλήλων + τροφοδότηση (από το ρ. τροφοδοτώ < τροφή + δίδωμι).
- Ανάλυση:
 - ✓ ἀλλήλων → «ο ένας τον άλλον».
 - ✓ τροφοδότηση → «παροχή τροφής, ενέργειας, υλικού ή στήριξης».
- Σημασία:
 - ✓ Κυριολεκτική: Διαδικασία κατά την οποία δύο συστήματα, φαινόμενα ή πλευρές τροφοδοτούνται αμοιβαία, ενισχύοντας το ένα το άλλο.
 - ✓ Μεταφορική: αμοιβαία ενίσχυση ή επίδραση.

Από το ετυμολογικό στο επίπεδο εξερεύνησης του υποβάθρου της σχέσης, αλληλεξάρτησης – αλληλοσύγκρουσης – αλληλοτροφοδότησης, περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Αρχικά, το στάδιο της αλληλεξάρτησης, είναι η εποχή που

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

στήνονται τα «κομμάτια» για την ανάδυση και την κυριαρχία της παγκοσμιοποίησης. Την ίδια χρονική περίοδο, παρέχεται το «έδαφος» θεσμικής – οργανωσιακής – κοινωνικής – πολιτικής – οικονομικής – πολιτισμικής ανάπτυξης της περιφερειοποίησης. Με βάση τα προαναφερθέντα, είναι η δόμηση της αποκάλυψης και οικοδόμησης του παγκόσμιου γεωγραφικού πλαισίου – του παραγωγικού και κατ' επέκταση οικονομικού συστήματος σχέσεων – της επίδοσης ολιστικής και ολοκληρωμένης μορφής στους θεμελιακούς δρώντες, τα κράτη, όπου πρόκειται να δώσουν υπόσταση, (α) στην γεωγραφική ανάπτυξη και επέκταση των περιφερειών ανά ήπειρο, (β) στην εξειδίκευση σε παραγωγικές περιφέρειες/αγορές πρώτων υλών, (γ) στα κράτη ως κρίσιμης σημασίας δρώντων και στο επίπεδο των περιφερειών ως θεμελιωδών διαχειριστών περιφερειακού χαρακτήρα συμφερόντων (Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 46^η· Berend, 2009· Berstein & Milza, 1997α, σ.σ. 285^η – 287^η, 294^η – 295^η, 307^η, 309^η, 386^η – 389^η, 394^η· Eichengreen, 2013). Καταληκτικά, αναδεικνύεται μία αλληλουχία στοιχείων αλληλεξάρτησης, καθώς, το βάθρο της ανάπτυξης της περιφερειοποίησης εξαρτάται από την γένεση και ανάπτυξη της παγκοσμιοποίησης, οι δε ρηγματώσεις του οικοδομήματος της παγκοσμιοποίησης, πρόκειται να προσφέρουν το πλαίσιο για την αλληλοσύγκρουση με την περιφερειοποίηση.

Δεύτερο, το στάδιο της αλληλοσύγκρουσης, ενσαρκώνει την χρονική διάσταση των γεγονότων του ΑΠΠ – του Μεσοπολέμου – του ΒΠΠ, και παραπέρα, των μεταπολεμικών κρίσεων «οροσήμων». Κατά το χρονικό πλέγμα του ΑΠΠ – του Μεσοπολέμου – του ΒΠΠ η παγκοσμιοποίηση, δέχεται τα πρώτα σημαντικά πλήγματα, δεν χαρακτηρίζεται μόνον από την απώλεια της προπολεμικής της αίγλης, πάνω απ' όλα, από την ζωτικής σημασίας και ουσιώδη αποσάθρωση της, παρά το κεφάλαιο της ΚτΕ (Berstein & Milza, 1997β, σ.σ. 246^η – 283^η· Berstein & Milza, 1997γ, σ.σ. 15^η – 126^η· Τούντα – Φεργάδη, 2013)

Αν αναλογιστούμε και θεωρήσουμε, πως η παγκοσμιοποίηση υπήρξε μεγεθυντική δύναμη των δύο Παγκοσμίων Πολέμων, παρά το δομικό πλήγμα των προαναφερθέντων επί της προαναφερθείσης, τα δύο πολεμικά γεγονότα, ιδίως ο ΒΠΠ, υπήρξαν η «σπίθα» για την εκκίνηση και ανάπτυξη της διαδικασίας της περιφερειοποίησης, θεσμικής οργάνωσης των περιφερειών χάριν αντιμετώπισης διαχρονικών συγκρουσιακών

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

καταστάσεων. Είναι ο χρόνος όπου συγκρούονται με εμφανή και ξεκάθαρο τρόπο οι διαδικασίες της περιφερειοποίησης και της παγκοσμιοποίησης, μπορεί η παγκοσμιοποίηση να μετεξελισσόταν, ωστόσο, η περιφερειοποίηση ερχόταν στο προσκήνιο για ν' αντιμετωπίσει, για πρώτη φορά με εμφανή τρόπο τα κακώς κείμενα των αποτελεσμάτων της παγκοσμιοποίησης.

Η στιγμή, λοιπόν, της γένεσης της ανάδυσης της περιφερειοποίησης ενέχει «στα σπλάχνα της» το συγκρουσιακό στοιχείο με την παγκοσμιοποίηση, αφού η πρώτη αναδύεται κατά την στιγμή που παραπαίει η δεύτερη. Οι δε μεταπολεμικές κρίσεις «ορόσημα», και αυτές με την σειρά τους, ενσαρκώνουν ένα πεδίο, όπου από την μία όψη του νομίσματος, ευρίσκεται σε κρισιακή κατάσταση η παγκοσμιοποίηση, από την έτερη όψη, η περιφερειοποίηση ευρίσκει ευκαιρία περαιτέρω ανάπτυξης και μετεξέλιξης, υπό μία έννοια, η περιφερειοποίηση εξαπλώνεται στην διάσταση του χωρικού πεδίου και συμπιέζει τον χώρο της παγκοσμιοποίησης (Baldwin & Wyplosz, 2017· Baylis & Smith & Owens, 2024, σελ. 434^η· Cohn & Hira, 2021, σ.σ. 81^η, 88^η, 118^η, 149^η, 153^η, 176^η – 194^η· Kindleberger, 1973· Krugman & Obstfeld & Melitz, 2016, σ.σ. 753^η – 760^η· Παπασωτηρίου, 2018, σ.σ. 542^η – 552^η· Pisani-Ferry, 2014· Stiglitz, 2016). Εν κατακλείδι, και στην φάση της μετεξέλιξης τους, όσο και σε εκείνη της ανάδυσης της περιφερειοποίησης, εμφανίζεται το πλέγμα στοιχείων αλληλοσύγκρουσης, και από την αλληλοσύγκρουση, στο βάθος της αλληλοτροφοδότησης.

Τρίτο κατά σειρά, και ίσως η συγκολλητική ουσία των δύο προαναφερθεισών, το στάδιο της αλληλοτροφοδότησης στην σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Από την κυριαρχία και πτώση της παγκοσμιοποίησης με την άνοδο της περιφερειοποίησης, στις μεταπολεμικές κρίσεις «ορόσημα» ως πεδίο ταυτόχρονης τροφοδότησης των δύο, και από εκεί, στην διαπλαστική σημασία των 5 Βιομηχανικών Επανάστασεων – της BRI – της Κλιματικής Αλλαγής – της Τεχνητής Νοημοσύνης.

Πρώτον, οι παγκοσμίου προσήμου οικονομικές κρίσεις (Μεγάλη Ύφεση του 1929, πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας 1970, κρίσεις δημοσίου χρέους της δεκαετίας 1980, χρηματοπιστωτική κρίση της δεκαετίας του 1990, χρηματοπιστωτική κρίση της περιόδου 2007 – 2009, οικονομική κρίση στην ΕΕ την περίοδο 2010 – 2015) παρείχαν την ευκαιρία και δυνατότητα, αρχικά της μετεξέλιξης της υφιστάμενης τότε σχετικής

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

προβληματικής αρχιτεκτονικής της παγκοσμιοποίησης, κατ' επέκταση η πρόκληση περιφερειακών οικονομικών κρίσεων ως απότοκο των παγκόσμιων οικονομικών κρίσεων, θεμέλιος συνδετικός κρίκος η παγκοσμιοποιημένη λειτουργία των παγκόσμιων οικονομικών δομών, παρέδωσε στην περιφερειοποίηση πρόσφορο έδαφος για δυναμική εξελικτική πορεία με δημιουργία νέων θεσμικών οριζόντων (οικονομική κρίση ΕΕ – ΕSM).

Δεύτερον, οι 5 Βιομηχανικές Επανάστασεις, αυτές, προσφέρουν την ανάδυση μίας ζωντανής αντίφασης για την σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, αυτή της ενδυνάμωσης των ζευγών, ενοποίηση – αποκέντρωση και ομογενοποίηση – διαφοροποίηση (Castells, 1996· Lasi & Fettke & Kemper & Feld & Hoffmann, 2014· Misa, 2004· Mokyr, 1990· Schwab, 2016). Ειδικότερα, θα ήταν δυνατόν να υποστηριχθεί, πως η ισχυροποίηση αντιθετικών δυνάμεων, οργανώνει την σκιαγράφηση ενός ακόμα θεμελιώδους στοιχείου αλληλοτροφοδότησης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, το εξής, καθώς η δυναμική μετεξέλιξη των βιομηχανικών επαναστατικών γεγονότων κόμιζε την σφυρηλάτηση ισχυροποίησης της παγκοσμιοποίησης δια παγκοσμίου προσήμου ομογενοποιητικής διαδικασίας, οι προκλήσεις που προέρχονταν από το προαναφερθέν, τροφοδοτούσαν και δημιουργούσαν τις συνθήκες για αποκεντρωτικές τάσεις, εν τέλει ισχυροποιείται η διαδικασία της περιφερειοποίησης, αφού παρουσιαζόταν ανάγκη για αντιμετώπιση και λύσεις σε περιφερειακό επίπεδο.

Τρίτον, το εγχείρημα BRI της Κίνας – η Κλιματική Αλλαγή – η Τεχνητή Νοημοσύνη, τρία στοιχεία που αναδεικνύουν όχι μόνον την αλληλοτροφοδότηση, πολύ περισσότερο την ίδια την συνεργασία περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Η BRI, στην εκκίνηση της υπήρξε διαδικασία ενίσχυσης της περιφερειοποίησης, λαμβάνοντας υπόψη ότι στόχευε στην ανάπτυξη της παρουσίας της Κίνας σε συγκεκριμένες περιφέρειες, στην συνέχεια, κατέστη παγκόσμια, προικοδοτώντας ενίσχυση στην παγκοσμιοποίηση, η ίδια η περιφερειοποίηση ως προωθητικός παράγοντας της παγκοσμιοποίησης (Αλατάς, 2023α, σ.σ. 35^η – 38^η· Franceschini & Loubere, 2024, σ.σ. 73^η – 93^η· Ghiasy, 2021). Η Κλιματική Αλλαγή και η Τεχνητή Νοημοσύνη, ως υπαρξιακού χαρακτήρα προκλήσεις και μεταχηματιστικές δυνάμεις, φωταγωγούν με τον πλέον εμφανή τρόπο την συνεργατική διάσταση και ταυτόχρονη

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

τροφοδότηση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, αφού στον ίδιο χρόνο σε πολυδιάστατη συνεργασία, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο προωθούν πολυεπίπεδα πλέγματα πολυεπίπεδων λύσεων, που δύνανται να εκκινούν από το επίπεδο περιφερειών και να διεξάγουν ανάβαση στο παγκόσμιο, και τούμπαλιν, ουσιαστικής δε η συνεργασία των δρώντων στα δύο επίπεδα [(Baylis & Smith & Owens, 2024, σ.σ. 441^η – 459^η· Δημαδάμα, 2021· Δούση, 2014· Μαυρογένης & Μπούρτζης & Ροδοθεάτος & Τσάλτας, 2011· Μαυρογένης & Μπούρτζης & Ροδοθεάτος, 2017· Τσάλτας, 2010), (Τάσσης & Μήτρου & Κωστή & Καρκατζούνης & Βόρρας, 2023, σ.σ. 09^η – 34^η)].

Επιφανειακά και με βάση την λεκτική μορφοποίηση τους, περιφερειοποίηση και παγκοσμιοποίηση εμφανίζονται ως αντίθετες μεταξύ τους διαδικασίες. Στο βάθος και στην ουσία, από τον ιστορικό χρόνο και ως την παρούσα στιγμή, δια της ερευνητικής παρακολούθησης των δύο, αλληλοσυνδέονται, οικοδομείται σχέση υπό τις δυνάμεις της αλληλεξάρτησης – της αλληλοσύγκρουσης – της αλληλοτροφοδότησης.

Η έως τώρα ανάλυση κατέδειξε ότι η σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης δεν είναι συγκυριακή ούτε γραμμική, αλλά ενδογενώς κυματοειδής, προϊόν διαρκούς ιστορικής και θεσμικής αλληλεπίδρασης. Κάθε φάση υπεροχής του ενός εκ των δύο φαινομένων οδηγεί αναπόδραστα στη μετεξέλιξη του άλλου, συγκροτώντας έναν μηχανισμό ισορροπίας στο εσωτερικό του διεθνούς συστήματος (Gilpin, 2001· Keohane & Nye, 2011). Η παγκοσμιοποίηση διανοίγει τα δίκτυα και τις αγορές, ενώ η περιφερειοποίηση ανασυγκροτεί τις σταθερές θεσμικές αναφορές· και η συνεχής εναλλαγή κυριαρχίας τους αποτελεί τη φυσιολογία του παγκόσμιου οικοδομήματος (Hettne, 1999· Katzenstein, 2005).

Για την ολοκληρωμένη αποτύπωση της κυματοειδούς εξελικτικότητας που χαρακτηρίζει τη διαδρομή και τη σχεσιακή σύμπλεξη των φαινομένων της περιφερειοποίησης και της παγκοσμιοποίησης, καθίσταται αναγκαία η συγκριτική χαρτογράφηση των αντίστοιχων χρονικών τους φάσεων. Η ήδη αναλυθείσα περιοδολόγηση των δύο διαδικασιών στα Κεφάλαια 7^ο και 8^ο — με τα δύο κύματα της περιφερειοποίησης (1957–1979, 1980–σήμερα) και τα τέσσερα κύματα της παγκοσμιοποίησης (1450–1850, 1850–1945, 1960–σήμερα, υπό δημιουργία τέταρτο κύμα) — προσφέρει το ερμηνευτικό υπόστρωμα για τη συγκριτική σύνθεση που

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

ακολουθεί. Η ομαδοποίηση των φάσεων αυτών σε ενιαίο συγκριτικό σχήμα επιτρέπει την ανάδειξη των χρονικών επικαλύψεων, των μετατοπίσεων και των σημείων όπου οι δύο διαδικασίες αρχίζουν να τέμνονται, να συντονίζονται, να αποκλίνουν ή να αλληλοτροφοδοτούνται.

Ο πίνακας που ακολουθεί δεν αντικαθιστά την αναλυτική περιοδολόγηση· αντιθέτως, την συμπυκνώνει, την μετουσιώνει και την αναδιατάσσει με τρόπο που καθιστά εμφανή τη διαχρονική δυναμική της σχέσης περιφερειοποίησης–παγκοσμιοποίησης. Μέσα από τη συνεξέταση των ιστορικοπολιτικών πλαισίων, των χαρακτηριστικών κάθε κύματος και της φύσης της μεταξύ τους διαλεκτικής, διαμορφώνεται μία συγκροτημένη και συστηματική απεικόνιση της εξελικτικής πορείας των δύο φαινομένων. Η συγκριτική αυτή χαρτογράφηση λειτουργεί ως κρίσιμη συνδετική γέφυρα ανάμεσα στη θεωρητική και ιστορική ανάλυση των προηγούμενων κεφαλαίων και στη συνθετική ερμηνευτική επεξεργασία της κυματοειδούς σχέσης τους, όπως αναπτύσσεται στο παρόν 12^ο Κεφάλαιο.

Πίνακας 1. Κυματοειδής Πορεία–Σχέση Περιφερειοποίησης και Παγκοσμιοποίησης.

Περίοδος / Κύμα	Ιστορικο- πολιτικό Πλαίσιο	Χαρακτηρι- στικά Παγκοσμιο- ποίησης	Χαρακτηρι- στικά Περιφερειο- ποίησης	Φύση της Σχέσης
1ο Κύμα Παγκοσμιο- ποίησης (1450–1850)	Ανακάλυψη νέων θαλάσσιων δρόμων, τεχνολογική ναυσιπλοΐα, αποικιακές δυνάμεις	Διασύνδεση ηπείρων, πρώιμες παγκόσμιες εμπορικές ροές	—	Προ-σχέση (μονοδιάστατη παγκόσμια διείσδυση)

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Περίοδος / Κύμα	Ιστορικο- πολιτικό Πλαίσιο	Χαρακτηρι- στικά Παγκοσμιο- ποίησης	Χαρακτηρι- στικά Περιφερειο- ποίησης	Φύση της Σχέσης
2ο Κύμα Παγκοσμιο- ποίησης (1850–1945)	Δεύτερη Βιομηχανική Επανάσταση, αποικιο- κρατική κορύφωση, παγκόσμιοι πόλεμοι	Βιομηχανικές αλυσίδες, διεθνές κεφάλαιο, μεταφορές	—	Παγκόσμια κυριαρχία – αρχές διαφοροποίησης
1ο Κύμα Περιφερειο- ποίησης (1957–1979)	Ψυχρός Πόλεμος, μεταπολεμική ανοικοδόμηση, ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική	Παγκόσμια θεσμική τάξη (OHE, GATT, Bretton Woods)	Δημιουργία ΕΚΑΧ, ΕΟΚ· πρώιμη θεσμική περιφερειο- ποίηση	Αλληλεξάρτηση – συμπληρωματικότητα
3ο Κύμα Παγκοσμιο- ποίησης (1960– σήμερα)	Τεχνολογική επανάσταση, ψηφιοποίηση, διεθνοποίηση κεφαλαίων	Χρηματο- πιστωτική παγκοσμιο- ποίηση, παγκόσμιες αλυσίδες αξίας	Σταδιακή ενίσχυση περιφερεια- κών μπλοκ	Αλληλο- τροφοδότηση
2ο Κύμα Περιφερειο- ποίησης	Μετα- ψυχροπολεμικό περιβάλλον,	Εμβάθυνση οικονομικής παγκοσμιο- ποίησης	ΕΕ, ASEAN, AU, NAFTA, MERCOSUR· εδραίωση	Αλληλοσύγκρουση – αλληλεξάρτηση

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Περίοδος / Κύμα	Ιστορικο-πολιτικό Πλαίσιο	Χαρακτηριστικά Παγκοσμιοποίησης	Χαρακτηριστικά Περιφερειοποίησης	Φύση της Σχέσης
(1980–σήμερα)	παγκοσμιοποίηση αγορών		περιφερειακής ολοκλήρωσης	
Υπό δημιουργία 4ο Κύμα Παγκοσμιοποίησης (2020–σήμερα)	4 ^η –5 ^η Βιομηχανική Επανάσταση, ΑΙ, πράσινη μετάβαση, νέες αναδυόμενες δυνάμεις	Ψηφιακή παγκοσμιοποίηση, γεω-τεχνολογικά πεδία, αναδιάρθρωση ισχύος	Περιφερειακή ανθεκτικότητα, νέες μορφές συνεργασίας	Μικτή μήτρα: αλληλεξάρτηση – αλληλοτροφοδότηση – αλληλοσύγκρουση

Πίνακας 1. Κυματοειδής Πορεία–Σχέση Περιφερειοποίησης και Παγκοσμιοποίησης

Πηγή: επεξεργασία συγγραφέα.

Συνολικά, η κυματοειδής αποτύπωση της διαδρομής της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, και, η ανάδειξη των τριών συνθετικών διαστάσεων της μεταξύ τους σχέσης – αλληλεξάρτηση, αλληλοσύγκρουση και αλληλοτροφοδότηση – συγκροτούν ένα ερμηνευτικό πλαίσιο ικανό να συσπειρώσει σε ενιαία δομή τα ιστορικά, θεσμικά και δομικά χαρακτηριστικά των δύο φαινομένων. Η αναλυτική αυτή σύλληψη προσφέρει ένα υπόβαθρο συστηματοποίησης της σχεσιακής τους εξέλιξης, συμβάλλοντας στην κατανόηση των σημείων σύγκλισης και απόκλισης, των εστιών δυναμικής επιτάχυνσης και των διαδρομών μετασχηματισμού τους. Με τον τρόπο αυτό διεξάγεται επιχείρηση διαμόρφωσης ενός ολοκληρωμένου πλαισίου ερμηνείας που παρουσιάζει λειτουργία γέφυρας προς το θεσμικό υπόδειγμα συνεργασίας που εξετάζεται στο επόμενο Τμήμα.

Έν κατακλείδι, η ανάλυση μεταβαίνει από τη διαπιστωτική περιγραφή προς την κανονιστική αναζήτηση: εφόσον η κυματοειδής συνύπαρξη των δύο διαδικασιών αποτυπώνεται τόσο ιστορικά όσο και συγκριτικά – όπως καθίσταται εμφανές και από

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

τη συστηματοποίηση των κυμάτων περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης – τότε το ζητούμενο δεν είναι η υπερίσχυση του ενός, αλλά η θεσμική τους συμβατότητα. Η πρόκληση του 21^{ου} αιώνα έγκειται στη δημιουργία ενός πλαισίου συνεργατικής συνάρθρωσης, όπου περιφερειακά και παγκόσμια επίπεδα διακυβέρνησης συνλειτουργούν χωρίς να αλληλοαναιρούνται, αλλά να αλληλοενισχύονται (Cohn & Hira, 2021· Held & McGrew, 2007). Αυτή ακριβώς η προοπτική θεσμικής σύνθεσης αποτελεί το αντικείμενο του Τμήματος Ε και των σχετικών κεφαλαίων του, ειδικότερα ενυπάρχει εκκίνηση με το Κεφάλαιο 13^ο, όπου σκιαγραφείται το συλλογιστικό εγχείρημα γύρω από την ανάγκη δημιουργίας ενός ΟΠκΠΔΟ.

Τμήμα Ε. Ο Οργανισμός Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών

Το τελευταίο Τμήμα της εργασίας παρουσιάζει συνθετικό και προτασιακό χαρακτήρα. Αξιοποιώντας τα συμπεράσματα των προηγούμενων αναλύσεων, διεξάγεται εγχείρημα διατύπωσης μιας ολοκληρωμένης πρότασης θεσμικής συνεργασίας ανάμεσα στα περιφερειακά και τα παγκόσμια επίπεδα διακυβέρνησης: ο Οργανισμός Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών (ΟΠκΠΔΟ).

Η συγκεκριμένη πρόταση εδράζεται στη λογική της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης (multi-level governance) και της συνεργατικής θεσμικής αρχιτεκτονικής (Rosenau, 1997· Zürn, 2018), επιδιώκοντας να γεφυρώσει τη λειτουργία των περιφερειακών θεσμών με εκείνη των οικουμενικών οργανισμών. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Τμήμα Ε συνιστά το επιστημονικό επιστέγασμα του όλου εγχειρήματος, μετατρέποντας τη θεωρητική και εμπειρική διερεύνηση σε προτασιακό θεσμικό μοντέλο που ενσαρκώνει τη βασική υπόθεση της εργασίας: τη διαλεκτική συνύπαρξη αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης ανάμεσα στην περιφερειοποίηση και την παγκοσμιοποίηση.

Η πρόταση για τον ΟΠκΠΔΟ συνιστά την επιστημονική κορωνίδα της εργασίας, όπου η θεωρία, η ιστορία και η θεσμική ανάλυση συναντώνται σε μια συγκροτημένη πρόταση διακυβέρνησης. Το επόμενο φυσικό βήμα είναι η συνολική αποτίμηση των συμπερασμάτων και η κριτική τους ανασκόπηση, ώστε να αναδειχθούν τα όρια, οι δυνατότητες και οι επιπτώσεις της προτεινόμενης θεσμικής αρχιτεκτονικής.

Κεφάλαιο 13°. Το συλλογιστικό εγχείρημα γύρω από την ανάγκη δημιουργίας ενός Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών

Τίθεται το ερώτημα, «υφίστανται λόγοι για την σφυρηλάτηση και επίδοση ζωής σ' ένα θεσμικό οικοδόμημα της Διεθνούς Οργάνωσης, το οποίο στα ίδια του τα σπλάχνα θα έχει την «συνεννόηση και συνεργασία» των δύο μετασχηματιστικού προσήμου δυνάμεων, της περιφερειοποίησης και της παγκοσμιοποίησης;». Η απάντηση κατά τον γράφοντα είναι καταφατική. Και η προαναφερόμενη καταφατική απάντηση βρίσκει υπόσταση σε δύο κατηγορίες λόγων:

Η πρώτη κατηγορία λόγων εμφανίζει ένα γενικό πρόσημο, έχει ως εξής:

- i. μεγάλες προκλήσεις (πόλεμοι/συρράξεις, αναζωπύρωση εθνικισμού+μερκαντισμού, ενδυνάμωση εκ νέου αντιπαλότητας των μεγάλων δυνάμεων,...),
- ii. υπαρξιακού χαρακτήρα προκλήσεις (Κλιματική Αλλαγή, Τεχνητή Νοημοσύνη).

Η δεύτερη κατηγορία λόγων κομίζει ένα στοιχείο εξειδίκευσης, έχει ως κάτωθι:

- i. συστηματική ενασχόληση με το ζήτημα της εξερεύνησης – ενατένισης του θεωρητικού υποβάθρου περί την περιφερειοποίηση και την παγκοσμιοποίηση,
- ii. το στοιχείο της αλληλοσύγκρουσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, αποδεικνύει την ανάγκη για σοβαρά δομημένη συνεργασία των δύο διαδικασιών σε θεσμικά αποκρυσταλλωμένο επίπεδο. Όπως, αλληλεξαρτώμενες και αλληλοτροφοδοτούμενες οι δύο αυτές δυνάμεις, αναδύεται το ερώτημα, «γιατί αυτή η αλληλεξάρτηση και αλληλοτροφοδότηση να μην διεξάγονται με οργανωμένο τρόπο;»,
- iii. κρίσεις περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, ως πεδία ανάπτυξης μιας θεσμικής οντότητας συνεργαζόμενων Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, για την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση τους,
- iv. διαφύλαξη κεκτημένων εξελικτικής πορείας περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης,
- v. καλύτερη δυνατή διαχείριση των θεσμικών και ουσιαστικών προβληματικών καταστάσεων Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ,
- vi. νομολογιακό κεκτημένο/νομολογιακά ορόσημα Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (συστηματική καταγραφή και αποτύπωση αποστάγματος συμπερασμάτων για τις διαδικασίες της περιφερειοποίησης και της παγκοσμιοποίησης).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Μέσα από μία δομημένη σε δύο, συνάμα την πρόνοια ενός τρίτου, επίπεδα, διεθνούς διαπραγματευτικής διαδικασίας, αντιπροσωπείες των 193 κρατών και των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, θα επιχειρήσουν την σύναψη Διεθνούς Συνθήκης, η οποία θα ιδρύει Οργανισμό Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών (ΟΠκΠΔΟ)³⁵. Μία Διεθνή Συνθήκη, όπου μεταξύ άλλων ζητημάτων, θα παρουσιάζει την στοχοθεσία – την δομική οργάνωση – την λειτουργική οργάνωση – την θεματική οργάνωση του ΟΠκΠΔΟ.

Καταληκτικά, η κανονιστική αποτύπωση της ανάγκης θεσμικής συμβατότητας περιφερειακών και παγκόσμιων επιπέδων διακυβέρνησης ανέδειξε, ότι η σύγχρονη διεθνής πραγματικότητα παρουσιάζει απαίτηση περί μηχανισμών συνεργατικής συνάρθρωσης και όχι ανταγωνιστικής υποκατάστασης. Η θεσμική ετερογένεια, οι ασυμμετρίες ισχύος και η διάχυση διακρατικών προκλήσεων προβάλλουν ως παράγοντες που επιβάλλουν μια ολοκληρωμένη θεσμική αρχιτεκτονική, ικανή να γεφυρώνει τα δομικά κενά του διεθνούς συστήματος.

Στο πλαίσιο αυτό, το 14^ο Κεφάλαιο αναλαμβάνει να μεταβεί από το επίπεδο της κανονιστικής αναγκαιότητας στο επίπεδο της θεσμικής εξειδίκευσης. Εκεί παρουσιάζεται η εννοιολογική θεμελίωση, οι σκοποί και η λειτουργική λογική του ΟΠκΠΔΟ, ως της προτεινόμενης δομής που ενσαρκώνει τη σύζευξη περιφερειακού και παγκόσμιου επιπέδου διακυβέρνησης. Η μετάβαση αυτή εγκαθιστά το υπόβαθρο για την περαιτέρω ανάλυση της θεσμικής του αρχιτεκτονικής.

³⁵ Όσον αφορά την ακολουθούμενη διαπραγματευτική διαδικασία και κατ' επέκταση ένα θεσμικό υπόδειγμα Διεθνούς Συνθήκης περί το καινούργιο συνεργατικό υπόδειγμα περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, ο ΟΠκΠΔΟ, σχετικώς βασισμένα τα προαναφερθέντα στο **Αλατάς (2023β)**, βλέπε αναλυτικά, **Παράρτημα Τμήματος Ε, Κεφαλαίου 13^ο, Πρώτο Μέρος. Η δομή της προτεινόμενης διεθνούς διαπραγματευτικής διαδικασίας για την σύναψη της Διεθνούς Συνθήκης του Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών**, και, **Παράρτημα Τμήματος Ε, Κεφαλαίου 13^ο, Δεύτερο Μέρος. Θεσμική πρόταση υποδείγματος Διεθνούς Συνθήκης Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών**.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Κεφάλαιο 14°. Η στοχοθεσία

Οι πρωταρχικές-κεντρικές σκοπεύσεις του ΟΠκΠΔΟ θα έχουν ως κάτωθι:

- i. προώθηση διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας,
- ii. σφυρηλάτηση ισχυρών συνεργατικών σχέσεων μεταξύ Περιφερειακών ΔΟ, μεταξύ Παγκόσμιων ΔΟ, μεταξύ Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ,
- iii. προώθηση περιφερειακής και παγκόσμιας διεθνούς συνεργασίας για την επίλυση προβληματικών οικονομικού, κοινωνικού, πολιτικού, πολιτισμικού ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, και προώθηση ενθάρρυνσης σεβασμού θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών,
- iv. ο ΟΠκΠΔΟ ως ο πυρήνας εναρμόνισης δραστηριότητας Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, κατ' επέκταση των κρατών, για την επίτευξη των προαναφερθεισών σκοπεύσεων.

Καταληκτικά, η παρουσίαση της φύσης, των σκοπών και της θεμελιακής λογικής του ΟΠκΠΔΟ αποσαφήνισε, ότι η συγκεκριμένη πρόταση δεν συνιστά απλή πρόσθεση θεσμών στο διεθνές σύστημα, αλλά δομικού προσήμου ανασύνθεση των τρόπων με τους οποίους περιφερειακοί και παγκόσμιοι θεσμοί συνδέονται και αλληλεπιδρούν. Η αναγνωριστική αυτή ανάλυση συγκροτεί τη βάση μιας συνεκτικής κανονιστικής αρχιτεκτονικής.

Το 15° Κεφάλαιο προχωρά πέραν της εννοιολογικής θεμελίωσης και εισέρχεται στη συστηματική ανάλυση της οργανωτικής δομής του ΟΠκΠΔΟ. Η εμβάθυνση αυτή καταδεικνύει τους θεσμικούς κρίκους που καθιστούν τον Οργανισμό λειτουργικά βιώσιμο και αποτελεσματικό, χαρτογραφώντας τα όργανά του, τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τους μηχανισμούς συνεργασίας. Έτσι, η ανάλυση μεταβαίνει από το «τι είναι» στον τρόπο λειτουργίας.

Κεφάλαιο 15°. Η δομική οργάνωση

Ο ΟΠκΠΔΟ πρόκειται να παρουσιάζει την κάτωθι δομική-οργανωσιακή διάρθρωση:

- i. Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ,
- ii. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας,
- iii. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεωρητικής αποκρυστάλλωσης),
- iv. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^α),
- v. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^β),
- vi. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^γ),
- vii. Γραμματεία.

Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ συμβολίζει την πολιτική διάσταση, η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας – η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης – η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική–Ανταρκτική–Αρκτική–Ασία–Αφρική–Ευρώπη–Ωκεανία – η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης – η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων συμβολίζουν την θεσμική και την οργανωσιακή διάσταση, η Γραμματεία συμβολίζει την διοικητική διάσταση.

Καταληκτικά, η ανάλυση της οργανωτικής δομής του ΟΠκΠΔΟ ανέδειξε τις θεσμικές αρθρώσεις που επιτρέπουν την ισόρροπη ενσωμάτωση περιφερειακών και παγκόσμιων συμφερόντων. Η λειτουργική διάρθρωση και οι διαδικαστικοί μηχανισμοί του

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Οργανισμού επιβεβαιώνουν τη δυνατότητα ολιστικής διακυβέρνησης, ικανής να συνθέτει πολυεπίπεδα κέντρα ισχύος.

Στο 16^ο Κεφάλαιο, η ανάλυση εμβαθύνει επί του πεδίου των λειτουργιών και των επιχειρησιακών πεδίων δράσης του ΟΠκΠΔΟ. Η μετατόπιση από τη δομή στη διαδικασία καθιστά δυνατή την ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο ο Οργανισμός ενέχει επιδίωξη επίτευξης της θεσμικής συμβατότητας περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης σε συγκεκριμένους τομείς: ασφάλεια, οικονομία, περιβάλλον, τεχνολογία. Δια του συγκεκριμένου τρόπου, αποσαφηνίζεται η πρακτική εφαρμοσιμότητα του θεσμικού του σχεδιασμού.

Κεφάλαιο 16°. Η λειτουργική οργάνωση

Η λειτουργική οργάνωση του ΟΠκΠΔΟ σχηματοποιείται με την παρακάτω μορφή:

Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ:

- ✓ Ανώτατο και Πρώτο τη τάξει πολιτικό όργανο.
- ✓ Δομή: Πρόεδροι/Γενικοί Γραμματείς/Διευθύνοντες-Διευθύνουσες Σύμβουλοι Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Συνεδρίαση: σε επίπεδο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά ανά τετράμηνο/3 φορές το χρόνο.
- ✓ Προεδρία: ΓΓ Οργανισμού.
- ✓ Αρμοδιότητες:
 - Δομημένος διάλογος και ανταλλαγή απόψεων επί των πρωταρχικών-κεντρικών σκοπεύσεων και ειδικότερων θεματικών.
 - Καθορισμός γενικής στρατηγικής επί των πρωταρχικών-κεντρικών σκοπεύσεων και των ειδικότερων θεματικών.
 - Υιοθέτηση και υιοθέτηση με consensus κειμένου για τις Υποστηριζόμενες Εκθέσεις των Επιτροπών.
 - Διορισμός Εμπειρογνομόνων Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας.
 - Διορισμός Εμπειρογνομόνων Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.
 - Διορισμός Εμπειρογνομόνων Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία.
 - Διορισμός Εμπειρογνομόνων Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης.
 - Διορισμός Εμπειρογνομόνων Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων.
 - Διορισμός ΓΓ του Οργανισμού.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Ενημέρωση Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, 193 κρατών, περί των υιοθετούμενων κειμένων.

✓ Λήψη αποφάσεων: consensus.

Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας:

- ✓ Δομή: 2 υποεπιτροπές [1^η (πρωταρχικών-κεντρικών σκοπεύσεων), 2^η (θεματικών περιοχών)], και μία γενική επιτροπή, υψηλού ακαδημαϊκού κύρους με εξειδίκευση σε περιφερειακή και παγκόσμια διεθνή οργάνωση.
- ✓ Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.
- ✓ Προεδρία: ΓΓ Οργανισμού.
- ✓ Αρμοδιότητες:
 - Στις υποεπιτροπές, δομημένος διάλογος, ανταλλαγή γνώσεων επί της καλύτερης δυνατής υλοποίησης στόχων και θεματικών περιοχών.
 - Στην γενική επιτροπή, δομημένος διάλογος, ανταλλαγής γνώσεων επί της διαδραστικότητας/αλληλεπιδραστικότητας σκοπεύσεων και θεματικών περιοχών.
 - Σύνταξη Υποστηρικτικών Εκθέσεων σε επίπεδο υποεπιτροπών και γενικής επιτροπής για τα σχετιζόμενα ζητήματα.
- ✓ Θητεία: 4 έτη με δικαίωμα 2 φορές επανεκλογής.
- ✓ Ανάδειξη: με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Λήψη αποφάσεων: με αυξημένη πλειοψηφία.

Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεωρητικής αποκρυστάλλωσης):

- ✓ Δομή: 2 υποεπιτροπές [1^η (παρακολούθησης περιφερειοποίησης), 2^η (παρακολούθησης παγκοσμιοποίησης)], και μία γενική επιτροπή, υψηλού ακαδημαϊκού κύρους με εξειδίκευση σε περιφερειακές και παγκόσμιες θεωρητικές αποκρυσταλλώσεις.
- ✓ Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.
- ✓ Προεδρία: ΓΓ Οργανισμού.
- ✓ Αρμοδιότητες:

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Στις υποεπιτροπές, δομημένος διάλογος, ανταλλαγή γνώσεων επί της εξελικτικής θεωρητικής πορείας των δύο διαδικασιών.
- Στην γενική επιτροπή, δομημένος διάλογος, ανταλλαγής γνώσεων επί της σχέσης σε θεωρητικό επίπεδο.
- Σύνταξη Υποστηρικτικών Εκθέσεων σε επίπεδο υποεπιτροπών και γενικής επιτροπής για τα σχετιζόμενα ζητήματα.
- Ενημέρωση του Ανώτατου Συμβουλίου Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Θητεία: 4 έτη με δικαίωμα 2 φορές επανεκλογής.
- ✓ Ανάδειξη: με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Λήψη αποφάσεων: με απλή πλειοψηφία.

Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^{α)}):

- ✓ Δομή: 7 υποεπιτροπές [1^η (για Αμερική), 2^η (για Ανταρκτική), 3^η (για Αρκτική), 4^η (για Ασία), 5^η (για Αφρική), 6^η (για Ευρώπη), 7^η (για Ωκεανία)], και μία γενική επιτροπή (συνολικής εκτίμησης), υψηλού ακαδημαϊκού κύρους με εξειδίκευση στην περιφερειοποίηση (ειδικότερα περιφερισμό, περιφερειακή ολοκλήρωση, περιφερειακή συνεργασία) με επίκεντρο τις 6 ηπείρους.
- ✓ Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.
- ✓ Προεδρία: Αναπληρωτής/Αναπληρώτρια ΓΓ Οργανισμού.
- ✓ Αρμοδιότητες:
 - Στις υποεπιτροπές, δομημένος διάλογος, ανταλλαγή γνώσεων επί της εξελικτικής θεσμικής αποκρυστάλλωσης στο επίπεδο της πορείας στο πέραςμα του χρόνου στις 6 ηπείρους.
 - Στην γενική επιτροπή, δομημένος διάλογος, ανταλλαγής γνώσεων επί της διαδραστικής συνολικής κατάστασης.
 - Σύνταξη Υποστηρικτικών Εκθέσεων σε επίπεδο υποεπιτροπών και γενικής επιτροπής για τα σχετιζόμενα ζητήματα.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Ενημέρωση του Ανώτατου Συμβουλίου Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Θητεία: 4 έτη με δικαίωμα 2 φορές επανεκλογής.
- ✓ Ανάδειξη: με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Λήψη αποφάσεων: με απλή πλειοψηφία.

Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^β):

- ✓ Δομή: υψηλού κύρους Ακαδημαϊκοί με εξειδίκευση στην θεσμική αποκρυστάλλωση της παγκοσμιοποίησης.
- ✓ Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.
- ✓ Προεδρία: Αναπληρωτής/Αναπληρώτρια ΓΓ Οργανισμού.
- ✓ Αρμοδιότητες:
 - Δομημένος διάλογος, ανταλλαγή γνώσεων επί της εξελικτικής θεσμικής αποκρυστάλλωσης της παγκοσμιοποίησης.
 - Σύνταξη Υποστηρικτικών Εκθέσεων σε επίπεδο υποεπιτροπών και γενικής επιτροπής για τα σχετιζόμενα ζητήματα.
 - Ενημέρωση του Ανώτατου Συμβουλίου Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Θητεία: 4 έτη με δικαίωμα 2 φορές επανεκλογής.
- ✓ Ανάδειξη: με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Λήψη αποφάσεων: με απλή πλειοψηφία.

Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^γ):

- ✓ Δομή: 2 υποεπιτροπές [1^η (για τα Περιφερειακά Δικαστικά Όργανα), 2^η (για τα Παγκόσμια Δικαστικά Όργανα)], και μία γενική επιτροπή, υψηλού ακαδημαϊκού κύρους με εξειδίκευση στην περιφερειακή και στην παγκόσμια δικαστική οργάνωση.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ Περιοδικότητα συνόδων: 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.
- ✓ Προεδρία: Αναπληρωτής/Αναπληρώτρια ΓΓ Οργανισμού.
- ✓ Αρμοδιότητες:
 - Παρακολούθηση των εν εξελίξει σημαντικών δικαστικών υποθέσεων (για περιφερειοποίηση και παγκοσμιοποίηση) σε Περιφερειακά και Παγκόσμια Δικαστικά Όργανα.
 - Δομημένος διάλογος, ανταλλαγής γνώσεων επί των εν εξελίξει σημαντικών δικαστικών υποθέσεων, επί της υφιστάμενης σχετικής νομολογίας.
 - Σύνταξη Υποστηρικτικών Εκθέσεων σε επίπεδο υποεπιτροπών και γενικής επιτροπής για τα σχετιζόμενα ζητήματα.
 - Ενημέρωση του Ανώτατου Συμβουλίου Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Θητεία: 4 έτη με δικαίωμα 2 φορές επανεκλογής.
- ✓ Ανάδειξη: με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Λήψη αποφάσεων: με απλή πλειοψηφία.

Γραμματεία:

- ✓ Ανώτατο διοικητικό όργανο.
- ✓ Δομή: ΓΓ, Αναπληρωτής/Αναπληρώτρια ΓΓ, Βοηθοί ΓΓ για κάθε πρωταρχική-κεντρική στοχοθεσία και ειδικότερη θεματική, εξειδικευμένο προσωπικό, Εκτελεστική Γραμματεία, Γραφείο Ενημέρωσης Τύπου, πλαisiώση έργου ΓΓ από Διευθύνσεις σε συνθέσεις με βάση τις πρωταρχικές-κεντρικές σκοπεύσεις και τις ειδικότερες θεματικές.
- ✓ Αρμοδιότητες:
 - Προώθηση και χειρισμός διαδικασίας διαβουλεύσεων και λήψης αποφάσεων σε όλο το εύρος του Οργανισμού.
 - Προώθηση προτεινόμενων θεμάτων προς συζήτηση και λήψη αποφάσεων στα Όργανα του Οργανισμού.
 - Κύριος Εκπρόσωπος ο/η ΓΓ στα μέλη του Οργανισμού και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Προεδρία από τον/την ΓΓ του Οργανισμού (Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ, Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας, Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης), Προεδρία από τον/την Αναπληρωτή/Αναπληρώτρια ΓΓ του Οργανισμού (Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία, Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης, Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων).
- Ενημέρωση Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, 193 κρατών, περί των σχετικών πράξεων του Οργανισμού.
- ✓ Θητεία: 8 έτη με δικαίωμα 1 επανεκλογής.
- ✓ Ανάδειξη:
 - Προσωπικού: με διεθνή διαγωνισμό.
 - ΓΓ, Αναπληρωτού/Αναπληρώτριας ΓΓ: από το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.

Καταληκτικά, η αποτύπωση των λειτουργιών και των πεδίων δράσης του ΟΠκΠΔΟ κατέδειξε, ότι η θεσμική συνάρθρωση περιφερειακού και παγκόσμιου επιπέδου δύναται να λάβει λειτουργική υπόσταση μέσω συγκεκριμένων μηχανισμών πολιτικής, διαβούλευσης και εφαρμογής. Η λειτουργική αυτή διάσταση παρέχει απόδειξη, ότι ο Οργανισμός διαθέτει την αναγκαία θεσμική ελαστικότητα και ταυτόχρονα τη σταθερότητα που απαιτείται για αποτελεσματική πολυεπίπεδη διακυβέρνηση.

Ως φυσική συνέχεια της λειτουργικής θεμελίωσης, το 17^ο Κεφάλαιο εστιάζει στη θεματική οργάνωση του ΟΠκΠΔΟ, παρουσιάζοντας τους επιμέρους θεματικούς τομείς πολιτικής στους οποίους ο Οργανισμός θα δραστηριοποιείται. Η μετάβαση από τις λειτουργίες στη θεματική εξειδίκευση επιτρέπει την αναλυτική αποτύπωση της τεχνοκρατικής και πολιτικής γεωμετρίας του Οργανισμού, καθιστώντας σαφές πώς η

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

θεσμική πρόταση αποκτά περιεχόμενο, προσανατολισμό και θεματική εστίαση. Με αυτόν τον τρόπο, το κεφάλαιο εγκαθιστά τη γέφυρα μεταξύ της γενικής λειτουργικής λογικής και της σύνθετης θεματικής αρχιτεκτονικής του ΟΠκΠΔΟ.

Κεφάλαιο 17°. Η θεματική οργάνωση

Ο ΟΠκΠΔΟ πρόκειται να εμφανίζει τέσσερις θεματικές περιοχές, τις εξής:

- i. έννοιες και θεωρητικοί πυλώνες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης,
- ii. εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης περιφερειοποίησης (Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία),
- iii. εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης παγκοσμιοποίησης (ΟΗΕ και υπόλοιπες παγκόσμιες θεσμικές οργανωσιακές οντότητες),
- iv. εξελικτική πορεία νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (παλαιότερη – νεότερη – τρέχουσα, που ασκεί επιρροή στις διαδικασίες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης).

Καταληκτικά, το 17° Κεφάλαιο —και συνολικά το Τμήμα Ε— ολοκληρώνουν την παρουσίαση της θεσμικής πρότασης για τον ΟΠκΠΔΟ, αποτυπώνοντας ένα συνεκτικό και λειτουργικά ολοκληρωμένο σχήμα συνεργατικής διακυβέρνησης. Η συνδυαστική ανάλυση της εννοιολογικής βάσης, της οργανωτικής δομής, των λειτουργιών και της θεματικής οργάνωσης συγκροτεί μια πλήρη θεσμική αρχιτεκτονική που διεξάγει εγχείρημα επίδοσης απάντησης στις προκλήσεις που αναδύονται από την κυματοειδή πορεία και τη διαλεκτική σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Το Τμήμα Ε, ως σύνολο, συνιστά την κορύφωση της κανονιστικής σκέψης της εργασίας.

Η ολοκλήρωση του θεσμικού υποδείγματος καθιστά εφικτή τη μετάβαση προς τα Συμπεράσματα, όπου επιχειρείται η συνολική αποτίμηση της εν προκειμένω επιστημονικής διαδρομής. Στο τελικό αυτό τμήμα, η ανάλυση επανέρχεται στο αρχικό ερώτημα περί της διαλεκτικής σχέσης περιφερειοποίησης–παγκοσμιοποίησης, αναδεικνύει τις συμβολές και τα ευρήματα, εντοπίζει τους περιορισμούς και προτείνει κατευθύνσεις για μελλοντική έρευνα. Τα Συμπεράσματα λειτουργούν έτσι ως η τελική συμπύκνωση και θεωρητική επισφράγιση του εγχειρήματος, κλείνοντας συνεκτικά τον κύκλο από την εννοιολογική διερεύνηση έως τη θεσμική πρόταση.

Συμπεράσματα

Στο εν προκειμένω συγγραφικό πόνημα επιχειρήθηκε, στο πλαίσιο απαγωγικής μεθόδου – εγκάρσιας επιστημολογικής προσέγγισης – ποιοτικής και συνθετικής προσέγγισης, εγχείρημα ενασχόλησης με το ζήτημα της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, ιδωμένη αυτή η σχέση υπό τις δυνάμεις της αλληλεξάρτησης – της αλληλοσύγκρουσης – της αλληλοτροφοδότησης.

Το ερευνητικό ερώτημα, επί του οποίου υπήρξε προσπάθεια επίδοσης σχετικής απάντησης είχε ως εξής, «Πως διαμορφώνεται μέσα στο χρόνο η διαλεκτικού χαρακτήρα σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;». Προκειμένου, ν' απαντηθεί το προαναφερθέν, τέθηκαν πέντε ειδικότερα ερωτήματα, τα εξής, α-«ποια η εννοιολογική και η θεωρητική πυλωνική οργάνωση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;», β-«ποια τα κύματα περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;», γ-«ποιες οι θεσμικές αντανakλάσεις περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;», δ-«ποια τα γεγονότα ορόσημα στη σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;», ε-«ποια θα μπορούσε να είναι μια μορφή θεσμικής υφής συνεργασίας περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης;». Το ερευνητικό επιχείρημα είχε ως εξής, «Μεταξύ περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης διαμορφώνεται μια σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης».

Υπήρξε ανάλυση, σε πρώτο επίπεδο των εννοιών και των θεωρητικών φακών. Σ' ένα δεύτερο επίπεδο, της κυματοειδούς ιστορικής πορείας μέχρι τον παρόντα χρόνο. Σ' ένα τρίτο επίπεδο, της θεσμικού προσήμου δομής. Σ' ένα τέταρτο επίπεδο, της πολυδιάστατης σχεσιακής κατάστασης. Σ' ένα πέμπτο και τελευταίο επίπεδο, παρουσίαση και ανάλυση σχετικής θεσμικής πρότασης περί συνεργατικής θεσμικής οργάνωσης.

Ο βασικός περιορισμός της παρούσας ερευνητικής προσπάθειας εδράζεται στο αχανές και πολυστρωματικό σώμα των διαθέσιμων πηγών και βιβλιογραφικών αναφορών, γεγονός που κατέστησε αναγκαία την επιλεκτική εστίαση σε εκείνες που απηχούν πληρέστερα τη διαλεκτική σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Η θεματική πολυπλοκότητα και η διεπιστημονικότητα του αντικειμένου, που διατρέχει πεδία των διεθνών σχέσεων, της διεθνούς πολιτικής οικονομίας, της θεσμικής θεωρίας και της τεχνολογικής μεταβολής, σφυρηλάτησαν την ανάγκη συνδυαστικής

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

αξιοποίησης διαφορετικών μεθοδολογικών εργαλείων. Επιπροσθέτως, η εξελικτική ρευστότητα των φαινομένων υπό μελέτη — ιδίως κατά την περίοδο μετάβασης προς την 5^η Βιομηχανική Επανάσταση και το 4^ο κύμα παγκοσμιοποίησης — συνεπάγεται ότι τα συμπεράσματα της παρούσας εργασίας είναι δυναμικά και ανοικτά σε μελλοντική αναθεώρηση, υπό το φως νέων θεωρητικών και εμπειρικών δεδομένων.

Παρά τους ανωτέρω περιορισμούς, το ερευνητικό εγχείρημα επιβεβαιώνει την επιστημονική εγκυρότητα και τη θεωρητική ανθεκτικότητα των συμπερασμάτων του, ενώ ταυτόχρονα ανοίγει πεδίο για περαιτέρω εμβάθυνση. Ιδίως, η θεσμική αλληλεπίδραση περιφερειακών και παγκόσμιων δομών διακυβέρνησης, σε συνάρτηση με την τεχνολογική πρόοδο και τη μεταβαλλόμενη διεθνή κατανομή ισχύος, συνιστά γόνιμη προοπτική μελλοντικής έρευνας, τόσο σε θεωρητικό επίπεδο όσο και σε πεδίο εφαρμοσμένης ανάλυσης πολιτικών. Έτσι, η παρούσα μελέτη δεν εξαντλεί το υπό εξέταση φαινόμενο· το αναδεικνύει ως συνεχώς εξελισσόμενο αντικείμενο επιστημονικού στοχασμού, που αξίζει επανεξέταση στο πλαίσιο των νέων παγκόσμιων ισορροπιών.

Συμπερασματικά, δύνανται να υποστηριχθούν τα εξής. Δια του εγχειρήματος ανάλυσης της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, αρχικά, καταδεικνύεται η αξία και η σημασία των εννοιολογικών περιεχομένων και του θεωρητικού πλαισίου, ως πρώτο βήμα. Κατά δεύτερον, αναδεικνύεται η αξία και η σημασία της εξελικτικής ανάπτυξης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, με την διάκριση και σχετική ανάλυση των περιοδικών χρονικών πλαισίων ως κυματοειδών περιόδων, ως δεύτερο βήμα. Κατά τρίτον, σφυρηλατείται η αξία και η σημασία συστηματοποίησης και ανάλυσης της θεσμικής διάρθρωσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, ως το τρίτο βήμα. Στην συνέχεια, ιχνηλατείται η ζωτικότητα της συνδεσιμότητας των δύο φαινομένων στην μεταξύ τους σχεσιακή κατάσταση, ως το τέταρτο βήμα. Το προαναφερθέν προσφέρει και την απάντηση, επιβεβαίωση του ερευνητικού επιχειρήματος, στο ερευνητικό ερώτημα. Τέλος, δια της συνθετικά καινοτομικής θεσμικής πρότασης του ΟΠκΠΔΟ, στοιχειοθετείται ολοκλήρωση της ανάλυσης της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, ακριβώς, στην βάση δημιουργίας ενός ολιστικού και ολοκληρωμένου θεσμικού συνεργατικού πεδίου.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Μία φράση ως κατακλείδα, αν το διεθνές κοινό συμφέρον ενσαρκώνει μία εκ των κεντρικών σκοπεύσεων μας, τότε, ουσιωδώς θετική και χρήσιμη η επένδυση, έτι περαιτέρω, στην θεσμικού προσήμου ώσμωση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

Παραρτήματα

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Παράρτημα Τμήματος Γ. Η περιφερειακή και παγκόσμια θεσμική οργάνωση ιστορικά και έως σήμερα

Το παρόν Παράρτημα του Τμήματος Γ των Κεφαλαίων 9^ο και 10^ο αποτυπώνει, με συστηματικό και θεματικά οργανωμένο τρόπο, το σύνολο των θεσμικών οντοτήτων που συναπαρτίζουν τον περιφερειακό και παγκόσμιο θεσμικό χάρτη, ιστορικά και έως σήμερα. Το παράρτημα έχει καθαρά καταλογικό χαρακτήρα και δεν περιλαμβάνει αναλυτική ή αξιολογική επεξεργασία των οντοτήτων.

United Organizations, <https://www.un.org/en/>.

UN's Funds, Programmes and specialized agencies:

- **Food and Agriculture Organization,** <https://www.fao.org/home/en/>.
- **International Labour Organization,** <https://www.ilo.org/>.
- **International Civil Aviation Organization,** <https://www.icao.int/Pages/default.aspx>.
- **International Maritime Organization,** <https://www.imo.org/>.
- **International Telecommunication Union,** <https://www.itu.int/en/Pages/default.aspx>.
- **Joint United Nations Programme on HIV/AIDS,** <https://www.unaids.org/en>.
- **United Nations Capital Development Fund,** <https://www.uncdf.org/>.
- **United Nations Human Rights Council (UNHRC),**
<https://www.ohchr.org/en/hrbodies/hrc/home>.
- **United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF),**
<https://www.unicef.org/>.
- **United Nations Development Programme,** <https://www.undp.org/>.
- **United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO),**
<https://www.unesco.org/en>.
- **United Nations Environment Programme,** <https://www.unep.org/>.
- **United Nations Human Settlements Programme,** <https://unhabitat.org/>.
- **United Nations Industrial Development Organization,** <https://www.unido.org/>.
- **United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNISDR),**
<https://www.undrr.org/>.
- **United Nations Office on Drugs and Crime,** <https://www.unodc.org/>.
- **Universal Postal Union,** <https://www.upu.int/en/home>.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- **World Health Organization (WHO)**, <https://www.who.int/>.
- **World Intellectual Property Organization**, <https://www.wipo.int/portal/en/index.html>.
- **World Food Programme**, <https://www.wfp.org/>.
- **World Meteorological Organization**, <https://wmo.int/>.
- **UN Tourism**, <https://www.unwto.org/>.

Agricultural research organizations:

- **Africa Rice Center (West Africa Rice Development Association, WARDA)**, <https://www.africarice.org/>.
- **Bioversity International (International Plant Genetics Resources Institute, IPGRI)**, <https://www.isaaa.org/kc/cropbiotechupdate/features/ipgri.htm>.
- **Center for International Forestry Research (CIFOR)**, <https://www.cifor-icraf.org/>.
- **International Center for Tropical Agriculture (CIAT)**, <https://www.ifpri.org/partnership/international-center-tropical-agriculture-ciat/>.
- **International Center for Agricultural Research in the Dry Areas (ICARDA)**, <https://www.icarda.org/>.
- **International Crops Research Institute for the Semi-Arid Tropics (ICRISAT)**, <https://www.icrisat.org/>.
- **International Food Policy Research Institute (IFPRI)**, <https://www.ifpri.org/>.
- **International Institute of Tropical Agriculture (IITA)**, <https://www.iita.org/>.
- **International Livestock Research Institute (ILRI)**, <https://www.ilri.org/>.
- **International Maize and Wheat Improvement Center (CIMMYT)**, <https://www.cimmyt.org/>.
- **International Potato Center (CIP)**, <https://cipotato.org/>.
- **International Rice Research Institute (IRRI)**, <https://www.irri.org/>.
- **International Water Management Institute (IWMI)**, <https://www.iwmi.cgiar.org/>.
- **World Agroforestry Centre (International Centre for Research in Agroforestry, ICRAF)**, <https://www.cifor-icraf.org/>.
- **WorldFish Center (International Center for Living Aquatic Resources Management, ICLARM)**, <https://worldfishcenter.org/>.
- **World Vegetable Center**, <https://avrdc.org/>.
- **CGIAR**, <https://www.cgiar.org/>.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- CAB International (Centre for Agriculture and Bioscience International, CABI), <https://www.cabi.org/>.

Fisheries organizations:

- Asia-Pacific Fishery Commission (APFIC), <https://www.fao.org/apfic/en/>.
- Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources (CCAMLR), <https://www.ccamlr.org/>.
- Great Lakes Fishery Commission (GLFC), <https://www.glfc.org/>.
- Indian Ocean Tuna Commission (IOTC), <https://iotc.org/>.
- Inter-American Tropical Tuna Commission (IATTC), <https://www.iattc.org/>.
- International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas (ICCAT), <https://www.iccat.int/en/>.
- International Pacific Halibut Commission (IPHC), <https://www.iphc.int/>.
- International Whaling Commission (IWC), <https://iwc.int/home>.
- North-East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC), <https://www.neafc.org/>.
- Northwest Atlantic Fisheries Organization (NAFO), <https://www.nafo.int/>.
- North Atlantic Salmon Conservation Organization (NASCO), <https://nasco.int/>.
- Pacific Salmon Commission (PSC), <https://www.psc.org/>.
- Southeast Asian Fisheries Development Center (SEAFDEC), <http://www.seafdec.org/>.
- Western and Central Pacific Fisheries Commission (WCPFC), <https://www.wcpfc.int/about-wcpfc>.

Maritime organizations:

- Antarctic Treaty Secretariat (ATS), https://www.ats.aq/index_e.html.
- International Hydrographic Organization, <https://iho.int/>.
- International Maritime Organization, <https://www.imo.org/>.
- International Seabed Authority, <https://www.isa.org.jm/>.
- International Council for the Exploration of the Sea (ICES), <https://www.ices.dk/Pages/default.aspx>.
- Mediterranean Science Commission (CIESM), <https://www.ciesm.org/>.
- North Pacific Marine Science Organization (PICES), <https://meetings.pices.int/>.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Financial, trade, and customs organizations:

- Alliance for Financial Inclusion (AFI), <https://www.afi-global.org/>.
- African Development Bank, <https://www.afdb.org/en>.
- Asian Development Bank, <https://www.adb.org/>.
- Asian Infrastructure Investment Bank, <https://www.aiib.org/en/index.html>.
- Bank for International Settlements, <https://www.bis.org/>.
- Black Sea Trade and Development Bank (BSTDB), <https://www.bstdb.org/>.
- Caribbean Development Bank (CDB), <https://www.caribank.org/>.
- Council of Europe Development Bank (CEB), <https://coebank.org/en/>.
- Eurasian Development Bank, <https://eabr.org/>.
- European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), <https://www.ebrd.com/home>.
- European Investment Bank (EIB), <https://www.eib.org/en/>.
- Federation of Euro-Asian Stock Exchanges, <https://feas.org/>.
- Financial Action Task Force (FATF), <https://www.fatf-gafi.org/>.
- Inter-American Development Bank, <https://www.iadb.org/en>.
- Inter-American Investment Corporation (IDB Invest), <https://www.idbinvest.org/en>.
- International Bureau of Weights and Measures (BIPM), <https://www.bipm.org/en/>.
- International Energy Agency (IEA), <https://www.iea.org/>.
- International Fund for Agricultural Development (IFAD), <https://www.ifad.org/en/>.
- International Development Law Organization (IDLO), <https://www.idlo.int/>.
- International Monetary Fund (IMF), <https://www.imf.org/en/Home>.
- Islamic Development Bank (IDB), <https://www.isdb.org/>.
- Netherlands Development Finance Company (FMO), <https://www.fmo.nl/>.
- Nordic Development Fund (NDF), <https://www.ndf.int/>.
- Nordic Investment Bank (NIB), <https://www.nib.int/>.
- New Development Bank (NDB), <https://www.ndb.int/>.
- Organization for Economic and Co-operation Development (OECD), <https://www.oecd.org/>.
- OPEC Fund for International Development (OPEC Fund), <https://opecfund.org/>.
- Organization of Petroleum-Exporting Countries (OPEC), https://www.opec.org/opec_web/en/.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- **West African Development Bank (BOAD)**, <https://www.boad.org/fr>.
- **World Bank Group**, <https://www.worldbank.org/en/home>.
- **World Customs Organization (WCO)**, <https://www.wcoomd.org/>.
- **World Trade Organization (WTO)**, <https://www.wto.org/>.

Regional organizations:

Europe:

- **European Union (EU)**, https://european-union.europa.eu/index_el.
- **Big Four (Western Europe)**.
- **Council of Europe (CoE)**, <https://www.coe.int/en/web/portal/home>.
- **Central European Initiative (CEI)**, <https://www.cei.int/>.
- **Energy Community**, <https://www.energy-community.org/>.
- **European Free Trade Association (EFTA)**, <https://www.efta.int/>.
- **European Organisation for the Exploitation of Meteorological Satellites (EUMETSAT)**, <https://www.eumetsat.int/>.
- **European Patent Organisation (EPO)**, <https://www.epo.org/en/about-us/administrative-council>.
- **European Political Community (EPC)**.
- **European Science Foundation**, <https://www.esf.org/>.
- **European Organisation for the Safety of Air Navigation (EUROCONTROL)**, <https://www.eurocontrol.int/>.
- **European Telecommunications Satellite Organization (EUTELSAT IGO)**, <https://www.eutelsatigo.int/en/home/>.
- **Group of 9 (G9)**.
- **International Commission on Civil Status (ICCS)**, <https://www.ciecl.org/en>.
- **Central Commission for Navigation on the Rhine (CCNR)**, <https://www.ccr-zkr.org/>.
- **Council of the Baltic Sea States (CBSS)**, <https://cbss.org/>.
- **Assembly of European Regions (AER)**, <https://aer.eu/>.
- **Euroforum**, <https://www.euroforum.org/>.
- **Baltic Marine Environment Protection Commission**, <https://helcom.fi/>.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Benelux, <https://www.benelux.int/fr/>.
- Belgium–Luxembourg Economic Union.
- British–Irish Council, <https://www.britishirishcouncil.org/>.
- Nordic Council, <https://www.norden.org/en>.
- Nordic Investment Bank, <https://www.nib.int/>.
- Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Well-being (NDPHS), <https://ndphs.org/>.
- Organisation for Joint Armament Cooperation (OCCAR), <https://www.occar.int/>.
- Visegrád Group (V4), <https://www.visegradgroup.eu/>.
- EUREKA, <https://eurekanetwork.org/>.
- European Cooperation in Science and Technology (COST), <https://www.cost.eu/>.
- Community for Democracy and Rights of Nations (Commonwealth of Unrecognized States).
- European Centre for Medium-range Weather Forecasts (ECMWF), <https://www.ecmwf.int/>.
- South-East European Cooperation Process, <https://www.seecp.info/>.
- West Nordic Council, <https://www.vestnordisk.is/english/>.
- Three Seas Initiative, <https://3seas.eu/>.

Asia:

- Asia Cooperation Dialogue (ACD), <http://www.acd-dialogue.org/>.
- Asian Development Bank (ADB), <https://www.adb.org/>.
- Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC), <https://www.apec.org/>.
- East Asia Summit (EAS), <https://eastasiasummit.asean.org/>.
- Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), <https://asean.org/>.
- Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC), <https://bimstec.org/>.
- International Network for Bamboo and Rattan (INBAR), <https://www.inbar.int/>.
- Mekong–Ganga Cooperation (MGC), <https://mgc.gov.in/about>.
- Mekong River Commission (MRC), <https://www.mrcmekong.org/>.
- Partnerships in Environmental Management for the Seas of East Asia (PEMSEA), <https://www.pemsea.org/>.
- South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC), <https://saarc-sec.org/>.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- Southeast Asian Ministers of Education Organization (SEAMEO), <https://www.seameo.org/>.
- Trilateral Cooperation Secretariat (TCS), <https://tcs-asia.org/en/main/>.
- Gulf Cooperation Council (GCC), <https://gcc-sg.org/en-us/Pages/default.aspx>.

Transcontinental:

- Group of Eight (Groupe of Seven).

Eurasia:

- Asia-Europe Foundation (ASEF), <https://asef.org/>.
- Central Asian Cooperation Organization.
- Community for Democracy and Rights of Nations, <https://community-democracies.org/>.
- Collective Security Treaty Organization (CSTO), http://www.odkb.gov.ru/start/index_aengl.htm.
- Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia (CICA), <https://www.s-cica.org/>.
- Conference of the New Emerging Forces (CONEFO).
- Commonwealth of Independent States (CIS), <https://e-cis.info/>.
- Economic Cooperation Organization (ECO), <https://eco.int/>.
- Eurasian Economic Union (EEU or EAEU), <http://www.eaeunion.org/?lang=en>.
- GUAM Organization for Democracy and Economic Development, <https://guam-organization.org/en/>.
- Organization of the Black Sea Economic Cooperation (BSEC), <https://www.bsec-organization.org/>.
- Organization of Turkic States (OTS), <https://turkicstates.org/>.
- Shanghai Cooperation Organisation (SCO), <https://sectsco.org/>.
- TRACECA, <https://traceca-org.org/en/home/>.
- Union State, <https://soyuz.by/>.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Trans-Atlantic:

- **Group of Seven.**
- **Group of Ten (economics).**
- **North Atlantic Treaty Organization (NATO),** <https://www.nato.int/>.
- **Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE),** <https://www.osce.org/>.
- **South Atlantic Peace and Cooperation Zone (ZPCAS).**

Mediterranean:

- **Union for the Mediterranean,** <https://ufmsecretariat.org/>.

Indian Ocean:

- **Indian Ocean Rim Association for Regional Cooperation (IOR-ARC),** <https://www.iora.int/>.
- **Indian Ocean Commission (COI),** <https://www.commissionoceanindien.org/>.

Arctic Ocean:

- **Arctic Council,** <https://arctic-council.org/>.

Pacific Ocean:

- **ANZUS.**
- **Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC),** <https://www.apec.org/>.
- **Colombo Plan,** <https://colombo-plan.org/>.
- **Group of Five.**
- **Melanesian Spearhead Group (MSG),** <https://msgsec.info/>.
- **Pacific Islands Forum,** <https://forumsec.org/>.
- **Pacific Regional Environment Programme (SPREP),** <https://www.sprep.org/>.
- **Secretariat of the Pacific Community,** <https://www.spc.int/>.
- **African, Caribbean and Pacific Group of States.**

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- **Technical Centre for Agricultural and Rural Cooperation ACP-EU (CTA),** <https://www.cta.int/>.

Afro-Asian organizations:

- **Asian-African Legal Consultative Organization,** <https://www.aalco.int/>.
- **D-8 Organization for Economic Cooperation,** <https://developing8.org/>.

Africa:

- **African Organisation for Standardisation (ARSO),** <https://www.arso-oran.org/>.
- **African Union,** <https://au.int/>.
- **Economic Community of Central African States (ECCAS),** <https://www.ifpri.org/partnership/economic-community-central-african-states-eccas/>.
- **Conseil de l'Entente,** <http://www.conseildelentente.org/>.
- **Economic Community of West African States (ECOWAS),** <https://www.ecowas.int/>.
- **East African Community (EAC),** <https://www.eac.int/>.
- **West African Economic and Monetary Union (UEMOA).**
- **Southern African Development Community (SADC),** <https://www.sadc.int/>.
- **Intergovernmental Authority on Development (IGAD),** <https://igad.int/>.
- **Arab Maghreb Union,** <https://maghrebarabe.org/en/>.
- **International Conference on the Great Lakes Region (ICGLR),** <https://icglr.org/>.
- **African Ministers Council on Water (AMCOW),** <https://amcow-online.org/>.

America:

- **Organization of American States (OAS),** <https://www.oas.org/en/>.
 - **Union of South American Nations (USAN).**
 - **Mercosur,** <https://www.mercosur.int/en/>.
 - **Andean Community of Nations,** <https://www.comunidadandina.org/>.
 - **Forum for the Progress and Integration of South America (PROSUR).**
 - **Caribbean Community (CARICOM),** <https://caricom.org/>.
 - **Association of Caribbean States (ACS),** <http://www.acs-aec.org/>.
- Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- **Organisation of Eastern Caribbean States (OECS)**, <https://oeecs.int/en/>.
- **Central American Parliament**, <https://parlacen.int/inicio>.
- **Bolivarian Alliance for the Americas (ALBA)**, <https://www.albatcp.org/en/>.
- **Rio Group**.
- **System of Cooperation Among the American Air Forces (SICOFAA)**.
- **Central American Bank for Economic Integration (CABEI)**, <https://www.bcie.org/en/>.
- **Central American Integration System**, <https://www.sica.int/>.
- **Community of Latin American and Caribbean States (CELAC)**, <http://s017.sela.org/celac>.
- **Pacific Alliance**, <https://alianzapacifico.net/en/>.

Antarctica:

- **COMNAP (Council of Managers of National Antarctic Programs)**, <http://www.comnap.aq>.
- **SCAR (Scientific Committee on Antarctic Research)**, <https://www.scar-iasc.de/en/scientific-committee-on-antarctic-research-scar/>.
- **Secretariat of the Antarctic Treaty (ATS / Antarctic Treaty Secretariat)**, <https://www.ats.aq>.
- **Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR)**, <https://www.scar.org>.

Oceania:

- **Pacific Community (SPC)**, <https://www.spc.int>.
- **Secretariat of the Pacific Regional Environment Programme (SPREP)**, <https://www.sprep.org>.

Military alliances:

- **Australia, New Zealand, United States Security Treaty (ANZUS)**.
- **AUKUS**.
- **Collective Security Treaty Organization (CSTO)**, http://www.odkb.gov.ru/start/index_aengl.htm.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- North Atlantic Treaty Organization (NATO), <https://www.nato.int/>.
- Inter-American Treaty of Reciprocal Assistance (Rio Pact), <https://www.oas.org/juridico/english/treaties/b-29.html>.

Cultural, ethnic, linguistic, and religious organizations:

- Commonwealth of Nations, <https://thecommonwealth.org/>.
- International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (ICCROM), <https://www.iccrom.org/>.
- Organisation internationale de la Francophonie, <https://www.francophonie.org/>.
- Community of Portuguese Language Countries (CPLP), <https://www.cplp.org/>.
- Organization of Ibero-American States (OEI), <https://oei.int/pt/escritorios/brasil>.
- Arab League, <http://www.lasportal.org/Pages/Welcome.aspx>.
- Organisation of Islamic Cooperation, <https://www.oic-oci.org/>.
- KAICIID Dialogue Centre, <https://www.kaiciid.org/>.
- International Organization of Turkic Culture (TÜRKSOY), <https://www.turksoy.org/en-US>.
- Interparliamentary Assembly on Orthodoxy, <https://eiao.org/eiao-gr/>.
- Religions for Peace, <https://www.rfp.org/>.

Educational organizations and universities:

- Academy of European Law (ERA), https://www.era.int/cgi-bin/cms?_SID=NEW&_sprache=en&_bereich=ansicht&_aktion=detail&schluessel=era.
- Asian Institute of Technology (AIT), <https://ait.ac.th/>.
- Cerlalc, <https://cerlalc.org/>.
- Commonwealth of Learning (COL), <https://www.col.org/>.
- EUCLID (university), <https://www.euclid.int/>.
- European Schools, <https://www.eursec.eu/fr>.
- European University Institute, <https://www.eui.eu/en/home>.
- IHE Delft Institute for Water Education, <https://www.un-ihe.org/>.
- International Bureau of Education IBE, now a part of UNESCO, <https://www.ibe.unesco.org/en.html>.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- **International Institute for the Unification of Private Law**, <https://www.unidroit.org/>.
- **United Nations University (UNU)**, <https://unu.edu/>.
- **University for Peace (UPEACE)**, <https://upeace.org/>.
- **World Maritime University (WMU/IMO)**, <https://www.wmu.se/>.

Law enforcement cooperation:

- **International Criminal Court (ICC)**, <https://www.icc-cpi.int/>.
- **International Criminal Police Organization (Interpol)**, <https://www.interpol.int/>.
- **Permanent Court of Arbitration (PCA)**, <https://pca-cpa.org/>.

Transport:

- **Intergovernmental Organisation for International Carriage by Rail (OTIF)**, <https://otif.org/en/>.
- **Organization for Cooperation of Railways (OSJD or OSShD)**, <https://en.osjd.org/>.
- **International Civil Aviation Organization**, <https://www.icao.int/Pages/default.aspx>.
- **TRACECA**, <https://traceca-org.org/en/home/>.
- **Southeast Europe Transport Community**.
- **International Transport Forum (ITF)**, <https://www.itf-oecd.org/>.

Humanitarian organizations:

- **International Cospas-Sarsat Programme**, <https://www.cospas-sarsat.int/en/>.
- **United Nations Disaster Mitigation & Relief Organization (UNDMRO)**, <https://undmro.org/>.

Environmental organizations:

- **Agreement on the Conservation of Albatrosses and Petrels (ACAP)**, <https://www.acap.aq/>.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- **The Forum of Ministers of Environment of Latin America and the Caribbean**, <https://www.unep.org/regions/latin-america-and-caribbean/forum-ministers-environment-latin-america-and-caribbean>.
- **Global Biodiversity Information Facility (GBIF)**, <https://www.gbif.org/>.
- **Global Environment Facility (GEF)**, <https://www.thegef.org/>.
- **Global Green Growth Institute (GGGI)**, <https://gggi.org/>.
- **Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)**, <https://www.ipcc.ch/>.
- **The International Union for Conservation of Nature (IUCN)**, <https://iucn.org/>.
- **Partnerships in Environmental Management for the Seas of East Asia (PEMSEA)**.
- **UN Alliance for Sustainable Development Goals (UNASDG)**, <https://www.unasdg.org/>.
- **United Nations Environment Programme (UNEP)**, <https://www.unep.org/>.
- **Green Climate Fund (GCF)**, <https://www.greenclimate.fund/>.

Arms control:

- **Conference on Disarmament**, <https://disarmament.unoda.org/conference-on-disarmament/>.
- **Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons (OPCW)**, <https://www.opcw.org/>.
- **Preparatory Commission for the Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization (CTBTO)**, <https://www.ctbto.org/>.
- **Wassenaar Arrangement**, <https://www.wassenaar.org/>.
- **Nuclear Suppliers Group (NSG)**, <https://www.nuclearsuppliersgroup.org/index.php/en/>.
- **Australia Group (AG)**, <https://www.dfat.gov.au/publications/minisite/theaustraliagroupnet/site/en/index.html>.
- **Missile Technology Control Regime (MTCR)**, <https://www.mtcr.info/en>.

Energy organizations:

Multi-sector organizations:

- **International Energy Agency**, <https://www.iea.org/>.
 - **Energy Charter**, <https://www.energycharter.org/>.
- Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- **Energy Community**, <https://www.energy-community.org/>.
- **United Nations Industrial Development Organization (UNIDO)**, <https://www.unido.org/>.
- **International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA)**, <https://iiasa.ac.at/>.
- **International Energy Forum (IEF)**, <https://www.ief.org/>.

Nuclear power organizations:

- **European Atomic Energy Community.**
- **International Atomic Energy Agency**, <https://www.iaea.org/>.
- **International Centre for Synchrotron-Light for Experimental Science Applications in the Middle East**, <https://www.sesame.org.jo/>.
- **Korean Peninsula Energy Development Organization**, <http://www.kedo.org/>.
- **Nuclear Energy Agency**, <https://www.oecd-nea.org/>.
- **United Nations Atomic Energy Commission**, <https://www.un.org/en/global-issues/atomic-energy>.
- **World Association of Nuclear Operators**, <https://www.wano.info/>.

Sustainable energy organizations:

- **International Renewable Energy Agency (IRENA)**, <https://www.irena.org/>.
- **Sustainable Energy for All (SE4ALL)**, <https://www.seforall.org/>.
- **Renewable Energy and Energy Efficiency Partnership (REEEP)**, <https://www.irena.org/>.
- **International Solar Alliance**, <https://isolaralliance.org/>.

Digital organizations:

- **Packet Clearing House (PCH)**, <https://www.pch.net/>.
- **Digital 9 (D9)**, <https://www.leadingdigitalgovs.org/>.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Ideological and political groupings:

- **Quadrilateral Security Dialogue (QSD),**
<https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF11678>.
- **Non-Aligned Movement.**
- **Group of Seven (G7).**
- **Group of 15 (G-15).**
- **Group of 77 (G-77),** <https://www.g77.org/>.
- **Group of 24 (G24),** <https://g24.org/>.
- **G20,** <https://www.g20.org/pt-br>.
- **Alliance of Small Island States (AOSIS),** <https://www.aosis.org/>.
- **BRICS (Brazil, Russia, India, China, South Africa),** <https://infobrics.org/>.
- **Bolivarian Alliance for the Americas (ALBA),** <https://www.albatcp.org/en/>.
- **Association of World Election Bodies (AWEB),** <https://www.aweb.org/eng/main.do>.
- **New Agenda Coalition,** <https://www.nti.org/education-center/treaties-and-regimes/new-agenda-coalition/>.
- **Non-Proliferation and Disarmament Initiative,** <https://www.nti.org/education-center/treaties-and-regimes/non-proliferation-and-disarmament-initiative-npdi/>.
- **Western European and Others Group.**
- **Advisory Centre on World Trade Organization Law,** <https://www.acwl.ch/>.
- **International Centre for Genetic Engineering and Biotechnology,**
<https://www.icgeb.org/>.
- **International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA),** <https://www.idea.int/>.
- **Partners in Population and Development,** <https://www.partners-popdev.org/>.
- **South Centre,** <https://www.southcentre.org/>.
- **SKA Observatory (SKAO),** <https://www.skao.int/en>.
- **World Organisation for Animal Health,** <https://www.woah.org/en/home/>.
- **Forum for India-Pacific Islands cooperation (FIPIC),**
https://www.ficci.in/api/event_details/22535.
- **U-Report,** <https://ureport.in/>.
- **International Center for Promotion of Enterprises (ICPE),** <https://icpe.int/>.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

**Παράρτημα Τμήματος Ε, Κεφαλαίου 13^{ου}, Πρώτο Μέρος. Η δομή της
προτεινόμενης διεθνούς διαπραγματευτικής διαδικασίας για την σύναψη της
Διεθνούς Συνθήκης του Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών
Οργανισμών**

Η διεθνής διαπραγμάτευση (Raftopoulos, 2020· Τσιλώνης & Τσιβάρας & Τζεβελέκος & Συρίγος & Σκουτέρης & Σαρηγιαννίδης &... Αντωνόπουλος, 2022, σ.σ. 616^η – 619^η) αποτελεί τον πυρήνα τόσο της διεθνούς κοινότητας όσο και των διεθνών σχέσεων υπό τη σκέπη της ειρήνης σε γενικό επίπεδο (Bellman & Podziba, 2016· CHOUDHARY, 2016· Downie, 2017· Ηρακλείδης, 2005, σελ. 90^η· Κοτζιάς, 2020). Τι είναι η διεθνής διαπραγμάτευση; Είναι επίσημος χαρακτήρας συνομιλίες μεταξύ ομάδων ατόμων που επίσημα εκπροσωπούν το κράτος τους, απώτερος στόχος της προαναφερθείσης κατάστασης η επίτευξη συμφωνίας. Είναι δε πραγματικότητα πως υφίσταται μια σημαντική προϋπόθεση που σχετίζεται με τη διεθνή διαπραγμάτευση, η σύμπτωση τουλάχιστον συγκεκριμένων επιδιώξεων και συμφερόντων κρατών ή η εύρεση συγκεκριμένου κοινού παρονομαστή. Να τονισθεί στο σημείο αυτό το εξής, καίριας σημασίας οι ικανότητες εύρεσης κοινών σημείων και πειθούς των ατόμων που ενσαρκώνουν τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στη διεθνή διαπραγμάτευση.

Στη βάση δε μιας σχεσιακής προσέγγισης της διαπραγμάτευσης, με στόχο την οικοδόμηση κοινού συμφέροντος, σύμφωνα με τον Ευάγγελο Ραυτόπουλο η διεθνής διαπραγμάτευση σχετική με τη διαμόρφωση και την ανάπτυξη σχέσεων διεθνούς κοινού συμφέροντος ορίζεται ως εξής «*Διεθνής Δημιουργική Διαπραγμάτευση είναι δομημένη διαδικασία μιας δυνάμει συμφέρουσας αλληλεπίδρασης μεταξύ δύο ή περισσότερων αλληλεξαρτώμενων κρατών ή και αρμόδιων διεθνών θεσμικών οντοτήτων – στην οποία συνεισφέρουν και οι σχετικοί μη-κρατικοί φορείς – όπου, αν και, κατά την ιστορική τους αντίληψη, βρίσκονται σε κατάσταση σύγκρουσης ή απόκλισης συμφερόντων, επιχειρούν να διαμορφώσουν, να αναπτύξουν και να επανακαθορίζουν συναινετικά καθεστωτική σχέση διεθνούς κοινού συμφέροντος διαρκώς εναρμονιζόμενη προς το πεδίο αναφοράς της (context)*» (Ραυτόπουλος, 2014β, σελ. 43). Μέσω της διεθνούς δημιουργικής διαπραγμάτευσης προωθείται προετοιμασία, εγκαθίδρυση εν

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

τέλει ανάπτυξη σχέσεων διεθνών κοινωνιών «σε συνθήκη» ειδάλλως σε συνθήκη ως καθεστωτικού χαρακτήρος σχέσεων διεθνούς κοινού συμφέροντος.

Το άρθρο 2 παράγραφος 3 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (εφεξής ΧΗΕ) αναφέρει ότι «*The Organization and its Members, in pursuit of the Purposes stated in Article 1, shall act in accordance with the following Principles. 3. All Members shall settle their international disputes by peaceful means in such a manner that international peace and security, and justice, are not endangered*» (Ρούκουνας, 2021, σ.σ. 526^η – 527^η). Υφίσταται η θεώρηση, ότι η προαναφερθείσα υποχρέωση αφορά δέσμευση όλων των κρατών. Το παραπάνω δε βρίσκει επιβεβαίωση και στην Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Cooperation among States in accordance with the Charter of the United Nations, η οποία υπογραμμίζει ότι «*The principle that States shall settle their international disputes by peaceful means in such a manner that international peace and security and justice are not endangered*», καθώς και στην Manila Declaration on the Peaceful Settlement of International Disputes (Resolution GA 37/10, 1982). Στην δε υπόθεση CASE CONCERNING MILITARY AND PARAMILITARY ACTIVITIES IN AND AGAINST NICARAGUA του ΔΔΧ ορίζει ότι «*Enshrined in Article 33 of the United Nations Charter, which also indicates a number of peaceful means which are available, this principle has also the status of customary law*» (1986, par 290).

Σε άμεση συνάφεια προς το άρθρο 2 παράγραφος 3 του ΧΗΕ, στο άρθρο 33 παράγραφος 1 του ΧΗΕ υπογραμμίζεται ότι «*1. The parties to any dispute, the continuance of which is likely to endanger the maintenance of international peace and security, shall, first of all, seek a solution by negotiation, enquiry, mediation, conciliation, arbitration, judicial settlement, resort to regional agencies or arrangements, or other peaceful means of their own choice*». Στο άρθρο 33 παράγραφος 1 του ΧΗΕ ενυπάρχει πίνακας διαφόρων μεθόδων ειρηνικού διακανονισμού που δεν χαρακτηρίζονται από ιεράρχηση. Εντός του πίνακα εντός του προαναφερθέντος άρθρου υφίσταται και η διαπραγμάτευση διπλωματική μέθοδος ειρηνικής επίλυσης διεθνών διαφορών.

Έχοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, στα επόμενα κεφάλαια πρόκειται να παρατεθεί η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία, η οποία βασίζεται στη δομή των διεθνών

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

διαπραγματεύσεων που παρουσιάζει ο Ευάγγελος Ραυτόπουλος [(2014β), (Raftopoulos, 2020)], η οποία θα έχει ως αντικείμενο τη σύναψη Διεθνούς Συνθήκης, και θα οδηγήσει τα 193 κράτη, με τους, Περιφερειακούς και Παγκόσμιους ΔΟ σε καινούργιο συνεργατικό υπόδειγμα της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Αυτό το νέο υπόδειγμα επρόκειτο να είναι ο ΟΠκΠΔΟ.

A. Το ευρύτερο πλαίσιο

Προτού αναλυθούν τα στάδια της Προδιαπραγμάτευσης-Συστατικής Διαπραγμάτευσης-Επαναδιαπραγμάτευσης, απαραίτητη η θεμελίωση συγκεκριμένων θεμελιωδών εισαγωγικών στοιχείων για την προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία.

A.1. Το ακολουθούμενο καθοδηγητικό-κανονιστικό μοντέλο διεθνούς διαπραγμάτευσης: Ολιστική Διαπραγμάτευση

Η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία θα υλοποιηθεί κάτω από το μοντέλο της Ολιστικής Διαπραγμάτευσης, εν ολίγοις μιας «συνολικά – μη μηδενικής» ή «συνολικά θετικής» κατάστασης (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 10^η – 15^η). Το παραπάνω διότι το όφελος που προσδοκάται αποτελεί κοινό τόπο, και εξαιτίας του προαναφερθέντος ενσαρκώνεται ως άσκηση δόμησης σχέσης διεθνούς κοινού συμφέροντος (εφεξής δ.κ.σ.). Υπάρχει μια αρχική κατάσταση, όπου οι διαδικασίες της περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης εμφανίζουν τόσο στοιχεία αλληλοσύγκρουσης όσο και στοιχεία ελλειπούς θεσμικού προσήμου συνεργασίας, από την αρχική κατάσταση μέσω της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας καταλήγει σε μια κατάσταση μετατροπής ή καταληκτική κατάσταση, όπου δομείται αντίληψη αντιμετώπισης των προαναφερθέντων μέσω ενός νέου υποδείγματος διεθνούς οργάνωσης.

Η προαναφερθείσα κατάσταση δύναται να ειπωθεί ως μια ολοκληρωτική ή δημιουργική διεθνής διαπραγμάτευση, η οποία έχει τα χαρακτηριστικά ενός πολυμερούς προσδιορισμού και διαχειριστή δ.κ.σ., εμπεριέχουσα τρία κεντρικά δομικά στοιχεία:

- i. Κοινή στάση εξερεύνησης και συγκεκριμενοποίησης των ζητημάτων της διαπραγμάτευσης με στόχο τη δόμηση δ.κ.σ.
- ii. Διαλεκτικού χαρακτήρα προσέγγιση με σκοπό τη σφυρηλάτηση σχεσιακής κατάστασης δ.κ.σ.
- iii. Επιλογή και χρήση σχεσιακών κανονιστικών γνωμόνων ως χαρακτηριστικών της διαπραγματευτικής διαδικασίας: εμπιστευματικού χαρακτήρα μακροπρόθεσμη

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

προοπτική μελλοντικής καθεστωτικής σχέσης εξασφάλισης δ.κ.σ. και σταθερότητα διαπραγματευτικής διαδικασίας μέσω ποικίλων επιπέδων θεσμοποίησης και συμμετοχής με αποφυγή διάρρηξης του συνεχές της διαπραγματευτικής διαδικασίας.

A.2. Τα δύο δομικής φύσεως χαρακτηριστικά

Με βάση την επιλογή του μοντέλου της Ολιστικής Διαπραγμάτευσης, υφίστανται δύο δομικά χαρακτηριστικά, το μέγεθος των ανταποδόσεων και ο αριθμός των θεμάτων, τα οποία δύνανται να ασκήσουν επιρροή στο εγχείρημα ανάπτυξης θεσμικού συνεργατικού πλαισίου της περιφερειοποίησης και της παγκοσμιοποίησης.

A.2.1. Το μέγεθος των ανταποδόσεων. Όσον αφορά το μέγεθος των ανταποδόσεων, βάσει εμπειρικών συμπερασμάτων όσο μικρότερες τόσο περισσότερο εφικτό το εγχείρημα συνεργασίας των εκάστοτε μερών (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 23^η – 26^η). Ακριβώς αυτό το διαπραγματευτικό εγχείρημα για συνεργασία παράγει διασφάλιση του αναγκαίου βαθμού προβλεπτικότητας.

Σχετικά με την προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία για το νέο συνεργατικό μοντέλο περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, η διαδικασία μετατροπής θα εκκινήσει από τα κάτωθι θέματα:

- i. έννοιες και θεωρητικοί πυλώνες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης,
- ii. εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης περιφερειοποίησης (Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία),
- iii. εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης παγκοσμιοποίησης (ΟΗΕ και υπόλοιπες παγκόσμιες θεσμικές οργανωσιακές οντότητες),
- iv. εξελικτική πορεία νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (παλαιότερη – νεότερη – τρέχουσα, που ασκεί επιρροή στις διαδικασίες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης).

Επομένως, γίνεται επιλογή της προσέγγισης της τμηματικής διαδικασίας ή διαδικασίας κατάτμησης των σχετικών θεμάτων. Πρώτα, ενασχόληση με τα ζητήματα «χαμηλής πολιτικής» μετέπειτα ενασχόληση με τα ζητήματα «υψηλής πολιτικής», χάριν δόμησης του επιδιωκόμενου βαθμού εμπιστοσύνης.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Όλα τα προαναφερθέντα, συσχετίζονται με τα τρία στάδια της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας, η οποία πρόκειται να σκιαγραφηθεί στη συνέχεια.

A.2.2. Ο αριθμός των θεμάτων. Σχετικά με τον αριθμό των θεμάτων, βάσει εμπειρικών συμπερασμάτων οι πολλαπλών διαστάσεων καταστάσεις δύνανται με αποτελεσματικότερο τρόπο να μετατρέψουν μια «συνολικά μηδενική» κατάσταση σε «συνολικά – μη μηδενική» (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 26^η – 28^η). Το εγχείρημα προσδιορισμού ικανού αριθμού θεμάτων προς διαπραγμάτευση δύναται να εξασφαλίσει τόσο μια συνεχή πορεία της σχετικής διαδικασίας όσο και την ύπαρξη ισορροπίας στο τελικό αποτέλεσμα. Εν προκειμένω, στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία για το καινούργιο συνεργατικό υπόδειγμα τόσο αντιπροσωπείες των 193 κρατών όσο και των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ θα ασχοληθούν με τα εξής θέματα:

- i. έννοιες και θεωρητικοί πυλώνες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης,
- ii. εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης περιφερειοποίησης (Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία),
- iii. εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης παγκοσμιοποίησης (ΟΗΕ και υπόλοιπες παγκόσμιες θεσμικές οργανωσιακές οντότητες),
- iv. εξελικτική πορεία νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (παλαιότερη – νεότερη – τρέχουσα, που ασκεί επιρροή στις διαδικασίες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης),
- v. προώθηση διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας,
- vi. σφυρηλάτηση ισχυρών συνεργατικών σχέσεων μεταξύ Περιφερειακών ΔΟ, μεταξύ Παγκόσμιων ΔΟ, μεταξύ Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ,
- vii. προώθηση περιφερειακής και παγκόσμιας διεθνούς συνεργασίας για την επίλυση προβληματικών οικονομικού, κοινωνικού, πολιτικού, πολιτισμικού ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, και προώθηση ενθάρρυνσης σεβασμού θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών,
- viii. ο ΟΠκΠΔΟ ως ο πυρήνας εναρμόνισης δραστηριότητας Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, κατ' επέκταση των κρατών, για την επίτευξη των προαναφερθεισών σκοπεύσεων.

Η θεματική ποικιλία που αντανακλάται από τα παραπάνω θέματα προς διαπραγμάτευση με στόχο τη δόμηση του νέου θεσμικού οργανωσιακού σχήματος

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

μεταξύ περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, ενσαρκώνει τη λειτουργικού χαρακτήρα «γέφυρα» με το ευρύτερο πεδίο στο οποίο λαμβάνει χώρα, το οποίο χαρακτηρίζεται από:

- i. την Ουκρανική Κρίση και τις παράγωγες κρίσεις της.
- ii. τις Μεγάλες Προκλήσεις.
- iii. τις Υπαρξιακού Χαρακτήρα Προκλήσεις περί την Κλιματική Αλλαγή και την Τεχνητή Νοημοσύνη.

Στο τέλος, προωθείται η προσέγγιση της συμφωνίας-πακέτου σχετικά με την προτεινόμενη θεματική ποικιλία. Μέσα από αυτή, προωθείται και η διαδικασία της παράπλευρης επέκτασης των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων, με αυτό τον τρόπο διευρύνεται ο σχεσιακός ορίζοντας της διαπραγματευτικής διαδικασίας, παράγεται δυναμικού χαρακτήρα εγχείρημα ενασχόλησης με τα σχετικά ζητήματα, εξασφαλίζεται το στοιχείο της ανθεκτικότητας για την προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία.

A.3. Τα χαρακτηριστικά καταστάσεων

Με βάση το μοντέλο της Ολιστικής Διαπραγμάτευσης, δύναται να προσδιοριστούν τρία χαρακτηριστικά καταστάσεων για δόμηση του αναγκαίου βαθμού εμπιστοσύνης, η πίεση χρόνου – η πληροφορία – η διεύρυνση ή το άνοιγμα του χρονικού ορίζοντα, ικανά άσκησης επιρροής στο εγχείρημα ανάπτυξης συνεργατικού πλαισίου μεταξύ περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 29^η – 36^η).

A.3.1. Η πίεση χρόνου. Πρώτο στοιχείο η πίεση χρόνου, βάσει εμπειρικών συμπερασμάτων προερχόμενη πίεση από στενό χρονικό πλαίσιο διαπραγματευτικού χαρακτήρα από τη μία πλευρά από τον περιορισμό αρχικών απαιτήσεων, από την έτερη πλευρά από τον μη περιορισμό της βούλησης για παραχωρήσεις. Στο πλαίσιο της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας, προωθείται δημιουργία σχετικού εμπροσθοβαρούς χρονικού πλαισίου, το οποίο μέσα από την θεματική ποικιλία θα οδηγήσει στην σφυρηλάτηση του μοντέλου της Ολιστικής Διαπραγμάτευσης.

A.3.2. Η πληροφορία. Δεύτερο χαρακτηριστικό η πληροφορία, από εμπειρικά συμπεράσματα όσο αυξάνεται η ροή πληροφοριών για τα σχετικά θέματα, όσο

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

προσφορότερη η διαχείριση των πληροφοριών τόσο πιο πιθανή η δημιουργία «συνολικά – μη μηδενικής» κατάστασης. Στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία με στόχο το καινούργιο συνεργατικό υπόδειγμα περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, πηγές πληροφόρησης θα είναι οι κάτωθι:

- i. UNITAR: United Nations Institute for Training and Research.
- ii. UNSSC: United Nations System Staff College.
- iii. UNU: United Nations University.
- iv. UNICRI: United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute.
- v. UNRISD: United Nations Research Institute for Social Development.
- vi. Africa Research Center.
- vii. Asia-Pacific Research Center.
- viii. California Research Center.
- ix. Europe Research Center.
- x. India Research Center.
- xi. Israel Research Office.
- xii. Japan Research Center.
- xiii. Latin America Research Center.
- xiv. Middle East & North Africa Research Center.
- xv. Mid-US Research Office.
- xvi. Massachusetts Institute of Technology.
- xvii. Harvard University.
- xviii. Stanford University.
- xix. University of California, Berkeley.
- xx. Princeton University.
- xxi. California Institute of Technology.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- xxii.** University of California, Santa Barbara.
- xxiii.** University of California San Francisco.
- xxiv.** Rice University.
- xxv.** Weizmann Institute of Science.
- xxvi.** London School of Hygiene & Tropical Medicine.
- xxvii.** University of California, Santa Cruz.
- xxviii.** Yale University.
- xxix.** University of Texas Southwestern Medical Center, Dallas.
- xxx.** Ecole Polytechnique Federale de Lausanne.
- xxxi.** University of California, San Diego.
- xxxii.** University of Oxford.
- xxxiii.** University of Chicago.
- xxxiv.** Columbia University.
- xxxv.** University of California, Los Angeles.
- xxxvi.** Northwestern University.
- xxxvii.** University of Colorado, Boulder.
- xxxviii.** University of Cambridge.
- xxxix.** University of Pennsylvania.
- xl.** ETH Zürich (Swiss Federal Institute of Technology in Zurich).

A.3.3. Η διεύρυνση ή το άνοιγμα του χρονικού ορίζοντα. Τρίτο χαρακτηριστικό η διεύρυνση ή το άνοιγμα του χρονικού ορίζοντα, μέσω μιας περιοδικής χρονικότητας τα διαπραγματευόμενα μέρη αποκτούν δυνατότητα εκμάθησης του ενός προς το άλλο, κατανόησης του ενός προς το άλλο, απόκτησης κοινών θέσεων όσον αφορά το πλαίσιο συνεργασίας. Σχετικά με τα του διαπραγματευτικού εγχειρήματος των αντιπροσωπειών των 193 κρατών και των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ επιλέγεται μια συνεχόμενη ροή διαπραγματεύσεων, ένα εγχείρημα που θα βρίσκεται κάτω από τον

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

έλεγχο αντιπροσωπειών κρατών και ΔΟ τόσο σε επίπεδο διαδικασίας όσο και σε επίπεδο ουσίας. Αυτό θα εξυπηρετηθεί από τη θεσμοποίηση της σχετικής διαδικασίας μέσω συνεργασίας με τους εξής συγκεκριμένους ΔΟ:

- i. Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών.
- ii. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας.
- iii. Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας.
- iv. Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό.
- v. Όμιλος Παγκόσμιας Τράπεζας.
- vi. Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.
- vii. Οργανισμός Επισιτισμού και Γεωργίας.
- viii. Διεθνές Ταμείο Γεωργικής Ανάπτυξης.
- ix. Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.
- x. Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών.
- xi. Παγκόσμιος Μετεωρολογικός Οργανισμός.
- xii. Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας.
- xiii. Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός.
- xiv. Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού.
- xv. Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου.
- xvi. Διεθνής Οργάνωση Ατομικής Ενέργειας.
- xvii. Διεθνής Οργάνωση Μετανάστευσης.
- xviii. Συμβούλιο της Ευρώπης.
- xix. Βόρειο Συμβούλιο.
- xx. Οργανισμός ΒορειοΑτλαντικού Συμφώνου.
- xxi. Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- xxii. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.
- xxiii. Ευρωπαϊκή Ένωση.
- xxiv. Οικονομική Συνεργασία Ευξείνου Πόντου.
- xxv. Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Εκμετάλλευση Μετεωρολογικών Δεδομένων.
- xxvi. Οργανισμός Αμερικανικών Κρατών.
- xxvii. Οργανισμός Αφρικανικής Ένωσης.
- xxviii. Σύνδεσμος Κρατών Νοτιοανατολικής Ασίας.
- xxix. Ένωση Περιφερειακής Συνεργασίας Νότιας Ασίας.
- xxx. Σχέδιο Κολόμπο για Συνεργάσιμη Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη στην Ασία και στον Ειρηνικό.
- xxxi. Οργανισμός Συνεργασίας της Σαγκάης.
- xxxii. Σύνδεσμος Αραβικών Κρατών.
- xxxiii. Οργανισμός Πετρέλαιο-Εξαγωγικών Κρατών.
- xxxiv. Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου.
- xxxv. Οργανισμός Ισλαμικής Συνεργασίας.

Επίσης, η περιοδικότητα θα επιτευχθεί και μέσω σφυρηλάτησης μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, όπως οι κάτωθι:

- i. Σεβασμός του διεθνούς δικαίου.
- ii. Σεβασμός της σκόπευσης της Βιώσιμης Ανάπτυξης (Οικονομική Άνθηση-Κοινωνική Πρόοδος-Περιβαλλοντική Προστασία).
- iii. Σεβασμός της σκόπευσης της πολυδιάστατης εμβάθυνσης της συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης.

A.4. Τα στοιχεία στρατηγικής οικοδόμησης εμπιστοσύνης

Για να επιτύχει η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία, πρέπει να οικοδομηθεί υψηλού βαθμού εμπιστοσύνη μεταξύ των αντιπροσωπειών των 193 κρατών και των

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, αυτό για την προσφορότερη διαχείριση των θεματικών του νέου συνεργατικού υποδείγματος, η οικοδόμηση της προαναφερθείσας θα επιτευχθεί μέσω τριών σχεσιακού χαρακτήρα κριτηρίων (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 36^η – 39^η).

A.4.1. Η ανταποκριτικότητα. Πρώτο κριτήριο η ανταποκριτικότητα, εν ολίγοις σχετικές αμοιβαίου χαρακτήρα δράσεις ανταπόκρισης. Ο ΟΗΕ θα λάβει την αρχική μονομερή πρωτοβουλία για την σχετική διαπραγματευτική διαδικασία, μετέπειτα κράτη και ΔΟ θα προωθήσουν δράσεις χάριν προόδου της διαπραγματευτικής διαδικασίας:

- i. Κοινές συναντήσεις, χάριν δομημένου διαλόγου, αντιπροσωπειών των 193 κρατών και των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ³⁶.
- ii. Κοινές συναντήσεις, χάριν δομημένου διαλόγου, Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων και Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ³⁷.

A.4.2. Η θετικότητα. Δεύτερο κριτήριο η θετικότητα, άμεσα διασυνδεδεμένη με την ανταποκριτικότητα, εκφραζόμενη μέσα από τις προαναφερθείσες προτεινόμενες δράσεις, η εν προκειμένω κατάσταση πρόκειται να δημιουργήσει θετικά κίνητρα στις πλευρές των αντιπροσωπειών των κρατών και των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ.

A.4.3. Η χρονικότητα. Τρίτο κριτήριο η χρονικότητα, το στοιχείο που δομεί την αναγκαία σχεσιακού χαρακτήρα αντοχή, οι δράσεις που αναφέρθηκαν στην ανταποκριτικότητα χαρακτηριζόμενες από το στοιχείο ενός μακροπρόθεσμου χρονικού ορίζοντα και εδραζόμενες στο αξιακό πλαίσιο της διεθνούς κοινότητας.

A.5. Τα λειτουργικά διασυνδεδεμένα συστατικά του θεμελιώδους πεδίου αναφοράς

Η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία για το καινούργιο θεσμικού προσήμου συνεργατικό υπόδειγμα περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης λαμβάνει χώρα σε

³⁶ Περιοδικότητα: μια φορά την εβδομάδα.

³⁷ Περιοδικότητα: μια φορά την εβδομάδα.

ένα συγκεκριμένο πεδίο αναφοράς, το οποίο έχει δύο δομικά στοιχεία, το ένα η φύση της διεθνούς κοινότητας, το άλλο η φύση της διεθνούς τάξης δικαίου (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 45^η – 50^η).

A.5.1. Η φύση της διεθνούς κοινότητας. Το πρώτο δομικό στοιχείο είναι η φύση της διεθνούς κοινότητας, η οποία στον παρόντα χρόνο δομείται από:

- i. 193 κράτη.
- ii. Πολλαπλές διεθνείς θεσμικές οντότητες και μη-κρατικοί λειτουργικού χαρακτήρα φορείς.
- iii. Ύπαρξη θεμελιωδών κρισιακών καταστάσεων (π.χ. οικονομική αστάθεια, ενεργειακή αβεβαιότητα, υγειονομικές απειλές, τεχνολογικές μεταβολές και γεωπολιτική ρευστότητα).

A.5.2. Η φύση της διεθνούς τάξης δικαίου. Το δεύτερο δομικό στοιχείο η φύση της διεθνούς τάξης δικαίου, μια τάξη δικαίου που εμφανίζει δυναμική εξέλιξη. Η παραγόμενη Διεθνής Συνθήκη από την προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία θ' αποτελεί έκφραση της διεθνούς θεσμικής οργάνωσης. Η Διεθνής Συνθήκη ως θεσμική και σχεσιακή υπόσταση δ.κ.σ. πρόκειται να έχει άμεσο συγχρονισμό με όλα τα υπάρχοντα συμβατικά καθεστώτα σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο. Η Διεθνής Συνθήκη πρόκειται να χαρακτηρίζεται από συσχετισμό με τις υπάρχουσες, ως τα στοιχεία στοχοθεσίας και θεματικής οργάνωσης του ΟΠκΠΔΟ, εκφάνσεις διεθνών πράξεων.

A.6. Η κειμενική διαπραγμάτευση

Το θεμελιώδες εργαλείο εκ της διαπραγματευτικής διαδικασίας στο εγχείρημα δημιουργίας σχέσης δ.κ.σ. αποτελεί το «κείμενο», εκεί όπου επικεντρώνεται και αναπτύσσεται η διαπραγματευτική διαδικασία (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 50^η – 55^η). Τα στοιχεία της δομικής οργάνωσης-της νομικής σημασίας-της γλώσσας ανάπτυξης του κειμένου ασκούν καίρια επίδραση στον χαρακτήρα και την πορεία της διαπραγμάτευσης.

Σημείο εκκίνησης της διαπραγμάτευσης της Διεθνούς Συνθήκης μεταξύ αντιπροσωπειών των 193 κρατών και αντιπροσωπειών των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, η οικοδόμηση στοχοθεσίας και θεματικών περιοχών δ.κ.σ. Μία διεθνής συνθήκη που θα χαρακτηρίζεται από υψηλού επιπέδου νομικό περιεχόμενο.

Η γλώσσα εργασίας που επιλέγεται για την διαπραγματευτική διαδικασία της Διεθνούς Συνθήκης είναι η αγγλική γλώσσα, κάτι που σχετίζεται με την δόμηση των κειμένων-την διαπραγματευτική διαδικασία των σχεδίων σε εξέλιξη-των διαλόγων νοηματικής απόδοσης όρων και εννοιών (πεδίο επίσημων διαπραγματευτικών ομάδων ή Ad Hoc Επιτροπών). Επιλέγεται μια γλώσσα ως κοινή-ευέλικτη-διαμορφωτική διπλωματική γλώσσα, σημαίνον ζήτημα και αυτό της γνώσης της γλώσσας εργασίας.

A.7. Η δομική οργάνωση των διαπραγματευτικών οργάνων

Θεμελιώδες στοιχείο στην εκάστοτε διαπραγματευτική διαδικασία, έτσι και στην προτεινόμενη για την εν προκειμένω Διεθνή Συνθήκη όσον αφορά το καινούργιο συνεργατικό υπόδειγμα περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, είναι η δομική και λειτουργική οργάνωση της διαπραγματευτικής ομάδας (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 60^η – 64^η). Η υπόσταση της διαπραγματευτικής διαδικασίας οφείλει να εκπληρώνει τρεις αλληλεξαρτώμενες προσεγγίσεις όσον αφορά το κεντρικό επίδικο της διαπραγματευτικής διαδικασίας, τις εξής:

- i. Πολιτική προσέγγιση.
- ii. Επιστημονική-Τεχνική προσέγγιση.
- iii. Νομική Προσέγγιση.

Αυτές οι τρεις προσεγγίσεις πρέπει να ενσαρκώνονται σε μέλη της διαπραγματευτικής ομάδας, τα οποία θα χαρακτηρίζονται από τις σχετικές ιδιότητες. Στις διαπραγματευτικές ομάδες τόσο των 193 κρατών όσο και των ΔΟ όσον αφορά τη δομολειτουργική υπόστασή τους, θα υφίστανται σε ιεραρχικό πλαίσιο οι εξής ρόλοι:

- i. Επικεφαλής διαπραγματευτικής ομάδας: επίσημο κέντρο εξουσίας εσωτερικής-εξωτερικής υπόστασης ως προς τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, υψηλός βαθμός αρχαιότητας, επιστημονικό-τεχνικό-νομικό-πολιτικό υπόβαθρο, υπεύθυνος για

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

εύρυθμη διαχείριση και διευκόλυνση-εμπύχωση, εξωτερική υπόσταση διαδικασίας λήψης αποφάσεων: κατοχή ευχέρειας λήψης αποφάσεων ανεξάρτητα του κέντρου λήψης αποφάσεων (κράτος), επίσημος εκπρόσωπος της Διαπραγματευτική Ομάδας στις εξωτερικές επικοινωνίες.

- ii. Συντάκτης κειμένων με νομικό ρόλο: κατοχή υψηλού επιπέδου γλωσσικής επάρκειας, «γέφυρα» μελλοντικής διεθνούς διαπραγμάτευσης συγκεκριμένων θεμάτων και της σχετικής διεθνούς αντιμετώπισης τους, συνείδηση της «ενότητας-στην-πολλαπλότητα».
- iii. Επιστημονικός-Τεχνικός Εμπειρογνώμων: ρόλος αιχμής, ερμηνεία τεχνικών-επιστημονικών προτάσεων-εννοιών ή προτύπων, αξιολόγηση συνεπειών προτάσεων, προσφορά καθοριστικού χαρακτήρα βοήθειας στην επιστημονική υπόσταση της γλώσσας του ενιαίου κειμένου, στην Προδιαπραγμάτευση: καίρια συμβολή στον προσδιορισμό διαπραγματεύσιμων θεμάτων, στην Συστατική Διαπραγμάτευση: παροχή συνεχόμενης ροής επιστημονικών εκτιμήσεων, στην Επαναδιαπραγμάτευση: διευκόλυνση πορείας σε ρεαλιστικές επιλογές και προώθηση εφαρμογής δ.κ.σ.

A.8. Η διαδικαστική οργανωσιακή διάρθρωση των Διαπραγματευτικών Ομάδων

Οι Διαπραγματευτικές Ομάδες στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία της συγκεκριμένης Διεθνούς Συνθήκης ενσαρκώνουν συλλογικά δομικά σχήματα, ο τρόπος δομικής οργάνωσης και διαμορφωτικής υπόστασης των σχετικών αποφάσεων για τις προαναφερθείσες θεμελιώδους σημασίας (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 64^η – 69^η).

Στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία, με σκοπό τη θετική συμβολή στην εσωτερικού χαρακτήρα διαμόρφωση των σχετικών αποφάσεων-του εμπλουτισμού και την αξιολόγηση των Διαπραγματευτικών Ομάδων-την ενίσχυση της νομιμοποιητικής βάσης σε σχέση με την ζωτικής ανάγκης «κοινωνική προοπτική», προσκαλούνται να συμμετάσχουν:

οι εξής κρατικές και διεθνούς οργάνωσης αρχές:

- i. **Αλβανία** – Υπουργείο Ευρώπης και Εξωτερικών Υποθέσεων (*Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme*).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ii. **Ανδόρα** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministeri d’Afers Exteriors*).
- iii. **Αρμενία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Armenia*).
- iv. **Αυστρία** – Ομοσπονδιακό Υπουργείο Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων (*Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten*).
- v. **Αζερμπαϊτζάν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi / Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Azerbaijan*).
- vi. **Λευκορωσία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Belarus*).
- vii. **Βέλγιο** – Ομοσπονδιακή Δημόσια Υπηρεσία Εξωτερικών Υποθέσεων, Εξωτερικού Εμπορίου και Αναπτυξιακής Συνεργασίας (*Federal Public Service Foreign Affairs, Foreign Trade and Development Cooperation*).
- viii. **Βοσνία και Ερζεγοβίνη** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of Bosnia and Herzegovina*).
- ix. **Βουλγαρία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Министерство на външните работи / Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Bulgaria*).
- x. **Κροατία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων (*Ministarstvo vanjskih i europskih poslova*).
- xi. **Κύπρος** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Cyprus*).
- xii. **Τσεχία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerstvo zahraničních věcí České republiky / Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic*).
- xiii. **Δανία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Udenrigsministeriet*).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- xiv. **Εσθονία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Välisministeerium*).
- xv. **Φινλανδία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ulkoministeriö / Utrikesministeriet / Ministry for Foreign Affairs of Finland*).
- xvi. **Γαλλία** – Υπουργείο Ευρώπης και Εξωτερικών Υποθέσεων (*Ministère de l'Europe et des Affaires étrangères*).
- xvii. **Γεωργία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of Georgia*).
- xviii. **Γερμανία** – Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εξωτερικών (*Auswärtiges Amt / Federal Foreign Office*).
- xix. **Ελλάδα** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Hellenic Republic*).
- xx. **Ουγγαρία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εξωτερικού Εμπορίου (*Külgazdasági és Külügyminisztérium / Ministry of Foreign Affairs and Trade*).
- xxi. **Ισλανδία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Utanríkisráðuneytið / Ministry for Foreign Affairs*).
- xxii. **Ιρλανδία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Department of Foreign Affairs*).
- xxiii. **Ιταλία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale*).
- xxiv. **Λετονία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ārlietu ministrija*).
- xxv. **Λιχτενστάιν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerium für Äusseres*).
- xxvi. **Λιθουανία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Užsienio reikalų ministerija*).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- xxvii. Λουξεμβούργο** – Υπουργείο Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων (*Ministère des Affaires étrangères et européennes*).
- xxviii. Μάλτα** – Υπουργείο Εξωτερικών, Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Εμπορίου (*Ministry for Foreign and European Affairs and Trade*).
- xxix. Μολδαβία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης (*Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene*).
- xxx. Μονακό** – Τμήμα Εξωτερικών Σχέσεων και Συνεργασίας (*Département des Relations Extérieures et de la Coopération*).
- xxxi. Μαυροβούνιο** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministarstvo vanjskih poslova*).
- xxxii. Κάτω Χώρες (Ολλανδία)** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerie van Buitenlandse Zaken*).
- xxxiii. Βόρεια Μακεδονία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Министерство за надворешни работи / Ministry of Foreign Affairs*).
- xxxiv. Νορβηγία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Utenriksdepartementet / Ministry of Foreign Affairs*).
- xxxv. Πολωνία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerstwo Spraw Zagranicznych / Ministry of Foreign Affairs*).
- xxxvi. Πορτογαλία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministério dos Negócios Estrangeiros*).
- xxxvii. Ρουμανία** – Υπουργείο Εξωτερικών Υποθέσεων (*Ministerul Afacerilor Externe*).
- xxxviii. Ρωσία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Министерство иностранных дел Российской Федерации / Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation*).
- xxxix. Άγιος Μαρίνος** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Segreteria di Stato per gli Affari Esteri*).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- xl. Σερβία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Министарство спољних послова / Ministry of Foreign Affairs*).
- xli. Σλοβακία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων (*Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky*).
- xlii. Σλοβενία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων (*Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve*).
- xliii. Ισπανία** – Υπουργείο Εξωτερικών, Ευρωπαϊκής Ένωσης και Συνεργασίας (*Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea y Cooperación*).
- xliv. Σουηδία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Utrikesdepartementet / Ministry for Foreign Affairs*).
- xlv. Ελβετία** – Ομοσπονδιακό Τμήμα Εξωτερικών Υποθέσεων (*Eidgenössisches Departement für auswärtige Angelegenheiten / Federal Department of Foreign Affairs*).
- xlvi. Ουκρανία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Міністерство закордонних справ України / Ministry of Foreign Affairs of Ukraine*).
- xlvii. Ηνωμένο Βασίλειο** – Υπουργείο Εξωτερικών, Κοινοπολιτείας και Ανάπτυξης (*Foreign, Commonwealth and Development Office*).
- i. Αφγανιστάν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Islamic Emirate of Afghanistan*).
- ii. Σαουδική Αραβία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Saudi Arabia*).
- iii. Αρμενία** – (περιλαμβάνεται ήδη στην Ευρώπη, συχνά θεωρείται διαηπειρωτική).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- iv. **Αζερμπαϊτζάν** – (όπως ανωτέρω, διαηπειρωτικό).
- v. **Μπαχρέιν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Bahrain*)
- vi. **Μπαγκλαντές** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of Bangladesh*).
- vii. **Μπουτάν** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εξωτερικού Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs and External Trade*).
- viii. **Μπρουνέι** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Kementerian Hal Ehwal Luar Negeri / Ministry of Foreign Affairs*).
- ix. **Καμπότζη** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation*)
- x. **Κίνα (Λαϊκή Δημοκρατία της)** – Υπουργείο Εξωτερικών (*中华人民共和国外交部 / Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China*).
- xi. **Κύπρος** – (περιλαμβάνεται στην Ευρώπη)
- xii. **Βόρεια Κορέα (ΛΔ Κορέας)** – Υπουργείο Εξωτερικών (*조선민주주의인민공화국 외무성 / Ministry of Foreign Affairs of the DPRK*).
- xiii. **Νότια Κορέα (Δημοκρατία της Κορέας)** – Υπουργείο Εξωτερικών (*외교부 / Ministry of Foreign Affairs*).
- xiv. **Γεωργία** – (περιλαμβάνεται στην Ευρώπη).
- xv. **Ινδία** – Υπουργείο Εξωτερικών Υποθέσεων (*Ministry of External Affairs, Government of India*).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- xvi. **Ινδονησία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Kementarian Luar Negeri Republik Indonesia*).
- xvii. **Ιράν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Islamic Republic of Iran*).
- xviii. **Ιράκ** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Iraq*).
- xix. **Ισραήλ** – Υπουργείο Εξωτερικών (*משרד החוץ / Ministry of Foreign Affairs of Israel*).
- xx. **Ιαπωνία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*外務省 / Ministry of Foreign Affairs of Japan*).
- xxi. **Ιορδανία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διασποράς (*Ministry of Foreign Affairs and Expatriates*).
- xxii. **Καζακστάν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрлігі / Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Kazakhstan*).
- xxiii. **Κουβέιτ** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the State of Kuwait*).
- xxiv. **Κιργιζία (Κιργιζική Δημοκρατία)** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги / Ministry of Foreign Affairs of the Kyrgyz Republic*).
- xxv. **Λάος** – Υπουργείο Εξωτερικών (*ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ / Ministry of Foreign Affairs of the Lao People's Democratic Republic*).
- xxvi. **Λίβανος** – Υπουργείο Εξωτερικών και Μεταναστεύσεως (*Ministry of Foreign Affairs and Emigrants*).
- xxvii. **Μαλαισία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Kementarian Luar Negeri / Ministry of Foreign Affairs – Wisma Putra*).
- xxviii. **Μαλδίβες** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Maldives*).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- xxix. Μογγολία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Гадаад харилцааны яам / Ministry of Foreign Affairs of Mongolia*).
- xxx. Μιανμάρ (Βιρμανία)** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Republic of the Union of Myanmar*).
- xxxi. Νεπάλ** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of Nepal*).
- xxxii. Ομάν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Sultanate of Oman*).
- xxxiii. Πακιστάν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs, Government of Pakistan*).
- xxxiv. Παλαιστίνη** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εξωτερικών Υποθέσεων (*Ministry of Foreign Affairs and Expatriates of the State of Palestine*).
- xxxv. Φιλιππίνες** – Υπουργείο Εξωτερικών Υποθέσεων (*Department of Foreign Affairs*).
- xxxvi. Κατάρ** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the State of Qatar*).
- xxxvii. Σιγκαπούρη** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs*).
- xxxviii. Σρι Λάνκα** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka*).
- xxxix. Συρία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Μεταναστεύσεως (*Ministry of Foreign Affairs and Expatriates*).
- xl. Τατζικιστάν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон / Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Tajikistan*).
- xli. Ταϊλάνδη** – Υπουργείο Εξωτερικών (*กระทรวงการต่างประเทศ / Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand*).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- xlii. Τιμόρ-Λέστε (Ανατολικό Τιμόρ)** – Υπουργείο Εξωτερικών και Συνεργασίας (*Ministério dos Negócios Estrangeiros e Cooperação*).
 - xliii. Τουρκία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı / Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Türkiye*).
 - xliv. Τουρκμενιστάν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Türkmenistanyň Daşary İşler Ministrliği / Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan*).
 - xlv. Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the United Arab Emirates*).
 - xlvi. Ουζμπεκιστάν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*O'zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi / Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Uzbekistan*).
 - xlvii. Βιετνάμ** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Bộ Ngoại giao / Ministry of Foreign Affairs of the Socialist Republic of Viet Nam*).
 - xlviii. Υεμένη** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εξόριστων (*Ministry of Foreign Affairs and Expatriates*).
-
- i. Αλγερία** – Υπουργείο Εξωτερικών και της Εθνικής Κοινότητας στο Εξωτερικό (*Ministry of Foreign Affairs and National Community Abroad*).
 - ii. Ανγκόλα** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministério das Relações Exteriores*).
 - iii. Μπενίν** – Υπουργείο Εξωτερικών και Συνεργασίας (*Ministère des Affaires Étrangères et de la Coopération*).
 - iv. Μποτσουάνα** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs*).
 - v. Μπουρκίνα Φάσο** – Υπουργείο Εξωτερικών, Περιφερειακής Συνεργασίας και Αφρικανικής Ολοκλήρωσης (*Ministère des Affaires Étrangères, de la Coopération*

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Régionale et de l'Intégration Africaine).

- vi. **Μπουρούντι** – Υπουργείο Εξωτερικών και Αναπτυξιακής Συνεργασίας (*Ministère des Affaires Étrangères et de la Coopération au Développement*).
- vii. **Πράσινο Ακρωτήριο (Cabo Verde)** – Υπουργείο Εξωτερικών, Συνεργασίας και Περιφερειακής Ένταξης (*Ministério dos Negócios Estrangeiros, Cooperação e Integração Regional*).
- viii. **Καμερούν** – Υπουργείο Εξωτερικών Σχέσεων (*Ministère des Relations Extérieures / Ministry of External Relations*).
- ix. **Κεντροαφρικανική Δημοκρατία** – Υπουργείο Εξωτερικών, Φρανκοφωνίας και Κεντροαφρικανών στο Εξωτερικό (*Ministère des Affaires Étrangères, de la Francophonie et des Centrafricains de l'Étranger*).
- x. **Τσαντ** – Υπουργείο Εξωτερικών, Αφρικανικής Ολοκλήρωσης και Τσαντιανών στο Εξωτερικό (*Ministère des Affaires Étrangères, de l'Intégration Africaine et des Tchadiens de l'Étranger*).
- xi. **Κομόρες** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministère des Affaires Étrangères et de la Coopération Internationale*).
- xii. **Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (Κονγκό-Κινσάσα)** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministère des Affaires Étrangères / Ministry of Foreign Affairs*).
- xiii. **Δημοκρατία του Κονγκό (Κονγκό-Μπραζαβίλ)** – Υπουργείο Εξωτερικών, Συνεργασίας και Κεντροαφρικανών στο Εξωτερικό (*Ministère des Affaires Étrangères, de la Coopération et des Congolais de l'Étranger*).
- xiv. **Τζιμπουτί** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministère des Affaires Étrangères et de la Coopération Internationale*).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- xv. **Αίγυπτος** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Arab Republic of Egypt*).
- xvi. **Ισημερινή Γουινέα** – Υπουργείο Εξωτερικών, Συνεργασίας και Διασποράς (*Ministerio de Asuntos Exteriores, Cooperación y Diáspora*).
- xvii. **Ερυθραία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the State of Eritrea*).
- xviii. **Εσουατίνι (Σουαζιλάνδη)** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation*).
- xix. **Αιθιοπία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Federal Democratic Republic of Ethiopia*).
- xx. **Γκαμπόν** – Υπουργείο Εξωτερικών και Συνεργασίας (*Ministère des Affaires Étrangères et de la Coopération*).
- xxi. **Γκάμπια** – Υπουργείο Εξωτερικών, Διεθνούς Συνεργασίας και Διασποράς (*Ministry of Foreign Affairs, International Cooperation and Gambians Abroad*).
- xxii. **Γκάνα** – Υπουργείο Εξωτερικών και Περιφερειακής Ενσωμάτωσης (*Ministry of Foreign Affairs and Regional Integration*).
- xxiii. **Γουινέα** – Υπουργείο Εξωτερικών, Αφρικανικής Ολοκλήρωσης και Γουινέζων στο Εξωτερικό (*Ministère des Affaires Étrangères, de l'Intégration Africaine et des Guinéens de l'Étranger*).
- xxiv. **Γουινέα-Μπισσάου** – Υπουργείο Εξωτερικών, Διεθνούς Συνεργασίας και Κοινοτήτων (*Ministério dos Negócios Estrangeiros, Cooperação Internacional e das Comunidades*).
- xxv. **Ακτή Ελεφαντοστού (Côte d'Ivoire)** – Υπουργείο Εξωτερικών, Αφρικανικής Ολοκλήρωσης και Διασποράς (*Ministère des Affaires Étrangères, de l'Intégration*

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Africaine et de la Diaspora).

- xxvi. **Κένυα** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διασποράς (*Ministry of Foreign and Diaspora Affairs*).
- xxvii. **Λεσόθο** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνών Σχέσεων (*Ministry of Foreign Affairs and International Relations*).
- xxviii. **Λιβερία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Liberia*).
- xxix. **Λιβύη** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation*).
- xxx. **Μαδαγασκάρη** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministère des Affaires Étrangères*).
- xxxi. **Μαλάουι** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs*).
- xxxii. **Μάλι** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministère des Affaires Étrangères et de la Coopération Internationale*).
- xxxiii. **Μαυριτανία** – Υπουργείο Εξωτερικών, Συνεργασίας και Μαυριτανών στο Εξωτερικό (*Ministry of Foreign Affairs, Cooperation and Mauritians Abroad*).
- xxxiv. **Μαυρίκιος** – Υπουργείο Εξωτερικών, Περιφερειακής Ολοκλήρωσης και Διεθνούς Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs, Regional Integration and International Trade*).
- xxxv. **Μαρόκο** – Υπουργείο Εξωτερικών, Αφρικανικής Συνεργασίας και Μαροκινών του Εξωτερικού (*Ministry of Foreign Affairs, African Cooperation and Moroccan Expatriates*).
- xxxvi. **Μοζαμβίκη** – Υπουργείο Εξωτερικών και Συνεργασίας (*Ministério dos Negócios Estrangeiros e Cooperação*).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- xxxvii. Ναμίμπια** – Υπουργείο Διεθνών Σχέσεων και Συνεργασίας (*Ministry of International Relations and Cooperation*).
- xxxviii. Νίγηρας** – Υπουργείο Εξωτερικών, Συνεργασίας και Νιγηριανών στο Εξωτερικό (*Ministère des Affaires Étrangères, de la Coopération et des Nigériens à l'Extérieur*).
- xxxix. Νιγηρία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Federal Ministry of Foreign Affairs*).
- xl. Ρουάντα** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation*).
- xli. Σάο Τομέ και Πρίνσιπε** – Υπουργείο Εξωτερικών, Συνεργασίας και Κοινοτήτων (*Ministério dos Negócios Estrangeiros, Cooperação e Comunidades*).
- xlii. Σενεγάλη** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εξωτερικών Σχέσεων (*Ministère des Affaires Étrangères et des Sénégalais de l'Extérieur*).
- xliii. Σεϋχέλλες** – Υπουργείο Εξωτερικών και Τουρισμού (*Ministry of Foreign Affairs and Tourism*).
- xliv. Σιέρα Λεόνε** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation*).
- xl. Σομαλία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Wasaaradda Arrimaha Dibadda iyo Iskaashiga Caalamiga ah / Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation*).
- xlvi. Νότιο Σουδάν** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation*).
- xlvi. Σουδάν** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs of the Republic of the Sudan*).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- xlvi. **Τανζανία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Αναπτυξιακής Συνεργασίας (*Ministry for Foreign Affairs and East African Cooperation*).
- xlix. **Τόγκο** – Υπουργείο Εξωτερικών, Περιφερειακής Ενσωμάτωσης και Τόγκολέζων στο Εξωτερικό (*Ministère des Affaires Étrangères, de l'Intégration Régionale et des Togolais de l'Extérieur*).
- l. **Τυνησία** – Υπουργείο Εξωτερικών, Μετανάστευσης και Τυνήσιων στο Εξωτερικό (*Ministry of Foreign Affairs, Migration and Tunisians Abroad*).
- li. **Ουγκάντα** – Υπουργείο Εξωτερικών Υποθέσεων (*Ministry of Foreign Affairs*).
- lii. **Ζάμπια** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation*).
- liii. **Ζιμπάμπουε** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs and International Trade*).
- i. **Αντίγκουα και Μπαρμπούντα** – Υπουργείο Εξωτερικών, Μετανάστευσης και Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs, Immigration and Trade*).
- ii. **Αργεντινή** – Υπουργείο Εξωτερικών, Διεθνούς Εμπορίου και Λατρείας (*Ministerio de Relaciones Exteriores, Comercio Internacional y Culto*).
- iii. **Μπαχάμες** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs*).
- iv. **Μπαρμπάντος** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εξωτερικού Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs and Foreign Trade*).
- v. **Μπελίζ** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εξωτερικού Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs and Foreign Trade*).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσυγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- vi. **Βολιβία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio de Relaciones Exteriores del Estado Plurinacional de Bolivia*).
- vii. **Βραζιλία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministério das Relações Exteriores / Itamaraty*).
- viii. **Καναδάς** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Global Affairs Canada*).
- ix. **Χιλή** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio de Relaciones Exteriores de Chile*).
- x. **Κολομβία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio de Relaciones Exteriores / Cancillería de Colombia*).
- xi. **Κόστα Ρίκα** – Υπουργείο Εξωτερικών και Λατρείας (*Ministerio de Relaciones Exteriores y Culto*).
- xii. **Κούβα** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio de Relaciones Exteriores de la República de Cuba*).
- xiii. **Δομινίκα** – Υπουργείο Εξωτερικών, Διεθνών Επιχειρήσεων και Διασποράς (*Ministry of Foreign Affairs, International Business, Trade and Energy*).
- xiv. **Δομινικανή Δημοκρατία** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio de Relaciones Exteriores de la República Dominicana*).
- xv. **Εκουαδόρ** – Υπουργείο Εξωτερικών και Ανθρωπίνων Κινητικότητων (*Ministerio de Relaciones Exteriores y Movilidad Humana*).
- xvi. **Ελ Σαλβαδόρ** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio de Relaciones Exteriores de El Salvador*).
- xvii. **Γρενάδα** – Υπουργείο Εξωτερικών, Εμπορίου και Εξαγωγικής Ανάπτυξης (*Ministry of Foreign Affairs, Trade and Export Development*).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- xviii. Γουατεμάλα** – Υπουργείο Εξωτερικών Υποθέσεων (*Ministerio de Relaciones Exteriores de Guatemala*).
- xix. Γουιάνα** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation*).
- xx. Αϊτή** – Υπουργείο Εξωτερικών και Θρησκευτικών Υποθέσεων (*Ministère des Affaires Étrangères et des Cultes*).
- xxi. Ονδούρα** – Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (*Secretaría de Relaciones Exteriores y Cooperación Internacional*).
- xxii. Τζαμάικα** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εξωτερικού Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs and Foreign Trade*).
- xxiii. Μεξικό** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Secretaría de Relaciones Exteriores*).
- xxiv. Νικαράγουα** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio de Relaciones Exteriores / MINREX*).
- xxv. Παναμάς** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio de Relaciones Exteriores de la República de Panamá*).
- xxvi. Παραγουάη** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio de Relaciones Exteriores*).
- xxvii. Περού** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio de Relaciones Exteriores del Perú*).
- xxviii. Άγιος Χριστόφορος και Νέβις** – Υπουργείο Εξωτερικών, Διεθνούς Εμπορίου, Βιομηχανίας, Εμπορίου και Καταναλωτών (*Ministry of Foreign Affairs, International Trade, Industry, Commerce and Consumer Affairs*).
- xxix. Αγία Λουκία** – Υπουργείο Εξωτερικών, Διεθνών Υποθέσεων και Εμπορίου (*Ministry of External Affairs, International Trade and Civil Aviation*).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- xxx. **Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs and Foreign Trade*).
- xxxi. **Σουρινάμ** – Υπουργείο Εξωτερικών, Διεθνούς Επιχειρηματικότητας και Διεθνούς Συνεργασίας (*Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking*).
- xxxii. **Τρινιτάντ και Τομπάγκο** – Υπουργείο Εξωτερικών και Καραϊβικής Κοινότητας (*Ministry of Foreign and CARICOM Affairs*).
- xxxiii. **Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Η.Π.Α.)** – Υπουργείο Εξωτερικών (*United States Department of State*).
- xxxiv. **Ουρουγουάη** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio de Relaciones Exteriores del Uruguay*).
- xxxv. **Βενεζουέλα** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministerio del Poder Popular para Relaciones Exteriores*).
- i. **Αυστραλία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εμπορίου (*Department of Foreign Affairs and Trade*).
- ii. **Φίτζι** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs*).
- iii. **Κιριμπάτι** – Υπουργείο Εξωτερικών και Μετανάστευσης (*Ministry of Foreign Affairs and Immigration*).
- iv. **Μάρσαλ Νήσοι** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs and Trade*).
- v. **Μικρονησία (Ομόσπονδες Πολιτείες της)** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Department of Foreign Affairs*).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- vi. **Ναούρου** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εμπορίου (*Department of Foreign Affairs and Trade*)
 - vii. **Νέα Ζηλανδία** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εμπορίου (*New Zealand Ministry of Foreign Affairs and Trade / Manatū Aorere*).
 - viii. **Παλού** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of State / Ministry of Foreign Affairs*).
 - ix. **Παπούα Νέα Γουινέα** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Department of Foreign Affairs*).
 - x. **Σαμόα** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs and Trade*).
 - xi. **Νήσοι Σολομώντος** – Υπουργείο Εξωτερικών και Εξωτερικού Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs and External Trade*).
 - xii. **Τόνγκα** – Υπουργείο Εξωτερικών (*Ministry of Foreign Affairs*).
 - xiii. **Τουβαλού** – Υπουργείο Εξωτερικών, Εμπορίου, Τουρισμού, Περιβάλλοντος και Εργασίας (*Ministry of Foreign Affairs, Trade, Tourism, Environment and Labour*).
 - xiv. **Βανουάτου** – Υπουργείο Εξωτερικών, Διεθνούς Συνεργασίας και Εξωτερικού Εμπορίου (*Ministry of Foreign Affairs, International Cooperation and External Trade*).
-
- i. United Nations Secretariat.
 - ii. Registry του International Court of Justice (ICJ).
 - iii. Registry και Permanent Secretariat of the Assembly of States Parties του International Criminal Court (ICC).
 - iv. Registry του International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS).
 - v. Registry (Registry of the Court of Justice – Registry of the General Court – Registry of the Civil Service Tribunal) του Court of Justice of the European Union (CJEU).
 - vi. Registry του European Court of Human Rights (ECHR).
 - vii. Registry Department του Community Court of Justice (ECOWAS).
 - viii. Registry του African Court on Human and Peoples' Rights (AfCHPR).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

οι κάτωθι μη-κρατικοί φορείς:

i. Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ):

- ✓ Save the Children.
- ✓ Oxfam International.
- ✓ Doctors without Borders.
- ✓ BRAC.
- ✓ World Vision.
- ✓ International Rescue Committee.
- ✓ Catholic Relief Services.
- ✓ Danish Refugee Council.
- ✓ CARE International.
- ✓ Amnesty International.

Σε συνεργασία οι Επικεφαλές των Διαπραγματευτικών Ομάδων των 193 κρατών και των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ ορίζουν τις εξής θεμελιώδους χαρακτήρα κατευθυντήριες γραμμές, σχετιζόμενες με την διαδικασία λήψης αποφάσεων της εκάστοτε Διαπραγματευτικής Ομάδας:

- i. Λήψη αποφάσεων με consensus των εκάστοτε μελών.
- ii. Εντός διαλόγου ενδο-ομαδικής διαπραγμάτευσης: απόρριψη αρνητικού χαρακτήρα-μη εποικοδομητικής κριτικής στις παρατιθέμενες πρόσφορες προτάσεις.
- iii. Εντός διαλόγου ενδο-ομαδικής διαπραγμάτευσης: μη τήρηση επίσημου χαρακτήρα πρακτικών.
- iv. Εντός διαλόγου ενδο-ομαδικής διαπραγμάτευσης: διασφάλιση απρόσκοπτης ροής πληροφοριών και συλλογικής οργάνωσης-επεξεργασίας και διαχείρισης πληροφοριών.
- v. Απόρριψη «κλειδώματος θέσεων» στην ενδο-ομαδική διαπραγμάτευση με φόντο τη δι-ομαδική διαπραγμάτευση.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Όσον αφορά τη δομική οργάνωση της ενδο-ομαδικής διαπραγμάτευσης, ως προς τον Επικεφαλής της εκάστοτε Διαπραγματευτικής Ομάδας, ο προαναφερθείς ρόλος στην εν προκειμένω κατάσταση έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- i. Ρόλος με στόχευση τη διευκόλυνση-εμπύχωση κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- ii. Ρόλος με στόχευση την εξασφάλιση πληρότητας και προοδευτικής εξέλιξης εσωτερικής διαπραγμάτευσης.
- iii. Ρόλος «δημιουργικού γεφυροποιού».
- iv. Ρόλος εξασφάλισης διαδικαστικής ευρυθμίας.
- v. Ρόλος ενασχόλησης με την ανάδυση προβληματικών ζητημάτων.
- vi. Ρόλος δημιουργίας πρόσφορου πεδίου διαλόγου με θετικού προσήμου παρεμβάσεις.

Σχετικά με την δομική οργάνωση της δι-ομαδικής διαπραγμάτευσης, αυτή έχει ως κάτωθι:

- i. Ενότητα Διαπραγματευτικής Ομάδας στην εξωτερική διάσταση: έκφανση διαμόρφωσης αποφάσεων, έκφανση διαμόρφωσης εσωτερικών αποφάσεων.
- ii. Ύπαρξη διαχειριστικού ωφέλιμου αριθμού μελών.
- iii. Ύπαρξη σχετικών ατομικών διαύλων επικοινωνίας και διαβούλευσης (μέσω συγκεκριμένων αντιπροσωπειών/συγκεκριμένων μελών αντιπροσωπειών).

A.9. Η λογοδοτική διάσταση

Πηγή της λογοδοσίας η σχεσιακή κατάσταση Διαπραγματευτικής Ομάδας και κεντρικής εξουσίας (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 69^η – 71^η). Εδώ αναδεικνύεται κατάσταση σχεσιακής υποχρέωσης δημοσίου προσήμου, όπου χαρακτηρίζεται από υπόβαθρο εμπιστοσύνης, παρουσιάζει 2 διαστάσεις, την εργαλειακή διάσταση και την ελεγκτική-αξιολογητική διάσταση. Διαμέσου αυτής της διαδικασίας η κεντρική εξουσία προβαίνει:

- i. σε σχεδιασμό ολιστικής άποψης, έλεγχο και αξιολόγηση ex post facto των πράξεων και των αποτελεσμάτων της Διαπραγματευτικής Ομάδας,

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- ii. σε διασφάλιση σχετικής διαφάνειας όσον αφορά την πορεία της διαπραγματευτικής διαδικασίας και το μέλλον της προαναφερθείσης,
- iii. σε παράθεση διαμόρφωσης θεραπευτικών παρεμβάσεων ή ενισχυτικής βοήθειας σε όλες τις σχετικές διαστάσεις, σε πρόληψη αναδυόμενων προβληματικών γεγονότων.

Με βάση τα προαναφερθέντα, οι Διαπραγματευτικές Ομάδες των 193 κρατών και των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ πρόκειται να υποβάλλουν συλλογικού χαρακτήρα εκθέσεις προς τις κεντρικές εξουσίες τους. Οι εν προκειμένω εκθέσεις εγγράφως διαολιστικού τρόπου θα αποδίδουν τη διαδρομή των διαπραγματευτικών διαδικασιών σε διάφορα χρονικά σημεία. Συλλογικές εκθέσεις με δύο διαστάσεις ως προς τις στοχεύσεις τους, μια εργαλειακή όπου προωθείται αξιολόγηση πορείας Διαπραγματευτικής Ομάδας και προώθησης θετικών στοιχείων για αξιοποίηση από τα 193 κράτη και τους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους ΔΟ, και μια συμβουλευτική όπου στο υπόβαθρο εκάστου αποτελέσματος θα προωθεί σχετικές θετικές δράσεις.

Την ίδια στιγμή, κατά το δοκούν θα υποβάλλεται ειδικού χαρακτήρα έκθεση από μεμονωμένα μέλη των Διαπραγματευτικών Ομάδων. Αυτού του είδους η ατομική ευθύνη, θα χαρακτηρίζεται από υποβολή προς το προσκεκλημένο μέρος που εκπροσωπεί το συγκεκριμένο μέλος, από παράθεση επεξηγηματικού υλικού με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το προαναφερθέν προσκεκλημένο μέρος.

A.10. Η προτεινόμενη σύνθεση της εκπροσώπησης των Διαπραγματευτικών Ομάδων και το σχετικό μήνυμα

Θεμελιώδους σημασίας το παραγόμενο μήνυμα εκ της δομικής οργάνωσης της εκπροσώπησης της Διαπραγματευτικής Ομάδας σε όλα τα επίπεδα της διαπραγματευτικής διαδικασίας (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 73^η – 74^η). Το προαναφερθέν μήνυμα δίδει το σχετικό βάρος της εκπροσώπησης κατά τις διαπραγματεύσεις. Αναδεικνύει το επίπεδο της επί σκοπού υιοθέτησης και θέσης σε πράξη αποτελέσματος της διαπραγματευτικής διαδικασίας στο εσωτερικό θεσμικό σύστημα των συμμετεχόντων.

Στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία επιλέγεται ο βαθμός της πλήρους εκπροσώπησης μέσω αρμόδιων ή/και συναρμόδιων εθνικών αρχών,

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

συμπεριλαμβανομένων και αρμόδιων ή/και συναρμόδιων μη-κρατικών φορέων (Stakeholders)³⁸.

Με βάση τα προαναφερθέντα, τα 193 κράτη μαζί με τους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους ΔΟ προωθούν το εξής μήνυμα, ότι θα διαδραματίσουν υψηλού επιπέδου δράση στη διαπραγματευτική διαδικασία, ότι θα ενσωματώσουν με τον βέλτιστο τρόπο τους θεσμικούς πυλώνες του νέου συνεργατικού υποδείγματος περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης στα αντίστοιχα εσωτερικά θεσμικά συστήματα.

³⁸ Σχετικές οι πληροφορίες στο υποκεφάλαιο του εν προκειμένω πονήματος-τμήματος-κεφαλαίου "Η διαδικαστική οργανωσιακή διάρθρωση των Διαπραγματευτικών Ομάδων".

Β. Πρώτη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης, εγχείρημα μετασχηματιστικής διακυβέρνησης

Η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία εκκινεί με το επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης. Το επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης ενσαρκώνει ένα συλλογικού χαρακτήρα έργο διαπραγμάτευσης, όπου διεξάγεται προσπάθεια να καταστεί μια συνολικά μηδενική κατάσταση σε συνολικά μη-μηδενική σε κατάσταση δ.κ.σ. υπό διαπραγμάτευση.

Στο συγκεκριμένο επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης, τόσο τα 193 κράτη όσο και οι Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι ΔΟ, υπό το φως της πιθανής βοήθειας από διεθνείς ή διεθνικές θεσμικές οντότητες, περί την σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης προβαίνουν στο εγχείρημα εξειδίκευσης συγκεκριμένων στοιχείων διακηρυκτικής διακυβέρνησης μιας συγκρουσιακής σχέσης και σχέσης ελλειπούς θεσμικού προσήμου συνεργασίας σε σχέση διαπραγματεύσιμου δ.κ.σ., ενταγμένη στην υπάρχουσα διεθνή τάξη δικαίου.

Η Προδιαπραγμάτευση αποτελεί ένα εγχείρημα μετασχηματιστικής διακυβέρνησης και δομείται ως εξειδικευμένη διαπραγματευτική διαδικασία σε δύο αλληλοσυνδεόμενα επίπεδα:

- i. Διαγνωστικό Επίπεδο³⁹.
- ii. Επίπεδο της Πολυμερούς Διακυβέρνησης⁴⁰.

Καταληκτικός προορισμός της Προδιαπραγμάτευσης η δόμηση και παράλληλα η υιοθέτηση επίσημου κειμένου δηλωτικού ή διακηρυκτικού χαρακτήρος.

Β.1. Το πεδίο διαπραγματευτικής εστίασης

Στο οικοδόμημα της διαπραγματευτικής διαδικασίας, το επίπεδο της Προδιαπραγμάτευσης διαδραματίζει έναν ιδιαίτερα θεμελιώδη ρόλο, διότι από το

³⁹ Ανάδειξη ρόλου Εκκινήτη-Ηγέτη, επίδοση δέουσας σημασίας στην ολιστικού χαρακτήρα προσέγγιση και εξειδίκευση των θεμάτων προς διαπραγμάτευση.

⁴⁰ Δόμηση δέοντος θεσμικού χαρακτήρος πλαισίου περί της πολυμερούς χαρακτήρος διαχείρισης της Προδιαπραγματευτικής διαδικασίας, εξειδίκευση διαδικαστικού πλαισίου δόμησης δια consensus του επίσημου δηλωτικού ή διακηρυκτικού χαρακτήρος κειμένου.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

προαναφερθέν επίπεδο διεξάγεται η σφυρηλάτηση του πεδίου διαπραγματευτικής εστίασης (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 78^η – 79^η). Το εγχείρημα του πεδίου διαπραγματευτικής εστίασης, είναι η δόμηση του υποβάθρου, με βάση το οποίο έλκεται ένα εγχείρημα εξειδίκευσης των συνθηκών δημιουργίας καθεστωτικού χαρακτήρα δ.κ.σ.

Μέσα από το πεδίο διαπραγματευτικής εστίασης, η Προδιαπραγμάτευση χαρακτηρίζεται από τρεις στοχεύσεις. Πρώτον, ενυπάρχει στόχος για πρωτόλεια πρόσδεση σ' ένα διακηρυκτικού/δηλωτικού χαρακτήρα καθεστώς δ.κ.σ. Δεύτερον, δια συμμετοχής υφίσταται στόχευση σε δόμηση διακηρυκτικού χαρακτήρα πλαισίου, εντός του οποίου θα υπάρχει από κοινού κατανόηση προβληματικών καταστάσεων και των σχετιζόμενων με αυτές θεμάτων. Τρίτον, επιδιώκεται η σφυρηλάτηση σχεσιακού χαρακτήρα εμπιστοσύνης.

Στο εν προκειμένω επίπεδο, τα 193 κράτη και οι Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι ΔΟ θα προχωρήσουν μέσα από την ανάλυση των διαφορετικών θέσεων τους σε συγκεκριμένα ζητήματα και ενός ολιστικού χαρακτήρα προσδιορισμού του πεδίου αναφοράς γύρω από την προβληματική κατάσταση της συγκρουσιακής διάστασης της περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, στην εξειδίκευση του διαπραγματεύσιμου ζητήματος τους, εν ολίγοις του καινούργιου συνεργατικού υποδείγματος περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

Το δε εγχείρημα του πεδίου διαπραγματευτικής εστίασης θα χαρακτηρίζεται από διασύνδεση της λειτουργικής του διάστασης με την εργασία του Εκκινητή-Ηγέτη.

B.2. Ο Εκκινητής-Ηγέτης

Τίθεται το ερώτημα, πώς διεξάγεται η εκκίνηση της Προδιαπραγμάτευσης; Η απάντηση στο προαναφερθέν ερώτημα έχει ως εξής, η εκκίνηση δύναται να επιτευχθεί είτε από ΔΟ είτε από κράτος (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 79^η – 80^η). Αυτός ο Εκκινητής-Ηγέτης⁴¹ (Initiator), ενσαρκώνει έναν κρίσιμης σημασίας δρώντα,

⁴¹ Όσον αφορά το ζήτημα της ηγεσίας σ' ένα πλαίσιο ιστορικών παραδειγμάτων και αποτίμησης καταστάσεων βλέπε σχετικά **Kissinger (2022)**.

εμφανίζει έναν εργαλειακό ηγετικό ρόλο, ο οποίος έχει πηγή τη σχετική γνώση - την σχετική ισχύ-κύρος του και την «εμψυχωτικού χαρακτήρα λειτουργία δ.κ.σ.».

Η ύπαρξη του συγκεκριμένου δρώντος κομίζει ένα συγκεκριμένο όφελος. Προσφέρεται μέσω του προαναφερθέντος δυνατότητα στους συμμετέχοντες να προβούν σε υπέρβαση του χαμηλότερου δυνατού κοινού παρονομαστή ως προς τα αποτελέσματα της όλης διαδικασίας. Το παραπάνω, διότι ο Εκκινητής-Ηγέτης δύναται να προωθήσει τη σχεδίαση-δόμηση-«εμψύχωση» του πεδίου διαπραγματευτικής εστίασης στο κοντινότερο-δυνατό σημείο των επιδιωκόμενων στοχεύσεων.

Στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία, προτείνεται ο ΟΗΕ να είναι ο Εκκινητής-Ηγέτης, ο οποίος θ' αναλάβει τη σχετική πρωτοβουλία για την έναρξη της διαπραγματευτικής διαδικασίας με στόχο το καινούργιο συνεργατικό μοντέλο, ειδικότερα έναρξη της Προδιαπραγμάτευσης.

B.3. Ο προσδιορισμός των θεμάτων προς διαπραγμάτευση

Στα καθήκοντα του Εκκινητή-Ηγέτη, ευρίσκεται η εξειδίκευση των θεμάτων προς διαπραγμάτευση βάσει της γνωσιακής διαχείρισης του προαναφερθέντος (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 81^η – 94^η). Η γνωσιακή διαχείριση των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων κατά το στάδιο της Προδιαπραγμάτευσης σχετίζεται:

- i. με την διαγνωστικού χαρακτήρα προσέγγιση τους.
- ii. με το διαχειριστικό και προσδιοριστικό εγχείρημα του υποκειμενικού τοπίου.
- iii. με την διαχειριστική προσέγγιση του ειδικού νομικού χαρακτήρα πεδίου αναφοράς.

Όσον αφορά την διαγνωστικού χαρακτήρα προσέγγιση των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων, ενσαρκώνει την πρώτη θεμελιώδους χαρακτήρα εργασία του Εκκινητή-Ηγέτη. Στο εν προκειμένω επίπεδο ενυπάρχει εγχείρημα προσδιορισμού των στοιχείων της προβληματικής κατάστασης. Ο ΟΗΕ ως Εκκινητής-Ηγέτης, σε συνεργασία με την τόσο με τα 193 κράτη όσο και με τους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους ΔΟ, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα θα προβεί:

- i. στην λεκτική αποτύπωση αιτιών της συγκρουσιακής σχέσης και ελλιπούς θεσμικού προσήμου συνεργασίας σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, του βάθους

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

και εύρους τους, των συνεπειών τους, των αλληλεξαρτήσεων τους με έτερα θέματα (όλα στο πλαίσιο υλοποίησης του εγχειρήματος σφυρηλάτησης του καινούργιου συνεργατικού υποδείγματος).

- ii. στην αποτίμηση του παρόντος υποβάθρου επιστημονικού και τεχνικού χαρακτήρα γνώσης.

Δίπλα στη διαγνωστικού χαρακτήρα προσέγγιση των προς διαπραγμάτευση θεμάτων, υφίσταται η εργαλειοποίηση της επιστημονικής γνώσης ως υπόβαθρο δημιουργίας δ.κ.σ. Σε αυτό το σημείο, ο ΟΗΕ οφείλει να επιδοθεί, σε συνεννόηση και συνεργασία με τα 193 κράτη και τους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους ΔΟ, σε τρία εγχειρήματα. Το πρώτο αφορά τη με τη δέουσα προσοχή εκτίμηση του επιπέδου δόμησης της επιστημονικής και τεχνικής γνώσης. Το δεύτερο σχετίζεται με μια ολιστική προσέγγιση της επιστημονικής γνώσης, εδώ προτείνεται συμμετοχική σύμπραξη της επιστημονικής κοινότητας δια των συμμετεχόντων ΔΟ και των οργάνων λήψης αποφάσεων της διαπραγματευτικής διαδικασίας με σκόπευση στην «δόμηση» πραγματικότητας και επιστημονικής γνώσης χάριν του καινούργιου υποδείγματος και της σφυρηλάτησης δ.κ.σ. Το τρίτο είναι η διαδικαστικού χαρακτήρα προσέγγιση και αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης ως πηγής δ.κ.σ.

Σχετικά με το διαχειριστικό και προσδιοριστικό εγχείρημα του υποκειμενικού τοπίου, αυτό θεμελιώνεται ως η δεύτερη θεμελιώδους χαρακτήρα εργασία του Εκκινήτη-Ηγέτη. Στο συγκεκριμένο επίπεδο επιχειρείται νοητική προσέγγιση και οριοθέτηση της επί της πραγματικότητας προβληματικής, προωθείται δε ποικιλόμορφη σχετική δράση. Όλη αυτή η εργασία έχει συμπληρωματική φύση προς την διαγνωστικού χαρακτήρα προσέγγιση των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων. Με βάση τα προαναφερθέντα, το εγχείρημα της δεύτερης εργασίας του Εκκινήτη-Ηγέτη, στην περίπτωση μας ο ΟΗΕ, θα διεξαχθεί σε δύο διαστάσεις:

- i. 1^η Διάσταση – Εξειδίκευση περιεχομένου φορέων: συμμετοχή του πλήρους κύκλου των σχετικών μη-κρατικών φορέων.
- ii. 2^η Διάσταση – Εξειδίκευση υποκειμενικού χαρακτήρα πλαισίωσης:
 - 1. Εξειδίκευση ερμηνευτικών πλαισίων συμμετεχόντων φορέων (ταυτοποίηση και αξιολόγηση):

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ Ατομικών-κοινωνικών-οικονομικών-πολιτικών προσανατολισμών.
- ✓ Περιβαλλοντικών προσανατολισμών.
- ✓ Προσανατολισμών επί ρεαλιστικών προγραμματικών πλαισίων.
- ✓ Προσανατολισμών επί επιστημονικού-τεχνικού προσήμου γνώσης σε συνδυασμό με την εργαλειακή διάσταση της.
- ✓ Προσεγγίσεων που είτε συγκλίνουν είτε αποκλίνουν σε συνδυασμό με την άσκηση εσωτερικής διακυβέρνησης.
- ✓ Προσεγγίσεων που είτε συγκλίνουν είτε αποκλίνουν σε συνδυασμό με την οπτική-άσκηση διακυβέρνησης με στόχο την παραγωγή δ.κ.σ.
- ✓ Εξειδικευμένων βάσεων δυνάμεων επί διαφορετικών πλαισίων.

2. Εξειδίκευση ενεργηματικών πλαισίων συμμετεχόντων φορέων:

- ✓ Ποικίλα πεδία αλληλεπίδρασης.
- ✓ Χρησιμοποιούμενες στρατηγικές επί των εκάστοτε προσεγγίσεων.
- ✓ Τελική μορφή εγχειρημάτων 193 κρατών, και, Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Αποτελέσματα εγχειρημάτων 193 κρατών, και, Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ.

Τέλος, η διαχειριστική προσέγγιση του ειδικού νομικού πεδίου αναφοράς που αποτελεί το τρίτο συσχετιζόμενο στοιχείο με τη γνωσιακή διαχείριση των υπό διαπραγμάτευση θεμάτων, ενσαρκώνει το ολιστικού χαρακτήρα εγχείρημα εξειδίκευσης του πεδίου αναφοράς (context), εντός του οποίου υλοποιείται η διαπραγματευτική διαδικασία. Στόχευση του Εκκινητή-Ηγέτη, εν προκειμένω του ΟΗΕ, η δόμηση της μετασχηματιστικής διαδικασίας της σχετικής προβληματικής πραγματικότητας σε εξειδικευμένο πεδίο αναφοράς με υπόβαθρο τρία υποδειγματικά κριτήρια, τα οποία είναι διαρθρωτικού χαρακτήρα όροι αναφοράς, χαρακτηρίζονται από τρεις αλληλεξαρτώμενες-ειδικές λειτουργίες:

i. Εγχείρημα προσδιορισμού πεδίου αναφοράς:

- ✓ Συσχέτιση με όλα τα σχετικά διεθνή συμβατικά καθεστάτα.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ Συσχέτιση με όλη τη σχετική διεθνή νομοθεσία.
- ii. Εγγείρημα συμβατότητας πεδίου αναφοράς:
 - ✓ Διασφαλισμένη συμβατότητα της Διεθνούς Συνθήκης με όλα τα σχετικά διεθνή συμβατικά καθεστώτα και τη σχετική διεθνή νομοθεσία.
- iii. Εγγείρημα πεδίου «προστιθέμενης αξίας» ή ευρετικότητας:
 - ✓ Προσδιορισμός «περιοχών συμφωνίας»⁴².

B.4. Το στάδιο Πολυμερούς Διακυβέρνησης

B.4.1. Η δομολειτουργική διάσταση. Στο στάδιο της Προδιαπραγμάτευσης, η προαναφερθείσα δομείται ως συνδιασκεπτική πολυμερής διαπραγμάτευση, ειδικότερα ως Ad Hoc Πολυμερής Συνδιάσκεψη (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 96^η – 100^η). Ο Εκκινητής-Ηγέτης, εν προκειμένω ο ΟΗΕ, έχει το καθήκον οργανωσιακής και διαχειριστικής υπόστασης του διακηρυκτικού χαρακτήρα κειμένου της Προδιαπραγμάτευσης εντός της Ad Hoc Πολυμερούς Συνδιάσκεψης.

Η Ad Hoc Πολυμερής Συνδιάσκεψη, σε γενικό επίπεδο και στο επίπεδο της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας των 193 κρατών, και, των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, διαρθρώνεται σε δύο στάδια, το στάδιο της Προπαρασκευαστικής Συνδιάσκεψης και το στάδιο της Πολυμερούς Συνδιάσκεψης. Όσον αφορά την Προπαρασκευαστική Συνδιάσκεψη, αυτή ενσαρκώνει Διπλωματική Συνδιάσκεψη, δομείται από τον Εκκινητή-Ηγέτη (ΟΗΕ), με συμμετέχοντες δρώντες των σχετικών ΔΟ – διεθνών θεσμικών οντοτήτων – μη-κρατικών φορέων, εργασία αυτής η υπό διαπραγματευτική διαδικασία δόμησης του σχεδίου κειμένου της Διακήρυξης μαζί με την δόμηση της επίσημου χαρακτήρα Πολυμερούς Συνδιάσκεψης. Σχετικά την Πολυμερή Συνδιάσκεψη, σύγκληση αυτής θα διεξάγεται από τον Εκκινητή-Ηγέτη (ΟΗΕ), η δόμηση και διάρθρωση της έχει καθοριστεί από την Προπαρασκευαστική Σύνοδο, έργο της Πολυμερούς Συνδιάσκεψης:

⁴² Σχετικές οι πληροφορίες στο υποκεφάλαιο “Τα δύο δομικής φύσεως χαρακτηριστικά” ειδικότερα “Ο αριθμός των θεμάτων” του εν προκειμένω πονήματος-τμήματος-κεφαλαίου 3^{ου}.

- i. Επισημοποίηση συντακτικής ομάδας σχετικού υπό διαπραγμάτευση σχεδίου-διακήρυξης/σχεδίου-απόφασης.
- ii. διάλογος και υιοθέτηση σχεδίου διακήρυξης-απόφασης, σχεδίου Τελικού Ανακοινωθέντος.
- iii. Υιοθέτηση σχετικού χάρτη ημερήσιας διάταξης εκ της Προπαρασκευαστικής Συνδιάσκεψης.

Με την Ad Hoc Πολυμερή Συνδιάσκεψη, τα 193 κράτη, και, οι Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι ΔΟ, θα επιτύχουν τον δέοντα βαθμό σχεσιακής τροπικότητας, εν ολίγοις την σφυρηλάτηση του υποβάθρου για κατάλληλη επικοινωνήση και δημιουργικού χαρακτήρα διασύνδεση των αντιθετικών τοποθετήσεων σε οποιοδήποτε ζήτημα με το καινούργιο συνεργατικό υπόδειγμα περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

B.4.2. Η εργαλειοθήκη των σχετικών τεχνικών διαχείρισης. Με βάση τα προαναφερθέντα, στο πλαίσιο της Ad Hoc Πολυμερούς Συνδιάσκεψης, ο Εκκινητής-Ηγέτης, ο ΟΗΕ στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία, θα κάνει χρήση σε ουσιαστικού και διαδικαστικού χαρακτήρα επίπεδο των εξής τεχνικών διαχειριστικής οργάνωσης (**Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 100ⁿ – 105ⁿ**):

- i. Δόμηση υποστηρικτικής έκθεσης (ουσιαστικό επίπεδο):
 - ✓ Μελέτη με ολιστικό περιεχόμενο.
 - ✓ Εξειδίκευση ποικίλων πτυχών του καινούργιου συνεργατικού υποδείγματος περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, πτυχών Προδιαπραγμάτευσης, παροχής συγκεκριμένων στοιχείων με σκοπό τη συλλογική δράση.
 - ✓ Παροχή στοιχείων εξειδίκευσης του καινούργιου συνεργατικού μοντέλου.
 - ✓ Παροχή προτάσεων συλλογικής δράσης.
- ii. Δόμηση ενιαίου υπό διαπραγμάτευση κειμένου (ουσιαστικό επίπεδο).
- iii. Δόμηση ημερήσιας διάταξης (διαδικαστικό επίπεδο):
 - ✓ Εξειδίκευση οργανωσιακού χαρακτήρα βάσης.
 - ✓ Ιδιαίτερη σημασία στα εξής στοιχεία: Σκοπός-Θεματικός Σχεδιασμός-Προσωπικότητα Διαπραγματευόμενων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

B.4.3. Μοντελοποίηση περιεχομένου Διακήρυξης. Η Προδιαπραγμάτευση πρόκειται να περατωθεί στο πλαίσιο της Ad Hoc Πολυμερούς Συνδιάσκεψης, χαρακτηρίζεται από το στοιχείο της μοντελοποίησης σε επίπεδο οργανωσιακής διάρθρωσης και περιεχομένου (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 106^η – 110^η). Η μοντελοποίηση της σχετικής Διακήρυξης εντός της Προδιαπραγμάτευσης θα δομηθεί σε δύο αλληλεξαρτώμενα επίπεδα:

- i. Εκτιμητικό Μέρος: δόμηση αιτιολογητικής βάσης Παραγγελτικού Μέρους, επικέντρωση σε από κοινού (193 κράτη, και, Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι ΔΟ) κατάθεση εξειδικευμένων «αιτιολογικών-αξιολογικών» προτάσεων (πραγματικά περιστατικά, υφιστάμενη επιστημονική γνώση ως προς το κεντρικό ζήτημα της Διακήρυξης της Προδιαπραγμάτευσης, υφιστάμενο εξειδικευμένο κανονιστικό πεδίο).
- ii. Παραγγελτικό Μέρος: βασικό δομικό τμήμα Διακήρυξης, δόμηση ειδικού πεδίου εφαρμογής, λεκτική αποτύπωση συλλογικών ή/και ατομικών προγραμματικής φύσης δράσεων, επικέντρωση σε εξειδίκευση στοχευμένων «παραγγελτικών» προτάσεων προγραμματικού χαρακτήρα (εμβάθυνση διεθνούς συνεργασίας, εμβάθυνση με θετική εξέλιξη στοχευμένων κάθετων δράσεων σε εθνικό επίπεδο, συνεργατικό πλαίσιο σε έρευνα και τεχνολογία, εξειδίκευση πιθανών διασυνδέσεων με έτερα θέματα, δόμηση ολοκληρωμένης διακυβέρνησης στο πλαίσιο της Διακήρυξης, δόμηση διαύλων επικοινωνίας της επιστημονικής κοινότητας και της ενημέρωσης του κοινού, εξειδίκευση αξίας και σημασίας μελλοντικού χαρακτήρα δόμησης συμβατικού χαρακτήρα καθεστώτος δ.κ.σ.).

B.5. Το προτεινόμενο σχέδιο του Τελικού Ανακοινωθέντος

Στην τελική φάση της Προδιαπραγμάτευσης, η Ad Hoc Πολυμερής Συνδιάσκεψη είναι επιφορτισμένη με το εξής έργο, την τελειοποίηση και υιοθέτηση με consensus του σχεδίου κειμένου της Διακήρυξης ή Δήλωσης, στην προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία της Διακήρυξης, όσο και της έγκρισης του Σχεδίου του Τελικού Ανακοινωθέντος (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 110^η – 111^η).

Η σχετική Διακήρυξη πρόκειται να προσαρτηθεί στο Τελικό Ανακοινωθέν.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Το Τελικό Ανακοινωθέν του σταδίου της Προδιαπραγμάτευσης της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας μεταξύ των 193 κρατών, και, των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, θα δομείται από τα κάτωθι δομικά στοιχεία:

- i. Καταγραφή οργάνωσης και ουσιαστικών συζητήσεων (διάρκεια εργασιών Ad Hoc Πολυμερούς Συνδιάσκεψης).
- ii. Γενικές πολιτικές θέσεις παριστάμενων αντιπροσωπειών (193 κρατών, και, Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ) ή συνολικά η Συνδιάσκεψη.
- iii. Υπογραφή από τις παριστάμενες αντιπροσωπείες των 193 κρατών, και, των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ.

Γ. Δεύτερη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης

Το δεύτερο και επόμενο της Προδιαπραγμάτευσης στάδιο της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας είναι εκείνο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης. Το εν προκειμένω στάδιο ενσαρκώνει συλλογικού χαρακτήρα έργο διαπραγμάτευσης. Υφίσταται αποτύπωση ενός αυστηρά δομημένου διαπραγματευτικού εγχειρήματος, μέσω του οποίου δομείται το θεμελιώδες στοιχείο της συναίνεσης προκειμένου να εγκαθιδρυθεί δ.κ.σ. στην σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης. Επιχειρείται εναρμόνιση εξωτερικού (διεθνή συμβατικά κείμενα) πεδίου αναφοράς και εσωτερικού (έννομη τάξη της Διεθνούς Συνθήκης, επικρατούσες-πολυδιάστατες συνθήκες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης) πεδίου αναφοράς. Πάντοτε τελικός στόχος η σύναψη της Διεθνούς Συνθήκης, ειδικότερα η δόμηση του ΟΠκΠΔΟ.

Τα χαρακτηριστικά της Συστατικής Διαπραγμάτευσης έχουν ως κάτωθι:

- i. Σημείο εκκίνησης: πολιτική πρωτοβουλία τόσο των 193 κρατών, όσο και, των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ.
- ii. Διεξαγωγή: περιοδική από Ad Hoc Ομάδα Εργασίας Νομικών και Τεχνικών Εμπειρογνομόνων.
- iii. Κεντρικό σημείο: δόμηση του κειμενικού υποδείγματος (εν προκειμένω της Διεθνούς Συνθήκης) δ.κ.σ. στο υπόβαθρο Κανόνων Διαδικασίας, υπό συνθήκες σχηματισμός consensus.
- iv. Κεντρικός ρόλος στη Γραμματεία.

Γ.1. Τα ζητήματα εκκίνησης

Το στάδιο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης εκκινεί δια διακριτικού χαρακτήρα διεθνούς πολιτικής πρωτοβουλίας (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 113^η – 114^η), εν προκειμένω θα υπάρξει ανάληψη σχετικής πρωτοβουλίας από κοινού, από την πλευρά, τόσο των 193 κρατών, όσο και, των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ.

Η εν προκειμένω συλλογικού χαρακτήρα απόφαση (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 114^η – 115^η) όσον αφορά το επίσημο της ενάρξεως της Συστατικής Διαπραγμάτευσης

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

χαρακτηρίζεται από διάρθρωση συστατικών με πολυδιάστατο περιεχόμενο (αναφορικό-μεθοδολογικό-διαχειριστικό):

- i. αναφορά στα παραχθέντα κείμενα της Προδιαπραγμάτευσης.
- ii. αναφορά στην υιοθετούμενη μορφολογική μέθοδο του υπό συγκρότηση συμβατικού χαρακτήρα καθεστώτος δ.κ.σ. περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης (Σύμβαση Πλαίσιο-Εκτελεστικά Πρωτόκολλα).
- iii. αναφορά στον χρονικό ορίζοντα (1 χρόνος) στον τόπο της διαπραγμάτευσης (τόσο στην Γενεύη, όσο και στην Νέα Υόρκη) στην εντολή σε Ad Hoc Γραμματεία.

Με βάση την διακριτική διεθνή πολιτική πρωτοβουλία για την έναρξη της Συστατικής Διαπραγμάτευσης, συγκροτείται για το Ειδικό Σχήμα Συνδιασκεπτικής Διαπραγματευτικής Διαδικασίας Ad Hoc Ομάδα Εργασίας Νομικών και Τεχνικών Εμπειρογνομόνων. Έργο της προαναφερθείσης η δημιουργική διαπραγμάτευση και οριστικοποίηση με consensus του κειμενικού υποδείγματος της Διεθνούς Συμμαχικής Συνθήκης (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σελ. 115^η). Η δομή του έχει ως εξής:

- i. σύνθεση από εκπροσώπους τόσο των 193 κρατών, όσο και, των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ.
- ii. σύνθεση από εκπροσώπους σχετικών οργανισμών ειδικού χαρακτήρα σχέσης με την περιφερειοποίηση και παγκοσμιοποίηση.
- iii. συμμετοχή από παρατηρητές αρμόδιες ΜΚΟ.

Στο πλαίσιο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης, δομείται Γραμματεία, η οποία θα κατέχει κεντρικού χαρακτήρα ρόλο (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 115^η – 119^η). Ειδικότερα, η Γραμματεία εμφανίζει τα κάτωθι συστατικά στοιχεία:

- i. χρέη Γραμματείας: ο/η Γραμματέας του ΟΗΕ.
- ii. διοικητική λειτουργία: οργάνωση και σύγκληση διαπραγματευτικών συνόδων του Ειδικού Σχήματος Συνδιασκεπτικής Διαπραγμάτευσης, παροχή διοικητικής υποστήριξης, διατύπωση πρώτης ημερήσιας διάταξης, διευκόλυνση υιοθέτησης Κανόνων Διαδικασίας.
- iii. δημιουργικός ρόλος: παροχή βάσεων κειμενικής διαπραγμάτευσης.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- iv. επιτελικός ρόλος στο πλαίσιο των διαπραγματευτικών συνόδων: παροχή παραγωγής βοηθητικών εγγράφων.

Γ.2. Τα εργαλεία για την δόμηση διεθνούς κοινού συμφέροντος

Με κεντρικό στόχο την οικοδόμηση ενός καινούργιου υποδείγματος συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης και ενός καθεστώτος δ.κ.σ., τα 193 κράτη, και οι Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι ΔΟ, θα υιοθετήσουν την διαδικασία consensus ως προς την διαπραγματευτική διαδικασία (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 119^η – 120^η). Διότι, με τον προαναφερθέντα τρόπο εξασφαλίζεται προοπτική δόμησης σχεσιακής κατάστασης δ.κ.σ. σε θεματικού χαρακτήρα πλαίσια, όπου υφίσταται απαίτηση συνολικής αντιμετώπισης όσο και ύπαρξη πολυδιάστατων συμφερόντων.

Η προαναφερθείσα διαδικασία consensus προβλέπεται να συνδυαστεί με την διαδικασία package deal (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σελ. 121^η). Η προαναφερθείσα διαδικασία θα συνδυάσει συνολική κάθετη και οριζόντια διαπραγματευτικού χαρακτήρα διαχείριση των διαπραγματευόμενων θεμάτων του υπό διαπραγμάτευση καινούργιου υποδείγματος, συγχρόνως θα υφίσταται κατάσταση ταυτόχρονης αποδοχής ή απόρριψης.

Υιοθετείται η στρατηγική του συνδυασμού consensus και package deal, διότι ενυπάρχει συγκέντρωση των μέγιστων δυνατών πιθανοτήτων για επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος, εν ολίγοις της δόμησης του καινούργιου υποδείγματος, το οποίο θα παράξει συμβατικό καθεστώς δ.κ.σ (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 121^η – 122^η).

Η δε διαπραγματευτική διαδικασία, θα χαρακτηριστεί από οργανωσιακού χαρακτήρα διαχείριση σε διαχειρίσιμου χαρακτήρα fora με τις εξής θεματικές (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 123^η – 125^η):

- i. έννοιες και θεωρητικοί πυλώνες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης,
- ii. εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης περιφερειοποίησης (Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία),
- iii. εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης παγκοσμιοποίησης (ΟΗΕ και υπόλοιπες παγκόσμιες θεσμικές οργανωσιακές οντότητες),

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- iv. εξελικτική πορεία νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (παλαιότερη – νεότερη – τρέχουσα, που ασκεί επιρροή στις διαδικασίες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης),
- v. προώθηση διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας,
- vi. σφυρηλάτηση ισχυρών συνεργατικών σχέσεων μεταξύ Περιφερειακών ΔΟ, μεταξύ Παγκόσμιων ΔΟ, μεταξύ Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ,
- vii. προώθηση περιφερειακής και παγκόσμιας διεθνούς συνεργασίας για την επίλυση προβληματικών οικονομικού, κοινωνικού, πολιτικού, πολιτισμικού ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, και προώθηση ενθάρρυνσης σεβασμού θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών,
- viii. ο ΟΠκΠΑΟ ως ο πυρήνας εναρμόνισης δραστηριότητας Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, κατ' επέκταση των κρατών, για την επίτευξη των προαναφερθεισών σκοπεύσεων.

Προς διευκόλυνση της θετικής πορείας της διαπραγματευτικής διαδικασίας, ενυπάρχει πρόνοια για δόμηση υπο-ομάδων (sub-fora), των κάτωθι:

- i. έννοιες και θεωρητικοί πυλώνες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης,
- ii. εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης περιφερειοποίησης (Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία),
- iii. εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης παγκοσμιοποίησης (ΟΗΕ και υπόλοιπες παγκόσμιες θεσμικές οργανωσιακές οντότητες),
- iv. εξελικτική πορεία νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (παλαιότερη – νεότερη – τρέχουσα, που ασκεί επιρροή στις διαδικασίες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης),
- v. προώθηση διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας,
- vi. σφυρηλάτηση ισχυρών συνεργατικών σχέσεων μεταξύ Περιφερειακών ΔΟ, μεταξύ Παγκόσμιων ΔΟ, μεταξύ Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ,
- vii. προώθηση περιφερειακής και παγκόσμιας διεθνούς συνεργασίας για την επίλυση προβληματικών οικονομικού, κοινωνικού, πολιτικού, πολιτισμικού ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, και προώθηση ενθάρρυνσης σεβασμού θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών,
- viii. ο ΟΠκΠΑΟ ως ο πυρήνας εναρμόνισης δραστηριότητας Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, κατ' επέκταση των κρατών, για την επίτευξη των προαναφερθεισών σκοπεύσεων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Γ.3. Οι Κανόνες Διαδικασίας

Ένα εκ των θεμελιωδών εγχειρημάτων στο πλαίσιο της Συστατικής Διαπραγμάτευσης είναι η δόμηση των Κανόνων Διαδικασίας (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 127^η – 141^η). Οι Κανόνες Διαδικασίας είναι εκείνοι που υιοθετούν λειτουργικού και οργανωσιακού χαρακτήρα πλαίσιο της πρώτης Συνόδου, αντικείμενο της Ημερήσιας Διάταξης εκ των εκπροσώπων, τόσο των 193 κρατών, όσο και, των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ. Καίρια η σημασία τους, διότι σφυρηλατούν το περίγραμμα υλοποίησης της διαπραγματευτικής διαδικασίας, οι Κανόνες Διαδικασίας θ' αποτελέσουν, προϊόν εντολής σύνταξης εκ των 193 κρατών, και, των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, προϊόν σύνταξης από τη Γραμματεία με τη μορφική διάσταση Σχεδίου. Ειδικότερα, η Γραμματεία με τη σειρά της θα προβεί στην σύγκληση και στον συντονισμό Ομάδας Εργασίας για το σχετικό προαναφερθέν Σχέδιο.

Η προτεινόμενη δομή των σχετικών Κανόνων Διαδικασίας θα έχει ως εξής:

Σκοπός-Ορισμοί:

- ✓ Πεδίο εφαρμογής: διεθνές συμβατικό καθεστώς.
- ✓ Χρησιμοποιούμενη θεμελιώδης ορολογία: Σύνοδοι, Παρατηρητές, Ημερήσια Διάταξη, Εκπροσώπηση, Γραφείο, Διαπραγματευτική Σύνοδος, Γλώσσες.

Διάρθρωση Συνόδων:

- ✓ Προτιμώμενος τόπος: Γενεύη (πρόνοια για Νέα Υόρκη).
- ✓ Περιοδικότητα: κανόνας, 2 φορές το μήνα.
- ✓ Όροι σύγκλισης: Σύγκλιση με διεξαγωγή εργασιών υπό καλή πίστη, Σύγκλιση με διεξαγωγή εργασιών στα καθορισθέντα χρονικά πλαίσια, Σύγκλιση με σκοπό την δόμηση του καινούργιου συνεργατικού υποδείγματος, Σύγκλιση με εφαρμογή των Κανόνων Διαδικασίας.
- ✓ Ημερομηνία έναρξης: αρχή χρόνου.
- ✓ Διάρκεια Συνόδων: 1 χρόνος.
- ✓ Όρος/Όροι σύγκλισης έκτακτων διαπραγματευτικών συνόδων: οποτεδήποτε απαιτηθεί εκ των αποτελεσμάτων των σχετικών τακτικών συνόδων, διάρκεια: εβδομάδα.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Ύπαρξη Παρατηρητών:

- ✓ Όροι πρόσκλησης και συμμετοχής: καταλληλόλητα αναλόγως της θεματικής των διαπραγματευτικών συνόδων, μη δυνατότητα ψήφου, αποχώρηση από τις Συνόδους κατά το στάδιο των πλέον εντατικών συζητήσεων.

Χαρακτήρας Συνόδων:

- ✓ Διαπραγματευτικές Σύνοδοι με Παρατηρητές: Δημόσιες.
- ✓ Συναντήσεις Ολομέλειας, Συναντήσεις Επικουρικών Οργάνων: Δημόσιες.
- ✓ Συναντήσεις Συντακτικών Ομάδων: Κλειστές (περιοριστική-αποκλειστική συμμετοχή).

Ημερήσια Διάταξη:

- ✓ Πρόνοια σχολιασμένης ημερήσιας διάταξης.
- ✓ Δυνατότητα απόφασης για προσθήκη-διαγραφή-αναβολή-τροποποίηση θεμάτων από Διαπραγματευτική Σύνοδο ή Forum της Διαπραγμάτευσης.
- ✓ Δυνατότητα εκτίμησης επιπτώσεων όλων των ουσιωδών θεμάτων της διαπραγμάτευσης.
- ✓ Πρόνοια συμπερίληψης λίστας εγγράφων για εκάστοτε θέμα.
- ✓ Αποστολή σε συνδυασμό με τα συνοδευόμενα έγγραφα τους 3 μήνες πριν την έναρξη της Διαπραγματευτικής Συνόδου.

Εκπροσώπηση:

- ✓ Πρόνοια εκπροσώπησης από Επικεφαλής Αντιπροσωπείας και οποιαδήποτε άτομα με σχετική διαπίστευση.

Γραφείο Διαπραγματευτικής Συνόδου:

- ✓ Πρόνοια σύνθεσης: 1^ο Επίπεδο: Πρόεδρος, 2^ο Επίπεδο: Rapporteur, 3^ο Επίπεδο: Αντιπρόεδροι.
- ✓ Πρόνοια ανάδειξης αξιωματούχων: εκ της Συνόδου των Διαπραγματευόμενων Μερών για όλη τη διάρκεια της διαπραγματευτικής διαδικασίας.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ Πρόνοια εκκίνησης θητείας αξιωματούχων: στο σημείο κλεισίματος της διαπραγματευτικής συνόδου εκλογής τους.
- ✓ Πρόνοια για Πρόεδρο: μη εφαρμογή δικαιώματος εκπροσώπησης του κράτους του.
- ✓ Πρόνοια ex officio συμμετοχής Προέδρου ειδικών επιτροπών.
- ✓ Πρόνοια συνεδριάσεων: καθημερινά.
- ✓ Πρόνοια: συμμετοχή Γραμματείας.
- ✓ Πρόνοια: συμμετοχή σχετικών μη-κρατικών φορέων ως Παρατηρητών.

Διάρθρωση Διαπραγματευτικής Συνόδου:

- ✓ Ευθύνες Γραμματείας: για Διοικητικές-Τεχνικές-Λογιστικές Πτυχές διαπραγμάτευσης.
- ✓ Άσκηση πολιτικής λειτουργίας εκ της Γραμματείας και δημιουργικού ρόλου.
- ✓ Εξουσία Διαπραγματευτικής Συνόδου: σύσταση επιτροπών και ομάδων εργασίας για την θετική πορεία του έργου της.

Διαδικαστικού χαρακτήρα χειρισμός Διαπραγματεύσεων:

- ✓ Διαπραγματευτικές Σύνοδοι με Παρατηρητές: Δημόσιες, Συναντήσεις Ολομέλειας, Συναντήσεις Επικουρικών Οργάνων: Δημόσιες, Συναντήσεις Συντακτικών Ομάδων: Κλειστές (περιοριστική-αποκλειστική συμμετοχή).
- ✓ Απαιτούμενη απαρτία: πλειοψηφία.
- ✓ Εξουσίες Προέδρου: 1: ρύθμιση της πορείας της διαπραγματευτικής διαδικασίας για θετικό αποτέλεσμα, 2: δημιουργικός ρόλος.
- ✓ Ρύθμιση πτυχών επίσημης διαπραγματευτικής διαδικασίας: προφορική διαδικασία, δυνατότητα υποβολής διαδικαστικών προτάσεων, δυνατότητα υποβολής ουσιαστικών προτάσεων, δυνατότητα υποβολής τροποποιήσεων επί προτάσεων, όροι αναστολής-διακοπής-κλεισίματος διαπραγματευτικής συνόδου, όροι αναβολής-κλεισίματος συζητήσεων επί εξειδικευμένου θέματος.
- ✓ Μέθοδος ψηφοφορίας: consensus και ειδική δυνατότητα: ονομαστική κλίση, μυστική ψήφος.

Γλωσσικές Επιλογές Διαπραγματευτικής Συνόδου:

- ✓ Επίσημες γλώσσες: Αγγλικά.
Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ Δηλώσεις: Αγγλικά.
- ✓ Τοποθετήσεις Αντιπροσώπων: Αγγλικά.
- ✓ Διαπραγματευτική γλώσσα/Γλώσσα εργασίας: Αγγλικά.
- ✓ Έγγραφα, Εκθέσεις: Αγγλικά.

Διαδικασία Τροποποιήσεων-Πρόνοια ως προς τη σχέση Κανόνων Διαδικασίας και Διεθνούς Συμβατικού Καθεστώτος:

- ✓ Πρόβλεψη δυνατότητας τροποποιήσεων.
- ✓ Τρόπος λήψης αποφάσεων για τροποποιήσεις: consensus.
- ✓ Εκδοχή σύγκρουσης Κανόνων Διαδικασίας με το Διεθνές Συμβατικό Καθεστώς: θεσμική υπεροχή του Διεθνούς Συμβατικού Καθεστώτος.

Γ.4. Η δομική οργάνωση της διαπραγματευτικής διαδικασίας του κειμενικού υποδείγματος

Η αντίληψη για το στοιχείο της νομικού χαρακτήρα ισχύος του υπό διαπραγμάτευση κειμένου ενσαρκώνει το θεμελιώδες διαφοροποιητικό στοιχείο της Προδιαπραγμάτευσης και της Συστατικής Διαπραγμάτευσης (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 141^η – 142^η). Στην Προδιαπραγμάτευση ενυπάρχει κειμενικό προϊόν διακηρυκτικής ισχύος και μορφής, στην Συστατική Διαπραγμάτευση δομείται κειμενικό υπόδειγμα δ.κ.σ., εν ολίγοις κείμενο με νομική ισχύ με καθεστωτικού χαρακτήρα σχέση δ.κ.σ., με συμβατική θεμελίωση εκ των διαπραγματευόμενων μερών (στην εν προκειμένω περίπτωση: 193 κράτη, Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι ΔΟ), με αναφορική υπόσταση, με επιδίωξη συλλογικού χαρακτήρα νομοθετικό σκοπό.

Υφίσταται ανάγκη να υποδειγματοποιηθεί η διαπραγματευτική διαδικασία του υπό διαπραγμάτευση κειμένου, εν προκειμένω της Διεθνούς Συνθήκης. Η προαναφερθείσα υποδειγματοποίηση θα λάβει χώρα σε 3 διαστάσεις:

- i. διάσταση πεδίου αναφοράς.
- ii. διάσταση μορφής.
- iii. διάσταση περιεχομένου.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Γ.4.1. Η αναφορική υποδειγματοποίηση. Πρώτης τάξεως εργασία κατά την Συστατική Διαπραγμάτευση, αποτελεί το εγχείρημα εξειδίκευσης του πεδίου αναφοράς [αναφορική υποδειγματοποίηση, (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 142^η – 147^η)] της Διεθνούς Συνθήκης και διαρθρώνεται στα εξής υποδειγματικής φύσεως κριτήρια:

- i. προσδιορισιμότητα: διασύνδεση, της στοχοθεσίας και των θεμάτων περί την θεματική οργάνωση, του ΟΠκΠΔΟ, με όλα τα σχετικά διεθνή κανονιστικά κείμενα.
- ii. συμβατότητα: πρόνοια λειτουργικής συνοχής με το εξειδικευμένο πεδίο αναφοράς και τη νομοθετική συνοχή.
- iii. ευρετικότητα: το καινούργιο συνεργατικό υπόδειγμα, ο ΟΠκΠΔΟ.

Γ.4.2. Η μορφολογική υποδειγματοποίηση. Έχοντας προβεί στο προαναφερθέν εγχείρημα, επιτυγχάνοντας να οριοθετηθεί το πλαίσιο μεταξύ πεδίου αναφοράς και πεδίου προστιθέμενης-κανονιστικής-ρυθμιστικής-θεσμικής αξίας της Διεθνούς Συνθήκης, διεξάγεται μετάβαση στη μορφολογικού χαρακτήρα υποδειγματοποίηση (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 147^η – 151^η) του κειμένου της Διεθνούς Συνθήκης. Στη βάση του προαναφερθέντος επιδιωκόμενου στόχου, επιλέγεται η προσέγγιση Συμφωνία-Πλαίσιο – Εκτελεστικά Πρωτόκολλα in processu.

Διεξάγεται επιλογή της προσέγγισης Συμφωνία-Πλαίσιο – Εκτελεστικά Πρωτόκολλα in processu για την Διεθνή Συνθήκη, διότι εμφανίζει τα κάτωθι χαρακτηριστικά:

- i. δυνατότητα δόμησης συμβατικού καθεστώτος.
- ii. επιλογή δόμησης κανονιστικού χαρακτήρα πλαισίου και θεσμικού χαρακτήρα υποβάθρου σχέσης και δ.κ.σ.
- iii. συμβατική και σχεσιακή δέσμευση.
- iv. ύπαρξη διαρκώς προσαρμοζόμενων Εκτελεστικών Πρωτοκόλλων.
- v. δυνατότητα δόμησης ευρύτερης σχεσιακής πλατφόρμας.

Γ.4.3. Η κανονιστική υποδειγματοποίηση. Μετά την αναφορική και μορφολογική υποδειγματοποίηση, πρόκειται να στοιχειοθετηθεί το εγχείρημα της κανονιστικής υποδειγματοποίησης (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 151^η – 210^η), το οποίο ενσαρκώνει το θεμελιώδες εγχείρημα της Συστατικής Διαπραγμάτευσης. Η κανονιστική

υποδειματοποίηση για τη Διεθνή Συνθήκη, μεταξύ, των 193 κρατών, και, των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, θα δομείται από τα εξής επίπεδα:

Επίπεδο Προοιμίου:

- ✓ Το Προοίμιο μίας Συνθήκης είναι ζωτικής σημασίας τμήμα της, διότι εκεί έχουμε τον προσδιορισμό του σχεσιακού πεδίου αναφοράς της, την δικαιολογητική βάση και τον σκοπό της.
- ✓ Στο Προοίμιο της Διεθνούς Συνθήκης, τα 193 κράτη, και, οι Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι ΔΟ, θα ομνούν στα παρακάτω:
 - i. Αποφασιστικότητα περί προώθησης καινούργιου συνεργατικού υποδείγματος περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.
 - ii. Αποφασιστικότητα περί σεβασμού και διαβίωσης υπό το φως του Διεθνούς Δικαίου.
 - iii. Έμπνευση από τις παγκόσμιες αξίες των απαράβατων και αναφαίρετων δικαιωμάτων του ανθρώπου, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και του κράτους δικαίου.
 - iv. Έμπνευση από την περιφερειακή και παγκόσμια ολοκλήρωση.
 - v. Υπενθύμιση περί την ιστορική σημασία του τερματισμού της ελαχιστοποίησης της διάστασης της αλληλοσύγκρουσης και την ανάγκη να δομηθούν σταθερές βάσεις για ένα ευοίωνο μέλλον τους.
 - vi. Επιβεβαίωση περί την προσήλωση τους στην Σύμβαση της Βιέννης περί του Δικαίου των Συνθηκών του 1969, στο έργο της Επιτροπής Διεθνούς Δικαίου των Ηνωμένων Εθνών στις αρχές και στους σκοπούς του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι του 1975, των σχετικών Πράξεων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη («ΟΑΣΕ») και τις αξίες και αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης.
 - vii. Αποφασιστικότητα περί την επίλυση των διαφορών με τις διπλωματικές & δικαστικές μεθόδους επίλυσης όπως ορίζονται στο Άρθρο 33 παράγραφος 01η του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
 - viii. Επιβεβαίωση περί την προσήλωση στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ix. Επιβεβαίωση περί την προσήλωση στα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα, όπως ορίζονται από όλα τα σχετικά περιφερειακά και παγκόσμια διεθνή συμβατικά κείμενα.
- x. Επιθυμία περί βαθύτερων σχέσεων αλληλεγγύης μεταξύ των λαών και ταυτόχρονα σεβασμό επί της ιστορίας, του πολιτισμού και των παραδόσεων κρατών (λαών).
- xi. Αποφασιστικότητα περί επίτευξης ενίσχυσης και σύγκλισης των οικονομιών,
- xii. Αποφασιστικότητα περί προώθησης οικονομικής και κοινωνικής προόδου των λαών, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αειφόρου/βιώσιμης ανάπτυξεως, της προστασίας του περιβάλλοντος.
- xiii. Αποφασιστικότητα περί δόμησης θεματικών συνεργατικών περιοχών.
- xiv. Αποφασιστικότητα περί εμβάθυνσης της πολυμέρειας.
- xv. Αποφασιστικότητα περί εμβάθυνσης περιφερειακής και παγκόσμιας διεθνούς διακυβέρνησης.
- xvi. Αποφασιστικότητας περί επίτευξης καινούργιου και καλύτερου επιπέδου συνεργασίας των σχέσεων περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

Επίπεδο Νομοθετικών Ορισμών:

- ✓ «Αξίες».
- ✓ «Αποφάσισαν».
- ✓ «Αποφασισμένα και Αποφασισμένοι».
- ✓ «Θεματικές Περιοχές».
- ✓ «Εμπνεόμενοι/Εμπνεόμενες».
- ✓ «Επιθυμώντας».
- ✓ «Εφαρμόζεται».
- ✓ «Θα επικυρωθεί».
- ✓ «Να ισχύει».
- ✓ «Να τροποποιηθεί».
- ✓ «Όργανα».
- ✓ «Συνάπτεται».

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ «Συντάσσεται».
- ✓ «Υπενθυμίζοντας».
- ✓ «Υφίσταται».

Επίπεδο Εφαρμογής και Σκοπού:

i. Γεωγραφικό πεδίο:

- ✓ Εξωτερική οριοθέτηση: επικράτεια σε όλες τις διαστάσεις των 193 κρατών, και, των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ.
- ✓ Χωρική εφαρμογή: αναλόγως της μελλοντικής εξέλιξης της Διεθνούς Συνθήκης.

ii. Υλικό πεδίο: στοχοθεσία και θεματική οργάνωση.

iii. Σκοπός: σύναψη Διεθνούς Συνθήκης για την σφυρηλάτηση καινούργιου συνεργατικού υποδείγματος περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, εν ολίγοις του ΟΠκΠΔΟ.

Επίπεδο Δικαιωμάτων-Εξουσιών και Καθηκόντων-Υποχρεώσεων:

i. Δικαιώματα-Εξουσίες:

- ✓ Χρήση όλων των εργαλείων όλων των σχετικών διεθνών συμβατικών καθεστώτων με την θεματική οργάνωση του ΟΠκΠΔΟ.

ii. Καθήκοντα-Υποχρεώσεις:

- ✓ Διαπραγμάτευση υπό το φως καλής πίστης.
- ✓ Διαπραγμάτευση υπό το φως υλοποίησης τους στόχους σύναψη Διεθνούς Συνθήκης για την σφυρηλάτηση καινούργιου συνεργατικού υποδείγματος περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, εν ολίγοις του ΟΠκΠΔΟ.
- ✓ Σεβασμός και διαβίωση υπό το φως του διεθνούς δικαίου.

Επίπεδο Διαρθρωμένου Συνόλου Διακυβέρνησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος:

Θεματικότητα:

i. Γενικού χαρακτήρα υποχρεώσεις:

- ✓ Επίλυση των διαφορών με διπλωματικές & δικαστικές μέθοδοι επίλυσης.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ Σεβασμός και διαβίωση υπό το φως του διεθνούς δικαίου.
- ✓ Προώθηση ερμηνείας και εφαρμογής της Διεθνούς Συνθήκης με υπό το φως της καλής πίστης.
- ✓ Στόχευση στην συνεργασία.

ii. Διαδικαστικού-Εκτελεστικού χαρακτήρα και ουσιαστικού εξειδικευτικού χαρακτήρα καθήκοντα:

- ✓ Διευθέτηση διαφορών με καλή πίστη και λύσεις αμοιβαίων-κοινά επωφελών συμβιβασμών.
- ✓ Συνεργασία σε πολλαπλά επίπεδα.
- ✓ Υλοποίηση πολυδιάστατων θεσμικών εγχειρημάτων εμβάθυνσης της συνεργασίας.
- ✓ Λειτουργία του ΟΠκΠΔΟ με καινοτόμους τρόπους, χάριν της καλύτερης δυνατής συνεργασίας περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

iii. Θεσμική ανταποκριτικότητα:

- ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή⁴³ εργαζόμενη επί των εννοιών και θεωρητικών πυλώνων περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.
- ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη επί της εξελικτικής πορείας της θεσμικής αποκρυστάλλωσης της περιφερειοποίησης (Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία).
- ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη επί της εξελικτικής πορείας της θεσμικής αποκρυστάλλωσης της παγκοσμιοποίησης (ΟΗΕ και υπόλοιπες παγκόσμιες θεσμικές οργανωσιακές οντότητες).
- ✓ Αρμόδια Εθνική Αρχή εργαζόμενη επί της εξελικτικής πορείας της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (παλαιότερη – νεότερη – τρέχουσα, που ασκεί επιρροή στις διαδικασίες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης).

iv. Εθνικά νομικά μέτρα εφαρμογής:

⁴³ Μία σε κάθε κράτος, το ίδιο σε όλες τις υπόλοιπες.

- ✓ Καθήκον υιοθέτησης σε, 193 κράτη, και Περιφερειακούς και Παγκόσμιους ΔΟ, νομικών εφαρμοστικών μέτρων ή διοικητικού χαρακτήρα αναλόγως των εννόμων τάξεων.
- v. **Εθνικά τεχνικά μέτρα εφαρμογής:**
 - ✓ Καθήκον εγκαθίδρυσης προγραμμάτων τεχνικής παρακολούθησης των παραγόντων που ασκούν επιρροή στην εφαρμογή της Διεθνούς Συνθήκης.
- vi. **Δημοσίου χαρακτήρα Συμμετοχή στη Διακυβέρνηση:**
 - ✓ Καθήκον διασφάλισης πρόσβασης των σχετικών μη-κρατικών φορέων 1) στην πληροφορία 2) στην συμμετοχή 3) στην διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- vii. **Συνεργατικό πλαίσιο σε πληροφόρηση-επιστημονική και εκπαιδευτική ανάπτυξη:**
 - ✓ Καθήκον ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά την Διεθνή Συνθήκη.
 - ✓ Καθήκον ανταλλαγής μείζονος σημασίας πληροφοριών σε πληροφόρηση-επιστημονική και εκπαιδευτική ανάπτυξη.
 - ✓ Καθήκον ανάπτυξης προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης.
- viii. **Ετεροβαρούς χαρακτήρα καθήκοντα:**
 - ✓ Καθήκον παροχής χρηματοδοτικών πόρων στα Αναπτυσσόμενα Κράτη.
 - ✓ Καθήκον πρόσβασης/μεταφοράς τεχνολογίας στα Αναπτυσσόμενα Κράτη.
- ix. **Σχισιακό καθεστώς με συμβατικά καθεστώτα:**
 - ✓ Καθήκον πρόνοιας μελλοντικής σφυρηλάτησης σχέσεων με καινούργια παγκόσμια και περιφερειακά διεθνή συμβατικά καθεστώτα.
- x. **Χρηματοδοτικό καθεστώς διακυβέρνησης:**
 - ✓ Πρόνοια δημιουργίας Ταμείου Πίστεως.
 - ✓ Πρόνοια συνεισφοράς στο Ταμείο Πίστεως βάσει των δυνατοτήτων των οικονομιών των 193 κρατών, και των, Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ.

Οργανικότητα:

- i. Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ,

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ii. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας,
- iii. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεωρητικής αποκρυστάλλωσης),
- iv. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^α),
- v. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^β),
- vi. Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^γ),
- vii. Γραμματεία.

Ελεγκτικότητα:

- i. **Λογοδοτικού χαρακτήρα ευθύνη:**
 - ✓ Καθήκον υποχρέωσης, 193 κρατών, και, Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, υποβολής Έκθεσης στη Γραμματεία με αντικείμενο τον τρόπο εφαρμογής της Διεθνούς Συνθήκης.
- ii. **Συμμόρφωση:**
 - ✓ **Μορφή:** pactum de contrahendo.
 - ✓ Καθήκον εγκαθίδρυσης διαδικασίας και μηχανισμού συμμόρφωσης και με θετικό αποτέλεσμα.
 - ✓ Εγκαθίδρυση με consensus “προαιρετικών διευθετήσεων μη-αντιπαραθετικής, μη δικαστικής και διαβουλευτικής φύσης”.
- iii. **Διαχειριστικό πλαίσιο διαφορών:**
 - ✓ **Προσέγγιση:** καθετοποιημένη διαχείριση με υπόβαθρο τη διαδοχικού χαρακτήρα λειτουργία μεθόδων (διπλωματικών και νομικών) και θεσμών (εντός εξειδικευμένων χρονικών ορίων μέχρι την επίτευξη διευθέτησης).
 - ✓ Έκταση διαστρωμάτωσης σχετικού συστήματος μεθόδων και θεσμών επίλυσης διαφοράς/διαφορών: διπλωματικές (διαπραγμάτευση, φιλικές

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

υπηρεσίες και μεσολάβηση, έρευνα και συνδιαλλαγή) και νομικές (διαιτησία και δικαστικός διακανονισμός).

Μετασχηματιστικότητα:

- i. **Κατεύθυνση:** τροποποίηση Σύμβασης (και Εκτελεστικών Πρωτοκόλλων).
- ii. **Δομή υλοποίησης κατεύθυνσης:**
 - ✓ **A Επίπεδο:** συλλογικού χαρακτήρα υιοθέτηση (από την Διπλωματική Συνδιάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών) με ενισχυμένη πλειοψηφία.
 - ✓ **B Επίπεδο:** ατομικού χαρακτήρα αποδοχή ή επικύρωση με σκοπό την εφαρμογή παραχθέντος αποτελέσματος τροποποίησης/τροποποιήσεων που θα τεθεί προς ισχύ.
- iii. **Υποδειγματοποίηση:**
 - ✓ Είτε τα 193 κράτη είτε οι Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι ΔΟ είτε ο ίδιος ο ΟΠκΠΔΟ έχουν δυνατότητα υποβολής προτάσεων τροποποιήσεων σε Πρωτόκολλα.
 - ✓ Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ προβαίνει στην υιοθέτηση με consensus του κειμένου Τροποποιήσεων της Σύμβασης ή των Εκτελεστικών της Πρωτοκόλλων.

Υποκειμενικότητα:

- i. **«Υπογραφή» (Ρούκουνας, 2021, σ.σ. 82^η – 83^η):**
 - ✓ Διατύπωση με τη μορφή: υπογραφή του εκάστοτε αντιπροσώπου στο κείμενο του και μετέπειτα ανταλλαγή κειμένων.
- ii. **«Επικύρωση» (Ρούκουνας, 2021, σ.σ. 83^η – 86^η):**
 - ✓ Σε διάστημα 3 μηνών από την υπογραφή, ταυτόχρονη εκκίνηση των σχετικών διαδικασιών στα 193 κράτη, και, τους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους ΔΟ.
- iii. **«Προσχώρηση» (Ρούκουνας, 2021, σ.σ. 86^η – 87^η):**
 - ✓ Μη ύπαρξη δυνατότητας προσχώρησης.
- iv. **«Έναρξη Ισχύος» (Ρούκουνας, 2021, σελ. 86^η):**

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ Σε διάστημα 3 μηνών μετά την κατάθεση των συγκεκριμένων «οργάνων επικυρώσεως» στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ εκκινεί η ισχύς της Διεθνούς Συνθήκης.
- v. **«Αποχώρηση»:**
 - ✓ Μη ενσωμάτωση ρήτρας «Αποχώρησης».
- vi. **«Θεματοφύλακας»:**
 - ✓ Ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ.
 - ✓ Σε διάστημα 3 μηνών μετά τη διαδικασία της «Επικυρώσεως», καταθέτουν, τόσο τα 193 κράτη, όσο και, οι Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι ΔΟ, συγκεκριμένα «όργανα επικυρώσεως» στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ.
- vii. **«Αυθεντικά Κείμενα» (Ρούκουνας, 2021, σ.σ. 133^η – 134^η):**
 - ✓ Τα κείμενα της Διεθνούς Συνθήκης σε Αγγλικά τα «Αυθεντικά Κείμενα».
- viii. **«Επιφυλάξεις» (Ρούκουνας, 2021, σ.σ. 104^η – 110^η) – «Καταγγελία» (Ρούκουνας, 2021, σ.σ. 136^η – 137^η):**
 - ✓ Απαγόρευση διατύπωσης «Επιφυλάξεων».
 - ✓ Μη ενσωμάτωση ρήτρας περί «Καταγγελίας».
- ix. **«Εδαφική Εφαρμογή»:**
 - ✓ Η Διεθνής Συνθήκη εφαρμόζεται σε όλα τα 193 κράτη, και, τους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους ΔΟ.

Γ.5. Ειδικές Τεχνικές και «Καλές Πρακτικές»

Με στόχο η διαπραγματευτική διαδικασία να έχει την καλύτερη δυνατή πορεία, να παράξει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα για την δόμηση του νέου συνεργατικού υποδείγματος της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, η διαπραγματευτική διαδικασία θα παρέχει τη δυνατότητα χρήσης των κάτωθι Ειδικών Τεχνικών και «Καλών Πρακτικών» (Ραντόπουλος, 2014β, σ.σ. 210^η – 218^η):

- i. **Εναρκτήριες Δηλώσεις.**

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- ✓ Διεξαγωγή από, τα 193 κράτη, και, τους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους ΔΟ.
- ✓ Συνεκτικές και συνοπτικές.
- ✓ Εμπεριέχουσες τα κάτωθι:
 - Οπτική των στοιχείων της στοχοθεσίας και της θεματικής οργάνωσης του ΟΠκΠΔΟ (ύλη Διεθνούς Συνθήκης).
 - Αποτύπωση επίτευξης σκοπού σύναψης της Διεθνούς Συνθήκης για την δημιουργία του ΟΠκΠΔΟ.
 - Αποτύπωση συμβολής τους στη εν προκειμένω διαπραγματευτική διαδικασία.
 - Αποτύπωση οπτικών επί των στοιχείων της στοχοθεσίας και της θεματικής οργάνωσης του ΟΠκΠΔΟ.
 - Αποτύπωση γενικού χαρακτήρα τοποθέτησης και συγκεκριμένων παρατηρήσεων σχετικά με το σχέδιο κειμένου της Διεθνούς Συνθήκης και την Έκθεση της Γραμματείας της διαπραγματευτικής διαδικασίας.

ii. Δια-Συνοδικές Εργαστηριακές Ομάδες.

- ✓ Ανεπίσημος και «ανοικτός» χαρακτήρας.
- ✓ Διεύθυνση: Πρόεδρος Γραφείου Διαπραγματευτικής Συνόδου.
- ✓ Συμμετοχή: ανοικτή στα 193 κράτη, στους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους ΔΟ, στους παρατηρητές.
- ✓ 8 σχετικές ομάδες εμπειρογνομόνων σχετικών με τα στοιχεία της στοχοθεσίας και της θεματικής οργάνωσης του ΟΠκΠΔΟ
 - Ανάδειξη εμπειρογνομόνων βάσει ατομικών ικανοτήτων.
 - Σύνθεση: 9 άτομα, που θα καλύπτουν όλα τα ηπειρωτικά πεδία του πλανήτη, και ταυτόχρονα, τους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους ΔΟ.
- ✓ Θεματικές προς εξέταση:
 - έννοιες και θεωρητικοί πυλώνες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης,

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης περιφερειοποίησης (Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία),
 - εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης παγκοσμιοποίησης (ΟΗΕ και υπόλοιπες παγκόσμιες θεσμικές οργανωσιακές οντότητες),
 - εξελικτική πορεία νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (παλαιότερη – νεότερη – τρέχουσα, που ασκεί επιρροή στις διαδικασίες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης),
 - προώθηση διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας,
 - σφυρηλάτηση ισχυρών συνεργατικών σχέσεων μεταξύ Περιφερειακών ΔΟ, μεταξύ Παγκόσμιων ΔΟ, μεταξύ Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ,
 - προώθηση περιφερειακής και παγκόσμιας διεθνούς συνεργασίας για την επίλυση προβληματικών οικονομικού, κοινωνικού, πολιτικού, πολιτισμικού ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, και προώθηση ενθάρρυνσης σεβασμού θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών,
 - ο ΟΠκΠΔΟ ως ο πυρήνας εναρμόνισης δραστηριότητας Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, κατ' επέκταση των κρατών, για την επίτευξη των προαναφερθεισών σκοπεύσεων.
- ✓ Κειμενική μορφή έκβασης σχετικού έργου: συνοπτική παρουσίαση σχετικής διαδικασίας.
 - ✓ Πρόνοια παραγωγής συστάσεων, εξεταζόμενων από τη Διαπραγματευτική Σύνοδο.

iii. Σύνοδος «Καταιγισμού Ιδεών».

- ✓ Πρόνοια προώθησης παραγωγής ποσότητας ιδεών.
- ✓ Πρωτοβουλία της Γραμματείας.
- ✓ Προπαρασκευαστικό στάδιο.
 - Εξειδίκευση προτάσεων επί των στοιχείων στοχοθεσίας και θεματικής οργάνωσης του ΟΠκΠΔΟ.
 - «Κλειστός» χαρακτήρας ως προς το ζήτημα της συμμετοχής.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Χρονική διάρκεια: 15 ημέρες.
- Ανεπίσημη διαδικασία.
- Συντονιστής: Γραμματεία διαπραγματευτικής διαδικασίας.
- ✓ **Παρατακτικής διαχείρισης στάδιο.**
 - Πρόνοια μη-κριτικής αξιολόγησης των ιδεών υπό προβολή πρώτης φάσης.
 - Πρόνοια μη τήρησης πρακτικών και μη «προσωποποίησης» ιδεών.
 - Πρόνοια πλήρους καταγραφής των ιδεών.
- ✓ **Υποτακτικής διαχείρισης στάδιο.**
 - Πρόνοια ελέγχου των ιδεών (κριτήριο: η ελκυστικότητα τους ως προς τη βιώσιμη λύση των προβληματικών θεμάτων).
 - Πρόνοια συλλογικού χαρακτήρα ανάλυσης των ελεγχόμενων πια ιδεών, ανάδειξη στιβαρών στοιχείων τους, στο μέγιστο δυνατό προώθηση δυνατοτήτων διαλεκτικού χαρακτήρα διασύνδεσης τους.
 - Πρόνοια οριστικού ελέγχου και προτεραιοποίησης των βελτιωμένων πια ιδεών, τελικός σκοπός η παραγωγή του τελικού πακέτου ιδεών προς σχετική αξιοποίηση από τη διαπραγματευτική διαδικασία.

iv. Κείμενο Μη-Διαπραγμάτευσης.

- ✓ Μη επίσημος χαρακτήρας.
- ✓ Συντάκτης: Γραμματέας διαπραγματευτικής διαδικασίας/Πρόεδρος Διαπραγματευτικής Συνδιάσκεψης.
- ✓ Πρόνοια κατάθεσης μετά από πρόταση του Προέδρου της Διαπραγματευτικής Συνδιάσκεψης.
- ✓ Διανομή στα μέλη της Διαπραγματευτικής Συνδιάσκεψης.
- ✓ Σκοπός: βελτίωση διαπραγμάτευσης επί συγκεκριμένου ζητήματος.
- ✓ Συζήτηση από τα μέλη της Διαπραγματευτικής Συνδιάσκεψης.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- ✓ Συλλογή του αποτελέσματος και δημιουργία τελικής μορφής σχετικού κειμένου από τον Πρόεδρο της Διαπραγματευτικής Συνδιάσκεψης.
- ✓ Εμπεριέχον τα κάτωθι:
 - Καθεστώς αναπτυσσόμενης συναίνεσης.
 - Θεματικές περιοχές με απαίτηση για τεκμηρίωση.

Γ.6. Η προτεινόμενη Τελική Πράξη

Με την περάτωση του έργου του Ειδικού Σχήματος Συνδιασkeptικής Διαπραγμάτευσης, διευθέτηση δόμησης κειμένου Διεθνούς Συνθήκης δια της διαπραγματευτικής διαδικασίας και έγκρισης του προαναφερθέντος κειμένου, η Γραμματεία γίνεται δέκτης της ανάληψης του έργου σύγκλισης και οργάνωσης της Συνδιάσκεψης των Πληρεξουσίων-προετοιμασίας πλάνου στοιχείων, συμπεριλαμβανόμενα στην Τελική Πράξη (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 219^η – 220^η).

Στην διάρκεια της Συνδιάσκεψης των Πληρεξουσίων, τα 193 κράτη, και, οι Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι ΔΟ μαζί με τους ΔΟ, θα προβούν σε υιοθέτηση και υπογραφή της Τελικής Πράξης. Τόσο η Τελική Πράξη⁴⁴ όσο και η Διεθνής Συνθήκη⁴⁵ αποτυπωμένες στην γλωσσική τους διάσταση στην αγγλική γλώσσα. Αφότου περατωθεί η διαδικασία της υπογραφής, θα ακολουθήσει η διαδικασία της επικύρωσης, η προαναφερθείσα αναλόγως του σχετικού εσωτερικού κανονιστικού πλαισίου των δύο χωρών.

⁴⁴ Εμπεριέχουσα η Τελική Πράξη τα κάτωθι:

- i. Συνεκτική-συνοπτική περιγραφή πορείας διάστασης επιπέδου Συστατικής Διαπραγμάτευσης (τοποθεσία διαπραγματεύσεων, συμμετέχοντα μέρη, ατζέντα, κανόνες διαδικασίας, Εκλεγμένο Γραφείο Διαπραγματευτικής Συνόδου).
- ii. Καταγραφή των εργασιών της Διπλωματικής Συνδιάσκεψης.
- iii. Καταγραφή των διαβουλεύσεων επί της διαπραγμάτευσης του κειμένου της Διεθνούς Συνθήκης.

⁴⁵ Εμπεριέχουσα η Διεθνής Συνθήκη τα κατωθι:

- i. Κοινές Διατάξεις.
- ii. Διατάξεις περί Αξιών και Σκοπών.
- iii. Διατάξεις περί Ειδικών Συμφωνιών.
- iv. Διατάξεις περί Μελών.
- v. Διατάξεις περί Δημοκρατικών Αρχών.
- vi. Διατάξεις περί των Οργάνων.
- vii. Διατάξεις περί των Θεματικών Περιοχών.
- viii. Τελικές Διατάξεις.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Δ. Τρίτη διάσταση διαπραγματευτικής διαδικασίας: το επίπεδο της Επαναδιαπραγμάτευσης

Προκειμένου να προωθηθεί αποτύπωση μιας ολοκληρωμένης προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας, πρόκειται να σκιαγραφηθεί και το στάδιο της Επαναδιαπραγμάτευσης. Το στάδιο της Επαναδιαπραγμάτευσης, αποκρυσταλλώνει ενδο-θεσμικού χαρακτήρα διαδικασία αναθεωρητικής διακυβέρνησης ενός υφιστάμενου διεθνούς συμβατικού καθεστώτος (Διεθνής Συνθήκη) με σκοπό την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία του, διαμέσου δομημένης διαπραγματευτικής διαδικασίας.

Υφίσταται *ex post* σύνθετου χαρακτήρα μηχανισμός διαδικαστικής (πρόβλεψη τροποποίησης) και διαδικασιακής (διαπραγματεύσεις) προβλεπτικότητας, στοιχείο του λειτουργικού καθεστώτος της οριζόντιου χαρακτήρα τάξης του διεθνούς δικαίου, η διαχειριστική διαδικασία βρίσκεται στη θεσμικώς δομημένη συλλογικού χαρακτήρα εκπροσώπηση του δ.κ.σ. με ποικίλη διάρθρωση στο εξειδικευμένο διεθνές συμβατικό καθεστώς (Διεθνής Συνθήκη).

Το στάδιο της Επαναδιαπραγμάτευσης έχει πιθανή διττή υπόσταση, είτε ως διαδικασία εκτεταμένων τροποποιήσεων της υπάρχουσας διεθνούς συμβατικής καθεστωτικής σχέσης είτε ως αντικατάσταση.

Δ.1. Δύο εισαγωγικά στοιχεία

Όσον αφορά το επίπεδο της Επαναδιαπραγμάτευσης, οφείλεται αποτύπωση δύο εισαγωγικού χαρακτήρα στοιχείων, από την μία πλευρά της εκκίνησης και από την έτερη πλευρά της θεσμικού χαρακτήρα διάρθρωσης (**Ραυτόπουλος, 2014β**, σ.σ. 224 – 230).

Δ.1.1. Η εκκίνηση. Για τον σκοπό ολιστικού χαρακτήρα αποτύπωσης της προτεινόμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας όσον αφορά την Διεθνή Συνθήκη για το καινούργιο συνεργατικό υπόδειγμα περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης θα επιχειρηθεί σκιαγράφηση και του σταδίου της Επαναδιαπραγμάτευσης. Αυτό το στάδιο έχει σημείο εκκίνησης προβλεπόμενη με θεσμικό τρόπο διακεκριμένη καθεστωτικού χαρακτήρα δράση. Τη σχετική πρωτοβουλία δύναται να λάβει οποιοδήποτε μέλος του

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

ΟΠΚΠΑΟ, η επισημοποίηση του σταδίου της Επαναδιαπραγμάτευσης διεξάγεται με συλλογικού χαρακτήρα απόφαση του Ανώτατου Συμβουλίου συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων ΔΟ.

Δ.1.2. Η θεσμική διάρθρωση. Παρέχεται εξουσιοδότηση στη Γραμματεία για οργάνωση-έναρξη-συντονισμό της αναθεωρητικής διαπραγματευτικής διαδικασίας. Το πολυδιάστατο έργο της Γραμματείας έχει τα κάτωθι στοιχεία:

- i. Προετοιμασία και σύγκληση Ad Hoc Ομάδα Εργασίας Νομικών και Τεχνικών Ειδικών.
- ii. Δυνατότητα πρωταγωνιστικού-δημιουργικού ρόλου.
- iii. Οργάνωση-συντονισμός σειράς διαπραγματευτικών συνόδων Ad Hoc Ομάδων Εργασίας Νομικών και Τεχνικών Ειδικών.
- iv. Προετοιμασία Έκθεσης Προτεινόμενων Τροποποιήσεων.
- v. Ρόλος ουσιώδους «διαμεσολαβητή ή μεσάζοντος γνώσης».
- vi. Ρόλος δρώντος διασύνδεσης δημιουργών και χρηστών γνώσης.
- vii. Ρόλος διαμορφωτή ικανότητας.
- viii. Επίδοση κατάλληλου προσανατολισμού στην διαπραγμάτευση του ενιαίου χαρακτήρα αναθεωρητικού κειμένου.
- ix. Ρόλος τήρησης-ερμηνείας Κανόνων Διαδικασίας.
- x. Ρόλος μεταφοράς και εξειδίκευσης ζώνης Επαναδιαπραγμάτευσης.
- xi. «Εποικοδομητικός και σταθεροποιητικός» ρόλος.
- xii. Ρόλος ένταξης του κειμενικού σχεδίου τροποποιήσεων προς έγκριση.
- xiii. Ρόλος σύγκλησης-οργάνωσης Συνδιάσκεψης των Πληρεξουσίων.
- xiv. Ρόλος για Τελική Πράξη.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Δ.2. Η προτεινόμενη διαπραγματευτική διαδικασία του κειμενικού υποδείγματος

Σχετικά με το εγχείρημα γύρω από το υπό σχεδίαση κειμενικό υπόδειγμα, αυτό έχει δύο επίπεδα την αναφορική υποδειγματοποίηση και την μορφολογική υποδειγματοποίηση (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 230 – 239).

Ως προς την αναφορική υποδειγματοποίηση, το θεμελιώδους χαρακτήρα εγχείρημα είναι ο προσδιορισμός του πεδίου αναφοράς. Ειδικότερα, διεξάγεται διαδικασία εξακρίβωσης του ιδιαίτερου εσωτερικού καθεστωτικού πεδίου αναφοράς, το οποίο αποτελεί προϊόν της θεσμικού χαρακτήρα ζωής της Διεθνούς Συνθήκης.

Ως προς την μορφολογική υποδειγματοποίηση, οποιοδήποτε τμήμα της Διεθνούς Συνθήκης είναι προς τροποποίηση. Ο θεσμικός διάλογος επί της Επαναδιαπραγμάτευσης είναι ολιστικού χαρακτήρα, το υπό διαπραγμάτευση κείμενο θα ενέχει αποκλειστική αναφορά στις σχετικές τροποποιήσεις χωρίς κωδικοποίηση σε ό,τι αφορά το εναπομείναν κείμενο της υπό αναθεώρηση Διεθνούς Συνθήκης. Τουλάχιστον τρεις οι προς αξιοποίηση μορφές για τροποποίηση:

- i. Καινούργια άρθρα.
- ii. Τροποποίηση στα υπάρχοντα άρθρα.
- iii. Διαγραφές άρθρων.

Στο τέλος, θα προβλέπεται κωδικοποίηση των τροποποιήσεων σε ενιαίο κείμενο νέας Διεθνούς Συνθήκης.

Δ.3. Η προτεινόμενη Τελική Πράξη

Με την προϋπόθεση ολοκλήρωσης των διαδικασιών της Ad Hoc Ομάδας Εργασίας Νομικών και Τεχνικών Ειδικών σε συνδυασμό με την οριστικοποίηση του αναθεωρητικού κειμενικού υποδείγματος, έργο της Γραμματείας θ' αποτελεί η εισαγωγή αναθεωρητικού σχεδίου στην Συνδιάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών προς έγκριση (Ραυτόπουλος, 2014β, σ.σ. 239 – 240). Μετέπειτα, η Γραμματεία προβαίνει στη σύγκληση-οργάνωση της Συνδιάσκεψης των Πληρεξουσίων από σχετική ειδική εντολή, έργο η επίσημου χαρακτήρα υιοθέτηση του κειμενικού

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

υποδείγματος. Προβλέπεται δε πρόνοια περί προετοιμασίας από τη Γραμματεία του Σχεδίου της Τελικής Πράξης και της Απόφασης.

Στην Διπλωματική Συνδιάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών, προωθείται εγχείρημα υιοθέτησης με consensus του κειμενικού υποδείγματος των τροποποιήσεων. Το κειμενικό υπόδειγμα τροποποιήσεων θα τεθεί σε ισχύ αφότου έχει υλοποιηθεί η διαδικασία της επικύρωσης και έχουν αποσταλεί στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ («θεματοφύλακας») τα «όργανα επικυρώσεως». Η όλη διαδικασία περατώνεται με την Υπογραφή της Τελικής Πράξης εκ των Αντιπροσώπων των Συμβαλλομένων Μερών από κοινού με τον Πρόεδρο της Διπλωματικής Συνδιάσκεψης.

**Παράρτημα Τμήματος Ε, Κεφαλαίου 13^ο, Δεύτερο Μέρος. Θεσμική πρόταση
υποδείγματος Διεθνούς Συνθήκης Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων
Διεθνών Οργανισμών**

Στο εν προκειμένω παράρτημα δομείται μια όσο το δυνατόν πληρέστερη «πρόταση» θεσμικού χαρακτήρος της Διεθνούς Συνθήκης καινούργιου συνεργατικού υποδείγματος περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, μεταξύ, των 193 κρατών, και, των Περιφερειακών και Παγκόσμιων ΔΟ, ενσαρκωμένη ως θεωρητικού χαρακτήρος εγχείρημα, αντικείμενο της εν προκειμένω Συνθήκης η σκιαγράφηση του ΟΠκΠΔΟ στις θεμελιώδεις διαστάσεις του.

Διεθνής Συνθήκη Οργανισμού Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών

Προοίμιο

Τα 193 Κράτη, και, οι Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι Διεθνείς Οργανισμοί,

Αποφασισμένα και Αποφασισμένοι να προωθήσουν ένα καινούργιο συνεργατικό υπόδειγμα περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης,

Αποφασισμένα και Αποφασισμένοι να σέβονται και να “διαβιούν” υπό το φως του Διεθνούς Δικαίου,

Εμπνεόμενα και Εμπνεόμενοι από τις παγκόσμιες αξίες των απαραβάτων και αναφαίρετων δικαιωμάτων του ανθρώπου, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και του κράτους δικαίου,

Εμπνεόμενα και Εμπνεόμενοι από την περιφερειακή και παγκόσμια ολοκλήρωση,

Υπενθυμίζοντας την ιστορική σημασία του τερματισμού της ελαχιστοποίησης της διάστασης της αλληλοσύγκρουσης και την ανάγκη να δομηθούν σταθερές βάσεις για ένα ευοίωνο μέλλον τους,

Επιβεβαιώνοντας την προσήλωση τους στην Σύμβαση της Βιέννης περί του Δικαίου των Συνθηκών του 1969, στο έργο της Επιτροπής Διεθνούς Δικαίου των Ηνωμένων Εθνών, στις αρχές και στους σκοπούς του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι του 1975, των σχετικών Πράξεων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη («ΟΑΣΕ») και τις αξίες και αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης,

Αποφασισμένοι/Αποφασισμένες για την επίλυση των διαφορών με τις διπλωματικές & δικαστικές μεθόδους επίλυσης όπως ορίζονται στο Άρθρο 33 παράγραφος 01^η του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

Επιβεβαιώνοντας την προσήλωση τους στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου,

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Επιβεβαιώνοντας την προσήλωση τους στα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα, όπως ορίζονται από όλα τα σχετικά περιφερειακά και παγκόσμια διεθνή συμβατικά κείμενα,

Επιθυμώντας βαθύτερες σχέσεις αλληλεγγύης μεταξύ των λαών και ταυτόχρονα σεβασμό επί της ιστορίας, του πολιτισμού και των παραδόσεων κρατών (λαών),

Επιθυμώντας να ενισχύσουν τη δημοκρατία και την αποτελεσματική λειτουργία των οργάνων προκειμένου να τους παράσχουν τη δυνατότητα να διεκπεραιώνουν καλύτερα τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί, μέσα σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο,

Αποφασισμένα και Αποφασισμένοι να επιτύχουν την ενίσχυση και τη σύγκλιση των οικονομιών,

Αποφασισμένα και Αποφασισμένοι να προωθήσουν την οικονομική και κοινωνική πρόοδο των λαών, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αειφόρου/βιώσιμης ανάπτυξης, της προστασίας του περιβάλλοντος,

Αποφασισμένα και Αποφασισμένοι να δομήσουν θεματικά συνεργατικές περιοχές,

Αποφασισμένα και Αποφασισμένοι να προβούν στην εμβάθυνση της πολυμέρειας,

Αποφασισμένα και Αποφασισμένοι να εμβαθύνουν την περιφερειακή και την παγκόσμια διεθνή διακυβέρνηση,

Αποφασισμένα και Αποφασισμένοι να επιτύχουν ένα καινούργιο και καλύτερο επίπεδο συνεργασίας των σχέσεων περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης,

ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ σε μεταγενέστερα στάδια της συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΝ να ιδρύσουν Οργανισμό Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, και, προς το σκοπό αυτό, όρισαν πληρεξούσιους:

(ο κατάλογος των πληρεξουσίων δεν αναπαράγεται)

ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ, μετά την ανταλλαγή των πληρεξουσίων εγγράφων τους, που βρέθηκαν εντάξει, συμφώνησαν στις ακόλουθες διατάξεις.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Με την παρούσα Συνθήκη τα ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ιδρύουν μεταξύ τους τον Οργανισμό Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, εφεξής «ΟΠκΠΔΟ», με τον οποίο δομείται καινούργιο συνεργατικό υπόδειγμα της σχέσης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, για την επίτευξη συνεννόησης-συνεργασίας-συνανάπτυξης περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

Η παρούσα Διεθνής Συνθήκη, εφεξής «Συνθήκη», διανοίγει μια νέα φάση στην θεσμικής και ουσιαστικής υφής σχέση περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης, στην οποία οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο ανοικτά και όσο το δυνατόν εγγύτερα στους πολίτες.

Ο ΟΠκΠΔΟ βασίζεται στην παρούσα Συνθήκη.

Τίτλος II

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΟΠΩΝ

Άρθρο 2

Ο ΟΠκΠΔΟ βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές σε όλα τα κράτη, και τους, Περιφερειακούς και Παγκόσμιους Διεθνείς Οργανισμούς, ο ΟΠκΠΔΟ χαρακτηρίζεται από πλουραλισμό, απαγόρευση των διακρίσεων, ανοχή, δικαιοσύνη, αλληλεγγύη, ισότητα μεταξύ των γυναικών και ανδρών.

Άρθρο 3

- 1.Ο ΟΠκΠΔΟ προάγει την προώθηση διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας,
- 2.Ο ΟΠκΠΔΟ εργάζεται για την σφυρηλάτηση ισχυρών συνεργατικών σχέσεων μεταξύ Περιφερειακών Διεθνών Οργανισμών, μεταξύ Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, μεταξύ Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών,
- 3.Ο ΟΠκΠΔΟ προβαίνει στην προώθηση περιφερειακής και παγκόσμιας διεθνούς συνεργασίας για την επίλυση προβληματικών οικονομικού, κοινωνικού, πολιτικού, πολιτισμικού ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, και προώθηση ενθάρρυνσης σεβασμού θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών,
- 4.Ο ΟΠκΠΔΟ ενσαρκώνεται και εμφανίζεται ως ο πυρήνας εναρμόνισης δραστηριότητας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, κατ' επέκταση των κρατών, για την επίτευξη των προαναφερθεισών σκοπεύσεων.

Άρθρο 4

- 1.Ο ΟΠκΠΔΟ σέβεται την ισότητα των Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών ενώπιον της Συνθήκης καθώς και την πολυδιάστατη τους ταυτότητα που είναι συμφυής με τη θεμελιώδη πολιτική και δικαιική τους δομή. Σέβεται τις ουσιώδεις λειτουργίες των Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, ιδίως δε τις λειτουργίες που αποβλέπουν, στην, πολιτική και οικονομική ολοκλήρωση – προώθηση

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

περιφερειακής ασφάλειας – προστασία δημοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων – ανάπτυξη κοινών πολιτικών – διαμεσολάβηση σε περιφερειακές κρίσεις, διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας – προώθηση της οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης – προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων – αντιμετώπιση παγκόσμιων προβλημάτων – θέσπιση διεθνών κανόνων.

2.Σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, ο ΟΠκΠΔΟ, με τα κράτη, και τους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους Διεθνείς Οργανισμούς, εκπληρώνουν τα εκ της Συνθήκης καθήκοντα βάσει αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας συνεργασίας.

3.Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι Διεθνείς Οργανισμοί λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο ικανό να διασφαλίσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων τους εκ της Συνθήκης ή προκύπτουν από πράξεις των οργάνων του ΟΠκΠΔΟ.

4.Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι Διεθνείς Οργανισμοί διευκολύνουν τον ΟΠκΠΔΟ στην εκπλήρωση της αποστολής του και απέχουν από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των στόχων του ΟΠκΠΔΟ.

Τίτλος ΙΙΙ

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

Άρθρο 5

1.Ο ΟΠκΠΔΟ αναπτύσσει προνομιακές σχέσεις με όλα τα κράτη, με όλους τους, Περιφερειακούς και Παγκόσμιους Διεθνείς Οργανισμούς, με στόχο την εγκαθίδρυση χώρου ευημερίας, ο οποίος θεμελιώνεται στις αξίες του ΟΠκΠΔΟ και χαρακτηρίζεται από στενές και ειρηνικές σχέσεις βασιζόμενες στη συνεργασία.

2.Για την εκπλήρωση των σκοπών της πρώτης παραγράφου, ο ΟΠκΠΔΟ δύναται να συνάπτει ειδικές συμφωνίες. Οι συμφωνίες αυτές δύνανται να περιλαμβάνουν αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις καθώς και τη δυνατότητα ανάληψης δράσεων από κοινού. Η εφαρμογή τους αποτελεί αντικείμενο περιοδικών διαβουλεύσεων.

Τίτλος IV

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΜΕΛΩΝ

Άρθρο 6

Αρχικά Μέλη του ΟΠκΠΔΟ θα είναι οι Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι Διεθνείς Οργανισμοί, τα οποία έχουν λάβει μέρος στην σχετική διεθνή διαπραγματευτική διαδικασία, και, έχουν υπογράψει την παρούσα Συνθήκη.

Άρθρο 7

1.Μέλη του ΟΠκΠΔΟ δύνανται να γίνουν όλοι οι ειρηνόφιλοι Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι Διεθνείς Οργανισμοί, οι οποίοι αποδέχονται τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα Συνθήκη.

2.Ένας Περιφερειακός ή Παγκόσμιος Διεθνής Οργανισμός γίνεται δεκτός στον ΟΠκΠΔΟ με Απόφαση του Ανώτατου Συμβουλίου συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών ύστερα από πρόταση της Γραμματείας.

Άρθρο 8

Μέλος του ΟΠκΠΔΟ εναντίον του οποίου, το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών έχει αναλάβει προληπτική ή εξαναγκαστική ενέργεια, δύναται, προσωρινά, να στερηθεί την άσκηση των δικαιωμάτων και προνομίων που είναι συναφή με την ιδιότητα του Μέλους, με απόφαση του Ανώτατου Συμβουλίου συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, ύστερα από πρόταση της Γραμματείας. Η άσκηση αυτών των δικαιωμάτων και προνομίων μπορεί να αποκατασταθεί από το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Άρθρο 9

Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, ύστερα από πρόταση της Γραμματείας, μπορεί να αποβάλει από το Οργανισμό Μέλος του ΟΠκΠΔΟ το οποίο επανειλημμένα παραβίασε τις αρχές που περιέχονται στην παρούσα Συνθήκη.

Τίτλος V

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Άρθρο 10

Σε όλες τις δραστηριότητες του, ο ΟΠκΠΔΟ σέβεται την αρχή της ισότητας των Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, των πολιτών των κρατών, οι οποίοι τυγχάνουν ίσης προσοχής από τα όργανα του.

Άρθρο 11

Οι αποφάσεις λαμβάνονται όσον το δυνατόν πιο ανοικτά και εγγύτερα στους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους Διεθνείς Οργανισμούς, στους πολίτες των κρατών.

Άρθρο 12

1. Τα όργανα δίδουν, με τα κατάλληλα μέσα, στους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους Διεθνείς Οργανισμούς, στους πολίτες και στις αντιπροσωπευτικές ενώσεις τη δυνατότητα να γνωστοποιούν και να ανταλλάσσουν δημόσια τις γνώμες τους, σε όλους τους τομείς δράσεις του ΟΠκΠΔΟ.

2. Τα όργανα διατηρούν ανοικτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με τις αντιπροσωπευτικές ενώσεις και την κοινωνία των πολιτών.

Άρθρο 13

Τα Όργανα των Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών με ολιστικού-συλλογικού προσήμου εκπροσώπηση, τα κοινοβούλια των κρατών, συμβάλλουν ενεργά στην καλή λειτουργία του ΟΠκΠΔΟ:

A) με το να ενημερώνονται από τα όργανα του ΟΠκΠΔΟ και να τους κοινοποιούνται τα σχέδια των σχετικών πράξεων των οργάνων.

B) συμμετέχοντας στη διαδικασία αναθεώρησης της Συνθήκης.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Τίτλος VI

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Άρθρο 14

1.Ο ΟΠκΠΔΟ διαθέτει θεσμικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην προώθηση των αξιών του, στην επιδίωξη των στόχων του, στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων του, των συμφερόντων των Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, καθώς και στη διασφάλιση της συνοχής, της αποτελεσματικότητας και της συνέχειας των πολιτικών και των δράσεων του.

Τα όργανα του ΟΠκΠΔΟ είναι:

-Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών,

-Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας,

-Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεωρητικής αποκρυστάλλωσης),

-Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^α),

-Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^β),

-Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^γ),

-Γραμματεία.

2.Κάθε όργανο δρα εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που του ανατίθεται από την Συνθήκη, σύμφωνα με τις διαδικασίες, τους όρους και τους σκοπούς τους οποίους προβλέπει. Τα όργανα συνεργάζονται μεταξύ τους καλή τη πίστει.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

3.Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι Διεθνείς Οργανισμοί, με τον πλέον πρόσφορο τρόπο μετατρέπουν τις αποφάσεις των οργάνων του ΟΠκΠΔΟ σε εσωτερικό δίκαιο.

Άρθρο 15

1.Υφίσταται Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

2.Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών αποτελεί το Ανώτατο και Πρώτο τη τάξει πολιτικό όργανο.

3.Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών δομείται ως εξής:

Α)Πρόεδροι Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

Β)Γενικοί Γραμματείς Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

Γ)Διευθύνοντες-Διευθύνουσες Σύμβουλοι Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

4.Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών συνεδριάζει:

Α)σε επίπεδο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

5.Η περιοδικότητα συνόδων του Ανώτατου Συμβουλίου συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών έχει ως εξής:

Α)1 φορά ανά τετράμηνο/3 φορές το χρόνο.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

6. Η προεδρία του Ανώτατου Συμβουλίου συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών επαφίεται στον/στην:

Α) Γενικό/Γενική Γραμματέα Οργανισμού.

7. Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών έχει τις εξής αρμοδιότητες:

Α) Δομημένος διάλογος και ανταλλαγή απόψεων επί των πρωταρχικών-κεντρικών σκοπεύσεων και ειδικότερων θεματικών.

Β) Καθορισμός γενικής στρατηγικής επί των πρωταρχικών-κεντρικών σκοπεύσεων και των ειδικότερων θεματικών.

Γ) Υιοθέτηση και υιοθέτηση με consensus κειμένου για τις Υποστηριζόμενες Εκθέσεις των Επιτροπών.

Δ) Διορισμός Εμπειρογνομόνων Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας.

Ε) Διορισμός Εμπειρογνομόνων Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

ΣΤ) Διορισμός Εμπειρογνομόνων Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία.

Ζ) Διορισμός Εμπειρογνομόνων Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης.

Η) Διορισμός Εμπειρογνομόνων Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων.

Θ) Διορισμός Γενικού/Γενικής Γραμματέως του Οργανισμού.

Ι) Ενημέρωση Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, 193 κρατών, περί των υιοθετούμενων κειμένων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

8.Η λήψη αποφάσεων στο Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών διεξάγεται με τον εξής τρόπο:

A)consensus.

Άρθρο 16

1.Υφίσταται Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας.

2.Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας δομείται ως εξής:

A)2 υποεπιτροπές [1η (πρωταρχικών-κεντρικών σκοπεύσεων), 2η (θεματικών περιοχών)], και,

B)μία γενική επιτροπή, υψηλού ακαδημαϊκού κύρους με εξειδίκευση σε περιφερειακή και παγκόσμια διεθνή οργάνωση.

3.Η περιοδικότητα συνόδων της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας έχει ως εξής:

A)1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.

4.Η προεδρία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας ενάποκειται στον/στην:

A)Γενικό/Γενική Γραμματέα Οργανισμού.

5.Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας έχει τις εξής αρμοδιότητες:

A)Στις υποεπιτροπές, δομημένος διάλογος, ανταλλαγή γνώσεων επί της καλύτερης δυνατής υλοποίησης στόχων και θεματικών περιοχών.

B)Στην γενική επιτροπή, δομημένος διάλογος, ανταλλαγής γνώσεων επί της διαδραστικότητας/αλληλεπιδραστικότητας σκοπεύσεων και θεματικών περιοχών.

Γ)Σύνταξη Υποστηρικτικών Εκθέσεων σε επίπεδο υποεπιτροπών και γενικής επιτροπής για τα σχετιζόμενα ζητήματα.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

6.Η θητεία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας έχει ως εξής:

Α)4 έτη με δικαίωμα 2 φορές επανεκλογής.

7.Η ανάδειξη της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας διεξάγεται:

Α)με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

8.Η λήψη αποφάσεων της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας διεξάγεται με τον εξής τρόπο:

Α)με αυξημένη πλειοψηφία.

Άρθρο 17

1.Υφίσταται Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεωρητικής αποκρυστάλλωσης).

2.Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης δομείται ως εξής:

Α)2 υποεπιτροπές [1η (παρακολούθησης περιφερειοποίησης), 2η (παρακολούθηση παγκοσμιοποίησης)], και,

Β)μία γενική επιτροπή, υψηλού ακαδημαϊκού κύρους με εξειδίκευση σε περιφερειακές και παγκόσμιες θεωρητικές αποκρυσταλλώσεις.

3.Η περιοδικότητα συνόδων της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης έχει ως εξής:

Α)1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.

4.Η προεδρία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης εναπόκειται στον/στην:

Α)Γενικό/Γενική Γραμματέα Οργανισμού.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

5.Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης έχει τις εξής αρμοδιότητες:

A)Στις υποεπιτροπές, δομημένος διάλογος, ανταλλαγή γνώσεων επί της εξελικτικής θεωρητικής πορείας των δύο διαδικασιών.

B)Στην γενική επιτροπή, δομημένος διάλογος, ανταλλαγής γνώσεων επί της σχέσης σε θεωρητικό επίπεδο.

Γ)Σύνταξη Υποστηρικτικών Εκθέσεων σε επίπεδο υποεπιτροπών και γενικής επιτροπής για τα σχετιζόμενα ζητήματα.

Δ)Ενημέρωση του Ανώτατου Συμβουλίου Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

6.Η θητεία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης έχει ως εξής:

A)4 έτη με δικαίωμα 2 φορές επανεκλογής.

7.Η ανάδειξη της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης διεξάγεται:

A)με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

8.Η λήψη αποφάσεων της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης διεξάγεται με τον εξής τρόπο:

A)με απλή πλειοψηφία.

Άρθρο 18

1.Υφίσταται Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^{α)}).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

2. Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία δομείται ως εξής:

A) 7 υποεπιτροπές [1^η (για Αμερική), 2^η (για Ανταρκτική), 3^η (για Αρκτική), 4^η (για Ασία), 5^η (για Αφρική), 6^η (για Ευρώπη), 7^η (για Ωκεανία)], και,

B) μία γενική επιτροπή (συνολικής εκτίμησης), υψηλού ακαδημαϊκού κύρους με εξειδίκευση στην περιφερειοποίηση (ειδικότερα περιφερισμό, περιφερειακή ολοκλήρωση, περιφερειακή συνεργασία) με επίκεντρο τις 6 ηπείρους.

3. Η περιοδικότητα συνόδων της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία έχει ως εξής:

A) 1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.

4. Η προεδρία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία εναπόκειται στον/στην:

A) Αναπληρωτή/Αναπληρώτρια Γενικό/Γενική Γραμματέα Οργανισμού.

5. Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία έχει τις εξής αρμοδιότητες:

A) Στις υποεπιτροπές, δομημένος διάλογος, ανταλλαγή γνώσεων επί της εξελικτικής θεσμικής αποκρυστάλλωσης στο επίπεδο της πορείας στο πέρασμα του χρόνου στις 6 ηπείρους.

B) Στην γενική επιτροπή, δομημένος διάλογος, ανταλλαγής γνώσεων επί της διαδραστικής συνολικής κατάστασης.

Γ) Σύνταξη Υποστηρικτικών Εκθέσεων σε επίπεδο υποεπιτροπών και γενικής επιτροπής για τα σχετιζόμενα ζητήματα.

Δ) Ενημέρωση του Ανώτατου Συμβουλίου Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

6.Η θητεία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία έχει ως εξής:

Α)4 έτη με δικαίωμα 2 φορές επανεκλογής.

7.Η ανάδειξη της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία διεξάγεται:

Α)με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

8.Η λήψη αποφάσεων της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία διεξάγεται με τον εξής τρόπο:

Α)με απλή πλειοψηφία.

Άρθρο 19

1.Υφίσταται Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^β).

2.Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης δομείται ως εξής:

Α)υψηλού κύρους Ακαδημαϊκοί με εξειδίκευση στην θεσμική αποκρυστάλλωση της παγκοσμιοποίησης.

3.Η περιοδικότητα συνόδων της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης έχει ως εξής:

Α)1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.

4.Η προεδρία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης εναπόκειται στον/στην:

Α)Αναπληρωτή/Αναπληρώτρια Γενικό/Γενική Γραμματέα Οργανισμού.

5.Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης έχει τις εξής αρμοδιότητες:

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Α)Δομημένος διάλογος, ανταλλαγή γνώσεων επί της εξελικτικής θεσμικής αποκρυστάλλωσης της παγκοσμιοποίησης.

Β)Σύνταξη Υποστηρικτικών Εκθέσεων σε επίπεδο υποεπιτροπών και γενικής επιτροπής για τα σχετιζόμενα ζητήματα.

Γ)Ενημέρωση του Ανώτατου Συμβουλίου Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

6.Η θητεία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης έχει ως εξής:

Α)4 έτη με δικαίωμα 2 φορές επανεκλογής.

7.Η ανάδειξη της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης διεξάγεται:

Α)με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

8.Η λήψη αποφάσεων της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης διεξάγεται με τον εξής τρόπο:

Α)με απλή πλειοψηφία.

Άρθρο 20

1.Υφίσταται Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης').

2.Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων δομείται ως εξής:

Α)2 υποεπιτροπές [1η (για τα Περιφερειακά Δικαστικά Όργανα), 2η (για τα Παγκόσμια Δικαστικά Όργανα)], και,

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Β)μία γενική επιτροπή, υψηλού ακαδημαϊκού κύρους με εξειδίκευση στην περιφερειακή και στην παγκόσμια δικαστική οργάνωση.

3.Η περιοδικότητα συνόδων της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων έχει ως εξής:

Α)1 φορά κάθε μήνα/12 φορές το χρόνο.

4.Η προεδρία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων εναπόκειται στον/στην:

Α)Αναπληρωτή/Αναπληρώτρια Γενικό/Γενική Γραμματέα Οργανισμού.

5.Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων έχει τις εξής αρμοδιότητες:

Α)Παρακολούθηση των εν εξελίξει σημαντικών δικαστικών υποθέσεων (για περιφερειοποίηση και παγκοσμιοποίηση) σε Περιφερειακά και Παγκόσμια Δικαστικά Όργανα.

Β)Δομημένος διάλογος, ανταλλαγής γνώσεων επί των εν εξελίξει σημαντικών δικαστικών υποθέσεων, επί της υφιστάμενης σχετικής νομολογίας.

Γ)Σύνταξη Υποστηρικτικών Εκθέσεων σε επίπεδο υποεπιτροπών και γενικής επιτροπής για τα σχετιζόμενα ζητήματα.

Δ)Ενημέρωση του Ανώτατου Συμβουλίου Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

6.Η θητεία της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων έχει ως εξής:

Α)4 έτη με δικαίωμα 2 φορές επανεκλογής.

7.Η ανάδειξη της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων διεξάγεται:

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Α)με Απόφαση Διορισμού από το Ανώτατο Συμβούλιο Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

8.Η λήψη αποφάσεων της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων διεξάγεται με:

Α)με απλή πλειοψηφία.

Άρθρο 21

1.Υφίσταται Γραμματεία.

2.Η Γραμματεία αποτελεί το Ανώτατο διοικητικό όργανο.

3.Η Γραμματεία δομείται ως εξής:

Α)Γενικός/Γενική Γραμματέας,

Β)Αναπληρωτής/Αναπληρώτρια Γενικός/Γενική Γραμματέας,

Γ)Βοηθοί Γενικού/Γενικής Γραμματέως για κάθε πρωταρχική-κεντρική στοχοθεσία και ειδικότερη θεματική,

Δ)εξειδικευμένο προσωπικό,

Ε)Εκτελεστική Γραμματεία,

ΣΤ)Γραφείο Ενημέρωσης Τύπου,

Ζ)πλαισίωση έργου Γενικού/Γενικής Γραμματέως από Διευθύνσεις σε συνθέσεις με βάση τις πρωταρχικές-κεντρικές σκοπεύσεις και τις ειδικότερες θεματικές.

4.Η Γραμματεία έχει τις εξής αρμοδιότητες:

Α)Προώθηση και χειρισμός διαδικασίας διαβουλεύσεων και λήψης αποφάσεων σε όλο το εύρος του Οργανισμού.

Β)Προώθηση προτεινόμενων θεμάτων προς συζήτηση και λήψη αποφάσεων στα Όργανα του Οργανισμού.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσυγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Γ)Κύριος Εκπρόσωπος ο/η Γενικός/Γενική Γραμματέας στα μέλη του Οργανισμού και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Δ)Προεδρία από τον/την Γενικό/Γενική Γραμματέα του Οργανισμού (Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας, Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης), Προεδρία από τον/την Αναπληρωτή/Αναπληρώτρια Γενικό/Γενική Γραμματέα του Οργανισμού (Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία, Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης, Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων).

Ε)Ενημέρωση Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, 193 κρατών, περί των σχετικών πράξεων του Οργανισμού.

5.Η θητεία του/της Γενικού/Γενικής Γραμματέας, του/της Αναπληρωτού/Αναπληρώτριας Γραμματέως:

Α)8 έτη με δικαίωμα 1 επανεκλογής.

6.Η ανάδειξη ως προς τα οργανωσιακά στοιχεία της Γραμματείας έχει ως εξής:

Α)Προσωπικού: με διεθνή διαγωνισμό.

Β)ΓΓ, Αναπληρωτού/Αναπληρώτριας Γενικός/Γενική Γραμματέας: από το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Τίτλος VII

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Άρθρο 22

1. Υφίσταται οιοσδήποτε αρχική θεματική περιοχή, η «πρωταρχική-κεντρική στοχοθεσία του ΟΠκΠΔΟ».

2. Ειδικότερα θέματα της οιοσδήποτε αρχικής θεματικής περιοχής «πρωταρχική-κεντρική στοχοθεσία του ΟΠκΠΔΟ», που εν μέρει θα απασχολήσουν την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας, έχουν ως εξής:

A) Προώθηση διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

-ΟΗΕ και το Συμβούλιο Ασφαλείας: εξέλιξη θεσμικής λειτουργίας και προσαρμογή σε νέες μορφές απειλών.

-Η συνεισφορά των περιφερειακών οργανισμών (ΕΕ, Αφρικανική Ένωση, ΟΑΣ, ASEAN) στη διατήρηση ειρήνης και ασφάλειας.

-Συνέργειες ΟΗΕ – περιφερειακών μηχανισμών σε ειρηνευτικές αποστολές: παραδείγματα, επιτυχίες και προκλήσεις.

-Η έννοια της «συλλογικής ασφάλειας» στη θεωρία και πρακτική της διεθνούς διακυβέρνησης.

-Νομολογία και νομικά θεμέλια της διεθνούς ασφάλειας: δικαίωμα επέμβασης, ανθρωπιστική προστασία, ευθύνη προστασίας (R2P).

-Η επίδραση των νέων απειλών (κυβερνοεπιθέσεις, τρομοκρατία, υβριδικός πόλεμος) στις θεσμικές αντιλήψεις ασφάλειας.

-Η διασύνδεση ασφάλειας και ανάπτυξης: ειρήνη ως προϋπόθεση βιώσιμης παγκόσμιας σταθερότητας.

B) Σφυρηλάτηση ισχυρών συνεργατικών σχέσεων μεταξύ Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Η θεσμική αρχιτεκτονική της συνεργασίας ΟΗΕ – Περιφερειακών Οργανισμών βάσει του Κεφαλαίου VIII του Καταστατικού Χάρτη.

-Συνέργειες ΕΕ – ΟΗΕ, Αφρικανικής Ένωσης – ΟΗΕ, ASEAN – ΟΗΕ: μελέτες περίπτωσης και προοπτικές.

-Η “πολυεπίπεδη διακυβέρνηση” ως μοντέλο συνεργασίας παγκόσμιων και περιφερειακών δομών.

-Διαλειτουργικότητα θεσμών: ανταλλαγή πληροφοριών, επιχειρησιακός συντονισμός, θεσμική εναρμόνιση.

-Ο ρόλος των διαπεριφερειακών φόρουμ (π.χ. ASEM, EU–AU Summits) στη δημιουργία συνεργατικών γεφυρών.

-Θεσμικά εμπόδια και ανταγωνισμοί μεταξύ οργανισμών: κυριαρχία, επικαλύψεις, θεσμική “κόπωση”.

-Νέες μορφές δικτύωσης οργανισμών: παγκόσμια εταιρικά σχήματα (Global Compact, World Economic Forum).

Γ) Προώθηση διεθνούς συνεργασίας για την επίλυση προβλημάτων οικονομικού, κοινωνικού, πολιτικού, πολιτισμικού και ανθρωπιστικού χαρακτήρα.

-Οικονομική και κοινωνική συνεργασία στο πλαίσιο του ΟΗΕ: ECOSOC, UNDP, UNCTAD, και ρόλος τους στη θεσμική παγκοσμιοποίηση.

-Η θεσμική συνεργασία για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: ΟΗΕ, ΕΕ, Συμβούλιο της Ευρώπης, Αφρικανική Ένωση, ΟΑΣ.

-Η παγκόσμια διακυβέρνηση υγείας: συνεργασία WHO – περιφερειακών μηχανισμών σε πανδημίες και κρίσεις δημόσιας υγείας.

-Η διεθνής θεσμική δράση για το περιβάλλον και το κλίμα: UNFCCC, IPCC, UNEP και περιφερειακές πρωτοβουλίες.

-Η παγκόσμια πολιτιστική συνεργασία και η προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω UNESCO και περιφερειακών εταίρων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Θεσμική σύγκλιση στις ανθρωπιστικές κρίσεις: UNHCR, WFP, IOM και περιφερειακοί μηχανισμοί διαχείρισης μεταναστευτικών ροών.

-Η διασύνδεση διεθνούς οικονομικής πολιτικής (IMF, World Bank, WTO) με τους στόχους κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Δ)Ο ΟΠκΠΔΟ ως Πυρήνας Εναρμόνισης Δραστηριότητας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών.

-Ο ΟΠκΠΔΟ ως προτεινόμενη υπερεθνική δομή θεσμικού συντονισμού και οριζόντιας διακυβέρνησης.

-Ανάλυση των θεωρητικών θεμελίων: δικτυακή διακυβέρνηση, “meta-governance” και θεσμική ενοποίηση.

-Λειτουργικά πεδία εναρμόνισης: ασφάλεια, ανάπτυξη, δικαιώματα, περιβάλλον, καινοτομία.

-Σχέση του ΟΠκΠΔΟ με τον ΟΗΕ: συμπληρωματικότητα ή θεσμική υπέρβαση;

-Μηχανισμοί λογοδοσίας και νομιμοποίησης του ΟΠκΠΔΟ: συμμετοχικότητα, διαφάνεια, ισόρροπη εκπροσώπηση περιφερειών.

-Η δημιουργία κοινών προτύπων δράσης και αξιολόγησης επιδόσεων διεθνών οργανισμών.

-Ο ΟΠκΠΔΟ ως φορέας “θεσμικής παγκοσμιοποίησης δεύτερης γενιάς”: ενοποίηση χωρίς ηγεμονισμό.

-Προοπτικές και προκλήσεις για την ίδρυση και λειτουργία του ΟΠκΠΔΟ σε ένα μεταπολυπολικό διεθνές σύστημα.

Ε)Συγκριτικοί και Αναστοχαστικοί Άξονες.

-Συγκριτική αποτίμηση θεσμικής συνεργασίας περιφερειακών και παγκόσμιων οργανισμών σε διαφορετικά πεδία πολιτικής.

-Η μετάβαση από τη “θεσμική συνεργασία” στη “θεσμική σύζευξη”: νέες μορφές συντονισμού διεθνών οργανισμών.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Παγκόσμια διακυβέρνηση χωρίς ιεραρχία: η έννοια της “οριζόντιας πολυκεντρικότητας” στη λειτουργία οργανισμών.

-Ανάγκη για νέο θεσμικό χάρτη συνεργασίας: προς ένα Οικουμενικό Σύστημα Οργανισμών (ΟΠκΠΔΟ ως πυρήνας).

-Η συμβολή της θεσμικής συνεργασίας οργανισμών στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs).

-Η αναζήτηση ισορροπίας μεταξύ παγκόσμιας νομιμότητας και περιφερειακής αυτονομίας: προκλήσεις για το μέλλον.

3. Τα ειδικότερα θέματα της οίωνει αρχικής θεματικής περιοχής «πρωταρχική-κεντρική στοχοθεσία του ΟΠκΠΔΟ», που εν μέρει θα απασχολήσουν την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την επίδοση προσανατολισμού στα πεδία στοχοθεσίας και στα πεδία συνεργασίας, τελούν υπό συνεχή έλεγχο και δυναμική μετεξέλιξη ως προς την παρουσία τους στην Συνθήκη κατ’ επέκταση στον ΟΠκΠΔΟ.

Άρθρο 23

Υφίστανται 4 θεματικές περιοχές του ΟΠκΠΔΟ, όπου Περιφερειακοί και Παγκόσμιοι Διεθνείς Οργανισμοί προωθούν ενισχυμένη συνεργασία.

Άρθρο 24

1. Υφίσταται η θεματική περιοχή, «έννοιες και θεωρητικοί πυλώνες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης».

2. Ειδικότερα θέματα της θεματικής περιοχής «έννοιες και θεωρητικοί πυλώνες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης», που θα απασχολήσουν την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεωρητικής αποκρυστάλλωσης), θα έχουν ως εξής:

A) Εννοιολογική Θεμελίωση.

-Η έννοια της παγκοσμιοποίησης: μεταξύ διαδικασίας, συνθήκης και ιδεολογικού λόγου.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Η περιφερειοποίηση ως κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό φαινόμενο: εννοιολογική διάκριση από την περιφερειακή ολοκλήρωση.

-Η σχέση περιφερειοποίησης–παγκοσμιοποίησης: συμπληρωματικότητα ή ανταγωνισμός;

-Η έννοια της «πολυεπίπεδης χωρικότητας» (multi-scalar spatiality) και η αναδιαμόρφωση του χώρου στην εποχή της παγκοσμιοποίησης.

-Η θεωρητική συζήτηση περί “regionalism” και “regionalization”: ερμηνείες και ιστορική εξέλιξη των όρων.

Β)Θεωρητικά Ρεύματα και Πυλώνες.

-Νεολειτουργισμός και νεοθεσμισμός στην ερμηνεία της περιφερειακής ολοκλήρωσης.

-Ρεαλιστικές και νεορεαλιστικές θεωρήσεις της παγκοσμιοποίησης και των περιφερειακών δομών ισχύος.

-Φιλελεύθερες και διακυβερνητικές προσεγγίσεις στην περιφερειοποίηση.

-Κονστрукτιβιστικές και κοινωνιολογικές θεωρίες για την ταυτότητα των περιφερειών.

-Μαρξιστικές και κοσμοσυστημικές αναγνώσεις για την παγκόσμια και περιφερειακή δομή εξουσίας.

-Η μετανεωτερική και μετααποικιακή κριτική στην έννοια της παγκοσμιοποίησης.

-Η θεωρία της εξάρτησης και η αναθεώρησή της στο πλαίσιο των νέων περιφερειακών δυναμικών.

Γ)Εννοιολογικές Συγκλίσεις και Νέες Προσεγγίσεις.

-Η έννοια της “glocalization” (παγκοσμιοτοπικοποίηση): θεωρητική σύζευξη παγκοσμιότητας και τοπικότητας.

-Δίκτυα, ροές και κόμβοι: η θεωρία των παγκόσμιων πόλεων και η δικτυακή προσέγγιση του χώρου.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Η έννοια της παγκόσμιας διακυβέρνησης ως υπέρβαση του δυϊσμού παγκοσμιοποίησης–περιφερειοποίησης.

-Η ανθρωποκεντρική/πολιτισμική διάσταση της παγκοσμιοποίησης: παγκόσμια συνείδηση και πολιτισμική ταυτότητα.

-Η θεωρία της “rescaling” (ανακλιμάκωσης): νέα θεωρητικά εργαλεία για την κατανόηση του περιφερειακού επιπέδου.

Δ)Μεθοδολογικές και Επιστημολογικές Προσεγγίσεις.

-Η διατομεακή μελέτη της παγκοσμιοποίησης: οικονομική, πολιτική, κοινωνική και πολιτισμική οπτική.

-Η έννοια του χώρου ως αναλυτική κατηγορία στις θεωρίες περιφερειοποίησης.

-Η διαφορά μεταξύ κανονιστικών και ερμηνευτικών προσεγγίσεων στη μελέτη της παγκοσμιοποίησης.

-Η συμβολή των θεωριών περί “complex interdependence” στην εννοιολόγηση των περιφερειακών σχέσεων.

Ε)Αναστοχασμός και Νέοι Θεωρητικοί Ορίζοντες.

-Η κρίση της παγκοσμιοποίησης και η ανάδυση θεωριών «πολλαπλών παγκοσμιότητων».

-Η έννοια του “post-globalization” και οι θεωρητικές επιπτώσεις για την περιφερειοποίηση.

-Ο ρόλος της γνώσης και της τεχνολογίας στη διαμόρφωση νέων θεωρητικών πυλώνων παγκόσμιας αλληλεξάρτησης.

-Η ανάγκη για διαθεωρητικές συνθέσεις: προς ένα νέο εννοιολογικό παράδειγμα παγκοσμιοποίησης–περιφερειοποίησης.

3.Τα ειδικότερα θέματα της θεματικής περιοχής ‘‘έννοιες και θεωρητικοί πυλώνες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης’’, που θα απασχολήσουν την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των διαδικασιών περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεωρητικής αποκρυστάλλωσης), τελούν υπό συνεχή

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

έλεγχο και δυναμική μετεξέλιξη ως προς την παρουσία τους στην Συνθήκη κατ' επέκταση στον ΟΠκΠΔΟ.

Άρθρο 25

1. Υφίσταται η θεματική περιοχή, «εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης περιφερειοποίησης» (Αμερική – Ανταρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία).

2. Ειδικότερα θέματα της θεματικής περιοχής «εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης περιφερειοποίησης» (Αμερική – Ανταρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία), που θα απασχολούν την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^α), έχουν ως εξής:

A) AMEPIKH (Βόρεια, Κεντρική και Νότια).

- Η μετάβαση από τον Παναμερικανισμό στη θεσμική περιφερειοποίηση: OAS, CELAC, UNASUR, MERCOSUR.

- Η εξέλιξη του περιφερειακού οικονομικού χώρου στη Βόρεια Αμερική: από τη NAFTA στη USMCA.

- Η Λατινοαμερικανική ολοκλήρωση ως εναλλακτικό μοντέλο περιφερειοποίησης: ιδεολογικές και θεσμικές διαφοροποιήσεις.

- Η επίδραση της αμερικανικής ηγεμονίας στη διαμόρφωση των θεσμών περιφερειακής συνεργασίας.

- Σχέσεις μεταξύ περιφερειακών σχημάτων (OAS–MERCOSUR–CARICOM): συγκλίσεις, αλληλοεπικαλύψεις και θεσμικά όρια.

B) ANTAPKTIKH.

- Η Ανταρκτική ως *suí generis* περίπτωση περιφερειοποίησης: από τον ανταγωνισμό στην πολυμερή θεσμική διαχείριση.

- Το Σύστημα της Συνθήκης της Ανταρκτικής (1959) ως πρότυπο περιφερειακής διακυβέρνησης παγκόσμιων κοινών.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Ο ρόλος της επιστημονικής συνεργασίας στη θεσμική αποκρυστάλλωση της Ανταρκτικής περιφέρειας.

-Περιβαλλοντική διακυβέρνηση και αποκρυστάλλωση θεσμών προστασίας του οικοσυστήματος.

-Προκλήσεις για τη μελλοντική περιφερειακή θεσμικότητα της Ανταρκτικής ενόψει κλιματικής αλλαγής και γεωπολιτικών ανταγωνισμών.

Γ)ΑΡΚΤΙΚΗ.

-Η μετάβαση από άτυπη συνεργασία σε λειτουργική θεσμική πολυεπίπεδη διακυβέρνηση [πώς άτυπα φόρουμ (soft law) παράγουν σταθερά αποτελέσματα χωρίς υπερεθνικότητα].

-Η κλιματική αλλαγή ως επιταχυντής θεσμικής περιφερειοποίησης (περιβάλλον, ασφάλεια και θεσμική προσαρμογή ως ενιαίο σύστημα).

-Η σχέση διεθνούς δικαίου (UNCLOS) και περιφερειακών πρακτικών διακυβέρνησης (νομική σταθερότητα έναντι γεωπολιτικής ρευστότητας).

-Ο ρόλος οικονομικών θεσμών χαμηλής θεσμικής πυκνότητας (AEC) στην περιφερειοποίηση (οικονομική συνεργασία χωρίς ολοκλήρωση).

-Η Αρκτική ως πρότυπο συγκριτικής περιφερειοποίησης για άλλες γεωγραφικές ενότητες (συγκριτικές αναλογίες με Ανταρκτική, Ινδο-Ειρηνικό, Αφρική και Ωκεανία).

Δ)ΑΣΙΑ.

-Η θεσμική πορεία της ASEAN: από την περιφερειακή συνοχή στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση.

-Η δημιουργία θεσμών περιφερειακής συνεργασίας στην Ανατολική Ασία: ASEAN+3, RCEP, APEC.

-Ο ρόλος της Κίνας στην αναδιαμόρφωση της ασιατικής περιφερειοποίησης: θεσμική και γεωοικονομική διάσταση.

-Η Νότια Ασία και η SAARC: περιορισμοί και εμπόδια στη θεσμική ολοκλήρωση.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Αναδυόμενες μορφές θεσμικής περιφερειοποίησης στην Κεντρική Ασία (Eurasian Economic Union, Shanghai Cooperation Organisation).

Ε)ΑΦΡΙΚΗ.

-Από τον Παναφρικανισμό στην Αφρικανική Ένωση: εξέλιξη των θεσμών περιφερειακής ολοκλήρωσης.

-Οικονομικές Κοινότητες Περιφερειακής Ενσωμάτωσης (ECOWAS, SADC, EAC, COMESA): συγκριτική θεσμική ανάλυση.

-Η δημιουργία της Αφρικανικής Ζώνης Ελεύθερου Εμπορίου (AfCFTA) ως κορύφωση της θεσμικής πορείας περιφερειοποίησης.

-Προκλήσεις θεσμικής συνοχής και πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στην αφρικανική ήπειρο.

-Η επιρροή εξωγενών δρώντων (ΕΕ, Κίνα, ΗΠΑ) στη θεσμική συγκρότηση των αφρικανικών περιφερειών.

ΣΤ)ΕΥΡΩΠΗ.

-Η εξέλιξη της ευρωπαϊκής περιφερειοποίησης: από τη CECA και τη Ρώμη ως τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

-Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως πρότυπο θεσμικής αποκρυστάλλωσης και πηγή θεωρητικών προτύπων.

-Θεσμική πολυμορφία στην ευρωπαϊκή ήπειρο: ΕΟΧ, Συμβούλιο της Ευρώπης, EFTA, ΟΑΣΕ.

-Η περιφερειακή πολιτική της ΕΕ και η εσωτερική περιφερειοποίηση των κρατών-μελών.

-Η κρίση της ΕΕ και οι προοπτικές θεσμικής αναδιάρθρωσης του ευρωπαϊκού περιφερειακού μοντέλου.

Ζ)ΩΚΕΑΝΙΑ.

-Η θεσμική εξέλιξη της περιφερειακής συνεργασίας στον Ειρηνικό: από το South Pacific Forum στο Pacific Islands Forum.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Η περιφερειακή διακυβέρνηση των μικρών νησιωτικών κρατών: θεσμικές και λειτουργικές ιδιαιτερότητες.

-Ο ρόλος της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας στη διαμόρφωση περιφερειακών θεσμών.

-Θεσμική συνεργασία για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και της θαλάσσιας ασφάλειας.

-Σχέσεις της Ωκεανίας με την Ασία και τις παγκόσμιες δυνάμεις: επιρροή στις περιφερειακές θεσμικές εξελίξεις.

Η) Συγκριτικοί και Ερμηνευτικοί Άξονες.

-Συγκριτική ανάλυση των μοντέλων θεσμικής περιφερειοποίησης ανά ήπειρο.

-Περιφερειακή θεσμικότητα και επίπεδο οικονομικής/πολιτικής ολοκλήρωσης: αιτιώδεις σχέσεις.

-Ο ρόλος της ιστορικής εμπειρίας αποικιοκρατίας στην εξέλιξη των θεσμών περιφερειακής συνεργασίας.

-Η θεσμική ωριμότητα ως παράγοντας σταθερότητας και διεθνούς επιρροής των περιφερειών.

-Παγκόσμιες κρίσεις (οικονομικές, υγειονομικές, γεωπολιτικές) ως καταλύτες ή τροχοπέδη για τη θεσμική αποκρυστάλλωση.

3. Τα ειδικότερα θέματα της θεματικής περιοχής "εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης περιφερειοποίησης" (Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία), που θα απασχολούν την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της περιφερειοποίησης σε Αμερική – Ανταρκτική – Αρκτική – Ασία – Αφρική – Ευρώπη – Ωκεανία (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^α), τελούν υπό συνεχή έλεγχο και δυναμική μετεξέλιξη ως προς την παρουσία τους στην Συνθήκη κατ' επέκταση στον ΟΠκΠΔΟ.

Άρθρο 26

1.Υφίσταται η θεματική περιοχή, «εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης παγκοσμιοποίησης» (ΟΗΕ και υπόλοιπες παγκόσμιες θεσμικές οργανωσιακές οντότητες).

2.Ειδικότερα θέματα της θεματικής περιοχής «εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης παγκοσμιοποίησης» (ΟΗΕ και υπόλοιπες παγκόσμιες θεσμικές οργανωσιακές οντότητες), που θα απασχολούν την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^β), έχουν ως εξής:

Α)Θεωρητικό και Ιστορικό Πλαίσιο.

-Η έννοια της θεσμικής παγκοσμιοποίησης: από τον διεθνισμό στη συγκρότηση παγκόσμιων θεσμών.

-Η μετάβαση από την Κοινωνία των Εθνών στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών: θεσμική συνέχεια και ρήξη.

-Η δημιουργία θεσμών παγκόσμιας διακυβέρνησης μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο: γεωπολιτικά και ιδεολογικά θεμέλια.

-Η εξέλιξη της “παγκόσμιας θεσμικής αρχιτεκτονικής” και η σταδιακή συγκρότηση υπερεθνικών ρόλων.

-Παγκοσμιοποίηση και θεσμική πολυκεντρικότητα: η ανάδυση πολυεπίπεδης παγκόσμιας διακυβέρνησης.

Β)Οργανισμοί του Συστήματος του ΟΗΕ.

-ΟΗΕ: από τη διαχείριση της διεθνούς ειρήνης στη συνολική παγκόσμια διακυβέρνηση.

-Το Συμβούλιο Ασφαλείας και η Γενική Συνέλευση ως θεσμικοί πυλώνες της πολιτικής παγκοσμιοποίησης.

-Ο ρόλος των εξειδικευμένων οργανισμών (UNESCO, WHO, FAO, ILO, IMF, World Bank) στην παγκοσμιοποίηση των πολιτικών και των προτύπων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Η θεσμική εξέλιξη του ΟΗΕ σε σχέση με την ατζέντα των παγκόσμιων ζητημάτων: ανάπτυξη, ανθρώπινα δικαιώματα, περιβάλλον, ειρήνη.

-Η μεταρρύθμιση του ΟΗΕ και η αναζήτηση νέων μορφών παγκόσμιας θεσμικής αποτελεσματικότητας.

Γ)Θεσμική Παγκοσμιοποίηση της Οικονομίας.

-Η ίδρυση του Bretton Woods System: ΔΝΤ, Παγκόσμια Τράπεζα και GATT ως θεμέλια οικονομικής παγκοσμιοποίησης.

-Από το GATT στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ): θεσμική ολοκλήρωση και παγκόσμια ρύθμιση του εμπορίου.

-Ο ρόλος του ΟΟΣΑ και της G20 στην παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση.

-Η χρηματοπιστωτική παγκοσμιοποίηση και η θεσμική της ενσωμάτωση μέσω διεθνών ρυθμιστικών μηχανισμών (BIS, Basel Accords).

-Η θεσμική αλληλεπίδραση διεθνών και περιφερειακών οικονομικών οργανισμών.

Δ)Θεσμική Παγκοσμιοποίηση των Κοινών Αγαθών.

-Η θεσμική εξέλιξη του παγκόσμιου περιβαλλοντικού καθεστώτος: UNEP, UNFCCC, IPCC.

-Η θεσμική διάσταση των Παγκόσμιων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) και της Ατζέντας 2030.

-Η παγκόσμια διακυβέρνηση της υγείας: WHO, GAVI, Global Fund και οι θεσμικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19.

-Η θεσμική οργάνωση της ανθρωπιστικής βοήθειας: UNHCR, WFP, OCHA και διεθνής συντονισμός.

-Παγκόσμια διαχείριση φυσικών πόρων και κοινών περιοχών (θάλασσες, διάστημα, Ανταρκτική): θεσμικές εξελίξεις.

Ε)Παγκόσμια Θεσμική Διακυβέρνηση και Πολυπολικότητα.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Η ανάδυση θεσμικού πολυκεντρισμού: ΟΗΕ, ΠΟΕ, G20, Παγκόσμιο Φόρουμ, Παγκόσμια Τράπεζα, κ.ά.

-Η θεσμική διαφοροποίηση μεταξύ "δυτικών" και "αναδυόμενων" θεσμών (BRICS Bank, AIIB).

-Η διαμόρφωση παγκόσμιων κανονιστικών προτύπων και soft law μηχανισμών.

-Θεσμικές αντιφάσεις και επικαλύψεις στο σύστημα παγκόσμιας διακυβέρνησης.

-Η πρόκληση της παγκόσμιας θεσμικής νομιμοποίησης: δημοκρατικό έλλειμμα, ισχύς και αντιπροσώπευση.

ΣΤ)Κοινωνικοπολιτισμικές και Τεχνολογικές Διαστάσεις της Θεσμικής Παγκοσμιοποίησης.

-Η θεσμοποίηση της διεθνούς επικοινωνίας και των πληροφοριακών ροών (ITU, UNESCO, Internet Governance).

-Η θεσμική διαχείριση της τεχνολογικής παγκοσμιοποίησης: WIPO, WTO TRIPS, UNCTAD.

-Ο ρόλος των διεθνών ΜΚΟ και των παγκόσμιων δικτύων ως μη-κρατικών θεσμικών παραγόντων.

-Η θεσμική ενσωμάτωση της παγκόσμιας κοινωνίας των πολιτών (World Social Forum, Global Compact).

-Η ψηφιακή διακυβέρνηση και η ανάδυση παγκόσμιων θεσμών κυβερνοχώρου.

Ζ)Συγκριτικοί και Αναστοχαστικοί Άξονες.

-Η εξέλιξη των παγκόσμιων θεσμών: από την ιεραρχική στη δικτυακή παγκόσμια διακυβέρνηση.

-Η "θεσμική κόπωση" της παγκοσμιοποίησης: κρίσεις, αναθεωρήσεις και μεταρρυθμιστικές προτάσεις.

-Προς ένα νέο μοντέλο θεσμικής παγκοσμιοποίησης; Συνύπαρξη, ανταγωνισμός και συνέργεια οργανισμών.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Η σχέση θεσμικής παγκοσμιοποίησης και εθνικής κυριαρχίας: διαλεκτικές και αντιφάσεις.

-Ο ρόλος των παγκόσμιων θεσμών στη διαμόρφωση μετα-δυτικής παγκόσμιας τάξης.

3. Τα ειδικότερα θέματα της θεματικής περιοχής "εξελικτική πορεία θεσμικής αποκρυστάλλωσης παγκοσμιοποίησης" (ΟΗΕ και υπόλοιπες παγκόσμιες θεσμικές οργανωσιακές οντότητες), που θα απασχολούν την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πορεία της παγκοσμιοποίησης (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^β), τελούν υπό συνεχή έλεγχο και δυναμική μετεξέλιξη ως προς την παρουσία τους στην Συνθήκη κατ' επέκταση στον ΟΠκΠΔΟ.

Άρθρο 27

1. Υφίσταται η θεματική περιοχή, «εξελικτική πορεία νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων» (παλαιότερη – νεότερη – τρέχουσα, που ασκεί επιρροή στις διαδικασίες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης).

2. Ειδικότερα θέματα της θεματικής περιοχής «εξελικτική πορεία νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων» (παλαιότερη – νεότερη – τρέχουσα, που ασκεί επιρροή στις διαδικασίες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης), που θα απασχολούν την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^γ), έχουν ως εξής:

Α) Θεωρητικός και Ιστορικός Πυλώνας.

-Η έννοια της διεθνούς νομολογίας ως παράγοντα θεσμικής και νομικής παγκοσμιοποίησης.

-Η ιστορική πορεία της διεθνούς δικαιοσύνης: από το Διαρκές Δικαστήριο Διεθνούς Δικαιοσύνης (1920) στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (ICJ).

-Η σταδιακή θεσμική εδραίωση της έννοιας του δεδικασμένου στο διεθνές και περιφερειακό δίκαιο.

-Η εξέλιξη της διεθνούς νομολογίας ως μέσο ενοποίησης των νομικών συστημάτων (legal convergence).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσυγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Η διάδραση διεθνούς νομολογίας και διεθνών συμβατικών μηχανισμών: ενίσχυση της πολυεπίπεδης νομικής τάξης.

Β) Παγκόσμια Δικαστικά Όργανα – Εξελικτική Πορεία Νομολογίας.

-Η συμβολή του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης (ICJ) στη θεσμοποίηση της παγκόσμιας δικαιοδοσίας.

-Νομολογιακή εξέλιξη σε ζητήματα κυριαρχίας, ορίων, χρήσης βίας και ευθύνης κρατών.

-Ο ρόλος των διεθνών ποινικών δικαστηρίων (Δικαστήριο Νυρεμβέργης, ICTY, ICTR, ICC) στη νομική παγκοσμιοποίηση της έννοιας της ευθύνης.

-Η ανάπτυξη διεθνούς νομολογίας στο δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ICJ, Human Rights Committee, ICCPR).

-Η επιρροή της παγκόσμιας νομολογίας στη δημιουργία κανόνων εθιμικού διεθνούς δικαίου.

Γ) Ευρωπαϊκός Χώρος και Νομολογία.

-Η νομολογιακή πορεία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ): από τη “νομική κοινότητα” στην υπερεθνική έννομη τάξη.

-Κομβικές αποφάσεις: Van Gend en Loos (1963), Costa v. ENEL (1964), Cassis de Dijon (1979) — θεμέλια της περιφερειακής ολοκλήρωσης.

-Η αλληλεπίδραση νομολογίας ΔΕΕ – Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ).

-Η σύγχρονη νομολογία για τα θεμελιώδη δικαιώματα και το κράτος δικαίου ως εσωτερικός μηχανισμός “ενδο-παγκοσμιοποίησης”.

-Ο ρόλος του ΔΕΕ στην ομογενοποίηση του ευρωπαϊκού νομικού χώρου και στη διάχυσή του διεθνώς.

Δ) Άλλες Περιφερειακές Δικαιοδοσίες.

-Η νομολογία του Διαμερικανικού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (IACtHR): από την περιφερειακή προστασία στην παγκόσμια επιρροή.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Η Αφρικανική Επιτροπή και το Αφρικανικό Δικαστήριο Ανθρωπίνων και Λαϊκών Δικαιωμάτων: θεσμική ωρίμανση και επιλεκτική συμμόρφωση.

-Το Δικαστήριο της Οικονομικής Κοινότητας των Δυτικοαφρικανικών Κρατών (ECOWAS Court): νομολογία για δημοκρατία και δικαιώματα.

-Η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρασιατικής Οικονομικής Ένωσης και του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ (EFTA Court): λειτουργική σύγκλιση με το ΔΕΕ.

-Αναδυόμενα περιφερειακά δικαστήρια (ASEAN, Arab League): προκλήσεις θεσμικής συγκρότησης και νομολογιακής επιρροής.

Ε)Διατομεακές και Θεματικές Νομολογιακές Εξελίξεις.

-Νομολογία για το περιβάλλον και την κλιματική ευθύνη (ICJ, ITLOS, ΕΔΔΑ, IACtHR).

-Δίκαιο της θάλασσας και Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας (ITLOS): εξέλιξη κανόνων και παγκόσμια επίδραση.

-Νομολογία για το εμπόριο και τις επενδύσεις (ΠΟΕ, ICSID, διαιτητικά όργανα): θεσμοποίηση της οικονομικής παγκοσμιοποίησης.

-Προστασία προσφύγων και μεταναστών στη διεθνή και περιφερειακή νομολογία.

-Ψηφιακά δικαιώματα και τεχνολογική παγκοσμιοποίηση: νέες κατηγορίες διεθνούς νομολογίας.

ΣΤ)Παλαιότερη – Νεότερη – Τρέχουσα Νομολογία (Χρονολογική Εξέλιξη).

-Παλαιότερη περίοδος (1920–1960): θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας και αρχών διεθνούς δικαίου.

-Νεότερη περίοδος (1960–1990): εξάπλωση περιφερειακών δικαστηρίων και νομολογιακή τυποποίηση θεμελιωδών δικαιωμάτων.

-Σύγχρονη περίοδος (1990–2025): παγκόσμια δικτυοποίηση νομολογίας και νομική διασύνδεση περιφερειακών–παγκόσμιων μηχανισμών.

-Διασταυρούμενη επίδραση νομολογίας (cross-fertilization) μεταξύ περιφερειακών και παγκόσμιων δικαστηρίων.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

-Η ενίσχυση της παγκόσμιας νομικής τάξης μέσω εναρμόνισης και διασταυρούμενης ερμηνείας αποφάσεων.

Ζ)Συγκριτικοί και Ερμηνευτικοί Άξονες.

-Η νομολογία ως καταλύτης θεσμικής περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

-Συγκριτική ανάλυση δικαστικών προσεγγίσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το εμπόριο και την ασφάλεια.

-Η θεσμική ανεξαρτησία και η νομιμοποίηση των διεθνών δικαστηρίων.

-Η αλληλεξάρτηση νομολογίας και διεθνούς πολιτικής: όρια δικαστικοποίησης των παγκόσμιων σχέσεων.

-Το μέλλον της διεθνούς νομολογίας: προς ένα “παγκόσμιο συνταγματισμό”;

3.Τα ειδικότερα θέματα της θεματικής περιοχής “εξελικτική πορεία νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων” (παλαιότερη – νεότερη – τρέχουσα, που ασκεί επιρροή στις διαδικασίες περιφερειοποίησης και παγκοσμιοποίησης), που θα απασχολούν την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την πολυδιάστατη αξιοποίηση της νομολογίας Περιφερειακών και Παγκόσμιων Δικαστικών Οργάνων (διάσταση θεσμικής αποκρυστάλλωσης^{γ)}), τελούν υπό συνεχή έλεγχο και δυναμική μετεξέλιξη ως προς την παρουσία τους στην Συνθήκη κατ’ επέκταση στον ΟΠκΠΔΟ.

Τίτλος VIII

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 28

1. Η Συνθήκη δύναται να τροποποιηθεί.

2. Η διαδικασία τροποποίησης έχει ως κάτωθι:

Α) Λήψη σχετικής πρωτοβουλίας από οποιοδήποτε μέλος του ΟΠκΠΔΟ, η επισημοποίηση του σταδίου της Επαναδιαπραγμάτευσης με συλλογικού χαρακτήρα απόφαση του Ανώτατου Συμβουλίου συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών,

Β) Παροχή εξουσιοδότησης στη Γραμματεία για οργάνωση-έναρξη-συντονισμό της αναθεωρητικής διαπραγματευτικής διαδικασίας,

Γ) Διεξαγωγή διαδικασίας εξακρίβωσης του ιδιαίτερου εσωτερικού καθεστωτικού πεδίου αναφοράς

Δ) Πρόνοια τροποποίησης οποιουδήποτε τμήματος της Συνθήκης,

Ε) Εισαγωγή αναθεωρητικού σχεδίου εκ της Γραμματείας στην Συνδιάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών προς έγκριση,

ΣΤ) Δημιουργική συμβολή, εκ των Οργάνων των Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών με ολιστικού-συλλογικού προσήμου εκπροσώπηση, και, των κοινοβουλίων των κρατών, επί του προτεινόμενου αναθεωρητικού σχεδίου εκ της Γραμματείας,

Ζ) Σύγκληση-οργάνωση της Συνδιάσκεψης των Πληρεξουσίων εκ της Γραμματείας από σχετική ειδική εντολή, έργο η επίσημου χαρακτήρα υιοθέτηση του κειμενικού υποδείγματος,

Η) Πρόνοια περί προετοιμασίας από τη Γραμματεία του Σχεδίου της Τελικής Πράξης και της Απόφασης,

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Θ) Το Ανώτατο Συμβούλιο συμμετοχής Προέδρων/Γενικών Γραμματέων/Διευθυνόντων-Διευθυνουσών Συμβούλων των Περιφερειακών και των Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών προβαίνει στην υιοθέτηση με consensus του κειμένου Τροποποιήσεων της Σύμβασης ή των Εκτελεστικών της Πρωτοκόλλων,

Ι) Προώθηση στην Διπλωματική Συνδιάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών εγχειρήματος υιοθέτησης με consensus του κειμενικού υποδείγματος των τροποποιήσεων,

Κ) Θέση του κειμενικού υποδείγματος τροποποιήσεων σε ισχύ με την υλοποίηση της διαδικασίας της επικύρωσης και την σχετική αποστολή στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών («θεματοφύλακας») των «οργάνων επικυρώσεως»,

Λ) Περάτωση της σχετικής διαδικασίας με την Υπογραφή της Τελικής Πράξης εκ των Αντιπροσώπων των Συμβαλλομένων Μερών από κοινού με τον Πρόεδρο της Διπλωματικής Συνδιάσκεψης.

Άρθρο 29

Τα Πρωτόκολλα και τα Παραρτήματα της Συνθήκης αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της.

Άρθρο 30

1. Η Συνθήκη εφαρμόζεται σε όλους τους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους Διεθνείς Οργανισμούς, κατ' επέκταση, σε όλα τα κράτη.

2. Το πεδίο εδαφικής εφαρμογής της Συνθήκης αποτελεί ολόκληρη η επικράτεια όλων των Περιφερειακών και Παγκόσμιων Διεθνών Οργανισμών, κατ' επέκταση, όλων των κρατών.

Άρθρο 31

Η παρούσα Συνθήκη συνάπτεται για απεριόριστο χρονικό διάστημα.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Άρθρο 32

1. Η παρούσα Συνθήκη θα επικυρωθεί από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα έγγραφα επικύρωσης κατατίθενται στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

2. Η παρούσα Συνθήκη θα αρχίσει να ισχύει την XX/XX/XXXX, εφόσον έχουν κατατεθεί όλα τα έγγραφα επικύρωσης ή άλλως την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του υπογράφοντος κράτους που προέβη τελευταίο στη διατύπωση αυτή.

Άρθρο 33

Η παρούσα Συνθήκη συντάσσεται στην Αγγλική Γλώσσα. Το κείμενο κατατίθεται στο αρχείο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος διαβιβάζει κυρωμένο αντίγραφο στα 193 κράτη, και, στους Περιφερειακούς και Παγκόσμιους Διεθνείς Οργανισμούς.

Πηγες-Βιβλιογραφία

Πηγές

Α Εκθέσεις

Australian Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), (2021). *Office of the Pacific Indigenous Engagement Plan 2021-2023*. [online] Available at: <https://www.dfat.gov.au> (Accessed 9 October 2025).

IPCC (2023). *Climate Change 2023: Synthesis Report*. Geneva: Intergovernmental Panel on Climate Change.

Lowy Institute, (2024). *The Great Game in the Pacific Islands*. [online] Available at: <https://interactives.lowyinstitute.org/features/great-game-in-the-pacific-islands/> (Accessed 9 October 2025).

UNCTAD (2025). *Technology and Innovation Report 2025 Inclusive artificial intelligence for development*. Geneva: United Nations Conference on Trade and Development.

UNEP (2024). *Emissions Gap Report 2024: Phasing Out Fossil Fuels*. Nairobi: United Nations Environment Programme.

UNSCEAR (2008). *Sources and Effects of Ionizing Radiation. Volume II: Effects*. United Nations Scientific Committee on the Effects of Atomic Radiation. Available at: https://www.unscear.org/docs/publications/2008/UNSCEAR_2008_Report_Vol.II.pdf (Accessed 8 October 2025).

WEF (2025). *Global Risks Report 2025*. Geneva: World Economic Forum.

World Economic Forum (2025). ‘Technology convergence is leading the way for the fifth industrial revolution’. *WEF Reports / Insights*.

World Trade Organization (2021). *WTO Annual Report 2021*. Geneva: World Trade Organization. Available at: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/anrep21_e.htm (Accessed 8 October 2025).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Β Ιστοσελίδες

Arctic Council (2025). About the Arctic Council. Available at: <https://arctic-council.org> (Accessed: 15 December 2025).

Arctic Economic Council (2025). *About the Arctic Economic Council.* Available at: <https://arcticeconomiccouncil.com> (Accessed: 15 December 2025).

Barents Euro-Arctic Council (BEAC) (2025). *About BEAC.* Available at: <https://barents-council.org/> (Accessed: 15 December 2025).

Britannica, (2025). *Union of South American Nations (UNASUR).* (online) Available at: <https://www.britannica.com/topic/UNASUR> (Accessed 9 October 2025).

International Maritime Organization (IMO) (2025). *International Code for Ships Operating in Polar Waters (Polar Code).* Available at: <https://www.imo.org/en/ourwork/safety/pages/polar-code.aspx> (Accessed: 15 December 2025).

OpenAI (2025). *ChatGPT (GPT-5)* (Large language model). Available at: <https://chat.openai.com/> (Accessed: 24 October 2025).

Pacific Islands Forum Secretariat (PIFS), (2022). *2050 Strategy for the Blue Pacific Continent.* (online) Suva: PIFS. Available at: <https://forumsec.org/sites/default/files/2023-11/PIFS-2050-Strategy-Blue-Pacific-Continent-WEB-5Aug2022-1.pdf> (Accessed 9 Oct. 2025).

Pacific Community (SPC), (2025). *About us.* (online) Available at: <https://www.spc.int/about-us> (Accessed 9 October 2025).

SPREP (Secretariat of the Pacific Regional Environment Programme), 2025. *About Us.* (online) Available at: <https://www.sprep.org/about-us> (Accessed 9 October 2025).

United Organizations (n.d.), available on the website: <https://www.un.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

UN's Funds, Programmes and specialized agencies:

Food and Agriculture Organization (n.d.), available at:
<https://www.fao.org/home/en/> (Accessed 30 October 2025).

International Labour Organization (n.d.), available at: <https://www.ilo.org/>.

International Civil Aviation Organization (n.d.), available at:
<https://www.icao.int/Pages/default.aspx> (Accessed 30 October 2025).

International Maritime Organization (n.d.), available at: <https://www.imo.org/>
(Accessed 30 October 2025).

International Telecommunication Union (n.d.), available at:
<https://www.itu.int/en/Pages/default.aspx> (Accessed 30 October 2025).

Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (n.d.), available at:
<https://www.unaids.org/en> (Accessed 30 October 2025).

United Nations Capital Development Fund (n.d.), available at:
<https://www.uncdf.org/> (Accessed 30 October 2025).

United Nations Human Rights Council (UNHRC) (n.d.), available at:
<https://www.ohchr.org/en/hrbodies/hrc/home> (Accessed 30 October 2025).

United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF) (n.d.),
available on the website: <https://www.unicef.org/> (Accessed 30 October 2025).

United Nations Development Programme (n.d.), available at: <https://www.undp.org/>.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) (n.d.), available at: <https://www.unesco.org/en> (Accessed 30 October 2025).

United Nations Environment Programme (n.d.), available at: <https://www.unep.org/>
(Accessed 30 October 2025).

United Nations Human Settlements Programme (n.d.), available at:
<https://unhabitat.org/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

United Nations Industrial Development Organization (n.d.), available at: <https://www.unido.org/> (Accessed 30 October 2025).

United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNISDR) (n.d.), available at: <https://www.undrr.org/> (Accessed 30 October 2025).

United Nations Office on Drugs and Crime (n.d.), available at: <https://www.unodc.org/> (Accessed 30 October 2025).

Universal Postal Union (n.d.), available at: <https://www.upu.int/en/home> (Accessed 30 October 2025).

World Health Organization (WHO) (n.d.), available at: <https://www.who.int/> (Accessed 30 October 2025).

World Intellectual Property Organization (n.d.), available at: <https://www.wipo.int/portal/en/index.html> (Accessed 30 October 2025).

World Food Programme (n.d.), available at: <https://www.wfp.org/> (Accessed 30 October 2025).

World Meteorological Organization, available at: <https://wmo.int/> (Accessed 30 October 2025).

UN Tourism, available at: <https://www.unwto.org/> (Accessed 30 October 2025).

Agricultural research organizations:

Africa Rice Center (West Africa Rice Development Association, WARDA) (n.d.), at: <https://www.africarice.org/> (Accessed 30 October 2025).

Bioversity International (International Plant Genetics Resources Institute, IPGRI) (n.d.), available at: <https://www.isaaa.org/kc/cropbiotechupdate/features/ipgri.htm> (Accessed 30 October 2025).

Center for International Forestry Research (CIFOR) (n.d.), available at: <https://www.cifor-icraf.org/> (Accessed 30 October 2025).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

International Center for Tropical Agriculture (CIAT) (n.d.), available at: <https://www.ifpri.org/partnership/international-center-tropical-agriculture-ciat/> (Accessed 30 October 2025).

International Center for Agricultural Research in the Dry Areas (ICARDA) (n.d.), available at: <https://www.icarda.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Crops Research Institute for the Semi-Arid Tropics (ICRISAT) (n.d.), available at: <https://www.icrisat.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Food Policy Research Institute (IFPRI) (n.d.), available at: <https://www.ifpri.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Institute of Tropical Agriculture (IITA) (n.d.), available at: <https://www.iita.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Livestock Research Institute (ILRI) (n.d.), available at: <https://www.ilri.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Maize and Wheat Improvement Center (CIMMYT) (n.d.), available at: <https://www.cimmyt.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Potato Center (CIP) (n.d.), available at: <https://cipotato.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Rice Research Institute (IRRI) (n.d.), available at: <https://www.irri.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Water Management Institute (IWMI) (n.d.), available at: <https://www.iwmi.cgiar.org/> (Accessed 30 October 2025).

World Agroforestry Centre (International Centre for Research in Agroforestry, ICRAF) (n.d.), available at: <https://www.cifor-icraf.org/> (Accessed 30 October 2025).

WorldFish Center (International Center for Living Aquatic Resources Management, ICLARM) (n.d.), available at: <https://worldfishcenter.org/> (Accessed 30 October 2025).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

World Vegetable Center (n.d.), available at: <https://avrdc.org/> (Accessed 30 October 2025).

CGIAR (n.d.), available at: <https://www.cgiar.org/> (Accessed 30 October 2025).

CAB International (Centre for Agriculture and Bioscience International, CABI) (n.d.), available at: <https://www.cabi.org/> (Accessed 30 October 2025).

Fisheries organizations:

Asia-Pacific Fishery Commission (APFIC) (n.d.), available at: <https://www.fao.org/apfic/en/> (Accessed 30 October 2025).

Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources (CCAMLR) (n.d.), available at: <https://www.ccamlr.org/> (Accessed 30 October 2025).

Great Lakes Fishery Commission (GLFC) (n.d.), available at: <https://www.glfc.org/> (Accessed 30 October 2025).

Indian Ocean Tuna Commission (IOTC) (n.d.), available at: <https://iotc.org/> (Accessed 30 October 2025).

Inter-American Tropical Tuna Commission (IATTC) (n.d.), available at: <https://www.iattc.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas (ICCAT) (n.d.), available at: <https://www.iccat.int/en/> (Accessed 30 October 2025).

International Pacific Halibut Commission (IPHC) (n.d.), available at: <https://www.iphc.int/> (Accessed 30 October 2025).

International Whaling Commission (IWC) (n.d.), available at: <https://iwc.int/home>.

North-East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC), available at: <https://www.neafc.org/> (Accessed 30 October 2025).

Northwest Atlantic Fisheries Organization (NAFO), available at: <https://www.nafo.int/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

North Atlantic Salmon Conservation Organization (NASCO) (n.d.), available at: <https://nasco.int/> (Accessed 30 October 2025).

Pacific Salmon Commission (PSC) (n.d.), available at: <https://www.psc.org/> (Accessed 30 October 2025).

Southeast Asian Fisheries Development Center (SEAFDEC) (n.d.), available at: <http://www.seafdec.org/> (Accessed 30 October 2025).

Western and Central Pacific Fisheries Commission (WCPFC) (n.d.), available at: <https://www.wcpfc.int/about-wcpfc> (Accessed 30 October 2025).

Maritime organizations:

Antarctic Treaty Secretariat (ATS) (n.d.), available at: https://www.ats.aq/index_e.html (Accessed 30 October 2025).

International Hydrographic Organization (n.d.), available at: <https://iho.int/> (Accessed 30 October 2025).

International Maritime Organization (n.d.), available at: <https://www.imo.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Seabed Authority (n.d.), available at: <https://www.isa.org.jm/> (Accessed 30 October 2025).

International Council for the Exploration of the Sea (ICES) (n.d.), available at: <https://www.ices.dk/Pages/default.aspx> (Accessed 30 October 2025).

Mediterranean Science Commission (CIESM) (n.d.), available at: <https://www.ciesm.org/> (Accessed 30 October 2025).

North Pacific Marine Science Organization (PICES) (n.d.), available at: <https://meetings.pices.int/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Financial, trade, and customs organizations:

Alliance for Financial Inclusion (AFI) (n.d.), available at: <https://www.afiglobal.org/> (Accessed 30 October 2025).

African Development Bank (n.d.), available at: <https://www.afdb.org/en> (Accessed 30 October 2025).

Asian Development Bank (n.d.), available at: <https://www.adb.org/> (Accessed 30 October 2025).

Asian Infrastructure Investment Bank (n.d.), available at: <https://www.aiib.org/en/index.html> (Accessed 30 October 2025).

Bank for International Settlements (n.d.), available at: <https://www.bis.org/> (Accessed 30 October 2025).

Black Sea Trade and Development Bank (BSTDB) (n.d.), available at: <https://www.bstdb.org/> (Accessed 30 October 2025)

Caribbean Development Bank (CDB) (n.d.), available at: <https://www.caribank.org/> (Accessed 30 October 2025).

Council of Europe Development Bank (CEB) (n.d.), available at: <https://coebank.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

Eurasian Development Bank (n.d.), available at: <https://eabr.org/> (Accessed 30 October 2025).

European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) (n.d.), available at: <https://www.ebrd.com/home> (Accessed 30 October 2025).

European Investment Bank (EIB) (n.d.), available at: <https://www.eib.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

Federation of Euro-Asian Stock Exchanges (n.d.), available at: <https://feas.org/> (Accessed 30 October 2025).

Financial Action Task Force (FATF) (n.d.), available at: <https://www.fatf-gafi.org/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Inter-American Development Bank (n.d.), available at: <https://www.iadb.org/en>
(Accessed 30 October 2025).

Inter-American Investment Corporation (IDB Invest) (n.d.), available at:
<https://www.idbinvest.org/en> (Accessed 30 October 2025).

International Bureau of Weights and Measures (BIPM) (n.d.), available at:
<https://www.bipm.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

International Energy Agency (IEA) (n.d.), available at: <https://www.iea.org/>
(Accessed 30 October 2025).

International Fund for Agricultural Development (IFAD) (n.d.), available at:
<https://www.ifad.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

International Development Law Organization (IDLO) (n.d.), available at:
<https://www.idlo.int/> (Accessed 30 October 2025).

International Monetary Fund (IMF) (n.d.), available at:
<https://www.imf.org/en/Home> (Accessed 30 October 2025).

Islamic Development Bank (IDB) (n.d.), available at: <https://www.isdb.org/>
(Accessed 30 October 2025).

Netherlands Development Finance Company (FMO) (n.d.), available at:
<https://www.fmo.nl/> (Accessed 30 October 2025).

Nordic Development Fund (NDF) (n.d.), available at: <https://www.ndf.int/> (Accessed
30 October 2025).

Nordic Investment Bank (NIB) (n.d.), available at: <https://www.nib.int/> (Accessed 30
October 2025).

New Development Bank (NDB) (n.d.), available at: <https://www.ndb.int/> (Accessed
30 October 2025).

Organization for Economic and Co-operation Development (OECD) (n.d.),
available at: <https://www.oecd.org/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

OPEC Fund for International Development (OPEC Fund) (n.d.), available at: <https://opecfund.org/> (Accessed 30 October 2025).

Organization of Petroleum-Exporting Countries (OPEC) (n.d.), available at: https://www.opec.org/opec_web/en/ (Accessed 30 October 2025).

West African Development Bank (BOAD) (n.d.), available at: <https://www.boad.org/fr> (Accessed 30 October 2025).

World Bank Group (n.d.), available at: <https://www.worldbank.org/en/home> (Accessed 30 October 2025).

World Customs Organization (WCO) (n.d.), available at: <https://www.wcoomd.org/> (Accessed 30 October 2025).

World Trade Organization (WTO) (n.d.), available at: <https://www.wto.org/> (Accessed 30 October 2025).

Regional organizations:

Europe:

European Union (EU) (n.d.), available at: https://european-union.europa.eu/index_el (Accessed 30 October 2025).

Big Four (Western Europe) (n.d.), available at:

Council of Europe (CoE) (n.d.), available at: <https://www.coe.int/en/web/portal/home> (Accessed 30 October 2025).

Central European Initiative (CEI) (n.d.), available at: <https://www.cei.int/> (Accessed 30 October 2025).

Energy Community (n.d.), available at: <https://www.energy-community.org/> (Accessed 30 October 2025).

European Free Trade Association (EFTA) (n.d.), available at: <https://www.efta.int/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

European Organisation for the Exploitation of Meteorological Satellites (EUMETSAT) (n.d.), available at: <https://www.eumetsat.int/> (Accessed 30 October 2025).

European Patent Organisation (EPO) (n.d.), available at: <https://www.epo.org/en/about-us/administrative-council> (Accessed 30 October 2025).

European Political Community (EPC) (n.d.), available at:

European Science Foundation (n.d.), available at: <https://www.esf.org/> (Accessed 30 October 2025).

European Organisation for the Safety of Air Navigation (EUROCONTROL) (n.d.), available at: <https://www.eurocontrol.int/> (Accessed 30 October 2025).

European Telecommunications Satellite Organization (EUTELSAT IGO) (n.d.), available at: <https://www.eutelsatigo.int/en/home/> (Accessed 30 October 2025).

Group of 9 (G9) (n.d.), available at:

International Commission on Civil Status (ICCS) (n.d.), available on the website: <https://www.ciec1.org/en> (Accessed 30 October 2025).

Central Commission for Navigation on the Rhine (CCNR) (n.d.), available at: <https://www.ccr-zkr.org/> (Accessed 30 October 2025).

Council of the Baltic Sea States (CBSS) (n.d.), available at: <https://cbss.org/> (Accessed 30 October 2025).

Assembly of European Regions (AER) (n.d.), available at: <https://aer.eu/> (Accessed 30 October 2025).

Euroforum (n.d.), available at: <https://www.euroforum.org/> (Accessed 30 October 2025).

Baltic Marine Environment Protection Commission (n.d.), available at: <https://helcom.fi/> (Accessed 30 October 2025).

Benelux (n.d.), available at: <https://www.benelux.int/fr/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Belgium–Luxembourg Economic Union (n.d.), available at:

British–Irish Council (n.d.), available at: <https://www.britishirishcouncil.org/>
(Accessed 30 October 2025).

Nordic Council (n.d.), available at: <https://www.norden.org/en> (Accessed 30 October 2025).

Nordic Investment Bank (n.d.), available at: <https://www.nib.int/> (Accessed 30 October 2025).

Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Well-being (NDPHS) (n.d.), available at: <https://ndphs.org/> (Accessed 30 October 2025).

Organisation for Joint Armament Cooperation (OCCAR) (n.d.), available at: <https://www.occar.int/> (Accessed 30 October 2025)

Visegrád Group (V4) (n.d.), available at: <https://www.visegradgroup.eu/> (Accessed 30 October 2025).

EUREKA (n.d.), available at: <https://eurekanetwork.org/> (Accessed 30 October 2025).

European Cooperation in Science and Technology (COST) (n.d.), available at: <https://www.cost.eu/> (Accessed 30 October 2025).

Community for Democracy and Rights of Nations (Commonwealth of Unrecognized States) (n.d.), available at:

European Centre for Medium-range Weather Forecasts (ECMWF) (n.d.), available on the website: <https://www.ecmwf.int/> (Accessed 30 October 2025).

South-East European Cooperation Process (n.d.), available at: <https://www.seecp.info/> (Accessed 30 October 2025).

West Nordic Council (n.d.), available at: <https://www.vestnordisk.is/english/>
(Accessed 30 October 2025).

Three Seas Initiative (n.d.), available at: <https://3seas.eu/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Asia:

Asia Cooperation Dialogue (ACD) (n.d.), available at: <http://www.acd-dialogue.org/>
(Accessed 30 October 2025).

Asian Development Bank (ADB) (n.d.), available at: <https://www.adb.org/> (Accessed 30 October 2025).

Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) (n.d.), available at:
<https://www.apec.org/> (Accessed 30 October 2025)

East Asia Summit (EAS) (n.d.), available at: <https://eastiasummit.asean.org/>
(Accessed 30 October 2025).

Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) (n.d.), available at:
<https://asean.org/> (Accessed 30 October 2025).

Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC) (n.d.), available at: <https://bimstec.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Network for Bamboo and Rattan (INBAR) (n.d.), available at:
<https://www.inbar.int/> (Accessed 30 October 2025).

Mekong–Ganga Cooperation (MGC) (n.d.), available at: <https://mgc.gov.in/about>
(Accessed 30 October 2025).

Mekong River Commission (MRC) (n.d.), available at: <https://www.mrcmekong.org/>
(Accessed 30 October 2025).

Partnerships in Environmental Management for the Seas of East Asia (PEMSEA) (n.d.), available at: <https://www.pemsea.org/> (Accessed 30 October 2025).

South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC) (n.d.), available at:
<https://saarc-sec.org/> (Accessed 30 October 2025).

Southeast Asian Ministers of Education Organization (SEAMEO) (n.d.), available at: <https://www.seameo.org/> (Accessed 30 October 2025).

Trilateral Cooperation Secretariat (TCS) (n.d.), available at: <https://tcs-asia.org/en/main/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Gulf Cooperation Council (GCC) (n.d.), available at: <https://gcc-sg.org/en-us/Pages/default.aspx> (Accessed 30 October 2025).

Transcontinental:

Group of Eight (Groupe of Seven) (n.d.), available at:

Eurasia:

Asia-Europe Foundation (ASEF) (n.d.), available at: <https://asef.org/> (Accessed 30 October 2025).

Central Asian Cooperation Organization (n.d.), available at:

Community for Democracy and Rights of Nations (n.d.), available at: <https://community-democracies.org/> (Accessed 30 October 2025).

Collective Security Treaty Organization (CSTO) (n.d.), available at: http://www.odkb.gov.ru/start/index_aengl.htm (Accessed 30 October 2025).

Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia (CICA) (n.d.), available at: <https://www.s-cica.org/> (Accessed 30 October 2025).

Conference of the New Emerging Forces (CONEFO) (n.d.), available at:

Commonwealth of Independent States (CIS) (n.d.), available at: <https://e-cis.info/> (Accessed 30 October 2025).

Economic Cooperation Organization (ECO) (n.d.), available at: <https://eco.int/> (Accessed 30 October 2025).

Eurasian Economic Union (EEU or EAEU) (n.d.), available at: <http://www.eaeunion.org/?lang=en> (Accessed 30 October 2025).

GUAM Organization for Democracy and Economic Development (n.d.), available at: <https://guam-organization.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Organization of the Black Sea Economic Cooperation (BSEC) (n.d.), available at: <https://www.bsec-organization.org/> (Accessed 30 October 2025)

Organization of Turkic States (OTS) (n.d.), available at: <https://turkicstates.org/> (Accessed 30 October 2025).

Shanghai Cooperation Organisation (SCO) (n.d.), available at: <https://sectsco.org/> (Accessed 30 October 2025).

TRACECA (n.d.), available at: <https://traceca-org.org/en/home/> (Accessed 30 October 2025)

Union State (n.d.), available at: <https://soyuz.by/> (Accessed 30 October 2025).

Trans-Atlantic:

Group of Seven (n.d.), available at:

Group of Ten (economics) (n.d.), available at:

North Atlantic Treaty Organization (NATO) (n.d.), available at: <https://www.nato.int/> (Accessed 30 October 2025).

Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) (n.d.), available at: <https://www.osce.org/> (Accessed 30 October 2025).

South Atlantic Peace and Cooperation Zone (ZPCAS) (n.d.), available at:

Mediterranean:

Union for the Mediterranean (n.d.), available at: <https://ufmsecretariat.org/> (Accessed 30 October 2025).

Indian Ocean:

Indian Ocean Rim Association for Regional Cooperation (IOR-ARC) (n.d.), available at: <https://www.iora.int/> (Accessed 30 October 2025).

Indian Ocean Commission (COI) (n.d.), available at: <https://www.commissionoceanindien.org/> (Accessed 30 October 2025).

Arctic Ocean:

Arctic Council (n.d.), available at: <https://arctic-council.org/> (Accessed 30 October 2025).

Pacific Ocean:

ANZUS (n.d.), available at:

Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) (n.d.), available at: <https://www.apec.org/> (Accessed 30 October 2025).

Colombo Plan (n.d.), available at: <https://colombo-plan.org/> (Accessed 30 October 2025).

Group of Five (n.d.), available at:

Melanesian Spearhead Group (MSG) (n.d.), available at: <https://msgsec.info/> (Accessed 30 October 2025).

Pacific Islands Forum (n.d.), available at: <https://forumsec.org/> (Accessed 30 October 2025).

Pacific Regional Environment Programme (SPREP) (n.d.), available at: <https://www.sprep.org/> (Accessed 30 October 2025).

Secretariat of the Pacific Community (n.d.), available at: <https://www.spc.int/> (Accessed 30 October 2025).

African, Caribbean and Pacific Group of States:

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Technical Centre for Agricultural and Rural Cooperation ACP-EU (CTA) (n.d.), available at: <https://www.cta.int/> (Accessed 30 October 2025).

Afro-Asian organizations:

Asian-African Legal Consultative Organization (n.d.), available at: <https://www.aalco.int/> (Accessed 30 October 2025).

D-8 Organization for Economic Cooperation (n.d.), available at: <https://developing8.org/> (Accessed 30 October 2025).

Africa:

African Organisation for Standardisation (ARSO) (n.d.), available at: <https://www.arso-oran.org/> (Accessed 30 October 2025).

African Union (n.d.), available at: <https://au.int/> (Accessed 30 October 2025).

Economic Community of Central African States (ECCAS) (n.d.), available at: <https://www.ifpri.org/partnership/economic-community-central-african-states-eccas/> (Accessed 30 October 2025).

Conseil de l'Entente (n.d.), available at: <http://www.conseildelentente.org/> (Accessed 30 October 2025).

Economic Community of West African States (ECOWAS) (n.d.), available at: <https://www.ecowas.int/> (Accessed 30 October 2025).

East African Community (EAC) (n.d.), available at: <https://www.eac.int/> (Accessed 30 October 2025).

West African Economic and Monetary Union (UEMOA) (n.d.), available at:

Southern African Development Community (SADC) (n.d.), available at: <https://www.sadc.int/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Intergovernmental Authority on Development (IGAD) (n.d.), available at: <https://igad.int/> (Accessed 30 October 2025).

Arab Maghreb Union (n.d.), available at: <https://maghrebarabe.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

International Conference on the Great Lakes Region (ICGLR) (n.d.), available at: <https://icglr.org/> (Accessed 30 October 2025).

African Ministers Council on Water (AMCOW) (n.d.), available at: <https://amcow-online.org/> (Accessed 30 October 2025).

America:

Organization of American States (OAS) (n.d.), available at: <https://www.oas.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

Union of South American Nations (USAN) (n.d.), available at:

Mercosur, available at: <https://www.mercosur.int/en/> (Accessed 30 October 2025).

Andean Community of Nations (n.d.), available at: <https://www.comunidadandina.org/> (Accessed 30 October 2025).

Forum for the Progress and Integration of South America (PROSUR) (n.d.), available at:

Caribbean Community (CARICOM) (n.d.), available at: <https://caricom.org/> (Accessed 30 October 2025).

Association of Caribbean States (ACS) (n.d.), available at: <http://www.acs-aec.org/> (Accessed 30 October 2025).

Organisation of Eastern Caribbean States (OECS) (n.d.), available at: <https://oeecs.int/en/> (Accessed 30 October 2025).

Central American Parliament (n.d.), available at: <https://parlacen.int/inicio>.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Bolivarian Alliance for the Americas (ALBA) (n.d.), available at:
<https://www.albatcp.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

Rio Group, available at:

System of Cooperation Among the American Air Forces (SICOFAA) (n.d.),
available at:

Central American Bank for Economic Integration (CABEI) (n.d.), available at:
<https://www.bcie.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

Central American Integration System (n.d.), available at: <https://www.sica.int/>
(Accessed 30 October 2025).

Community of Latin American and Caribbean States (CELAC) (n.d.), available at:
<http://s017.sela.org/celac> (Accessed 30 October 2025).

Pacific Alliance (n.d.), available at: <https://alianzapacifico.net/en/> (Accessed 30
October 2025).

Antarctica:

COMNAP (Council of Managers of National Antarctic Programs) (n.d.), available
at: <http://www.comnap.aq> (Accessed 30 October 2025).

SCAR (Scientific Committee on Antarctic Research) (n.d.), available at:
<https://www.scar-iasc.de/en/scientific-committee-on-antarctic-research-scar/>
(Accessed 30 October 2025).

Secretariat of the Antarctic Treaty (ATS / Antarctic Treaty Secretariat) (n.d.),
available at: <https://www.ats.aq> (Accessed 30 October 2025).

Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR) (n.d.), available at:
<https://www.scar.org> (Accessed 30 October 2025).

Oceania:

Pacific Community (SPC) (n.d.), available at: <https://www.spc.int> (Accessed 30 October 2025).

Secretariat of the Pacific Regional Environment Programme (SPREP) (n.d.), available on the website: <https://www.sprep.org> (Accessed 30 October 2025).

Military alliances:

Australia, New Zealand, United States Security Treaty (ANZUS) (n.d.), available at:

AUKUS (n.d.), available at:

Collective Security Treaty Organization (CSTO) (n.d.), available at: http://www.odkb.gov.ru/start/index_aengl.htm (Accessed 30 October 2025).

North Atlantic Treaty Organization (NATO) (n.d.), available at: <https://www.nato.int/> (Accessed 30 October 2025).

Inter-American Treaty of Reciprocal Assistance (Rio Pact) (n.d.), available at: <https://www.oas.org/juridico/english/treaties/b-29.html> (Accessed 30 October 2025).

Cultural, ethnic, linguistic, and religious organizations:

Commonwealth of Nations (n.d.), available at: <https://thecommonwealth.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (ICCROM) (n.d.), available at: <https://www.iccrom.org/> (Accessed 30 October 2025).

Organisation internationale de la Francophonie (n.d.), available at: <https://www.francophonie.org/> (Accessed 30 October 2025).

Community of Portuguese Language Countries (CPLP) (n.d.), available at: <https://www.cplp.org/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Organization of Ibero-American States (OEI) (n.d.), available at: <https://oei.int/pt/escritorios/brasil> (Accessed 30 October 2025).

Arab League (n.d.), available at: <http://www.lasportal.org/Pages/Welcome.aspx> (Accessed 30 October 2025).

Organisation of Islamic Cooperation (n.d.), available at: <https://www.oic-oci.org/> (Accessed 30 October 2025).

KAICIID Dialogue Centre (n.d.), available at: <https://www.kaiciid.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Organization of Turkic Culture (TÜRKSOY) (n.d.), available at: <https://www.turksoy.org/en-US> (Accessed 30 October 2025).

Interparliamentary Assembly on Orthodoxy (n.d.), available at: <https://eiao.org/eiao-gr/> (Accessed 30 October 2025).

Religions for Peace (n.d.), available at: <https://www.rfp.org/> (Accessed 30 October 2025).

Educational organizations and universities:

Academy of European Law (ERA) (n.d.), available at: https://www.era.int/cgi-bin/cms?_SID=NEW&_sprache=en&_bereich=ansicht&_aktion=detail&_schluessel=era (Accessed 30 October 2025).

Asian Institute of Technology (AIT) (n.d.), available at: <https://ait.ac.th/> (Accessed 30 October 2025).

Cerlalc (n.d.), available at: <https://cerlalc.org/> (Accessed 30 October 2025).

Commonwealth of Learning (COL) (n.d.), available at: <https://www.col.org/> (Accessed 30 October 2025).

EUCLID (university) (n.d.), available at: <https://www.euclid.int/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

European Schools (n.d.), available at: <https://www.eursc.eu/fr> (Accessed 30 October 2025).

European University Institute (n.d.), available at: <https://www.eui.eu/en/home> (Accessed 30 October 2025).

IHE Delft Institute for Water Education (n.d.), available at: <https://www.un-ihe.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Bureau of Education IBE, now a part of UNESCO (n.d.), available at: <https://www.ibe.unesco.org/en.html> (Accessed 30 October 2025).

International Institute for the Unification of Private Law (n.d.), available at: <https://www.unidroit.org/> (Accessed 30 October 2025).

United Nations University (UNU) (n.d.), available at: <https://unu.edu/> (Accessed 30 October 2025).

University for Peace (UPEACE) (n.d.), available at: <https://upeace.org/> (Accessed 30 October 2025).

World Maritime University (WMU/IMO) (n.d.), available at: <https://www.wmu.se/> (Accessed 30 October 2025).

Law enforcement cooperation:

International Criminal Court (ICC) (n.d.), available at: <https://www.icc-cpi.int/> (Accessed 30 October 2025).

International Criminal Police Organization (Interpol) (n.d.), available at: <https://www.interpol.int/> (Accessed 30 October 2025).

Permanent Court of Arbitration (PCA) (n.d.), available at: <https://pca-cpa.org/> (Accessed 30 October 2025).

Transport:

Intergovernmental Organisation for International Carriage by Rail (OTIF) (n.d.),

available at: <https://otif.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

Organization for Cooperation of Railways (OSJD or OSShD) (n.d.), available at:

<https://en.osjd.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Civil Aviation Organization (n.d.), available at:

<https://www.icao.int/Pages/default.aspx> (Accessed 30 October 2025).

TRACECA (n.d.), available at: <https://traceca-org.org/en/home/> (Accessed 30 October 2025).

Southeast Europe Transport Community (n.d.), available at:

International Transport Forum (ITF) (n.d.), available at: <https://www.itf-oecd.org/> (Accessed 30 October 2025).

Humanitarian organizations:

International Cospas-Sarsat Programme (n.d.), available at: <https://www.cospas-sarsat.int/en/> (Accessed 30 October 2025).

United Nations Disaster Mitigation & Relief Organization (UNDMRO) (n.d.), available at: <https://undmro.org/> (Accessed 30 October 2025).

Environmental organizations:

Agreement on the Conservation of Albatrosses and Petrels (ACAP) (n.d.), available at: <https://www.acap.aq/> (Accessed 30 October 2025).

The Forum of Ministers of Environment of Latin America and the Caribbean (n.d.), available at: <https://www.unep.org/regions/latin-america-and-caribbean/forum-ministers-environment-latin-america-and-caribbean> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Global Biodiversity Information Facility (GBIF) (n.d.), available at: <https://www.gbif.org/> (Accessed 30 October 2025).

Global Environment Facility (GEF) (n.d.), available at: <https://www.thegef.org/> (Accessed 30 October 2025).

Global Green Growth Institute (GGGI) (n.d.), available at: <https://gggi.org/> (Accessed 30 October 2025).

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (n.d.), available at: <https://www.ipcc.ch/> (Accessed 30 October 2025).

The International Union for Conservation of Nature (IUCN) (n.d.), available at: <https://iucn.org/> (Accessed 30 October 2025).

Partnerships in Environmental Management for the Seas of East Asia (PEMSEA) (n.d.), available at:

UN Alliance for Sustainable Development Goals (UNASDG) (n.d.), available at: <https://www.unasdg.org/> (Accessed 30 October 2025).

United Nations Environment Programme (UNEP) (n.d.), available at: <https://www.unep.org/> (Accessed 30 October 2025).

Green Climate Fund (GCF) (n.d.), available at: <https://www.greenclimate.fund/>.

Arms control:

Conference on Disarmament (n.d.), available at: <https://disarmament.unoda.org/conference-on-disarmament/> (Accessed 30 October 2025).

Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons (OPCW) (n.d.), available at: <https://www.opcw.org/> (Accessed 30 October 2025).

Preparatory Commission for the Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization (CTBTO) (n.d.), available at: <https://www.ctbto.org/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

Wassenaar Arrangement (n.d.), available at: <https://www.wassenaar.org/> (Accessed 30 October 2025).

Nuclear Suppliers Group (NSG) (n.d.), available at: <https://www.nuclearsuppliersgroup.org/index.php/en/> (Accessed 30 October 2025).

Australia Group (AG) (n.d.), available at: <https://www.dfat.gov.au/publications/minisite/theaustraliagroupnet/site/en/index.html> (Accessed 30 October 2025).

Missile Technology Control Regime (MTCR), available at: <https://www.mtcr.info/en> (Accessed 30 October 2025).

Energy organizations:

Multi-sector organizations:

International Energy Agency (n.d.), available at: <https://www.iea.org/> (Accessed 30 October 2025).

Energy Charter (n.d.), available at: <https://www.energycharter.org/> (Accessed 30 October 2025).

Energy Community (n.d.), available at: <https://www.energy-community.org/> (Accessed 30 October 2025).

United Nations Industrial Development Organization (UNIDO) (n.d.), available at: <https://www.unido.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA) (n.d.), available at: <https://iiasa.ac.at/> (Accessed 30 October 2025).

International Energy Forum (IEF) (n.d.), available at: <https://www.ief.org/> (Accessed 30 October 2025).

Nuclear power organizations:

European Atomic Energy Community (n.d.), available at:

International Atomic Energy Agency (n.d.), available at: <https://www.iaea.org/>
(Accessed 30 October 2025).

International Centre for Synchrotron-Light for Experimental Science Applications in the Middle East (n.d.), available at: <https://www.sesame.org.jo/>
(Accessed 30 October 2025).

Korean Peninsula Energy Development Organization (n.d.), available at:
<http://www.kedo.org/> (Accessed 30 October 2025).

Nuclear Energy Agency (n.d.), available at: <https://www.oecd-nea.org/> (Accessed 30 October 2025).

United Nations Atomic Energy Commission (n.d.), available at:
<https://www.un.org/en/global-issues/atomic-energy> (Accessed 30 October 2025).

World Association of Nuclear Operators (n.d.), available at: <https://www.wano.info/>
(Accessed 30 October 2025).

Sustainable energy organizations:

International Renewable Energy Agency (IRENA) (n.d.), available at:
<https://www.irena.org/> (Accessed 30 October 2025).

Sustainable Energy for All (SE4ALL) (n.d.), available at: <https://www.seforall.org/>
(Accessed 30 October 2025).

Renewable Energy and Energy Efficiency Partnership (REEEP) (n.d.), available
at: <https://www.irena.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Solar Alliance (n.d.), available at: <https://isolaralliance.org/> (Accessed 30 October 2025).

Digital organizations:

Packet Clearing House (PCH) (n.d.), available at: <https://www.pch.net/> (Accessed 30 October 2025).

Digital 9 (D9) (n.d.), available at: <https://www.leadingdigitalgovs.org/> (Accessed 30 October 2025).

Ideological and political groupings:

Quadrilateral Security Dialogue (QSD) (n.d.), available at: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF11678> (Accessed 30 October 2025).

Non-Aligned Movement (n.d.), available at:

Group of Seven (G7) (n.d.), available at:

Group of 15 (G-15) (n.d.), available at:

Group of 77 (G-77) (n.d.), available at: <https://www.g77.org/> (Accessed 30 October 2025).

Group of 24 (G24) (n.d.), available at: <https://g24.org/> (Accessed 30 October 2025).

G20 (n.d.), available at: <https://www.g20.org/pt-br> (Accessed 30 October 2025).

Alliance of Small Island States (AOSIS) (n.d.), available at: <https://www.aosis.org/> (Accessed 30 October 2025).

BRICS (Brazil, Russia, India, China, South Africa) (n.d.), available at: <https://infobrics.org/> (Accessed 30 October 2025).

Bolivarian Alliance for the Americas (ALBA) (n.d.), available at: <https://www.albatcp.org/en/> (Accessed 30 October 2025).

Association of World Election Bodies (AWEB) (n.d.), available at: <https://www.aweb.org/eng/main.do> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

New Agenda Coalition (n.d.), available at: <https://www.nti.org/education-center/treaties-and-regimes/new-agenda-coalition/> (Accessed 30 October 2025).

Non-Proliferation and Disarmament Initiative (n.d.), available at: <https://www.nti.org/education-center/treaties-and-regimes/non-proliferation-and-disarmament-initiative-npdi/> (Accessed 30 October 2025).

Western European and Others Group (n.d.), available at:

Advisory Centre on World Trade Organization Law (n.d.), available at: <https://www.acwl.ch/> (Accessed 30 October 2025).

International Centre for Genetic Engineering and Biotechnology (n.d.), available at: <https://www.icgeb.org/> (Accessed 30 October 2025).

International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA) (n.d.), available at: <https://www.idea.int/> (Accessed 30 October 2025).

Partners in Population and Development (n.d.), available at: <https://www.partners-popdev.org/> (Accessed 30 October 2025).

South Centre (n.d.), available at: <https://www.southcentre.org/> (Accessed 30 October 2025).

SKA Observatory (SKAO) (n.d.), available at: <https://www.skao.int/en> (Accessed 30 October 2025).

World Organisation for Animal Health (n.d.), available at: <https://www.woah.org/en/home/> (Accessed 30 October 2025).

Forum for India-Pacific Islands cooperation (FIPIC) (n.d.), available at: https://www.ficci.in/api/event_details/22535 (Accessed 30 October 2025).

U-Report (n.d.), available on the website: <https://ureport.in/> (Accessed 30 October 2025).

International Center for Promotion of Enterprises (ICPE) (n.d.), available at: <https://icpe.int/> (Accessed 30 October 2025).

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

World Nuclear Association (2022). *Chernobyl Accident 1986*. Available at: <https://www.world-nuclear.org/information-library/safety-and-security/safety-of-plants/chernobyl-accident.aspx> (Accessed 8 October 2025).

Γ Πρωτόκολλα

Madrid Protocol, (1991). *Protocol on Environmental Protection to the Antarctic Treaty*. (online) Available at: <https://www.ats.aq/e/protocol.html> (Accessed 9 October 2025).

Δ Συνθήκες

CCAMLR, (1980). *Convention on the Conservation of Antarctic Marine Living Resources*. (online) Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources. Available at: <https://www.ccamlr.org> (Accessed 9 October 2025).

CCAS, (1972). *Convention for the Conservation of Antarctic Seals*. (online) Available at: <https://www.ats.aq/e/epccas.htm> (Accessed 9 October 2025).

United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS) (1982). *United Nations Convention on the Law of the Sea*. United Nations, Montego Bay.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αλατάς, Ν. (2018). *Ευρωπαϊκός Οργανισμός Αμυνας: Το Παρελθόν, το Παρόν, το Μέλλον*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών.

Αλατάς, Ν. (2019). *ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ & ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ: Οι ρόλοι, η σχέση και η δεκαετία του 1980*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών.

Αλατάς, Ν. (2023α). *Βιώσιμη Ανάπτυξη: η πρόκληση της Κίνας*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών.

Αλατάς, Ν. (2023β). *Ελληνοτουρκικές Σχέσεις: Προς ένα νέο Υπόδειγμα Συνεννόησης – Συνεργασίας – Συνανάπτυξης*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών.

Αλατάς, Ν. (2025). *Από το Βαλκανικό Σύμφωνο του 1934 στη Balkan Magna Carta του 21^{ου} αιώνα*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών.

Baldwin, R. & Wyplosz, C. (2017). *Τα οικονομικά της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης*. (Ε' έκδ.). Κ. Ι. Καρφάκης (επιμ.). (Γ. Π. Ψαθή, μεταφρ.). Θεσσαλονίκη: Τζιόλα (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2015).

Baylis, J. & Smith, St. & Owens, P. (2024). *Η Παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Πολιτικής: Μια Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις*. (08^η έκδ.). Δ. Ασημακοπούλου (επιμ.). (Ε. Κοτσυφού μεταφρ.). Αθήνα: Επίκεντρο. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2020).

Berend, I. T. (2009). *Οικονομική Ιστορία του Ευρωπαϊκού 20ού Αιώνα: Τα οικονομικά καθεστώτα από το Laissez-Faire στην Παγκοσμιοποίηση*. Θ. Βασιλείου (επιμ.). (Θ. Βασιλείου μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2006).

Berstein, S. & Milza P. (1997α). *Ιστορία της Ευρώπης 1: Από τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στα Ευρωπαϊκά Κράτη 5ος – 18ος Αιώνας*. Α. Σπυράκου – Κ. Λιβιεράτος (επιμ.). (Α.Κ. Δημητρακόπουλος, μεταφρ.). Αθήνα: Αλεξάνδρεια (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1994).

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Berstein, S. & Milza P. (1997β).** *Ιστορία της Ευρώπης 2: Η Ευρωπαϊκή Συμφωνία και η Ευρώπη των Εθνών 1815-1919.* Κ. Λιβιεράτος (επιμ.). (Α.Κ. Δημητρακόπουλος, μεταφρ.). Αθήνα: Αλεξάνδρεια (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1992).
- Berstein, S. & Milza P. (1997γ).** *Ιστορία της Ευρώπης 3: Διάσπαση και Ανοικοδόμηση της Ευρώπης: 1919 έως Σήμερα.* (Μ. Κοκολάκης, μεταφρ.). Αθήνα: Αλεξάνδρεια (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1992).
- Γκόρτσος, Χρ. Βλ. (2014).** *Εισαγωγή στο Δίκαιο της Οικονομικής & Νομισματικής Ένωσης: Γενικό Μέρος Ιστορική Διάσταση & Θεσμικές Διατάξεις.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Γκόφας, Α. & Τζιφάκης, Ν. (2017).** *Θεωρητικές Προβολές στη Διεθνή Πολιτική: Η Σινο-Αμερικανική Πρόκληση.* Αθήνα: Πεδίο.
- Cohn, Th. C. (2009).** *Διεθνής Πολιτική Οικονομία: Θεωρία και πράξη.* (4^η εκδ.). Θ. Βασιλείου (επιμ.). (Ν. Λούντος, μεταφρ.) Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2000).
- De Grauwe, P. (2018).** *Οικονομική της Νομισματικής Ένωσης.* (Ι' έκδ.). Θ. Πελαγίδης (επιμ.). (Γ. Ν. Νέζης, μεταφρ.). Αθήνα: Παπαζήση (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2014).
- Δημαδάμα, Ζ. (2021).** *Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη: Η Ενσωμάτωση των 17 Στόχων του ΟΗΕ – Οικονομικές και Περιβαλλοντικές Διαστάσεις.* Αθήνα: Παπαζήση.
- Δούση, Ε. (2014).** *Η Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση σε κρίση, Ρίο +20: Υποσχέσεις με Αβέβαιη Εφαρμογή.* Αθήνα: Παπαζήσης.
- Eichengreen, B. (2013).** *Η Ευρωπαϊκή Οικονομία μετά το 1945.* Δ. Παπαδάτος & Π. Φραντζής (επιμ.). (Ευ. Παγουλάτου μεταφρ.). Αθήνα: Αλεξάνδρεια. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2007).
- Ζαχαριάδη – Σούρα, Α. (2004).** *Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί: Με Ιδιαίτερη και Εκτεταμένη Αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση.* (2^η εκδ.). Αθήνα: Σταμούλη Α.Ε.

- Gilpin, R. (2004).** *Παγκόσμια πολιτική οικονομία: Η διεθνής οικονομική τάξη.* (3^η εκδ.). Η. Κουσκουβέλης & Τ. Μαστρογιάννης (επιμ.). (Η. Στροϊκού μεταφρ.). Αθήνα: Ποιότητα. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2001).
- Hague, R. & Harrop, M. & McCormick, J. (2020).** *Συγκριτική Πολιτική και Διακυβέρνηση.* (3^η εκδ.). Γ. Παγουλάτος & Ι. Παπαγεωργίου (επιμ.). (Γ. Χρηστίδης μεταφρ.). Αθήνα: Κριτική. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2019).
- Heilbroner, R.L. (2000).** *Οι φιλόσοφοι του οικονομικού κόσμου: Η ζωή και οι ιδέες τους.* (7^η αναθεωρημένη εκδ.). Θ. Μανιάτης (επιμ.). (Ν. Λιγγρή, Β. Λιγγρή, Κλ. Παπαμιχαήλ, μεταφρ.). Αθήνα: Κριτική – Επιστημονική Βιβλιοθήκη. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1953).
- Heywood, A. (2014).** *Εισαγωγή στην Πολιτική.* (4^η εκδ.). Ε. Κοτσοφού (επιμ.). (Γ. Μεταξάς μεταφρ.). Αθήνα: Επίκεντρο. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2013).
- Ηρακλείδης, Α. (2005).** *Διεθνής Κοινωνία: Ιστορία, Δίκαιο, Θεσμοί, Διαχείριση Ενοπλης Βίας Μία Εισαγωγή.* Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Jackson, R. & Sørensen, G. (2006).** *Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η σύγχρονη συζήτηση.* Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Χ. Κωνσταντινίδης, μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2003).
- Jones, R.W. & Woods, N. & Willetts, P. & Wheeler, N.J. & Watson, M. & Vogler, J. &... Acharya, A. (2013).** *Η παγκοσμιοποίηση της διεθνούς πολιτικής: Μια εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις.* (5^η εκδ.). J. Baylis & St. Smith & P. Owens (επιμ.), Δ. Ασημακοπούλου (επιμ. ελληνικής εκδ.). (Ε. Ψευτέλη – Ε. Κοτσοφού, μεταφρ.). Αθήνα: Επίκεντρο. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2007).
- Καλτσώνης, Δ. (2019).** *Το Κράτος στην Κίνα: 1949-2019.* Αθήνα: Τόπος (Μοτίβο Εκδοτική).
- Kissinger, H. (1995).** *Διπλωματία.* Α. Αλαβάνου (επιμ.). (Γ. Κοβαλενκο, μεταφρ.). Αθήνα: Α. Α. Λιβάνη. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1994).

- Kissinger, H. (2014).** *Παγκόσμια Τάξη: Σκέψεις γύρω από το Χαρακτήρα των Εθνών και την Πορεία της Ιστορίας*. Δ. Γιανναρούδη (επιμ.). (Χρ. Καψάλης, μεταφρ.). Αθήνα: Α. Α. Λιβάνη.
- Κοτζιάς, Ν. (2020).** *Η Λογική της Λύσης: Πολιτική Θεωρία και Πρακτική στις Διεθνείς Σχέσεις – Αλήθειες για το Μακεδονικό και τη Διαπραγμάτευση*. Αθήνα: GUTENBERG.
- Krugman, P.R. & Obstfeld, M. & Melitz, M.J. (2016).** *Διεθνής οικονομική: Θεωρία και πολιτική*. (4^η εκδ.). Ν. Κωστελέτου (επιμ.). (Γ. Λαουντάρης, Γ. Δουλφής, Στ. Πανταζίδης, μεταφρ.) Αθήνα: Κριτική. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1995).
- Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. & Τσάλτας, Γρ. (2011).** *Η Γεωγραφία στις Διεθνείς Σπουδές: Μία Γεωγραφική Προσέγγιση της Σύγχρονης Διεθνούς Κοινότητας*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Μαυρογένης, Στ. & Μπούρτζης, Τ. & Ροδοθεάτος, Γ. (2017).** *Περιβάλλον: Διεθνής Προστασία – Πολιτική – Δίκαιο – Θεσμοί*. (Β' έκδ.). Γρ. Τσάλτας (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Μπρεδήμας, Α. & Γουργουρίνης, Α. (2018).** *Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Το Δίκαιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου*. (2^η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μούσης, Ν. (2018).** *Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, οικονομία, πολιτική*. (16^η εκδ.). Αθήνα: Παπαζήση.
- Nugent, N. (2009).** *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές*. (Β' έκδ.). Μ. Μενδρινού (επιμ.). (Ι. Τσολακίδου Μέρη Ι,ΙΙ,ΙΙΙ και V – Α. Τριανταφύλλου Μέρος IV, μεταφρ.). Αθήνα: Σαββάλας (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2006).
- Οικονομίδης, Κ. Π. (1990).** *Δημόσιο διεθνές δίκαιο*. Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- Παπάζογλου, Χρ. Ε. (2014).** *Εισαγωγή στη Διεθνή Οικονομική*. (2^η εκδ.). Αθήνα: Τσότρας.

- Παπασωτηρίου, Χ. (2013).** *Η Κίνα: Από την Ουράνια Αυτοκρατορία στην Ανερχόμενη Υπερδύναμη του 21ου Αιώνα*. Αθήνα: Ποιότητα.
- Παπασωτηρίου, Χ. (2018).** *Η Αμερικανική Πολιτική από τον Φράνκλιν Ρούζβελτ στον Ντόναλντ Τραμπ*. Αθήνα: Ποιότητα.
- Ραυτόπουλος, Ε. (2014α).** *Διαδρομή, θεωρία και γλώσσα του διεθνούς δικαίου: «Αντικειμενισμός» ή Διεθνές Κοινό Συμφέρον*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ραυτόπουλος, Ε. (2014β).** *Διεθνείς διαπραγματεύσεις: Θεωρία και Τεχνική Οικοδόμησης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ρούκουνας, Ε. (2021).** *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. (4η εκδ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ρουμελιώτης, Π. Β. (2006).** *Παγκόσμια Οικονομική Διακυβέρνηση*. Αθήνα: Λιβάνη.
- Σαρηγιαννίδης, Μ. & Νάσκου-Περράκη, Π. & Αντωνόπουλος, Κ. (2019).** *Διεθνείς Οργανισμοί*. (2^η εκδ.). Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Screpanti, E. & Zamagni, St. (2004).** *Η Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης*. Ν. Θεοχαράκης (επιμ.). (Αντρ. Σακκά μεταφρ.). Αθήνα: ΤΥΠΩΘΗΤΩ. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1993).
- Sørensen, G. & Møller, J. & Jackson, R. (2023).** *Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων: Η Σύγχρονη Συζήτηση*. Π. Τσάκωνας (επιμ.). (Μ. Βρεττού & Χ. Κωνσταντινίδης μεταφρ.). Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2022).
- Στεφάνου, Κ. & Γκόρτσος, Χρ. Β. (2006).** *Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Τάσσης, Σπ. & Μήτρου, Α. & Κωστή, Ηλ. & Καρκατζούνης, Β. & Βόρρας, Απ. (2023).** *Μπορεί ο Αλγόριθμος... να είναι ηθικός, να είναι δίκαιος, να είναι διαφανής, να δικάζει και να διοικεί*; Α. Μήτρου (επιμ.). Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Τούντα – Φεργάδη, Α. (2003).** *Ηγετικές Μορφές του Μεσοπολέμου και Εξωτερική Πολιτική*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

- Τούντα – Φεργάδη, Α. (2005).** *Θέματα Ελληνικής Διπλωματικής Ιστορίας: 1912-1941.* Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Τούντα – Φεργάδη, Α. (2007).** «εικόνες» από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο: Μία ιστορική προσέγγιση. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Τούντα – Φεργάδη, Α. (2013).** *Η Εξωτερική Πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων στο Μεσοπόλεμο.* (4^η εκδ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- Τσάλτας, Γρ. (2010).** *Αναπτυξιακό Φαινόμενο & Τρίτος Κόσμος: Πολιτικές & Διεθνές Δίκαιο της Ανάπτυξης.* Αθήνα: Παπαζήση.
- Τσιλώνης, Β. & Τζιβάρας, Ι. & Τζεβελέκος, Β. & Συρίγος, Α. & Σκουτέρης, Θ. & Σαρηγιαννίδης, Η. &... Αντωνόπουλος, Κ. (2022).** *Το Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας.* Κ. Αντωνόπουλος & Κ. Μαγκλιβέρας (επιμ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Τσουλφίδης, Α. (2018).** *Ιστορία οικονομικής θεωρίας και πολιτικής.* (2η εκδ.). Αθήνα: Τζιόλα.
- Van Evera, St. (2010).** *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Πολιτικής Επιστήμης.* (6^η έκδ.). Ε. Συλογίδου (επιμ.). (Η. Ι. Κουσκουβέλης μεταφρ.). Αθήνα: Ποιότητα. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1997).
- Φαραντούρης, Ν. Ε. & Τσιώνα, Α. Χ. & Σκουλίκης, Α. & Ροδόπουλος, Μ. & Ρηγάκου, Σ. & Περάκης, Μ. &... Αγραπίδη, Β. – Γρ. (2012).** *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ: Κατ' άρθρο ερμηνεία.* Β. Χριστιανός (επιμ.). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Franceschini, I. & Loubere, N. (2024).** *Η Παγκόσμια Κίνα ως Μέθοδος.* Κ. Τσιμώνης (επιμ.). (Μ. Κατσιμίτσης μεταφρ.). Αθήνα: Ευρασία. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 2022).
- Χατζηβασιλείου, Ευ. (2018).** *Εισαγωγή στην ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου.* (13^η εκδ.). Αθήνα: Πατάκη.
- Χουλιάρης, Α. & Χρυσόχου, Δ. & Χειλά, Ει. & Φραγκονικολόπουλος, Χρ. & Φίλης, Κ. & Υφαντής, Κ. &... Αρβανιτόπουλος, Κ. (2020).** Ένας Αιώνας Διεθνών

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

Σχέσεων 1919-2019. Α. Γκόφας & Γ. Ευαγγελόπουλος & Μ. Κοππά (επιμ.). Αθήνα: Πεδίο.

Χριστοδουλίδης, Θ. (2004). *Διπλωματική Ιστορία Τριών Αιώνων τόμος δεύτερος: Από τη Βιέννη στις Βερσαλλίες 1815 – 1919.* (4^η εκδ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

Χριστοδουλίδης, Θ. - Αι. (2015). *Δομή και λειτουργία των διεθνών οργανισμών.* Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλα Ε.Ε.

Χρυσόχοου, Δ. (2010). *Οργανωμένη πολλαπλότητα: Το μωσαϊκό της διεθνούς συμβίωσης.* Αθήνα: ΠΑΠΑΖΗΣΗ.

Χρυσόχοου, Δ. Ν. & Φραγκονικολόπουλος, Χρ. & Υφαντής, Κ. & Τσινισιζέλης, Μ. Ι. & Τσαρδανίδης, Χ. & Τσάκωνας, Π. Ι. &... Γαλαριώτης, Ι. Φ. (2010). *Κατευθύνσεις στη Μελέτη των Διεθνών Σχέσεων.* Κ. Λάβδας & Δ. Κ. Ξενάκης & Δ. Ν. Χρυσόχοου (επιμ.). Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

Ξενόγλωσση.

Abbott, K.W. & Genschel, P. & Snidal, D. & Zangl, B. (eds.) (2015). *International Organizations as Orchestrators*. Cambridge University Press.

Acemoglu, D. & Robinson, J. A. (2012). *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*. New York City: Crown Currency.

Acharya, A. (2016). INTRODUCTION: Advancing Global IR: Challenges, Contentions, and Contributions. *International Studies Review*, 18(1), 4–15. <http://www.jstor.org/stable/24758334>.

African Union, (2002). *Constitutive Act of the African Union*. Addis Ababa: African Union.

African Union, (2025). *Regional Economic Communities (RECs)*. [online] Available at: <https://au.int/en/recs> [Accessed 9 Oct. 2025].

Agnolin, P., Colantone, I., & Stanig, P. (2024). In Search of the Causes of the Globalization Backlash: Methodological Considerations on Post-Treatment Bias. *Fondazione Eni Enrico Mattei (FEEM)*. <http://www.jstor.org/stable/resrep65350>.

Akhtar, S. (2020). Regional Cooperation through Connectivity: Lessons for South Asia and Pakistan. In S. S. Aneel, U. T. Haroon, & I. Niazi (Eds.), *Corridors of Knowledge for Peace and Development* (pp. 13–16). Sustainable Development Policy Institute. <http://www.jstor.org/stable/resrep24374.9>.

Allison, G. T. (2017). Destined for War? *The National Interest*, 149, 9–21. <https://www.jstor.org/stable/26557386>.

Alvarez, P. A. (2002). Understanding Globalization. *The History Teacher*, 35(2), 261–266. <https://doi.org/10.2307/3054182>.

Amin, S. (1976). *Unequal Development: An Essay on the Social Formations of Peripheral Capitalism*. New York: Monthly Review Press.

Anbumozhi, V., & Kalirajan, K. (2020). South Asia's Economic Integration with East Asia: An Exploratory Analysis with a Focus on India. *Journal of Economic Integration*, 35(1), 91–110. <https://www.jstor.org/stable/26891715>.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Arab Maghreb Union (AMU), (1989).** *Treaty Instituting the Arab Maghreb Union*. Marrakech: AMU Secretariat.
- Arctic Council (2021).** *Arctic Council Strategic Plan 2021–2030*. Tromsø: Arctic Council Secretariat.
- Arrighi, G. (2001).** Braudel, Capitalism, and the New Economic Sociology. *Review (Fernand Braudel Center)*, 24(1), 107–123. <http://www.jstor.org/stable/40237257>.
- Arrighi, G. (2007).** *Adam Smith in Beijing: Lineages of the Twenty-First Century*. London: Verso.
- Armed Conflict Location & Event Data Project. (2025a).** *Regional Overview Africa: January 2025*. Armed Conflict Location & Event Data Project. <http://www.jstor.org/stable/resrep65983>.
- Armed Conflict Location & Event Data Project. (2025b).** *Regional Overview Europe and Central Asia: February 2025*. Armed Conflict Location & Event Data Project. <http://www.jstor.org/stable/resrep67315>.
- Armed Conflict Location & Event Data Project. (2025c).** *Regional Overview Latin America and the Caribbean: January 2025*. Armed Conflict Location & Event Data Project. <http://www.jstor.org/stable/resrep65984>.
- Armed Conflict Location & Event Data Project. (2025d).** *Regional Overview Middle East: January 2025*. Armed Conflict Location & Event Data Project. <http://www.jstor.org/stable/resrep65985>.
- Babić, M. (2023).** Conclusion: states, markets and the future of globalization. In *The Rise of State Capital: Transforming Markets and International Politics* (pp. 133–148). Agenda Publishing. <https://doi.org/10.2307/jj.2809007.11>.
- Baldwin, R. (1997).** ‘The Causes of Regionalism’, *The World Economy*, 20(7), pp. 865–888.
- Baldwin, R. (2016).** *The Great Convergence: Information Technology and the New Globalization*. Harvard University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv24w655w>.

- Baldwin, R. (2019).** *The Globotics Upheaval: Globalization, Robotics, and the Future of Work*. New York: Oxford University Press.
- Barkin, J. S. (2003).** Realist Constructivism. *International Studies Review*, 5(3), 325–342. <http://www.jstor.org/stable/3186573>.
- BARNETT, M., & FINNEMORE, M. (2004).** *Rules for the World: International Organizations in Global Politics*. Cornell University Press. <http://www.jstor.org/stable/10.7591/j.ctt7z7mx>.
- Baumeister, C. & Peersman, G. (2013).** ‘Time-varying effects of oil supply shocks on the US economy’, *American Economic Journal: Macroeconomics*, 5(4), pp. 1–28.
- Beck, U. (1992).** *Risk Society: Towards a New Modernity*. London: Sage.
- Bellman, H. S. & Podziba, S. L. (2016).** DISPUTE RESOLUTION: PUBLIC POLICY MEDIATION: BEST PRACTICES. *GPSolo*, 33(3), 72–73. <http://www.jstor.org/stable/44736916>.
- Bernanke, B.S. (1983).** 'Nonmonetary effects of the financial crisis in the propagation of the Great Depression', *American Economic Review*, 73(3), pp. 257–276.
- Blaikie, N. (2010).** *Designing Social Research: The Logic of Anticipation*. Cambridge: Polity Press.
- Bodle, W. (1989).** The “Myth of the Middle Colonies” Reconsidered: The Process of Regionalization in Early America. *The Pennsylvania Magazine of History and Biography*, 113(4), 527–548. <http://www.jstor.org/stable/20092405>.
- Boomgaard, P., & Hart, M. 't. (2010).** Globalization, Environmental Change, and Social History: An Introduction. *International Review of Social History*, 55, 1–26. <http://www.jstor.org/stable/26405416>.
- Bostrom, N. (2014).** *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies*. Oxford: Oxford University Press.
- Breslin, S. & Higgott, R., (2000).** Studying regions: Learning from the old, constructing the new. *New Political Economy*, 5(3), pp. 333–352.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Bridge, F.R. & Bullen, R. (1980).** *The Great Powers and the European States System 1814–1914*. London: Longman.
- Bromley, S. (1991).** *American Hegemony and World Oil: The Industry, the State System and the World Economy*. Cambridge: Polity Press.
- Brynjolfsson, E. & McAfee, A., (2014).** *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. New York: W. W. Norton & Company.
- Brynjolfsson, E. & McAfee, A. (2017).** *Machine, Platform, Crowd: Harnessing Our Digital Future*. New York: W. W. Norton & Company.
- Buhari, D. (2023).** The Myth of Deglobalization: Definitional and Methodological Issues. In M. B. Steger, R. Benedikter, H. Pechlaner, & I. Kofler (Eds.), *Globalization: Past, Present, Future* (1st ed., pp. 74–89). University of California Press. <http://www.jstor.org/stable/jj.7794627.9>.
- Byers, M. (2013).** *International Law and the Arctic*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Callahan, W. A. (2016).** China’s “Asia Dream”: The Belt Road Initiative and the new regional order: The Belt Road Initiative and the new regional order. *Asian Journal of Comparative Politics*, 1(3), 226-243.
- Canyon, D., & Watson, V. B. (2020).** *THE POST-COVID19 WORLD: GLOBALIZATION WITH DIFFERENT CHARACTERISTICS*. Daniel K. Inouye Asia-Pacific Center for Security Studies. <http://www.jstor.org/stable/resrep24857>.
- Capling, A., & Nossal, K. R. (2009).** The Contradictions of Regionalism in North America. *Review of International Studies*, 35, 147–167. <http://www.jstor.org/stable/20542781>.
- Carlsnaes, W., & Risse, T., & Simmons, B. A. (2013).** *Handbook of international relations*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications Ltd, <https://doi.org/10.4135/9781446247587>.
- Castells, M., (1996).** *The Rise of the Network Society*. Oxford: Blackwell.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Castells, M. (2005).** Global Governance and Global Politics. *PS: Political Science and Politics*, 38(1), 9–16. <http://www.jstor.org/stable/30044215>.
- CDC. (2021).** *Understanding mRNA COVID-19 Vaccines*.
- Cerny, P. G. (1996).** Globalization and Other Stories: The Search for a New Paradigm for International Relations. *International Journal*, 51(4), 617–637. <https://doi.org/10.2307/40203151>.
- Chase-Dunn, C. (1998).** *Global Formation: Structures of the World-Economy*. Lanham: Rowman & Littlefield.
- Chen, X. (2023).** Corridorizing Regional Globalization: The Reach and Impact of the China-Centric Rail-Led Geoeconomic Pathways across Europe and Asia. In M. B. Steger, R. Benedikter, H. Pechlaner, & I. Kofler (Eds.), *Globalization: Past, Present, Future* (1st ed., pp. 145–160). University of California Press. <http://www.jstor.org/stable/jj.7794627.13>.
- CHOUDHARY, A. (2016).** Personality, Cognition And International Negotiations: THE CASE OF THE SIMLA AGREEMENT. *World Affairs: The Journal of International Issues*, 20(3), 82–95. <https://www.jstor.org/stable/48505295>.
- Chouliaraki, L. & Fairclough, N. (1999).** *Discourse in Late Modernity: Rethinking Critical Discourse Analysis*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Ciută, F. (2008).** “Region? Why Region? Security, Hermeneutics, and the Making of the Black Sea Region,” *Geopolitics* 13, no.1: 120–147.
- Cohn, Th., H. & Hira, A. (2021).** *Global Political Economy: Theory and Practice*. (8th ed.). New York: Routledge.
- Craig, G.A. (1978).** *Germany 1866–1945*. Oxford: Oxford University Press.
- Dangerfield, M., (2008).** *The Visegrad Group in the Expanded European Union: From Preaccession to Postaccession Cooperation*. *East European Politics and Societies*, 26(4), pp.838–862.
- DANIEL, R., & NAGAR, D. (2014a).** The African Union, the European Union, and the Role of Visionaries in Region-Building. In *REGION-BUILDING AND Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης*

- REGIONAL INTEGRATION IN AFRICA* (pp. 36–39). Centre for Conflict Resolution. <http://www.jstor.org/stable/resrep05162.12>.
- Daniel, R., & Nagar, D. (2014b).** *REGION-BUILDING AND REGIONAL INTEGRATION IN AFRICA* (A. Adebajo, Ed.). Centre for Conflict Resolution. <http://www.jstor.org/stable/resrep05116>.
- DANIEL, R., & NAGAR, D. (2014c).** Region-Building in West and Central Africa. In *REGION-BUILDING AND REGIONAL INTEGRATION IN AFRICA* (pp. 24–27). Centre for Conflict Resolution. <http://www.jstor.org/stable/resrep05162.9>.
- DANIEL, R., & NAGAR, D. (2014d).** Region-Building in Southern and Eastern Africa. In *REGION-BUILDING AND REGIONAL INTEGRATION IN AFRICA* (pp. 20–23). Centre for Conflict Resolution. <http://www.jstor.org/stable/resrep05162.8>.
- DANIEL, R., & NAGAR, D. (2014e).** Regionalism, Cross-Border Interactions, and Developmental States. In *REGION-BUILDING AND REGIONAL INTEGRATION IN AFRICA* (pp. 15–19). Centre for Conflict Resolution. <http://www.jstor.org/stable/resrep05162.7>.
- de Beer, P., & Koster, F. (2009).** A borderless world?: Developments in globalization, 1970–2005. In *Sticking Together or Falling Apart?: Solidarity in an Era of Individualization and Globalization* (pp. 101–124). Amsterdam University Press. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt45kd13.8>.
- Dodds, K. (2018).** *Ice: Nature and Culture*. London: Reaktion Books.
- Downie, C. (2017).** International negotiations. In P. DRAHOS (Ed.), *Regulatory Theory: Foundations and applications* (pp. 323–338). ANU Press. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt1q1crtm.28>.
- Doyle, M. W. (1986).** Liberalism and World Politics. *The American Political Science Review*, 80(4), 1151–1169. <https://doi.org/10.2307/1960861>.
- ECOWAS, (1975).** *Treaty of Lagos establishing the Economic Community of West African States*. Lagos: ECOWAS Secretariat.

Eichengreen, B. (1996). *Globalizing Capital: A History of the International Monetary System*. Princeton: Princeton University Press.

England, M., Connor, R., Makarigakis, A., Berretta, C., Kebede, S., Koeppel, S., Kinna, R., De Strasser, L., Zerrath, E., Matus, S. S., Naranjo, L., Sarmanto, N., Llavona, A., Blanco, E., Doria, M., Tori, C., Burg, R., Kang, K. P., Nikolova, A., ... UNESCO. (2024). Regional perspectives. In *Water for prosperity and peace* (pp. 91–111). UNESCO. <http://www.jstor.org/stable/resrep65094.17>.

Eppler, A. (2024). A Contingency-sensitive Theory of Global Change: Practices of Comparing as the Driving Force of Globalization/s. In A. Flüchter, K. Kramer, R. Mertens, & S. Schwandt (Eds.), *Comparing and Change: Orders, Models, Perceptions* (1st ed., pp. 251–276). transcript Verlag. <http://www.jstor.org/stable/jj.13568063.14>.

Ethier, W. J. (1998). Regionalism in a Multilateral World. *Journal of Political Economy*, 106(6), 1214–1245. <https://doi.org/10.1086/250045>.

European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). *Variants of SARS-CoV-2*.

European Commission (2015). *Assessment of the programmes 2015*. Brussels: Brussels.

European Commission, (2021). *Industry 5.0: Towards a sustainable, human-centric and resilient European industry*. [online] Available at: <https://ec.europa.eu/info/news/industry-50-towards-more-sustainable-resilient-and-human-centric-industry-2021> [Accessed 9 Oct. 2025].

Exner-Pirot, H. & Murray, R.W. (2017). ‘Regional order in the Arctic: Negotiated exceptionalism’, *Politics and Governance*, 5(4), pp. 47–64.

Fawcett, L. (2004). *Exploring Regional Domains: A Comparative History of Regionalism*. *International Affairs*, 80(3), 429–446.

Fawcett, L., (2005). *Theories of Regionalism*. In: Fawcett, L. & Hurrell, A. (eds.), *Regionalism in World Politics: Regional Organization and International Order*. Oxford: Oxford University Press.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Fawcett, L. & Hurrell, A. (eds.) (1995).** *Regionalism in World Politics: Regional Organization and International Order*. Oxford: Oxford University Press.
- Findlay, R. & O'Rourke, K. H. (2007).** *Power and Plenty – Trade, War and the World Economy in the Second Millennium (The Princeton Economic History of the Western World)*. New Jersey: Princeton University Press.
- Flynn, D.O. & Giráldez, A., (2004).** *Path Dependence, Time Lags and the Birth of Globalisation: A Critique of O'Rourke and Williamson*. *European Review of Economic History*, 8(1), pp. 81–108.
- Ford Foundation (1997).** *Annual report*. New York: Ford Foundation.
- Frank, A.G., (1998).** *ReOrient: Global Economy in the Asian Age*. Berkeley: University of California Press.
- Frieden, J.A., (2006).** *Global Capitalism: Its Fall and Rise in the Twentieth Century*. New York: W.W. Norton.
- Fry, G., (2005).** 'Pooled regional governance in the Island Pacific: Lessons from history', *Pacific Economic Bulletin*, 20(3), pp. 110–119.
- Fry, G., (2019).** *Framing the Islands: Power and Diplomatic Agency in Pacific Regionalism*. Canberra: ANU Press.
- Galbraith, J.K. (1955).** *The Great Crash 1929*. Boston: Houghton Mifflin.
- Garzón, J. F. (2015).** *Multipolarity and the Future of Regionalism: Latin America and Beyond*. German Institute of Global and Area Studies (GIGA). <http://www.jstor.org/stable/resrep07600>.
- Gereffi, G. (1999).** 'International trade and industrial upgrading in the apparel commodity chain', *Journal of International Economics*, 48(1), pp. 37–70.
- Ghiassy, R. (2021).** The Belt and Road Initiative in South Asia: Regional Impact and the Evolution of Perceptions and Policy Responses. In F. Schneider (Ed.), *Global Perspectives on China's Belt and Road Initiative: Asserting Agency through Regional Connectivity* (pp. 265–290). Amsterdam University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv1dc9k7j.14>.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Ghobakhloo, M. & Iranmanesh, M. & Mubarak, M.F. & Mubarik, M. & Rejeb, A. & Nilashi, M. (2022).** ‘Identifying Industry 5.0 contributions to sustainable development: a strategy roadmap for delivering sustainability values’, *Sustainable Production and Consumption*, 33, pp.716–737.
- Ghobakhloo, M. (2023).** ‘Industry 5.0 implications for inclusive sustainable manufacturing’ (extended analyses / follow-on works). *Policy/Journal syntheses*.
- Giddens, A. (1990).** *The Consequences of Modernity*. Cambridge: Polity Press.
- Gilpin, R. (2001).** *Global Political Economy: Understanding the International Economic Order*. Princeton: Princeton University Press.
- Goldin, I. & Mariathasan, M. (2014).** *The Butterfly Defect: How Globalization Creates Systemic Risks, and What to Do About It*. Princeton: Princeton University Press.
- Guba, E. & Lincoln, Y. (1994).** ‘Competing Paradigms in Qualitative Research’, in Denzin, N. & Lincoln, Y. (eds) *Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks: Sage.
- HAAS, P. M. (2014).** [Review of *Gridlock: Why Global Cooperation is Failing When We Need It Most*, by T. Hale, D. Held, & K. Young]. *Political Science Quarterly*, 129(2), 378–380. <http://www.jstor.org/stable/43828684>.
- Hamilton, J.D. (1983).** ‘Oil and the Macroeconomy since World War II’, *Journal of Political Economy*, 91(2), pp. 228–248.
- Hardy, A. (2016).** New European-Southeast Asian Research on The Region: Conclusions of the SEATIDE Project on “Integration in Southeast Asia, Trajectories of Inclusion, Dynamics of Exclusion.” *Sojourn: Journal of Social Issues in Southeast Asia*, 31(3), 1019–1057. <http://www.jstor.org/stable/44668472>.
- Harrison, R. (2016a).** Track 1: Project Regionalization. In *Toward a Regional Framework for the Middle East: Takeaways from other Regions* (pp. 21–27). Middle East Institute. <http://www.jstor.org/stable/resrep17571.6>.

- Harrison, R. (2016b).** Track 2: Building a Regional Architecture—Three Models. In *Toward a Regional Framework for the Middle East: Takeaways from other Regions* (pp. 28–32). Middle East Institute. <http://www.jstor.org/stable/resrep17571.7>.
- Harvey, D., (2005).** *A Brief History of Neoliberalism*. Oxford: Oxford University Press.
- HAYTAYAN, L. (2025a).** Regional cooperation: The backbone of MENA’s energy transition. In *The Energy Dilemma: Energy Transition and Regional Collaboration in the Middle East and North Africa* (pp. 7–9). Natural Resource Governance Institute. <http://www.jstor.org/stable/resrep67287.6>.
- HAYTAYAN, L. (2025b).** A win-win scenario for the MENA region. In *The Energy Dilemma: Energy Transition and Regional Collaboration in the Middle East and North Africa* (pp. 6–6). Natural Resource Governance Institute. <http://www.jstor.org/stable/resrep67287.5>.
- HAYTAYAN, L. (2025c).** Recommendations for strengthening collaboration on MENA’s energy transition framework. In *The Energy Dilemma: Energy Transition and Regional Collaboration in the Middle East and North Africa* (pp. 12–13). Natural Resource Governance Institute. <http://www.jstor.org/stable/resrep67287.8>.
- Hegarty, D., & Tryon, D. (Eds.). (2013).** Regionalism: Performance and Promise. In *Politics, Development and Security in Oceania* (pp. 179–194). ANU Press. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt2tt18z.22>.
- Heilgendorff, F.-J. (2018).** Conceptualizing Capitalist Globalization. In C. Roldán, D. Brauer, & J. Rohbeck (Eds.), *Philosophy of Globalization* (1st ed., pp. 47–62). De Gruyter. <http://www.jstor.org/stable/j.ctvbkk12k.7>.
- Held, D. & McGrew, A. (2002).** *Globalization/Anti-Globalization: Beyond the Great Divide*. Cambridge: Polity.
- Held, D. & McGrew, A. (2007).** *Globalization Theory: Approaches and Controversies*. Cambridge: Polity Press.

- Held, D. & McGrew, A. & Goldblatt, D. & Perraton, J. (1999).** *Global Transformations: Politics, Economics and Culture*. Stanford: Stanford University Press.
- Herr, R.A. & Bergin, A., (2011).** *Our near abroad: Australia and Pacific islands regionalism*. Canberra: Australian Strategic Policy Institute.
- Hettne, B. (1999).** *Globalization and the New Regionalism: The Second Great Transformation*. London: Macmillan.
- Hettne, B. (2003).** *The New Regionalism Revisited*. In Söderbaum, F. & Shaw, T. (eds), *Theories of New Regionalism*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Hettne, B. (2005).** “Beyond the ‘New’ Regionalism,” *New Political Economy* 10, no. 4 London: Routledge, 543-571.
- Hettne, B. & Söderbaum, F., (2000).** Theorising the rise of regionness. *New Political Economy*, 5(3), pp. 457–473.
- Hicks, D. (1999).** *Final report of the Defense Science Board Task Force on Globalization and Security*. Washington, D.C.: Office of the Under Secretary of Defense for Acquisition, Technology, and Logistics.
- HIRST, P., & THOMPSON, G. (2002).** The Future of Globalization. *Cooperation and Conflict*, 37(3), 247–265. <http://www.jstor.org/stable/45084056>.
- Hopkins, A.G., (2002).** *Globalization in World History*. London: Pimlico.
- Hu, B. & Guo, H. & Zhou, P., & Shi, Z.L. (2021).** Characteristics of SARS-CoV-2 and COVID-19. *Nature Reviews Microbiology*, 19(3), 141–154.
- Hurrell, A. (1995).** *Regionalism in Theoretical Perspective*. In Fawcett, L. & Hurrell, A. (eds), *Regionalism in World Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- IAEA (2006).** *Chernobyl's Legacy: Health, Environmental and Socio-economic Impacts and Recommendations to the Governments of Belarus, the Russian Federation and Ukraine*. Vienna: International Atomic Energy Agency.

- IEA (International Energy Agency) (2004).** *Oil Crises and Climate Challenges: 30 Years of Energy Use in IEA Countries*. Paris: IEA.
- International Monetary Fund (1997).** *World Economic Outlook, May 1997: Globalization: Opportunities and Challenges*. Washington, D.C.: International Monetary Fund.
- Ishida, Y., Bergin, A., & Lang, D. (2014).** Background paper: The East Asia Summit: strengthening a rules-based regional order in the Asia–Pacific. In *Strengthening rules-based order in the Asia–Pacific: Deepening Japan–Australia cooperation to promote regional order* (pp. 35–40). Australian Strategic Policy Institute. <http://www.jstor.org/stable/resrep04211.9>.
- ITU (2025).** *Measuring Digital Development: Facts and Figures 2025*. Geneva: International Telecommunication Union.
- James, H. (2001).** *The End of Globalization: Lessons from the Great Depression*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- James, P. (2023).** Disembodied Globalization: Remaking Bodies, Unsettling Global and Personal Horizons. In M. B. Steger, R. Benedikter, H. Pechlaner, & I. Kofler (Eds.), *Globalization: Past, Present, Future* (1st ed., pp. 260–274). University of California Press. <http://www.jstor.org/stable/jj.7794627.20>.
- Jisheng, S. (2024).** The Challenges Facing Globalization: (and the Chinese Way to Promote it). *Horizons: Journal of International Relations and Sustainable Development*, 27, 204–219. <https://www.jstor.org/stable/48790050>.
- Jones, E. L. (1998).** The Wealth and Poverty of History [Review of *The Wealth and Poverty of Nations: Why Some Are So Rich and Some So Poor.*, by D. S. Landes]. *The Journal of Economic History*, 58(3), 857–861. <http://www.jstor.org/stable/2566629>.
- Kacowicz, A. M. (1999).** Regionalization, Globalization, and Nationalism: Convergent, Divergent, or Overlapping? *Alternatives: Global, Local, Political*, 24(4), 527–555. <http://www.jstor.org/stable/40644977>.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- Kagermann, H. & Wahlster, W. & Helbig, J., (2013).** *Recommendations for implementing the strategic initiative INDUSTRIE 4.0.* Final report of the Industrie 4.0 Working Group.
- Katzenstein, P. J. (2005).** *A World of Regions: Asia and Europe in the American Imperium.* Ithaca: Cornell University Press.
- Kang, Y.-D. (2016).** Development of Regionalism: New Criteria and Typology. *Journal of Economic Integration*, 31(2), 234–274. <http://www.jstor.org/stable/43783267>.
- Keating, M. (2011).** Regions and regionalism. *Regions & Cohesion / Regiones y Cohesión / Régions et Cohésion*, 1(1), 4–7. <http://www.jstor.org/stable/26452069>.
- Keohane, R.O. (1984).** *After Hegemony: Cooperation and Discord in the World Political Economy.* Princeton: Princeton University Press.
- Keohane, R. O. (1988).** ‘International Institutions: Two Approaches’, *International Studies Quarterly*, 32(4), pp. 379–396.
- Keohane, R.O. & Nye, J.S. (1977).** *Power and Interdependence: World Politics in Transition.* Boston: Little, Brown.
- Keohane, R. O. and Nye, J. S. (2011).** *Power and Interdependence.* 4th edn. Boston: Longman.
- Keynes, J.M. (1936).** *The General Theory of Employment, Interest and Money.* London: Macmillan.
- Kindleberger, C.P. (1973).** *The World in Depression, 1929–1939.* Berkeley: University of California Press.
- Kissinger, H. (2022).** *Leadership: Six Studies in World Strategy.* UK: Allen Lane.
- Klein, E., & Patrick, S. (2024).** The Rise of AI and Efforts to Govern It. In *Envisioning a Global Regime Complex to Govern Artificial Intelligence* (pp. 3–5). Carnegie Endowment for International Peace. <http://www.jstor.org/stable/resrep58457.5>.

- Koivurova, T. (2014).** *Introduction to International Environmental Law*. London: Routledge.
- Lang, M. (2006).** Globalization and Its History. *The Journal of Modern History*, 78(4), 899–931. <https://doi.org/10.1086/511251>.
- Lasi, H. & Fettke, P. & Kemper, H.G. & Feld, T. & Hoffmann, M. (2014).** ‘Industry 4.0’, *Business & Information Systems Engineering*, 6(4), pp. 239–242.
- Leach, P., (2017).** *Taking a Case to the European Court of Human Rights*. Oxford University Press.
- Lee, M. K. (2018).** Understanding perception of algorithmic decisions: Fairness, trust, and emotion in response to algorithmic management. *Big Data & Society*, 5(1).
- Lee, J. & Bagheri, B. & Kao, H.-A., (2015).** A cyber-physical systems architecture for industry 4.0-based manufacturing systems. *Manufacturing Letters*, 3, pp.18–23.
- Legro, J. W. (2009).** The Plasticity of Identity under Anarchy. *European Journal of International Relations*, 15(1), 37–65. <https://doi.org/10.1177/1354066108100052>.
- LEHOCZKI, B. (2015).** RELATIONS BETWEEN CHINA AND LATIN AMERICA: INTER-REGIONALISM BEYOND THE TRIAD. *Society and Economy*, 37(3), 379–402. <http://www.jstor.org/stable/43774222>.
- Engelberg, E. (1990).** *Bismarck. Das Reich in der Mitte Europas*. Berlin: Siedler.
- Mace, G. (1988).** Regional Integration in Latin America: A Long and Winding Road. *International Journal*, 43(3), 404–427. <https://doi.org/10.2307/40202547>.
- MacDonald, F., (2013).** *The Pacific Islands: Environment and Society*. Honolulu: University of Hawai’i Press.
- MacMillan, M. (2013).** *The War That Ended Peace: The Road to 1914*. London: Profile Books.
- Mansfield, E. D., & Milner, H. V. (1999).** The New Wave of Regionalism. *International Organization*, 53(3), 589–627. <http://www.jstor.org/stable/2601291>.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Martell, L. (2007).** The Third Wave in Globalization Theory. *International Studies Review*, 9(2), 173–196. <http://www.jstor.org/stable/4621804>.
- Marzano, F. (2012).** Globalization, poverty, economic development. *Angelicum*, 89(2), 547–577. <http://www.jstor.org/stable/44618609>.
- Mattli, W., (1999).** *The Logic of Regional Integration: Europe and Beyond*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mazlish, B., (2006).** *The New Global History*. New York: Routledge.
- McLellan, D. (2005).** Globalization in the 21st Century. *Theoria: A Journal of Social and Political Theory*, 106, 119–127. <http://www.jstor.org/stable/41803819>.
- Mearsheimer, J.J. (1994/95).** ‘The False Promise of International Institutions’, *International Security*, 19(3), pp. 5–49.
- Mearsheimer, J.J. (2021).** Liberalism and Nationalism in Contemporary America. *PS: Political Science & Politics*, 54, 1 - 8.
- Measuring Globalization. (2001).** *Foreign Policy*, 122, 56–65. <https://doi.org/10.2307/3183226>.
- Megill, A. (2005).** Globalization and the History of Ideas. *Journal of the History of Ideas*, 66(2), 179–187. <http://www.jstor.org/stable/3654245>.
- Merke, F. & Stuenkel, O. & Feldmann, A. E. (2021).** Reimagining Regional Cooperation in Latin America: Ten Potential Ideas. In *Reimagining Regional Governance in Latin America* (pp. 34–38). Carnegie Endowment for International Peace. <http://www.jstor.org/stable/resrep33404.7>.
- Michael Perelman. (2015).** The Anarchy of Globalization: Local and Global, Intended and Unintended Consequences. *World Review of Political Economy*, 6(3), 352–374. <https://doi.org/10.13169/worlrevipoliecon.6.3.0352>.
- Mignolo, W. (2000).** *Local Histories/Global Designs: Coloniality, Subaltern Knowledges, and Border Thinking*. Princeton: Princeton University Press.

- Misa, T. J. (2004).** *Leonardo to the Internet: Technology and Culture from the Renaissance to the Present*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Mittelman, J. H. (2023).** Reimagining Globalization: Plausible Futures. In M. B. Steger, R. Benedikter, H. Pechlaner, & I. Kofler (Eds.), *Globalization: Past, Present, Future* (1st ed., pp. 320–332). University of California Press. <http://www.jstor.org/stable/jj.7794627.24>.
- Mokyr, J. (1990).** *The Lever of Riches: Technological Creativity and Economic Progress*. Oxford: Oxford University Press.
- Mokyr, J. (2009).** Intellectual Property Rights, the Industrial Revolution, and the Beginnings of Modern Economic Growth. *The American Economic Review*, 99(2), 349–355. <http://www.jstor.org/stable/25592423>.
- Moravcsik, A. (1997).** ‘Taking Preferences Seriously: A Liberal Theory of International Politics’, *International Organization*, 51(4), pp. 513–553.
- More, C. (2000).** *Understanding the Industrial Revolution*. London: Routledge.
- Morin, E. (2020).** *Changeons de voie: Les leçons du coronavirus*. Paris: Denoël.
- Morrar, R. & Arman, H. & Mousa, S. (2017).** *The Fourth Industrial Revolution (Industry 4.0): A Social Innovation Perspective*. *Technology Innovation Management Review*, 7(11), 12–20.
- NADEEM, M., HAYAT, M. A., & NAZIR, R. (2014).** EXPLORING INTERLINKS BETWEEN GLOBALIZATION AND GOVERNANCE A Panel Data Evidence. *Pakistan Economic and Social Review*, 52(2), 187–208. <http://www.jstor.org/stable/24398858>.
- Nahavandi, S., (2019).** Industry 5.0—A Human-Centric Solution. *Sustainability*, 11(16), p.4371.
- NASSCOM (2023).** *The State of Responsible AI in India 2023*. New Delhi: National Association of Software and Service Companies.
- Noble, S.M. & Mende, M. & Grewal, D. & Parasuraman, A. (2022).** ‘The Fifth Industrial Revolution: How harmonious human–machine collaboration is triggering
- Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης, αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**

- a retail and service [R]evolution', *Journal of Retailing*, 98(2), pp.199–208.
<https://doi.org/10.1016/j.jretai.2022.04.003>.
- Nolan, P. (2018).** Governing Globalization: China, the Global Economy, and BRI. *Horizons: Journal of International Relations and Sustainable Development*, 10, 22–41. <https://www.jstor.org/stable/48573474>.
- Nye, J.S. (2004).** *Power in the Global Information Age: From Realism to Globalization*. London: Routledge.
- Nye, J. S. (2004).** *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: PublicAffairs.
- Nye, J. S., & Donahue, J. D. (Eds.). (2000).** *Governance in a Globalizing World*. Brookings Institution Press. <http://www.jstor.org/stable/10.7864/j.ctvdf0j9t>.
- OECD (2019).** *Global Material Resources Outlook to 2060: Economic Drivers and Environmental Consequences*. Paris: OECD Publishing.
- OECD (2024).** *OECD Digital Economy Outlook 2023*. Paris: OECD Publishing.
- Oreglia, E. (2021).** GLOBALIZATION. In A. Blair, P. Duguid, A.-S. Goeing, & A. Grafton (Eds.), *Information: A Historical Companion* (pp. 464–469). Princeton University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv1pdrbs.53>.
- O'Rourke, K.H. & Williamson, J.G., (1999).** *Globalization and History: The Evolution of a Nineteenth-Century Atlantic Economy*. Cambridge, MA: MIT Press.
- O'Rourke, K.H. & Williamson, J.G., (2002).** When did globalisation begin?, *European Review of Economic History*, Volume 6, Issue 1, Pages 23–50, <https://doi.org/10.1017/S1361491602000023>.
- Painter, D.S. (2014).** 'Oil and the American Century', *The Journal of American History*, 99(1), pp. 24–39.
- PATERSON, M. (2013).** Regional Integration: The African Union and the European Union. In *THE AFRICAN UNION AT TEN: PROBLEMS, PROGRESS, AND PROSPECTS* (pp. 14–17). Centre for Conflict Resolution. <http://www.jstor.org/stable/resrep05177.7>.

Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
 αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης

- Pisani-Ferry, J. (2014).** *The Euro Crisis and Its Aftermath*. UK: Oxford University Press.
- Pomeranz, K. (2000).** *The Great Divergence: China, Europe, and the Making of the Modern World Economy*. Princeton University Press.
<https://doi.org/10.2307/j.ctt7sv80>.
- Pooch, M. U. (2016).** Globalization and Its Effects. In *DiverCity – Global Cities as a Literary Phenomenon: Toronto, New York, and Los Angeles in a Globalizing Age* (pp. 15–26). transcript Verlag. <http://www.jstor.org/stable/j.ctv1wxt87.5>.
- Popper, K. (2002).** *The Logic of Scientific Discovery*. London: Routledge.
- Raftopoulos, E. (2020).** *International Negotiation: A Process of Relational Governance for International Common Interest*. United Kingdom: Cambridge University Press.
- Reinhart, C. M., & Rogoff, K. S. (2009).** The Aftermath of Financial Crises. *The American Economic Review*, 99(2), 466–472.
<http://www.jstor.org/stable/25592442>.
- Reus-Smit, C. (2017).** Cultural Diversity and International Order. *International Organization*, 71(4), 851–885. doi:10.1017/S0020818317000261.
- Rich, N. (1992).** *Great Power Diplomacy 1814–1914*. New York: McGraw-Hill.
- Robinson, W.I. (2004).** *A Theory of Global Capitalism: Production, Class, and State in a Transnational World*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Rodrik, D., (2012).** *The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy*. New York: W.W. Norton.
- Romer, C.D. (1990).** 'The Great Crash and the Onset of the Great Depression', *Quarterly Journal of Economics*, 105(3), pp. 597–624.
- Rosa, H. (2019).** *Resonance: A Sociology of Our Relationship to the World*. Cambridge: Polity Press.

- Rosenau, J. N. (1997).** *Along the Domestic-Foreign Frontier: Exploring Governance in a Turbulent World*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ruggie, J.G. (1998).** *Constructing the World Polity: Essays on International Institutionalization*. London: Routledge.
- Said, E.W. (1978).** *Orientalism*. New York: Pantheon Books.
- Sharma, P. (2023).** *The Next New: Navigating the Fifth Industrial Revolution*. Harper Business.
- Schlesinger, A.M. (1958).** *Coming of the New Deal*. Boston: Houghton Mifflin.
- Scholte, J.A. (2011).** *Building Global Democracy?: Civil Society and Accountable Global Governance*. England: Cambridge University Press.
- Scholte, J.A. (2020).** *Globalization: A Critical Introduction*. 4th ed. London: Palgrave Macmillan.
- Schwab, K., (2016).** *The Fourth Industrial Revolution*. Geneva: World Economic Forum.
- Schwab, K. & Davis, N. (2018).** *Shaping the Future of the Fourth Industrial Revolution*. New York: Crown Business.
- Schwab, K. & Zahidi, S. (2023).** *Global Cooperation 5.0: Rebuilding Trust in a Fractured World*. Geneva: World Economic Forum.
- Scott, A. J. (1988).** *Metropolis: From the Division of Labor to Urban Form*. Berkeley: University of California Press.
- Selvarajan, S. K., & Ab-Rahim, R. (2020).** Financial Integration and Economic Growth: Should Asia Emulate Europe? *Journal of Economic Integration*, 35(1), 191–213. <https://www.jstor.org/stable/26891720>.
- SEVER, A. (2019).** REGIONALISM OR REGIONALIZATION. In *Regionalism Revisited in the Post-Arab Spring Middle East* (pp. 7–8). LSE IDEAS. <http://www.jstor.org/stable/resrep45172.5>.

- Shoba, M. (2023).** An Appraisal of EU and BRICS Relations: Lessons for BRICS. *Journal of African Foreign Affairs*, 10(1), 7–26. <https://www.jstor.org/stable/27239311>.
- Simmons, M. M. L. (2024a).** A Historical View of Subregionalism in the Pacific. In *Subregionalism, the Pacific Islands Forum, and Regional Security* (pp. 14–19). Air University Press. <http://www.jstor.org/stable/resrep65032.10>.
- Simmons, M. M. L. (2024b).** Regionalism and Subregionalism. In *Subregionalism, the Pacific Islands Forum, and Regional Security* (pp. 3–13). Air University Press. <http://www.jstor.org/stable/resrep65032.9>.
- Skonieczny, A. (2010).** Interrupting Inevitability: Globalization and Resistance. *Alternatives: Global, Local, Political*, 35(1), 1–27. <http://www.jstor.org/stable/40645276>.
- Söderbaum, F. (2013).** Rethinking Regions and Regionalism. *Georgetown Journal of International Affairs*, 14(2), 9–18. <http://www.jstor.org/stable/43134407>.
- Söderbaum, F., (2016).** *Rethinking Regionalism*. 2nd ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Soguk, N. (2023).** Globalization, the COVID Pandemic, and the Viral Visions for Global Futures. In M. B. Steger, R. Benedikter, H. Pechlaner, & I. Kofler (Eds.), *Globalization: Past, Present, Future* (1st ed., pp. 290–305). University of California Press. <http://www.jstor.org/stable/jj.7794627.22>.
- Southern African Development Community (SADC), (1992).** *Treaty of SADC – Southern Africa Development Community*. Windhoek: SADC Secretariat.
- Steinberg, J. (2011).** *Bismarck: A Life*. Oxford: Oxford University Press.
- Stiglitz, J. (2016).** *The Euro: How a Common Currency Threatens the Future of Europe*. New York: W. W. Norton & Company.
- Stimson Center. (2023).** AI & Cyber-Governance Innovations for Global and Regional Problem-Solving. In *Future of International Cooperation Report 2023: Building*

- Shared Futures: Innovating Governance for Global and Regional Problem-Solving* (pp. 18–36). Stimson Center. <http://www.jstor.org/stable/resrep53183.8>.
- Strikwerda, C. (2016).** World War I in the History of Globalization. *Historical Reflections / Réflexions Historiques*, 42(3), 112–132. <http://www.jstor.org/stable/44631084>.
- Taghizadeh-Hesary, F. & Yoshino, N. & Kim, C. J. & Morgan, P. J. (2020).** Regional Economic Integration in Asia: Challenges and Recommended Policies. *Journal of Economic Integration*, 35(1), 1–9. <https://www.jstor.org/stable/26891711>.
- Tardy, T. (2007).** THE EUROPEAN UNION AND THE UNITED NATIONS: GLOBAL VERSUS REGIONAL MULTILATERALISM. *Studia Diplomatica*, 60(1), 191–209. <http://www.jstor.org/stable/44839090>.
- Tarte, S., (2014).** 'Regionalism and Changing Regional Order in the Pacific Islands', in Firth, S. (ed.) *Globalisation and Governance in the Pacific Islands*. Canberra: ANU Press, pp. 141–153.
- Taylor, A.J.P. (1954).** *The Struggle for Mastery in Europe 1848–1918*. Oxford: Clarendon Press.
- Tegmark, M. (2017).** *Life 3.0: Being Human in the Age of Artificial Intelligence*. New York: Alfred A. Knopf.
- Temin, P. (1989).** *Lessons from the Great Depression*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Thees, H., & Erschbamer, G. (2022).** Building Scenarios on the Regional Integration in Eurasia along the New Silk Road. *Journal of Economic Integration*, 37(3), 423–457. <https://www.jstor.org/stable/27158033>.
- Tooze, A. (2023).** *Shutdown: How Covid Shook the World's Economy*. London: Penguin Books.
- Tyler, G. (1988).** [Review of *The Rise and Fall of the Great Powers*, by P. Kennedy]. *Challenge*, 31(5), 60–64. <http://www.jstor.org/stable/40720446>.

- Urwin, D.W., (1995).** *The Community of Europe: A History of European Integration Since 1945*. London: Longman.
- Van Erp, T., et al. (2024).** ‘Industry 5.0: A new strategy framework for sustainability, resilience and human-centricity’, *Journal of Cleaner Production* (forthcoming/online first).
- Vlados, C., Chatzinikolaou, D., & Iqbal, B. A. (2022).** New Globalization and Multipolarity: A Critical Review and the Regional Comprehensive Economic Partnership Case. *Journal of Economic Integration*, 37(3), 458–483. <https://www.jstor.org/stable/27158034>.
- Vivares, E. (2021).** Latin America: A challenging prospect for regionalism. *Regions & Cohesion / Regiones y Cohesión / Régions et Cohésion*, 11(1), 126–139. <https://www.jstor.org/stable/27298758>.
- Wallerstein, I. (2004).** *World-Systems Analysis: An Introduction*. Durham: Duke University Press.
- Waltz, K.N. (1979).** *Theory of International Politics*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Waltz, K. N. (1999).** Globalization and Governance. *PS: Political Science and Politics*, 32(4), 693–700. <https://doi.org/10.2307/420158>.
- Waltz, K. N. (2000).** Structural Realism after the Cold War. *International Security*, 25(1), 5–41. <http://www.jstor.org/stable/2626772>.
- WHO (2006).** *Health Effects of the Chernobyl Accident and Special Health Care Programmes*. Geneva: World Health Organization.
- Wolf, C. (2002).** GLOBALIZATION: MEANING AND MEASUREMENT. In *Straddling Economics and Politics: Cross-Cutting Issues in Asia, the United States, and the Global Economy* (1st ed., pp. 3–14). RAND Corporation. <http://www.jstor.org/stable/10.7249/mr1571rc.6>.
- World Bank (2025).** *Global Economic Prospects: June 2025*. Washington, DC: World Bank.

- Xu, X. & Lu, Y. & Vogel-Heuser, B. & Wang, L., (2021).** Industry 4.0 and Industry 5.0—Inception, conception and perception. *Journal of Manufacturing Systems*, 61, pp.530–535.
- Yergin, D. (2008).** *The Prize: The Epic Quest for Oil, Money & Power*. New York: Free Press.
- Young, O.R. (2009).** ‘The Arctic in play: Governance in a time of rapid change’, *International Journal of Marine and Coastal Law*, 24(2), pp. 423–442.
- Zamagni, S. (1995).** Globalization and New Regionalism: Implications for Development and Peace. *Társadalom És Gazdaság Közép- És Kelet-Európában / Society and Economy in Central and Eastern Europe*, 17(5), 19–32.
<http://www.jstor.org/stable/41468243>.
- Zhu, N., et al. (2020).** A Novel Coronavirus from Patients with Pneumonia in China, 2019. *New England Journal of Medicine*, 382(8), 727–733.
- Zhou, Y. R. (2023).** Nostalgia in Times of Uncertainty: (Re)articulations of the Past, Present, and Future of Globalization. In M. B. Steger, R. Benedikter, H. Pechlaner, & I. Kofler (Eds.), *Globalization: Past, Present, Future* (1st ed., pp. 43–58). University of California Press. <http://www.jstor.org/stable/jj.7794627.7>.
- Ziatdinov, R., Atteraya, M.S. & Nabiyeu, R. (2024).** ‘The Fifth Industrial Revolution as a Transformative Step towards Society 5.0’, *Societies*, 14(2), article 19.
<https://doi.org/10.3390/soc14020019>.
- Zürn, M. (2018).** *A Theory of Global Governance: Authority, Legitimacy, and Contestation*. Oxford: Oxford University Press.

**Περιφερειοποίηση και Παγκοσμιοποίηση: σχέση αλληλεξάρτησης,
αλληλοσύγκρουσης και αλληλοτροφοδότησης**